#1

R. P. R.

DOS. Nr. 40002 VOL. Nr. 17

MINISTERUL SECURITAŢII STATULUI

Serviciul „C."

Secţia „C."-Regionala

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Ancheta PĂTRĂŞCANU LUCREŢIU
şi alţii

1959959

P 000218, Vol. 17

Data 2-VII-954

P218/17

Urmează vol. Nr. 18

I

11259 vol. 17

DOSAR Nr. ______

Vol. 1.

1

P R O C E S U L
====================
GRUPULUI PATRASCANU
========================

Marţi 6 aprilie 1954 la orele 9,3o dimineaţa,intră în sala de şedinţă completul de judecată format din:preşedinte col.MOISESCU ILIE,asesori col.DEMETER ALEXANDRU şi col.CIULEI ION.

Pe banca procurilor iau loc procurorii: col.ROSMAN RUDOLF,col.ARDELEANU AUREL,col.RAPEANU GRIGORE şi maior POHONTU ION.

Preşedintele deschide şedinţa şi cere să fie introdus în sală acuzatul PATRASCANU LUCRETIU.Este introdus în sală acuzatul.

Preşed: Cum te numeşti dta?
PATRASCANU LUCRETIU.
Preşed: Cîţi ani ai?
53 ani.
Preşed:Unde te-ai născut?
Bacău
Preşed:Numele tatălui dtale?
DUMITRU
Preşed:Numele mamei dtale?
LUCRETIA.
Preşed:Ce profesiune ai dta?
Profesor universitar şi avocat.
Preşed:Domiciliu?
Vasile Lascăr loo
Preşed:Dacă ai mai fost judecat?
Am fost trimis în judecată.
Preşed? La loc.

Preşedintele să fie introdusă acuzata SARBU VICTORIA. Este introdusă în sală acuzata SARBU VICTORIA.

Preşed:Cum te numeşti dta?
SARBU VICTORIA.
Preşed:Cîţi ani ai?
45
Preşed:Unde te-ai născut?
La Samoilovca.

2

Preşed:Numele tatălui dtale?

ION

Preşed?Numele mamei?

VERA

Preşed:Ce profesiune ai dta?

Invăţătoare.

Preşed?Domiciliu?

Bd.Ghica Tei 23

Preşed:Dacă ai mai fost trimisă în judecată?

Nu.

Preşed:Ia loc.

Preşedintele să fie introdus acuzatul ION MOCSONY STYRCEA.Este introdus acuzatul ION MOCSONY STYRCEA.

Preşed?Cum te numeşti dta?

MOCSONY STYRCEA ION

Preşed:Cîţi ani ai?

45

Preşed:Unde te-ai născut?

Cernăuţi

Preşed?Numele tatălui dtale

ION

Preşed?Numele mamei

BERTA

Preşed:Ce profesiune ai ?

N-am avut niciuna la sfîrşit.

Preşed:Ultimul domiciliu.

Ultimul domiciliu com.Bulci jud.Severin.

Preşed?Ai mai fost trimis în judecată

Da.

Preşed:Fiind condamnat

Da.

Preşed:Cînd?

In 1947.

Preşed:De ce instanţă?

Trib.Militar Bucureşti.

Preşed:Si pentru care fapte?

Pentru nedenunţare de complot.

Preşed:Ce pedeapsă a primit?

2 ani.

./.

Preşedintele să fie introdus acuzatul CALMANOVICI EMIL. Este introdus acuzatul CALMANOVICI EMIL.

Preşed:Cum te numeşti dta?

EMIL CALMANOVICI.

Preşed:Cîţi ani ai?

58

Preşed:Unde te-ai născut?

La Piatra Neamţ.

Preşed:Numele tatălui dtale?

MENDEL

Preşed:Numele mamei dtale?

ANA

Preşed:Ce profesiune ai?

Inginer constructor.

Preşed:Ultimul domiciliu?

Popa Sapcă 4

Preşed:Ai mai fost trimis în judecată?

De către regimul nostru?

Preşed:Pînă acum?

Eu,n-am mai fost trimis.

Preşedintele să fie introdus acuzatul BRAUNER HARI..Este introdus acuzatul BRAUNER HARRY.

Preşed:Cum te numeşti dta?

HARY BRAUNER.

Preşed:Cîţi ani ani?

46 de ani.

Preşed:Unde te-ai născut?

La Piatra Neamţ.

Preşed:Numele tatălui dtale?

HERMAN

Preşed:Al mamei?

DEBORA

Preşed:Ce profesiune ai?

Profesor universitar.

Preşed:Ultimul domiciliu

Cal.Victoriei 168

Preşed:Ai mai fost trimis în judecată?

Nu.

Preşedintele să fie introdus acuzatul BERMAN JAQUES.Este introdus acuzatul BERMAN JAQUES.

Preşed:Cum te numeşti dta?

BERMAN JAK.

./.

Preşed:Cîţi ani ai?
54
Preşed:Unde te-ai născut?
Bucureşti
Preşed:Numele tatălui dtale?
MORITZ
Preşed:Numele mamei?
ERNESTINA
Preşed:Ce profesiune ai?
inginer.
Preşed:Ultimul domiciliu?
Bd.Schitu Măgureanu 39
Preşed:Ai mai fost trimis in judecată?
Nu.

Preşedintele să fie introdus acuzatul TOROSSIAN HERAND.Este introdus acuzatul TOROSIAN HERAND.
Preşed:Cîţi ani ai?
51
Preşed:Unde te-ai născut?
Constanţa
Preşed:Numele tatălui?
Nazaret
Preşed:Numele mamei?
Nevrit
Preşed:Ce profesiune?
avocat.
Preşed:Ultimul domiciliu?
Armenească 14 Bucureşti
Preşed:Ai mai fost trimis in judecată?
Da.
Preşed:Cand?
1948
Preşed:Si la ce instanţă?
Tribunalul Militar Bucureşti.
Preşed:Pentru care fapte?
Tentativă de trecere frauduloasă a frontierei.
Preşed:Ce pedeapsă ai primit?
5 ani inchisoare corecţională.

Preşedintele să fie introdus acuzatul STEFANESCU ALEXANDRU.Este introdus acuzatul STEFANESCU ALEXANDRU.
Preşed:Cum te numeşti dta?
STEFANESCU ALEXANDRU
Preşed:Caţi ani ai?
66
Preşed:Unde te-ai născut?
In Ploeşti.
Preşed:Numele tatălui dtale?
ALEXANDRU
Preşed:Numele mamei
MARIA.
Preşed:Ce profesiune ai dta?
Am fost negustor,industriaş.
Preşed:Ultimul domiciliu?
Bucureşti Cal.Dorobanţi 81.
Preşed:Dacă ai mai fost trimis in judecată pană acuma?
Nu,dacă am fost intr-o judecată şi am fost arestat,aia insemnează că am fost trimis in judecată?

./.

Preşed:Pentru fapte penale,dacă ai fost sau nu?
Am fost judecat in lipsă,am făcut contestaţie şi am fost achitat.
Preşed:Bun,dar pentru ce-ai fost trimis in judecată?
Nu ştiu nici eu,am uitat.
Preşed:In ce an a fost asta?
In timpul primului război mondial.

Preşedintele să fie introdus acuzatul ZILBER HERBERT.Este introdus acuzatul ZILBER HERBERT.
Preşed:Cum te numeşti dta?
ZILBER HERBERT.
Preşed:Caţi aniai?
52
Preşed:Unde te-ai nascut?
In Tg.Frumos.
Preşed:Numele tatălui?
CAROL.
Numele mamei?
ROZA.
Preşed:Ce profesiune ai dta?
Profesor universitar.
Preşed:Ultimul domiciliu?
Dionisie 2
Preşed:Ai mai fost trimis in judecată?
In 1931
Preşed:Unde?
La Curtea Marţială Bucureşti.

Preşedintele să fie introdus acuzatul KOFLER REMUS.Este introdus acuzatul KOFLER REMUS.
Preşed:Cum te numeşti dta?
REMUS KOFLER.
Preşed:Caţi ani ai?
Implinesc in iulie 52.
Preşed:Unde te-ai născut?
Bucureşti
Preşed:Numele tatălui dtale?
ISAC
Preşed:Numele mamei?
ERNESTINA
Preşed:Ce profesiune ai?
funcţionar.
Preşed:Ultimul domiciliu?
Clucerului 88,colţ cu Pictor Mirea.
Preşed:Ai mai fost trimis in judecată?
Nu.

Preşedintele să fie introdusă acuzata LENA CONSTANTE.Este introdusă acuzata CONSTANTE LENA.
Preşed:Cum te numeşti dta?
LENA CONSTANTE.
Preşed:Caţi ani ai?
M-am născut in 1909.
Preşed:Unde te-ai nascut?
La Bucureşti.
Preşed:Numele tatălui dtale?
CONSTANTIN CONSTANTE.
Preşed:Numele mamei?
JULIETA CONSTANTE.
Preşed:Ce profesiune ai dta?
Pictor scenograf.
Preşed:Ultimul domiciliu?
str.Dionisie 12.

./.

Preşed:Ai mai fost dta trimisă in judecată?
Nu,niciodată.

Preşedintele: Tovarăşe judecător asistent care este situaţia dosarului?

Jud.asistent: Toţi acuzaţii sunt prezenţi şi in stare de arest. Procedura cerută de art.257 din codul justiţiei militare indeplinită integral faţă de toţi acuzaţii.

Sunt martori propuşi in cauză atatvde catre acuzare cat şi de apărare.In temeiurile dispoziţiunilor art.257 alin.ultim,codul justiţiei militare au fost citaţi doar martorii la care li s-a indicat adresa exactă.

Preşedintele: Tovarăşul judecător asistent va face apelul martorilor.

Din 95 martori citaţi ,prezenţi 65,lipsă 3o.

Preşedintele: Tov.procurori ce au de spus referitor la martorii lipsă.

Procurorul:Faţă de imprejurarea că o parte din martorii citaţi nu s-au prezentat vă rugăm săcfaceţi dvs.aplicarea art.258 din codul justiţiei militare şi să emiteţi cuvenitele mandate de aduce in contra lor,trecandu-se la luarea interogatoriilor invinuiţilor,pentru ca să se poată trece la dezbaterea cauzei.

Preşedintele: Apărarea dacă are ceva de spus?

Apărarea: Nu.

Preşedintele: Tribunalul dispune,citarea cu mandat de aducere a martorilor lipsă.Martorii prezenţi vor sta la dispoziţia tribunalului,in sala anume destinată.

Atrag atenţia acuzaţilor,ca să asculte cu atenţie actul de acuzare.

Tovarăşe judecător asistent dă citire actului de acuzare.

Se dă citire actului de acuzare.

Se suspendă şedinţa pentru după masă la ora 4.

Urmează interogarea acuzaţilor.

Să fie introdus acuzatul ZILBER HERBERT.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ZILBER HERBERT

Preşed. Ai auzit actul de acuzare,ai inţeles pentru ce eşti acuzat.Vei răspunde la intrebările ce ţi se va pune,pentru a elucida toată acuzarea dumitale.Ai fost dta arestat de siguranţa burghezo-moşierească.

Zilber:Da.In ziua de 9 decembrie 193o fiind implicat intr-o organizaţie secretă condusă de Victor Aradi.Acesta a spus despre mine o serie intreagă de lucruri şi am fost arestat in legătură cu această organizaţie.

Preşed.Si ce s-a intamplat in timpul cat dta ai fost arestat?

Zilber:In aceiaş seară am fost anchetat de VINTILA IONESCU,MORUZOV şi alţi conducători ai siguranţei.

Preşed.Cine era VINTILA IONESCU?

Zilber:VINTILA IONESCU era inspector general al siguranţei care se ocupa in special cu faptele politice.Iar MORUZOV era şeful Bir.II din M.St.M. Ceilalţi nu ştiu cine erau.

Preşed:Ti-a propus ceva?

Zilber:Nu.Am statm-au intrebat am negat absolut orice participare la org.Aradi,am spus că nu ştiu absolut nimic şi am spus in schimb că alţii ar fi vinovaţi de firmele de armament Krup,adică reprezentanţii lui Krupp,Creuzet,Skoda,Vikers şi aşa mai departe.

După aceasta am fost trimis in celulă şi mi s-a cerut ca să fac o declaraţie in legătură cu acei pe care eu ii cred vinovaţi.Am făcut o lungă declaraţie cu privire la activitatea firmelor de armament despre care am vorbit şi după aceia am trimis-o lui VINTILA IONESCU,prin omul de serviciu care era acolo.La scurt interval a venit VINTILA IONESCU la mine in celulă cu declaraţia mea in mînă şi mi-a spus că dta ştii să vezi lucruri pe care alţii nu le văd.Noi avem impotriva dtale documente zdrobitoare,avem declaraţiile categorice ale lui VICTOR ARADI,avem tot ce ne trebue ca să te condamăn la 15 ani inchisoare.Ai de ales,ori îţi utilizezi capacitatea dumitale de unul care ştie să vadă ce nu văd alţii,intrînd in serviciul nostru,ori 15 ani.Am stat ,am ezitat,mi-a spus că nu ai de ales,cuvantul meu este cuvînt,angajamentul se face pe loc.După cîteva minute de reflecţie am acceptat propunerea lui.VINTILA IONESCU m-a pus să dau in scris prin care mă angajez in momentul eliberării mele să devin agent informator al siguranţei.Inainte de proces ar ţine să dau unele amănunte.Aceasta s-a întîmplat în cursul lunei Dec. cînd VINTILA IONESCU

./.

mi-a spus:"eu ţi-aş elibera imediat,insă din păcate VICTOR ARADI işi menţine categoric acuzaţiile impotriva dtale,aşa că ai să stai pînă la proces,noi o să aranjăm să fi achitat la proces.

In Aprilie 1931 am fost duşi împreună cu ceilalţi arestaţi la Curtea Marţială a Capitalei,ca să fim judecaţi.Inainte de inceperea desbaterilor,VINTILA IONESCU m-a chemat intr-un birou şi mi-a spus:"din păcate VICTOR ARADY îşi menţine acuzaţiile,ceilalţi coacuzaţi ştiu despre lucrul acesta,ar însemna a te achita acum,ar însemna ca să te desconspirăm.

Este de preferat să mai stai încă puţin la închisoare şi după aceia eu voi aranja ca să fi eliberat în linişte şi să poţi începe activitatea împreună cu mine,fără ca cineva să aibă vreo bănuială.

Am făcut apel la comisia de revizie a armatei şi de altfel tot lotul de arestaţi şi din tot lotul numai eu şi VICTOR ARADY ne-a fost clasată sentinţa.

VINTILA IONESCU a venit la mine şi mi-a spus "sentinţa este casată,eu am intervenit,mi-am ţinut angajamentul,vei fi rejudecat în mare secret şi nu numai atît dar eu voi aranja ca şi VICTOR ARADY să fie achitat ulterior aşa fel încît să dispară orice bănuială în ceeace te priveşte.Aşa se explică că în Aprilie sau Mai 1932 am fost achitat de un înalt complet al Curţii Marţiale din Bucureşti şi pus în libertate.

Preşed.Ce instrucţiuni ţi-a dat dtale VINTILA IONESCU atunci cînd ai fost pus în libertate şi avertizat?

Zilber:Eliberarea s-a făcut în felul acesta.Dela Curtea Marţială eram duşi la Văcăreşti sau la Jilava,în categoria deţinuţilor şi după aceea s-a făcut descarcerarea,iar după aceea eliberarea propriu zisă a politicilor o făcea Siguranţa generală,recte VINTILA IONESCU.Am fost adus la VINTILA IONESCU în cabinet,şi mi-a spus că eu mi-am ţinut angajamentul şi acum e rîndul dtale să ţi-l ţii.Angajamentul este dat, eu mi-am ţinut promisiunea,este momentul să ţi-l ţii şi dta.

I-am spus că eram într-o situaţie nenorocită eu stătusem foarte multă vreme la închisoare,tatăl meu murise,nu aveam cu ce trăi şi i-am spus că pentru moment sunt într-o situaţie disperată-nu-mi arde de nimica să-mi văd de treburile familiare,să-mi cîştig existenţa şi după aceea să vedem.El mi-a spus nu mă interesează,nu este o problemă imediată Dta ai relaţii între comunişti,eu ştiu,aceasta este linia de care vreau să lucrezi.Deocamdată dute şi-ţi vezi de treburile personale şi la momentul oportun eu am să te chem.

Procurorul:In legătură cu problemele mărturisite de acuzat, în ceiace priveşte relaţiile lui cu foştii şefi ai siguranţei,aş vrea să vă prezint un document,pe care-l avem în momentul de faţă şi pe care-l

depunem Trib.Suprem ca să servească de probă,însă înainte de acestea vreau să ştiu dacă acuzatul recunoaşte în el declaraţia dată lui VINTILA IONESCU.

I se arată lui ZILBER documentul.

Zilber:Este scrisul meu,este o fotocopie,aceasta este declaraţia pe care i-am dat-o lui VINTILA IONESCU în Decembrie 193o.

Procurorul:Tov.Preşed.vă rog să-mi daţi voe ca să arăt importanţa documentului care să serveasca ca probă.Din acest document se desprind fapte de o importanţă deosebită.

Un prim aspect: arată activitatea de două decenii de spionaj, aì acuzatului.Al doilea aspect venalitatea cercurilor conducătoare a ţării din acea epocă.Să-mi fie îngăduit ca înainte de a vă trasa caracteristicile acestui document,să spicuesc din el cîteva date.

In acest document,acuzatul introdus în secretele de stat şi în secretele de dotare şi organizare a armatei din trecut,se dovedeşte a fi un neîntrecut specialist şi iată în problema armamentului,arată cine furniza armamentul necesar pentru dotarea marinei şi cu această ocaziţiune arată că oficiul nautic romîn,care a fost comandat de comandorul STEFANESCU nici nu se putea apropia fără a pliti dijmă Oficiului Nautic Romîn.Dacă se ridica latura oficiului comandorul PAIS adjutant regal,ameninţa cu mutarea. La această afacere s-au încasat col.CONDEESCU pentru influenţă la Palat (este vorba de fostul palat regal) 12 milioane,amiralul SECU 4 milioane jumătate,plus voiajul în străinătate.Amiralul TECLU ǎ 2 milioane,diferiţi comandori 2 milioane.Nu cunoaşte banii luaţi de membrii guvernului.Se pare că au luat sume importante.Rezultatul sigur că era negativ.La geniu aceiaş situaţie,la aviaţie caracterizarea ofiţerilor mediocru incapabil şi suma cu care pot fi cumpăraţi.La aviaţie constitua locul de întîlnire a celor mai variate interese şi de aci pot fi relevate cele mai importante caracctere specifice ale furnizorilor şi ofiţerilor.O altă firmă Stibbey Boxal - vă rog să reţineţi şi această denumire, şi aceste personagii,personagiile de atunci vor apare şi în cursul desfăşurării procesului de faţă.BOXAL ajunge ginerele lui STIRBEI,dela afaceri ajung să se încuscrească şi la finele războiului îi restitue lui STEFANESCU,acuzatul de faţă arginţii cu care a cumpărat şi a creeat agentura complotistă în sînul partidului,îi restitue milioanele chestuite pentru creearea acestei agenturi,supusă judecăţii dvs.Toate aceasta explică pe urmă şi este interesant să reţineţi că redă caracterul moral al acuzatului,dece sînt aceste sperţuri în ţară. Si economistul ZILBER aşa cum a fost denumit de către oficinele de spionaj engleze arată "că asupra sperţurilor se poate presa numai într-o mai mică măsură,căci sărăcia este prea mare". Ne aflăm în 193o,începutul crizei economice.Sărăcia era a maselor,a celor pentru care începuse curbele de sacrificiu,a muncitorilor concediaţi şi nu era a tuturor acestora care

încasau milioanele,care aveau latifundii.

Am subliniat acest lucru,pentru a arăta şi putrefacţia morală înaintă a cercurilor conducătoare din acea vreme şi pentru a arăta cît de adînc pătrunsese acuzatul în secretele de stat,cum cunoştea el necesităţile de dotare ale armatei,categoriile de arme,lucru ce a făcut din el un spion cerut,un spion căutat şi aşa l-a găsit EUGEN CRISTESCU şi atunci s-a gîndit să-l utilizeze şi el după ce fusese utilizat de oficinele de spionaj străine. Si sub acest aspect,dacă a fost reţinut de siguranţă[illegible] a fost reţinut de către conducătorii siguranţei,dîndu-şi seama de persoana de valoare pe care o reprezenta acuzatul.In lumina acestor consideraţiuni vă rugăm să binevoiţi a lua interogatoriul mai departe.

ZILBER:Vă rog să-mi permiteţi ca în legătură cu aceasta,să dau unele explicaţii.Si într-adevăr relaţiile mele în materie de armament în materie de moravurile clasei noastre conducătoare ,în materie de aprovizionare cu armament erau în deajuns de ample,pentrucă lucrasem la o firmă care se ocupase cu armamentul,şi în mod fatal în decursul anilor am ajuns să cunosc un număr considerabil de fapte.Unele le-am văzut, altele mi-au scăpat.

Preşed.Dta în timpul acela cînd te-a contractat VINTILA IONESCU ce ocupaţie aveai? Erai la vreun institut undeva.

ZILBER:După eşirea mea din închisoare o bucată de vreme am fost şomer.In mod fatal nu mă puteam prezenta la ministerul de Război sau la alte instituţii,pentrucă eram un om comprom s deşi achitat,eram compromis.Intîmplarea a făcut ca în acea vreme Malaxa să creeze institutul de conjunctură şi nişte prieteni binevoitori mi-au recomandat cu totul întîmplător să intru la institutul de Conjunctură,unde am fost angajat ca referent în August sau Septembrie.

Preşed:Si tot în timpul ăsta VINTILA IONESCU ţi-a spus să scri şi articole în presă?

ZILBER:Nu în perioada asta.Mai tîrziu în Septembrie cred 1932 VINTILA IONESCU a trimis la mine la birou în str.Dionisie Nr.19 pe un agent de siguranţă de care pe urmă la arestarea mea am aflat că-l chema ANTONESCU şi m-a chemat la siguranţă .M-am dus la siguranţă,unde VINTILA IONESCU mi-a spus că "acum e momentul să începi să lucrezi". I-am spus că deocamdată sînt la început,nu ştiu ce am să fac,sunt foarte prost văzut,deoarece într-adevăr eu am avut prieteni comunişti şi că
încă de cînd eram închis
VICTOR ARADI şi alţii au dat sfoară în ţară că aşi fi agent de siguranţă

VINTILA IONESCU mi-a spus că da, este adevărat şi euam aflat prin oameni mei, însă te asigur că din partea siguranţei generale nu a fost nicio indiscreţie, este pur şi simplumo pălăvrăgeală din partea lui VICTOR ARADY.- El mi-a spus că acuma este momentul să lucrezi, nu este nevoie să tre pripeşti, într-adevăr eşti prost văzut de comunişti, însă intenţia mea este să creşti organe în rîndul mişcării muncitoreşti, să creşti organe în rîndul Partidului Comunist, nu ne trebueşti ca un agent arecare, ca un informator oarecare, trebue să ajungi sus, să fi un om de încredere, de un real folos şi în felul acesta vei începe să scri în presa de stînga articole de stînga, sub diferite pseudonime, bineînţeles se va afla cine este autorul. Să continui să lucrezi la Institutul de Conjunctură, ~~pentrucă~~ pentrucă comuniştii se interesează de acesta, deoarece ei au nevoie de materiale şi vor veni din ce în ce mai mulţi. Incetul cu încetul ai să le cîştigi încrederea şi ai să începi în felul acesta să-mi dai informaţii. Intre timp eu am aranjat ca a doua condamnare a lui VICTOR ARADY să fie din nou casată şi să fie trimis pentru judecare procesul la Iaşi, unde să fie achitat, încât să nu mai poată deschide gura şi să spună că ZILBER este agent de siguranţă, în timp ce el este om cinstit". Ne-am înţeles. mi-a dat telefonul lui secret, eu i l-am dat pe al meu dela birou, pentruca atunci cînd unul din noi va avea nevoie de celălalt să ne chemăm la telefon şi să ne întîlnim exclusiv la mine acasă, după ora 12 noaptea. Principial ne-am înţeles să nu ne întîlnim la siguranţă sau în altă parte şi să mă lase să lucrez în voia mea, VINTILA IONESCU afirmînd categoric că are totală încredere în mine.

<u>Preşedintele:</u> Ce informaţii ai dat lui VINTILA IONESCU ?

<u>ZILBER:</u> După această întrevedere cu VINTILA IONESCU din Septembrie - Octombrie 1932, am pus în aplicare întocmai programul pe care l-am fixat de comun acord cu toţii. Incă dela sfîrşitul lui 1932 începutul lui 1933, au început să vină la Conjunctură primele rîndunele comuniste, cum era PETRE NAVODARU, secretarul U.T.C., cred că era pe atunci, STEFAN VOICU, ulterior redactor la Scînteia şi membru de partid, GOGU RADULESCU, ILIE CONSTANTINOVSCHI membru al studenţilor democraţi şi membru de partid şi alţii. Ulterior a venit la mine şi LIZA MARGULIUS care mi-a cerut bani pentru Ajutorul Roşu. Previziunea lui VINTILA IONESCU s-a realizat întocmai şi eram exact în rolul pe care mi-l impusese el. Am început să scriu la ziare, un ziar de mare tiraj. "Credinţa", sub pseudonimul de ANDREI SERBULESCU; ştiu că era deajuns de răspîndite articolele mele. Cîtă vreme am scris la "Credinţa", am auzit că se afişau ca un fel de jurnal de perete articolele mele. Am scris la "Cuvîntul Liber"

./.

tot sub pseudonimul de ANDREI SERBULESCU. Ulterior am scris la ziarul "Prezentul" cronici interne şi cronici externe, sub pseudonimul de M.P.MARTIAN sau ANDREI SERBULESCU sau sub alte pseudonime.-

Am scris la revistele partidului, ARTHUR MENDELOVICI m-a chemat, responsabilul presei partidului şi am scris pentru dînsul la " "Echipa" şi la încă vreo două reviste ale partidului dar legale, am scris la "Frontul" sub tot felul de pseudonime, am scris la presa I.R.E.B., am scris, am colaborat la "Era Nouă" din cele 3-4 numere care au apărut, jumătate sunt scrise de mine. Acestea toate mi-au creiat o atmosferă pe care nu o speram niciodată să o realizez prin alte mijloace. VINTILA IONESCU avusese dreptate, începusem să fiu considerat comunist şi eram foarte bine văzut de comunişti, de o serie de oameni din partid, membrii sau simpatizanţi.

La Conjunctură am ajuns foarte repede din referent fără salariu, să fiu conducătorul efectiv al institutului. Nu am avut niciodată titlul de director înainte de război - acesta mi s-a dat deabea după război, eu însă în vremea aceia am condus toată vremea, începînd dela titlu, la conţinut, la formă, tot, tot, eu l-am condus., şi rprin aceasta am început să fiu cunoscut şi peste graniţă. Imediat după ce am văzut cum se desfăşoară lucrurile, l-am chemat la telefon pe VINTILA IONESCU - la începutul anului 1933 - şi i-am spus cum se realizează planul nostru şi care este activitatea mea. VINTILA IONESCU mi-a spus că mă urmăreşte îndeaproape şi ştie ce se întîmplă.

I-am dat o primă notă şi după aceia au urmat şi altele, despre toţi comuniştii pe care îi cunoşteam, despre NAVODARU, VOICU, ILIE CONSTANTINOVSCHI, KATZ, NICOLAU şi alţii. Aşa au mers lucrurile o bucată de vreme. Această activitate a mea a durat dela începutul lui 1933 şi pînă în Septembrie 1940, cînd VINTILA IONESCU a fost dat afară de legionari, dela Siguranţa Generală. In acest timp am continuat să-i dau note informative - în total 70-80 de note informative.- de felul acesta din care despre unele îmi amintesc, de altele nu-mi mai amintesc. De pildă aflasem dela PATRASCANU despre negocierile creerii Frontului Unic Muncitoresc şi despre tentativele creerii unui front popular. I-am raportat lui VINTILA IONESCU ~~xhx~~ cine sunt negociatorii, pe ce baze se negociază, despre tentativele partidului de creiarea unui front popular cu .... şi alţii. Frontul Studenţilor Democraţi, organizase o tabără anti-legionară la Predeal, ştiam că au revolvere şi că se pregăteau de o luptă, primise bani dela partid şi muniţie. I-am raportat lui VINTILA IONESCU despre organizaţiile

//

de massă aşa cum aflasem eu că sunt. Acestea sunt în linii generale informaţiile, pe care, în calitate de coordonator al mişcării le procurasem şi în condiţiunile maxime în care am putut să mă plasez.

Preşedintele: D-ta ai înşirat o serie de membrii de partid dela care ai luat informaţii. Aceştia ştiau despre ce este vorba ?

ZILBER: Nu, nici ILIE CONSTANTINOVSCHI, nici NAVODARU, nici SCRAER măcar, nici PATRASCANU în vremea aceia nu ştiau nimic.

Procurorul: Tov.Preşedinte, a relatat acuzatul şi a făcut această declaraţie că a raportat lui VINTILA IONESCU cine erau membrii de partid. Au avut o urmare aceste informaţii date lui VINTILA IONESCU, au fost filaţi şi arestaţi acei indicaţi de dînsul ?

ZILBER: Din cîte îmi amintesc niciunul nu a fost arestat şi VINTILA IONESCU mi-a şi explicat: nu vreau să te desconspir, nu vroia să mă dea de gol înainte de a fi realizat un lucru mult mai important pentru care el mă destinase.

Procurorul: Totuşi în declaraţiile date la primele cercetări a recunoscut că, ca o urmare a informaţiilor date lui VINTILA IONESCU a urmat arestarea lor.

ZILBER: Este adevărat şi este perfect exact. Intr-adevăr odată mi-a spus că a făcut nişte arestări. Cine a fost arestat, cum a fost arestat n-am putut afla niciodată, pentrucă direct prin mine, dintre oameni pe care i-am cunoscut, nu a fost arestat nimeni. Eu am făcut declaraţia dela anchetă din convingerea că oamenii pe care i-am dat, la rîndul lor au fost filaţi şi în felul acesta şi indirect s-a ajuns la arestarea lor.

Procurorul: Rog să-mi permiteţi să pun o întrebare de precizare. In 1932 acuzatul a fost eliberat din închisoare. Dacă din perioada aceasta, dela 1932 cînd a eşit din închisoare şi pînă în 194o cînd a avut legătură cu VINTILA IONESCU, a fost la siguranţă şi cam de cîte ori ?

ZILBER: Niciodată n-am fost la siguranţă. Aşa am declarat la anchetă, aşa declar şi în faţa Dvs.

Procurorul: In momentul eliberării acuzatul ZILBER a trecut el pe la siguranţă sau nu ?

ZILBER: Da.

Preşedintele: A spus că da, a trecut.

Procurorul: A fost chemat acuzatul ZILBER a doua oară la VINTILA IONESCU în momentul cînd a vrut să-i dea instrucţiuni să lucreze ?

./.

<u>ZILBER:</u> Da, am şi declarat asta.

Procurorul: Deci cel puţin de două ori acuzatul ZILBER a fost la siguranţă. Am pus aceste întrebări deoarece adineaori acuzatul spunea că nu a fost niciodată la siguranţă.

<u>ZILBER:</u> Credeam că vă referiţi la alte dăţi.

Preşedintele: Ce instrucţiuni ţi-a dat VINTILA IONESCU după începerea războiului, în 1939?

<u>ZILBER:</u>Dacă îmi permiteţi înainte de a răspunde la întrebarea aceasta ţi să menţionez în faţa d-lor voastre următoarele: In anul 1937 s-a întîmplat un fapt pe care vreau să vi-l arăt şi Dvs. Eram prieten vechi cu PATRASCANU din 1919. In anul 1936 s-a întîmplat un lucru important. PATRASCANU a venit la mine la birou în Str.Nicolae Filipescu 19 mi se pare. Era în epoca proceselor troţchiştilor dela Moscova. Mi-a spus că s-a întîmplat un lucru excepţional de grav. In procesele dela Moscova erau implicaţi doi indivizi cu care el lucrase în 1932 la Moscova, cînd a fost trimis de partid acolo, în Uniune. Cu aceştia colaborase şi dusese activitate troţchistă, antipartinică în Uniunea Sovietică şi acum aceştia erau pe banca acuzaţilor sau arestaţi. PATRASCANU spunea că îi e teamă că aceştia îl vor denunţa, Partidul Comunist Bolşevic va anunţa Partidul Comunist Romîn, şi în felul acesta el va fi distrus şi cariera lui politică va fi lichidată. A venit la mine ca să-mi ceară un sfat. I-am spus că nu-i pot da niciun sfat, că nu cunosc relaţiile interne şi i-am spus că cel mai bun lucru este să tacă. I-am spus să nu se agite, deoarece s-ar putea ca la Moscova cei doi să nu vorbească despre el şi astfel s-ar putea să se demaşte el aci. După aceia l-am chemat pe VINTILA IONESCU şi i-am atrasa atenţia asupra lui PATRASCANU. I-am spus că PATRASCANU este un ambiţios, este un carierist, este intrat în P.C.R.,pentrucă într-un partid burghez unde poate vorbi are de aface cu oameni care îl pot înfrînge şi n-ar face carieră. Părerea mea este că dacă-l şantajezi, PATRASCANU acceptă să devină agent informator al siguranţei. Aceasta era ~~pe la sfîrşitul anului 1936 VINTILA IONESCU~~ o ocazie de a prinde în ~~la~~ laţ o pasăre arară. Aceasta era pe la sfîrşitul anului 1936..VINTILA IONESCU mi-a spus că l-a chemat pe PATRASCANU, că încercarea lui la început n-a reuşit, apoi a insistat, l-a presat, l-a ameninţat că-l demască deoarece are şi alte elemente împotriva lui şi în cele din urmă a acceptat să devină agent informator al siguranţei şi a dat informaţii.

..

El a dat şi organizaţia din Moldova.

Procurorul:Dacă PATRASCANU era un asemenea oportunist,cum se poate,dece a trebuit atîtea presiuni din partea lui VINTILA IONESCU ca să-l angajeze.Este o contradicţie în ceeace spune acuzatul-

ZILBER: Eu îl cunoşteam bine pe PATRASCANU,este un om încăpăţînat,nu este de valoare,fără să fie loial.Un lucru care să nu fie cinstit PATRASCANU PREFERA să-l facă.Ca să intre în siguranţă era un lucru prea riscant.PATRASCANU trebuia să fie presat,astfel el prefera să aştepte pînă va veni momentul oportun,el mi-a spus că vrea să facă un partid aparte,să facă o formaţiune troţkistă.Aştepta momentul oportun.Ca să vorbesc de PATRASCANU,am să explic scopul pe care-l urmărea acesta în afara siguranţei,ca să nu fie acuzat tocmai ca agent al siguranţei,încît acest moment a fost bine cunoscut de mine şi bine realizat de VINTILA IONESCU-

PRESEDINTELE:Deci nu era nevoie de prea mare presiune?

ZILBER: Au făcut totuşi,impresia mea este că lucrurile n-au mers uşor,dar au reuşit.

PRESEDINTELE: După izbucnirea răsboiului,ce instrucţiuni ţi-a dat VINTILA IONESCU.

ZILBER:In toamna lui 1939,VINTILA IONESCU a venit la mine şi a spus lucrul următor:răsboiul a izbucnit,pentru moment Romînia este în afara focului,această situaţie nu va dura şi a spus că în curînd sau mai tîrziu Romînia va trebui să intre în răsboi ∅ în mod fatal va intra de partea germanilor,împotriva Uniunii Sovietice şi nu exist altă soluţie.Atunci cînd răsboiul va izbucni în mod fatal Partidul Comunist Romîn prin forţa lui,prin ideologia lui,va fi duşmanul cel mai însemnat din ţară.El va fi acela de care ne vom lovi în timpul răsboiului - pe care vom fi obligaţi să-l ducem.A sosit momentul ca să utilizezi întreaga avere politică pe care ai reuşit s-o cîştigi în cei 7 ani,1932-194o.Toată situaţia pe care ţi-am creiat-o şi ti-ai creiat-o în rîndurile P.C.R.acum trebue s-o mînuezi ~~xxx~~ să o transformi în fapte grave practice şi imediat ~~x~~ l-am întrebat despre ce este vorba.Mi-a spus că vreau să cunosc conducătorii partidului,vreau să le ştiu numele adevărat şi numele conspirativ,locul de întîlnire,~~xxx~~ casele conspirative,planurile partidului,org.de bază ale partidului ce plănueste partidul,şi ca să-ţi uşurez munca vom face un ultim ~~xxx~~ efort voi aranja prin Bir.IIal M.St.M.ca să fi dat afară dela "Viaţa Romînească",unde colaborez,sub pretextul că eşti comunist.

Intr-adevăr Bir.II.a făcut un raport către Urdăreanu - Mareşalul palatului - ,care l-a chemat pe Ralea,pe vremea aceia unul din conducătorii vieţii romîneşti şi a cerut să fiu dat afară împreună ~~x~~ cu ceilalţi bolşevici pe care pasămite,eu îi conduceam la viaţa ~~x~~ politică.Totodată a intervenit şi Dl.Mageaeru ca să fiu dat afară dela Institutul de Conjunctură în anul 194o.Dealtfel tot el aranjase să fi

fiu dat afară ,dela Ziarul "Credința" și dela alte ziare cu ani inainte Cu acest bagaj am început să mă agit,să ajung în sferele conducătoare ale partidului împreună cu FORIS și i-am cerut să dea membrii de partid. Pretextul a fost acesta războiul a venit,acum își face fiecare dovada ce poate și ce fel.Te rog să-mi dai membrii de partid.Am intervenit prin NAVODARU,prin SRAIER prin tot felul de cunoscuți să mi se dea muncă de răspundere.N-am reușit la început,am reușit din comuniștii pe care-i cunoșteam să aflu o serie de unele din datele pe care VINTILA IONESCU mi le-a cerut,de pildă am aflat despre KOPLER,dar din păcate suntem pe aceiaș bancă,avea numele conspirativ SERGIU,am aflat despre PARVULESCU care avea nume conspirativ DAN,am dat-o pe CONSTANTA CRACIUN,pe "EONTE RAUTU și o serie intreagă de alți comuniști.Am comunicat numele conspirativ, toate datele pe care le-am aflat și despre organizațiile de partid din vremea aceea.Acestea s-au întîmplat în cursul anului 1939 spre sfîrșit, în 1939-194o.In toamna lui 194o eu continuam să lucrez,după ce am fost dat afară dela Conjunctură.Tot în toamna lui 194o VINTILA IONESCU a venit la mine și mi-a spus că legionarii l-au dat afară dela siguranță,totuși el speră că în curînd va putea reveni și atunci vom relua activitatea. Pînă atunci VINTILA IONESCU mi-a spus că a luat hotărîrea să nu mă predea altcuiva,spunînd că elemente ca mine nu are multe,să nu mă determine nimen Mi-a spus că a luat cu el tot materialul care era la siguranță privitor la mine și că pot sta liniștit din partea acestuia.In momentul cînd el va reveni la siguranță mi-a spus ca eu să continui activitatea încercînd să ajung în sfera de conducere a partidului,iar în momentul în care va reveni la siguranță împreună vom da lovituri hotărîtoare partidului.

Președ: Impreună numai cu dta sau și cu alții.

ZILBER:A da,da împreună și cu PATRASCANU.

Președ: Ce legături ai avut dta cu EUGEN CRISTESCU.

ZILBER:Nu-l cunosc pe EUGEN CRISTESCU.Am dat declarație,însă se poate întîmpla că EUGEN CRISTESCU care era pe vremea aceea director general al Siguranței,să fi fost printre persoanele care au asistat la ancheta mea în noaptea de 15 decembrie la siguranța generală,de vreme ce erau toți în sală mi se părea normal să fi fost și el,dar nu l-am cunoscut la față.

Președ: In timpul războiului,te-a căutat EUGEN CRISTESCU?

ZILBER: O singură dată mi s-a întîmplat un lucru extrem de bizar.Cunoșteam un agent al siguranței de notoritate publică,cu firma pe piept,scria la ziarul Adevărul,era SOREANU un om foarte puțin recomandabil cu care nu se da mîna obișnuit și mi-a spus,curios am auzit vorbindu-se de tine în locuri foarte curioase,n-am înțeles unde.Peste cîtva timp un alt personagiu de cafenea,un om de altă natură îl chema STEFA-

NESCU GOANGA,bariton,îmi spune ştii că-a vorbit despre dta în termeni foarte elogioşi la EUGEN CRISTESCU.M-am despărţit de GOANGA şi am avut pentru prima dată impresia că şi SOREANU şi el erau din aceiaş familie.

Preşed:Ce străini ai cunoscut înainte de război?

ZILBER:Intr-o primă perioadă cînd mă ocupam cu tot felul de probleme,între altele cu emisiuni de posturi de radio,probleme de geofizică şi altele,am cunoscut foarte mulţi oameni ingineri,directori, industriaşi şi tot felul de oameni fără interes pentru problemele de faţă.După 1932 fiind la Institutul de Conjunctură am avut relaţii cu o serie de străini care se ocupau de probleme economice de conjunctură,deoarece oricine se ocupa de asemenea probleme şi venea în Romînia în mod automat venea la mine.Am cunoscut tot felul de oameni,franţuji,nemţi,englezi.Tot felul de lume printre care şi un hitlerist Dr.IOHN care era consilier economic şi membru în oficiul de studii a lui I.G.Farbenindustri.Acesta mi-a povestit un lucru extrem de bizar,şi anume acest doctor mi-a spus că pe vremuri a fost membru al Partidului Comunist German,dar acum era un hitlerist şi un deajuns de înfocat hitlerist.Evident era greu să dai mîna cu dînsul,dar am dat n-am avut ce face.Am mai cunoscut pe un dr.SCHILER care era reprezentantul unei importante reviste germane Deutsch Uber Geselschaft la Moscova,multă vreme şi pe un agronom al cărui nume îmi scapă.Am cunoscut pe un anume BENAN,un englez care mai tîrziu ajunsese ministru.Am cunoscut pe unul HUGH SEATTON WATSON.

Preşed:Cine era acest WATSON?

ZILBER:WATSON era un tînăr de vreo 27 ani,cunoscut istoric şi publicisc englez la ziarul "Schotlter ziar",el era conferenţiar istoric modern la Universitatea din Tara Galilor.Era în primăvara lui 1938 şi a fost trimis la mine de un maghar şi de VISOIANU,şi l-au trimis pentru informaţii.Cu acest prilej mi-a spus că pregăteşte scrierea unei cărţi despre sub estul europei/că pentru acest lucru a fost în Jugoslavia,în Bulgaria,acum este în Romînia şi mi-a enumerat o serie întreagă de probleme care-l interesau în Romînia.despre teoria asupra desvoltăriisociale a Romîniei,informaţii asupra situaţiei economice şi politice şi tot felul de întrebări,ceiace am avut atunci i-am dat şi a rămas să mă mai gîndesc şi mi-a spus că va mai veni peste cîtva timp.Intr-adevăr peste 8-lo zile,WATSON a venit la mine la birou.De astă dată a schimbat complect tonul.Nu mi-a mai vorbit nici despre faimoasa carte,nici despre profesoratul din ţara Galilor,nici despre teoria desvoltării sociale a Romîniei,mi-a spus verde eu sunt reprezentantulsecţiei de informaţii Inteligence Service din Foreign Office ,am venit să-ţi cer colaborarea dtale din Serviciul de spionaj britanic.Eu am rămas înmărmurit şi atunci i-am spus că eu sunt comunist,la care mi-a spus că ştie ce fel de comu-

nist sînt,că sunt agent de siguranţă şi m-a ameninţat că mă va demasca dacă nu accept ,fie el fie prin VINTILA IONESCU .In faţa acestei situaţii mi-am dat seama că ştie tot.I-am spus bine în principiu accept,dar o să mai discutăm.Am făcut aceasta,pentru ca să-l întreb pe VINTILA IONESCU, dacă ştie ceva de acest personagiu.M-am despărţit de WATSON şi pe urmă l-am întrebat pe VINTILA IONESCU care mi-a confirmat că în adevăr el îi dăduse indicaţia că sunt agent de siguranţă şi că mă poate recruta fără nici unfel fel de jenă.VINTILA IONESCU m-a sfătuit să lucrez cu WATSON deoarece este şi în interesul siguranţei şi al lui.

Preşed:De cînd şi pînă cînd ai dat informaţii lui WATSON?

ZILBER:Din primăvara anului 1938 pînă în toamna 194o-

Preşed:A plecat în 194o el?

ZILBER:In toamna lui 194o în primul eşalon al/misiuni diplomatice britanice din ţară a părăsit România.

Preşed:Ce fel de informaţii ai dat lui WATSON?

ZILBER:I-am dat tot felul de informaţii secrete ale Institutului de Conjunctură,date care nu erau publicate,despre venitul naţional,asupra furniturilor interne,informaţii asupra partidelor burgheze,dar mai mult decît toate informaţii asupra Partidului Comunist Romîn,i-am spus că PCR are o mare influenţă în masse,că în Valea Prahovei este o organizaţie de cîteva mii de oameni ,cu o mare putere de penetraţie,i-am dat informaţii asupra partidului din Valea Jiului,despre frontul plugarilor,i-am arătat cum poate pătrunde în Frontul Plugarilor,că pentru aceasta trebue să se adreseze celor din Hunedoara,cum se poate pătrunde în mediul studenţilor democraţi.I-am spus că de pildă din informaţiile mele era o organizaţie de vreo 5 milioane cu o influenţă prin organizaţiile de masă, care cuprindea un număr cam de lo ori mai mare.

Preşed:Dta l-ai cunoscut pe NICOLE GROSS?

ZILBER:L-am cunoscut ca industriaş cred prin 1935-1936 prin LENA CONSTANTE,n-aş putea spune exact e mult de atunci,era un om oarecare şi în viaţa mea cunoscusem mulţi industriaşi,aşa că nu mă impresiona unul în plus sau în minus.In toamna lui 194o NICOLE GROSS a venit la mine din partea lui WATSON ,asupra acordului BUJOIU ,asupra misiunii economice germane conduse de ing.SCHILER,pe urmă spunîndu-mi că vine din partea lui WATSON mi-a cerut să caut să aflu pentru ce SOLOVIOV secretarul colui misiunii străine al Uniunii Sovietice,se află în România,spunîndu-mi că este venit din partea lui WATSON;m-am dus imediat la VISOIANU şi l-am rugat să se intereseze şi să-mi spună ce caută SOLOVIOV aci.VISOIANU mi-a spus că SOLOVIOV venise în România pentru încherea unui pact de asistenţă mutuală,şi că de aceea duce tratative cu o serie de personagii ,fiind o încercare ultimă a Uniunii Sovietice pentru a scoate România din orbita

/

Germaniei.I-am dat această informaţie şi ulterior NICOLE GROSS mi-a spus că a obţinut prin mine informaţii pe care nu le-ar fi putut obţine prin alţii.Mi-a spus că părăseşte ţara şi că după război speră să poată să putem colabora.

Preşed:Ai transmis lui NICOLE GROSS informaţii numai direct sau şi prin altcineva?

ZILBER:Am transmis şi direct şi prin LENA CONSTANTE.Aceasta mai ales în timpul războiului.

Preşed:Cine era LENA CONSTANTE?

ZILBER:LENA CONSTANTE fusese recrutată de NICOLE GROSS şi de aceea mi-a şi confiat acest fapt.

Preşed:Cînd ai cunoscut-o pe LEE MILLER şi cine era aceasta?

ZILBER:Pe LEE MILLER am cunoscut-o în anul 1931 şi mi-a fost recomandată de HARY BRAUNER.O americancă zăpăcită ,fără nici un fel de însemnătate,era o fată foarte frumoasă şi deşteaptă ,căsătorită cu un egiptean.A venit cu un american în ţară,pentru a-şi face de cap în Romînia

Preşed:Tot atunci ştiai că a avut legături cu serviciul de spionaj.

ZILBER:Nu.Am reîntîlnit-o în 1946 cînd lucrurile s-au schimbat. De astă dată era în haine de reporter de război american.Era împreună cu un oarecare PHILIPS tot reporter de război ,care fusese la TITO.Tot prin HARY BRAUNER am întîlnit-o şi cu care ocazie acesta mi-a spus că LEE MILER se interesează de o serie de probleme politice şi economice din Romînia pentru serviciul de spionaj american şi că el a făcut imprudenţa să-i vorbească despre mine că sunt agent al serviciului de spionaj englez I-am răspuns că pentru serviciul de spionaj american o fac cu plăcere. Astfel le-am dat o serie întreagă de informaţii.

Procurorul: Adineaori acuzatul vorbea despre relaţiile pe care le-a avut cu NICOL GROSS şi WATSON. Dacă nu a avut relaţii băneşti cu NICOL GROSS. Dacă pentru activitatea aceasta nu a fost în niciun fel recompensat, pentru ce a lucrat ?

ZILBER:Dacă-mi permiteţi să răspund.VINTILA IONESCU cînd m-a anchetat în prima noapte m-a luat ca orice anchetator şi în timp ce MORUZOV spunea"ai vîndut "Tara Iudo",VINTILA IONESCU a continuat "nu, ZILBER nu a vîndut-o,a dăruit-o",eu nu vînd dacă fac ceva dăruesc.Nu am luat bani.

Procurorul:Ce la determinat să facă acest act de generozitate în trecut? Accentul acesta de generozitate pe care l-a avut cu ţara şi după 23 Aug.~~xxxxxx~~ 1944,îl rog să-l exprime într-un limbaj mai concret. Zice eu nu primesc ci dăruesc.Atunci ce imbold lăuntric l-a determinat să facă aceasta/ZILBER:Sunt motive de ordin ideologic şi convingerea mea sinceră

în acel moment că Marea Britanie apără deomocraţia şi libertatea.

Preşed:In 194o cînd a plecat WATSON cui te-a predat?

ZILBER:In 194o cînd WATSON/a plecat m-a predat lui ALEX.STEFANESCU.Mi-a spus că el va trebui să plece din ţară şi dacă vreau să duc în felul acesta lupta,el mă va pune în contact cu şeful serv.de spionaj britanic în Romînia. ALEX.STEFANESCU,care este un om foarte onorabil şi mare proprietar de întreprinderi,şi am acceptat.WATSON de altfel mă avea la mînă cu tot felul de rapoarte.Intr-una din zile a venit la mine acasă împreună cu ALEX.STEFANESCU şi s-a făcut predarea în bune forme.

Preşed:Ce instrucţiuni ţi-a dat ALEX.STEFANESCU?

ZILBER:ALEX.STEFANESCU mi-a spus că în momentul acesta dta eşti un om deochiat,eşti evreu (erau legionarii la putere pe atunci),eşti cunoscut ca comunist şi părerea mea este că în momentul acesta ,nu e bine să începi să lucrezi pentru mine.Mai bine să te potoleşti,să stai o bucată de vreme şi va veni momentul cînd îţi voi putea da o îndrumare,pe altă linie decît cea pe care ai lucrat pînă acuma.De altfel la Institutul de Conjunctură dta nu mai eşti,VINTILA IONESCU nu mai este la siguranţă,astfel că nu mai ai cine să te protejeze,încît părerea mea este că pentru un moment să stai într-un fel de semi legalitate,să faci impresia de bun comunist şi să încerci - aşa cum de fapt îmi ceruse şi VINTILA IONESCU atunci cînd mă recrutase - să ajungi în cercurile conducătoare ale partidului comunist pînă la momentul oportun.Pînă atunci mă chemi la telefon din cînd în cînd,cînd voi avea nevoe urgentă te voi chema eu şi la momentul oportun îţi voi da instrucţiuni de ceiace ai de făcut.Acesta a fost în esenţă discuţia pe care am avut-o cu STEFANESCU în Sept.194o.

Preşed:In 1942 dacă te-ai întîlnit cu STEFANESCU.

ZILBER:In anul 1941 am continuat să-l chem în cîteva rînduri la telefon conform înţelegerii avute între noi.In 1942 am aranjat cu el o întîlnire în faţa palatului lîngăfundaţii,cu care ocazie ne-am plimbat îndelung. ALEX.STEFANESCU mi-a spus că situaţia pe front a început să se lămurească, că valul s-a întors că din cauza rezistenţii Uniunii Sovietice,situaţia a început să se clarifice şi că în nici un caz nu mai poate fi vorba de o victorie hitleristă.Deci acolo trebue să înceapă să ne fie teamă de o victorie a Uniunii Sovietice.Mi-a spus că de acum este momentul să mă dezilegalizez,şi să încep să întreprind acţiuni.Tot atunci i-am povestit că în acest timp am reuşit să fac un prim contact cu Ajutorul Roşu din NAVODARU-SRAER, despre acţiunea mea pentru eliberarea celor dela Vapniarka.M-a sfătuit ca să iau contact direct cu partidul şi în acelaş timp să ţinem contact între noi, în acelaş limbaj negustoresc cu care vorbeam şi pînă atunci la telefon.

Procurorul:Să arate mai precis în ce perioadă s-a întîlnit cu STEFANESCU?

./.

ZILBER:Data nu mi-o amintesc exact,însă știu că m-am întîlnit după Stalingrad la începutul lui 1943.

Președ:Ce ți-a spus în legătură cu evenimentele?

ZILBER:Mi-a povestit că soarta este definitiv pecetluită ,că victoria Armatei Roșii dela Stalingrad va aduce după sine și eliberarea Romîniei și se punea problema cum să evităm transformarea țării noastre, într-o țară a dictaturii proletariatului.STEFANESCU spunea că tocmai în această direcție trebue îndreptată atenția noastră.ANTONESCU trebuește schimbat însă nu în așa fel ca să vină comuniștii la putere și să devină partid de guvernămînt.Eu i-am comunicat că luasem legătura cu partidul.I-am spus numele meu conspirativ,cu cine lucram,ce sarcini aveam din partea partidului și mi-a spus să continui în acest fel pînă ce va veni din nou cu instrucțiunile pe care le va căpăta și el din partea serviciului de spionaj englez.

Președ:Spre sfîrșitul anului 1943 te-ai mai întîlnit cu STEFANESCU?

ZILBER:Da a venit la mine acasă.Atunci ca și mai înainte,STEFANESCU mi-a vorbit despre înaintarea armatei sovietice,despre faptul că Partidul Comunist a făcut și face pregătiri pentru răsturnarea guvernului ANTONESCIAN în timp ce Armata Roșie zdrobește Armata hitleristă și se pregătește eliberarea poporului romîn.STEFANESCU spunea nu putem accepta ca Romînia să se transforme în a nu știu cîteva republică sovietică. Tocmai acesta era scopul care ni-l impunea atunci serv.de spionaj englez. Romînia trebue să fie o democrație burgheză parlamentară,de tip occidental american,și nu o democrație sovietică.

Președ:Ce a făcut în acest scop?

ZILBER:Pentru aceasta prin PIKI VASILIU a reușit să obțină eliberarea din lagăr a lui LUCRETIU PATRASCANU,despre care se știa că se bucură de încrederea partidului,prin care spera să realizăm în întregime scopul pe care i l-a impus și lui serv.de spionaj englez.In ceace mă privește pe mine,mi-a spus ca să devin ceiace la comuniști se numește tehnicul lui PATRASCANU,spunîndu-mi că în acest fel că eu voi fi singurul om de legătură și că în acest fel partidul nu va avea posibilitatea să controleze.In chipul acesta voi putea prin PATRASCANU să realizez tot planul pe care mi l-a propus serv.de spionaj.

Președ:Ti-a spus ALEX.STEFANESCU dtale că LUCRETIU PATRASCANU este o cunoștință mai veche a sa.

ZILBER:Da,și am bănuit că sursa e acelaș VINTILA IONESCU.STEFANESCU mi-a spus că aceasta este o chestiune mult mai veche și tare întortochiată și că nu poate să-mi dea o explicație așa că eu nu l-am mai întrebat și nici nu mai m-am lămurit asupra acestei chestiuni.In tot

cazul cert este că-l cunoştea mai bine decît mă cunoştea pe mine.

Preşedintele: Cînd te-ai întîlnit cu PATRASCANU ?

ZILBER: In Ianuarie 1944, PATRASCANU mi-a făcut o vizită la domiciliu. Nu-l mai văzusem de multă vreme. După ce am schimbat cîteva cuvinte, m-a întrebat ce fac. I-am spus că lucrez ca om de legătură la Ajutorul Roşu. El m-a întrebat "vrei să fi tehnicul meu", lucru ce mi s-a părut curios întrucît era exact formula spusă de STEFANESCU. Am acceptat şi după aceia i-am spus, la care PATRASCANU mi-a răspuns: "Este interesant şi corespunde adevărului. Totodată mi-a spus că urmează să stăm de vorbă şi cu ALEXANDRU STEFANESCU cu care urmează să ne întîlnim tot la mine şi să luăm o hotărîre de cele ce avem de făcut.

Preşedintele: Cînd a avut loc întîlnirea între d-ta, STEFANESCU şi PATRASCANU ?

ZILBER: Cred că tot în Ianuarie sau Februarie 1944, n-aş putea garanta, au venit la mine acasă pe rînd, seara. ALEXANDRU STEFANESCU a expus din nou, situaţia creată prin înfrîngerea armatei germane şi iminenta victorie definitivă a armatelor sovietice. STEFANESCU spunea "dacă vom lăsa ca situaţia să decurgă aşa cum vrea partidul comunist, atunci în timp ce armata roşie va înainta, masele popularele vor răsturna pe ANTONESCU şi atunci democraţia burgheză pe care noi o dorim va fi definitiv înfrîntă în Romînia. Asta nu putem accepta. Trebue să salvăm ce se poate salva din marele dezastru care ne ameninţă. Pentru aceasta avem de făcut cîteva lucruri. Intîi să păstrăm monarhia, ca să dăm iluzia că există cineva deasupra celorlalţi, să păstrăm partidele burgheze pentru a da impresia că nu armata roşie, că nu partidul comunist au răsturnat guvernul antonescian, ci regele şi partidele burghezo-moşiereşti răstoarnă pe ANTONESCU, să distragem atenţia maselor dinăuntru şi a celor dinafaară dela cei care în mod real vor da peste cap regimul ANTONESCU şi vor alunga pe hitlerişti, adică dela Armata Roşie, dela partidul comunist .

Preşed: PATRASCANU ce trebuia să facă?

ZILBER: PATRASCANU trebuia să fie delegat al partidului pentru a negocia în afară formarea unui guvern. Noul guvern trebuia să fie al Blocului Naţional , adică bloc compus din reprezentanţii partidelor naţional ţărănesc, liberal, social democraţi şi comunist. Cel care trebuia să iasă pe primul plan , este regele. Acest bloc trebuia să dea garanţii că nu va schimba regimul politic, dreptul de proprietate, că totul va rămîne aşa cum trebuia să fie pe deoparte, iar pe de altă parte partidele muncitoreşti să dea garanţia scrisă cum că nu vor ridica problema monarhiei, pentru ca astfel să xxxdea impresia că nu

Armata Sovietică şi Partidul Comunist,ci regele şi partidele reacţionare au dărîmat regimul Antonescian şi au lichidat regimul hitlerist în Romînia.

Preşed:Ti-a vorbit despre legătura cu Cairo?

ZILBER:PATRASCANU spunea pînă acum am reuşit prin diferite elemente - pe atuncea nu ştiam dar acum mi-am dat seama că este vorba de KOFLER şi toţi ceilalţi - să duc în eroare partidul dînd informaţii numai din sursa Cairo.Acum este posibil după înlăturarea lui FORIS,ca partidul să ia legătură directă cu Armata Sovietică şi cu cercurile conducătoare ale [illegible] Uniunii Sovietice.Aceasta trebue împiedicată. Cairo trebue să rămînă singura sursa de informare pentru PCR.Intrucît eu fusese însărcinat de către partid,pentru crearea unui post de radio emisie,prin PATRASCANU,STEFANESCU mi-a transmis că trebue să împiedic creerea postului de emisie-recepţie şi să fac în aşa fel ca PATRASCANU să informeze partidul aşa cum făcea înainte probabil KOFLER şi ceilalţi

Preşed:Pînă la 23 aug.1944 te-ai mai întîlnit cu STEFANESC

ZILBER:Nu.Chiar în acea seară ne-am înţeles că de acum încolo PATRASCANU este singurul care face legătura cu STEFANESCU,iar eu voi avea ca om de legătură pe PATRASCANU.De aceea nu m-am întîlnit cu STEFANESCU decît o singură data în cu totul alte circumstanţe,nu ca o legătură permanentă.

Preşed:Va să zică te-ai întîlnit cu el?

ZILBER:Da,prin iulie 1944 fiind la TOROSIAN acasă,l-am găsit pe ALEX.STEFANESCU.Discuţia s-a purtat asupra următorului subiect deşi se luase tot felul de măsuri,pentru a induce în eroare masele populare că regele şi partidele burgheze fac tot felul de lucruri,toate acestea ALEX.STEFANESCU îşi exprima spaima că imediat după răsturnarea regimului antonescian ,partidul comunist va lua o desvoltare care va duce la acţiuni a cărui rezultat va deşi cu mult ceiace reuşise să-l consolidăm,adică regimul burghezo-moşieresc.In acest scop spunea el ,pentru a nu se ajunge la acest rezultat,cu orice preţ partidul comunist trebueşte decapitat.Avem un exemplu Rîbniţa.La noi trupele hitleriste în retragere,au masacrat la Rîbniţa peste 40 de comunişti. Cei de acolo au făcut experienţa în mod spontan,iar noi putem face aci în mod organizat.Am vorbit cu PIKI VASILIU şi el ne stă la dispoziţie.Cum astăzi comuniştii din închisori n-au legături cu partidul, trebuesc momiţi ,trebue să le trimitem bani ,trebue să fie invitaţi să evadeze.In momentul în care vor evada (evadarea se va face după un plan cu o oră stabilită,PIKI VASILIU avertizat din vreme ar putea să-şi plaseze oamenii şi comuniştii din închisori ar putea să fie masacraţi,astfel PCR şi mişcarea muncitorească ar fi lipsite de o com-

ducere după lovitura de stat antiantonesciană.Si PATRASCANU şi eu am acceptat punctul de vedere al lui STEFANESCU şi l-am găsit judicios. Cum în vremea aceea începusem să lucrez cu BETEA şi cu RATIU,am propus pe loc să-l utilizăm pe BETEA în acest scop.O primă închisoare a fost Caransebeş,despre care ştiam că are cîteva sute de comunişti, şi care nu avea de mult legătura cu partidul şi ajutorul roşu.Am spus atunci îl trimitem,îi dăm 2oo mii lei,spunem că este venit din partea Ajutorului Roşu şi a lui PATRASCANU,care se bucura de oarecare prestigiu,şi-l trimitem pe ~~băie~~ BETEA un om descurcăreţ,care să ia legătura cu comuniştii de acolo şi să aranjeze o evadare.După aceea BETEA ne va comunica cînd se va face evadarea ,la rîndul nostru vom comunica lui STEFANESCU şi PIKI VASILIU îşi va putea duce pînă la capăt planul de masacrare.Intr-adevăr BETEA şi cu RATIU au plecat,i-am dat 2oo mii lei,le-am făcut rost de o maşină dela Institutul de Statistică şi au plecat la Caransebeş,au stat acolo cîtva timp,au încercat în fel şi chip să intre în legătură cu comuniştii dela Caransebeş,n-au reuşit. S-a aflat după 23 Aug. că acestora le-a fost frică - au avut o intuiţie justă,le-a fost teamă de o provocare şi era o provocare în adevăr. BETEA şi cu RATIU s-au întors la Bucureşti,au decontat banii,2o mii cheltuiseră,restul i-au dat,astfel încît provocarea care o organizasem la Caransebeş ,nu a reuşit.

Preşed:Ai spus că ultima întîlnire care ai avut-o cu STEFANESCU a fost în casa TOROSIAN.Ce legături ai avut dta cu TOROSIAN?

ZILBER:Pe TOROSIAN îl cunoşteam de multă vreme prin nişte prieteni comuni,cu care în mod accidental m-am întîlnit într-un salon oarecare.Ne-am împrietenit apoi,îl ştiam antihitlerist,democrat.In timpul războiului am aflat dela dînsul că avea legături cu un element al ghestapoului şi chiar unele rubedenii ale lui aveau legături cu Biroul 2 francez.Mi-am spus că TOROSIAN poate fi utilizat ca o casă să zicem ilegală,deoarece este exact omul care ne-ar trebui.M-am dus la TOROSIAN şi i-amspus "uite ce este,deschis ,tu eşti antihitlerist, eu lucrez pentru serviciul de spionaj britanic împreună cu PATRASCANU, vrei să ne pui casa la dispoziţie,maşina şi tu,este şi în interesul tău nu numai în interesul tău,ca să salvăm ce se poate salva.".TOROSIAN a fost de acord şi din acel moment,TOROSIAN a devenit casa noastră ilegală principală în str.Armenească Nr.14.L-am recomandat lui PATRASCANU şi a urmat o serie întreagă de întîlniri la TOROSIAN.

Preşed:Ce activitate a dus PATRASCANU în anul 1944,din ianuarie şi pînă la 23 Aug.?

ZILBER:PATRASCANU mi-a destăinuit unele lucruri,dintre care unele le ştiu direct,pentrucă am participat la ele,iar altele

mi le-a povestit,de pildă:PATRASCANU a început imediat după întîlnirea noastră cu STEFANESCU,o activitate vie pentru formarea aşa numitului Bloc Naţional,în care scop a intrat în legături cu MANIU,BRATIANU,TITEI PETRESCU şi cu tot felul de oameni.A început pe urmă negocieri nesfîrşite pentru formarea unui guvern.A început negocieri care au durat mai puţin,după care PATRASCANU a dat o scrisoare către cele 2 partide naţional ţărănesc şi liberal,prin care în numele Partidului Comunist se angajează să nu ridice problema monarhiei,să angajează să nu ridice problema proprietăţii,se angajează să nu ridice nici un fel de problemă In acelaş timp s-aangajat să păstreze ceeace era.Aceasta a făcut-o după părerea mea,cu deajunsă abilitate şi a cuprins foarte multă lumaAceasta este partea esenţială pînă la 23 Aug.1944,cînd s-a trezit deodată ministru.

Preşed:PATRASCANU avea legături cu Cairo?

ZILBER:Da.A avut legături cu VISOIANU între alţii.La despărţire s-a înţeles cu VISOIANU care urma să-i facă comunicări,care i-a făcut comunicări dela Cairo.

Preşed:Dar cu marii capitalişti?

ZILBER:Da.Cu MAX AUSNIT.Nu prin mine ci mai tîrziu a avut şi prin mine aceste legături.Cu XENOPOL a avut legături directe cît şi prin mine.

Procurorul:Intrucît acuzatul era un bun prieten al lui VISOIANU ar putea să ne spună exact ce a discutat VISOIANU şi PATRASCANU, în preajma plecării lui VISOIANU la Cairo,deoarece probabil ştie din ambele surse.

ZILBER:In acel timp ,problema se punea în chipul următor. Armata Roşie ajunsese la frontierele Romîniei la Iaşi şi în mod fatal va elibera ţara Romînească.Se puneaproblema cum evităm transformarea Romîniei într-o ţară sovietică,într-o ţară cu democraţie sovietică.Nu exista decît un singur leac.Ameninţarea cu un conflict anglo-american. Cum se punea ameninţa cu un conflict anglo-american? debarcînd trupe anglo-americane în Romînia.Si cum se puteau debarca aceste trupe? Fie pe calea mării pe vase la Constanţa,fie pe calea aerului.Aceasta esenţială a lui VISOIANU era nu numai de a negocia un aşa zis armistiţiu, ci de a forţa pe englezi şi americani,să trimită înainte ca Armata Roşie şi ca partidul comunist să fi început ofensiva finală ,şi înainte ca PCR să fi deslănţuit forţele revoluţionare,trupe aero-purtate la Bucureşti şi în regiunea Prahova în parte şi la Focşani şi să înceapă o debarcare în portul mării negre.Acesta era scopul principal a lui VISOIANU la Cairo.

Preşed:In ce fel l-ai ajutat pe PATRASCANU în această ac-

tivitate a sa?

ZILBER:Ajutorul meu a fost extrem de variat.Am făcut pe curierul simplu,am făcut legături.I-am dat sfaturi,am fost de acord cu dînsul,l-am susţinut,tot,tot ce se putea face pentru a căuta ca un om să ducă la bun sfîrşit sarcinile cu care eram în totul de acord./Procurorul: In chestiunea declaraţiilor,acelea prin care îşi lua angajamentul ca să nu pună în discuţie monarhia,cine a semnat această declaraţie,şi TITEL PETRESCU?

ZILBER:Si TITEL PETRESCU,da.Eu i-am dat-o lui TITEL PETRESCU la semnat.

Preşed:Dar cu SABIN MANUILA i-a întîlnit PATRASCANU?

ZILBER:Da.Cu SABIN MANUILA cred că a avut relaţii mai bogate decît ştiu eu.Cert este că înainte de 23 Aug.1944,el mi-a spus să-i aranjez - eu eram în relaţii bune cu SABIN MANUILA dela Institutul de Statistică şi lucram cu dînsul pe linie profesională de foarte mulţi ani - mi-a spus ca să-i aranjez cu SABIN MANUILA ca să se întîlnească la dînsul cu MANIU,TITEL PETRESCU la MANUILA acasă .Era o întîlnire secretă.M-am dus la MANUILA ,ştia despre ce este vorba şi am aranjat aceasta,în ziua de 22 Aug.L-am adus pe PATRASCANU în casa lui MANUILA, unde eu aveam cheia,am deschis casa şi PATRASCANU a rămas acolo împreună cu MANIU,cu LEUCUTIA şi TITEL PETRESCU.A doua zi l-am regăsit acolo pe LEUCUTIA.

Preşed:In ziua de 23 Aug.cum l-ai regăsit pe PATRASCANU?

ZILBER:In ziua de 23 Aug. TOROSIAN mi-a telefonat acasă ca să viu în timpul prînzului la el,că este ceva foarte urgent,că s-a întîmplat ceva grav.Cînd am sosit la dînsul,după cîteva minute a sosit STYRCEA şi mi-a spus că vrea să-l vadă pe PATRASCANU în numele regelui. Ne-amm urcat într-o maşină şi ne-am dus împreună cu STYRCEA la locuinţa lui MANIU,unde l-am găsit pe PATRASCANU cu TITEL PETRESCU şi cu LEUCUTI Pe urmă ei au plecat la palat şi eu m-am întors înapoi.

Preşed:După 23 Aug.cu ce spioni englezi ai avut legături?

ZILBER:In a doua jumătate a lunii Sept.1944,PATRASCANU m-a numit în comisia de conservare a bunurilor sovietice,bunurile germane trecute în patrimoniul sovieticilor şi m-a trimis în acest scop să iau legătura cu RICA GEORGESCU,care pe vremea aceea era ministrul economiei şi însărcinat de guvern cu aceast chestiune.M-am dus la minister,m-am prezentat şi în cabinetul lui RICA GEORGESCU,am întîlnit un căpitan englez pe care RICA GEORGESCU mi l-a prezentat IVOR PORTER.

Preşed:Cine ţi l-a prezentat?

ZILBER:RICA GEORGESCU în cabinetul lui,a spus foarte simplu, dl.ZILBER,dl.PORTER.Dl.PORTER vorbea bine romîneşte,cum vorbeam eu

englezeşte.Si PORTER imediat mi-a spus,că pe dl.ZILBER îi cunosc numele am auzit cînd prietenul meu HUGH SEATON WATSON mi-a vorbit de dta şi ALEX.STEFANESCU mi-a vorbit de dta.Stiam că RICA GEORGESCU fusese pe vremuri conducător al serv.de spionaj ,sau unul din conducătorii serv. despionaj britanic în Romînia.

Procurorul:Permiteţi-mi să-l întreb,pe RICA GEORGESCU de cînd îl cunoaşte acuzatul ZILBER?

ZILBER:De atunci din ziua aceea .

Preşedintele:Lui PORTER i-ai dat informaţii?

ZILBER:Nu.PORTER mi-a spus atunci imediat,m-a dat deoparte şi mi-a spus ai văzut că te cunosc foarte bine,căci ştiu de activitatea dtale.WATSON mi-a vorbit şi ALEX.STEFANESCU mi-a vorbit,noi o să mai stăm de vorbă.Intr-adevăr la cîtva timp,după 2 săptămîni am primit o invitaţie la masă la RICA GEORGESCU şi eu şi PATRASCANU şi soţia lui PATRASCANU.Erau PORTER,ALEX.STEFANESCU cu nevasta şi o serie întreagă de oameni nu-i mai ţin minte.In afară de cunoştinţa oficială,pe care am schimbat-o ,m-au chemat la o parte PORTER şi ALEX.STEFANESCU,de data aceasta vorbindu-mi oarecum familiar şi mi-a spus PORTER că noi ştim şi dela ALEX.STEFANESCU şi din alte părţi ce ai făcut pentru noi şi noi nu vom uita lucrul acesta ,acum însă serv.de spionaj britanic înţelege să-ţi dea o altă însărcinare,care nu-ţi va fi dezagreabilă,trebue să iei contact cu serv.de spionaj american,prin căpitanul MADISON.Am spus bine,dacă lucrurile vor fi convenabile,adică eu voi fi de acord,nu văd nici un motiv să resping,voi continua aceiaş activitate,cu MADISON.Nu i-am dat informaţii lui PORTER de nici un fel,n-am avut timp şi nici interes.După acea m-au mai chemat odată la masă împreună cu NICULESCU BUZESTI la Capşa,vroia să afle NICULESCU BUZESTI o informaţie,ce urmărea PCR şi le-am spus aceasta dacă vreţi este o informaţie fără îndoială în vremea aceea,ba ceva mai romanţios am dat fără nici o ezitare.In acest sens este o informaţie.

Preşed:Cînd ai fost la masă ai dat informaţii lui NICULESCU BUZESTI şi lui PORTER,ai vorbit despre ce?

ZILBER:Am vorbit despre intenţiile PCR ce va urma,ce vor să facă,cum vor să facă,ce se ştia,în acel moment linia partidului nu era încă deosebit de clară,dar le-am spus maximum din ceiace am cunoscut.

Preşed:In afară de PORTER,sau cu alţi spioni englezi,te-ai mai întîlnit?în perioada de după 23 Aug.1944.

ZILBER:Din serv.de spionaj englez,am cunoscut pe PSAIS,acesta a venit la mine în primăvara lui 1946,mi-a dat înainte un telefon şi pe urmă a venit la mine din partea lui WATSON,cu o scrisoare de introducere care vorbea foarte elogios de către prietenul PSAIS şi mă ruga să-i

stau la dispoziţie,să-l îndrumez în cele romîneşti.Mi-am dat seama însă despre ce este vorba,de altfel PSAIS jumătate indian,jumătate englez,mi-a spus că el şi WATSON au lucraz în timpul războiului mobilizaţi ca maior la secţia Intelligence Service din Foreigg Ofice,şi în această calitate a fost înainte la Cairo,pe urmă aufost delegaţi pe lîngă TITO şi în timpul războiului şi WATSON şi PSIAIS ,au lucrat cu TITO.De altfel din acel moment,PSAIS era corespondent permanent al lui News Chronicle,la TITO la Belgrad.Am stat de vorbă cu dînsul,i-am expus pe larg situaţia din Romînia,şi urma să plece avea treabă şi să se întoarcă în toamna lui 1946,cînd urma să mai stăm de vorbă mai pe larg.

Preşed:Ce fel de legături ai avut dta cu spionul NICOLE GROSS,după 23 Aug.1944?

ZILBER:După 23 Aug. LENA CONSTANTE,mi-a spus că a primit o scrisoare dela NICOL GROSS prin unul EISINGER ceva în felul acesta, nu ţin minte un col. n-aş putea preciza gradul din Misiunea Militară Britanică,prin care spunea că NICOLE GROSS este acum la Cambrige,sau la Oxford,că lucrează şi spunea că a sosit momentul să ia legătura cu PCR,că serv.de spionaj britanic se interesează de ce face PCR,de ce intenţii are,de ce face Uniunea Sovietică şi de intenţii are în Romînia.In acest scop o povăţuia pe LENA CONSTANTE,să intră în sfera de conducere a PCR,să nu stea jos să dea impresia că este activă şi să obţină maximum de informaţii pe care putea să le dea.Pentru a ajunge acolo,îi atrage atenţia că eu am relaţii în cercul PCR şi o înârepta spre mine,pentru ca la rîndul meu să o recomand membrilor de partid, să ajungă membră de partid şi fiindcă era o femee deşteaptă,capabilă, putea să-şi facă drum singură.

Preşed:In afară de serv.de spionaj englez,cu ce alte servicii de spionaj ai mai avut legătură dta,după 23 Aug.?

ZILBER:Cu serv.de spionaj american.Imediat după întîlnirea cu KOFLER şi cu ALEX.STEFANESCU,l-a scurt interval am primit o invitaţie la masă la Capşa,din partea lui IMPERIO MATEESCU printr-un cunoscut.Am acceptat deşi îl cunoaşteam destul de puţin pe acest IMPERIO MATEESCU - mi-a făcut cunoştinţă un bun cunoscut de al meu MIHAIL SEBASTIAN.La masă am întîlnit printre cîţiva romîni,am întîlnit şipe doi din armata americană,cpt.MADISON şi lt.ROBERTS.Am discutat la masă lucruri de masă,despre glume,lucruri despre război.

Preşed:Ce ştia MADISON despre dta ?

ZILBER:Ulterior am aflat că MADISON ştia despre mine,atît cît putea să ştie cineva despre mine.La sfîrşitul mesei MADISON mi-a spus că vrea să stea de vorbă cu mine,despre 23 Aug. că auzise că

avusesem o oarecare activitate şi lucrasem înainte de 23 Aug.,vroia să se informeze ce s-a întîmplat şi că vrea să iaumasa la dînsul acasă, pe îndelete numai în doi.Am acceptat imediat,am schimbat numerele de telefon şi într-adevăr ,peste vreo lo-12 zile,m-a invitat la masă.Era singur numai era lt.ROBERTS şi mi-aspus atunci că el ştia şi direct şi dela WATSON şi prin PORTER şi prin ALEX.STEFANESCU şi despre relaţiile mele cu siguranţa,şi daspre relaţiile mele cu serv.de spionaj britanic şi mi-a cerut să-mi ţin promisiunea dată principial lui PORTER ,de a lua contact cu serv.de spionaj american pe care în acel moment el îl reprezenta,el îl conducea în Romînia.

Preşed.: Pînă cînd ai lucrat dumneata cu MEDISON şi ROBERTS

ZILBER: Cu MADISON şi ROBERTS am lucrat pînă în 1945,cînd aceştia au părăsit ţara.

Preşed: Ce informaţii le-ai dat dumneata spionilor MADISON şi ROBERTS.

ZILBER: Le-am dat informaţii de categorii diferite.Le-am dat 3-4 note cu privire la rezervele alimentare din ţară - dela institutul de conjuctură - însă informaţii economice date asupra capacităţii producţiei din acel moment din Romînia,date asupra rezervelor pieselor de schimb pe care le avem,ce posibilităţi avem,cum poate fi înfometată Romînia pe calea lipsei pieselor de schimb sau pe cale alimentară,ş.a. m.d.I-am dat informaţii de ordin economic mai obişnuit,de preţurile la alb şi negru,preţuri en-gros şi en.detail,cît la sută,cît la armistiţiu,ce se livra în contul armistiţiului,s.a.m.d.Toate date care în acel moment dat fiind prin publicaţia lor sau prin utilizarea lor prin rea credinţă,putea să-ţi facă deservicii ţării romîneşti.

Preşed: Informaţii politice?

ZILBER: Le-am dat informaţii politice acele pe care le-am obţinut în special dela PATRASCANU sau care putem să le obţin din rîndul membrilor de partid în mod direct.De pildă cum mult înainte ca partidul să fi rezolvit o campanie de răsturnare a guvernului Rădescu,eu aflasem dela PATRASCANU despre hotărîrile Partidului,despre planul de mobilizare a maselor în vederea răsturnării guvernului Rădescu,despre numărul de întruniri ,unde şi cînd trebuiau să aibe loc,cine trebuia să fie oratorul,cînd trebuia să fie momentul culminant al campaniei de răsturnare care trebuia să fie exact atitudinea Uniunii Sovietice,ş.a. date pe care ulterior serviciul de spionaj american şi cei care-i va lucra cu serviciul de spionaj american să le poată folosi pentru a împiedica răsturnarea guvernului Rădescu.

..//..

Procurorul: Tov.Preşedinte,permiteţi-mi să formulez o întrebare.Ce plan de activitate a stabilit acuzatul ZILBER cu MADISON.?

ZILBER: Incă dela prima întâlnire cu MEDISON ,i-am spus că acceptarea mea de principiu este categorică totuşi nu vreau să o definitivez înainte de a vorbi cu PATRASCANU de care sunt legat şi ideologic şi prin activitate şi prin prietenie.Intr-adevăr am vorbit cu PATRASCANU şi acesta mi-a dat asemetimentul lui să iau legătura cu MADISON şi să fac cu dînsul un plan de activitate.Pe baza acestei deslegări m-am înţeles cu MADISON în chipul următor.Un plan trasat de dînsul şi uşor corectat de mine.Eu trebuia să intru la Ministerul de Externe şi să fac tot posibilul direct şi mai cu seamă prin partid ca să fiu numit în misiunea diplomatică a Romîniei la Waşinghton în momentul în care Romînia ar fi luat legăturile diplomatice cu Statele Unite.Aceasta nu atît pentru a face spionaj în interiorul legaţiei,şi acesta era un punct important,să aflu,mai cu seamă de faptul că bucurîndu-mă de un oarecare prestigiu puteam intra în ~~legături~~ legătură cu personalul ambasadelor statelor amice cu Uniunea Sovietică,Cehoslovacia,Polonia,Ungaria,Bulgaria,şi să fac astfel servicii de informaţii şi contra informaţii în cadrul acestei legaţii şi în cadrul propriei noastre legaţii în favoarea serviciului de spionaj american.Aceasta era misiunea mea principal indicată de MADISON.El mi-a spus,nu avem altul,pentru moment trebue să faci dumneata aceasta.Dacă se va ivi întîmplarea să găsesc pe cineva am să-ţi dau o altă destinaţie,deocamdată aceasta trebue s-o faci.Evident în acel moment Romînia nu avea relaţii diplomatice,pacea nu era nici pe departe,nici aproape,însă în momentul cînd Romînia ar fi trimis misiune diplomatică în Statele Unite eu trebuia să duc o activitate informativă înăuntrul ţării să-i dau informaţii de ordin politic,economic,eventual militar.Militar,nu aveam,drumul pe care puteam să ajung la militari era ocupat de armata sovietică şi de armata romînă în acel timp care ocupa frontul de Vest.Al doilea rînd trebuia să-i recrutez din rîndul membrilor Partidului Comunist elemente pe care să le poată utiliza ca informatori în serviciul de spionaj american.Acesta este approximativ planul pe care mi l-a trasat şi cu care eu am fost complect de acord,după unele retuşări.

Preşedintele: După plecarea lui MADISON,cu cine ai rămas să lucrezi pe această linie de spionaj?

./.

ZILBER:Pe linie de spionaj americanla plecarea lui m-a dat în cursul unei mese Maiorului HALL urmaşul lui MADISON şi Slt.HAMILTON ajutorul lui ulterior.

Preşedintele: Pînă cînd ai lucrat cu HALL.

ZILBER: Am lucrat cu HALL pînă în noembrie 1946.

Preşedintele: Ce informaţii i-ai dat Maiorului HALL.

ZILBER: Informaţii asupra întregii activităţi a lui PATRASCANU şi a mea în legătură cu ruperea dintre rege şi guvern din vara anului 1945,asupra întregii activităţi a lui PATRASCANU,asupra întregii activităţi a partidului,a intenţiilor partidului,asupra intenţiilor Uniunii Sovietice în legătură cu această criză provocată de anglo-americani şi de rege şi de partidele reacţionare în Romînia.

I-am dat informaţii în continuare pe aceiaşi linie,informaţii de ordin economic,din dosare secrete dela Institututul de Conjuctură cu privire la tot felul de alte probleme economice de pildă colectările,cum mergacolectările de cereale,în vremea aceia era o problemă de stat,nu se enunţau cifre.Asupra relaţiilor comerciale pe care guvernul romîn le ducea deschis sau în ascuns cu alte state în special cele pe care partidul intenţiona să le ducă cu Uniunea Sovietică.Cam de acest ordin erau informaţiile.Sunt o serie întreagă de note şi rapoarte pe care i le-am făcut.

Preşedintele: Dar despre discuţiile care se duceau la C.C. al Partdiului?

ZILBER: Da.Si lui MADISON şi lui HALL i-am dat,pe baza informaţiilor pe care mi le-a dat PATRASCANU,unele pe care mi le-a indicat el săpx le dau altele pe care le-am luat eu fără ştirea lui însă i-am spus după aceia şi le-am dat şi lui MADISON şi ulterior lui HALL.

Preşedintele: PATRASCANU cunoştea legăturile dumitale cu HALL?

ZILBER: Nu numai că le cunoştea,le aprobase,era de acord şi a participat în mod efectiv la întreaga mea activitate de spionaj în favoarea Statelor Unite.

Procurorul.: Tov.Preşedinte,îmi permiteţi pentru precizarea Ce persoane cunoşteau legăturile de spionaj ale acuzatului ZILBER cu serviciul de spionaj american.

ZILBER: Cu serviciul de spionaj american PATRASCANU,acesta este piesa centrală.Intr-o mai mică măsură era TOROSIAN,LENA CONSTANTEştia fără să-şi dea exact seama care este amploarea acestor

relaţăi sau continutul zilnic al acestor relaţii,dar cred că ştia. HARY BRAUNER mă indoiesc,deasemenea ELENA PATRASCANU nu ştiu dacă ştia în întregime,dar este om în toată firea a stat cu mine de vorbă.Este foarte puţin probabil ca ELENA PATRASCANU să nu ştie.Cam acestea sunt persoanele.

Preşedintele: Dar ALEXANDRU STEFANESCU ştia?

ZILBER: Da.Dela dînsul a pornit.El este părintele nostru.

Preşedintele: După 23 august 1944,ai păstrat legăturile cu PATRASCANU?

ZILBER: Da.

Preşedintele:De ce natură au fost legăturile dumitale cu PATRASCANU.Ne interesează în legătură cu partidul.

ZILBER: După 23 august 1944,după întoarcerea lui PATRASCANU dela Moscova,cînd s-a dus să semneze convenţia de armistiţiu, am avut cu PATRASCANU o serie de discuţii principale şi atunci am dat pentru prima oară cărţile pe faţă.I-am spus lui PATRASCANU că ştiu că ai avut legături cu siguranţa.Nu i-am spus de unde ştiu, şi PATRASCANU nu a negat,despre relaţiile noastre cu STEFANESCU ştia şi el cum ştiam şi eu,şi i-am spus totuşi ce facem,VINTILA IONESCU este mort,eu sunt convins că VINTILA IONESCU nu a lăsat documente /altuia era un om foarte ambiţios şi vroia să ducă el singur comoara recrutată.Dinpartea urmaşilor lui VINTILA IONESCU este un risc foarte mic ca să fim descoperiţi.ALEXANDRU STEFENESCU şi serviciul de spionaj britanic nu au nici un interes să ne demaşte,deci mai avem încă o alegere,ce facem,mergem pe acelaş drum sau ne oprim Am discutat de mai multe ori cu dînsul şi am ajuns la concluzia că noi nu putem accepta o democraţie sovietică,că noi vrem o democraţie de tip burghezo-parlamentar,o democraţie de tip occidental-american.De aici concluzia categorică,vom lupta cum vom putea prin ce mijloace xxxx vom putea împotriva oricărei încercări de instaurare a dictaturii proletariatului în Romînia,pentru eşirea romîniei din sfera de influenţă a Uniunii Sovietice.Deci,împotriva P.C-R.,împotriva Uniunii Sovietice.

Cum să realizăm acest lucru?Odată ce premiza centrală este cîştigată,pe plan intern linia clară;relaţii si sprijin pe rege,partidele burgheze,social democraţii TITEL PETRESCU,SERBAN VOINEA şi xxxxxxxx ceilalţi împotriva tuturor elementelor de stînga împotriva maselor care s-ar alia P.C.R.de aici încolo sau care se vor alia.Pe plan extern acolo este problema centrală,pentru Uniunea

./.

Sovietică, clar nu,pentru anglo-americani că pentru dînşii am lucrat şi cu dînşii vom lucra şi deaici încolo.Cum realizăm practic Cu anglo-americanii direct?Cu guvernele lor este foarte greu de avut relaţii,începe indiscreţia,desconspirarea,este uşor.Din nou la vechea cale pe care am luat-o prin Serviciul de spionaj care au oameni bine instruiţi,care nu pălăvrăgesc şi ştiu să păstreze un secret,cu dînşii putem lucra,direct,mult mai sănătos cu guvernele lor,să-i influenţăm şi să căpătăm sprijinul pe plan extern. Atunci s-a stabilit aşa ca eu care pînă atunci luasem legătura cu MADISON,pe plan intern rămînea ca să iau eu legătura cu serviciul de spionaj american eventual să reiau legătura cu serviciul de sp naj englez dacă va fi nevoie.PATRASCANU să continue legăturile cu ALEXANDRU STEFANESCU pe care el le-a păstrat în continuare,legătu cu JACK BERMAN pe care atunci mi-a vorbit pentru prima oară,tot p linie de spionaj englez şi astfel să avem cele două portiţe prin care putem comunica cu marii noştri prieteni.

Preşedintele: In afară de această atitudine faţă de guvernul cu majoritate reacţionară?

ZILBER: Voi vorbi imediat,vreau să mai lichidez încă o probelmă.

Mai rămînea,în acel moment primisem informaţii prin LENA CONSTANTE despre scrisoarea lui NICOL GROSS şi vorbea despre LENA CONSTANTE, ~~xxxxxxxx~~ îmi arăta că pentru recuperarea informaţiilor lui pentru propriul controlul,informaţiilor pe care le transmitea ALEXANDRU STEFANESCU sau MADISON,era bine ca sămai fie încă o lin de comunicaţie cu Londra prin LENA CONSTANTE,EISINGHER ,BUTTLER şi misiunea militară engleză. ~~xxxx~~ Mi-a arătat că LENA CONSTANTE este o spioană serioasă,că lucrurile vor merge fără greş şi în cazul cîn LENA CONSTANTE va cădea îmi recomandă pe HARY BRAUNER ca ~~I~~ om în loc.

Pentru Franţa îmi vorbea de TOROSIAN care prin rubedeniile lui ,prin relaţiile personale poate să aibe relaţii directe cu Bir.II.al Marelui Stat Major Francez şi astfel să se încheie reţeaua noastră de legătură cu serviciul de spionaj al marilor puteri şi al jumătăţilor de capitalişti.

Pe plan intern PATRASCANU trebuia să continue relaţiil pe care le avea cu regele - cheia - duşmanul numărul unu.Acesta era prietenul nostru direct.PATRASCANU dealtfel era ministru,pute să se ducă la palat cînd avea audienţă de lucru şi putea discuta

./.

direct,putea infłuenţa indirect prin STARCEA şi prin ceilalţi. PATRASCANU avea relaţii cu naţional ţărăniştii şi cu liberalii.Cı Liberalii prin XENOPOL,cu naţional ţărăniştii prin MAX AUSNIT şi direct.

Preşedintele: Doar încheiase ei un pact secret dinainte?

ZILBER: Incheiase doar legăturilenu puteau fi publice în acel moment.De astă dată partidul nu mai era ilegal,era un partid legal.Un ministru se deplasa cu un însoţitor,un ministru era semnalat cînd era undeva,deaceia trebuia de astă dată dacă partidul era legal,el trebuia să fie ilegal.

Preşedintele: Ce atitudine trebuia să luaţi faţă de guvernele SANATESCU şi RADESCU ?

ZILBER: Cînd s-a pus prima dată problema guvernului SANATESCU, ne-am spus: "îl lăsăm cît putem". Mai tîrziu ne-am spus că totuşi nu este viabil, trebuesc alţi oameni, trebueşte făcut un guvern politic, trebue deci refăcut guvernul SANATESCU cu acelaş conţinut, cu altă formă, dar cu aceiaş indivizibcare să gireze aceleaşi ministere.

După aceia partidul a început o nouă campanie. S-a pus în timpul acela problema dacă nu ar fi momentul să facem un partid de tip laburist. Si după o matură chibzuinţă, după o discuţie amplă, am ajuns la concluzia că nici măcar o fracţiune naţional-comunistă nu ar fi bună, pentrucă fracţiunile se descoperă foarte repede atît la partidele legale şi chiar la cele ilegale şi sunt lichidate foarte repede. Deci trebue aşteptat un moment prielnic ca să se desfăşoare o acţiune de altă aploare; să se ilegalizeze P.C.R., şi să fie un nou partid Comunist legal, partid comunist naţional evident. Pînă atunci trebuia dusă o activitate dela om la om în grupuleţe mici, cu oameni de încredere, trecuţi prin ciur şi prin dîrlog, cu o activitate de suveică, de dedesubt pînă cînd vom putea reuşi să obţinem îndepărtarea Armatei Sovietice şi mai tîrziu transformarea Romîniei direct într-o ţară de tip burghez parlamentar. Cînd a început partidul campania pentru răsturnarea celui de-al doilea guvern, PATRASCANU după discuţiile cu ALEXANDRU STEFANESCU, a trecut la realizarea planului în care scop m-a rugat pe mine să-l conving pe VISOIANU să primească postul de ministru de Externe, în care scop l-am adus apoi la PATRASCANU. Prostul de VISOIANU nu vroia să primească acest post şi numai după ce PATRASCANU l-a convins că dacă nu intră el locul se complectează cu un comunist, VISOIANU a acceptat.

//

După aceia PATRASCANU a vorbit cu ANA PAUKER care l-a acceptat pe VISOIANU la Ministerul de Externe, lucru de care am rămas extrem de surprins, dar PATRASCANU mi-a spus "nu-i nimic, eu am să mă înţeleg cu dînsa".

Preşedintele: Ce planuri aţi pus la cale privitor la acţiunea împotriva Partidului Comunist ?

ZILBER: Cînd a început campania de răsturnare, adică în perioada cînd se făceau primele pregătiri - aceasta era la sfîrşitul lunei Ianuarie începutul lui Februarie 1945, am discutat cu PATRASCANU situaţia, cu care prilej am purtat o discuţie amplă, i-am arătat planul de antrenare al partidului, planul de luptă al partidului. Atunci PATRASCANU mi-a spus că RADESCU nu rezistă, n-are să îndrăzească să facă nimic şi dacă nu trage, partidul va trece peste cap şi va cuceri puterea. Ei îşi fac iluzia că partidul luptă cu mijloace obişnuite de luptă. Nu partidul nu luptă cu astfel de mijloace".

Preşedintele: Dar după instaurarea guvernului dela 6 Martie, ce planuri aţi pus la cale pentru contrabalansarea acţiunii partidului ?

ZILBER: După 6 Martie, a fost din nou discutată problema cu PATRASCANU şi am ajuns la următoarea concluzie, pe baza informqţiilor pe care PATRASCANU le avea dela Comitetul Central cît şi a propriilor noastre deducţii: că guvernul GROZA în forma în care luase fiinţă nu era destinat unei vieţi de lungă durată, că în scurt timp se va fórma Partidul Unic Muncitoresc, că tătărăscienii şi celelalte elemente burgheze vor fi scoase din guvern, că se va forma un guvern de front unic, un guvern de dictatură a proletariatului. Deci guvernul GROZA dacă poate fi dărîmat, atunci poate fi dărîmat. Războiul nu era încă terminat, hitleriştii rezistau încă, anglo-americanii nu avansau, Armata Sovietică se pregătea de marele asalt împotriva Berlinului, anglo-americanii puteau încă şantaja o înţelegere cu Hitler, iar în interior Guvernul Groza era încă crud, avea uneori o bază subţirică, alteori mai largă, era într-o stare latilă. Deci acela era unicul moment în care putea fi răsturnat. Deaceia am pornit la o nouă acţiune, pe noui baze.

Procurorul: Mai înainte de instaurarea guvernului dela 6 Martie, în timpul de dinainte de 6 Martie încă, atunci cînd vorbea acuzatul despre planurile care le-au făcut ei în scopul ca RADESCU să reziste, ce acţiuni au dus ?

ZILBER: După ce am discutat ne-am dat seama că RADESCU nu va îndrăsni să reziste şi dacă nu rezista cu armele în mîna, partidul îşi impunea guvernul pe care-l dorea.

./.

PATRASCANU mi-a spus că a vorbit cu RADESCU, că a vorbit şi cu VISOIANU şi că acesta a încercat să-l forţeze pe RADESCU să tragă şi RADESCU ezită. Si deaceia PATRASCANU mi-a cerut să-i vorbesc lui MADISON pentruca acesta să comunice guvernului american dela Waschington că dacă RADESCU nu va simţi în spatele lui Statele Unite şi Marea Britanie, că dacă nu se va simţi sprijinit, nu va trage şi guvernul RADESCU va cădea. Guvernul RADESCU trebuia împins să tragă. MADISON mi-a spus că a luat notă şi că în cîteva zile îmi va da rezultatul. Paralel LENA CONSTANTE mi-a spus că un mesagiu similar l-a transmis ea prin AISINGER pentru NICOL GROSS.

La puţin timp după aceia MADISON mi-a spus că a transmis mesagiul care i-l adusesem eu şi căimpresia lui este că guvernul american va face toate diligenţele pentruca RADESCU să-şi simtă spatele asigurat. Si într-adevăr la 24 februarie RADESCU a pusjandarmii să tragă, au fost morţi, au fost răniţi. După aceia la cîteva zile m-am întîlniat cu MADISON care mi-a spus că "dl.PATRASCANU poate fi mulţumit, noi ne-am ţinut angajamentul". Totuşi guvernul RADESCU a căzut.

Preşedintele: PATRASCANU în acţiunea lui era ajutat numai de d-ta sau şi de alţii ?

ZILBER: După cum am arătat nu am făcut fracţiuni, ci eram grupuleţe de oameni hîrşuiţi care ştiau ce vor şi urma să vedem mai tîrziu cum ne transformăm.

Preşedintele: Arată cum s-a format acest grupule anti-statal?

<u>ZILBER:</u> Aşa cum am mai arătat relaţiile mele cu PATRASCANU vi le-am povestit în mare parte, pe urmă v-am arătat recomandaţia lui LENA CONSTANTE şi HARRI BRAUNER. Cu privire la actul de acuzare, HARRY BRAUNER este mult mai mult amestecat - decît ştiu eu - în problemă.Eu nu îmi dau seama ce a mai făcut HARRY BRAUNER- Recomandaţia mea a fost ca HARRY BRAUNER să ştie foarte puţine şi să fie un om în locul LENEI CONSTANTE, în cazul cînd aceasta ar cădea. Pe urmă i l-am recomandat pe ~~XXXXXX~~ Betea nu ştiu în ce măsură l-a utilizat pentrucă eu nu am vorbit niciodată cu BETEA despre acest lucru. Stiu însă că PATRASCANU urma să-l ia pe acesta pe lîngă el ca, consilier mi se pare şi pe urmă, după acordarea unei pozţii legale, să-l poată eventual utiliza.

Apoi ZEVEDEI BARBU pe care eu l-am indicat să-l trimită la Londra deoarece îl cunoşteam ca troţchist. Pe urmă mi-a spus că a reuşit să-l trimită la Londra în calitate de consilier economic şi că, crede că astfel va avea legături directe, mai interesante, decît cea pe care

./.

o realizase prin LENA CONSTANTE.

Preşedintele: Dar la Institutul de Statistică ?

ZILBER: Dela Institutul de Statistică l-am indicat pe GOLOPENTIA pe care l-am folosit înainte de 23 August 1944. Deasemeni pe Mănuilă pe care îl cunoşteam pe linie profesională, ştiam că este agent al serviciului de spionaj şi ştiam ce vrea şi ce poate Mănuilă. I-am indicat lui PATRASCANUcă se poate încerca ceva pe linia aceasta.

Preşedintele: Dar la Ministerul de Justiţie ?

ZILBER: Nu ştiu cine a făcut parte şi cine a lucrat; acolo îl cunoşteam pe MICSA şi pe NICOLAU Nu ştiu dacă aceştia au făcut parte PATRASCANU ştie de aceasta, deoarece el era conducătorul nostru şi este bine cunoscut faptul că oricît ai fi de aproape de cine sus, nu-l întrebi cine este jos.

Procurorul: Dacă acuzatul împreună cu PATRASCANU au încercat să creeze o reţea în diplomaţie.

ZILBER: Da, Intîi pe baza înţelegerii mele cu MADISON, VISOIANU vroia să mă trimită pe mine la Washington şi deaiceia a recurs la mici abilităţi. Eu eram pe atunci pros văzut de partid, de conducerea partidului şi atunci PATRASCANU l-a pus pe TATARASCU să mă convingă; mi s-a creiat o aureolă de economist şi s-a încercat să fiu trimis. Partidul a refuzat, în toamna anului 1945 acceptase, dar ulterior a revenit. Pe TOROSIAN a reuşit repede să-l trimită la Paris.

Procurorul: Acuzatul nu a fost trimis în niciun fel în Ministerul de Externe ?

ZILBER: Imediat după întîlnirea cu MEDISON, VISOIANU, cu care eram în raporturi de bună prietenie, a aranjat cu PATRASCANU ca eu să fiu numit ministru de externe cu un scop anumit şi anume să mă numească consilier economic şi să mă trimită în diplomaţie la Washington. VISOIANU m-a pus în legătură, cu POGONEANU şi numirea mea s-a făcut în foarte scurtă vreme, urmînd ca în momentul cînd se vor relua relaţiile diplomatice să fiu trimis. Chiar înainte de a se fi reluat legăturile diplomatice cu Statele Unite, trebuia să fiu trimis la Londra, Paris, Berna, urmînd să-mi creez o primă platformă faţă de partid.

Procurorul: Poate să treacă la TOROSIAN.

ZILBER: TOROSIAN a fost trimis la Paris, BARBU ZEVEDEI a fost trimis la Londra, iar VISOIANU la Washington. De FRUNZETTI nu-i cunosc situaţia, însă ştiu că în orice caz trebuia să fie trimis şi el undeva.

.//.

Procurorul: Dar VERA ZUBCOV ?

ZILBER: VERA ZUBCOV era o relaţie personală a soţilor PATRASCANU, c are erau relaţii în legătură cu activitatea lor politică, însă ştiu că era protejata lor, ca şi alte elemente dubioase.

Preşedintele: Arată cum a sprijinit grupul vostru guvernul SANATESCU ?

ZILBER: Guvernul SANATESCU ca grup l-am susţinut în toate formele, nu văd întrebarea .

Preşedintele: PATRASCANU a luat parte la formarea guvernului SANATESCU ?

ZILBER: PATRASCANU a susţinut că acesta este guvernul care trebue făcut, deoarece aşa era înţelegerea, un guvern cu majoritate burgheză reacţionară, sub conducerea directă a palatului şi a serviciului de spionaj britanic.

Preşedintele: Cînd aţi văzut că guvernul SANATESCU nu se mai poate menţine, ce aţi făcugt ?

ZILBER: S-a încercat soluţionarea situaţiei şi atunci PATRASCANU a început tot felul de guverne imaginare şi pînă la urmă a reuşit să cadă de acord asupra guvernului RADESCU. Exact detaliile nu le cunosc, deoarece el era negociatorul, el era acela care trăgea sforile.

Preşedintele: Cum aţi ajutat guvernul RADESCU ?

ZILBER: In afară de ceeace am spus cu americanii, altceva nu-mi dau seama.

Procurorul: In ce priveşte acţiunea dusă de ei împotriva guvernului GROZA, să înceapă să ne povestească, chiar din prima zi a acestui guvern ?

ZILBER: După cum am arătat, după 6 martie, analizînd cu PATRASCANU situaţia am ajuns la concluzia unei perspective pe care o prevedeam: formarea unui guvern al frontului unic, în scurtă vreme un guvern al dictaturii proletariatului. Trebuia deci acţionat repede, înainte de victoria definitivă a Armatei Sovietice. PATRASCANU m-a însărcinat să comunic punctul lui de vedere lui MADISON, pe linia spionajului american. Nu s-a mulţumit doar cu atît; mi-a cerut să-i intermediez o întrevedere cu ROBERT şi MADISON în care să-i explice cu vorbele lui, aşa cum o ştie el, punctul lui de vedere. M-am executat. Pe baza instrucţiunilor căpătate dela dînsul, am vorbit cu LENA CONSTANTE şi am aranjat după regulile conspirative o întrevedere secretă

./.

la LENA CONSTANTE, unde aceştia au venit pe rînd, iar la plecare au plecat întîi spionii americani şi pe urmă ceilalţi, astfel încît orice urmărire într-un bloc cu zeci de partamente era imposibilită. Deşi agentul de însoţire era jos, nici prin cap nu-i trecea că sus, a avut loc o întîlnire secretă. La această întîlnire eu am făcut oficiul de traducător. ELENA PATRASCANU a venit la urmă, cînd problemele esenţiale erau discutate. LENA CONSTANTE, care se afla într-o odaie alăturată, a suprins ceva dar mare lucru nu ştia exact.

PATRASCANU a vorbit romîneşte iar eu am tradus în englezeşte. PATRASCANU a expus situaţia aşa cum v-am expus-o mai adineaori, atrăgînd atenţia din partea lui ca ministru că poziţia Statelor Unite în Romînia este iremediabil pierdută dacă nu se iau măsuri urgente pentru răsturnarea guvernului GROZA. Acum este momentul. Peste un an va fi mult prea tîrziu şi nu este vorba de întrebuinţarea mijloacelor parlamentare sau diplomatice ci trebuesc acţiuni, acţiuni care să pornească repede şi care să ajungă pînă la acţiuni violente. Altfel situaţia în Romînia este definitiv pierdută. Disucţia a continuat apoi în franţuzeşte, PATRASCANU ştia să vorbească limba franceză. Discuţia în total a durat 2o-3o minute, după care s-au discutat banalităţi.

Preşedintele: La mesagiul transmis prin MEDISON, PATRASCANU a primit răspuns ?

ZILBER: Da, a primit un răspuns deosebit. Astfel PATRASCANU mi-a povestit că în timpul unei recepţii, s-a apropiat de dînsul SCHEILER care i-a spus că are instrucţiuni să stea de vorbă cu dînsul. PATRASCANU a înţeles la ce se referă aceste instrucţiuni şi a trimis pe cineva la minister să aranjeze o întîlnire. Această întîlnire s-a făcut prin consilierul lui BURTON BERRY adică MELBOURN, care a fost la Ministerul de Justiţie sub pretextul unei afaceri judecătoreşti a lui KARP şi a aranjat cu PATRASCANU o întîlnire secret"între el, BURTON BERRY şi SCHELER, pentru a discuta problema cu privire la atitudinea Statelor Unite şi Marea Britanie în Romînia.

Preşedintele: Ce instrucţiuni i-au dat lui PATRASCANU ?

ZILBER: Lui PATRASCANU i-au comunicat că guvernul american şi englez au început o acţiune pe plan internaţional pentru răsturnarea guvernului GROZA.că această acţiune este în pregătire, că guvernul sovietic va fi strîns cu uşa şi guvernul GROZA la fel şi că va face tot posibilul pentru a fi răsturnat, aşa cum a propus în perioada cînd guvernul GROZA era încă crud, deabea în spic.

Preşedintele: A urmat o asemenea acţiune ?

//

ZILBER: Da, a urmat şi acţiunea şi a doua întîlnire. Este vorba de cunoscuta acţiune din August 1945. Inainte de aceasta, PATRASCANU avusese o întîlnire cu BERRY şi SCHKEILER în care s-a pus la punct - după ce în prealabil discutasem eu cu PATRASCANU ce formulă de guvern se impune. Soluţia propusă de reacţiune era clară, să cunoască legăturile, să cunoască situaţia Statele Unite care să ia o atitudine violentă faţă de Ubiunea Sovietică, regele să rupă relaţiile cu guvernul şi guvernul GROZA rămînea teafăr pînă cînd se va înneca. Formula propusă de BUZESTI era un guvern de bloc naţional. După ce am discutat cu PATRASCANU am ajuns la concluzia că nu este o formulă viabilă din motive de prestigiu; Uniunea Sovietică şi P.C.R., nu pot accepta o asemenea formulă, deoarece după ce au răsturnat guvernul RADESCU la 6 martie 1945, nu pot reveni la un guvern SANATESCU. Pe de altă parte Statele Unite, Marea Britanie şi partidele reacţionare, şi regele, nu puteau accepta un nou guvern GROZA. Eşire nu exista din acest neconciliabil. A eşit însă formula guvernului PATRASCANU cu PATRASCANU ministru de Interne, deoarece PATRASCANU atît pentru partid cît şi pentru Uniunea Sovietică era un om pe care se putea bizui, cel puţin în mod aparent. Primind postul de ministru de interne, era o garanţie că regimul democrat dela 6 martie va continua să persiste. Pentru ceilalţi, pentru englezi, americani, pentru rege şi partidele reacţionare, nu era nimic schimbat PATRASCANU era omul lor. Prin urmare această soluţie era cu adevărat soluţia care putea să ducă la izbînda regimului burghez împotriva regimului de dictatură a proletariatului, pe care noi îl doream. Deci s-a născut formula guvernului PATRASCANU care trebuia să fie în realitate tot un guvern RADESCU, dar în aparenţă un guvern comunist. PATRASCANU a început apoi să negocieze formarea lui.

Preşedintele: In timpul conflictului dintre fostul rege şi guvernul GROZA ce acţiuni aţi întreprins ?

ZILBER:Cunosc aproape în întregime acţiunile, dar nu cunosc conţinutullordetailat. De pildă imediat după izbucnirea conflictului am aranjat o întîlnire secretă în casa FLORICAI BRATESCU între VISOIANU şi PATRASCANU, al cărei conţinut detailat nu-l cunosc. Tot ce mi-a spus este că s-a înţeles cu formula de guvern PATRASCANU şi că VISOIANU va face toate cele necesare. După aceia am aflat dela dînsul că a avut două întîlniri; una organizată de LENA CONSTANTE cu GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi POGONEANU cu care a discutat aceleaşi probleme şi o a doua întîlnire tot cu aceştia în casa lui TOROSIAN organizată tot

de LENA CONSTANTE sau de însăşi TOROSIAN, nu ştiu precis.

Preşedintele: Dar cu STIRCEA ?

ZILBER: Acelea le-am organizat eu. Imediat după izbucnirea crizei, PATRASCANU mi-a spus că vrea să aibă o întîlnire cu STIRCEA. Deoarece îl cunoşteam pe STIRCEA dinainte şi-i ştiam numărul de telefon am aranjat o întîlnire între STIRCEA şi PATRASCANU, care însă să nu aibă aerul unei întîlniri secrete."pentrucă un hoţ de meserie nu lasă lucrurile furate pe masă", am considerat că cea mai bună întîlnire conspirativă este în piaţa publică şi astfel am organizat-o în felul acesta Intrucît peatunci eram consilier la Ministerul de Externe, am aranjat cu STIRCEA ca la sfîrşitul serviciului dimineaţa să vină la mine şi în bibliotecă.să stăm de vorbă. STIRCEA a venit şi a discutat cu PATRASCANU la Divizia Economică a Ministerului, la Casa Magistraţilor, tot ceeace a avut discutat. PATRASCANU mi-a spus că i-a cerut lui STIRCEA o întrevedere cu regele. STIRCEA îmi pare că i-a promis-

Preşedintele: Dece vroia să aibă o întrevedere cu regele ?

ZILBER: PATRASCANU vroia să-i impună formula guvern PATRASCANU, cu PATRASCANU prim ministru şi ministru de Interne.

Preşedintele: Adică vroia un mandat ?

ZILBER: Da. După aceia PATRASCANU mi-a cerut să organizez o nouă întîlnire cu STIRCEA, pe la începutul lunei Septembrie 1945. M-am înţeles cu dînsul să o organizeze la LENA CONSTANTE unde mai organizasem şi alte întîlniri secrete. Am rugat-o pe LENA CONSTANTE să-mi dea cheia şi ea să vină mai tîrziu acasă sau să nu vină în noaptea aceia acasă. Eu i-am telefonat lui STIRCEA să mă aştepte în Str.Batiştei colţ cu Dionisie la mine acasă. STIRCEA nu ştia unde locuesc. El a venit şi l-am xxxxxxx condus în locuinţa LENEI CONSTANTE, spunîndu-i că este locuinţa mea. Am stat cu STIRCEA deoarece PATRASCANU era la TATARASCU în seara aceia, iar ELENA PATRASCANU trebuia să vină direct la LENA CONSTANTE. Locuinţa lui LENA CONSTANTE era un loc excelent de întîlnire pentrucă şi agentul de însoţire şi şoferul ştiau că soţii PATRASCANU erau în relaţii excelente cu LENA CONSTANTE şi veneau foarte des la dînsa. I-am spus lui STIRCEA că regele trebuie să aibă încredere în PATRASCANU, că PATRASCANU prin tot ce a putut a dovedit, el nu este ca toţi comuniştii, nu vrea să desfiinţeze partidele burgheze, nu vrea să facă legi fără consimţămîntul partidelor burgheze, că nu vrea să facă exproprierea, ş.a.m.d., că PATRASCANU este un socialist de tip occidental, ş.a.m.d.

STIRCEA a acceptat ceeace îi spusesem şi mi-a spus că mai există oarecare neîncredere în unele cercuri ale palatului în ceeace-l priveşte. Mai pe la ora 12 noaptea văzînd că nu vine, i-am dat un telefon la TATARASCU şi mi-a răspuns că o să vină ceva mai tîrziu. După aceia a telefonat el pela orele 1 de acasă, spunîndu-mi că nu mai poate veni deoarece a întîrziat prea mult şi că mă roagă să-i spun amicului, recte lui STIRCEA că o să-l previn eu pentru una din zilele următoare. Vroia totuşi să stea de vorbă cu dînsul în problemele despre care am mai vorbit.

L-am condus pe STIRCEA şi într-adevăr peste cîteva zile era pe la 15 sau 2o Septembrie, PATRASCANU mi-a spus să-l convoc pe STIRCEA la TOROSIAN. Am organizat şi această întîlnire între STIRCEA şi PATRASCANU la care am asistat şi eu. Discuţia s-a desbătut în jurul a două probleme: întîi să se scrie un mandat în alb în care el să fie contat ca prim ministru şi ministru de interne, la care STIRCEA a ridicat tot felul de obiecţiuni de ordin formal, PATRASCANU reuşind pîn"în cele din urmă să-l convingă că nu este vorba de formă şi de conţinut ;i şi al doilea STIRCEA voia ca PATRASCANU să-i dea garanţia scrisă că nu va trece la exproprieţe, că nu va trece la promulgarea de legi fără asentimentul regelui şi alte chestiuni de genul acestora. Cu aceasta s-a terminat acţiunea mea de intermediat între STIRCEA şi PATRASCANU în"perioada aceasta.

Preşedintele: D-ta ai avut contact cu spionul HULL ?

ZILBER: După cum am mai povestit, eu mă întîlneam cu HALL la 2-3 săptămîni cînd de regulă îi dădeam telefon d-nei PLACA secretara lui sau el îmi telefona la birou şi mă invita la masă. Lucrurile se întîmplau absolut legal, delatfel aceasta a fost o linie permanentă a mea. Ce am făcut cu PATRASCANU , am făcut aproape cu toată lumea. Cu prilejul unei astfel de întîlniri i-am povestit lui HALL tot ce se întîmplase, tot ce făcuse PATRASCANU, tot ceeace am făcut noi şi i-am atras atenţia lui HALL asupra singurului fapt central, pe care HALL l-a urmărit cu foarte multă atenţie, anume că PATRASCANU s-a înţeles cu MANIU, cu POGONEANU, cu VISOIANU şi cu ceilalţi ca, campania Statelor Unite pentru răsturnarea guvernului GROZA, pentru intimidarea guvernului Uniunii Sovietice, să corespundă în ţară cu o campanie similară, violentă, dusă de elementele de luptă, de bandele de luptă ale P.N.T.

Preşedintele: In toamna anului 1945, te-ai întîlbnit cu ELLERINGTON ?

ZILBER: Da, m-am întîlnit în prezenţa lui SCUYLER şi HALL.

Procurorul: Acţiunea lor dusă şi împreună cu partidele burgheze, la ce manifestaţiuni a ajunsîn toamna anului 1945.?

./.

ZILBER:Acţiunea pralelă de întimidare a guvernului Groza,a P.C . şi a org.muncitoreşti,trebuia să fie dusă de bandele naţional ţărăniste,de legionari,de fostele elemente antonesciene organizate de naţional ţărănişti.Acest sistem de intimidare trebuia să înceapă prin simple întruniri,care să se transforme în manifestări violente,prin devastarea sediilor muncitoreşti şi chiar să meargă pînă la lupta armată acolo unde erau posibilităţi de înarmare şi să ocupe chiar anumite centre.

Unul din exemplele întîmplare a fost cel bine cunoscut de toată lumea dela 8 noembrie 1945,cînd bandele naţional ţărăniste ,au tras în elementele muncitoreşti care manifestau în faţa Palatului.Stiu că acest lucru HALL l-a fotografiat şi prin mine mi-a spus să-l felicit pe PATRASCANU cît şi pe toţi ceilalţi care au participat la aceasta.

Preşed: Ce acţiuni de sabotaj împotriva intereselor economice ale ţării aţi dus în acelaş timp,cu acţiunea împotriva guvernului?

ZILBER:In acelaş timp cu acţiunile împotriva guv.Groza,au început şi acţiunile noastre de sabotaj,adică încă în perioada RADESCU. Iniţiativa,pe cîte ştiu eu dela PATRASCANU - ca şi multe alte iniţiative - a pornit dela ALEXANDRU STEFANESCU.In toamna anului 1944,cînd războiul se ducea încă pe teritoriul ţării,cînd încă era haos administrativ,în mod fatal trebuia să se finanţeze războiul prin unele mijloace financiare neortodoxe.Pe de altă parte regimul antonescian lăsase un zaţ greu de inflaţie prin finanţarea războiului antisovietic.

Astfel,în toamna anului 1944,s-au creiat premizele pentru un val inflaţionist.Problema care se punea nouă din iniţiativa lui ALEXANDRU STEFANESCU,a fost cum turnăm gaz pe focul inflaţiei.Soluţia a fost emisiunea de monezi aur,care din punct de vedere economic însemna o aberaţie nesfîrşită,deoarece era absurd să-şi închipuie cineva că emiţînd aur ,poţi evita inflaţia,dimpotrivă se accelera fenomenul inflaţiei şi totodată aceasta legaliza vînzarea de drept a aurului.In această problemă,din cîte ştiu eu ,ALEXANDRU STEFANESCU a lucrat direct prin ROMNICEANU pe atunci ministru liberal de finanţe în guvernul RADESCU şi indirect prin PATRASCANU şi BERMAN,precum şi direct cu VIJOLI care a fost de acord şi a susţinut în mod activ,emisiunea de monezi aur.PATRASCANU ne-a explicat că aceasta va duce exact la cele ce v-am spus eu adineauri,adică gaz pe focul inflaţiei.Am căutat să-i explic lui PATRASCANU că preţurile vor creşte vertiginos,că clasa muncitoare va suferi ,că situaţia clasei muncitoare se va înrăutăţi şi că din aceasta nimeni nu va avea de cîştigat decît capitaliştii,însă PATRASCANU m-a convins că nu este cazul,că este necesar ca tocmai clasa muncitoare să fie nemulţumită,ţărănimea mijlocie şi cea săracă şi că

prin aceasta se va împiedica instaurarea unui guvern dorit de Partidul Comunist în ţara romînească.Mai mult PATRASCANU mi-a spus că a reuşit să obţină dela marii bancheri BOGOSIAN,ALEX.STEFANESCU,XENOPOL şi alţii sume importante aşa numite de fel fond de lucru.O sumă de 2oo milioane a primit-o dela ALEX.STEFANESCU,iar din altă parte a luat 4oo milioane, cu gîndul că le va plăti din banii de inflaţie,sumă cu care a cumpărat lo mii monezi aur,pe care nu le-a decondat Băncii Naţionale,nici chiar în momentul stabilizării.Cca. un milion de monezi aur au intrat în mîna unui grup îndeajuns de restrîns de financiari,cum ar fi Dr.ANGELESCU din partea PNL-ului şi alţii,toate organizate de ALEXANDRU STEFANESCU,care şi personal a cumpărat o cantitate de monezi,ca şi BERMAN ca şi alţii.

Acesta a fost primul act de sabotaj împotriva Partidului Comunist şi a clasei muncitoare.Ulterior împotriva guvernului Groza s-a făcut acte de sabotaj de natură foarte variată.De exemplu PATRASCANU a împiedicat condamnarea criminalilor de război,a întîrziat reforma justiţiei,a cerut regelui să nu semneze anumite decrete,deci tot ceiace putea face direct grupul nostru dela om la om ,tot ceiace omeneşte s-ar putea face ,s-a făcut.

Din punct de vedere economic încă din primăvara anului 1945 într-o întîlnire avută cu ALEX.STEFANESCU în biroul lui BERMAN,acesta a dat instrucţiuni cum trebue să se facă sabotajele cum să se facă construcţii inutile,cum să se alcătuiască bugetul statului,cum trebueşte istruit ALEXANDRINI,ce şi cum trebuie să facă TATARASCU,pe atunci ministru titular de finanţe.Toate acestea PATRASCANU le-a acceptat,grupul nostru împreună cu VIJOLI au reuşit să le realizeze.

In ce mă priveşte pe mine,PATRASCANU mi-a dat instrucţiuni în calitatea pe care am avut-o la CEC,devenind cea mai mare bancă de finanţare a producţiei în ţară,cu sume de zeci de miliarde,am impus CEC-ului să se dea credite fără control,pentru producţia de bunuri de consum la mai multe firme care nu aveau nevoie de acestea,cum ar fi Astra-Romînă,Reşiţa lui AUSNIT,Titan-Nadrag-Calan a lui MALAXA,tuturora care aveau s-au nu aveau nevoie,numai ~~za~~ pentru/ca aceşti bani să nu meargă în producţie.Prin aceasta am reuşit ca producţia în loc să crească,să scadă aşa cum ştie toată lumea.

PATRASCANU mi-a dat indicaţiuni să vorbesc cu VIJOLI ca să facă ceva similar şi la BNR,bancă care era de amploare mai mare decît CEC,care lucra şi cu posibilităţi mult mai mari.Acesta este fenomenul fundamental de sabotaj pe care noi l-am organizat prin grupuri mai mici.

Preşed:Aţi acordat sume mari de bani marilor industriaşi,dar CEC în sine unde şi-a investit banii?

./.

ZILBER:In aur şi case în scopul de a accelera inflaţia.

Procurorul:In legătură cu explicaţiile pe care le-a dat acuzatul vă rog să-mi permiteţi tov.preşed. să vă prezint cîteva procese verbale din şedinţele consiliului de conducere al CEC-ului,pentru a vă putea da seama de modul în care se făceau sabotajele.Iată am băgat în această mapă pentru tribunal numai patru procese verbale dintr-o perioadă mult mai îndelungată.Din procesul verbal dela 26 sept.1945 ce rezultă în primul rînd dintr-o privire fugară a activităţii consiliului de administraţie:s-a acordat credite mari diferitelor firme în special societăţilor cu capital străin,sau cu capital autohton.Din acest proces verbal cîteva cifre sunt concludente .De exemplu s-a acordat Reşiţei un credit de 24o milioane lei,se aprobă un credit soc.Arad-Brad,proprietatea acuzatului STYRCEA,un credit de 175 milioane,soc.Filatura Naţională un credit de 5oo milioane,fundaţiei Mihai I un împrumut de cîteva zeci de milioane,cu explicaţia "apreciind rolul cultural al acesteia" în realitate apreciind tocmai rolul reacţionar pe care l-a jucat această fundaţie, instituită şi patronată de rege.Mai arată participarea CEC-ului la creditele acordate soc.Danubiana,credite în valoare de 4 miliarde lei.

Din procesul verbal din 8 Mai 1946 spicuesc şi de aci cîteva cifre:consiliul acordă un credit de 7oo milioane fabricei de postav Azuga,deasemeni mai aprobă un credit de 5oo milioane Fabricei de Tăbăcărie Naţională.Din nou acordă baronului STYRCEA un credit de 32o milioane,petroliferei Steaua Romînă,societate cu capital englez,un credit de 3 miliarde lei.

Din procesul verbal din 26 februarie 1946 aprobă lui STYRCEA un credit de 5oo milioane lei,şi lui AUSNIT un credit de 5 miliarde.

In procesul verbal din 4 iunie 1947 acordă fabricei Dupra 6 miliarde lei,fabricei de conserve Stela,proprietatea lui STYRBEI,un credit de 8 miliarde lei,soc.Astra lo miliarde lei,soc.Unirea Petrol, societate cu capital englez îi acordă un credit de 17 miliarde şi numai din acest proces verbal numeroase societăţi cu capital englez şi american primesc credite în valoare totală de 136 miliarde lei.

Pe linia explicaţiilor date de către acuzat cum că banii CEC-ului au fost investiţi în case,în procesul verbal din 8 Mai 1946,dispune plata către soc.Banloc,la care acuzatul BERMAN era acţionar,a sumei de 4 miliarde 825 milioane,Cumpărînd imobile scumpe ei mergeau pe linia instrucţiunilor date de lt.col.CRIST cu scopul de a face să intre astfel în mîinile capitaliştilor şi pe această cale sume cît mai mari,sustragerea de capital destinîndu-l speculei,pentru accelerarea procesului de inflaţie şi ruinarea economiei naţionale.

ZILBER:Da este exact.

Procurorul: Ce instrucţiuni a primit dela lt.col.CRIST ?

ZILBER:In toamna anului 1945 HALL m-a prezentat lt.col. CRIST ,delegat al Misiunii Militare Americane în Comisia Aliată de Control,care mi-a cerut să-i dau informaţii şi mi-a dat instrucţiuni pe linia specială a sabotajului economic.Cu acesta am luat în două rînduri masa,cu aceste ocazii am purtat discuţii în special asupra situaţiei Băncii Naţionale,a CEC-ului şi a tot ce interesa din punct de vedere economic.Dela el am primit instrucţiuni de felul cum trebueşte organizat sabotajul,cum trebueşte stimulată inflaţia,cui trebuesc acordate credite,cui nu trebuesc acordate credite,dece trebuesc date într-un anumit fel ,cum trebueşte făcut controlul,cum nu trebueşte făcut controlul şi alte chestiuni de soiul acesta.

Preşed:Dar cu MIRCEA DURMA ?

ZILBER:In primăvara anului 1945,pe cînd era ministru de finanţe,am aflat că trebuie să plece în fruntea unei delegaţii economice la Moscova pentru a negocia un acord economic şi de plăţi în Uniunea Sovietică.Acesta era primul acord al Rom9niei de după război,acord care deschidea Romîniei perspectiva refacerea economiei naţionale.

Am discutat problema cu PATRASCANU şi am spus lucrul următor Acum dacă intrăm vom da fără îndoială totul.Noi nu trebuie să dăm nimic, întrucît acest acord comercial,va duce la întărirea Romîniei şi la intrarea ei în sfera de influenţă/definitivă sovietică şi la ieşirea Romîniei din piaţa capitalistă.

Odată cu acest pas economic,trebuia să urmeze un al doilea pas, - o alianţă din ce în ce mai strînsă politică între Romînia şi Uniunea Sovietică şi implicit mersul ei spre socialism,ori acest lucru noi nu-l vroiam.Gîndindu-ne că MIRCEA DURMA este un om deştept,este directorul Băncii de Credit şi el însăşi capitalist şi omul lui TATARASCU în guvern,ne-am spus că dacă vom vorbi cu el,ne va asculta.(DURMA primise instrucţiuni din partea guvernului Groza,recte din partea partidului comunist de felul cum va trebui să închee acordul.)Am vorbit cu DURMA căruia i-am spus că PATRASCANU doreşte să-l vadă.Personal am aranjat o întîlnire secretă după toate regulele conspirative,la TOROSIAN acasă.Din cîte-mi amintesc eu am venit întîi ,pe urmă DURMA şi apoi PATRASCANU.TOROSIAN nu a asistat la discuţie,discuţia s-a purtat între PATRASCANU,DURMA şi eu.PATRASCANU i-a explicat lui DURMA că acest prim pas al Romîniei ne va pune în imposibilitate de a mai avea relaţii cu ţările capitaliste şi implicit vom intra din punct de vedere economic,în sfera de influenţă economică a Uniunii Sovietice,şi nu vom mai putea eşi de acolo.La Moscova el va trebui să facă tot ce-i va sta în putinţă pentru a salva tot ceeace se mai poate salva.

Preşed:Această acţiune aţi pus-o de acord cu MADISON.

ZILBER: Desigur, această întîlnire cu DURMA a fost fixată în urma discuţiei prealabile pe care am avut-o cu MADISON.

Preşedintele: Ce acţiuni de sabotaj a dus PATRASCANU în Ministerul de Justiţie ?

ZILBER: Din puţinele informaţii laconice ale lui, ştiu că nu a făcut epuraţia în Ministerul de Justiţie - aproape întreg personalul antonescian era în funcţii, a făcut tot posibilul să nu judece criminalii de război, procesele de sabotaj, a făcut tot posibilul să nu judece procesele elementelor şi grupurilor care luptau împotriva guvernului GROZA. Cam aceasta este tot ce ştiu cu privire la activitatea lui dusă în Ministerul de Justiţie.

Preşedintele: Ce acţiuni a dus grupul lui PATRASCANU în preajma Conferinţei de Pace dela Paris ?

ZILBER: In preajma Conferinţei de Pace dela Paris, s-au întîmplat două evenimente: PATRASCANU mi-a spus că în urma discuţiei avută cu BURTON BERY,reprezentant diplomatic al Misiunii Americane şi cu SCHUYLER şeful Misiunii Militare Americane,aceştia i-au spus că Statele Unite sînt hotărîte să înceapă o nouăofensivă împotriva guvernului Groza şi a Uniunii Sovietice,cu ocazia conferinţei de pace dela Paris şi i-a cerut lui să iasă din rezerva de pînă acum,adică în loc să lucreze numai ilegal prin trageri de sfori,să apară în public ca exponent al naţionalismului romînesc în rîndurile partidului comunist.Pe baza acestor instrucţiuni PATRASCANU şi-a ticluit cunoscutul discurs ţinut la Cluj în mod ostentativ - pentru care BETEA cît şi eu i-am dat o serie de informaţiuni - discurs care avea ca scop să cîştige păturile micburgheze şovine din Ardeal şi din restul ţării romîneşti, împotriva partidului şi a clasei muncitoare. A mai ţinut un astfel de discurt şi la Sibiu, unde era focarul naţionalismului romînesc. Deci în centrul şovinismului romînesc a făcut şovinism.

Preşedintele: Ce s-a mai întîmplat după discursul dela Cluj ?

ZILBER: Eu am comentat cu HALL pe larg această problemă şi HALL a fost de aceiaş părere că mica burghezie dela oraşe şi sate este purtătoarea şovinismului, că baza şovinismului este acolo în mica burghezie, între intelectuali, lucru pe care HALL îl văzuse just cumult înainte. Atunci mi-a spus să-l felicit pe PATRASCANU din partea lui şi a lui SCUYLER, pentru discursul ţinut.

Preşedintele: Cum ai ajuns d-ta în delegaţia romînă la Conferinţa de pace dela Paris ?

ZILBER: Acesta era tocmai cel de al doilea punct pe care vroiam să vi-l spun. HALL în discuţia pe care am avut-o mi-a spus că este

//

absolut necesar şi că va trebui să fac tot posibilul ca să ajung în delegaţia romînă care va participa la lucrările Conferinţei dela Paris, pentru a ajuta delegaţia noastră,recte delegaţia americană în lupta pe care o va desfăşura împotriva Uniunii Sovietice şi a guvernului Groza. Bine i-am spus eu,dar este foarte greu aceasta,nu ştiu cum o să aprobe partidul.Insă el mi-a spus încearcă.Am discutat cu PATRASCANU la rîndul lui a discutat cu TATARASCU,prima încercare a eşuat,la a doua am reuşit, astfel că şi am fost numit în delegaţia romînă care participa la Conferinţa de Pace dela Paris.

Preşed:Ce s-a urmărit prin aceasta?

ZILBER:HALL mi-a dat instrucţiuni ca la Paris,să iau o legătură cu dl.MOSLEY care era secretarul legaţiei Americane,despre care mi-a spus că a fost mulţi ani în Romînia,că ştie bine romîneşte că a făcut mulţi ani spionaj în Romînia cît şi în Uniunea Sovietică şi care a fost crescut special de serv.de spionaj american pentru informaţii din estul şi sud-estul Europei.Despre acesta îmi spunea că este profesor de sociologie la New-York.Al doilea secretar de legaţie **erăx** CAMPBEL de care HALL mi-a spus că i-a fost coleg de şcoală.HALL era doctor în istoria revoluţiei ruseşti.HALL mi-a spus că odată luînd contact cu MOSLEY primul secretar al legaţiei să-i urmez exact directivele şi astfel cu o scrisoare de introducere am plecat laParis,la 11 iunie cu avionul.

Preşed:Arată dta acţiunea întreprinsă la Paris cu prilejul Conferinţei de Pace.

ZILBER:La Paris am plecat împreună cu CRISTOREANU şi CRISTU, după acesa a venit MIRCEA NICOLESCU.Noi am fost un fel de eşalon care trebuia să pregăteascăterenul pentru delegaţia mare care trebuia să vină în August.La Paris CRISTU avea o scrisoare de recomandaţie pentru MOSLEY şi CAMPBEL.Eu m-am prezentat la MOSLEY şi i-am spus că-i stau la dispoziţie şi că-i dau toate informaţiile cu privire la intenţiile delegaţiei Romîne şi delegaţiei sovietice,în apărarea delegaţiei romîne. CRISTU trebuia să dea un interwiew unui mare ziar parizian,în care să arată că Uniunea Sovietică prin poziţia ei în Romînia,distruge economia romînească.Era o campanieintenţionată de discreditare,pe care CRISTU şi cu mine trebuia săo întreprindem împotriva Uniunii Sovietice.Al treilea lucru era acela de a face o raport asupra capacităţii de plată şi transfer a Romîniei pentru perioada 1946-1952 în care să arătăm că toate se duc la rîpă din cauza Partidului Comunist şi a Uniunii Sovietice. Pentru aceasta am luat contact cu CRISTU şi ne-am pus pe lucru.Am făcut acel memoriu asupra capacităţii de plată şi cum dacă foloseam cifre reale nu exista posibilitatea să demonstrăm că partidul comunist şi Uniu-

./.

nea Sovietică duc la sapă de lemn Romînia. Atunci noi ne-am folosit de cifre false şi vă spun şi ce metode am întrebuinţat. Venitul nostru naţional se putea evalua în două feluri: cum atunci existau lei de inflaţie se putea evalua în lei, însă din punct de vedere tehnic era o imposibiîitate. Am evaluat atunci în dolari 1938, întrucît dacă aş fi evaluat în dolari 1946, ar fi avut aspectul dublu decît era, pe cînd puterea de cumpărare a dolarului din 1938 pînă în 1946 scăzuse la jumătate . Utilizînd evaluarea dolarului din 1938, valoarea venitului nostru naţional a venit la jumătate.

Cînd am evaluat cifrele în contul Armistiţiului, le-am evaluat în dolari la cursul bursei negre din Bucureşti. Si în felul acesta, şi mai sunt şi alte calcule, toate purtînd ştampila mea de expert economist, am ajunssă dovedesc că Uniunea Sovietică nici mai mult, nici mai puţin ia 50% din venitul nostru naţional, iar populaţia ţării nu trăeşte decît cu 10% din venitul naţional.

La început MOSLEY ne-a indicat să predăm acest memoriu pe care-l cerea direct conferinţa de pace şi după aceia însă s-a răsgîndit, deoarece ar fi dus la desconspirarea mea şi a lui CRISTU. Atunci cînd problema romînească fierbea 9n legătură cu pregăti ea de pace, delegatul american THORPE a atacat frenetic guvernul sovietic şi guvernul Groza pe baza falsurilor date de noi, ca să demonstreze că Romînia nu este ajutată de Uniunea Sovietică cum era în realitate.

Preçurorul: Pentru a preciza în legătură cu declaraţiile date dacă la socoteala făcută prin calculele false a adăugat şi costul campaniei de război ?

ZILBER:Cînd am calculat era în cheltuelile noastre şi livrările în contul armistiţiului, s-a calculat şi faptul că Romînia declarase război Germaniei hitleriste care trebuia susţinut. Aceasta era o datorie a romînilor faţă de victimele lui, faţă de ei înşăşi, o datorie faţă de întregul popor. Nu era o obligaţie pusă de guvernul Uniunii Sovietice, ci era o datorie de onoare a noastră. Eu am amestecat în acest memoriu livrările în contul armistiţiuhui cu cheltuelile de pe front şi aceasta a făcut ca să apară o catastrofă pentru ţara romînească.

Procurorul: Să precizeze ce este cu chestionarul certu de delegaţia americană ?

ZILBER: Inainte de a răspunde la întrebarea Dvs., aş vrea să precizez ceva. In momentul în care problema romînească gemea la Luxembourg, după interwiew-ul lui CRISTU din "New-York Herald Tribune", a apărut un articol al corespondentului agenţiei Reuter în care se arăta că "curge sîngele din vinele pђporului romîn", folosindu-se pentru aceasta de memoriul şi ar-

//-

ticolul dat de noi. După discuţiile cu MOSLEY şi mai tîrziu cu THORPE, aceştia ne-au indicat să luăm contact cu reprezentantul Australiei care era împotriva Uniunii Sovietice şi cu FISCHER delegatul Noulí Zelande şi apoi a Africei de Sud şi cu delegaţia franceză, pentru a susţine interesele lor.Dar s-a întîmplat şi altceva. La un moment dat şi ţările care nu aveau niciun drept, cum era Franţa de pildă, săi despăgubiri dela Romînia, au ţinut să i se dea bni pentru "Concordia" care a fost vîndută cubani buni hitleriştilor şi care după război a trecut în patrimoniul Uniunii Sovietice. Totuşi trebuia să dovedim căⁿᵘ Uniunea Sovietică avea dreptul săia, ci americanii şi pentru aceasta s-a întomit un chestionar din care trebuia sărezulte că Romînia este dusă la sapă de lemn de Uniunea Sovietică, că situaţia economică a ţării ete catastrofală şi insuportabilă, lucru pe care l-am discutat cuPATRASCANU şi mai tîrziu am elaborat şi o serie de răspunsuri la aceasta. Intre timp conducătorul delegaţiei a aflat şi datorită vigilnţei lui am fost obligaţi ca în cursul aceleiaş zile să retragem într-un fel oarecare acest chestionar şi răspunsurile săle înlocuim cu altele.

Preşedintele: Cinea provocat acest chestionar, la a cui sugestie ?

ZILBER: Si PATRASCANU a fost de acord, la sugestia lui CAMPBEL secretarul delegaţiei americane.

Procurorul: In ce priveşte pretenţiile capitaliştilorfrancezi, ce poziţie a luat dînsul împreună cu CRISTU privitor la cele 7 vagoane de aur ?

ZILBER: Povestea celor 7 vagoane de aur este complicată. Noi am spus că trebue să restituim aceste vagoane şi am fost de acord după ce în prealabil am stabilit cu PATRASCANU, care a ştiut de aceasta şi l-am ţinut în curent.

Procurorul: Tov.Preşedinte, vă rog sămi îngăduiţi ca în legătură cu explicaţia dată aici să prezint tribunalului o serie de documente care ilustrează activitatea trădătoare a lui ZILBER, PATRASCANU şi ceilalţi.Iată am aci o serie de documente,este fotocopia ziarului englez Daily Maile din 4 aug.1946,este şi articolul respectiv tradus în Romîneşte,este vorba de articolul pe care se bazează ziarul New-York Herald Tribune.în care a publicat CRISTU articolul său,iar Daily Maile,reproduce interwiewul lui CRISTU.Vă mai prezint discursul în traducere romînească a delegatului american THIORPE care bazat pe datele furnizate de acuzat,s-a dedat în cadrul conferinţei la atacuri calomnioase la adresa guvernului romîn şi a Uniunii Sovietice.După cum se vede din acestea, delegatul american a încercat să facă un joc necinstit în scopul ponegri-

./.

ri guvernului nostru şi a subminării Statului romîn.Vă mai prezint deasemeni copia ziarului The Dayly Telegraphe of Morning Post din 26 sept. 1946,care reproduce aceleaş cifrexfantastice folosite de delegaţia americană în scopuri calomnioase.Vă mai prezint şi copia rezumatului articolului publicat de HAROLD KING ,articol bazat pe memoriile date de ZILBER lui MOSLEY,în care s-au dat aceleaşi date false,menite să discrediteze guvernul nostru şi să creeze în opinia publică din ţările occidentale o stare de spirit ostilă ţării noastre şi ostilă Uniunii Sovietice.De asemeni vă mai prezint cîteva fotocopii a unui număr din ziarul Dayly Maile şi un reportaj din ziarul New-York Herald Tribune,care reprezintă atacuri veninoase la adresa ţării noastre.Toate aceste atacuri veninoase oglindeşte în fapt spiritul de ostentativitate caracteristic presei occidentale,a cărei obiectiv principal este să înşele cu neruşinare opinia publică,să semene şi să cultive ura între popoare şi ura împotriva ţărilor din lagărul socialist.

Procurorul:Ce documente secrete a mai dat dînsul lui CAMPBEL?

ZILBER:Alte documente nu am dat.

Procurorul:Dar de un document cu caracter intern,un raport asupra navigaţiei fluviale.

ZILBER:Da,da,este un raport asupra navigaţiei fluviale,destinal tot pentru discreditarea Uniunii Sovietice.Deasemeni despre problema societăţii de asigurări şi o serie întreagă de probleme.

Preşed:Ce activitate a dus PATRASCANU împreună cu TATARASCU la Paris?

ZILBER:Stiu că PATRASCANU a aranjat cu TATARASCU ca acesta să discute peste capul delegaţiei noastre cu BYRNES.Inainte de a pleca la Paris,PATRASCANU a discutat problema bugetară cu TATARASCU pe linia ALEXANDRINI,şi s-a înţeles cu TATARASCU ca pe baza stipulaţiilor unor articoledin tratatul de pace,să aranjeze în aşa fel ca să înceapă o campanie violentă de răsturnare a guvernului Groza,sprijinindu-se evident pe anglo-americani.

Preşed:A avut el o întîlnire secretă la Bucureşti?

ZILBER:După cîte-mi amintesc înainte de plecarea noastră la Paris,TOROSIAN a venit în ţară şi a avut o întîlnire cu PATRASCANU şi TATARASCU.Nu-mi amintesc ce au discutat însă ştiu că era în legătură cu conferinţa.La Paris TATARASCU s-a întîlnit cu BYRNES căruia i-a expus un larg raport asupra situaţiei interne din ţară,asupra posibilităţilor pe care le-ar mai avea partidele burgheze de a mai salva ţara de actualul regim şi de a înpiedica Romînia să se transforme într-o democraţie sovietică şi că această acţiune trebuia susţină prin mijloace materiale.Nu ştiu în ce au constat cele promise,ştiu însă că PATRAS-

/

CANU s-a întors foarte vesel şi chiar mulţumit de rezultatele întrevederii.

Preşed:Ce ţi-a adus PATRASCANU dela Paris şi ce ţi-a spus?

ZILBER:In Februarie 1947 PATRASCANU s-a întors dela semnarea tratatului de pace şi mi-a spus că a discutat îndelung situaţia cu MADISON şi că MADISON l-a pus la curent că Statele Unite au schimbat politica faţă de Uniunea Sovietică,că pregătesc război împotriva Uniunii Sovietice pe care-l consideră deajuns de apropiat şi i-a spus lui PATRASCANU că întreaga lui activitate ,că întreaga activitate a grupului PATRASCANU,trebue să fie dusă în legătură cu pregătirea războiului antisovietic.Cu această ocazie mi-a trimis un stilou şi o scrisoare,pe care PATRASCANU şi soţia lui mi le-a adus.

./.

Preşed:Ce acţiuni ai întreprins în toamna lui 1946?

ZILBER:Eu m-am întors dela Paris în 21 octombrie 1946 cu avionul şi chiar a doua zi m-am văzut cu HALL.Nu ştiu de unde a ştiut că m-am întors,ştiu că a venit la mine la birou şi după aceea am început să-i povestit ce s-a întîmplat la Paris.El mi-a spus că s-au întîmplat o serie de lucruri pe care nu le cunosc,că Statele Unite şi Marea Britanie au hotărît să schimbe politica faţă de Uniunea Sovietică şi că se pregătesc de război şi că se pregăteşte în Romînia să înceapă o acţiune violentă pentru răsturnarea guvernului Groza,fie în cazul cînd va izbucni războiul,fie că n-ar izbucni şi mi-a cerut în numele serviciului de spionaj american ca să sprijin această acţiune prin PATRASCANU - la acţiunea pe care serviciul de spionaj o organiza în Romînia.Mi-a spus că ei încheiase un acord cu GRIGORE BUZESTI şi STYRCEA,nu mi-au spus ce conţinea acest document. Că regele şi partidele burgheze şi social democraţii cunosc această convenţie şi se aşteaptă din partea mea să conving pe întreg grupul PATRASCANU să participe la această acţiune pentrucă era necesar ca tocmai elemente din sînul partidului şi guvernului să participe la aceasta.

Am spus că în principiu sunt de acord,însănu pot să iau o hotărîre în numele lui PATRASCANU,fără să-l consult pe PATRASCANU şi atunci HALL mi-a propus ca să mergem în aceiaşi zi imediat după masă, la ajutorul său HAMILTON undeva prin parcul Jianu,unde vom întîlni delegaţi ai Partidului Naţional Ţărănesc,pe RADU BUZESTI şi STYRCEA şi mi-a spus că va fi posibil să vie şi POGONEANU.După puţină vreme a venit STYRCEA şi RADU BUZESTI,pe care atunci l-am cunoscut,peRADU BUZESTI.După ce l-am cunoscut pe HAMILTON şi am schimbat cîteva cuvinte cu el - cuvinte convenţionale care se schimbăîn asemenea situaţii - după aceea HALL ne-a explicat la toţi despre ce este vorba şi ne-a spus ca să luăm o înţelegere în faţa lui.La aceasta RADU BUZESTI a obiectat că acest lucru nu este posibil în acest moment,pentrucă ei fără asentimentul lui POGONEANU nu pot lua o hotărîre,şi de fapt acest lucru l-am spus şi eu,că fără asentimentul lui PATRASCANU nu pot să iau o hotărîre.Prin urmare cel mai bun lucru ar fi bine mai înainte să ne întîlnim şi să discutăm pe îndelete despre ce este vorba,să discut cu PATRASCANU şi atunci să putem lua o hotărîre.

Americanii s-au declarat de acord cu propunerea noastră,am mai stat apoi cîteva minute de vorbă şi după aceea ne-am despărţit.In aceeaş zi m-am văzut cu PATRASCANU şi i-am spus despre ce este vorba, a ezitat a spus că am acum legături mult mai interesante decît STYRCEA. I-am spus că nu este vorba de STYRCEA,ci este vorba de HALL şi nu este vorba de HALL e vorba de Casa Albă care stă în spatele lui HALL,prin ur-

/

mare indiferent dacă ne plac sau nu ne plac oamenii,cu aceştia trebue să lucrăm dacă nu vrem să pierdem orice ocazie de a lucra împotriva instaurării unei democraţii sovietice în Romînia.PATRASCANU mi-a spus ca să stau de vorbă cu STYRCEA,dacă STYRCEA nu reprezintă toată garanţia de seriozitate,atunci voi vorbi cu POGONEANU care era un om foarte serios şi părerea mea este că trebuia să stau de vorbă cu el.Am fost la POGONEANU acasă şi l-am pus la curent cu cele discutate cu PATRASCANU.POGONEANU a răspuns că ar fi bine să ne întîlnim în patru,eu,POGONEANU, STYRCEA şi RADU BUZESTI.POGONEANU mi-a propus pentrucă amîndoi cunoşteam casa lui OCTAVIAN NEAMTU care era o casă lăturalnică,nu de poziţia noastră,să ne întîlnim la el.Cu OCTAVIAN NEAMTU luasem masa de cîteva ori împreună ca amici,ca să ne spună pe larg ce a realizat şi ce vrea să realizeze în vederea răsturnării guvernului Groza.Am fixat ziua întîlnirii care a fost stabilită la OCTAVIAN NEAMTU şi m-am dus la ora stabilită de POGONEANU.OCTAVIAN NEAMTU m-a primit,el nu asista la discuţie ci numai noi patru.Au fost prezinţi POGONEANU,RADU BUZESTI,STYRCEA şi eu.POGONEANU a expus ce acord a încheiat el şi GRIGORE BUZESTI înainte de a pleca în străinătate iniţiată de Casa Albă.Era vorba de creerea unei forţe organizate ilegale,care să ducă lupta de răsturnare împotriva guvernului Groza.Aceste acţiuni erau iniţiate de Casa Albă de HALL şi HAMILTON,Statele Unite se obligau să finanţeze această organizaţie cu 60 mii monezi Napoleon trebuiau să le fie date,se obliga să pună în legătură această organizaţie,această primă organizaţie cu toate organizaţiile pe care Statele Unite şi Anglia le aveau în Romînia,se obliga să furnizeze armament prin contrabandă sau prin cumpărătură în ţară.Mie mi-a spus că în urma acestui acord s-a hotărît şi formarea unui număr de comitete de conducere ,un comitet secret în străinătate ,un comitet pe care trebuia să-l creeze GRIGORE BUZESTI şi care trebuia să aibă conducerea supremă a întregii activităţi secrete politice şi militare, care să aibă contact cu guvernul Statelor Unite,Marii Britanii şi Franţei,care trebuiau să aibe legături cu bandele contrarevoluţionare din Polonia,Bulgaria,Ungaria şi celelalte ţări de democraţie populară.Acesta comitet secret dela Paris în care trebuia să intre GRIGORE BUZESTI, CRETEANU şi alţii trebuia cu vremea să se transforme în cazul unei victorii a Anglo-americanilor într-un guvern romînesc.In ţară trebuia să existe un comitet legal al partidelor burgheze care să se ocupe de lupta legală.Uncomitet ilegal secret care trebuia să ţină contact cu Parisul,cu partidele burgheze,comitetul legal şi un comitet militar care trebuia să se creeze.Intreagă această acţiune ei o vedeau desfăşurată într-un timp relativ lung,prin transformarea cadrelor partidului national tărănesc si a cadrelor legionare într-o acţiune legală care să

devină după aceea acţiune de răsturnare militară violentă a guvernului Groza,sau acţiune militară antisovietică,antiromînească în cazul unui război.HALL a spus acestea sunt hotărîrile generale,noi cerem ca PATRASCANU şi grupul lui să lucreze.Astfel HALL ne-a promis în mod formal că veţi lucra,noi nu vrem să vă forţăm,noi vă indicăm.Am lucrat şi înainte împreună vrem să lucrăm şi acuma.Stim că sunteţi întrutotul de acord cu noi şi nu văd nici un impediment ca să colaborăm.De altfel vă acordăm deşi sunteţi simplu grup o parte egală ca celorlalte partide cari colaborează,adică naţional ţărăniştii,liberalii şi cu social democraţii.

Am făcut unele obiectii şi am pus unele întrebări şi după aceia ne-am despărţit pe la 11 noaptea. Imediat l-am văzut pe PATRASCANU şi i-am expus pe larg tot ce discutasem.Inainte de a ne despărţi - am uitat să dau cîteva detalii - m-am înţeles cu POGONEANU ce se întîmplă în cazul cînd PATRASCANU acceptă propunerea sau nu acceptă colaborarea.Dacă nu acceptă trebuia să-i dau un telefon că nu putem lua masa împreună,dacă accepta spuneam că diseară luăm masa împreună.Aceasta însemna că la ora 8 ei trebuia să fie acolo veniţi fiecare pe rînd,eu cu PATRASCANU urma să venim ultimii.

Ne-am înţeles ca să vorbească cu IONEL BALACEANU să vină la ora 8 la mine acasă unde-l va găsi pe PATRASCANU - cu maşina lui - să ne urcăm în maşina lui,PATRASCANU să licenţieze maşina ministerului şi să plecăm cu maşina lui IONEL BALACEANU în casa lui OCTAVIAN NEAMTU. In chipul acesta nimeni nu putea bănui că PATRASCANU se găseşte acum în casa lui OCTAVIAN NEAMTU.Vechea mea experinţă de ilegalist şi de spion m-a ajutat şi de data aceasta.Tot atunci am aranjat cu POGONEANU am cerut ca la noua întîlnire în eventualitatea în care PATRASCANU ar accepta propunerea,să participe şi ALEX.STEFANESCU cu care el colaborase,şi noi colaborasem înainte de 23 august.A justificat aceastăpropunere,din cauza vastelor relaţii ale lui ALEX.STEFANESCU cu serviciul de spionaj britanic,prin vechile relaţii ale lui şi din interiorul ţării şi prin valoarea lui personală.Eu am fost în principiu de acord şi am spus că voi face tot posibilul pentru a-l convinge pe PATRASCANU să accepte punctul de vedere al lui POGONEANU şi STARCEA.PATRASCANU era în vremea aceea în campania electorală prin jud.Arad şi trebuia să aştept cîteva zile pînă s-a întors .Cînd s-a întors i-am spus despre ce este vorba şi am argumentat în felul acesta:noi nu putem rezulta colaborarea cu POGONEANU şi ceilalţi,întîi că avem obligaţii faţă de ei,că dacă nu o vom face de bună voie,vor avea ei mijloace să ne silească,în al doilea rînd avem obligaţii morale,suntem de aceiaşi părere cu dînsul şi nu văd dece s-ar sacrifica acţiunea folosindu-ne şi nouă,

şi noi am sta cu mîinile încrucişate,făcînd pe comuniştii.In al treilea rînd dacă nu am participa în cazul acesta,ne-am putea să participăm nici la roadele victoriei,am fi trataţi cum ar fi trataţi alţi duşmani. PATRASCANU s-a lăsat convins şi a acceptat.Pe baza înţelgerii cu PATRASCANU am vorbit cu STYRCEA la telefon,şi am aranjat o întîlnire secretă la care trebuia să participe PATRASCANU şi cu STEFANESCU ,POGONEANU, STYRCEA şi cu RADU BUZESTI şi cu mine,tot în casa lui OCTAVIAN NEAMTU. Conform înţelegerii cu PATRASCANU i-am telefonat cu 24 de ore înainte lui POGONEANU,mîine seară luăm masa împreună cu toţi,cu PATRASCANU şi ALEX.STEFANESCU.PATRASCANU a venit la ora 8 la mine,a licenţiat maşina pînă la ora 11.A venit BALACEANU cu maşina lui,iar eu i-am spus soţiei mele că eu mă duc cu PATRASCANU la HARY BRAUNER,cu care eram vecini. Ne-am urmat în maşină şi am plecat la casa lui OCTAVIAN NEAMTU.OCTAVIAN NEAMTU ne-a primit în sufragerie,unde am găsit şi pe ceilalţi,pe Pogoneanu,STYRCEA ,ALEX.STEFANESCU,RADU BUZESTI.POGONEANU din precauţiune l-a pus pe CAMIL DEMETRESCU să supravegheze pela bucătărie sau dzeu ştie unde,îi era frică ca nu cumva cineva să ne poată descoperi.Imediat au început discuţiile ,POGONEANU a făcut o expunere aceloraş elemente pe care mi le-a făcut şi mie la prima întîlnire,însă acum mai detailat cu mai multe detalii asupra discuţiilor avute cu HALL şi HAMILTON,asupra diferitelor eventualităţi,conjuncturi,cînd va fi război,va fi război,cum va fi război,cît s-ar putea menţine în legalitate partidele burgheze,cînd ar putea să nu mai fie posibilă o viaţă legală pentru partidele burgheze.La aceasta PATRASCANU după ce a ascultat întreaga expunere a lui POGONEANU a replicat în chipul următor.La alegeri guvernul Groza va avea o victorie copleşitoare - alegerile trebuiau să aibă loc la 19 noembrie - el venea depe teren din perioada campaniei electorale şi cunoştea situaţia pe loc.Prin urmare nu încape nici o îndoială deşi este secetă,deşi o nenorocire apasă asupra noastră,totuşi massele votează masiv cu Groza,totuşi asupra acestui lucru nu încape nici o îndoială.Tratatul de pace poate va da unele posibilităţi de acţiune mici,nu există posibilităţi mari.Guvernul în momentul în care va trece iarna posibilităţile lui vor fi practic nelimitate.Tratatul de pace odată ratificat nu mai există posibilităţi de acţiune de lungă durată grea,partidele burgheze vor fi scoase din legalitate,lucrurile vor merge deadura cu mare viteză - ceeace s-a şi întîmplat.PATRASCANU a văzut sufucient de corect situaţia şi a spus,nu,organizarea trebueşte făcută acum,toate grupurile ilegale care există în ţară,grupurile antistatale,grupul TATARASCU,grupurile diversioniste,toate trebuesc concentrate după cum trebue făcută o organizaţie centralizată,trebueşte ca imediat americanii să fie convinşi să des armamentul necesar ca în aşa fel

învît în primăvară cînd s-ar putea eventual ivi ocaziunea deslînţuiri unui atac împotriva guvernului GROZA,lucrurile să se desfăşoare cu maximum de posibilităţi pentru ilegalişti,pentru contrarevoluţionari.

ALEXANDRU STEFANESCU cu toată prudenţa lui cunoscută,vedea lucrurile aproximativ ca PATRASCANU şi el credea că tărăgănarea tergiversarea,aşa cum plănuiseră GRIGORE BUZESTI şi POGONEANU poate să ducă la dezastru.Eu am susţinut deasemenea punctul de vedere a lui PATRASCANU şi ALEXANDRU STEFANESCU.Pînă la urmă POGONEANU şi cu RADU BUZESTI şi STARCEA au refuzat,au spus că principial poate că avem dreptate,totuşi ei nu se pot angaja pînă cînd nu au asentimentul lui GRIGORE BUZESTI,care este şeful lor şi care se afla în străinătate.

Deaceia POGONEANU şi cu STARCEA au insistat ca PATRASCANU plecînd la Conferinţa Păcii să caute să-l vadă cu orice preţ pe BUZESTI şi eventual pe VISOIANU,care erau conducătorii adevănţi al elementelor contrarevoluţionare din Romînia.POGONEANU argumentą în felul acesta: ei cunosc situaţia,ei au legăturile cu guvernul american şi guvernul englez ,ei au legătură cu serviciile de spionaj,nu există nici o altă soluţie.Si ei sunt angajaţi în chip formal faţă de GRIGORE BUZESTI,faţă de VISOIANU,în al doilea rînd mi-au cerut să organizez o întîlnire cu HALL - care trebuia să părăsească ţara atunci - în care PATRASCANU să-i confirme personal acordul încheiat.In al treilea rînd POGONEANU a cerut ca PATRASCANU să facă toate dirigenţele necesare pentruca guvernul să amîne alegerile aşa încît partidele reacţionare să aibe timp să-şi desfăşoare-sub pretextul campaniei electorale - campania de organizare a grupurilor ilegale,menite să creieze cadrele viitoarei mişcări ilegale contrarevoluţionare,cadre de mare amploare în viaţa de stat.

PATRASCANU a spus căeste imposibil pentrucă campania electorală este prea avansată,astfel cănici nu are curajul să încerce,a promis însă că va căuta să-l vadă la Paris pe GRIGORE BUZESTI şi pe VISOIANU.POGONEANU urma să-i scrie lui VISOIANU ca acesta să-l caute PATRASCANU la Paris,şi acolo să organizeze întîlnirea.La întoarcere PATRASCANU urma să comunice prin mine,şi numai prin mine rezultatele şi să luăm contact pentru activitatea viitoare.Cu aceasta ne-am despărţit,noi am venit ultimii şi am plecat primi dela întîlnirea secretă dela OCTAVIAN NEAMTU,OCTAVIAN NEAMTU cred că nici nu ne-a văzut. IONEL BALACEANU ne aştepta acasă.Cînd am sosit maşina lui PATRASCANU ne aştepta în faţa casei mele,ne-am luat bună seara,s-a urcat în maşină şi a plecat acasă.

./.

A doua zi i-am comunicat lui HALL rezultatul întîlnirii şi am organizat întîlnirea secretă dintre PATRASCANU şi HALL pentruca PATRASCANU să-i confirme lui HALL hotărîrile luate la consfătuirea dela OCTAVIAN NEAMTU.

De acord cu PATRASCANU şi această întîlnire am organizat-o în casa lui LENA CONSTANTE,a, rugat-o să-mi dea cheea, l-am anunţat pe HALL.Eu cu HALL am venit primii,peste o jumătate de oră a venit şi PATRASCANU.Eu am făcut oficiul de traducator HALL nu ştia franţuzeşte şi PATRASCANU nu ştia englezeştex.PATRASCANU i-a expus şi lui punctul sau de vedere,că acţiunea de organizare a mişcării clandestine destinată să răstoarne guvernul Groza trebue accelerată şi el vede lucrurile în negru,căci cel mai tîrziu în primăvara anului 1947 s-au în vara lui 1947, trebue să se ajungă la o hotărîre în Romînia.HALL i-a răspuns că ia notă,e de acord în principiu,că va comunica celor în drept la Wasington şi serviciului de spionaj american,hotărîrea lui PATRASCANU.Eram mulţumit de acest acordşi a rămas să comunice eventual prin BUZESTI s-au pe altă cale,cu ce ne mai poate ajuta el odată plecat din ţară.PATRASCANU a plecat primul şi eu cu HALL după aceea şi lucrurile aşa s-au petrecut.

Preşed:O altă întîlnire pe care dta ai avut-o tot la OCTAVIAN NEAMTU?

ZILBER:In Ianuarie 1947 POGONEANU mi-a trimis vobă prin OCTAVIAN NEAMTU - care venise întîmplător - că ar vrea să luăm masa împreună la NEAMTU,ca să discutăm la masă.Am acceptat fără discuţie,pentrucă am mai luat masa la OCTAVIAN NEAMTU împreună cu POGONEANU,HARY BRAUNER,LENA CONSTANTE,ne cunoşteam de 20 de ani şi am luat masa de cîteva ori împreună.La aceastămasă a luat parte şi GOLOPENTIA.Am discutat în timpul mesei totul în general,despre Conferinţa Păcii,despre Paris,situaţiadin Franţa,lucruri fără importanţă.După aceea POGONEANU m-a chemat la o parte şi mi-a spus lucrul următor,că primise răspuns dela GRIGORE BUZESTI că ţine cu orice preţ să-l vadă pe PATRASCANU. E foarte mulţumit de acordul de principiu al lui PATRASCANU,însă din păcate,el este bolnav şi nu poate părăsi Elveţia,stă încă la Geneva şi-l roagă pe PATRASCANU să facă tot posibilul pentru a-l vedea la Geneva,sau lîngă Geneva,undeva unde locuia soţia lui STYRCEA.

Preşed:Dar în anul 1947 ?

./.

ZILBER:I-am comunicat lui PATRASCANU acest răspuns primit - nu ştiu pe ce cale de POGONEANU - PATRASCANU a luat notă şi mi-a spus că va face tot posibilul pentru a-l vedea pe GRIGORE BUZESTI şi VISOIANU în străinătate.Urma ca după întoarcerea lui dela Paris,după semnarea tratatului de pace,să comunice prin mine cînd va avea loc o altă întîlnire pentru a-l pune la curent pe POGONEANU,cu cele întîmplate în străinătate.PATRASCANU s-a întors din străinătate la sfîrşitul lui Februarie 1947 xxx la începutul lui Martie 1947 m-a rugat să vorbesc cu POGONEANU ca săţi organizez o întîlnire cu POGONEANU pentru a-i comunica rezultatul discuţiei avute cu GRIGORE BUZESTI şi VISOIANU în străinătate.Am aranjat ca POGONEANU să organizeze o întîlnire secretă între POGONEANU,RADU BUZESTI,PATRASCANU şi subsemnatul,eu,tot în locuinţa LENEI CONSTANTE evident în lipsa acestea.Ca de obiceiu am rugat-o pe LENA CONSTANTE să-mi dea cheea ,eu am venit înainate ,după mine a venit POGONEANU care cunoştea locuinţa împreună cu RADU BUZESTI şi la un scurt interval a venit şi PATRASCANU,spunea că întîmplarea face ca în seara aceea să aibă Consiliu de Miniştrii,că trebue să plece repede,totuşi a stat suficient,ca să poată explica ce s-a întîmplat.Reuşise să plece la Geneva,îl văzuse pe GRIGORE BUZESTI,avusese cu dînsul lungi discuţii ,GRIGORE BUZESTI îşi menţinea în întregime punctul său de vedere aşa cum îl stabilise cu HALL şi HAMILTON şi POGONEANU înainte de plecare,adică nu vor să grăbească mişcarea,erau însă de acord că toate grupurile clandestine contra revoluţionare trebuesc unificate,de asemeni trebuia procedat la unificarea serviciilor de informaţii şi contrainformaţii,englez,francez şi cel am naţional-ţărăniştilor.Cu ajutorul lui GRIGORE BUZESTI ,sau fără ajutorul acestuia,n-aş putea spune cum ,PATRASCANU a reuşit să se vadă cu VISOIANU,cu care discutase în acest sens ,îi expusese şi lui punctul său de vedere,acordul de principiu şi dorinţa lui PATRASCANU de a conduce efectiv acţiunea împotriva guvernului Groza.VISOIANU a avut şi el acelaş punct de vedere ca şi GRIGORE BUZESTI,adică nu trebueşte grăbit,trebueşte aşteptat,mişcarea să se desvolte organic,acţiunea să se dezvolte organic,de un partid burghez reacţionar legal,într-o acţiune clandestină contrarevoluţionară.Acestea au fost în esenţă cele spuse de PATRASCANU lui POGONEANU şi BUZESTI.S-a stabilit atunci ca să ne întîlnim în una din săptămînile următoare cînd şi STYRCEA urma să vină în Bucureşti,pentruca împreună să punem la punct planul de acţiune,aşa cum îl stabilise în principiu PATRASCANU,cu GRIGORE BUZESTI în străinătate şi cum îl discutasem şi noi în seara aceea.

Preşed:A avut loc această întîlnire şi ce s-a discutat.

ZILBER:Da,această întîlnire a avut loc,spre mijlocul lunei Mai 1947.Ca şi la întîlnirile precedente despre care am vorbit şi aceas-

ta a fost organizată tot în mod conspirativ,în acelaş fel tot cu aceiaş persoane,minus ALEX.STEFANESCU care nu ştiu pentru care motiv n-a venit fie că POGONEANU nu l-a convocat,fie că el n-a putut veni,niciodată nu mi s-a spus ce s-a întîmplat.Tot IONEL BALACEANU a venit şi ne-a condus pe PATRASCANU şi pe mine la locuinţa lui OCTAVIAN NEAMTU şi în aceiaş sufragerie am discutat noi cinci,despre ce este de făcut.Discuţiile au durat cca.2 ore şi jumătate,am participat cu toţii la aceste discuţii. pînă la urmă am ajuns la următoarea concluzie.

Preşed:Cine erau cei cinci?

ZILBER:Cei prezenţi erau PATRASCANU,VICTOR RADULESCU-POGONEANU,STYRCEA,RADU BUZESTI şi cu mine.CAMIL DEMETRESCU cred că nu l-am văzut.Odată intrase pe acolo.S-a luat următoarea hotărîre,se va începe organizarea comitetelor secrete la propunerea lui STYRCEA.S-a acceptat ca să se facă o inventariere a grupurilor ilegale,contrarevoluţionare din ţară,cum ar fi grupul BUJOIU şi alte grupuri,cele care erau controlate de americani şi cele controlate de englezi să se înceapă unificarelor,fiecare dintre aceste grupuri trebue să-şi aleagă o conducere militară,trebue să comunice şi disponibil de oameni şi armament au,trebue să facă un comitet militar,reprezentant al acestor grupuri,acesta comitet militar,trebue să fie condus efectiv de PATRASCANU,urmînd ca GRIGORE BUZESTI şi STYRCEA să se ocupe de legăturile cu străinătatea, şi legăturile cu partidele burgheze.ALEX.STEFANESCU urma să se ocupe de legăturile cu serv.de spionaj englez şi american.Eventual dacă eu aş fi reuşit în acest interval să reiau relaţiile cu serviciul de spionaj american,pe care le-am întrerupt în decembrie 1846,urma ca şi eu să conduc operaţii din acest punct de vedere.După aceea ne-am înţeles să ne întîlnim din nou,după ce fiecare va fi adus tot materialul informativ,ce grupuri s-a format,ce comitete s-au ales,ce comitete sunt în formaţie,ce spun cei din străinătate.Intre timp aceasta s-a întîmplat deci la 15 Mai,nenorocirea a făcut pentru mine şi fericirea pentru alţii la 8 aprilie,în aprilie am fost exclus din partid,bănuit ca agent de siguranţă şi agent american.La 2o mai Comisia Centrală de Control m-a exclus definitiv din partid.Din acest moment era clar că voi fi urmărit de organele noastre de poliţie,deci participarea mea nu putea decît să periclitete întreaga organizaţie,de aceea am comunicat lui PATRASCANU că pe mine nu se poate conta de fel,pentru continuarea activităţii contrarevoluţionare.De altfel după ce am ţinut examenele de sfîrşit de an la universitate,am plecat împreună cu soţia mea în provincie într-un sat şi acolo am stat pînă cînd am văzut în ziare arestarea maniştilor,a lui STYRCEA şi a celorlalţi.După aceea m-am întors în Bucureşti,tot acolo am văzut că PATRASCANU între

timp plecase la Bruxelles.

Preşed:Arată dta ce discuţii aţi avut la întîlnirea dela NEAMTU privitoare la organizarea de atentate?împotriva unor conducător ai PCR.

ZILBER:S-a discutat dar mai mult prin tangentă.PATRASCANU şi cu mine ne gîndeam serios la lucrul acesta,terorismul în general nu dă rezultate.Totuşi în anumite momente poate firea şi ne-am gîndit să încercăm şi calea aceasta deşi ştiam că nu dă rezultate.A fost o încercare mai mult prin tangenţă,un apropou,nu a fost ceva precis,nu s-a discutat în mod serios,nu s-a gîndit în mod serios.In chestiunea aceasta a fost şi o discuţie în acest sens,o discuţie a fost.

Preşed:Dacă tovii procurori au vreo întrebare de pus acuzatului?

Procurorul:Tov.preşed.din activitatea sa acuzatul vrea să înlăture un trecut de o gravitate deosebită.Aici dlui nu este chemat să ne facă nouă doctrină asupra utilităţii,sau neutilităţii actelor teroriste.Să ne răspundă precis,s-a vorbit despre punerea la cale a unor atentate împotriva membrilor guvernului,s-au a conducătorilor partidului.Precis şi categoric şi tangenţial,o parte sau pe altă parte.

Preşed:Răspunde la întrebare.

ZILBER:Direct nu s-a vorbit,cutare trebue asasinat.

Procurorul:Nu cutare X.,Y.,Z.

ZILBER:Că în cursul acţiunii trebue să ne gîndim şi la această problemă.

Procurorul:Adică cum se explică şi această problemă.

ZILBER:Asasinarea unora din conducătorii partidului şi a unora din conducătorii guvernului,clar.

Procurorul:Vasăzică s-a hotărît sau nu s-a hotărît.Să redăm fraza precis şi categoric.

ZILBER:De hotărît nu s-a hotărît,nu s-a luat.

Procurorul:Dar ce hotărîri s-au luat.

ZILBER:S-a luato hotărîre săne întîlnim din nou,am discutat.

Procurorul:Tov.preşed.îngăduiţi-mi,s-a luat hotărîrea de atentat s-au nu s-a luat hotărîrea de atentat?

ZILBER:Această problemă nu a fost discutată ca pentru ceva pentru care trebue să se ia o hotărîre.A fost discutată urmînd să se ia ulterior o hotărîre,în momentul în care problema s-ar fi pus în chip acut.

Procurorul:Vă rog tov.preşed.să-l determinaţi să ne explice, s-a luat,s-au nu s-a luat. ./.

Preşed.:S-a luat sau nu?

ZILBER: Nu,nu s-a luat.

Procurorul: Tov.Preşedinte,într-o declaraţie şi într-o confruntare pe care a dat-o,făcută cu acuzatul STARCEA,acuzatul ZILBER este destul de explicit şi categoric şi arată: s-au luat hotărîrea de a se trece la efectuarea unor atentate a arîtat şi cum.In principiu în general era împuşcarea în masă în cazul unei lovituri.

ZILBER: Da.Aceasta da,aceasta a fost.

Procurorul:Confirmi aceasta.

ZILBER: Da,sigur că da,nu există,nu se poate face un scrop fără să se spargă oul.Trebuiau omorîţi oamenii,clar.

Preşedintele: Alte întrebări dacă mai aveţi?

Procurorul:Nu acum sunt mulţumit de răspuns-

Apărarea nu are de pus nici o întrebare.

DEPOZITIILE MARTORULUI <u>RADU LECCA</u>, de 64 ani, fost industriaş.

Preşedintele: Eşti în duşmănie cu acuzatul ZILBER ?

LECCA: Nu-l cunosc. Nu l-am văzut niciodată în viaţa mea.

Procurorul: Ce funcţii a îndeplinit martorul în cadrul Direcţiei Generale a Siguranţei ?

LECCA: In 1941, după rebeliunea legionară, am fost scurt timp subdirector general al Siguranţei Statului.

Procurorul: Urmai să fi numit director ?

LECCA: Eu cînd am fost solicitat de MIHAIL ANTONESCU pentru ca să intru în Direcţia Generală a Poliţiei, nu a fost vorba niciodată ca să fiu subdirector, ci a fost vorba să fiu director general, însă pentru motive, probabil de ordin militar, am fost numit numai subdirector.

Procurorul: Ai făcut vreun plan de reorganizarea siguranţei ? In vederea numirii ca director cu cine a luat contact ?

LECCA: Aveam un plan pe care vroiam să-l pun în aplicare, conform căruia vroiam să fac o purificare. Aveam o listă de vreo 500 poliţişti pe care vroiam să-i scot. Această listă am întocmit-o cu ajutorul lui VINTILA IONESCU care mi-a fost prieten şi pe care îl cunoşteam încă din 1935.

Procurorul: Ce a discutat cu martorul, VINTILA IONESCU privitor la informatorii Siguranţei ?

LECCA: Ca să vă răspund la această întrebare şi pentruca să puteţi înţelege mai bine răspunsul, trebue să fac un mic istoric al relaţiilor pe care le-am avut cu VINTILA IONESCU.

L-am cunoscut pe VINTILA IONESCU în anul 1935. In aceea vreme eu eram corespondentul celui mai mare ziar german pentru chestiuni economice pentru tot Sud-Estul Europei. Cunoşteam bine pe fostul director, general LEOVEANU şi la una din vizitele pe care le-am făcut acestuia l-am cunoscut şi pe VINTILA IONESCU. VINTILA IONESCU văzînd că pe paşaportul meu reeşea că făceam dese călătorii în Germania, aproape în fiecare lună, că sunt foarte bine informat despre noua orientare a Reich-ului (era în al doilea an de naţional-socialism şi cum doctrina germană nu era cunoscută în Romînia, m-a rugat ca oride cîte ori merg în Germania, cînd mă întorc să am bunătatea să-i spun şi lui ce se petrece acolo, ce fac nemţii, dacă nemţii au de gînd să facă un tratat cu noi şi altele şi mai cu seamă îl interesa ce fac legionarii, cu cine întreţin relaţii şi cine sunt aceia din guvernul german care ar avea nevoie de informaţii.

./.

Am considerat că cererile lui VINTILA IONESCU erau legitime şi m-am împrietenit cu el. Ori de cîte ori veneam dela Berlin îmi telefona, ne întîlneam fie la Dragomir, fie la Direcţia Generală a Siguranţei şi eu îi spuneam tot ceeace se petrecea în Germania. In afară de aceasta, trebue să spun că VINTILA IONESCU era un om care nu dispunea niciodată de bani; deseori îmi cerea bani împrumut pe care niciodată nu mi i-a restituit.

Aceste relaţii au durat pînă la venirea lui ARMAND CALINESCU. Cînd a venit acesta ca prim-ministru, VINTILA IONESCU a intrat într-un conflict cu el pe motiv că-l informa pe regele Carol direct, cu ajutorul lui URDAREANU despre tot ceeace se petrece în Germania, trecînd peste capul lui MORUZOV care se ocupa cu chestiunile externe şi care era o regulă pe vremea aceia.

Am citit multe din aceste rapoarte şi unele dintre ele au fost redactate chiar de mine, mai cu seamă cele care priveau tratatele comerciale.

VINTILA IONESCU a căzut în disgraţie din cauză că ARMAND CALINESCU nu accepta ca cineva să lucreze cu palatul peste capul lui. A fost trecut pe linia moartă la Prefectura Poliţiei şi după aceia a fost trecut la pensie. In 1941, după rebeliune, MIHAIL ANTONESCU, ştiind că eu am relaţii foarte bune cu Germania şi cunosc pe ministrul german, m-a rugat să preiau direcţia generală a poliţiei. Eu nu aveam nicio pregătire pentru acest post, nu-i cunoşteam pe poliţişti. Cunoşteam pe un singur om, acesta era VINTILA IONESCU. Cînd dl MIHAIL ANTONESCU mi-a propus acest lucru pe motiv de a inspira încredere în poliţie, pentrucă pînă atunci poliţia se scălda în două ape: nu se ştia dacă mîine nu vor veni iar legionarii şi iar vor fi împuşcaţi poliţiştii la Jilava şi din această cauză mi-a propus mie. Eu i-am spus lui MIHAI ANTONESCU că am să mă mai gîndesc. Primul meu gînd era să iau contact cu VINTILA IONESCU pentruca să-l întreb dacă acesta mi-ar fi dat concursul dacă eu aş accepta acest post. VINTILA IONESCU mi-a spus că-mi dă tot concursul şi mă va îndruma şi-mi va da toate indicaţiile şi personal va sta lîngă mine pînă cînd o să cunosc mersul în general al Direcţiei Generale a Poliţiei. Mai mult, mi-a spus: "cînd am plecat dela siguranţă n-am fost prost ca să predau succesorilor mei, informatorii mei serioşi. Le-am dat numai nişte ciurucuri. Pe adevăraţii informatori i-am ţinut pentru mine. Dacă vin la d-ta să şti că mă întorc cu tot bagajul meu şi atunci sunt călare pe situaţie". Ca să-mi dovedească că într-adevăr are astfel de informatori, mi-a spus că are trei comunişti mai importanţi care sunt şi astăzi informatori. Si mi l-a numit pe dl.MARGULIUS, SCHRAER şi ZILBER. Am să vă spun şi dece ţin bine minte numele la [illegible] pe dl MARGULIUS mi l-a şi prezentat peste cîteva

zile VINTILA IONESCU ca pe unul dintre şefii partidului socialist, om care deţine o serie de lucruri şi pe care nu-l văzusem pînă atunci. A rămas ca d-lui să-mi prezinte şi pe ceilalţi doi informatori. Mai mult încă mi-a spus că, cu timpul are să-mi prezinte şi pe toţi cari îi mai are în legiunea legionară. Stiam pe vremuri că îl are pe STANESCU, despre care mi-a vorbit chiar el.

Ce s-a întîmplat însă între timp. La vreo cîteva zile, maximum 3 sau 4 după ce mi l-a prezentat pe dl.MARGULIUS, spre marea mea surprindere dl.MIHAIL ANTONESCU în loc să mă numească director general, m-a numit numai subdirector general, sub diferite pretexte spunîndu-mi că în realitate eu voiu conduce siguranţa, că d-ta răspunzi de toată mişcarea legionară, în d-ta am încredere, deoarece dl. general LEOVEANU nu este capabil să conducă poliţia şi că în niciun caz nu va trece mult timp - maximul 2-3 săptămîni şi d-ta vei rămîne director plin. I-am dat acest răspuns lui VINTILA IONESCU şi acestuia nu i-a plăcut deloc soluţia lui MIHAI ANTONESCU. Eu eram mai optimist credeam în cuvîntul lui MIHAI ANTONESCU, dar VINTILA IONESCU mi-a spus : "trebue să ştii că te duce şi că militarii niciodată nu o să accepte ca un civil să fie director general al siguanţei, ci o să vină tot un general".

Aceasta este tot ce vă pot spune în legătură cu aceasta.

Procurorul: Dacă VINTILA IONESCU i-a pomenit şi despre alţi agenţi ?

LECCA: Numai despre aceştia trei, pentrucă în momentul acela cele două chestiuni care interesau siguranţa statului era chestiunea comuniştilor şi a legionarilor.

Procurorul": Nu s-a pomenit cumva şi numele lui PATRASCANU ?.

LECCA: Despre PATRASCANU mi s-a pomenit sub altă formă şi cu altă ocazie. Mi s-a făcut aluzie la numele lui PATRASCANU cu ocazia cînd s-a făcut schimbul dintre ANA PAUKER şi CODREANU din Basarabia şi mi-a vorbit de el ca despre un comunist în general. Să vă spun cuvintele textual pe care mi le-a spus despre PATRASCANU : " că este un comunist de salon, este un flecar şi că pentru el nu contează - fără să vreau am făcut o paralelă între defi niţia pe care mi-a dat-o el şi a unui legionar STELESCU care a fost infomator şi tot aşa se spunea şi despre el că "numai despre bani ştie şi altceva nimic".

-.-.-.-.-.-

DEPOZITIIIE MARTOREI SILVIA PLACCA, de 43 ani, fostă funcţionară la Legaţia Statelor Unite.

+
+ +

Procurorul: Să ne spună martora în ce împrejurări a auzit pentru prima dată despre acuzatul ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Prima dată am auzit în Septembrie 1944, dintr-un raport al comandorului WISNER, pe atunci şeful Misiunii Militare Americane, în care arăta că la masă la dl.RICA GEORGESCU a cunoscut printre alţii şi pe Dr.ZILBER, care s-a prezentat ca fruntaş al Partidului Comunist Romîn.

Procurorul: In ce calitate a luat martora cunoştiinţă de aceasta ?

SILVIA PLACCA: Eram secretara comandorului WISNER. Eu stenografiam şi scriam la maşină rapoartele lui către Cartierul General American din Italia, şi printre altele mi-a dictat şi despre acest raport.

Procurorul: Işi mai poate aminti martora, ce conţinea acel raport ?

SILVIA PLACCA: Da, în acel raport comandorul WISNER arăta că dl.ZILBER l-a informat că în ziua de 23 August 1944, PATRASCANU la convocarea şefilor partidelor politice, care a avut loc la palatul regal, cînd s-a făcut formarea unui guvern de militari, a fost de acord cu formarea acestui guvern de militari.

Procurorul: Cui i-a transmis legătura pe care a avut-o cu acuzatul ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Lt.ROBERTS şi Cpt.MADISON.

Procurorul: Ce cunoaşte martora despre legătura dintre acuzatul ZILBER şi Lt.ROBERTS ?

SILVIA PLACCA: Am aflat mai tîrziu dela maior HALL, că Cpt.MADISON şi Lt.ROBERTS au menţinut legătura cu Dr.ZILBER. Ei lucrau împreună la secţia politică şi culegeau informaţii pe care le transmiteau generalului SCUYLER.

Procurorul: De ce natură au fost aceste legături, cu ce se ocupa acesta ?

SILVIA PLACCA: Nu cunosc. Ei însă erau şefii secţiei politice a misiunii.

Procurorul: Cît timp au stat în ţară ?

SILVIA PLACCA: Au plecat din ţară în vara lui 1945.

./.

Procurorul: Cui i-a predat legătura pe care a avut-o cu ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Maiorului HALL, succesorul lor.

Procurorul: Ti-a vorbit HALL vreodată despre legăturile cu ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Da, el mi-a dictat rapoarte despre întîlnirile lui cu Dr.ZILBER. Aceste rapoarte conţineau informaţii cu privire la situaţia economică şi politică, despre armistiţiu, agricultură, industrie, partidul comunist şi altele.

Procurorul: Unde se întîlnea acuzatul ZILBER cu HALL ?

SILVIA PLACCA: La HALL acasă, HALL îmi cerea mie să formez numărul de telefon şi să-i fac legătura cu ZILBER. Maiorul HALL mi-a spus că l-a invitat la masă.

Procurorul: Cu cine s-a mai întîlnit ZILBER acasă la HALL ?

SILVIA PLACCA: In Decembrie 1945, a avut loc o întîlnire secretă la maior HALL cu dl.MARK ETERIGE.

Procurorul: De unde ştie martora despre acest lucru ?

SILVIA PLACCA: După întîlnirea cu Dr.ZILBER, maiorul HALL mi-a spus că acesta l-a rugat să-i aranjeze o întîlni e secretă cu Dr.MARK ETERIGE şi deoarece mă ocupam cu unele chestiuni ale gospodăriei maiorului HALL, am fost trimisă la dînsul acasă să aranjez un ceai pentru cei care urmau să ia parte la aceaystă întîlnire.

Procurorul: I-a vorbit martorei HALL despre perspectiva ca ZILBER să fie numit la Washington la Legaţia Romînă ?

SILVIA PLACCA: Da, în Februarie sau Martie 1946, mi-a spus că Dr.ZILBER va fi numit consilier economic la legaţia romînă din Washington şi mi-a spus că doreşte să aibă o secretară care să cunoască la perfecţie limba engleză. M-a rugat să mă interesez dacă una dintre funcţionarele legaţiei vrea să plece acolo.

Procurorul: Cînd a plecat HALL din ţară ?

SILVIA PLACCA: La 8 Noembrie 1946.

Procurorul: După plecarea lui HALL, cu cine a rămas în legătură ZILBER ?

SILVIA PLACCA: Nu ştiu nimic despre acest lucru.-

-.-.-.-.-.-

DEPOZITIILE MARTOREI BRUTEANU COLETTE, de 34 ani, funcționară, cu ultimul domiciliu în Cal.Moșilor Nr.126 A.

+
+ +

Procurorul: Cînd ai cunoscut o persoană cu numele de MADISON și cine era acesta ?

BRUTEANU: Era căpitan în armata americană.

Procurorul: Cînd l-ai cunoscut ?

BRUTEANU: In 1945, cam prin luna Ianuarie .

Procurorul: Care a fost situația militară a Cpt.MADISON și care era profesia lui de bază ?

BRUTEANU: Cpt.MADISON a venit în țară după 23 August 1944, în calitate oficială de ofițer economic pe lîngă Misiunea Americană de Control, oficial. Realitatea era că era un ofițer de informații. Strîngea informații de toate genurile: politice, și economice și militare.

Procurorul: Inainte de a fi fost concentrat în armată, unde a lucrat ?

BRUTEANU: După spusele lui, lucra ca funcționar în Ministerul Economiei din Washington.

Procurorul: Ce studii avea el ?

BRUTEANU: Spunea că are studii economice.

Procurorul: De ce nuanță ?

BRUTEANU: Universitare.

Procurorul: Cu ce s-a ocupat MADISON cît timp a stat la noi în țară ?

BRUTEANU: In slujba lui propriu zisă n-aș putea spune cu ce s-a ocupat, dar din cîte mi-a spus și cît am dedus, se ocupa cu strîngerea de informații.

Procurorul: Ce făcea cu aceste informații ?

BRUTEANU: Aceste informații pe semne că le transmitea guvernului dela Washington.

Procurorul: Ce legături știe martora că au existat între Cpt.MADISON și acuzatul ZILBER ?

BRUTEANU: După spusele lui MADISON înainte de a-l cunoaște pe ZILBER și mai tîrziu am constatat și eu, că legăturile erau de strînsă prietenie. MADISON avea despre ZILBER părerea că este un om excepțional. Avea o părere foarte bună și eram foarte bun prieten cu el.

Procurorul: Unde se întîlnea MADISON cu ZILBER ?

BRUTEANU: Se întîlneau fie la MADISON acasă, fie la ZILBER acasă, fie la Institutul de Cercetări Economice din Str.Polonă.

Procurorul: Care era scopul acestor întîlniri ?

BRUTEANU: Scopul întîlnirilor, din cele ce povestea MADISON din cînd în cînd, era şi de a culege informaţii.

Procurorul: In discuţiile pe care martora le-a avut cu MADISON, n-a auzit vorbindu-se despre PATRASCANU şi ce anume ?

BRUTEANU: L-am auzit vorbind despre PATRASCANU, în primul rînd aş putea spune descriind viaţa lui de acasă, că are un apartament în Str.Vasile Lascăr Nr.100 - dacă nu mă înşel - destul de modest faţă de calitatea lui de ministru. Mai spunea că după aparenţe şi după felul cum vorbeşte şi după consoarta d-sale, n-ar părea să fie un militant comunist, aşa după cum îşi făcuse imaginea. Apoi din conversaţiile avute cu PATRASCANU mi-a spus că PATRASCANU l-a informat că ar exista disensiuni atunci în mijlocul Partidului Comunist, una din disensiuni fiind condusă chiar de PATRASCANU.

-.-.-.-.-

Procurorul arată tribunalului că urmează să depună ca martor numitul MARGULIES SAMUEL care nu s-a putut prezenta în fața Tribunalului fiind bolnav. Deasemeni n-au putut fi aduși să depună ca martori EUGEN CRISTESCU și ION ANTONESCU - PRAVCU , care au decedat în timpul cercetărilor. Procurorul cere ca Tribunalul să dispună citirea declarațiilor lor.

Președintele Tribunalului dispune cetirea declarațiilor:

DECLARATIA MARTORULUI MARGULIES SAMUEL:

" In tot timpul cît am colaborat cu VINTILA IONESCU, acesta exprima multă simpatie pentru ZILBER, a cărui inteligență o elogia adeseori. Nu pot să precizez data, VINTILA IONESCU mi-a dat să controlez un raport - dare de seamă - a activității partidului în legătură cu situația politica internă și externă din acel moment.

Citind aceea dare de seamă, am avut impresia că este redactată de ZILBER, deoarece unele puncte de vedere mi-au fost expuse nu cu mult timp înainte chia r de ZILBER într-o convorbire ce am avut-o cu el.

In multe din discuțiile avute cu VINTILA IONESCU mi-a rămas impresia că unele informații și unele puncte de vedere la ordinea zilei în legătură cu activitatea partidului, acesta exprima păreri foarte bune pe care le auzisem la ing.ZILBER cu puțin timp înainte.

In cursul discuțiilor, dacă venea vorba de ZILBER, VINTILA IONESCU acorda încredere nelimitată informațiilor și părerilor acestuia."

\+
\+ \+

DECLARATIA MARTORULUI EUGEN CRISTESCU.

"Am cunoscut pe ing.HERBERT ZILBER cu ocazia cercetărilor în care a fost implicat în afacerea procesului VARZARU. Cercetările s-au făcut efectiv de inspectorul de siguranță VINTILA IONESCU, care mi-a vorbit în mai multe rînduri de capacitatea și cunoștințele e excepționale de care dispunea ing.ZILBER.

Cu ocazia cercetărilor făcute asupra lui ZILBER, acesta a afirmat că proectul construcției bazei navale aparține lui, că el l-a lucrat, fiind rugat de generalul RADU. Cu această verificare a fost însărcinat MIHAIL MORUZOV, fost șef al serviciului secret din M.St.M.

./.

Conversaţiile pe care ZILBER le-a avut cu VINTILA IONESCU şi MORUZOV i-a condus pe aceştia la convingerea că este un agent periculos de deştept şi că poate fi utilizat în serviciul de informaţii romîn.

In timpul procesului am fost r gat de VINTILA IONESCU şi de MORUZOV să intervin la justiţia militară pentru ameliorarea situaţiei lui ZILBER, ceeace am şi făcut. Dealtfel MORUZOV utiliza foarte mult acest sistem de a trece peste acuzaţiile aduse unui arestat, scontînd pe foloasele ce le-ar putea aduce în viitor.

VINTILA IONESCU a păstrat multă vreme legătura cu ZILBER şi mi-a vorbit des de el. După cîte îmi amintesc numele lui ZILBER figura în listele de informatori ale Corpului Dedectivilor ce-mi erau depuse lunar de VINTILA IONESCU".

\+

\+ +

DECLARATIA MARTORULUI ION ANTONESCU-PRAVCU.

"Intr-una din zile, aproximativ un an după procesul de spionaj PAUL SOLOMON, fostul inspector general VINTILA IONESCU m-a însărcinat cu aranjarea părţii informative pentru a se afla sosirea în ţară în vederea arestării a ing.ZILBER, care trebuia să descindă la sora sa într-una din străzile laterale a Căii Griviţa.

N-am putut afla ziua sosirii acestuia cu toate că aranjasem prin serviciul casei sorei sale să fiu anunţat de sosirea lui. Insă inspectorul VINTILA IONESCU a fost înştiinţat telefonic chiar dela Ministerul de Război că acesta se găseşte în acel moment la minister.

A fost delegat inspectorul STRATE STRATILESCU să se ducă la Ministerul de Război şi să-l aresteze pe ZILBER. ZILBER a fost dat în judecată, însă după cum am înţeles dela VINTILA IONESCU lucrurile au fost aranjate în aşa fel ca să fie achitat de Consiliul de Război, care l-au judecat pe ZILBER.

Acest aranjament l-a făcut MIHAI MORUZOV, şeful serviciului secret, care avea nevoe de serviciile lui ZILBER".

=============

DEPOZITIILE MARTORULUI FILIPOVICI GHEORGHE, de 66 ani, fără nicio profesiune, fost chestor de poliţie.

Procurorul: Inainte de a fi chestor a fost comisar de siguranţă ?

FILIPOVICI: Da, am fost.

Procurorul: Unde a lucrat el în această calitate ?

FILIPOVICI: Am lucrat în Brigada Mobilă.

Procurorul: De cine depindea această brigadă.

FILIPOVICI: Făcea parte din Corpul Dedectivilor. Era una din cele 4 brigăzi a Dedectivilor din cadrul Siguranţei Generale a Statului, condusă de subinspectorul general STRATE STRATILESCU.

Procurorul: Cu ce inspector general a lucrat ?

FILIPOVICI: Cu inspectorul general VINTILA IONESCU şi cu subinspectorul general STRATILESCU. Fiecare brigadă era condusă de către un subinspector general - mă refer la perioada aceia 193o.

Procurorul: In ce împrejurări l-a cunoscut pe acuzatul ZILBER ?

FILIPOVICI: Pe dl.Ing.ZILBER l-am cunoscut la sfîrşitul anului 193o prin luna Decembrie - data nu pot s-o precizez. Intr-una din zile m.a chemat subinspectorul STRATILESCU şi mi-a spus căîmpreună cu el trebue să merg pînă la Statul Major al Marinei de unde trebue să conducem la siguranţă pe un domn. Am pleat cu el cu maşina, ne-am dus la Statul Major unde am găsit pe dl.comandar GHEORGHIU, care mi se pare că era şeful Satului Major. Dl.comandorGHEORGHIU mi-a spus că în curînd trebue să sosească dl.ing.ZILBER care este cerut pentru nişte cercetări. Mai era în birou acolo un Lt.Colonel, care nu ştiu cum îl chema. A venit curînd şi dl.ZILBER, s-au făcut recomandările necesare şi i s-a comunicat de către dl.comandorGHEORGHIU că urmează să meargă cu noi la Siguranţa Generală. Ne-am suit în maşină şi cum am ajuns la siguranţă, subinspectorul STRATILESCU s-a dus în biroul lui VINTILA IONESCU împreună cu dl.ing.ZILBER.

După cîte îmi amintesc, eu ştiu că dl.ing.ZILBER a fost cercetat pentru o chestiune de spionaj în legătură cu VICTOR ARADY. In timpul cercetărilor era cazat într-o cameră - nu era la închisoare -, unde i se servea mi se pare şi masa.

Intr-una din zile eu fiind de serviciu, a venit sora dl.ing. ZILBER şi cu tatăl d-lui cu un pachet cu nişte lenjuri şi m-au rugat să i le dau dl.ing.ZILBER.

./.

Inspectorul general VINTILA IONESCU a aprobat să i se dea aces pachet. In tot acest timp cred că l-am văzut odată sau de două ori, iar după încheerea cercetărilor ştiu că împreună cu dosarul a fost înaintat la Consiliul de Război pentru judecare. Am auzit pe urmă că l-ar fi condamnat şi că ar fi făcut recurs. Stiu însă din discuţiile lui VINTILA IONESCU că ar fi discutat în prealabil cu ing.ZILBER că după ce va fi condamnat, în cazul cînd se angajează în serviciul siguranţei ca informator, îl va scăpa de pedeapsă.

După Februarie 1932, ştiu că în urma unei adrese făcută de siguranţa generală, după aprobarea prealabilă a Ministerului de Interne şi a justiţiei militare, dl.ing.ZILBER după ce făcuse o parte din pedeapsă a fost eliberat şi trimis la siguranţa generală.

In 1932, eu am fost mutat din Brigada Mobilă la Corpul Dedectivilor ca secretar. In timpul acesta cînd intram la VINTILA IONESCU în birou cu hîrtiile la semnat, de fiecare dată observam cîte o notă informativă care mi-a atras atenţia în mod special pentrucă aveau un format special; în ceeace priveşte mărimea era mai mică decît un afert de coală de hîrtie, tăiată foarte îngrijit, cu un scris cu cerneală şi drept. După un timp nu pot să precizez, VINTILA IONESCU a dictat la maşină dactilografei de serviciu de atunci d-na BILCIURESCU un material. In acest timp sunînd telefonul la dl.inspector VINTILA IONESCU m-am dus şi am răspuns eu. Intrucît directorul general îl chema la dînsul, m-am dus imediat în sala dactilografelor şi i-am comunicat lui VINTILA IONESCU că este chemat imediat de directorul general. Fiind grăbit, a lăsat hîrtiile care le avea pe masă şi a eşit Intre timp avînd o corespondenţă urgentă de bătut la maşină, am luat concepta şi m-am dus în sala dactilografelor, aşezîndu-mă în acelaş loc unde stătuse VINTILA IONESCU. Acolo mi-a atras din nou atenţia nota care o văzusem mai înainte pe biroul d-sale. La notă se afla anexată o hîrtie mai mică, care conţinea instrucţiuni venite dela Moscova cu privire la propaganda comunistă ce trebuia desfăşurată. Nota era bătută la maşină în rînduri foarte strînse din care cauză foarte greu se putea citi, totuşi am putut vedea că sunt nişte instrucţiuni venite din Moscova de felul cum trebue să se organizeze propaganda comunistă printre muncitori.

După cîtva timp, într-una din zile eşind pe sală, l-am văzut din nou pe dl.ing.ZILBER intrînd în bibliotecă - biblioteca era o cameră mică care servea şi drept anticameră pentru VINTILA IONESCU pentru persoanele care veneau la VINTILA IONESCU şi care nu trebuiau să fie văzute şi care aveau acces la o intrare prin dos.

./.

O altă dată, a mai trecut cîtva timp, într-o după amiază, am intrat la VINTILA IONESCU în birou cu o corespondenţă urgentă de semnat. Acolo am văzut din nou pe dl.ing.ZILBER cu care m-am salutat. VINTILA IONESCU părea foarte indispus. Intre timp venise şi cameristul, căruia i se dăduse ordin să anunţe maşina. După 10 minute a intrat la mine în birou cameristul şi mi-a comunicat că dl.inspector general VINTILA IONESCU împreună cu dl.ing.ZILBER, au plecat.

Am uitat să spun că înainte de aceasta, eu aflîndu-mă în birou la dl.VINTILA IONESCU, a intrat cameristul pe uşă care venind din biblioteca l-a anunţat cu glas tare că a venit dling.ZILBER. Dl.VINTILA IONESCU, care rezolva unele lucrări, s-a enervat foarte tare, i-a atras atenţia că nu trebuia săi pronunţe numele. Era foarte surescitat şi a dat ordin ca să se ducă la dl.ing.ZILBER şi să-i lase ceeace i-a adus şi să plece. Cameristul a intrat în bibliotecă şi s-a întors apoi cu un plic albastru comercial, pe care l-a predat apoi lui VINTILA IONESCU care surescitat cum era, a deschis nervos plicul şi l-a aruncat apoi pe birou. Eu am bănuit că este una din acele note. Atunci mi-am dat seama că autorul acestor note era dl.ing.ZILBER.

A doua zi după ziua cînd l-am văzut pe dl.ZILBER în biroul lui VINTILA IONESCU, l-am auzit pe dl.VINTILA IONESCU discutînd cu subinspectorul general STRATE STRATILESCU asupra felului cum a reuşit s-l convingă pe dl.ing.ZILBER ca în schimbul eliberării din închisoare, să se angajeze în serviciul siguranţei şi să dea informaţii. VINTILA IONESCU spunea: "eu am nevoe de el, pentru a urmări mai departe activitatea de spionaj şi activitatea membrilor Partidului Comunist".

Stiu că dl.ing.ZILBER a lucrat cu inspectorul general VINTILA IONESCU pînă în ultimul timp, reppectiv pînă la eşirea la pensie a dl.VINTILA IONESCU, care s-a întîmplat cam prin Septembrie 194o.

In 1941, pe cînd eram la Prefectura Poliţiei ca şef al biroului central al Controlului Populaţiei, VINTILA IONESCU a fost numit inspector la C.N.R. In această calitate venea pe la mine deseori, cerîndu-mi să-i pun la dispoziţie anumite cărţi de imobil, din care tria anumite date. Intr-una din aceste ocazii am observat că a deschis o carte de imobil în care pe fişă era vorba de un anume ZILBER. Aducîndu-mi aminte de dl.ZILBER, l-am întrebat pe VINTILA IONESCU: "ce mai e cu ing.ZILBER ?", la care VINTILA IONESCU mi-a spus că a lucrat pînă în ultimul timp cu el. Prin "ultimul timp", am înţeles atunci că pînă prin August - Septembrie, cînd a eşit el la pensie.

./.

Procurorul: Cine mai cunoştea legăturile acuzatului ZILBER cu VINTILA IONESCU ?

FILIPOVICI: Cred că, cunoştea directorul EUGEN CRISTESCU şi subinspectorul general STRATE STRATILESCU. Pe aceştia îi ştiu.

-.-.--.--

 76

INTEROGATORIUL ACUZATEI LENA CONSTANTE

Preşed:Acuzata CONSTANTE LENA ai auzit actul de acuzare. Ai înţeles pentru ce eşti trimisă în judecată?

LENA CONSTANTE:Da am înţeles.

Preşed:Acum să răspunzi dta la întrebările mele,pentru a lămuri faptele pentru care eşti trimisă în judecată.

In ce împrejurări ai cunoscut dta pe NICOL GROSS.

CONSTANTE:L-am cunoscut pe NICOLE GROSS în toamna anului 1937 într-un restaurant,unde mi-a fost prezentat de un grup de prieteni comuni.

Preşed:Cum au evoluat relaţiile dtale cu el?

LENA CONSTANTE:L-am văzut din ce în ce mai des în cursul anului 1938 şi în cursul anului 1939 am devenit prieteni foarte buni şi am fostprieteni pînă la plecarea lui din ţară.

Preşed:Cine era acest NICOLE GROSS şi cu ce se ocupa?

LENA CONSTANTE:NICOLE GROSS era inginer,era directorul unui birou tehnic care se ocupa cu instalaţiile petrolifere,avînd reprezentanţa unor fabrici din Cehoslovacia.In acelaş timp era agent al serviciului de spionaj englez.

Preşed:De unde ştii dta că NICOLE GROSS făcea spionaj?

LENA CONSTANTE:Mi-a spus-o chiar NICOLE GROSS în timpul unei conversaţii pe care am avut-o cu el în cursul anului 1939,atunci cînd l-am întrebat dece este prieten cu diferiţi hitlerişti nemţi,care sunt în ţară.Mi-a răspuns că este prieten cu aceşti hitlerişti,care lucrează în petrol pentru a culege dela ei informaţii şi a le transmite serv.de spionaj englez.Mi-a cerut în cursul aceleiaş conversaţii să fiu amabilă cu aceşti hitlerişti,cînd îi întîlnesc la el în casă şi chiar unora dintre ei să le fac cîteva mici servicii.Mi-a cerut în acelaş tim să culeg şi eu pentru el informaţii în cercurile mele de cunoştinţe,şi să i le transmit.Am cules informaţii pentru el pînă la plecarea lui din ţară,în cercurile mele de cunoştinţe,şi mai cu seamă dela HERBERT ZILBE HERBERT ZILBER era întotdeaunafoarte bine informat cu tot ce se întîmpl în ţară şi de altminteri avea şi personal legături de spionaj cu NICOLE GROSS.Intr-o zi la mine acasă au avut o conversaţie particulară,după care NICOLE GROSS mi-a spus că HERBERT ZILBER i-a cerut o sumă de bani pe care el i-a dat-o.

Preşed:Cînd a plecat NICOLE GROSS şi ce relaţii ai avut cu el?

LENA CONSTANTE:NICOLE GROSS a plecat din ţară în octombri

1940.Inainte de plecare mi-a predat un act de vînzare al întregului mobilier al casei sale şi un contract de închiriere al apartamentului.L-am întovărăşit pînă la Constantinopol pentru al ajuta să-şi scoată o sumă de devize din ţară,în mod clandestin.La Constantinopol a plecat întovărăşit de un prieten al lui M.RUBINSTEIN despre care am aflat acolo,că era şi el agent al serv.de spionaj englez.Am aflat aceasta pentrucă acest M. RUBINSTEIN la Constantinopol m-a rugat să mai fac încă odată călătoria dela Bucureşti-Constantinopol pentru a aduce un plic de informaţii la Constantinopol.NICOLE GROSS m-a sfătuit însă ca să nu primesc,atrăgîndu-mi atenţia că prima călătorie făcută cu el şi faptul că mi-a lăsat în grija averea lui,ar putea bate la ochi,şi ar face periculoasă pentru mine o a doua călătorie.La Constantinopol NICOLE GROSS m-a însărcinat să-i transmit lui BELU ZILBER că dacă după război - războiul se va termina prin victoria aliaţilor şi coloniştilor,vor avea un cuvînt de spus în ţară - BELU ZILBER să nu uite înţelegerea pe care au avut-o împreună,de a lucra mai departe pe linie de spionaj.I-am transmis la întoarcerea mea în ţară lui BELU ZILBER aceasta,şi NICOLE GROSS a plecat din Constantinopol mai departe, spre Palestina,apoi a plecat la Cairo unde a lucrat la Comandamentul Britanic sub ordinele unui colonel englez EISINGER.Am rămas în legătură cu el prin poştă cît s-a putut,şi el mi-a răspuns la scrisori cu numele convenţional de RUTH .

Preşed:După 23 August 1944 ,în ce mod ai reluat dta legăturile cu NICOLE GROSS.

LENA CONSTANTE:Am reluat legăturile cu NICOLE GROSS în Oct. 1944,prin col.EISINGER.Acest colonel englez EISINGER mi-a dat un telefon spunîndu-mi că vine dela Cairo şi că are pentru mine un mesagiu din partea lui NICOLE GROSS,rugîndu-mă să-l întîlnesc a doua zi la Athenee Palace. M-am întîlnit cu col.EISINGER la Athenee Palace.Col.EISINGER vorbea foarte bine romîneşte,pentrucă lucrase mult timp în petrolul Ploeşti.Col. EISINGER mi-a transmis din partea lui NICOLE GROSS diferite complimente şi mi-a spus că va sta foarte puţin timp în ţară şi că înainte de plecare mă va întîlni din nou.După o săptămînă mi-a dat un telefon spunîndu-mi că se reîntoarce la Cairo şi întrebîndu-mă dacă am vreun comision de transmis lui NICOLE GROSS.L-am poftit pe col.EISINGER la mine acasă.Col.EISINGER a venit şi l-am rugat să-i transmită lui NICOLE GROSS că doresc foarte mult să ne reîntîlnim.Atunci col.EISINGER mi-a spus că dat fiind sentimentele bune pe care i le păstrez lui NICOLE GROSS,este în măsură să-mi transmită un al doilea comision din partea lui NICOLE GROSS.M-a rugat să-i transmit informaţii din ţară şi mă sfătuia să-i cer ajutor pentru aceasta "prietenului meu economistul".Am înţeles că este vorba de HERBERT ZILBER,am acceptat,i-am răspuns afirmativ col.EISINGER şi col.EISINGER

mi-a spus că NICOLE GROSS ulterior îmi va indica o persoană prin care să-i transmit aceste informaţii.

Preşed:Ai discutat dta cu HERBERT ZILBER,îndrumările pe care ţi le-a dat EISINGER?

LENA CONSTANTE:După cîteva zile m-am dus la BELU ZILBER acasă,i-am transmis mesagiul lui NICOLE GROSS şi i-amamintit de înţelegerea pe care o avusese cu NICOLE GROSS în 1940.HERBERT ZILBER a acceptat să mă ajute,dar mai mult mi-a spus că mă va pune în contact cu PATRASCANU pentru a putea culege dela el direct informaţiile.Mi-a mai spus că sunt necesare mai cu seamă informaţiile din cercurile comuniste şi mi-a mai spus că la nevoe fiind în legătură cu PATRASCANU vei putea să-i fac şi eu vreun serviciu,atunci cînd PATRASCANU ar avea vreo nevoe,să-i transmit ceva serv.de spionaj englez.

Preşed:Te-a pus ZILBER în legătură cu PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:Da,după cîteva zile,ZILBER m-a dus întîi în legătură cu soţia lui PATRASCANU,ELENA PATRASCANU care lucra la Uniunea Patrioţilor,apoi într-o duminică dimineaţă mi-a amenajat o întîlnire chiar PATRASCANU,la el acasă.Ulterior PATRASCANU mi-a dat informaţii ştiind că sunt pentru serv.de spionaj englez.

Preşed:Prin cine ai transmis informaţii lui NICOLE GROSS.

LENA CONSTANTE:Am transmis informaţii lui NICOLE GROSS prin dl.BUTLER secretar al legaţiei Engleze,prin VERA MELANOVA o funcţionară a Legaţiei Cehe,şi prin LETITIA BARBU.

Preşed:LETITIA BARBU mai tîrziu cu cine s-a căsătorit?

LENA CONSTANTE:LETITIA BARBU s-a căsătorit mai tîrziu cu ZEVEDEI BARBU.

Preşed:Cum ai intrat în legătură cu BUTLER?

LENA CONSTANTE:In cursul lunei martie 1945 am primit un telefon dela BUTLER care mi-a spus că mă roagă să vin pînă la legaţia engleză,pentrucă are din partea lui NICOLE GROSS un mesagiu pentru mine. Cu acest prilej mi-a transmis complimente dela NICOLE GROSS şi totodată mi-a dat o mică brăţară de aur şi o broşă de argint în filigram.BUTLER mi-a spus că NICOLE GROSS mă roagă să-i transmis informaţiile culese, prin el.

Preşed:Cum ai intrat dta în legătură cu VERA MELANOVA?

LENA CONSTANTE:Spunîndu-i cu PATRASCANU că am ca legătură pe BUTLER,PATRASCANU mi-a atras atenţia că este foarte periculos pentru mine,să fiu văzută la legaţia Engleză şi pentru aceasta el mi-a spus că nu trebue să mai am cu nimeni de aface dela legaţia Engleză şi că de aceea să-i cer lui NICOLE GROSS o altă legătură pentru a-i transmite informaţiile.După aceea i-am telefonat lui BUTLER cerîndu-i să vină la

mine acasă,deoarece nu mai vreau să merg la legaţie.Acesta a venit la mine şi i-am dat o scrisoare pentru NICOLE GROSS ,prin care îi spuneam acestuia că nu-i voi mai trimite informaţii prin nimeni dela legaţie,şi că-l rog să-mi găsească o altă legătură,pentrucă relaţiile mele dese cu PATRASCANU, fac ca legăturile mele cu cineva dela legaţia engleză,să mă compromită.Ca răspuns NICOLE GROSS în octombrie 1945 mi-a trimis pe VERA MELANOVA,care era numită funcţionară la legaţia Cehă,iar în timpul războiului fusese funcţionară a guvernului ceh dela Londra.VERA MELANOVA a venit la mine şi mi-a spus că NICOLE GROSS mă roagă să-i transmit scrisorile către el,prin ea.VERA MELANOVA trimitea aceste scrisori prin curierul diplomatic al legaţiei Cehe.

Preşed:Cum ai intrat dta în legătură cu LETITIA BARBU?

LENA CONSTANTE:LETITIA BARBU,era o prietenă de a mea din copilărie şi ea îl cunoştea dinainte de război pe NICOLE GROSS.In anul 1945 s-a măritat cu BARBU ZEVEDEI care fusese tocmai atunci numit de PATRASCANU consilier la Legaţia noastră dela Londra.Inainte de plecare am pus-o în legătură cu NICOLE GROSS şi i-am dat adresa lui dela Londra.

Preşed:L-ai cunoscut pe TOROSSIAN?

LENA CONSTANTE:Da l-am cunoscut şi pe TOROSIAN.

Preşed:L-ai pus în legătură cu NICOLE GROSS?

LENA CONSTANTE:Da,l-am pus în legătură pe TOROSIAN cu NICOLE GROSS şi i-am dat şi adresa lui dela Londra.

Preşed:Cu ce ocazie avea nevoe TOROSIAN de legătura cuNICOLE GROSS şi unde pleca TOROSIAN?

LENA CONSTANTE:TOROSSIAN fusese numit de PATRASCANU consulul nostru la Paris.

Preşed:Ce informaţii i-ai transmis lui NICOLE GROSS.

LENA CONSTANTE:La început i-am comunicat că ZILBER m-a pus în legătură cu PATRASCANU,i-am spus că PATRASCANU este împotriva partidului comunist şi pentru colaborarea cu burghezia,i-am transmis deasemenea că ZILBER este nemulţumit de faptul că PATRASCANU n-a putut pune mîna pe putere în stat şi pe conducerea partidului comunist,i-am transmis apoi informaţii în legătură cu cheltuelile de armistiţiu,specificînd cifre,livrări referitoare la bunurile germane care se afla pe teritoriul ţării. Despre proectul înfiinţării sovromurilor,informaţii despre reforma agrară, şi felul cum se desfăşoară ea.Despre numărul membrilor Partidului Comunist despre organizaţia Apărarea Patrioţilor şi Uniunea Patrioţilor,informaţii despre crizele de guvern care se succedeau.Informaţiile politice le deţineam dela PATRASCANU,iar cele economice dela HERBERT ZILBER.

Preşed:Cînd te-ai revăzut cu NICOLE GROSS după plecarea lui din ţară?

(80)

LENA CONSTANTE: Pe NICOLE GROSS l-am revăzut în iulie 1947,la Praga cu ocazia plecării lui PATRASCANU la Congresul Juriştilor democraţi dela Bruxelles.In cursul anului 1947,în ianuarie şi februarie făcusem o călători la Ankara şi Constantinopol ,de unde trimiteam informaţii lui NICOLE GROSS. NICOLE GROSS mi-a răspuns rugîndu-mă dat fiind faptul că am paşaport şi pot să călătoresc în străinătate,mă roagă foarte mult să mă întîlnesc cu el la Paris.I-am transmis cererea lui NICOLE GROSS lui PATRASCANU,cu rugămintea de a-mi obţine viza franceză,acesta mi-a dat o scrisoare de recomandaţie către ministrul Franţei PAUL BONCOUR.Cu toată această recomandaţie după cîtva timp ,eu nu am primit viza franceză.M-am plîns lui PATRASCANU şi PATRASCANU mi-a spus că aş putea avea o altă ocazie ca să-l văd pe NICOLE GROSS pentrucă el va pleca în cursul verii la Congresul Juriştilor democraţi şi ar putea să mă ia cu el şi să mă lase la Praga,pentrucă viza cehă se poate obţine mai uşor şi i-am scris lui NICOLE GROSS acest lucru. NICOLE GROSS mi-a răspuns telegrafic că va fi la Praga într-un termen de 5 zile,care coincidea/exact cu data congresului.PATRASCANU mi-a făcut viza şi am plecat cu el la Praga.Urma ca eu să-l aştept pe NICOLE GROSS la Praga, urmînd ca să aştept şi viza franceză pe care putea să mi-o facă PATRASCANU pentru a putea ajunge apoi la Paris.

Preşed:Ce ai stabilit apoi cu PATRASCANU cînd ai plecat din ţară.xx

LENA CONSTANTE:PATRASCANU mi-a spus că el îşi dă seama că partidul comunist s-a întărit aşa de mult,că el nu mai are posibilitate de a mai pune mîna pe puterea de stat şi a mai duce lupta împotriva Uniunii Sovietice în ţară,şin acelaş timp se teme că acţiunea lui să nu fie demascată,să se gîndeşte că din străinătate ar putea să continue această luptă,că ar putea să colaboreze cu VISOIANU,un foarte bun prieten,pe care-l ajutase să fugă din ţară.Inainte de plecare are o înţelegere cu magistratul MICSA dela cabinetul lui şi s-a înţeles cu acesta ca într-o anumită zi să aştepte un telefon dela PATRASCANU,prin care PATRASCANU printr-un cuvînt înţeles dinainte să-l anunţe că rămîne în străinătate,iar MICSA la rîndul lui,să-i anunţe pe ceilalţi membrii ai grupului PATRASCANU. PATRASCANU mă ruga să-i transmit lui NICOLE GROSS intenţia lui de a rămîne în străinătate,de a se instala la Londra şi să-l întreb cum ar putea să fie folosit acolo ca să lucreze mai departe pentru aşi atinge scopurile.Cînd am ajuns la Praga,PATRASCANU mi-a repetat intenţia lui de a rămîne în străinătate,şi mi-a spus că trebue să rămîn şi eu,pentrucă întoarcerea mea în ţară ar fi periculoasă.PATRASCANU mi-a luat paşaportul şi l-a dat ministrului GRIGORESCU pentru a-mi face viza belgiană,urmînd ca viza franceză să o obţină prin TOROSSIAN,pentru mine la Paris şi să

./.

să mă trimită ulterior ca eu să ajung ori la Bruxelles ori la Paris. Am rămas să-l aştept pe NICOLE GROSS la Praga, şi PATRASCANU a plecat la Bruxelles. NICOLE GROSS a venit după cîteva zile.

Preşed: Ce i-ai comunicat lui NICOLE GROSS?

LENA CONSTANTE: Lui NICOLE GROSS i-amcomunicat planurile lui PATRASCANU, de a rămîne în străinătate, i-am explicat motivele care le are, i-am spus că vrea să lucreze maideparte în vederea atingerii scopurilor lui, i-am spus că în ţară numai are nici o posibilitate de a lucra. I-am spus că el, PATRASCANU, în străinătate vrea să-şi păstreze în continuare masca de comunist pe considerentul că lupta ar avea mai mult efect şi că la o eventuală schimbare a regimului în ţară, se va putea reîntoarce ca comunist, PATRASCANU socotea că masele nu vor da niciodată îndărăt şi în felul acesta se gîndea că va putea să reastîmpere avîntul. I-am comunicat lui NICOLE GROSS toate legăturile pe care le avusese cu partidele burgheze, şi lupta pe care o dusese împreună cu ele, i-am relatat atitudinea sa faţă de partidul comunist şi de Uniunea Sovietică şi poziţia pe care o ocupă PATRASCANU în partidul comunist şi în genere i-am relatat toată activitatea pe care am dus-o PATRASCANU, i-am transmis şi mesagiul pe care l-a transmis PATRASCANU. Ca răspuns NICOLE GROSS mi-a spus ca să venim cu toţii la Londra.

Preşed: Ce s-a întîmplat după aceasta?

LENA CONSTANTE: După aceasta am primit la Praga o telegramă dela PATRASCANU, prin care mă anunţa că se va reîntoarce în ţară. NICOLE GROSS a plecat înapoi, rămînînd înţeleşi că noi ne întoarcem pentru moment în ţară şi mai tîrziu vom veni cu toţii la Londra.

Preşed: Care au fost motivele pentru care PATRASCANU s-a înapoiat?

LENA CONSTANTE: Cînd s-a înapoiat PATRASCANU la Praga, ne-a spus că în timpul cît era la Bruxelles, a aflat despre arestarea lui MANIU. S-a gîndit atunci că dacă fuge în momentul acela din ţară, fuga lui va fi pusă în legătură cu arestarea lui MANIU şi deci platforma de comunist de care vroia să se trefaleze în lupta dusă s-ar fi prăbuşit. Are în acelaş timp frică şi să-i nu fie descoperite legăturile lui cu partidele burgheze şi vroia să se reîntoarcă în ţară ca să poată să le acopere. Mi-a spus că a convocat în acest scop o conferinţă de presă la Bruxelles, poftind pe toţi gazetarii ai ziarelor din Bruxelles cărora le-a explicat motivele şi necesitatea arestării lui MANIU tocmai ca să-şi camufleze situaţia. La Paris PATRASCANU s-a întîlnit cu un agent al serv.de spionaj britanic MADISON pe care-l cunoscute la Bucureşti. S-a sfătuit cu acest MADISON care şi el i-a spus că are dreptate că trebue să se întoarcă pentru moment în ţară şi că vor fi destule ocazii ca el să fugă ulterior.

Preşed:După aceasta ce legături ai avut cu NICOLE GROSS?

LENA CONSTANTE:După aceasta am primit o singură scrisoare dela NICOLE GROSS.

Preşed:Cine ţi-a adus scrisoarea?x

LENA CONSTANTE:Această scrisoare mi-a fost adusă de LAZAR LAZAR.

Preşed:De cînd îl cunoşti dta pe HERBERT ZILBER?

LENA CONSTANTE:Il cunosc pe HERBERT ZILBER din 1934.L-am cunoscut pe ZILBER într-un grup de prieteni comuni,m-am împrietenit cu HERBERT ZILBER în cursul anului 1937 şi am fost buni prieteni cu el pînă la arestare.

Preşed:Cu ce străini venea în contact ZILBER înainte de război?

LENA CONSTANTE:Stiu că venea în contact cu diferiţi agenţi ai serv.de spionaj englez,cunosc chiar numele unuia dintre ei WATSON.

Preşed:De cînd îl cunoşti dtape HARY BRAUNER.

LENA CONSTANTE:Il cunosc pe HARI BRAUNER din cursul anului 1931 l-am cunoscut în cursul monografiilor Institutului Social Romîn,m-am împrietenit numai decît cu el şi am fost foarte buni prieteni,pînă la arestarea mea.

Preşed:HARI BRAUNER era bun prieten cu ZILBER?

LENA CONSTANTE:Da şi HARI BRAUNER era bun prieten cu ZILBER.

Preşed:Cu ce străini venea în contact HARI BRAUNER înainte de război?

LENA CONSTANTE:Inainte de război,HARI BRAUNER venea în contact cu ministrul Angliei HOARE,cu ataşatul militar al Angliei MACNAB, cu consilierul de legaţie culturale al Angliei LE ROUGETELLE,cu ministrul Egiptului FUAD ,cu folcloriştii englezi dela Londra SONTON şi BERYL DE ZOETTE şi cu americanca LEE MILLER,care a fost în ţară în 1938 şi care a făcut o călătorie cu maşina prin ţară cu HARI BRAUNER,în care călătorie i-am întovărăşit şi eu.LEE MILLER îl cunoştea şi pe HERBERT ZILBER.[illegible]

Preşed:Ce legături erau între ZILBER şi LEE MILLER?

LENA CONSTANTE:ZILBER a cunoscut-o pe LEE MILLER şi pe însoţitorul ei PENROSE în cursul anului 1938 ,cînd a fost ea în ţară.Stiu că LEE MILLER a fost chiar în vizită la HERBERT ZILBER acasă.

Preşed:Cine erau aceea şi cu ce se ocupau de fapt,sub masca folclorului.

LENA CONSTANTE:Sub masca folclorului erau spioni englezi?

PRESED:Cînd ai revăzut-o dta pe LEE MILLER dup"23 Aug.1944?

LENA CONSTANTE:Am revăzut-o pe LEE MILLER în vara anului

1945 cînd a venit în ţară pentru cîteva zile.Era atunci reporter de război al revistei dela Londra "Vogue" ,venise însoţită de gazetarul american JOHN PHILIPPS,era reporter de război al revistei americane "Life".Acest JOHN PHILIPS în timpul războiului fusese ataşat pe lîngă statul major al lui Tito.

LEE MILLER a venit într-o zi la Teatrul de Păpuşi şi într-o seară am fost cu ea,JOHN PHILIPS,cu HARI BRAUNER la un restaurant.In timpul convorbirii noastre JOHN PHILIPS mi-a cerut tot felul de informaţii despre ţară.Cum conversaţia mergea foarte greu deoarece JOHN PHILIPS nu vorbea decît englezeşte,m-am gîndit să recurg la BELU ZILBER care ştia şi englezeşte şi în acelaş timp ,era la curent cu absolut tot ce dorea să ştie JOHN PHILIPS.Chiar dela restaurant i-am dat lui BELU ZILBER un telefon, şi l-am întrebat dacă pot veni la el cu HARI BRAUNER,LEE MILLER şi JOHN PHILIPS.HERBERT ZILBER a primit şi dela restaurant am plecat spre BELU ZILBER unde am stat aproximativ un ceas,şi în acelx timp BELU ZILBER a răspuns la toate informaţiile cerute de JOHN PHILIPS.

Preşed:Ce legături de spionaj a avut ZILBER după 23 Aug.1944

LENA CONSTANTE:Stiu că HERBERT ZILBER a avut legături de spionaj cu spionul american ROBERTS şi cu MADISON şi apoi cu gralul SCHUYLER.Stiu că a avut legături apoi şi cu alţi spioni americani,însă nu le ştiu numele.

Preşed:Ai cunoscut pe spionii MADISON şi ROBERTS?

LENA CONSTANTE:Da,i-am cunoscut pe amîndoi şi au fost chiar la mine acasă.

Preşed:A fost o întîlnire la dta acasă?

LENA CONSTANTE:Da.A fost şi o întîlnire la mine acasă.

Preşed:Cum s-a ajuns să aibă loc o întîlnire la locuinţa dtale?

LENA CONSTANTE:Am asistat cu ELENA PATRASCANU la o conversaţie între BELU ZILBER şi PATRASCANU.PATRASCANU discuta despre dorinţa lui de a se întîlniri cu spionii americani MADISON şi ROBERTS pe care-i cunoştea HERBERT ZILBER şi discuţia se purta despre locul în care ar fi putut să aibe loc această întîlnire,ca să fie secretă şi să nu o afle agentul şi şoferul lui PATRASCANU.Atunci chiar eu am propus ca întîlnirea să aibă loc în apartamentul meu din str.Dionisie Lupu Nr.12.Le-am explicat că acest apartament este situat într-un bloc foarte mare cu 74 apartamente,că este o circulaţie foarte mare şi de aceea nu se observă cine intră şi cine vine şi de altminteri venirea lui PATRASCANU la mine,n-ar bate la ochi pentrucă venea destul de des.Le-am spus în acelaş timp că PATRASCANU avea obiceiul să-şi trimită agentul şi maşina cînd venea la mine şi nu se întoarceau să-l ea decît la o anumită oră stabilită de PATRASCANU

PATRASCANU şi cu ZILBER au găsit că ideea este bună,au acceptat-o şi după cîteva zile,într-o seară la ora 8 PATRASCANU a venit primul la mine,după el a venit HERBERT ZILBER şi cu ROBERTS şi MADISON.Si mai tîrziu ELENA PATRASCANU.

Preşed:Ce s-a discutat cu ocazia acestei întîlniri?

LENA CONSTANTE:Cu ocazia acestei întîlniri,PATRASCANU s-a interesat de sprijinul pe care se poate baza el din partea anglo-americanilor în acţiunile pe care el le ducea ,le-a expus planurile şi ideile lui politice.Le-a spus dorinţa lui ca sistemul parlamentar să rămînă neschimbat,dorinţa lui ca partidele burgheze să rămînă la conducerea ţării,toate acestea pentrucă dorea menţinerea influenţei apusului la noi în ţară.Le-a expus legăturile lui cu partidele burgheze,colaborarea pe care le-a oferit-o şi într-un cuvînt s-a pus cu totul la dispoziţia lor.

Preşed:De cînd ai început dta să faci parte din grupul PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:Am început să fac parte din grupul lui PATRASCANU din toamna anului 1944 fiind recrutată de BELU ZILBER.

Preşed:Cine mai era în acest grup?

LENA CONSTANTE:In afară de PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU, mai făceau parte BELU ZILBER,TOROSSIAN,BETEA,HARY BRAUNER şi cu mine.

Preşed:Arată dta unde şi cum vă întîlneaţi şi la ce intervale

LENA CONSTANTE:Ne întîlneam aproape zilnic,atît la mine cît şi la TOROSIAN ,dar mai cu seamă atît la PATRASCANU şi cel mai des seara.

Preşed:Ce discuţii aveaţi împreună?

LENA CONSTANTE:Aveam discuţii cu caracter duşmănos la adresa PCR,a Uniunii Sovietice ,a Armatei Sovietice şi a luptei duse pentru democratizarea ţării.

Preşed:Care era atitudinea lui PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:PATRASCANU era un duşman al partidului comunist şi al Uniunii Sovietice,avea veşnic o atitudine antipartinică,comentînd duşmănos toate evenimentele care se întîmplau,era un vechi duşman al Uniunii Sovietice încă de pe vremea cînd făcuse o călătorie în Uniunea Sovietică ,unde avusese acolo numai prieteni troţkişti şi buharinişti, era un mare admirator al lui TROTKI.In 1946 cînd s-a întors dela Paris, după conferinţa Păcii a adus o carte "Zero şi infinitul",care apăra punctul de vedere troţkist.Mi-a dat să citesc această carte,spunînd că este de acord cu punctul de vedere apărat de această carte.In 1948 cînd PATRASCANU s-a văzut demascat şi s-a temut că va fi arestat,mi-a dat să-i păstrez o carte de Troţki,spunîndu-mi că este o carte foarte bună.

Preşed:Cum ai devenit membră de partid?

LENA CONSTANTE:Am devenit membră de partid în ianuarie 1945 la cererea insistentă a lui PATRASCANU.

Procurorul: Tov.Preşedinte, îmi permiteţi vă rog să prezint Tribunalului adeziunea din care rezultă că acuzata a fost recomandată în partid de ELENA PATRASCANU.

Preşedintele: Ai fost recomandată şi de ELENA PATRASCANU?

LENA CONSTANTE: Da, am fost.

Preşedintele: Arată d-ta ce scop urmărea PATRASCANU prin acţiunile sale.

LENA CONSTANTE: PATRASCANU urmărea să pună mîna pe conducerea Partidului Comunist şi pe conducerea ţării. Ţinea să pună mîna pe conducerea Partidului Comunist pentruca prin acesta să poată colabora cu imperialiştii împotriva Uniunii Sovietice. PATRASCANU ţinea cu orice preţ ca influenţa apusului să se menţină la noi în ţară.

Preşedintele: Pentru ce socotea necesară menţinerea monarhiei, sistemul parlamentar şi a partidelor burgheze ?

LENA CONSTANTE: Găsea necesară menţinerea acestora şi le-a oferit chiar colaborarea lui, deoarece după 23 August 1944, vroia să dea o lovitură de stat pentru a aduce un guvern de concentrare cu partidele burgheze, al cărui prim-ministru să fie el, PATRASCANU.

Preşedintele: A acţionat PATRASCANU în vederea realizării scopurilor sale ?

LENA CONSTANTE: Da, a acţionat.

Preşedintele: De unul singur, sau în fruntea unui grup?

LENA CONSTANTE: A acţionat în fruntea unui grup.

Preşedintele: Pe ce forţe se sprijinea PATRASCANU ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU s-a sprijinit în ţară pe rege şi monarhie, pe partidele burgheze şi marii capitalişti. In străinătate pe imperialişti şi serviciile lor de spionaj. A avut legături cu spionii americani prin HERBERT ZILBER, iar cu spionii englezi a avut legături prin mine. A avut şi legături personale cu spionii americani MADISON şi ROBERTS, cu care s-a întîlnit chiar şi la mine acasă. Cu spionul MADISON s-a întîlnit şi în Iulie 1947 la Paris.

Preşedintele: In afară de cei pe care i-ai numit, cine mai făcea parte ?

LENA CONSTANTE: In afară de HERBERT ZILBER care era cel mai bun prieten al lui PATRASCANU şi ajutorul grupului, colaboratorul lui cel mai intim cu care se consulta în orice acţiune ce o făcea, mai făceau parte BETEA care făcea legătura cu un grup dela statistică din care făceau parte GOLOPENTIA, RATIU, PAVEL şi alţii, un grup de funcţionari superiori dela Ministerul de Justiţie printre care JAN NICOLAU, MICSA REMUS, RUPENIAN, VISOIANU, cu care era foarte bun prieten. PATRASCANU l-a ajutat chiar să fugă din ţară pe

(86)

VISOIANU. Cînd VISOIANU a fost amenințat să fie arestat din cauza unor fonduri ~~xxxxx~~ ale țării depuse în Elveția, a venit la Minister cerîndu-i ajutor lui PATRASCANU. PATRASCANU l-a ajutat să scape de arestare, dîndu-i posibilitatea să fugă. Această fugă în străinătate a lui VISOIANU, i-a fost anunțată lui PATRASCANU prin d-na BRATESCU-VOINESTI de către HARRY BRAUNER. PATRASCANU a fost foarte mulțumit că VISOIANU a putut să scape.

Președintele: A căutat PATRASCANU să-și creeze o rețea în diplomație ?

LENA CONSTANTE: Da, a căutat și a izbutit să-i organizeze o rețea în diplomație. A izbutit să-l numească consilier la Paris pe TOROSIAN, pe BARBU ZEVEDEI consilier la Londra, pe VIOLETA ZUBCOV la Washington, pe FRUNZETTI la Belgrad. Nu a izbutit să-l numească consilier pe HERBERT ZILBER și nici să-l trimită în străinătate pe BETEA și STEFAN POPESCU.

Președintele: Cu ce serviciu de spionaj era în legătură PATRASCANU ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU era în legătură cu serviciul de spionaj american prin BELLU ZILBER. Era în legături directe cu agenții spionaului american ROBERTS și MADISON pe care i-a întîlnit la mine acasă și cu care s-a întîlnit apoi și la Paris, și prin mine cu serviciul de spionaj englez.

Președintele: Dar prin STEFANESCU, cu ce serviciu de spionaj era în legătură ?

LENA CONSTANTE: Nu cunosc nimic în legătură cu STEFANESCU.

Președintele: Dar d-ta nu dădeai informații prin STEFANESCU ? Nici HARRY BRAUNER ?

LENA CONSTANTE: Nu știu nimic în legătură cu aceasta.

Președintele: Dar în 1945, ști ceva despre o întîlnire la Snagov cu San Brewer ?

LENA CONSTANTE: Da, am fost chiar de față la această întîlnire cu BREWER. Acest BREWER era tot un spion american și avea drept secretară pe o prietenă a lor, a PATRASCANILOR, JOSETTE LAZAR, care era vară cu colaboratorul ELENEI PATRASCANU, anume ALEXANDRU PINTESTEANU.

Intr-o zi cînd eram la Snagov, JOSETTE LAZAR a venit și a poftit pe PATRASCANU și ELENA PATRASCANU și fiind de față și eu și HARRY BRAUNER ne-a poftit și pe noi, să venim într-o vilă pe care ea o avea pe malul lacului ca să se întîlnească cu acest SAN BREWER. Ne-am dus acolo, și PATRASCANU a stat cîtva timp în interiorul vilei cu acest BREWER, apoi a făcut o plimbare cu el pe lac.

//

Preşedintele: Ai arătat d-ta că grupul PATRASCANU s-a sprijinit pe monarhie. Arată legăturile dintre PATRASCANU şi fostul rege ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU mi-a spus că încă înainte de 23 August 1944, a avut legături cu regele şi mi-a spus că atunci cînd în ilegalitate a stat la o vilă la Săftica cu soţia lui, întreţinerea a fost plătită acolo de rege. Vorbea foarte frumos întotdeauna de rege şi îmi spunea că regele pare să aibă foarte mare încredere şi simpatie pentru el.

Altă dată mi-a mai spus că el are legături secrete cu regele şi că dacă regele nu ar fi discret, ar fi vai de pielea lui. Intr-o dimineaţă a venit la mine cu maşina ca să mă ducă la atelier şi mi-a explicat că merge într-o audienţă la rege în scopul de a insista pe lîngă rege să nu accepte preungirea termenelor de judecare a criminalilor de război.

La 3o Decembrie 1947, eram cu PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU la Păltiniş în casa mitropolitului. Aici PATRASCANU a aflat de izgonirea regelui. Atunci el s-a arătat disperat de această izgonire şi la întrebarea mea mi-a spus că înfiinţarea R.P.R., distruge orice orice speranţe a lui de a pune mîna pe puterea de stat. Mi-a mai spus că el socotea că regele este singura piedică în calea unei apropieri a ţării de Uniunea Sovietică şi că regele plecat, acest lucru se va întîmpla, ceeace îl dispera.

Ceva mai tîrziu la Bucureşti, am asistat la o discuţie între el şi ELENA PATRASCANU, vorbind despre inventarierea bunurilor rămase în palatul regal. Şi-a amintit atunci de cărţile oferite regelui şi a fost foarte îngrijorat că vor fi găsite, pentrucă purtau dedicaţii amabile care îl puteau compromite. Mai tîrziu, cînd a fost demascat, mi-a spus despre rege că legăturile lui cu el, nu le cunoaşte decît regele şi NEGEL şi amîndoi fiind plecaţi nu era nicio teamă că vor fi aflate..

Preşedintele: Arată d-ta legăturile lui PATRASCANU cu marii capitalişti din ţară.

LENA CONSTANTE: Stiu că PATRASCANU a avut legături cu AUSCHNITT şi RADU XENOPOL. Despre AUSCHNITT ştiu că a avut o întolnire secretă cu el în seara de 3o Decembrie 1944, întîlnire care a avut loc între orele 11 noaptea aproximativ 12,3o, în casa lui TOROSIAN. Despre RADU XENOPOL ştiu că era foarte buni prieteni, chiar eu l-am văzut pe XENOPOL venind foarte des la PATRASCANU acasă. PATRASCANU mi-a dpus despre RADU XENOPOL că acesta i-a dat odată o sumă importantă de bani. Cu RADU XENOPOL mai ţinea legătură şi prin avocata PEPI LEIBOVICI.

//

88

Preşedintele: Arată d-ta legăturile lui PATRASCANU cu partidele istorice ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU încă din 1944 începutul lui 1945, a arătat reprezentanţilor partidelor istorice că Partidul Comunist îşi întăreşte în fiecare zi poziţiile, pe cînd partidele istorice îşi pierd zi de zi aproape una cîte una poziţiile lor. S-a arătat că această întărire a Partidului Comunist amenință însăşi existenţa lor ca partide guvernamentale. Pentru a preveni acest pericol, el le-a oferit sprijinul şi colaborarea lui. Ii sfătueşte să-şi menţină şi să-şi consolideze cît pot mai mult toate poziţiile pe care le ocupă în viaţa politică şi economică a ţării, şi îi sfătueşte să ceară insistent sprijinul englezilor şi americanilor, atrăgînd acestora atenţie că lupta pe care o duc ele în Romînia nu trebue privită ca un fapt izolat, ci trebue privită în ansamblu pe plan mondial, în lupta dusă împotriva comuniştilor şi a Uniunii Sovietice

După 6 martie, PATRASCANU le-a propus ca să dea, împreună cu ajutorul regelui o lovitură de stat, pentru a aduce un guvern de concentrare cu aceste partide şi el să fie prim-ministru. Le atrage atenţia că este singura posibilitate pentru ele de a se menţine în viaţa politică.-

Preşedintele: Ai cunoştiinţă despre întîlnirile secrete ale lui PATRASCANU cu reprezentanţii partidelor istorice ?

LENA CONSTANTE: Da, cunosc cinci întîlniri secrete pe care le-a avut PATRASCANU cu diferiţi reprezentanţi ai partidelor istorice.

Prima întîlnire pe care o cunosc, a avut loc în noaptea de 30 Decembrie 1944. A avut loc în apartamentul lui TOROSIAN din Str.Armenească Nr.14. A fost organizată de BELLU ZILBER şi la ea au luat parte, pe lîngă AUSCHNIT, ZILBER, TOROSIAN, şi VISOIANU.

Cunosc o a doua întîlnire în cursul lunei Ianuarie 1945. Această întîlnire a avut loc tot în apartamentul lui TOROSIAN şi la ea au luat parte: PATRASCANU, VISOIANU, NICULESCU-BUZESTI şi ZILBER.

O a treia întîlnire, am amenajat-o chiar eu în Str.Al. Sihleanu în locuinţa părinţilor mei. La această întîlnire, PATRASCANU s-a întîlnit cu PICKI POGONEANU.

Cunosc o a patra întîlnire, cam tot în timpul primăverii 1945, pe care PATRASCANU a avut-o tot la TOROSIAN şi cînd s-a întîlnit cu GHITA POP şi la care a asistat şi ZILBER.

Cunosc o a cincea întîlnire care a avut loc în cursul lunei Aprilie amenajată tot de mine la cererea lui PATRASCANU şi care a avut loc într-un apartament liber din blocul unde locuiam eu. La această întîlnire, PATRASCANU s-a întîlnit cu PICKI POGONEANU şi

..

89

Preşedintele: Ce acţiuni a dus PATRASCANU pentru sprijinirea guvernelor cu majoritate reacţionară, înainte de 6.Martie 1945. Mă refer la guvernele SANATESCU şi RADESCU ?

LENA CONSTANTE: In cursul lunei februarie 1945, cînd se ducea lupta pentru instaurarea unui regim democratic, PATRASCANU cerea ~~xxxxxxx~~ anglo-americanilor prin serviciile lor de spionaj, să sprijine guvernul RADESCU. Le atrăgea atenţia că acest sprijin să nu constea în simple note diplomatice fără niciun text, ci să fie un sprijin drastic şi că acestea se puteau obţine, pentrucă războiul fiind în curs, Uniunea Sovietică mai avea încă nevoe de colaborarea cu imperialiştii.

Preşedintele: Ce acţiuni a dus după 6 martie 1945 ?

LENA CONSTANTE: După 6 martie 1945, PATRASCANU, încercînd să răstoarne guvernul GROZA, îmi cere să comunic serviciului de spionaj englez să sprijine urgent partidele burgheze, atîta vreme cît ele mai deţin cît de cît influenţă în viaţa politică a ţării şi mai au o influenţă. Am transmis acest mesagiu şi în acelaş timp am informat serviciul de spionaj englez de întîlnirea care a avut loc între PATRASCANU şi spionii americani ROBERTS şi MADISON.

Preşedintele: In timpul conflictului dintre fostul rege şi guvern, ce activitate a dus PATRASCANU ?

LENA CONSTANTE: Chiar PATRASCANU l-a sfătuit pe rege să declanşeze acest conflict. PATRASCANU îmi cerea să comunic ca şi englezii să-l sfătuiască pe rege de propunerea pe care o făcea, de a da o lovitură de stat, pentru a aduce un guvern de concentrare şi că dacă el va fi numit prim-ministru, va putea să menţină puterea. Am transmis acest mesagiu şi în acelaş timp am informat serviciul de spionaj englez şi despre întîlnirea avută cu POGONEANU, şi NICULESCU BUZESTI.

Preşedintele: Cui anume ? Lui NICOL GROSS ?

LENA CONSTANTE: Da, lui NICOL GROSS.

Preşedintele: Cum ai organizat întîlnirile şi care au fost rezultatele întrevederilor ?

LENA CONSTANTE: Prima întîlnire am organizat-o în felul următor:

PATRASCANU ştia că eu îl,cunosc pe PICKI POGONEANU de foarte multă vreme. Imi cere să-i amenajez o întrevedere cu el şi îmi atrage atenţia că trebue să fie o întrevedere secretă de care nu trebue să ştie nici agentul lui, nici şofeurul şi nici eu să nu spun nimănui.

./.

M-am gîndit atunci că nu pot să recurg la telefon, pentrucă s-ar putea ca telefonul lui POGONEANU să fie supravegheat. Am profitat de un telefon întîmplător pe care i l-am dat sorei lui POGONEANU, ANINA POGONEANU, pe care o cunoșteam mai puțin și am rugat-o să-i spun că fratele ei să mă caute. PICKI POGONEANU m-a căutat și i-am spus că PATRASCANU dorește să se întîlnească cu el. POGONEANU a acceptat să se întîlnească cu PATRASCANU și i-am spus că întîlnirea va avea loc în Str.Alexandru Sihleanu. Chiar eu propusesem ca întîlnirea să aibă loc în casa părinților mei, spunîndu-i lui PATRASCANU că Str.Sihleanu este o stradă liniștită cu foarte puțină circulație.

S-au întîlnit într-o după amiază cam pe la orele 6.

A doua întîlnire a avut loc în cursul lunei Aprilie. PATRASCANU de data aceasta mi-a atras atenția mult mai strict că întîlnirea trebue să fie extrem de conspirativă și să nu știe nimeni.

Atunci m-am gîndit că nu mai pot să recurg la niciun fel de telefon și mi-am adus aminte că POGONEANU este foarte bun prieten cu OCTAVIAN NEAMTU, directorul fundațiilor regale, pe care și eu îl cunoșteam foarte bine. M-am dus la fundațiile regale în Str. Latină într-o dimineață pe la orele 10 și l-am rugat pe OCTAVIAN NEAMTU, ca a doua zi de dimineață să-l cheme la el pe POGONEANU, că am să-i spun ceva.

A doua zi într-adevăr la orele 10 dimineața m-am întîlnit la OCTAVIAN NEAMTU cu POGONEANU. I-am spus dorința lui PATRASCANU de a se întîlni cu el. POGONEANU a acceptat. I-am spus că întîlnirea va avea loc în blocul meu, dar la etajul 7, nu la 6 unde locuesc eu, într-o garsonieră care era atunci mobilată dar nelocuită.; aparținuse dl.FLORIN TEODORU, prietenul lui ZILBER, care se mutase și lăsase cheia și întrebuințarea acestei garsoniere lui HERBERT ZILBER.

A doua zi pe la orele 4, a venit la mine PATRASCANU, s-a urcat sus în garsonieră și cam după 2o minute a coborît, spunîndu-mi că pe semne POGONEANU s-a răsgîndit, pentrucă nu a sosit.

Nu stătuse nici 5 minute la mine PATRASCANU care aștepta mașina pe care o trimisese și îi spusese să vină la o oră mai tîrzie, cînd a sunat la ușă, m-am dus și am deschis, venise POGONEANU însoțit de BUZESTI.

I-am spus să se urce sus în garsonieră, PATRASCANU s-a urcat numai decît după ei și au avut o întîlnire cam de jumătate ceas După aceia PATRASCANU a coborît la mine ca să aștepte mașina.

./.

La această întrevedere, PATRASCANU a propus să dea o lovitură de stat cu ajutorul regelui, pentru răsturnarea guvernului PETRE GROZA şi a aduce un guvern de concentrare cu partidele burgheze. Le-a arătat că este singurul mijloc, dat fiind că englezii şi americanii nu pot momentan să le dea niciun ajutor pentru a se menţine la conducere.

Preşedintele: Ce hotărîri au fost luate în întâlnirile pe care le-a avut PATRASCANU cu reprezentanţii partidelor istorice ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU s-a înţeles cu reprezentanţii partidelor istorice ca să-i sprijine şi să colaboreze cu ei, le-a transmis tot felul de informaţii cu privire la planurile şi intenţiile de luptă ale Partidului Comunist, i-a sfătuit cum să-şi ducă lupta şi cum să-şi întărească şi să-şi consolideze poziţiile, ia sfătuit să nu atace niciodată direct Uniunea Sovietică în presa lor, ci numai Partidul Comunist şi i-a sfătuit să dea lovitura de stat împreună pentru a rămîne la cirma ţării.

Preşedintele: Pe plan extern ce să facă ?

LENA CONSTANTE: Pe plan extern să ceară cît mai intens sprijinul americanilor.

Preşedintele: Cum au fost îndeplinite aceste hotărîri ?

LENA CONSTANTE: Acestea au fost îndeplinite de ambele părţi.

Preşedintele: De exemplu PATRASCANU la Justiţie, cum a acţionat ?

LENA CONSTANTE: La Justiţie PATRASCANU a sabotat cît a putut democratizarea magistraturii. A tergiversat reforma judecătorească şi nu s-a apucat s-o facă decît la cererea partidului cînd a văzut că nu mai are încotro la sfîrşitul anului 1947 începutul anului 1948. Aceasta a făcut-o tocmai pentrucă trebuia s se sprijine pe magistraţii reacţionari în acţiunile lui.

Preşedintele: In legătură cu discursul din Transilvania, ce ştii ?

LENA CONSTANTE: PATRASCANU a căutat să introducă o linie naţionalist-şovină. Acest lucru l-a făcut atît prin cărţile pe care le-a scris cît şi printr-o serie de conferinţe pe care le-a ţinut. O activitate mai intensă în acest sens a dus-o atunci, în timpul unei călătorii pe care a făcut-o în Ardeal ca ministru de Justiţie, inspectînd tribunalele din diferite oraşe din ţară.

Preşedintele: In legătură cu "Astra" ce cunoşti ?

LENA CONSTANTE: A susţinut societatea "Astra" dela Sibiu,

 (92)

care era în mîna țărăniștilor și pe care Partidul Comunist vroia s-o desființeze.El a venit în mod special la Sibiu,a luat parte la o consfătuire și în mod formal a reorganizat comitetul soc.Astra ca să rămînă de fapt tot vechea Astră reacționară.

Președ:Dar la fundații?

LENA CONSTANTE:La fundație partidul comunist ~~a~~ vrut să desfințeze,nu s-o desfințeze ci s-o unească cu Fundația Regală culturală , pentru a putea introduce lihia partidului comunist la sate,și la cererea mea insistentă PATRASCANU s-a opus și a menținut fundația regală sub forma lui,impedicînd astfel linia partidului să pătrundă la sate în căminele culturale.Eu făcusem acest lucru și ca să-l susțin și pe directorul fundației regale OCTAVIAN NEAMTU.

Președ:Cum ținea legătura PATRASCANU cu membrii reacționari care fugiseră din țară în 1945-1946.

LENA CONSTANTE:PATRASCANU ținea legătura cu cei care fugiseră din țară,după cîte știu eu prin TOROSSIAN care era în străinătate. Stiu că era bun prieten cu VISOIANU și colaborau împreună.Legătura oțținea cu VISOIANU.

Președ:A căutat PATRASCANU să imprime o linie naționalist burgheză și să creeze un curent naționalist în partid.

LENA CONSTANTE:A căutat în mod intens.PATRASCANU pentru aceasta în afară de cărțile pe care le-a scris,ținea o serie de conferințe.In mod ~~intens~~ special activitatea lui mai intensă o ducea în timpul unei călătorii pe care a făcut-o în Transilvania ca ministru de justiție atunci se ducea să inspecteze așa zisa tribunalele din Transilvania.Tinea în principalele orașe din Ardeal conferințe în linii generale și care culminează cu conferința pe care o ținea la Cluj.La această conferință adapta o linie net naționalistășovină,despre care știa că este împotriva liniei partidului comunist,dar pe care o imprima în mod special,iar în tot timpul acestor conferințe căuta să vorbească cît mai respicat în numele PCR,mai ne întrega pe ELENA PATRASCANU ,pe mine și HARI BRAUNER care l-am întovărășit în aceste călătorii,dacă acest lucru reeese clar și lămurit în felul cum se exprima.PATRASCANU ținea să vorbească nu în numele lui personal și ca membru al CC-PCR deci în numele partidului , ca să compromită linia partidului și pe de altă parte ca să arate că nu este o acțiune a sa personală și că vorbind în numele partidului,partidul ~~nu~~ ar putea să desmintă.Mai tîrziu am asistat la o conferință a lui ținută la Sibiu cu subiect cultural și tot cu caracter foarte șovin.

Președ:Vorbește dta despre planurile lui PATRASCANU de a fugi din țară?

LENA CONSTANTE:Cunoșteam următoarele planuri de fugă ale

lui PATRASCANU.Intenţii vagi de fugă ştiu că avea chiar la sfîrşitul anului 1946,fără ca să pot spune ceva lămurit,dar planuri precise le cunosc din 1947.Primul plan este un plan pe care l-a făcut cu BETEA ca săfugă cu avionul care a rămas însă în suspensie,pentrucă între timp a survenit o ocazie mult mai sigură plecarea lui PATRASCANU la Bruxelles.La Bruxelles PATRASCANU însă nu a rămas în străinătate,am expus mai înainte motivele pentru care nu a rămas,din cauza arestării lui MANIU şi s-a reîntors în ţară.Reîntors în ţară reea planurile de fugă cu BETEA ,însă de data aceasta sunt întrerupte din cauză că BETEA este surprins de poliţie într-o maşină americanăşurmărit şi trebuia să se ascundă.Mai tîrziu este arestat.Stiu că în tot timpul cît a stat ascuns BETEA a rămas în legătură cu PATRASCANU. Mai cunosc un plan de fugă pe care l-a făcut cu aviatorul MANOLESCU şi un plan de fugă pe care l-a făcut cu TOROSSIAN să fugă cu maşina.

Preşed:Arată dta ce afaceri de aur şi de devize a făcut PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:PATRASCANU a făcut de cînd îl cunosc afaceri de aur şi devize,le-a făcut şi printr-un cunoscut al lui RUPENIAN şi prin mine.personal.In anul 1948 cînd PATRASCANU se vede ameninţat prin demascare mi-a dat să păstrez o sumă de 7ooo franci elveţieni,6o monezi de aur şi o sumă mai mică de dolari.In acelaş timp mi-a dat să păstrez un document care-l privea pe ALDEA,o fotografieşi un volum de TROTKI.Am ascuns aceşti bani înainte la HARY BRAUNER,apoi în podul casei părinţilor mei,unde au fost găsiţi de anchetă,însă aceşti bani,din ei eu cheltuisem o parte şi-i dădusem şi mamei lui ELENA PATRASCANU o parte.

Procurorul:In legătură cu ceiace a declarat aci acuzata am aici procesul verbal al organelor miliţiei cari confirmă.Este vorba de găsirea în casei părinţilor acuzatei ,a unei sume de 4ooo franci elveţieni vreo 33 monezi aur napoleon ,care aparţineau lui PATRASCANU.Permiteţi-mi să le prezint.

Preşed:Ai procurat dta vreodată otravă lui PATRASCANU?

LENA CONSTANTE:Da i-am procurat.In 1948,cînd PATRASCANU a fost demascat,a venit într-o zi la mine şi mi-a cerut să-i cer unei cunoştinţe de ale mele,doctoriţa GOLDENBERG VALENTINA otravă.Am chemat-o pe această doctoriţă la mine,care mi-a procurat ceanură,pe care el a pus-o într-un mic tub de medicament,dintr-o materie plastică pe care a ascuns-o într-o cusătura pantalonului.Acest lucru i l-am procurat.

Procurorul:Ce înţelegeri a fost între dta şi PATRASCANU,pentru eventualitatea arestării,dacă au fost ceva înţelegeri?

LENA CONSTANTE:Au fost şi înţelegeri cu ZILBER.Vă interesează să le spun.In timp ce ZILBER era anchetat de organele PCR,PATRASCANU s-a întîlnit de mai multe ori în mod secret cu ZILBER la mine acasă,eu aveam

grije ca ZILBER să vină înaintea lui PATRASCANU şi să plece după el,ca să nu se ştie cu cine s-a întîlnit,să se creadă că vine la mine.In timpul acestor întîlniri PATRASCANU se interesa de mersul anchetei cu ZILBER. ZILBER era anchetat aşa spunea el despre legăturile lui cu serviciile de spionaj şi despre legăturile lui cu siguranţa generală.PATRASCANU îl învăţa cum să răspundă şi-l sfătuia să nu divulge absolut nimic din toată activitatea lui şi a lor.După ce ZILBER a fost arestat,PATRASCANU era îngrijorat de felul cum se va comporta BELU ZILBER la anchetă.Intr-o zi vine la mine PATRASCANU şi-mi spune că vine dela un cunoscut - al cărui nume nu a vrut să mi-l spună - care mi-a spus că are legături cu siguranţa la care s-a dus să se informeze de felul cum merge ancheta lui BELU ZILBER PATRASCANU în cursul acestor conversaţii îmi cerea promisiunea şi făgăduiala că dacă s-ar întîmpla să fiu arestată şi anchetată în nici un caz eu să nu divulg nimic din toată activitatea mea şi a lui.Deasemenea făcîndu-mi făgăduieli solemne că el niciodatănu v-a destăinui nimic din ce am făcut şi că în ce priveşte legăturile lui cu regele,ele nu pot fi aflate pentrucă regele şi NEGEL care le cunoştea sunt plecaţi din ţară.I-am făgăduit lui PATRASCANU acest lucru şi m-a rugat să-i cer aceiaş făgăduială lui HARI BRAUNER,ceiace am şi făcut.Mai tîrziu cînd eram arestată într-o închisoare din Cal.Rahovei s-a întîmplat să fiu într-o celulă vecină cu cea a lui BELU ZILBER şi am putut comunica cu el ca printr-o gaură în partea de lîngă un tub de calorifer.ZILBER m-a întrebat numai decît despre ce sunt anchetată şi m-a învăţat şi el să neg tot ce am făcut şi să nu revin niciodată asupra declaraţiilor mele,pentruca în felul acesta voi scăpa foarte repede.

Procurorul:Ce sfaturi a dat acuzata,acuzatului HARY BRAUNER în eventualitatea unei cercetări?

LENA CONSTANTE:L-am sfătuit dacă este vreodată arestat la început să spună tot ce i se cere,pentru ca să nu fie cumva prost tratat. şi apoi va avea tot timpul să se gîndească şi la proces va şti ce are de făcut.In principiu l-am sfătuit să nu spună nimic.

Preşedintele întreabă apărarea dacă are ceva întrebări de pus.

Apărarea nu are nimic de întrebat.

DEPOZITIILE MARTOREI PATRASCANU ELENA: de 4o de ani, de profesi arhitect decorator.

Preşed:. Vei fi ascultată ca martoră în procesul LENA CONSTANTE.

Preşed.: O cunoşti pe LENA CONSTANTE?

ELENA PATRASCANU: Da o cunosc.

Preşed: Dacă eşti în duşmănie cu ea?

ELENA PATRASCANU: Nu am fost în duşmănie cu ea.

Procurorul: Să spună martora care au fost prietenii cei mai apropiaţi?

ELENA PATRASCANU: Prietenii cei mai apropiaţi mi-au fost ALEXç BRATASANU, HARY BRAUNER, LENA CONSTANTE, după 23 august.

Procurorul: ZILBER nu a fost printre aceştia?

ELENA PATRASCANU: A fost în bune relaţii cu ZILBER. ZILBER a fos un cunoscut al soţului meu.

Procurorul: Ce americani a cunoscut martora şi cine erau aceşti americani?

ELENA PATRASCANU: Am cunoscut pe generalul SCHUYLER, pe ROBERTS, pe MADISON, LEE MILLER şi LOWEL.

Procurorul: Cine era SCHUYLER?

ELENA PATRASCANU: Gralul SCHUYLER era şeful Misiunii Militare Americane în Bucureşti, în Romînia.

Procurorul: Dar MADISON şi ROBERTS?

ELENA PATRASCANU: MADISON şi ROBERTS erau ofiţeri ataşaţi pe lîngă Misiunea Americană în Romînia. In afară de aceasta, ştiu dela soţul meu că ROBERTS a fost agent al serv. de spionaj american. Despre MADISON am judecat acelaşi lucru, exprimîndu-mi în acest sens faţă de soţul meu, în 1947 cînd l-am văzut la Paris.

Procurorul: Cu ce ocazie ai cunoscut pe MADISON şi ROBERTS?

ELENA PATRASCANU: Pe MADISON şi ROBERTS i-am cunoscut în casa lui LENA CONSTANTE cu ocazia unei întîlniri secrete, care a avut loc în anul 1945, spre sfîrşitul primăverii.

Procurorul: Despre ce întîlnire conspirativă ştie martora că a avut loc între PATRASCANU, MADISON şi ROBERTS?

ELENA PATRASCANU: E vorba de aceste întîlniri conspirative. Aceste întîlniri au fost organizate de HERBERT ZILBER şi de faţă au fost şi eu acolo, în sfîrşit, LENA CONSTANTE, soţul meu LUCRETIU PATRASCANU, MADISON, şi ROBERTS.

Procurorul: Care a fost scopul acelor întîlniri?

./.

ELENA PATRASCANU:Aceşti doi americani cunoşteau dela ZILBER poziţia antisovietică burghezo-naţionalistă şi de colaborare cu burghezia pe care o avea soţul meu.Soţul meu dorind să fie preferatul altor colaboratori politici,a ţinut să ştie părerea lor în această privinţă.

Procurorul:Să spună martora unde se mai întîlnea PATRASCANU cu MADISON?

ELENA PATRASCANU:Soţul meu LUCRETIU PATRASCANU s-a mai întîlnit cu MADISON la Paris în primăvara anului 1947 cu ocazia conferinţei,a semnării tratatului de pace,în casa lui TOROSSIAN.Eu am fost aceea care am răspuns la telefon,atunci cînd MADISON m-a chemat la hotelul Comandore, spunîndu-mi într-o franţuzească cam stricată că ar dori să vină să ne vadă şi să ne dea o scrisoare pentru HERBERT ZILBER. I-am comunicat soţului meu acest lucru, care se afla alături într-o cameră. Soţul meu mi-a spus să-i dau adresa lui TOROSIAN dela hotelul Comandore, întrucît nu vrea să fie văzut cu un ofiţer american.A doua zi ne-am întîlnit cu MADISON în casă la TOROSSIAN.

Preşed:Ce s-a discutat la această întîlnire

ELENA PATRASCANU:Intîlnirea a durat cca.2o minute.MADISON a spus că şi-a dat demisia din armată,că acum este student la Paris.Se informa ce face ZILBER,dacă mai este la Institutul de Conjunctură.Cred că s-a mai discutat şi despre tratatul de pace,în orice caz nu mai ţin minte ce s-a discutat.

Procurorul:Ce reprezentanţi ai fostelor partidelor burgheze a cunoscut PATRASCANU şi ce rol a avut acuzata LENA CONSTANTE în relaţiile acestea,dintre PATRASCANU şi aceşti reprezentanţi?

ELENA PATRASCANU:Soţul meu LUCRETIU PATRASCANU a cunoscut pe BUZESTI,pe STYRCEA,pe VISOIANU,pe POGONEANU,pe AUSNIT,pe XENOPOL şi pe BRATIANU.LENA CONSTANTE a intermediat întîlnirea între soţul meu şi POGONEANU .Soţul meu a avut întîlniri şi cu celelalte persoane pe care le-am menţionat.Aceste întîlniri au fost intermediate de ZILBERşi TOROSIAN iar întîlnirea cu VISOIANU şi soţul meu a avut loc în casa FLORICAI BRATESCU VOINESTI din str.Vasile Lascăr.

Procurorul:Care era scopul acestor întîlniri?

ELENA PATRASCANU:Soţul meu în 1945 - cam atunci a avut loc întîlnirea,spre sfîrşitul anului 1945 - a vrut să fie primministru şi să formeze guvernul.In acest sens el a cerut asentimentul regelui,prin BUZESTI şi STYRCEA şi poate şi prin VISOIANU,acest lucru nu-l ştiu exact.

Procurorul:Ce întîlniri secrete cunoaşte martora că au avut loc şi unde au fost organizate?

ELENA PATRASCANU:Am cunoştinţă despre o întîlnire dintre soţul meu şi POGONEANU,în casa părinţilor LENEI CONSTANTE în str.Sihleanu.Aceas-

ta o ştiu dela LENA CONSTANTE întrucît ea mi-a descris atît venirea cît şi plecarea lui POGONEANU,făcînd ~~recomandarea~~ mențiunea că aceastăcasă ,este o casă conspirativă ideală,pentrucă are două eşiri,de care s-a folosit POGONEANU. Mai ştiu despre o întîlnire între soţul meu,BUZESTI şi STYRCEA în casa lui TOROSIAN.Conţinutul l-am spus mai înainte.Apoi una sau două întîlniri cu VISOIANU,în casa FLORICAI BRATESCU VOINESTI - nu ştiu dacă a fost una sau două,mai ştiu că a avut loc o întîlnire în locuinţa lui FLORIN TEODORU, nu ştiu cu cine,poate cu BUZESTI sau cu STYRCEA,ştiu doar atît că ZILBER a predat o chee a acestei garsoniere LENEI CONSTANTE.Pe urmă în noaptea de anul nou 1944-1945 ştiu că soţul meu se afla fără vreun motiv plauzibil în casa lui TOROSIAN.

Procurorul:Ce ştie martora că s-a discutat la aceste întîlniri secrete?

ELENA PATRASCANU:L-a întîlnirile cu BUZESTI şi STYRCEA,ştiu că scopul discuţiilor erau o eventuală numire a soţului meu ca prim ministru. Despre celelalte întîlniri fie cu POGONEANU,fie cu VISOIANU l-am auzit pe soţul meu explicînd că să nu se aştepte la un ajutor din partea anglo-americanilor.Deşi dînsul nu mi-a spus nimic,este posibil ca el discutînd cu aceste persoane,vroia să ştie dacă partidele politice ar accepta să colaboreze într-un guvern prezidat de soţul meu.Stiu acest lucru pentrucă cunoşteam părerile soţului meucu privire la aceasta.El dorea ca partidele istorice să se menţină,întrucît vedea aceasta ca un obstacol în calea colaborării între Uniunea Sovietică şi Romînia.Deasemeni el vedea în menţinerea monarhiei un obstacol în ceeace priveşte influenţa Uniunii Sovietice în Romînia.

Procurorul:La ultima întrevedere dintre PATRASCANU şi VISOIANU despre ce a fost vorba?

ELENA PATRASCANU:La ultima întrevedere soţul meu mi-a spus că VISOIANU era foarte indispus şi şi-a exprimat dorinţa de a părăsi ţara, de a fugi din ţară.

Procurorul:Care au fost relaţiile dintre PATRASCANU şi el?

ELENA PATRASCANU:Soţul meu a fost în bunerelaţii cu VISOIANU.Cu privire la aceasta pot să spun că ştiu că soţul meu (LUCRETIU PATRASCANU) a intervenit la dl.TEOHARI GEORGESCU atunci cînd VISOIANU era ameninţat de arestare în legătură cu nişte fonduri ale ţării care erau depuse în Elveţia.Stiu că soţul meu a cunoscut dela VISOIANU că pleacă cu un avion american şi i-a propus şi soţului meu să plece cu el.

Procurorul:Care este provenienţa aurului şi valutei descoperite de autorităţi şi care au aparţinut lui PATRASCANU?

ELENA PATRASCANU:Din banii pe care i-a avut,i-a schimbat în mai multe rînduri în aur.Aceasta prin intermediul lui TOROSIAN care avea

relaţii cu un anume BOGOSIAN care se ocupa cu afacei de bursă. De asemeni cînd TOROSIAN a plecat din ţară soţul meu a menţinut aceste legături prin RUPENIAN. El a mai schimbat aur prin LENA CONSTANTE cu ocazia călătoriei dînşii în Turcia. De asemeni ştiu că soţul meu a schimbat nişte valută în franci francezi în Elveţia, unde preţul aurului era mai scăzut, tot prin oamenii lui TOROSIAN.

Procurorul: Aceste valori, aur şi valută cui au fost predate?

ELENA PATRASCANU: După congresul Partidului Muncitoresc Romîn din 1948, după ce soţul meu nu a mai fost ales în C.C. şi între timp intervenise şi arestarea lui BETEA şi a lui ZILBER, s-a făcut la noi în casă o verificare şi cu această ocazie, soţul meu a predat LENEI CONSTANTE banii pe care îi avea.

Procurorul: Ce valută?

ELENA PATRASCANU: Evaluată după mine cu totul aproximativ că este vorba de lo mii dolari, 5o.ooo franci elveţieni, 2.ooo lire sterline şi vreo loo monezi de aur.

Procurorul: Altceva în afară de acestea aţi mai predat LENEI CONSTANTE.

ELENA PATRASCANU: A doua zi chiar eu personal am predat LENEI CONSTANTE un plic conţinînd documente care ar fi putut să fie compromiţătoare şi fotografii. De asemeni am predat şi o carte a lui TROTKI.

INTEROGATORIU ACUZATULUI HARRY BRAUNER

Preşedintele: Ce străini ai cunoscut d-ta înainte de război ?

BRAUNER: Printre străini pe care i-am cunoscut înainte de război sunt: folcloristă BERYL DE ZOETTE, englezoaică şi spioană, LEE MILLER, cetăţeană americană, fotografă şi spioană, pe Ministrul Egiptului la Bucureşti MOHAMED FUAD şi prin acesta am cunoscut pe mai mulţi membrii din corpul diplomatic printre care pe sir REGINALD HOARE ministrul Angliei la Bucureşti din acea vreme e vorba de anul 1939. Deasemeni din personalul de conducere al Legaţiei Britanice am cunoscut pe primul consilier al legaţiei LE ROUGETELLE şi p colonelul MACNAB ataşat militar.

Preşedintele: Prin ce împrejurări ai cunoscut-o pe BERYL DE ZOETTE şi cu ce se ocupa aceasta ?

BRAUNER: Pe BERYL DE ZOETTE am cunoscut-o prima oară în anul 1935, cînd am fost la Londra cu ocazia însoţirii unei echipe de dansuri populare. A doua oară însă în luna Ianuarie 1938 cu un prilej asemănător, în cadrul festivalurilor internaţionale de folclor ducîndu-mă deasemeni la Londra cu un grup de dansatori populari, BERYL DE ZOETTE care mă cunoscuse dinainte a venit la hotelul unde stăteam, împreună cu un oarecare WAGNER, punîndu-mi diferite întrebări despre situaţia politică din Romînia. Acest WAGNER fusese în Romînia scurt timp, cu care ocazie a cules diferite informaţii a făcut diferite fotografii pe Dunăre. BERYL DE ZOETTE mi-a făcut propunerea de a lucra pentru serv.de spionaj britanic, pentru Intelligence Service şi anume în ce sens: nu pentru a da informaţii, ci sub forma de folclorist, ţinînd seama că eu cunoşteam bine ţara, că aveam obiceiul să însoţesc în ţară străinii, să dau prilejul spionilor englezi care ar veni în ţară sub formă camuflată de oameni de ştiinţă, să circule cu mine în ţară, sub pretextul intereselor de artă populară, pentrucа în felul acesta să nu dea de bănuit şi să-şi culeagă informaţii. Eu am acceptat această propunere a lui BERYL DE ZOETTE.

Preşedintele: A trimis BERYL DE ZOETTE pe cineva potrivit înţelegerii ?

BRAUNER: La plecarea, BERYL DE ZOETTE tocmai mi-a spus că-mi va trimite pe cineva. La puţină vreme, în acelaş an, prin luna Iunie din partea lui BERYL DE ZOETTE s-a prezentat la Bucureşti LEE MILLER, care în acea vreme locuia la Cairo, fiind măritată cu un egiptean, însoţită de un pictor englez ROLAND PENROSE. Aceasta a

venit în ţară cu o maşină foarte puternică de turism, cu o întreagă aparatură de cinematografiat şi fotografiat şi mi-a cerut, conform înţelegerii avută dinainte cu BERYL DE ZOETTE să o însoţesc în diferite voiajuri în ţară. Am făcut primul voiaj cu LEE MILLER şi cu ROLAND PENROSE care la foarte scurt timp a plecat din ţară, rămînînd numai LEE MILLER. Activitatea pe care a desfăşurat-o LEE MILLER ajutată de mine în aceste voiajuri a fost culegerea de informaţii de spionaj. Trebue să arăt că LEE MILLER a călătorit împreună cu mine în toată ţară, mai rămăsese Banatul şi Basarabia, care dacă nu au putut fi făcute este pentrucă ea a primit în ultimul moment dispoziţiuni de a părăsi ţara, după 3 luni de şedere în Romînia. Voiajînd, LEE MILLER s-a interesat în primul rînd de problema care era atunci la ordinea zilei: concentrările. Ori de cîte ori întîlnea grupuri de militari pe şosea, oprea şi-i fotografia, avînd un sistem propriu de fotografiere, aşa încît să nu fie observată că fotografiază. A fotografiat rafinăriile din regiunea petroliferă Ploeşti şi altele. S-a interesat prin toate locurile pe unde a fost despre starea de spirit a populaţiei cu privire la evenimentele de politică externă, cu privire la un eventual război, ca să vadă cum reacţionează populaţia. S-a mai interesat, a luat informaţii şi a făcut fotografii în legătură cu instalaţiile portuare dela Giurgiu, Olteniţa, Constanţa. S-a interesat despre o problemă specială anume despre problema unui conflict care exista în acea vreme în Cadrilater, în legătură cu colonizarea macedonenilor. Mi-a cerut s-o conduc în Cadrilater, a găzduit cîteva zile în nişte sate. Impresia mea a fost că problema principală care a interesat-o mai mult a fost carosabilitatea drumurilor. Spun lucrul acesta, pentrucă în afară de faptul că mergeam pe şosele principale, obişnuite, umblam pe şosele în munţi care erau complect neobişnuite maşinii şi în permanenţă îşi însemna pe hartă despre starea drumurilor. De aceia am atras atenţia că avea o maşină puternică pe care ea însăşi o conducea.

Preşedintele: De cine mai eraţi însoţiţi ?

BRAUNER: V-am mai spus că odată am mai fost însoţiţi de pictorul PENROSE, iar într-unul din voiaje i-am prezentat-o pe LENA CONSTANTE. Intorcîndu-ne la Bucureşti, LEE MILLER, fiind măritată cu un cetăţean egiptean, a fost invitată la Legaţia Egipteană de către ministrul Egiptului la Bucureşti, avînd chiar legături de prietenie cu acest Mohamed FUAT. Cu acest prilej m-a prezentat şi pe mine şi din acel timp am făcut legături de prietenie. Eu personal am prezentat-o pe LEE MILLER lui HERBERT ZILBER, în timpul cînd ea a fost în Romînia.

Preşedintele: După aceasta, cînd te-ai mai întîlnit cu

BERYL DE ZOETTE ?

BRAUNER: La puţină vreme, adică la sfîrşitul anului, în luna Ianuarie 1939, deasemeni cu prilejul unor festivaluri internaţionale, am plecat însoţind o echipă de dansuri populare din reg. Argeş la Londra. Cum am venit, BERYL DE ZOETTE a venit la mine şi şi-a exprimat satisfacţia că am ajutat-o forte mult şi foarte bine pe LEE MILLER. Mi-a mai spus că ţinînd seama de încordarea internaţională, de data asta se pune o altă problemă în legătură cu activitatea mea pentru serviciul de spionaj britanic şi anume că s-a hotărît că ţinînd seama de faptul că a început să devină foarte dificilă intrarea englezilor sub formă de turişti în ţară, să se facă în Bucureşti un aşa zis institut ştiinţific de culegeri folcloristice de artă populară, care să camufleze de fapt o agentură de spionaj britanică, la care ar urma să vină agenţii serviciului de spionaj britanic în Romînia, sub forma camuflată de oameni de ştiinţă. Tinînd seama de faptul că eu mă ocup de folclor, că sunt cunoscut, s-a gîndit că persoana cea mai indicată aş fi eu care să reprezint din punct de vedere ştiinţific acest aşa zis institut ştiinţific, urmînd să fiu dublat de o persoană care va veni din străinătate,care să desfăşoare o activitate de spionaj şi care să primească pe spioni. Inainte de a ne despărţi, BERYL DE ZOETTE, adică înainte de a veni în ţară, mi-a dat un cec de 100 de lire sterline sub forma camuflată de "onorariu" pentru participarea mea la festivalurile internaţionale şi mi-a spus că va veni în ţară.

Preşedintele: A venit BERY DE ZOETTE în Romînia ?

BRAUNER:La foarte puţină vreme, în timpul paştelui, în 1939, BERYL DE ZOETTE a venit în Romînia. Imi spusese că va veni pentru a pune bazele acestui institut; venind în ţară mi-a cerut să-i organizez un voiaj deasemeni cu maşina. A făcut un voiaj destul de scurt prin ţară. In acest voiaj deasemeni a cules informaţii în legătură cu starea de spirit a populaţiei, deasemeni asupra problemei concentrărilor, care în 1939 era mai acută, asupra deplasărilor de trupe. După aceia mi-a spus că într-una din zilele următoare sunt invitat la masă la ministrul Angliei la Bucureşti, sir REGINALD HOARE. La masa la care am fost in itat împreună cu BERYL DE ZOETTE, nu se aflau decît conducătorii legaţiei britanice din timpul acela: sir REGINALD HOARE, LE ROUGETEL prim consilier de legaţie la Bucureşti şi consilier de legaţie la Moscova, după cîte îmi aduc aminte că spunea şi col.MACNAB. La această masă s-a discutat deschis, fără

./.

ocolişuri problema propùsă mie de către BERYL DE ZOETTE, adică înfiinţarea unui centru de spionaj sub forma camuflată a acelui institut de cercetări ştiinţifice. BERYL DE ZOETTE, a spus că ea mă indică pe mine ca persoana cea mai indicată de a reprezenta dìn punct de vedere tehnic acest institut, la care ministrul Angliei a răspuns că nu are nimic de obiectat, că este perfect de acord, că în ce priveşte problemele organizatorice cît şi asupra persoanei care ar urma să mă dubleze pe mine urmează să hotărască BERYL DE ZOETTE. De fapt persoana care trebuia să mă dubleze pe mine, era această BERYL DE ZOETTE. BERYL DE ZOETTE a plecat apoi în Anglia urmînd să procure aparatele necesar pentru înregistrarea sunetelor, necesare înfiinţării Institutului de cercetări ştiinţifice.

La aceiaş masă, spre sfîrşit, ataşatul militar col.MACNAB s-a retras într-un colţ cu mine şi mi-a cerut ca pînă la instalarea acestui institut să-i dau informaţii cu privire la diferite svonuri cu privire la situaţia politică din Romînia, aceasta ţinînd seama că eu aveam legături cu o serie de prieteni gazetari astfel că aveam posibilitatea să cunosc problemele la ordinea zilei. Ca să dau un exemplu, avînd cunoştiinţe gazetari eu ştiam dela prietenii mei subiectele articolelor care au fost cenzurate. Am avut legături cu MACNAB timp de cîteva luni, cu care mă întâlneam în localul legaţiei, adică pînă în momentul cînd am fost concentrat, respectiv pînă în iarna anului 1939 începutul anului 194o. Din acea clipă am rupt legăturile cu serviciul de spionaj britanic.

Preşedintele: I-ai prezentat pe altcineva lui MACNAB?

BRAUNER: Col.MACNAB i-am prezentat pe un prieten de-al meu gazetar, MIHAI POP care venise din Cehoslovacia înainte sau după ocuparea ei de către hitlerişti şi cunoştea bine problemele de acolo.

Preşedintele: Acel institut s-a mai format ?

BRAUNER: Nu, nu s-a mai putut forma ţinînd seama de situaţia internaţională şi de plecarea englezilor din ţară.

Preşedintele: Ce legături de spionaj ai avut în timpul războiului ?

BRAUNER: Nu am avut niciun fel de legături de spionaj.

Preşedintele: Cum ai reluat legăturile de spionaj cu Intelligence Service după război ?

BRAUNER: După război, în toamna anului 1945, am fost chemat de către LE ROUGETEL, spion camuflat, de data aceasta revenise în Romînia sub forma de şef al Misiunii Politice britanice în Romînia. Acesta era deja de un an în ţară în momentul cînd m-a chemat pe mine.

./.

LE ROUGETEL mi-a spus că dorește să-mi reiau legăturile de spionaj, adică să lucrez iarăși pentru serv.de spionaj britanic. Mi-a mai spus că se pune cu mai multă seriozitate de data aceasta problema institutului, care să dea prilej spionilor să lucreze în Romînia,că este vorba de data aceasta de un institut mult mai mare, care să aibă filiere în toate țările din sud-estul Europei cu centrul la București și cu ramificații la Belgrad, la Sofia și în Ungaria. Deasemeni mi-a mai spus că bineînțeles aceasta nu este o problemă de moment, ci se va face la momentul politic potrivit, adică în clipa cînd înființarea acestui institut va coincide cu momentul în care vor veni institutele britanice de cultură care fuseseră înainte de război în toate țările.

Mi-a cerut să mă gîndesc serios la această problemă și să reflectez asupra felului în care văd eu, de data aceasta ținînd seama că în acel timp existau alte condiții pentru realizarea unui asemenea centru de spionaj camuflat într-un institut științific. In afară de aceasta LE ROUGETEL s-a interesat foarte amănunțit asupra legăturilor pe care le am eu. Cu acest prilej i-am spus că sunt în strînse legături cu LUCRETIU PATRASCANU, i-am vorbit despre activitatea contrarevoluționară a lui LUCRETIU PATRASCANU, i-am vorbit despre legăturile strînse pe care acesta le are cu partidele istorice și în general despre scopurile politice pe care le urmărea PATRASCANU. Tot ceeace eu i-am spus, LE ROUGETEL a ascultat cu multă atenție, nu mi-a spus nimic, ceeace mi-a dat impresia că, cunoștea foarte bine legăturile mele cu PATRASCANU, că nu era un secret că mă cunoșteam cu PATRASCANU. S-a interesat cu foarte multă atenție despre activitatea mea persoanală, despre activitatea mea folcloristică, i-am dat indicații că lucrez ca funcționar specialist la Fundațiile Regale, că fac conferințe la radio în specialitate și că activez în cadrul Apărării Patriotice. La despărțire LE ROUGETEL mi-a spus că mă va pune în legătură cu cineva, că cineva va veni din partea lui. Așa am reluat legăturile de spionaj cu Intelligence Service.

Președintele: Cine a venit în țară în Februarie 1945 ?

BRAUNER: Fără să mai fi avut nicio legătură din anul 1938 și fără să știu ce a devenit această persoană, apare în țară LEE MILLER de data aceasta îmbrăcată în ~~uniform~~ uniformă americană sub formă de reporter de război. A venit în țară și mi s-a prezentat că este trimisă de BERYL DE ZOETTE și de legația Engleză. Nu mi-a pomenit de LE ROUGETEL.

Președintele: Cu cine a venit ?

./.

BRAUNER: Aceasta era însoţită deasemeni de un gazetar american, tot aşa zis reporter de război, JOHN PHILIPPSE, care lucra pentru trustul United Press şi revista "Life". LEE MILLER lucra şi pentru revista "Vogue". Mi-a spus că a venit să ia legătura cu o seamă de oameni din lumea politică romînească şi mi-a cerut imediat să-i fac legătura cu LUCREŢIU PATRASCANU.

Preşedintele: Inainte avusese ea convorbiri cu conducătorii partidelor istorice ?

BRAUNER: Inainte de a fi văzut pe PATRASCANU eu nu ştiu exact, însă cînd a venit în ţară ştiu că a luat legătura cu MANIU, cu BRATIANU, cu regele, a cărui fotografie dealtfel a publicat-o întrunul din reportajele despre Romînia. In acelaş timp mi-a cerut să-i fac legătura cu LUCREŢIU PATRASCANU. Ea mi-a cerut aceasta. M-am adresat lui PATRASCANU - era vorba să-i fac cunoştiinţă atît ei cât şi lui JOHN PHILIPPS. PATRASCANU mi-a spus că nu doreşte să-i vadă din motive de prudenţă. Acesta a fost argumentul pentru care nu vroia să-i vadă, că nu este prudent să vadă pe nişte reporteri americani veniţi în uniformă americană.

Preşedintele: Ce ţi-a spus totuşi ?

BRAUNER: Am pus-o în legătură pe LEE MILLER în primul rînd cu ELENA PATRASCANU. Ducîndu-mă cu LEE MILLER la Teatrul de Păpuşi unde a făcut un reportaj despre teatrul de păpuşi pe care l-a publicat. In afară de ceilalţi oameni din partidele istorice, a pomenit numai despre soţia ministrului de justiţie PATRASCANU, dar în afară de ELENA PATRASCANU cu care nu ştiu să fi avut discuţii speciale, am pus-o în legătură cu cel mai apropiat om de LUCREŢIU PATRASCANU, cu ing. HERBERT ZILBER, despre care mi-a atras atenţia că-l cunoscuse încă din 1935.

Am fost personal la HERBERT ZILBER acasă cu JOHN PHILIPPS. Am uitat să spun că acesta în timpul războiului a lucrat în permanenţă la marele comandament al lui Tito şi că a fost decorat cu cele mai mari ordine ale lui Tito. JOHN PHILIPPS i-a mărturisit scopul vizitei lui în Romînia lui HERBERT ZILBER, i-a spus că ceeace îl interesează pe el foarte mult este ruperea Romîniei dela legăturile cu Uniunea Sovietelor şi aruncarea Romîniei - nu sunt cuvintele lui, dar acesta este sensul - în sfera de influenţă a imperialiştilor. Dacă este posibil ca prin oamenii politici care se găsesc în Romînia să se treacă în lagărul imperialist.

I-a vorbit lui HERBERT ZILBER despre planul Marschall şi altele, cu care ZILBER a fost întru totul de acord, cu punctul de vedere al lui JOHN PHILIPPS. Mai mult decît atît, ZILBER i-a spus că el are promisiunea că foarte curînd va pleca în calitate de ministru la Washington şi că această calitate va merge pe această linie.

./.

JOHN PHILIPPS chiar faţă de mine şi-a dat întîlnire cu HERBERT ZILBER la Washington, i-a lăsat numărul de telefon şi i-a promis că imediat ce va ajunge la Washington îi va face legătura cu diferiţi oameni politici. Nu ştiu dacă HERBERT ZILBER s-a mai văzut cu el de atunci.

Preşedintele: Dar cu LENA CONSTANTE, s-a întîlnit ?

BRAUNER: Da, LEE MILLER s-a întîlnit şi cu LENA CONSTANTE, prin mine,

Preşedintele: Ce discuţii aţi avut cu LEE MILLER în legătură cu institutul proectat ?

BRAUNER: In afară de toate problemele care vi le-am spus, LEE MILLER s-a interesat cu foarte multă atenţie despre activitatea mea personală. M-a întrebat dacă am reflectat în legătură cu înfiinţarea unui centru de spionaj britanic în Romînia. I-am explicat lui LEE MILLER o întreagă manevră care am utilizat-o pentru a desprinde arhiva de folclor a societăţii compozitorilor la care lucrasem timp de 11 ani şi trecerea ei la fundaţia regală, fundaţia "regele Mihai I" cu gîndul că dacă propunerea este găsită bună, acest centru de spionaj să fie făcut nu sub forma unei simple instituţii britanice, ci sub forma unui institut romîno-britanic de cercetări. Mi-a spus că este foarte bun şi în acelaş timp mi-a spus că este absolut necesar să-mi facă un mare reportaj în legătură cu activitatea mea pe care să-l publice în străinătate, pentruca să mă scoată în evidenţă în aşa fel încît atunci cînd am să fiu numit director al acestui institut să nu pară curios în ţară. In afară de această discuţie, LEE MILLER mi-a atras atenţia că are dispoziţie să mă pună în legătură cu o persoană căreia urmează să-i dau pînă la înfiinţarea acestui institut, informaţiile pe care această persoană mi le va cere. Eu i-am explicat că o să fie foarte greu să mai am deaface cu un englez, pentrucă o să dau de bănuit, mai ales pentrucă sunt în preajma lui PATRASCANU şi atunci LEE MILLER mi-a atras atenţia că nu este vorba de o persoană străină, că este vorba de un romîn. Imi cere să fixez o întîlnire secretă deoarece nu-l pot vedea pe acest om la Athenee Palace unde locuia ea. Am organizat această întîlnire secretă într-o zi de sărbătoare la arhiva de folclor unde nu putea să dea nimic de bănuit pentrucă era Duminică, deasemeni nici pentru mine deoarece nu erau funcţionari şi putea să decurgă în mod secret. LEE MILLER mi-a prezentat atunci pe un anume GUY PAUKER pe care îl cunoscusem superficial şi care ştiam că este corespondent special pentru limba engleză sau americană, nu ştiu exact. La această întîlnire dintre LEE MILLER, GUY PAUKER şi mine, MILLER mi-a dat instruc-

./.

ţiuni foarte amănunţite de felul cum trebue să procedez ca să nu dau de bănuit. Mi-a atras atenţia să mă întilnesc numai în secret, să nu am legături în afară şi că-i voiu furniza informaţiile pe care dînsul mi le va cere. Mi-a atras atenţia că informaţiile pe care am să le aduc să nu fie scrise, ci să le dau prin viu graiu, urmînd ca el să le însemneze, după care m-am despărţit de GUY PAUKER care mi-a luat numărul de telefon. Ţin să atrag atenţia că chiar atît de amănunţit mi-a atras atenţia LEE MILLER, încît mi-a spus că atunci cînd o să mă cheme la telefon, o să întrebuinţeze un numele conspirativ şi urma să-mi spună că m-a căutat PACURARU. După aceasta s-a terminat convorbirea cu PAUKER şi cu LEE MILLER m-am văzut ultima dată în ajunul plecării ei, la o masă la Athenee Palace, la care a participat şi IMPERIO MATEESCU dela Legaţia Americană, pe care-l cunoscusem superficial încă înainte de război.

Preşedintele: De unde primeai d-ta informaţii economice, pe care le dădeai apoi lui LEE MILLER ?

BRAUNER: Lui LEE MILLER şi apoi lui PAUKER le-am dat informaţii din sursa ZILBER. HERBERT ZILBER era în acel timp directorul Institutului de Conjunctură. Dar şi alte informaţii economice pe care le cunoşteam din sursa PATRASCANU, informaţii cu privire la acordurile economice dintre Romînia şi Uniunea Sovietică, de care nu avea de unde să ştie ZILBER, exporturi de mărfuri către Uniunea Sovietică şi informaţiile politice pe care le aveam dela PATRASCANU.-

Preşedintele: De cînd şi pînă cînd i-ai dat informaţii lui GUY PAUKER ?

BRAUNER: Pe GUY PAUKER l-am informat din luna martie 1946 pînă în toamna anului 1947, cînd brusc acesta nu mai m-a chemat la telefon.

Preşedintele: Ce informaţii i-ai dat d-ta lui GUY PAUKER?

BRAUNER: I-am dat informaţiile pe care mi le-a cerut, din mai multe surse, informaţii politico-economice. GUY PAUKER a văzut de pildă că am publicat un articol în ziarul Graiul Nou şi mi-a cerut să fac tot posibilul să-i dau numele unor colaboratori dela ziarul "Graiul Nou". De pildă am fost invitat să vorbesc la postul de radio "Romînia Liberă" care era atunci un post de radio clandestin al partidului. A venit să-i dau adresa acestui post şi să-i spun de cine este condus. Mi-a cerut şi i-am dat shema organizatorică a Ministerului Informaţiilor, pe care o cunoşteam pentrucă lucrasem la ea, infomaţii mai cu seamă privitor la deţinătorii de servicii, la cei care erau la mişcarea serviciilor şi la schimbările de personal superior care interveneau între timp. GUY PAUKER s-a interesat despre întreaga mea activitate politică, mi-a cerut şi i-am dat în permanenţă informaţii despre conţinutul şedinţelor de partid la care luam parte. Deasemenea despre

activiştii care lucrau în cadrul sectorului de artă.-

Preşedintele: In ce mod au încetat legăturile d-tale cu GUY PAUKER ?

BRAUNER: Am arătat că nu mai m-a chemat la telefon şi din acel moment am rămas separat de serviciul de spionaj britanic timp de două luni de zile. Peste vreo două luni, în cursul lunii Noembrie, o cunoştiinţă de a familiei PATRASCANU anume JOSETTE LAZAR, care acum este fugită în străinătate, mi-a telefonat şi m-a invitat la dînsa la masă, spunîndu-mi că vor fi mai mulţi prieteni şi că este şi un prieten de-al ei care ţine foarte mult să mă cunoască şi că să vin şi eu la ei. M-am dus la masă şi m-a prezentat spionului englez PORTER care în acel timp era funcţionar superior la Legaţia Britanică. PORTER s-a retras cu mine, după amiază, într-o cameră şi ca eu să-mi dau seama că este din partea serviciului de spionaj britanic, primul lucru care mi l-a spus a fost acela: "d-ta nu o să mai ai legătura pe care ai avut-o şi ne gîndim să-ţi facem o altă legătură. In felul acesta eu am înţeles că el este din partea serviciului de spionaj. Ţinînd seama de situaţia specială a lui PATRASCANU, de atmosfera din jurul meu, am spus că este mai bine să mi se facă o legătură cu o altă persoană, că m-ar compromite şi pe el şi pe mine şi asta pentru că mi-a dat sarcina ca să-l sprijin pe PATRASCANU în clipa cînd se va pune problema fugii sale din ţară. Mi-a spus că atunci să fac tot posibilul, să fac tot ce-mi stă în putinţă pentru a-l ajuta.

Preşedintele: Ai mai avut legături cu LEE MILLER ?

BRAUNER: LEE MILLER mi-a trimis o scrisoare în 1948, adică în momentul cînd era arestat şi PATRASCANU, şi HERBERT ZILBER şi LENA CONSTANTE, o scrisoare camuflată în care îmi spunea că o prietenă de a ei, foarte frumoasă doreşte să vină în ţară, că este gazetară şi că dacă sunt dispus să o sprijin şi să o conduc acolo unde vrea ea. La această scrisoare nu am răspuns, am şi aruncat această scrisoare..

Preşedintele: De cînd o cunoşti d-ta pe LENA CONSTANTE?

BRAUNER: Pe LENA CONSTANTE o cunosc din anul 1930.

Preşedintele: Cum au evoluat relaţiile dintre d-ta şi LENA CONSTANTE ?

BRAUNER: Am fost foarte legaţi, am fost buni prieteni în permanenţă de atunci şi pînă la arestare.

Preşedintele: Arată d-ta ce cunoştiinţe mai apropiate avea LENA CONSTANTE între anii 1938-1940 ?

.//.

HARY BRAUNER:In 1938-1941,un prieten,cel mai bun prieten al LENEI CONSTANTE,era ing.NICOLE GROSS un mare bogătaş,specialist în instalarea rafinăriilor petrolifere şi reprezentant al casei tehnice cehoslovace şi în afară de aceasta,spion al serv.britanic.

Preşed:Ce fel de legături existau între LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS în acea perioadă?

HARY BRAUNER:Ştiu că erau legături foarte apropiate şi ca să dau un exemplu cît de apropiate erau aceste legături,este că în clipa în care NICOLE GROSS a părăsit ţara în timpul legionarilor,LENA CONSTANTE l-a însoţit pe NICOLE GROSS ajutîndu-l să ducă nişte valori pînă la Istambul.Aceasta am arătat-o pentrucă vreau să arăt cît de strînse erau legăturile dintre ei.

Preşed:LENA CONSTANTE i-a dat informaţii lui NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:Eu nu ştiu,vă spun că erau legături foarte strînse însă nu ştiu acest lucru.

Preşed:Unde a lucrat NICOLE GROSS în timpul războiului?

HARY BRAUNER:In timpul războiului acest NICOLE GROSS a lucrat la serv.de spionaj britanic la Cairo,la secţia romînească.Ştiu aceasta din două surse,în primul rînd îl ştiu dela o cunoştinţă de a mea PETRE VULPESCU,care s-a refugiat în timpul războiului din ţară şi a fugit la Cairo,nu mi-am reamintit acum,înainte de a pleca el ,LENA CONSTANTE - cred că nu mă înşel - i-a vorbit despre acest NICOLE GROSS şi cred că la cunoscut,pentrucă acesta cînd s-a întors imediat după 23 Aug. din Kenia,fusese în Kenia,cînd s-a întors i-a spus LENEI CONSTANTE că l-a văzut şi că lucrează la serv.de spionaj britanic dela Cairo.Aceasta este prima sursă.A doua oară acest lucru mi l-a confirmat LENA CONSTANTE care a aflat,am uitat să spun că în timpul războiului LENA CONSTANTE a avut legături cu NICOLE GROSS,ştiu dela ea,prin Crucea Roşie şi pot să vă dau un amănunt că ea primea scrisori pe numele conspirativ RUTH,aceasta era numele lui NICOLE GROSS dela Cairo.

Preşed:După 23 August 1944 cum a ţinut legătură LENA CONSTANTE cu NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:Imediat după 23 August foarte curînd,i s-a prezentat col.englez EISINGER venit în Romînia,sub formă de specialist petrolist,ca să constate din pagubele din regiunile petrolifere,de fapt spion,care i s-a adresat LENEI CONSTANTE că vine din partea lui NICOLE GROSS care a lucrat în timpul războiului,- şi atunci i-a confirmat LENEI CONSTANTE acest lucru - la serv.de spionaj britanic,i-a spus că a lucrat foarte bine,că el i-a fost şeful lui,acest EISINGER care venise în Romînia şi i-a propus LENEI CONSTANTE să lucreze pentru serv.de informaţii britanic,să se pună în legătură cu PATRASCANU şi să trimită

/

mesagii regulate lui NICOLE GROSS care se afla cred deja la Londra,**ţinî** să atragă atenţia ,cred că atuncea am aflat că NICOLE GROSS care plecase din Romînia în 194o cetăţean romîn,într-un timp foarte scurt a primit cetăţenia engleză la Londra,unde s-a stabilit după război şi unde a activa ca conferenţiar la postul de radio Londra,în cadrul emisiunilor romîneşt fără să-şi dea numele bineînţeles.I-a făcut această propunere lui LENA CONSTANTE,adică să ia legătura cu PATRASCANU şi să trimită mesagii.LENA CONSTANTE a acceptat acest lucru.

Preşed:Cum trimitea mesagiile.

HARY BRAUNER:Mesagiile pe care i le trimitea LENA CONSTANTE,au fost trimise pe mai multe căi.La început LENEI CONSTANTE i s-a prezentat BUTLER secretar al Misiunii Britanice,în timpul acela în Romînia sub o formă camuflată.S-au luat legăturile între acest BUTLER şi LENA CONSTANTE prin care trimitea mesagiile.Pentru a nu da de bănuit sub o formă camuflată,pentrucă LENA CONSTANTE avea pretextul că renunţă la o procură pe care o avea dela NICOLE GROSS şi datorită acestui fapt,are relaţii cu BUTLER,de altfel lucrul acesta pare destul de copilăros,pentrucă atunci cînd cineva solicită să renunţe la o procură,nu se prezintă la solicitator,unul din conducătorii legaţiei ca săi dea răspunsul.Spun aceasta pentrucă LENA CONSTANTE a eşit odată dela Legaţia Engleză,a doua oară mi-a atras atenţia - că eu obişnuiam să viu foarte des la LENA CONSTANTE acasă,să nu viu la ea deoarece va veni BUTLER cu care are de discutat lucruri foarte importante.Prin acest BUTLER,ea xxxxxxxxxxxxxx trimitea mesagiile deci deadreptul prin Legaţia Engleză.

Preşed:Deci LENA CONSTANTE,a executat instrucţiunile Intelligence Service şi a luat legătura cu PATRASCANU,şi prin cine?

HARY BRAUNER:LENA CONSTANTE a luat legătura cu PATRASCANU prin HERBERT ZILBER,pe care eu l-am cunoscut tot pe aceiaş cale prin LENA CONSTANTE.

Preşed:Legăturile dtale cu PATRASCANU erau consfinţite de Intelligence Service.Ei erau de acord?

HARY BRAUNER:Păi ştiu eu,cred căîn mod logic.In primul rînd LE ROUGETELE ştia că-l văd pe PATRASCANU şi de aceea mi-a şi spus el că vreau să lucrez pentru serv.de spionaj .Al doilea cînd a venit LEE MILLER în ţară mi-a spus ca să iau legătura cu PATRASCANU şi al treilea fapt,Intelligence Service vine în ţară şi-mi cere în mod special ca să-l ajut pe PATRASCANU,aşa că nu numai că erau de acord,însă îmi cerea să-i fac şi servicii.

Preşed:Ce legături a avut LENA CONSTANTE cu Intelligence Service?

HARY BRAUNER:In timpul cît LENA CONSTANTE trimitea mesagiile

/

prin Legaţia Engleză,lucru de care PATRASCANU avea cunoştinţă,PATRASCANU i-a atras atenţia că este foarte imprudent să aibe legături cu legaţia şi atunci s-a găsit o altă formulă.In Romînia a venit una anume VERA MELANOVA trimisă din partea lui NICOLE GROSS la LENA CONSTANTE.

Preşed:Cine l-a anunţat pe NICOLE GROSS,de această imposibilitate de a lua legătura.Cine era VERA MELANOVA?

HARY BRAUNER:Aceasta nu ştiu.VERA MELANOVA,era funcţionară la Min.de Externe cehoslovac înainte de război,fugită din Romînia cu guvernul BENES,cred care s-a format în timpul războiului la Londra,funcţionară în acest guvern,este numită funcţionară în Romînia la Legaţia Cehoslovaciei, însă a fost trimisă în acelaş timp de NICOLE GROSS care era spion la LENA CONSTANTE,pentru a lua legătura cu ea.Stiu că LENA CONSTANTE a avut legături foarte apropiate cu VERA MELANOVA pe care le-am cunoscut şi eu prin LENA CONSTANTE şi o vedea foarte des şi i-a trimis mesagii foarte importante.

Preşed:Prin cine trimitea LENA CONSTANTE mesagiile?

HARY BRAUNER:Nu ştiu precis dacă LENA CONSTANTE,nu ştiu precis dacă trimitea prin curierul diplomatic cehoslovac.Să vă dau un amănunt dacă este necesar,însă scrisorile erau trimise regulat cu cursa Bucureşti Praga şi întreaga corespondenţă,fie a curierului diplomatic,fie a funcţionarilor,era dusă de această cursă pînă la Praga.Dela Praga scrisorile care erau adresate mai departe.probabil care erau adresate lui NICOLE GROSS,acestea erau preluate de fratele VEREI MELANOVA,care deasemenea în timpul războiului a fost la Londra,care actualmente el fiind aviator de cursă,făcea cursa Praga -Paris şi făcea legătura VEREI MELANOVA.Stiu că cu VERA MELANOVA,LENA CONSTANTE ,n-aş putea spune exact,cred că prin 1947 cînd a plecat din ţară nu-mi aduc aminte precis anul cînd a plecat trimitea LENA CONSTANTE mesagiile.

Preşed:Prin cine alţi a mai transmis,a avut legătură dintre LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:O altă persoană care a făcut legătura între LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS,a fost soţia secretarului legaţiei Romîne la Londra,numit de PATRASCANU ,membru de partid şi care nu s-a mai întors în ţară ZEVEDEI BARBU.Aceasta,soţia lui ZEVEDEI BARBU era prietenă din copilărie cu LENA CONSTANTE şi prietenă cu NICOLE GROSS.Inainte de a pleca la Londra a lucrat contact cu LENA CONSTANTE şi apoi cu NICOLE GROSS la Londra.De unde ştiu că a luat contact şi cu ZEVEDEI BARBU.Pentrucă nu-mi aduc aminte exact,cred că în vara anului 1947,ZEVEDEI a venit ultima oară în Romînia şi l-am văzut în vila lui PATRASCANU la Snagov,împreun cu soţia lui şi atunci am aflat că-l văzuse pe NICOLE GROSS.

Preşed:Cînd s-a mai văzut LENA CONSTANTE cu NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:LENA CONSTANTE s-a văzut cu NICOLE GROSS în toamna anului 1947 la sfîrşitul lui August,sau începutul lui septembrie,nu pot să precizez în ce fel.Această întîlnire cu NICOLE GROSS ştiu că a fost provocată de LENA CONSTANTE.Scopul acestei întîlniri era ca LENA CONSTANTE să-l pună în cunoştinţă pe NICOLE GROSS despre intenţia precisă de fugă a lui PATRASCANU în momentul acela.PATRASCANU nu numai că a ştiut că LENA CONSTANTE se va întîlni cu NICOLE GROSS în acel moment la Praga, dar a ajutat-o din toate puterile - că altfel n-ar fi putut să plece la Praga - pentrucă altfel LENA CONSTANTE nu putea obţine paşaportul.Stiu că ea a putut pleca pentrucă a intervenit PATRASCANU pentru paşaport,în acest sens dînd sarcină directorului său de cabinet MICSA să-i scoată paşaportul pentru LENA CONSTANTE,în afară de aceasta i-a dat şi bani ca să poată pleca .In afară de aceasta,LENA CONSTANTE a plecat la Praga cu acelaş avion cu care a plecat LUCRETIU PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU la Bruxelles.Aceştia s-au dat şi ei jos la Praga,continuîndu-şi drumul la Bruxelles şi în felul acesta s-a văzut cu NICOLE GROSS,după care s-a întors în ţară.

Preşed:Au mai continuat legăturile dintre LENA CONSTANTE şi NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:Nu nu ştiu.Stiu despre o scrisoare lungă care i-a fost trimisă LENEI CONSTANTE de NICOLE GROSS prin Legaţia Engleză şi i-a fost adusă de un fost funcţionar şi prieten al lui NICOLE GROSS,un fost secretar LAZAR LAZAR.Altceva nu ştiu.Stiu căa primit doar o scrisoare.

Preşed:Ce conţinea scrisoarea?

HARY BRAUNER:Nu ştiu,mi-a spus căeste vorba despre o scrisoare cu conţinut sentimental,că a fost vorba ca NICOLE GROSS să se căsătorească cu ea,că el a cerut-o în căsătorie şi că era o scrisoare romantică,de aceasta nu v-am spus.

Preşed:Arată dta de unde şi cum îmi procura LENA CONSTANTE, informaţiile pe care i le trimitea lui NICOLE GROSS?

HARY BRAUNER:In primul rînd informaţiile privitoare la politica externă şi internă,dela PATRASCANU cu care avea legături foarte strînse permanente.

Preşed:PATRASCANU ştia pentru ce-i cere LENA CONSTANTE informaţia?

HARY BRAUNER:Da ştia.Doar v-am spus că PATRASCANU i-a atras atenţia că mesagiile care le trimite nu vor urma un drum bun .Pe urmă era şi ZILBER şi eu însu-mi i-am dat informaţii în 1945 lui LENA CONSTANTE,care-l cunoştea pe NICOLE GROSS dinainte de război.

Preşed:Ce fel?

HARY BRAUNER:Informaţiile pe care i le-am procurat eu LENEI

./.

CONSTANTE au fost în legătură cu problema colectării de cereale. Erau pe atunci foarte multe nemulţumiri. Eu am cules aceste informaţii dela directorii căminelor culturale care veneau la Bucureşti, despre starea de spirit în legătură cu aceasta, fie dela inspectorii generali cari circulau pela mine. Eu provocam discuţii de natura aceasta, însă bineînţeles că nu le spuneam scopul şi în felul acesta, aflam ce mă interesa. In afară de aceasta tot dela aceştia am aflat uneori despre prezenţa trupelor sovietice, unde se aflau în ţară şi i-am dat LENEI CONSTANTE. Alte informaţii pe care le-am cules LENEI CONSTANTE, a fost atunci cînd PATRASCANU a fost invitat să ţină o conferinţă la şcoala I.P.C. dela Breaza, şcoală militară unde am stat cu ea împreună o zi întreagă, cît PATRASCANU a ţinut conferinţa, aşa că ne-am putut da seama despre felul în care se fac cursurile, existenţa şcoalei şi scopul acestei şcoli a I.P.C.

Preşed: De cînd îl cunoşti dta pe HERBERT ZILBER?

HARY BRAUNER: N-aş putea spune anul, dar pot să vă spun timpul, în jurul anului 193o în orice caz după ce a fost condamnat şi de atunci am fost prieten cu el.

Preşed: Ce cunoşti dta despre legăturile de spionaj ale lui ZILBER înainte de război?

HARI BRAUNER: Inainte de răsboi personal ştiu că lucra, că-l cunoştea pe NICOLE GROSS, deasemenea ştiu că a avut legături cu WATSON, aceasta o ştiu bine. In afară de aceasta i-am prezentat-o pe LEE MULER. Alte legături nu cunosc.

Preşed.: Arată legăturile de spionaj pe care le-a avut XXXXX ZILBER după 23 august, pe care le cunoşti?

HARI BRAUNER: Legăturile pe care le cunosc eu. Spun aceasta pentrucă am auzit aici lucruri pe care nule-am cunoscut. După 23 august 1944, ZILBER a intrat în legătură cu serv.de spionaj american prin doi spioni americani camuflaţi sub formă de ofiţeri ai Misiunii Politice Americane la Bucureşti - şi anume Cpt. MADISON şi Lt. ROBERTH. Cu aceştia a avut HERBERT ZILBER permanent contact. Spun cu toată siguranţa pentrucă chiar eu i-am întîlnit la el acasă şi l-am auzit de nenumărate ori pe ZILBER spunînd că i-a văzut. Aceştia veneau civil, nu veneau militari, fie la HERBERT ZILBER acasă, fie la Institutul de Conjunctură şi acesta le transmitea informaţii de spionaj.

Preşed,: In afară de aceştia doi ce alţi spioni mai cunoşti dumneata?

HARI BRAUNER: L-am pus în legătură cu JOHN PHILIPSS şi LEE MULER, am spus aceasta.

Preşed:. In afară de aceştia, despre unul HALL n-ai auzit?

HARI BRAUNER: N-am auzit. Aici am auzit, dela BELU ZILBERn-am

auzit.

Preşed.: De cînd ai început dumneata săfaci parte din grupul PATRASCANU?

HARI BRAUNER: Din luna octombrie 1944.

Preşed.: Cine mai era în acel grup?

HARI BRAUNER: Cînd l-am cunoscut pe PATRASCANU, precis binențeles era ELENA PATRASCANU, din grup mai făceau parte cel mai apropiat om ZILBER, TOROSIAN care-l cunoştea din cîte ştiam pe PATRASCANU dinainte de 23 august 1944, LENA CONSTANTE, care mă prezentat lui şi BETEA dela statistică, care nu venea atît de des, însă pot spune că putea fi considerat că face parte din acel grup. Cam aceştia erau oamenii din grup.

Preşed.: Arată unde şi cum aveau întîlnirii şi la ce intervale?

HARI BRAUNER: Aproape zilnic, mai cu seamă seara acasă la PATRASCANU.

Preşed.: Arată dumneata ce discuţii aveaţi împreună şi care era atitudinea lui PATRASCANU şi a celorlalţi în aceste discuţii?

HARI BRAUNER: Da. In general este vorba despre discuţii care interesează aici. Discuţii duşmănoase cu privire la Uniunea Sovietică discuţii duşmănoase cu privire la Amrata Sovietică, discuţii duşmănoase cu privire la Partidul Comunist şi activitatea Partidului Comunis Răstălmăcirea permanentă a acţiunilor Partidului în spirit anti partinic. Aceast lucru era nu numaiatitudinea lui PATRASCANU, dar şi a celolalţi care nu ar fi avut curajul să o manifeste dacă nu era şi PATRASCANU de acord.

In afară de aceasta PATRASCANU personal era un mare admirator al lui TROTCHI. Făcea în permanenţă apologia lui TROTCHIşi ca să dau un exemplu. Cînd s-a întors dela Conferinţa dela Paris s-a întors cu un bagaj întreg de literatură torţchistă, pe care a pus-o la dispoziţia LENEI CONSTANTE, lucru pe care l-am auzit dela ea. In afară de aceasta PATRASCANU avea legătură şi am auzit la el acasă vorbindu-se, avea legăturăcu troţchistul LEON VALIANI, cu care sa văzut cu ocazia conferinţei dela Paris, pe urmă la Budapesta, pe care l-a invitat după aceia urmînd să vină în ţară însă nu a mai venit. Dela ei ştiu că era troţchist. Acesta era caracterul discuţiilor purtate.

Preşed.: Ce urmărea PATRASCANU şi ce scopuri politice avea el?

HARI BRAUNER: PATRASCANU urmărea o acţiune contrarevoluţionară. Era categoric împotriva măsurilor de democratizare a ţării. Era

./.

pentru zădărnicirea prin orice mijloace a luptei poporului pentru cîştigarea libertăţilor,luptă pe care o ducea în acea vreme,era hotărît ix să întrebuinţeje orice mijloace pentru a ajunge aceste scopuri,care drept scop final era de fapt aruncarea Romîniei în sfera de influenţă a lagărului imperialist,pentru sprijinirea partidelor istori ce cu care avea legături foarte strînse,pentru sprijinirea capitaliştilor.In general împotriva acţiunilor pe care leducea Partidl Comunist,pentru subminarea politicii partidlui Comunist Romîn.După 6 martie scopurile lui PATRASCANU erau de a ajunge prim ministru fomînd un guvern PATRASCANU,prin răsturnarea guvernului GROZA.

Preşed.:Dumneata şi celelalte persoane care formaţi grupul, ce ati luat faţă de aceste planuri ale lui PATRASCANU?

HARI BRAUNER:L-am ajutat pe PATRASCANU necondiţionat.

Preşed.: Ce-ai făcut dumneata ca să-l ajuti?

HARI BRAUNER: Am făcut mai multe lucruri.

Preşed:Erai membru de partid?

HARI BRAUNER:Mai tîrziu am fost ,la început nu.Primul lucru pe care l-am făcut şi mi-a atras atenţia PATRASCANU că pentu a-l putea sprijini trebue să intru în partid şi primul lucru pe care l-am făcut este că m-am strecurat în partid recomandat de ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE.

Procurorul: Permiteţi să prezint Tribunalului foto-copia adeziunii din care rezultă că într-adevăr LENA CONSTANTE şi ELENA PATRASCANU l-au recomandat.

Preşedintele: Acolo,grupul acesta constituia un grup contrarevoluţionar?

HARI BRAUNER: Nu ştiu cum s-ar putea să se caracterizeze altfel,pentrucă noi însăşi am văzut că scopurile lui PATRASCANU erau contrarevoluţionare şi ceilalţi erau perfect de acord.Am spus că-l sprijineam necondiţionat.Sigur că da,acesta era adevărul.

Preşedintele: Pe cine avea acest grup la Statistică?

HARI BRAUNER: Grupul,trebue să atrag atenţia că majoritatea elementelor ,în majoritate toate elementele au fost recrutate de către HERBERT ZILBER lui PATRASCANU.Cred că v-am arătat că şi eu şi LENA CONSTANTE şi TOROSIAN şi BETEA tot deasemenea prin HERBERT ZILBER, după cîte ştiu eu prin el l-am cunoscut pe PATRASCANU.Acesta avea exact aceleaşi sentimente,cu toţi făcea legătura între PATRASCANU şi grupul reacţionar dela statistică.Intre aceştia se numără Dir.SABIN MANUILA,ANTON GOLOPENTIA,ANTON RATIU,CONSTANTIN PAVEL şi alţii.Acesta

făcea legătura cu grupul dela statistică prin NICOLAE BETEA.

Preşed.:Dar la Justiţie? pe cine se baza PATRASCANU?

HARI BRAUNER: La Justiţie PATRASCANU se baza pe vechii magistraţi reacţionari,se baza pe toţi aproape pe care nu-i scosese datorită faptului că nu făcuse reforma magistraturii în scopul de a împiedica democratizarea ţării şi se înconjurase de magistraţi.

Preşed-: Ce elemente duşmănoase a plasat PATRASCANU în diplomaţie?

HARI BRAUNER: In diplomaţie în scopul de a-şi ~~xxxix~~ face o reţea care să deservească în străinătate,PATRASCANU a plasat o serie de persoane,dintre care şi pe ZEVEDEIçcare era membru de partid şi care este inutil să vă spun care erau sentimentele lui din moment ce nu s-a~~x~~ mai întors în ţară,acest ZEVEDEI a fost secretar la legaţia din Londra,la Belgrad în postul de ataşat de presă sau cultural pe legionarul ION FRUNZETI,la Paris în postul de Consul General pe TOROSIAN care făcea parte din grupul acesta şi cu care PATRASCANUa avut în permanenţă legături.La Washington pe VIOLETA ZUBCOV,cine era aceasta nu ştiu,ştiu doar că era prietenă cu PATRASCANU pe care a plasat-o şi care nu s-a mai întors în ţară.Pot să vă dau un amănunt ca să vă puteţi da seama în primul rînd cine era că nu s-a mai întors în ţară şi aceasta este concludent.In al doilea rînd că i s-a atras atenţia lui PATRASCANU că VIOLETA ZUBCOV şi-a manifestat sentimentele în mod public împotriva regimului chiar cînd luase Transilvania,- înainte de a ajunge la Istambul - unde o trimesese pe ea funcţionară Bineînţeles că PATRASCANU nu-a luat nici o măsură pentrucă acesta o trimesese.pe VIOLET ZUBCOV.Mai avea de gînd să trimită - v-o spun pentrucă ştiu - că avea intenţia să-l trimită ministru,după aceia nu putînd ministru,nu a reuşit să-l trimită nici atît Consul general şi la Washington ca să -i facă legătura,pe HERBERT ZILBER.Acestea sunt persoanele pe care le ştiu eu.

Preşed:.Pe ce forţe se sprijinea grupul Dvs,în exterior şi în interor?

HARI BRAUNER: PATRASCANU,HARI ZILBER-şi în consecinţă acest grup se sprijinea în exterior pe ţările imperialiste america,pe imperialiştii britanici,prin serviciile respective de spionaj,s-a văzut că oamenii care erau în jurul lor erau membri din serviciile de spionaj,iar în interior,se sprijinea pe monarhie - pe rege - pe acest grup,pe partidele istorice,pe marele capital.

Preşed:Arată dumneata legăturile de spionaj ale lui PATRASCANU.

./.

HARI BRAUNER: Prin cine ştiu eu, că era legat. In primul rînd ştiu precis că era legat prin HERBERT ZILBER de spionajul american. PATRASCANU ştia foarte bine faptul că eu cunoşteam problema lui ROBERTS şi MADISON. Ca să vă dau un exemplu, în ordinea acestei idei, că ZILBER îi vedea, îmi aduc aminte că în vara anului 1945, la vila unde locuia PATRASCANU, locuiam şi eu împreună cu LENA CONSTANTE. Intr-o sâmbătă seară a venit HERBERT ZILBER şi dis de dimineaţă mă rugase să-l plimb pe lac. Sâmbătă seara îl văzuse pe PATRASCANU. Plimbarea a fost un pretext pentrucămi-a spus ca să-l opresc în dreptul vilei unde locuiesc amenicanii, pentrucă îl aştepta MADISON. Un exemplu am vrut să dau aceasta în legătură cu spionajul. Legătura cu Inteligence Service o făcea permanent prin LENA CONSTANTE, ce ştiu eu, şi pe urmă v-am spus că prin Inteligence Service mi-a cerut ca eu să- i fac aceste servicii. Acestea ştiu eu.

Preşed: Dar prin ALEXANDRU STEFANESCU?

HARI BRAUNER: Nu am auzit de STEFANESCU nu-le cunosc aceste legături. Cam altceva ştiu, de pildă despre legăturile directe a lui PATRASCANU cu spionajul american. In vara anului 1945, JOSET LAZAR de care v-am pomenit, vine la Snagov la vila locuit"de PATRASCANU într-o duminică, împreună cu spionul american BREWER cred că aşa îi zicea, care era gazetar. Joset Lazăr îi fusese dacă nu mă înşel secretară, vine cu o barcă la Snagov, împreună cusora sa, sora ei rămîne cu LENA CONSTANTE şi cumine în grădină, iar ea se retrage împreună cu BREWER şi cu pATRASCANU, cred că şi ELENA PATRASCANU nu pot să vă spun sigur, dar cred că ea a fost înăuntru şi a avut o discuţie cu acest BREWER. Aceasta o ştiu. O altă legătură directă a lui PATRASCANU cu spionajul american mi-a fost destăinuită de LENA CONSTANTE care a primit din partea lui PATRASCANU sarcina, nu din partea lui ZILBER sarcina să-i organizeze o întîlnire secretă între spionii de care am pomenit MEDISON şi ROBERTH, de o parte, de altă parte HERBERT ZILBER - PATRASCANU. Această întîlnire a avutloc chiar în casa LENEI CONSTANTE. Deci aceasta o ştiu, acestea sunt lucrurile pe care le ştiu.

Preşed: Arată legăturile lui PATRASCANU cu fostul rege?

HARY BRAUNER: De foarte multe ori PATRASCANU a spus faţă de LENA CONSTANTE, faţă de mine - vreau săspun că lucrurile acestea nu sunt declaraţiile mele ci le ştie toată lumea - despre legăturile lui cu fostul rege, care spunea PATRASCANU că este simpatizat de rege şi că avea în el un sprijin, că el avea în permanenţă acces la rege, oricînd putea să-l vadă, că în foarte multe probleme regele îl con-

sulta.Si ce ştiu eu din discuţiile care au avut loc,faţă de cine am pomenit eu.PATRASCANU printre sfaturile date regelui ştiu că era în general sabotarea decretelor care erau date de către PCR privind democratizarea ţării.PATRASCANU l-a sfătuit pe rege cît îi va sta în putinţă să refuze semnarea unor decrete,de numirea unor comunişti propuşi de partid la departamentele mai importante.Stiu că dintre sfaturile pe care i le-a dat regelui PATRASCANU i-a spus să refuze să semneze problema prelungirii legii urmăririi criminalilor de război.

Preşed:Ce legături avea PATRASCANU cu marele capital din ţară şi cu cine?

HARY BRAUNER:Arăt cu cine ştiu eu.Stiu că avea legături cu RADU XENOPOL dar nu ştiu din auzite,ştiu din văzute.L-am văzut pe RADU XENOPOL în casa lui PATRASCANU de două ori,Permanenţa între RADU XENOPOL şi PATRASCANU o făcea avocata PEPI LEIBOVICI care locuia în acelaş apartament cu PATRASCANU,cu care PATRASCANU avea foarte dese dăscuţii şi care pînă la sfîrşit aceasta a fugit din ţară.

Preşed:Arată dta legăturile lui PATRASCANU cu partidele reacţionare şi reprezentanţii lor?

HARY BRAUNER:Da ştiu de pildă că PATRASCANU era în strînsă legătură cu VISOIANU,legătură căreia îi spunea VIVI şi care zicea el că şi HERBERT ZILBER are legături cu el.Pă VISOIANU îl vedea HERBERT ZILBER şi -i comunica lucrurile acestea.Am auzit de foarte multe ori vorbindu-se în afară de faptul că HERBERT ZILBER îi transmitea în permenenţă ~~fxxxxx~~ toate ştirile care-i interesa cu naţional ţărăniştii lui VISOIANU .Eu am făcut o legătură între VISOIANU pe care nu l-am cunoscut niciodată,între el şi PATRASCANU.

./.

In vara anului 1946, dacă,nu mă înşel, cred că ~~ra~~ în vara lui 1946, s-a prezentat la mine o d-nă funcţionară dela Ministerul Informaţiilor la Direcţia Cinematografiei anume FLORICA BRATESCU-VOINESTI şi îmi cere să-i mijlocesc lui VISOIANU neapărat o intrevedere cu PATRASCANU, adică să mă adresez lui PATRASCANU şi să-i spun că VISOIANU vrea neapărat să-l vadă . Mi-a atras atenţia ca să păstrez discreţie asupra acestui lucru şi ca să vă ~~xxăx~~ dovedesc cum mi-a atras atenţia, mi-a spus cum să dau răspunsul telefonic atunci cînd PATRASCANU îmi va da răspunsul, sub o formă camuflată să anunţ cînd a fixat PATRASCANU intîlnirea cu VISOIANU. I-am comunicat, am luat legătură cu PATRASCANU şi PATRASCANU a fost de acord. Am transmis acest lucru conform înţelegerii. Obiectivul acestei intîlniri nu-l cunosc.-

Mai tîrziu în anul 1947, aceiaş persoană pe care n-am mai văzut-o de atunci, s-a prezentat la mine - încă a spus funcţionarilor mei un alt nume decît numele ei,-comunicîndu-mi ca să-i transmit lui PATRASCANU că VISOIANU a fugit din ţară.

Alte legături este cu NICULESCU BUZESTI şi cu VICTOR RADULESCU POGONEANU. In această ordine de idei cunosc intîlnirea secretă organizată la cererea lui PATRASCANU de către LENA CONSTANTE, care-l cunoştea dinainte de VICTOR RADULESCU POGONEANU.

Preşedintele: Arată ce acţiuni a dus grupul în frunte cu PATRASCANU pentru a împiedica democratizarea ţării. Să începi cu acele acţiuni la care d-ta ai contribuit în mai mare măsură ?

<u>HARRY BRAUNER</u>: Prima acţiune este acţiunea în legătură cu Fundaţiile regale. In momentul cînd PATRASCANU ajunsese ministru, Fundaţiile erau contopite sub forma de Fundaţiile Unite şi ţinînd seama că înainte de război avuseseră o altă formă organizatorică, într-o discuţie PATRASCANU mi-a destăinuit că-şi dă seama de importanţa foarte mare a Fundaţiilor, mai ales ţinînd seama că în acel moment era un institut care avea mari legături în sate şi nu dorea în niciun caz ca această instituţie să poată fi influenţată de Partidul Comunist.-

Prin urmare, punîndu-se problema să fie numit un director general, m-a întrebat dacă n-aş putea să-i recomand eu pe cineva, care să meargă pe linia veche. Deoarece eu îl cunoşteam pe vechiul director, OCTAVIAN NEAMTU l-am propus pe acesta şi i-am spus lui PATRASCANU că nici nu este nevoe să-i ceară în mod special pentrucă pur şi simplu dacă îl va renumi el nu va merge pe altă linie, decît pe acea veche. PATRASCANU a ascultat sugestia mea, a întocmit un decret pe care regele l-a semnat şi în felul acesta OCTAVIAN NEAMTU a fost numit la Fundaţie. Nu numai că nu dorea infiltrarea - să zic aşa - a partidului comunist la fundaţii în problema culturalizării, dar urmă-

rea să -şi facă prin această organizaţie o platformă politică.

Preşedintele: Ce a făcut pentruca-şi ajunge acest scop ?

HARRY BRAUNER: Pe atunci Fundaţia se conducea după o lege care îi dădea dreptul să nu se sindicalizeze. Era o instituţie care depindea de palat. Această lege însă putea fi schimbată de ministrul de justiţie care era comunist, însă PATRASCANU a păstrat vechea lege cu scopul ca elementele reacţionare să rămînă în posturile lor. Epurarea elementelor duşmănoase se făcea pe linie sindicală şi devreme ce sindicatul nu avea acces la Fundaţie, toţi reacţionarii au rămas la locurile lor. De exemplu cînd a fost arestat NEMOIANU, care pe timpuri a fost ministru, era funcţionar superior al acestui institut. Bineînţeles ca oamenii aceştia nefiind epuraţi îi purtau recunoştiinţă lui PATRASCANU şi în felul acesta îi creiau platforma politică. Aceşti oameni conduceau în acel timp o publicaţie foarte importantă, care era "Albina", acea mai răspîndită publicaţie la sate.

Paralel cu această problemă a Fundaţiei, o altă societate reacţionară, de data aceasta nu aparţinea palatului, dar era un bastion al naţional-ţărăniştilor, era "Astra" din Arad, o societate care se vedea gîtuită, gata să moară. Partidul Comunist nu avea niciun interes s-o subvenţioneze şi soc.ASTRA printr-o convenţie cu Fundaţia avea conducerea unor cămine cultura din alte regiuni. Din conducerea Astrei făceau parte conducătorii fostului P.N.T., IULIU MOLDOVEANU, EMIL HATEGANU, ş.a.m.d. In legătură cu această societate, o delegaţie a fost prezentată chiar de mine lui PATRASCANU, compusă printre alţii şi de OCTAVIAN NEAMTU care avea un loc direct în societatea Astra ca director general al Fundaţiilor. PATRASCANU a primit foarte călduros această delegaţie şi imediat a dat un telefon lui ALEXANDRINI - se ştie modul cum ALEXANDRINI a sabotat - şi imediat ALEXANDRINI a dat pentru Astra bani, pentruca această societate să-şi poată desfăşura acţiunile duşmănoase urmărite de naţional-ţărăniştii care erau la conducere. PATRASCANU cînd a fost la Sibiu, n-a vorbit nici în cadrul Apărării Patriotice, nici în cadrul ARLUS-ului, ci a vorbit în cadrul soc.reacţionare Astra, ţinînd o conferinţă aşa zis culturală, cu caracter naţional-şovin.

O altă acţiune la care am participat eu, este acţiunea în legătură cu arhiva de folclor. V-am mai spus care era scopul, acum urmează să vă spun amestecul lui PATRASCANU. In această problemă PATRASCANU a venit pentruca a-mi da o mînă de ajutor în sensul că ministrul RALEA avea pe atunci un plan de a face un institut de folclor din arhiva ministerului Artelor şi spunîndu-i lui planul pe care-l aveam eu, PATRASCANU l-a chemat pe RALEA la ministerul de Justiţie,

./.

făcîndu-mi o întîlnire cu el și cînd a auzit RALEA planul meu s-a opus și numai în urma insistențelor lui PATRASCANU, RALEA a cedat. In afară de aceasta, PATRASCANU a telefonat și a venit chiar cu ALEXANDRINI la institut, care de data aceasta îl conduceam eu, acordîndu-mi o subvenție.

O altă acțiune în care nu am avut niciun amestec și care a rămas un proect este acțiunea în legătură cu împiedicarea democratizării țării și utilizarea în scopuri personale a unei institutii de foarte mare importanță și anume a fost intenția lui PATRASCANU de a numi director general al postului de radio pe NICOLAE BETEA, despre care am pomenit.

Să pomenesc despre o altă acțiune cunoscută. In problema discursului dela Cluj nu este vorba numai de acel discurs, ci de o seamă de discursuri care au culminat cu discursul dela Cluj, și în privința aceasta eu aș putea da unele amănunte. Sub forma unei inspecții ministeriale în Ardealul de Nord, PATRASCANU se deplasa în regiunea secuiască și de acolo pînă la Cluj. In toate centrele în care se oprea, ținea discursuri publice, cu caracter hotărît dușmănos și împotriva vederilor partidului, cu caracter național-șovin,cu scopul de a provoca zînzănii între populația de acolo, între populația maghiară. Ajuns la Cluj el reeditează aceste mici discursuri într-o sală mai mare. Sala era populată prin excelență numai de reacționari. Vorbea un ministru așa zis comunist și veneau să-l asculte episcopul SUCIU al Oradei, EMIL HATEGANU, Dr. LUPAS. Eu rețin numai aceste trei nume. După discursul dela Cluj a fost ovaționat extraordinar. In această acțiune, PATRASCANU m-a luat pe mine și pe LENA CONSTANTE, cerîndu-ne să-i facem în permanentă reportage care să fie trimise direct presei din București prin serviciul de presă al Ministerului de Justiție, ca ele să fie răspîndite imediat și în felul acesta să-și creeze popularitate și nu numai popularitate, dar să submineze politica partidului pentru democratizarea țării și pentru rezolvarea problemei naționale.

Președintele: Cum a împiedicat PATRASCANU sancționarea criminalilor de război ?

<u>HARRY BRAUNER</u>: A ieșit legea de urmărire și sancționare acriminalilor de război, La un moment dat legea a exprimat înainte de a fi putut fi prinși și pedepsiți toți criminalii de război. In momentul acela se punea problema prelungirii acestei legi ca să poată fi urmăriți toți criminalii de război. Atunci PATRASCANU se duce la rege și îl sfătuește să nu semneze acest decret. Si cred că nu mă înșel cînd spun că am auzit dela PATRASCANU că regele i-a spus că "dl.MANIU a fost exact de aceiaș părere".

./.

Preşedintele: Ce acţiuni de sabotaj a dus grupul pe linia intereselor economice ?

HARRY BRAUNER: Acţiuni de sabotaj pe linia intereselor economice au fost duse şi organizate de către HERBERT ZILBER. HERBERT ZILBER în afară de faptul că era director la Institutul de Conjunctură, a fost numit de PATRASCANU reprezentant al Partidului Comunist la CEC. In momentul acela era reprezentanţii celor patru partide. HERBERT ZILBER a dus la CEC o acţiune organizată de sabotaj economic, împotriva intereselor partidului comunist. In ce fel ? Sprijinind societăţile capitaliste burgheze şi refuzînd categoric să dea credite societăţilor democratice care aveau nevoe de credite în acel moment. Am asistat la nenumărate discuţii la care erau de faţă şi LENA CONSTANTE, şi ELENA PATRASCANU, cînd HERBERT ZILBER comunica lui PATRASCANU că iar a refuzat creditele pe care le-a susţinut partidul şi că dimpotrivă, a acordat credite societăţilor reacţionare. Aşa de exemplu HERBERT ZILBER a refuzat categoric să sprijine "Sovromfilm" care s-a făcut atunci şi a dat în schimb subvenţii mai mari Fundaţiei "regele Mihai I"; Desltfel acest sabotaj economic a format mai tîrziu chiar prilejul unei interpelări din partea reprezentanţilor P.C.R., în parlament împotriva lui ALEXANDRINI.

Preşedintele: Arată cum l-a sprijinit PATRASCANU pe RADESCU ?

HARRY BRAUNER:Nu ştiu în ce fel, însă ştiu că în perioada 24 februarie - 6 martie, PATRASCANU s-a văzut cu RADESCU, la RADESCU acasă, lucru pe care mi l-a spus şi l-am auzit şi eu, de faţă fiind cei din jurul său. Ce au discutat nu ştiu, ştiu numai un lucru anecdotic, care nu are nicio importanţă.

Preşedintele: Ce acţiuni a dus PATRASCANU cu grupul său în 1945, pentru răsturnarea guvernului GROZA ?

HARRY BRAUNER: In 1945, a fost conflictul între palat şi guvernul GROZA. In momentul acela, PATRASCANU urmărea să răstoarne guv.GROZA bazîndu-se pe sprijinul regelui spre a forma un guvern PATRASCANU, sprijinindu-se pe partidele istorice. El urmărea prin aceasta să le întărească poziţiile şubrezite din acel moment. In vederea tratativelor cu naţional-ţărăniştii, ştiu dela LENA CONSTANTE că PATRASCANU îi cere ca LENA CONSTANTE să-i organizeze două întîlniri conspirative cu reprezentanţii partidelor istorice, anume cu BUZESTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU. Aceste întîlniri au fost organizate păstrînduse toate condiţiunile conspirative, una în casa părintească a LENEI CONSTANTE şi alta în casa LENEI CONSTANTE în apartamentul unui prieten al lui HERBERT ZILBER care a pus la dispoziţie cheia deoarece

./.

HERBERT ZILBER avea cheia.

Președintele: Dar cu TATARASCU, a avut întîlniri ?

HARRY BRAUNER: Despre PATRASCANU mai știu - deoarece de multe ori mă aflam în casă sau rămîneam peste noapte la ei - că de multe ori dis de dimineață era chemat la telefon de TATARASCU și că de multe orim mergea la TATARASCU acasă. In perioada aceia s-au văzut foarte des și mai tîrziu s-a văzut cu el.

Președintele: In vara anului 1946, cînd PATRASCANU era la Paris, cu cine te-ai întîlnit d-ta și ce ai discutat cu privire la situația lui PATRASCANU ?

HARRY BRAUNER: In vara anului 1946, m-am întîlnit cu JAN NICOLAU, care era secretar general la Ministerul de Justiție, m-am întîlnit cu el pe o șosea. Mi-a spus că imediat ce se va întoarce în București vrea să mă vadă pentrucă are să-mi comunice ceva foarte important. Ne-am întîlnit de două ori, odată în casă la nepotul lui HERANT TOROSIAN, directorul de cabinet al lui PATRASCANU, EMANOIL RUPENIAN. A doua oară în casa LENEI CONSTANTE. Dacă nu mă înșel la a doua întîlnire a fost și BETEA NICOLAE, JEAN NICOLAU, LOWEL, RUPENIAN, LENA CONSTANTE și eu. Ei spuneau că situația lui PATRASCANU începe să fie cam critică, că există diferite svonuri în legătură cu el și ar trebui să fie sfătuit să se găsească mijlocul neapărat ca să fie anunțat despre acest lucru. Intr-adevăr PATRASCANU a fost anunțat, din cîte îmi amintesc, de către RUPENIAN, într-un fel cifrat, punînd ceva pe o fotografie. A fost vorba și de o scrisoare scrisă de LENA CONSTANTE, pe care EMANOIL RUPENIAN mi-a spus să o duc fratelui lui HERANT TOROSIAN anume Dr.GRISA TOROSIAN pe care îl cunoșteam și care pleca în seara aceia la Paris și care urma să i-o dea lui TOROSIAN, ca să i-o predea lui PATRASCANU.

Președintele: Dar în toamna anului 1946, ce întîlniri au avut loc în casa lui OCTAVIAN NEAMTU ?

HARRY BRAUNER: Eu nu știu dacă era o singură întîlnire, dar în toamna anului 1946, în casa lui OCTAVIAN NEAMTU, după ce s-a întors dela Conferința dela Paris, HERBERT ZILBER, după ce s-a întors dela Conferința dela Paris, HERBERT ZILBER, după ce s-a întors

GOLOPENTIA, a avut loc o întîlnire între aceștia și POGONEANU. Nu știu exact ce s-a discutat. Această discuție a fost foarte lungă. A durat foarte multă vreme. Din ce știu eu, HERBERT ZILBER i-a dat informații despre felul cum a decurs bineînțeles Conferința dela Paris.

Președintele: Vorbește d-ta despre planurile de fugă ale lui PATRASCANU .

HARRY BRAUNER: In clipa cînd P.C.R., i-a demascat conținutul dușmănos al discursului dela Cluj în Comitetul Central, PATRASCANU a intrat în panică, pentrucă de aci se va merge mai departe și a început să-i fie teamă că va fi arestat. De atunci. în casă la el, PA-

TRASCANU a început să pună problema fugii lui în străinătate. Pe măsură ce evenimentele politice evoluau, adică pe măsură ce scopul urmărit de PATRASCANU şi grupul lui erau biruite, panica creştea şi atunci s-a trecut nu numai la dorinţa, ci la propuneri concrete, la găsirea unei posibilităţi de a fugi din ţară. In legătură cu planurile care au fost discutate de PATRASCANU pentru a fugi din ţară cu cunosc, sau mai bine zis, îmi aduc aminte de o seamă de planuri de care aş putea pomeni aci.

Unul din planurile de fugă ale lui PATRASCANU a fost al ELENEI PATRASCANU, care propunerea ca în calitatea sa de directoare a Teatrului de Păpuşi, sub pretextul unui turneu în Ardealul de Nord să se deplaseze la Oradea sau Arad, unde LUCREŢIU PATRASCANU sub pretextul că merge să-şi viziteze soţia, să găsească o formulă. Acesta era unul din planuri..

Un al doilea proect pe care eu îl cunosc şi care a rămas numai proect sau mai bine zis nu a fost pus în practică, a fost în toamna anului 1947. PATRASCANU profitînd de prilejul Congresului Juriştilor Democraţi dela Bruxelles a făcut tot posibilul să fie trimis acolo. Nu a plecat singur ci împreună cu ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE care avea întîlnire cu spionul NICOL GROSS la Praga, cu intenţia de a rămîne în străinătate. LENA CONSTANTE urma să-l regăsească la Paris, deoarece PATRASCANU s-a dus după aceia la Paris. Ulterior am aflat că PATRASCANU s-a întors în ţară din motive pe care nu am reuşit să le cunosc.-

Un al treilea plan: cînd a fost demascată totalmente atitudinea lui PATRASCANU cu prilejul Congresului din Februarie 1948, PATRASCANU era bineînţeles indispus. A propus să facem o plimbare cu maşina pe şoseaua Piteştiului. In această plimbare am fost eu, PATRASCANU, ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE. In timpul drumului, la un moment dat PATRASCANU a avut impresia că este urmărit de o maşină, a oprit maşina şi a cerut şofeurului brusc să se întoarcă. Intorcîndu-ne acasă, PATRASCANU şi-a manifestat teama că este urmărit, că de data aceasta va fi arestat şi se gîndea cum să găsească o modalitate să fugă în străinătate. Era în momentul cînd HERANT TOROSIAN venise în ţară şi mers oprit să mai meargă la Paris. S-a pus atunci problema că deoarece PATRASCANU ARE O VILA la Snagov care era complect izolată în timpul nopţii, PATRASCANU împreună cu ELENA PATRASCANU să treacă cu barca lacul, iar de partea cealaltă TOROSIAN să aştepte cu maşina, cu care să meargă apoi spre frontieră.

./.

Ultimul plan a fost acela cu o prietenă de a lui PATRASCANU şi a ELENEI PATRASCANU cu care de fapt eu nu aveam legături prea mari de prietenie, anume EDITH MARCOVICI, care în ajunul plecării ei în America - astăzi este în America - mi s-a adresat spunîndu-mi că-mi încredinţează mie două buletine de populaţie, unul pe numele unei femei şi cu o fotografie a unei femei, iar celălalt pe numele unui bărbat şi cu o fotografie de bărbat, dîndu-mi indicaţiuni că aceste buletine trebue să folosească lui PATRASCANU în cazul cînd mi le va cere. Urma ca eu să mă adresez unei cunoştiinţe avocatul GRAUR, a cărui adresă şi număr de telefon mi le-a lăsat, care urma să falsifice aceste buletine punîndu-le fotografiile ELENEI PATRASCANU şi a lui LUCREŢIU PATRASCANU. In acelaş timp EDITH MARCOVICI mi-a spus că-mi lasă turismul său pentru LUCREŢIU PATRASCANU ~~în vederea~~ fugii sale. Tot în acel timp într-o discuţie avută între mine, TOROSIAN, PATRASCANU, ELENA PATRASCANU şi LENA CONSTANTE, PATRASCANU îi dădea explicaţii lui TOROSIAN de felul cum va putea să fugă şi i-a cerut totodată lui TOROSIAN să-i organizeze un plan de fugă. Stiu că TOROSIAN i-a spus că singura posibilitate de oameni ar fi la graniţa maghiară. PATRASCANU l-a însărcinat pe TOROSIAN să pună în aplicare acest plan. Planul însă nu a mai putut fi pus în aplicare întrucît HERANT TOROSIAN a fost arestat exact atunci cînd punea în aplicare planul la frontiera maghiară. In acel timp LENA CONSTANTE a ascuns la mine o sumă de bani, o fotografie şi un document în legătură cu 23 Aug.1944.

Preşedintele: Ce intîlniri a avut PATRASCANU cu ZILBER înainte de arestarea lui ZILBER ?

HARRY BRAUNER: Foarte curînd înainte de arestarea lui ZILBER, aceasta înseamnă în clipa cînd ZILBER se afla în faţa comisiei de control, PATRASCANU împreună cu noi a avut o şedinţă secretă, întrucît nu avea curajul să se vadă cu ZILBER deschis, cu care ocazie s-a discutat felul de comportare în clipa în care eventual am fi fost arestaţi, fie în clipa arestării lui ZILBER, fie a arestării noastre. S-a ajuns la concluzia din aceste discuţii de felul cum trebue să ne comportăm, că în cazul cînd vom fi arestaţi să negăm totalmente tot ceeace ni se va pune în sarcină. In ce mă priveşte personal, am fost instruit de HERBERT ZILBER reproduc textual: " tu să negi cu încăpăţînare orice ţi se va spune, chiar în faţa dovezilor concrete."PATRASCANU m-a sfătuit personal să nu am nicio grijă spunîndu-mi: " tu poţi să scapi uşor, să spui că ai fost prieten cu soţia mea, dat fiind că tu eşti artist, ea este artistă. Tu să spui că eu aveam foarte multă reticenţă faţă de tine". De fapt aceasta era linia, ca fiecare să găsească, un pretext oarecare pentru a nega

totalmente, tot ceeace i se va pune în faţă.

Apărarea: Dacă pentru informaţiile date, a primit bani sau altceva ?

HARRY BRAUNER: Nu am primit niciodată bani. Eu v-am vorbit despre o sumă de bani pe care am primit-o dela BERYL DE ZOETTE .

Preşedintele: Totuşi, pentru ce ai dat d-ta informaţii ?

HARRY BRAUNER: Eu nu vreau să mă apăr, pentrucă s-ar putea să cad pe o linie de a mă apăra. Eu v-am vorbit despre o atmosferă contrarevoluţionară în care am trăit şi atutidinea tuturor oamenilor care erau în jur. Se întîmplat ca să mi se ceară informaţii după un an de zile, după ce mă aflam în acest mediu. N-am luat bani.

-.-.-.-.-

DEPOZITIILE MARTORULUI VULPESCU PETRE, de 41 ani, de profesiune zootehnician.

+ + +

Procurorul: Dacă l-a cunoscut martorul pe NICOL GROSS ?

VULPESCU: Da, l-am cunoscut, însă nu personal, ci din vedere. Mi-a fost arătat în anul 1941, la Ierusalim.

Procurorul: Cu ce se ocupa acolo NICOL GROSS ?

VULPESCU: Era funcţionar într-un birou de propagandă al armatei engleze condus de Col.KENDEL şi era unul din oamenii de încredere ai col.KENDEL.

Procurorul: Ce atribuţiuni avea acel birou ?

VULPESCU: La început avea numai atribuţiuni de propagandă, fiind un birou militar care se ocupa cu propaganda în Balcani. Ulterior, cînd a trecut sub comanda col.KENDEL, biroul a avut în afară de atribuţiuni de propagandă şi cenzura întregei corespondenţe şi a comunicaţiilor din Orientul de Mijloc şi ţinea legătura cu ţara.

Procurorul: Are cunoştiinţă martorul despre legăturile dintre LENA CONSTANTE şi NICOL GROSS ?

VULPESCU: Stiu că LENA CONSTANTE i-a scos lui NICOL GROSS din ţară nişte blănuri şi ceva lucruri de valoare, la plecarea lui NICOL GROSS din ţară.

Procurorul: In ce împrejurări l-a cunoscut pe acuzatul HARRY BRAUNER ?

VULPESCU: Pe HARRY BRAUNER l-am cunoscut în 1935-1936, printr-un frate de-al său, pictorul VICTOR BRAUNER.

Procurorul: Ce legături cu persoane străine avea pe atunci acuzatul HARRY BRAUNER?

VULPESCU: HARRY BRAUNER, cu care aveam oarecari legături mai strînse din 1939, după ce m-am căsătorit cu o fostă cumnată a sa, venea la mine destul de des şi în această perioadă am aflat că ţinea legături cu Ambasada Egiptului, unde cunoştea pe consilierul Egiptului anume FUAD şi cu Ambasada Engleză. Nu pot însă preciza cu cine anume avea legături la Ambasada Engleză.

Procurorul: Alţi străini nu mai cunoştea în perioada aceea BRAUNER ?

VULPESCU: Nu cunosc alţi străini cu care a avut legături.

Procurorul: Pe WATSON îl cunoştea ?

VULPESCU: Despre legăturile lui cu WATSON nu am ştiut în perioada aceea, nu am ştiut decît numai foarte tîrziu.

Procurorul: Cum ai aflat despre legăturile cu WATSON ?

.//.

VULPESCU: In 1945, după întoarcerea mea în ţară, am fost vizitat de către HARRY BRAUNER la mine acasă. Cu această ocazie m-a întrebat dacă l-am văzut pe WATSON înainte de întoarcerea mea în ţară şi cu această ocazie am aflat că-l cunoştea. HARRY BRAUNER s-a admirat admirativ despre acesta, spunîndu-mi că l-ar fi văzut în timpul războiului - după ruperea legăturilor diplomatice dintre Anglia şi Romînia - prin Bucureşti. De faţă la discutia această mai erau în casă la mine DORINA RADULESCU şi GHEORGHE DINU.

Procurorul: Cu ce se ocupa acest WATSON ?

VULPESCU: HUG SEATON WATSON era maior în serviciul de informaţii al Misiunii Militare Engleze.

Procurorul: Ce ştie martorul despre legăturile lui HARRY BRAUNER cu FRANCK STEWENS ?

VULPESCU: Despre FRANCK STEWENS şi despre ocupaţiunile lui în legătură cu spionajul în Romînia, am aflat tot după întoarcerea mea ţară în 1945, dela sora unui anume MIHAIL SOLOMON, anume d-na VIANU, care mi-a făcut omvizită rugîndu-mă să-i dau un ajutor pentru venirea fratelui său în Romînia. Mi-a spus ulterior că în casa sa se întîlnea fratele său cu STEWENS şi că după plecarea lui SOLOMON din ţară a fost chemată la Gestapou şi cercetată de legătura şi activitatea pe care a desfăşurat-o în Romînia, FRANCK STEWENS.

HARRY BRAUNER: Cere martorului să precizeze de unde ştie de legăturile sale cu STEWENS?

VULPESCU: Am declarat că despre activitatea lui FRANK STEWENS am aflat dela o persoană care se numea VIANU, iar despre faptul că HARRY BRAUNER a avut legături şi ar fi prieten cu acest STEWENS am aflat dela cumnatul său anume VISLING.

-.-.-.-.-.-.-

INTEROGATORIUL ACUZATULUI TOROSSIAN HERANT

Preşed:Acuzat TOROSIAN HERANT ai auzit actul de acuzare.

TOROSSIAN:Da,dle preşedinte.

Preşed:Ai înţeles pentru ce eşti judecat?

TOROSSIAN:Da,dle preşedinte.

Preşed:Acum vei răspunde la cîteva întrebări,pe care ţi le voi pune pentru a lămuri problemele?

Cînd l-ai cunoscut pe ZILBER şi care au fost relaţiile dtale cu el înainte de 23 August?

TOROSIAN:Pe ZILBER l-am cunoscut în anul 194o-1941,n-aş putea să precizez în familia ISCHEVICI,aici în Bucureşti.Ne-am întîlnit de cîteva ori în societate,apoi m-am mai dus pela el după o carte,şi relaţiile noastre au început să fie mai apropiate în cursul iernii anului 1943-1944 din cauză că el ne-avînd aparat de radio şi dorind să audieze posturile de radio care emiteau evenimentele războiului,ne-avînd aparat de radio a venit la mine,locuiam şi aproape unul de altul,eu în str. Armenească Nr.14 şi el în Dionisie Lupu Nr.12 şi frecventarea lui a fost aproape zilnică şi auzea posturile de radio în special radio Londra şi ştirile şi evenimentele războiului.După audierea posturilor de radio a ştirilor primite ,ZILBER începea să comenteze şi discutam apoi împreună ştirile auzite la radio.In timpul acestor discuţiuni,cu timpul după luni de zile chiar chestiunea a durat pînă în toamna lui 1943,am observat la ZILBER,fără ca el să-mi fi spus în mod concret acest lucru am dedus atitudinea lui antisovietică pe deoparte şi pe de altă parte,am bănuit anumite relaţii pe care le-ar fi avut cu serv.de spionaj englez şi american,bineînţeles că acest lucru nu l-am putut deduce dintr-o dată şi aşa cum v-am spus şi cum repet ci în decursul timpului,după luni de zile,după o frecventare zilnică.O afirmare concretă asupra acestor lucruri a făcut-o ZILBER în primăvara anului 1944,după ce a expirat iarna anului 1943 spre 1944,la întrebarea precisă pe care i-am pus-o eu, ca să mă lămuresc în fond de atitudinea lui şi mi-a reconfirmat acelaşi lucru,adică în special raportul lui şi serv.de spionaj american şi englez împrejurări în care mi l-a prezentat pe PATRASCANU.

Preşed:ZILBER ţi-a pomenit despre un mebru al partidului comunist.

TOROSSIAN:Mi-a spus.aceasta s-a întîmplat în primăvara anului 1944,mi-a spus că mă va prezenta unui membru marcant din conducerea partidului comunist,în scopul ca această perioadă să se clandestinizeze

./.

la mine,locuinţa mea nefiind bănuită sub nici un aspect şi că prin această clandestinizare,să poată să activeze mai departe.,urmărind ca scop răsturnarea regimuldi antonescian şi menţinerea unui stat burghez în Romînia.

Preşed:Tiea spus ZILBER despre ideile lui PATRASCANU?

TOROSSIAN:Da,mi-a spus de PATRASCANU că-l cunoaşte mai de mult şi că-i cunoaşte vederile lui politice şi că contează să aibe în el un aliat permanent pentru realizarea tuturor celor ce v-am spus.Mi-a spus în acelaş timp că aceste scopuri i-au fost indicate şi sugestionate la cererea celor două servicii de spionaj american şi englez din care făcea parte.

Preşed:Cum te-a pus pe dta ZILBER în legătură cu PATRASCANU

TOROSSIAN:Cu PATRASCANU după aceasta arătîndu-mi cum v-am spus,într-una din zile am primit un telefon dela ZILBER,prin care mă ruga să mă deplasez pînă la dînsul.Ducîndu-mă acolo l-am întîlnit pe LUCRETIU PATRASCANU pe care mi l-a prezentat.Intrevederea a fost foarte scurtă şi bănuesc că scopul a fost numai ca PATRASCANU să-şi facă o părere asupra persoanei mele.Evident că PATRASCANU a convenit asupra mea pentrucă la scurt interval o săptămînă,n-aş putea să precizez exact am primit un al doilea telefon dela ZILBER,m-am deplasat aveam automobilul meu personal şi l-am adus pe PATRASCANU apoi la locuinţa mea unde a şi rămas.

Preşed:PATRASCANU locuia în permanenţă la dta?

TOROSSIAN:PATRASCANU a locuit lamine dela această dată din primăvara anului 1944 neîntrerupt,cu miciîntreruperi,cînd a plecat şi a locuit la FLORIN TEODORU,HURMUZESCU,col.ULEA şi N.D.COCEA,foarte scurt interval.Pot spune că a locuit la mine pînă la 11 sept.1944 cînd a plecat la Moscova pentru semnarea convenţiei de armistiţiu.Intorcîndu-se dela Moscova,s-a reintegrat la domiciliul lui din Vasile Lascăr loo.

Preşed:Ce servicii i-ai făcut lui PATRASCANU în această perioadă,în afară de găzduire.

TOROSSIAN:Desigur în afară de găzduire,încetul cu încetul m-a angrenat şi pe mine în întreaga lui activitate.Astfel întrucît aveam maşina mea personală şi pe care-o cnduceampersonal,se folosea aproape la toate deplasările pe care le avea în oraş de maşina mea, ca să se întîlnească cu toat personalităţile politice.

Preşed:De exemplu cu cine s-a întîlnit.

TOROSSIAN:In oraş s-a întîlnit în această perioadă,vorbesc pînă la 23 aug.1944,dle preşedinte,pentrucă după xxxxx ce se întorcea de acolo,bineînţeles pentrucă eu eram curios şi el neavînd pe nimeni

altul,şi avînd încredere în mine şi îmi cîştigasem încrederea ,fără să fac nici un efort d-le Preşedinte numai prin firea mea,probabil şi din relatările lui ZILBER,a început să comenteze cu mine diversele întrevederi pe care le-a avut şi care reţin următoarele lucruri; cu IULIU MANIU,DINU BRATIANU,TITEL PETRESCU,GRIGORE NICULESCU BUZESTI şi IOAN MOCSONYI STYRCEA.

Preşed:La data de 23 aug.1944,PATRASCANU locuia la dta?

TOROSSIAN:Da,la 23 Aug.1944 locuia la mine,bineînţeles.

Preşed:Ce-a făcut în acea zi PATRASCANU?

TOROSSIAN:In dimineaţa zilei a plecat fără să-mi spună unde a venit o maşină şi l-a luat,nu mi-a spus unde pleacă,întrucît niciodată nu-mi spunea înainte,ci numai după ce se întorcea dela întrevedere unde merge.A plecat şi nu a mai venit decît în seara zilei de 23 aug.1944.In legătură cu aceasta trebue să vă spun următoarea împrejurare întîmplată în cursul după amiezei de 23 Aug.In acea după masă s-a prezentat la locuinţa mea ION MOCSONYI STYRCEA,cu o hîrtie pe care a scos-o din buzunar şi numai a fluturat-o pe dinaintea ochilor mei,fără a reuşi să văd ce scrie,spunînd doar atît că a semnat regele şi unde este PATRASCANU.Apoi ştiu că i-am telefonat lui ZILBER rugîndu-l să se deplaseze pînă la mine,ZILBER a venit apoi ZILBER şi cu el au plecat.Totul s-a petrecut în grabă,erau ca aprinşi,parcă luaseră foc,i-am auzit doar că se duc pe o stradă în dosul Cismigiului.I Lămuriri asupra acestei chestiuni am avut-o seara,cînd a venit PATRASCANU acasă şi am aflat cu această ocazie dela dînsul că tot timpul fusese la MANIU şi nu a ştiut şi nicinu a bănuit măcar de arestarea lui ANTONESCU.

Preşed.: După 23 august 1944,dumneata ai păstrat legăturile cu PATRASCANU?

TOROSIAN: După 23 august 1944,nu numai că le-am păstrat d-le preşedinte,dar au fost chiar mai asidue.

Preşed.:Arată dumneata ce legături avea PATRASCANU după 23 august 1944,cu partidele reacţionare?

TOROSSIAN: După 23 august 1944,din discuţiile pe care le aveam aproape zilnic cu PATRASCANU,cu care mă vedeam ~~aproape zilnic~~ în acea perioadă în care eu eram avocat,profesie pe care apoi am abandonat-o din motive de boală şi altele aşa că-l aşteptam să se întoarcă din drumurile pe care le făcea şi cîteodată chiar apela la mine,acesta mi-a povestit că s-a întîlnit şi se întîlneşte des,mereu cu aceleaşi persoane pe care le-a văzut şi înainte de 23 august 1944, şi repet,IULIU MANIU,DINU BRATIANU,TITEL PETRESCU,GRIGORE NICULESCU

/

BUZESTI, ION MOCSONY STYRCEA, şi două nume noi VISOIANU şi TATARASCU.

Preşed. Ai discutat cu PATRASCANU despre aceste întîlniri?

TOROSSIAN: Da, sigur că da. Nu numai că mi-a spus că se fac discuţii ample în jurul acestor întîlniri şi întrevederilor pe care le avea cu aceste persoane, Scopul urmărit prin aceste întrevederi era de a realiza practic efectivtuturor acordurilor stabilite cu aceştia de PATRASCANU încă înainte de 23 august 1944 şi anume. D-le preşedinte, arăt cu cuvintele mele, atît cît am reţinut, poate că nu sunt cuvinte politice, însă nu sunt un om politic, era vorba de organizarea mijloacelor de luptă pentru realizarea punctelor stabilite înainte şi anume, menţinerea monarhiei, desvoltarea şi întărirea partidelor reacţionare, coalizarea acestor partide reacţionare, întărire influenţei lor în conducerea statului pedeoparte, şi pe dealtă parte ca un efect al acestei hotărîri, bine'nţeles diminuarea influenţei, respectiv a Partidului Comunist.

Preşed.: Cu cine mai discuta PATRASCANU toate acestea?

TOROSIAN: Domnule preşedinte, pînă la 23 august 1944, împre jurul lui PATRASCANU nu era decît soţia lui - am omis să vă spun că în tot timpul cît a stat la mine din primăvara anului 1944 şi pînî în toamna lui 1944, a venit şi soţia lui ca să locuiască cu dînsul ELENA PATRASCANU -, ZILBER şi eu, altcineva nu mai era nimeni la mine. După 23 august 1944, acest cerc s-a mărit prin persoana lui HARI BRAUNER, LENA CONSTANTE, persoane pe care atît eu cît şi PATRASCANU i-am cunoscut prin ZILBER şi NICOLAE BETEA. Discuţiile aveau loc în prezenţa acestora - nu ştiu la care discuţii au fost cu toţii de faţă din ei, însă pentrucă aceste subiecte se discutau în nenumărate rînduri toţi au luat cunoştinţă de cele ce se întîmplă şi eu am fost aproape uneori la toate discuţiile pentrucă discuţiile au avut loc în locuinţa mea, sau la PATRASCANU, la care eram aproape zilnic.

Preşed: Prin urmare dvs ai alcătuit deci un grup contra-revoluţionar, complotist, antistatal?

TOROSSIAN: Dle preşed. faţă de evoluţia politică din ţara romînească, marcată prin evenimentele dela 6 martie 1945, bineînţeles că gruparea noastră era contrarevoluţionară şi antistatală.

Preşed: Arată dta în mod concret prin ce ai sprijinit activitatea grupului în frunte cu PATRASCANU?

TOROSSIAN: Ce-am făcut eu personal dle preşedinte. Am pus locuinţa mea la dispoziţia lui PATRASCANU, este vorba după 23 aug. 1944, pentru diferite întîlniri secrete pe care le-a avut pe deopar

/

iar pe de altă parte am organizat asemenea întîlniri secrete.

Preşed: Cu cine a avut întîlniri secrete PATRASCANU în locuinţa dtale?

TOROSSIAN: In această epocă adică după 23 aug. pînă la plecareamea în Franţa - în martie 1946 - PATRASCANU s-a întîlnit în locuinţa mea cu L.FURADOIANU avocat, cu DUCU XENOPOL mare industriaş, cu MIRCEA DURMA, ION MOCSONYI STYRCEA, şi GRIGORE BUZESTI însă n-aş putea să precizez exact asupra acestei persoane, ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Preşed: Vorbeşte dta despre întîlnirile lui PATRASCANU cu XENOPOL?

TOROSSIAN: Cu XENOPOL dle preşedinte, ştiu că l-a adus în locuinţa mea şi înainte de 23 August şi a fost şi la locuinţa acestuia însă n-aş putea spune exact strada. După 23 Aug. DUCU XENOPOL l-a vizitat la locuinţa mea în intervalul dintre 23 Aug. şi 11 sept.1944 înainte de a pleca PATRASCANU dela mine. N-am asistat la aceste discuţii nici nu am organizat întîlniri. DUCU XENOPOL a venit singur, probabil că i-a telefonat în orice caz, PATRASCANU a organizat întîlnirea. Dupăplecarea lui XENOPOL l-am întrebat pe PATRASCANU ce s-a discutat, pentru a mă pune şi pe mine în curent, ca să ştiu despre ce este vorba. la care acesta mi-a răspuns că XENOPOL o să finanţeze pentru nevoile politice şi că pe de altă parte, au aranjat anumite chestiuni.

Preşed: Arată dta cînd şi în ce împrejurări s-a întîlnit PATRASCANU cu MIRCEA DURMA.

TOROSSIAN: Intîlnirea între PATRASCANU şi MIRCEA DURMA a avut loc în Martie 1945. Intîlnirea a fost organizată de ZILBER la locuinţa mea, la cererea lui ZILBER, căruia i-am dat satisfacţie. Am primit un telefon dela ZILBER în care mă întreba dacă în cursul serii sunt liber. Am afirmat că da şi la afirmaţia mea a spus că o săvină la mine cu un prieten al lui şi că la această întrevedere, va fi de faţă şi PATRASCANU. Intr-adevăr în seara aceleiaşi zile ZILBER a venit la mine, cu un domn pe care nu l-am cunoscut şi pe care mi l-a prezentat sub numele de MIRCEA DURMA şi imediat a sosit şi PATRASCANU. MIRCEA DURMA i-a adus la cunoştinţă lui PATRASCANU că pleacă ca delgat în comisia romînă cu care se deplasează laMoscova, pentru încheerea unui tratat economic. Ştiu că PATRASCANU a discutat care va fi obiectul acestui tratat, chestiuni economice şi PATRASCANU i-a cerut lui MIRCEA DURMA ca să saboteze încheerea acordului, cu toate mijloacele care-i stau la dispoziţie şi după împrejurările pe care le va avea la faţa locului.

Preşed: Arată dta legătura lui PATRASCANU cu STYRCEA şi cu

./.

GRIGORE BUZESTI?

TOROSSIAN:Cu STYRCEA şi cu BUZESTI,Cu BUZESTI dle preşedinte şi onorat tribunal după întrevederile pe care le aveam şi discuţiile pe care le aveam în urma acestorîntrevederi,am reţinut următoarele:Cu BUZESTI a stabilit care reprezenta în afară de propria lui personalitate politică grupări reacţionare ,actualizate în persoana lui MANIU şi BRATIANU,mijloace de luptă pentru a împiedica realizarea urmărită de forţele populare,pentru instaurarea unui regim de democraţie populară în Romînia,întrebuinţînd ,gîndindu-se să întrebuinţeze în acest scop pe deoparte înşelăciunea,demagogia şi chiar măsuri poliţieneşti în limita posibilităţilor.Cu acesta s-a mai întîlnit şi în toamna anului 1945.Cu STYRCEA ştiu precis, întrevedere la care n-am luat parte,dar care a luat parte ZILBER şi scopurile întrevederilor care au fost în locuinţa mea,a avut ca scop un complot în contra partidului comunist, şi înţeleg prin complot un program de luptă al forţelor reacţionare, coalizate pentru răsturnarea guvernului Groza.

Preşed:Arată dta cînd şi în ce împrejurăriai fost numit în diplomaţie?

TOROSSIAN:In diplomaţie dle preşedinte, - discuţia a avut loc între mine şi ZILBER,încăînainte de 23 Aug.1944.In timpul discuţiilor pe care le-am avut cu ZILBER,acesta mi-a spus că speră că pentru serviciile pe care le aduce partidului comunist,speră să obţină postul de ministru de externe pentru el ,iar pentru mine să fiu numit în diplomaţie.Acest lucru a fost realizat în martie 1946,dar înainte în toamna anului 1945 la cererea mea şi la intervenţia lui PATRASCANU la TATARASCU,cu care se găsea în perfecte relaţii şi care atunci era ministru de externe al Romîniei,m-am prezentat la TATARASCU la Min.de Externe şi la scurt interval,în martie 1946 am fost numit în postul/de consul general la Paris.

Preşed:De cînd şi pînă cînd ai funcţionat dta în calitate de consul general al Romîniei la Paris?

TOROSSIAN:Am plecat în 1 aprilie 1946 pînă la 23 Oct.1947.

Preşed:In acest interval ai mai revenit înţară?

TOROSIAN:Da am revenitîn ajunul conferinţei de pace din 1946 cu care ocazie m-am întîlnit atît cu PATRASCANU cît şi cu ZILBER într-o singură întrevedere pentrucă nu aveam timp de stat,pe care i-am informat cu chestiuni în legătură cu Conferinţa.

Preşed:Adică cum?

TOROSIAN:Cînd o să fie conferinţa,cît o să dureze,lucruri de detalii.

./.

Preşed:Ai adus vreun mesagiu din partea cuiva?

TOROSIAN:Nu,nici un mesagiu.

Preşed:Ce activitate ai dus la Paris,în cadrul acţiunii grupului,în frunte cu PATRASCANU?

TOROSSIAN:In cadrul acţiunii acestui grup dle preşedinte, am făcut legătura între PATRASCANU şi spionul american din serv.de spionaj american MADISON.Si această legătură a fost făută la locuinţa mea.Am organizat două întîlniri în locuinţa mea dela Paris.

Preşed:Arată dta cum ai intrat în legătură cu spionul MADISON?

TOROSSIAN:Dle preşedinte în februarie 1947 MADISON s-a prezentat la Legaţie,pretextul cu care s-a prezentat la legaţie,era vînzarea de alimente în nişte pachete tip,foarte eftine cari conţineau un carton de xx ţigări,1o pachete şi al căror cost era de 1o dolari, 25oo franci francezi,ceiace depăşea cu mult preţul efectiv al acestor colete şi la care s-au înscris efectiv toţi membrii legaţiei.Din cauza acestei vînzări,vizita lui MADISON la legaţie,a fost destul de deasă.Odată a venit,a propus,altă dată am dat lista celor care vroiau să-şi cumpere,a treia oară a venit ca să aducă,a patra oară a venit după bani,a mai venit după bani că nu s-au strîns toţi banii,aşa că întrece aceste vizite care mi le-a făcut la legaţie în acest scop formal,în fond a venit să mă vadă pe mine,spunînd că a fost în Misiunea Militară Americană după 23 Aug. în România,că-l cunoaşte pe ZILBER care dealtfel l-a trimis la mine.I-am spus că cunosc aceste împrejurări şi că-i stau la dispoziţie pentru nevoile pe care le are.

Preşed:Ti-a cerut MADISON ceva după aceea?

TOROSSIAN:La scurt interval la cîteva zile după aceste discuţii care au avut loc......

Procurorul:După această discuţie pe care am avut-o cu MADISON a spus că-i stă la dispoziţia lui MADISON,pentru nevoile pe care le are.Ce nevoi avea MADISON?

TOROSSIAN:Dle preşedinte am bănuit că este vorba de legătura pe care vroia să xxo facăprin mine PATRASCANU şi cu ZILBER,că de acest lucru am discutat cu ZILBER înainte de 23 August.

Preşed:ZILBER te pusese în cunoştinţă de cauză?

TOROSIAN:Mi-a spus că atunci cînd mi-a propus să fiu numit în diplomaţie,mi-a spus că cu această ocazie o să putem să facem prin tine legătura xxxxxxxx cu serviciile de care ne interesează.

Preşed:Cum ai organizat dta întîlnirea dintre MADISON şi PATRASCANU?

./.

TOROSIAN:La cîteva zile,după cum v-am relatat adevărata vizită a lui la legaţie în care ma pus în curent cu cele ce-l interesa pe el,s-a prezentat din nou MADISON la Legaţie,spunîndu-mi că vrea să ia contact cu PATRASCANU.- de a cărui prezenţă la Paris,dle preşed nu l-am informat eu - ci era informat personal,nu ştiu de cine - mie atît mi-a cerut să-l pun în legătură cu PATRASCANU.I-am spus să-mi telefoneze în după amiaza aceleiaşi zile la prînz.M-am întîlnit cu PATRASCANU căruia i-am comunicat cererea lui MADISON şi conform înţelegerii avute cu MADISON ,acesta mi-a telefonat şi eu l-am rugat să vină la locuinţa mea,unde s-a întîlnit cu PATRASCANU,care era însoţit de ELENA PATRASCANU.La această întîlnire am fost eu,soţii PATRASCANU şi MADISON.

Preşed:Ce discuţii au fost?

./.

Preşedintele: Ce s-a discutat cu această ocazie la această întîlnire ?

TOROSIAN: Intevederea a fost de scurtă durată. PATRASCANU se grăbea, ELENA PATRASCANU vroia să plece în oraş, însă totuşi PATRASCANU l-a pus în curent pe MADISON de situaţia politică şi economică din ţară noastră, comunicîndu-i în acelaş timp hotărîrile Comitetului Central şi ale Guvernului atît pe plan interne cît şi pe plan extern. Cu aceiaş ocazie, MADISON i-a remis lui PATRASCANU un stilou cu pastă roşie şi o scrisoare ca să i le dea lui ZILBER.

Preşedintele: După aceasta cînd te-ai mai întîlnit din nou cu MADISON ?

TOROSIAN: Cu MADISON mă întîlneam mai des şi am stat de mai multe ori de vorbă, cunoştea locuinţa mea. Cu PATRASCANU s-a mai întîlnit în vara anului 1947 cînd PATRASCANU venise la Bruxelles la Congresul Mondial al Juriştilor Democraţi.

Preşedintele: Ce discuţii a avut atunci PATRASCANU cu MADISON la cea de a doua întîlnire.

TOROSIAN: La cea de a doua întîlnire pe care am organizat-o eu în acelaş scop, discuţiile au fost mai variate. După ce PATRASCANU l-a pus în curent pe MADISON cu situaţia politică şi economică din ţară, a făcut aceleaşi destăinuiri ale Hotărîrilor C.C. şi ale guvernului, atît economice cît şi politice pe plan intern şi extern, PATRASCANU s-a plîns că e suspectat în partid şi îi este frică să nu fie demascat, să nu tragă consecinţele pentru activitatea sa contrarevoluţionară pe deoparte, iar pe de altă parte arestarea lui MANIU ar fi putut să ducă - după părerea lui PATRASCANU - la acelaş consecinţe.

S-a analizat situaţia şi pe o parte şi pe alta şi de PATRASCANU şi de MADISON şi s-a ajuns la concluzia că o asemenea temere este cu totul nejustificată, că pe deoparte rămînerea acestuia în străinătate în acel moment l-ar fi împiedicat să desfăşoare o activitate de stînga şi l-ar împiedica să furnizeze mai departe informaţii şi că oricînd poate găsi prilejul şi poate fi ajutat să părăsească ţara într-un moment critic.

Preşedintele: Ce instrucţiuni i-a dat MADISON ?

TOROSIAN: In afară de ceeace v-am spus adineaori că trebuia să se întoarcă în ţară, în ţară trebuia să ia contact cu GHEORGHE TATARASCU pentru activitatea de sabotare a guvernului GROZA. Trebue să adaug aci o chestiune care mă priveşte pe mine personal şi anume că, cu această ocazie, s-a discutat ca pe viitor prin cine să se facă remiterea notelor informative şi s-a hotărît şi eu fiind de faţă am acceptat ca aceasta să se facă prin mine. Remiterea tre-

//

buia să fie făcută prin mine prin curierii diplomatici sau prin aviatorii romîni dela Soc.T.A.R.S., care făceau curse regulate între Bucureşti şi Paris.

Preşedintele: Ţi-a trimis PATRASCANU astfel de scrisori ?

TOROSIAN: Da, am primit aceste scrisori, atît prin curierii diplomatici, scrisori sigilate la adresa mea care erau date fiecărui membru al legaţiei, deoarece aşa era obiceiul legaţiei ca, corespondenţa să fie predată fără ca să fie desfăcută, mai ales că eu eram membru de partid, şi prin aviatorii care făceau curse şi anume de două ori prin BAZU CANTACUZINO şi prin GIOSAN.

Preşedintele: Ce ai făcut cu scrisorile ?

TOROSIAN: Bineînţeles le-am desfăcut şi le-am cetit conţinutul. Conţineau acelaş gen de informaţii politice şi economice, hotărîrile Comitetului Central şi ale Guvernului şi pe plan intern, şi pe plan extern, şi politice şi economice. După ce le-am cetit eu, i le-am cetit şi lui MADISON, care mă frecventa destul de des şi care a luat cunoştiinţă de ele.

Preşedintele: Cu cine s-a mai întîlnit PATRASCANU la Paris în afară de MADISON ?

TOROSIAN: Nu s-a mai întîlnit cu nimeni, decît cu ocazia Conferinţei de Pace în 1946, s-a întîlnit cu HORIA ROMAN, cu un gazetar care a fost consilier de presă la Legaţia Romîniei dela Londra, cu care am avut impresia că este o cunoştiinţă mai veche a d-nei PATRASCANU şi cu o doamnă evreică al cărei nume n-aş putea să vi-l spun, care era venită din Siria sau Palestina, care dealtfel a însoţit în ţară pe soţii PATRASCANU. N-am asistat la niciuna din întrevederi.

In privinţa lui HORIA ROMAN, PATRASCANU mi-a spus că de cîte ori vine la mine, să-i da un număr de exemplare din "Cele trei dictaturi", care apăruseră atunci.

Preşedintele: PATRASCANU a fost în Elveţia ?

TOROSIAN: A fost în timpul Conferinţei de Pace din 1946, nu ştiu pentru ce, pentrucă eu am fost bolnav în acel timp.

Preşedintele: Dar HERBERT ZILBER ce activitate a dus în timpul acesta la Paris ?

TOROSIAN: Trebue să spun înainte că toată delegaţia romînă era găzduită la Hotel "Continental". ZILBER a fost foarte activ, a luat parte la conferinţă era împreună cu toţi delegaţii. Un singur lucru ştiu, că s-a întîlnit cu o persoană, ori englez, ori american, însă cu cine şi ce au discutat nu mi-a spus. De fapt pe mine nu m-a interesat să mă informez despre o asemenea chestiune.

Preşedintele: Arată d-ta în ce împrejurări ai întreprins călătoria la Bruxelles ?

./.

TOROSIAN: Eu am primit un telefon dela PATRASCANU pe care mi-l dădea din Praga, care mi-a cerut să mă deplasez la Bruxelles să mă întîlnesc cu el. Eu nu puteam să părăsesc legaţia fără autorizaţia şefului de legaţie dl.Stoilov, însă el a intervenit şi a obţinut aprobarea. M-am deplasat la Bruxelles cu automobilul meu personal, unde m-am întîlnit a doua zi dimineaţă cu PATRASCANU. Am locuit amîndoi la Legaţia Romînă din Belgia.

Preşedintele: Cu cine s-a întîlnit PATRASCANU la Bruxelles ?

TOROSIAN: La Bruxelles PATRASCANU a venit însoţit de ELENA PATRASCANU şi PARASCHIVESCU BALACEANU cu soţia. CAMARASESCU care era şeful legaţiei romîne, a oferit o masă şi la această masă a fost invitat şi VESPASIAN PELA. In cursul după amiezii PATRASCANU mi-a spus că a venit special din Elveţia ca să se întîlnească cu mine. A doua persoană pe care a văzut-o a fost CONSTANTIN VISOIANU cu care a avut o întrevedere secretă şi la care am luat şi eu parte.

Preşedintele: Ce s-a discutat ?

TOROSIAN: VISOIANU a făcut o expunere, arătînd adîncimea prăpastiei dintre lagărul imperialist şi cel al democraţiilor populare, iar PATRASCANU l-a informat pe VISOIANU în legătură cu hotărîrile Comitetului Central şi ale Guvernului, economice şi politice, pe plan intern şi extern.

PATRASCANU a insistat în expunerea făcută arătînd că Partidul comunist duce o campanie viguroasă pentru desfiinţarea partidelor burgheze, că duce o campanie de angrenarea Romîniei, a economiei ţării în economia Uniunii Sovietice. Din discuţiile lui VISOIANU şi PATRASCANU am văzut că amîndoi aveau aceiaş părere, că VISOIANU să activeze împreună cu prietenii romîni emigraţi în străinătate, pe lîngă personalităţile politice din ţările capitaliste şi pe lîngă guvernele lor, defăimînd Uniunea Sovietică şi guvernul nostru. S-a mai pus problema ca pe viitor VISOIANU să fie informat cît mai applu de situaţia politică şi economică, aceasta la cererea lui VISOIANU care spunea că nu poate să desfăşore o asemenea activitate dacă nu este informat, lucru de care PATRASCANU l-a asigurat şi pe de altă parte punîndu-se problema cum să se facă asta, PATRASCANU m-a indicat pe mine pentru acest lucru, iar eu l-am acceptat.

Preşedintele: S-a realizat aceasta ?

TOROSIAN: Acest lucru nu s-a realizat, pentrucă la 25 Octombrie 1947 am fost chemat în ţară şi m-am reintors.

Preşedintele: După întoarcerea în ţară ce activitate a desfăşurat grupul vostru în frunte cu PATRASCANU ?

TOROSIAN; Nu a mai desfăşurat nicio activitate, afară de faptul că s-a mai întîlnit cu ZILBER în mod secret, după excluderea lui din partid, la mine acasă şi la LENA CONSTANTE.

Preşedintele: Arată d-ta tot ce ştii în legătură cu pregătirile de fugă ale lui PATRASCANU ?

TOROSIAN: Citind în ziare despre demascarea lui PATRASCANU care avusese loc în Februarie 1948 la Congresul Partidului şi cunoşteam intenţiile de fugă mărturisite din vara lui 1947 în discuţiile cu MADISON, eu însumi temîndu-mă pentru propria-mi securitate, m-am deplasat la PATRASCANU să discut cu el această situaţie. Discutînd situaţia, din analiza făcută pe deoparte de el, în prezenţa d-nei PATRASCANU care a avut o eşire isterică spunînd că noi suntem vinovaţi că s-a ajuns la această situaţie, pentrucă ar fi fost mai bine să fi rămas în străinătate. S-a ajuns la xxxxx soluţia că singura posibilitate este fuga clandestină. In acest scop, PATRASCANU m-a rugat să pun la cale plecarea noastră din ţară şi fiind personal interesat, am acceptat să fugim din ţară, LENA CONSTANTE, ELENA PATRASCANU, LUCREŢIU PATRASCANU şi eu şi în acest scop m-am deplasat la Oradea şi în timpul pregătirilor de fugă am fost arestat de organele Securităţii, fapt pentru care am fost condamnat la 5 ani închisoare corecţională, pedeapsă ispăşită.

Preşedintele: Arată d-ta ce trafic de aur şi devize a făcut PATRASCANU ?

TOROSIAN: N-am cunoştiinţă de această chestiune, decît dintr-o singură împrejurare. Venind dela Bruxelles în vara anului 1947, l-am găsit pe PATRASCANU în locuinţa mea undemi-a remis o cantitate importantă de monezi de aur şi un plic cu valute amîndouă închise, din partea bancherului BOGOSIAN, pentru a le da lui GARABET ZAMBACCIAN. In aceleaşi împrejurări am văzut în posesia lui PATRASCANU un plic deschis cu dolari. N-aş putea spune suma exactă, dar era un plic destul de gros şi fiecare hîrtie cred că era de 10 dolari, plic de care mi-a spus că i l-a dat RADU XENOPOL şi care a rămas în posesiunea lui. Despre chestiuni valutare nu mai am cunoştiinţă.

Procurorul: Unde se află BOGOSIAN ?

TOROSIAN: BOGOSIAN a părăsit ţara după 1947, după întoarcerea mea, cu care prilej şi-a scos averea din ţară. Nu ştiu cît era, însă avea o cantitate de bani cu care eu personal aş fi putut trăi toată viaţa.

Preşedintele: In timpul războiului l-ai văzut pe ARMIN ISAHACHIAN ?

TOROSIAN: ISAHACHIAN a stat cîteva zile în Bucureşti venind din Uniunea Sovietică unde vizitase lagărul de prizonieri armeni.

TOROSIAN: Cînd l-am văzut era îmbrăcat civil, deşi mi s-a spus că era altfel îmbrăcat. Nu neg că ar fi putut să fie fost şi altfel îmbrăcat.

Preşedintele : Ai făcut călătorii la Paris în timpul războiului ?

TOROSIAN: In anul 1943, am fost delegat să tratez cumpărarea unor medicamente care nu se găseau în ţară din Franţa. Ca această călătorie să fie posibilă, conform convenţiilor care eraun în vigoare, nu se putea obţine viza şi paşaportul de plecare decît în baza unei aprobări dela Ministerul Economiei Naţionale. Această aprobare am obţinut-o printr-un colega ZOE TRESTIANU pentrucă eu nu cunoşteam pe nimeni şi nu se putea obţine fără a avea cunoştiinţe, care la rîndul său a obţinut aprobarea dela secretarul general al Ministerului Economiei Naţionale la acea dată.

Preşedintele: Cu prilejul călătoriei, l-ai întîlnit pe ISAHACHIAN ?

TOROSIAN: Da, am locuit la el.

Preşedintele: Ce legături avea ISAHACHIAN cu Gestapoul ?

TOROSIAN: N-am cunoştiinţă de aceste împrejurări şi nu cred să fi avut legături cu Gestapo-ul.

Preşedintele: Totuşi nu ţi-a spus ce a făcut în Uniunea Sovietică ?

TOROSIAN: Era mandatarul Crucii Roşii Armene din America afiliată Crucii Roşii Internaţionale, şi nu a făcut decît să aducă medicamente şi îmbrăcăminte în ajutorul armenilor care se găseau în lagărul de prizonieri, nemţeşti.

Procurorul: In ce calitate a putut să deţină dînsul în timpul războiului o maşină ?

TOROSIAN: S-au vîndut pe Cal.Rahovei, n-aş putea să spun exact deoarece eu nu cunosc prea bine împrejurimile Bucureştiului, ştiu că erau o grămadă de maşini capturi pe care le-a cumpărat cine a vrut, nu numai eu. S-au vîndut sute de maşini.

Procurorul: Ce afaceri ai făcut împreună cu ZILBER în timpul războiului ?

TOROSIAN: Nicio afacere.-

Procurorul: Dar traficuri, intervenţii pe la ministere ?

TOROSIAN: Nu, nu am făcut?

Procurorul: Dar cu arbitrajul dela Constan-a ?

TOROSIAN: Arbitraj la Constanţa? N-am cunoştiinţă şi cu ZILBER n-am discutat asemenea chestiune niciodată.

./.

Procurorul: Cînd a părăsit ţara ce situaţie materială a avut ?

TOROSIAN: Am avut 10.000 franci elveţieni ai mei şi 15oo franci elveţieni pe care mi i-a dat Ministerul de Externe.

Procurorul: Din ce afaceri provin ?

TOROSIAN: Din profesia mea.

Procurorul: De cînd profesează d-lui avocatura?

TOROSIAN: De 2o ani, în acel timp.

Procurorul: Care a fost motivul care l-a determinat să vină dela Constanţa la Bucureşti, mai bine zis să rămînă la Bucureşti.

TOROSIAN: Au fost două împrejurări, este vorba de o chestiune cu totul personală intimă şi dacă mă obligaţi s-o spun, am să v-o spun: în 1938 după o căsătorie nenorocită, am divorţat. Am avut o legătură cu o doamnă de societate şi am fost sfătuit să rup această legătură, pe deoparte, iar pe de altă parte, prieteni de-ai mei, care în urma prigoanei care o desfăşura regimul Antonescu în contra avocaţilor evrei m-au rugat să vin la Bucureşti, ca să treacă clientela lor la mine şi în felul acesta prin mine să poată trăi şi ei, L ucru care oricînd pot să-l dovedesc onoratului Tribunal.

Procurorul: Va să zică s-a rupt de clientela din Constanţa şi a venit la Bucureşti unde nu avea clientelă? Cît a costat Buick-ul care l-a cumpărat la Paris ?

TOROSIAN: 1.2oo dolari.

Procurorul: Dar hotelul Comodore ?

TOROSIAN: Hotelul era o clădire de cinci etaje, cu 4oo de camere, la 15o m.de operă, deci în inima Parisului şi este proprietatea Statului Francez, prin exproprierea pe care a făcut-o societatea de asigurări, aşa că eu nu am nici în clin nici în mînecă cu acest hotel, în afară de faptul că am locuit în el.

-.-.-.-.-

INTEROGATORIUL ACUZATULUI BERMAN JACK

Președintele: Spune d-ta cînd și în ce împrejurări ai început activitatea de care s-a vorbit în actul de acuzare ?

BERMAN: In Nov.1940, KOFLER ne-a convocat pe KALMANOVICI și pe mine la o întîlnire la ALEXANDRU STEFANESCU în biroul lui STEFANESCU din Str.Biserica Amzei Nr.20. Acolo l-am întîlnit pe KOFLER și pe PATRASCANU care venise înaintea noastră. La această întîlnire, KOFLER mi-a spus că STEFANESCU este reprezentantul serv. de spionaj britanic din Romînia și să-i dăm informații despre situația din țară, informații cu caracter economic, politic și militar. Acestea au fost împrejurările în care l-am cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU. După aceasta am început să dau informații lui STEFANESCU.

Președintele: In ce împrejurări l-ai cunoscut d-ta pe STEFANESCU sau mai bine zis de cînd îl cunoști pe STEFANESCU ?

BERMAN: L-am cunoscut din Noembrie 1940.

Președintele: Dar KALMANOVICI ?

BERMAN: La această întîlnire, mai înainte nu știu acest lucru.

Președintele: Dar KOFLER ?

BERMAN: Nu știu, însă el ne-a convocat la această întîlnire. KOFLER înseamnă că-l cunoștea dinainte din moment ce el ne-a convocat.

Președintele: După ce te-ai cunoscut cu STEFANESCU, ce sarcină ți-a dat d-tale în legătură cu PATRASCANU ?

BERMAN: Am asistat la o serie de întîlniri în perioada 1940-1944, la care a asistat și PATRASCANU și KOFLER. Prima din aceste întîlniri a fost în primăvara lui 1941, înainte de intrarea noastră în război. La această întîlnire STEFANESCU ne-a comunicat că după informațiile lui războiul antisovietic pregătit de Hitler va fi pornit în curînd, că Romînia va merge alături de Hitler în acest război. STEFANESCU a întrebat pe PATRASCANU și pe KOFLER dacă instrucțiunile pe care le-a dat cu privire la dezinformarea maselor muncitoare despre pregătirea acestui război au fost împlinite așa cum dăduse el instrucțiuni, instrucțiuni care veneau din partea serviciului de spionaj britanic. PATRASCANU a confirmat acțiunea care a dus-o el, că masele muncitoare erau complect neinformate despre războiul care o să vină și erau nepregătite pentru acțiuni contra acestui război. STEFANESCU a mai spus că după informațiile lui, comuniștii vor fi arestați sau internați la declanșarea războiului,

./.

dar că a luat măsura ca PATRASCANU să nu fie arestat și nici internat,și să i se dea domiciliu forțat la locuința părinților lui,dela Poiana Țapului.

Președ:După aceasta KOFLER,CALMANOVICI și PATRASCANU au dat informații lui ALEX.STEFANESCU?

BERMAN:Da.

Președ:Ce fel de informații ai dat dta lui STEFANESCU?

BERMAN:Am dat informații despre marile construcții din regiunile petrolifere,pentru protejarea tuturor rezervoarelor de produse petrolifere,informații despre acapararea unei serii de grupuri petrolifere romînești de către soc.germană care se înființase atunci "Continental Oil Gheselchaft",informații despre producția metalurgică,despre producția silvică din țară și despre domeniile silvice pe care le acaparaseră nemții în perioada de dinainte de război,informații despre exportul de cereale al Romîniei,despre bombardamentele aeriene și despre rezultatul acestor bombardamente,despre numărul caselor distruse și avariate,despre numărul persoanelor omorîte și rănite,despre unele poziții ale bateriilor antiaeriene din București și unele regiuni ale țării.Am mai dat niște studii despre Banca de Credit,despre Soc.Mica,am dat studii despre cooperație pe care mi le-a dat KOFLER și pe care KOFLER le avea dela VIJOLI.Am mai luat dela un exportator de cereale marfă,dela un vecin de al meu SOREANU,care avea legături cu Serv.Secret de Informații,despre care KOFLER mi-a spus să iau dela el informații,fără ca el însă să știe scopul.

Președ:Dar CALMANOVICI și KOFLER ce informații au dat?

BERMAN :Au dat o serie de informații despre amenajările și reparațiile dela gara din București,dela gările din țară,cum ar fi Timișoara,Ploești,Arad,informații pe care le avea dela un ofițer german KABELATZ,informații în legătură cu bombardamentul.KOFLER a dat informații și despre activitatea partidului,despre structură,membrii ș.a.m.d.

Președ:Dar PATRASCANU ce informații a dat?

BERMAN:Informații politice și mai ales despre situația din partid.

Președ:Dacă KOFLER și CALMANOVICI au știut că PATRASCANU a fost recrutat ca spion de către Intelligence Service?

BERMAN:Au știut încă dela întîlnirea din 1940 cînd am luat contact cu ALEX.STEFANESCU.

Procurorul:Să relateze mai explicit această întîlnire la care a participat și ceilalți coacuzați și cînd STEFANESCU le-a solicitat acest schimb de informații?

./.

BERMAN: Despre poziția lui STEFANESCU, ne-a vorbit KOFLER, mie și lui CALMANOVICI dinainte de această întîlnire și la această întîlnire cînd ni l-a prezentat pe STEFANESCU, KOFLER nu a făcut altceva decît să ne explice din nou în cursul acestei întrevederi. Noi știam însă unde mergem.

Președ: STEFANESCU a dat ceva lui KOFLER?

BERMAN: I-a dat diferite sume de bani în această perioadă dar nu cunosc valoarea acestor sume.

Președ: In perioada aceasta Partidul cunoștea legătura dintre STEFANESCU și resortul financiar pe care-l reprezentați dvs..

BERMAN: Partidul nu cunoștea această legătură, însă în toamna anului 1942 STEFANESCU a cerut ca această legătură să capete un caracter oficial și să fie cunoscută de partid. In acest scop a spus că va veni la mine la birou împreună cu un prieten ing. DRAGOS POP, iar noi să relatăm partidului această legătură. Această vizită a fost începutul relațiilor dintre noi și partid, aceasta s-a petrecut în toamna anului 1942. CALMANOVICI a raportat mai departe acest lucru, care trebuia să servească drept alibi, pentru raporturile dintre noi și ALEX. STEFANESCU.

Președ: Dece a fost nevoie de aranjamentul acesta.

BERMAN: Pentrucă STEFANESCU a dat niște sume de bani partidului și trebuia să se cunoască relațiile întrucît dacă mai tîrziu s-ar fi aflat de legăturile dintre noi și STEFANESCU, noi să putem spune că aceste legături au existat.

Procurorul: Să determine acuzatul precis, ce urmărea STEFANESCU prin procedeul acesta și care era scopul ei?

BERMAN: STEFANESCU vroia ca relațiile să nu apară clandestine și să fie cunoscute de partid, pentrucă dacă după aceea s-ar fi aflat despre aceste relații, să poată spune că ele au fost cunoscute.

Procurorul: Aceste relații au fost tăinuite timp de 2 ani de zile, adică din 1940 pînă în 1942, și deodată în 1942 au început să fie publice, care a fost scopul tăinuirii?

BERMAN: Dela această dată STEFANESCU a început să dea sume de bani direct partidului - lui KOFLER și trebuia ca aceste legături să-și aibă o explicație că există relații între noi și STEFANESCU. Pînă atunci acest lucru nu a fost considerat util.

Președ: Nu a fost cumva determinat STEFANESCU să facă asta datorită unei situații externe?

BERMAN: Evident că situația externă ducea la o schimbare a regimului din Romînia, mai bine zis începuse să se concretizeze.

Președ: Ce instrucțiuni ați avut după aceasta din partea lui STEFANESCU?

BERMAN: In 1942 și 1943 a fost o întîlnire la care a participat PATRASCANU, KOFLER, CALMANOVICI, STEFANESCU și eu, întîlnire care a avut loc la STEFANESCU acasă. STEFANESCU a dat o serie de instrucțiuni

lui KOFLER şi PATRASCANU în legătură cu activitatea partidului.In acel timp PATRASCANU se afla la Poiana Ţapului şi STEFANESCU intervenise să i se dea voie să vie la Bucureşti,fiind adus la această întîlnire de către KOFLER.STEFANESCU a dat o serie de instrucţiuni ale serv. de informaţii britanic pentru activitatea partidului şi printre cele mai importante pe care le ţin minte,era ca să fie izolate elementele din închisori şi lagăre de activitatea partidului,să se creeze chiar fricţiuni pe motiv că ei nu cunosc situaţia din ţară,nu cunosc situaţia politică şi nu sunt în stare să ajute activitatea partidului,şi să fie înlăturate din conducerea partidului elementele revoluţionare şi să fie lăsate numai acele elemente care se aflau sub influenţa lui PATRASCANU şi KOFLER.Să se facă acţiuni de sabotaj mai puţin importante,însă nu grave,dar care să ducă la compromiterea şi la expunerea unor cadre devotate ale partidului.I-a cerut lui KOFLER să-i dea liste de asemenea elemente,care să participe la aceste acţiuni şi KOFLER i-a spus că-i va da asemenea listă .

Procurorul:In ce mod urmau să se facă aceste sabotaje,pentru compromiterea şi exterminarea cadrelor devotate ale partidului?

BERMAN:Acţiunile de sabotaj au fost la început nişte acţiuni de sabotaj cu caracter mai puţin important.Mai tîrziu a cerut ca să înceapă o serie de acţiuni mari de distrugere a căilor de comunicaţii, care ducea spre frontierea Uniunii Sovietice,în scopul întîrzierii avansării armatei sovietice în Romînia şi prin aceasta,să se ajute eventuala intrare în ţară a trupelor americane,dacă acestea ar fi debarcat în Balcani.

Preşed:Cine să facă aceasta?

BERMAN :Elemente cît mai devotate partidului,pe care KOFLER şi PATRASCANU să le stabilească,iar numele lor să fie dat siguranţei. KOFLER a spus că va prezenta asemenea listă .

Preşed:Dar în ce priveşte legătura conducerii partidului de atunci cu membrii partidului din închisori.

BERMAN:Am spus acest lucru că STEFANESCU a cerut ca să se izoleze membrii de partid din închisori şi să nu li se dea posibilitatea ca ei să intre în conducerea partidului,pe motiv că ei nu cunosc situaţia din ţară,nu cunosc situaţia politică şi nu sunt în stare să ajute activitatea partidului,să se creeze chiar fricţiuni cu aceştia. KOFLER şi ceilalţi au spus că va face aceasta.

Preşed:Ce s-a mai arătat în legătură cu PATRASCANU.

BERMAN:STEFANESCU a ~~hotărît~~ apoi ca PATRASCANU să fie trimis la lagărul din Tg.Jiu ca să i se creeze şi lui o aureolă de lagărist, ca să nu se spună că în timpul războiului,nu a fost şi el închis nici un moment.In timpul şederii în lagăr el urma să ducă acţiuni de cîştigarea unor elemente din lagărul Tg.Jiu şi să ia legătura şi cu alte

./.

persoane deportate acolo,ca persoane anglo-file şi cu capitalişti ca AUSNIT,XENOPOL şi alţii,care să stabilească legături pentru activitatea de viitor.

Preşed:Au fost duse la îndeplinire instrucţiunile date de STEFANESCU?

BERMAN:Da au fost duse la îndeplinire.La înapoierea lui PATRASCANU din lagăr,în toamna lui 1943 la o nouă întîlnire PATRASCANU a raportat că a luat legătura cu o serie de comunişti de acolo şi a căutat să-i atragă spre el.Deasemeni că a luat legătura cu XENOPOL şi cu AUSNIT în vederea acestei colaborări de după război.A mai spus că activitatea comuniştilor este destul de vie,că se duce activitate, că se ţin şedinţe de celulă,şi STEFANESCU i-a cerut să-i dea o listă de comuniştii mai activi care să fie scoşi din lagăr şi să fie trimişi la construirea liniei Bumbeşti-Livezeni care se construia acolo,lucru care s-a făcut.

Preşed:După ce a eşit PATRASCANU dela Tg.Jiu,iar v-aţi întîlnit nu?

BERMAN:Da,ne-am întîlnit la STEFANESCU acasă,PATRASCANU, KOFLER,CALMANOVICI şi cu mine.

Preşed:PATRASCANU a raportat activitatea lui cu ocazia cînd a fost în lagăr.

BERMAN:Da.

Preşed:Cu ocazia acestei întîlniri ce a mai spus STEFANESCU

BERMAN:STEFANESCU a mai spus că după informaţiile lui planul CHURCHIL de debarcarea trupelor anglo-americane în Balcani probabil se va realiza că aceste trupe vor intra în Romînia şi în felul ăsta va fi asigurat regimul burghez la noi în ţară.STEFANESCU a informat în felul acesta pe PATRASCANU şi KOFLER.

Preşed:Ce trebuia să faceţi dvs.pentru aceasta?Pentrucă poporul căuta să se elibereze,armata sovietică se apropia şi poporul începuse să facă unele acţiuni de eliberare.

BERMAN:Trebuia să facem o propagandă care să împiedice aceste acţiuni de eliberare ,o propagandă antisovietică ostilă Uniunii Sovietice.

Preşed:FORIS şi KOFLER ce au făcut ei în această perioadă.

BERMAN: Nu cunosc activitatea lui KOFLER şi FORIS.

Preşed:In legătură cu înlăturarea din conducere a elementelor devotate.

BERMAN:KOFLER a înlăturat din conducere grupul lui PARVULESCU.Stiu acest lucru,şi acest lucru l-a comunicat şi lui STEFANESCU.

Procurorul:Să spună acuzatul ce profesiune a avut?

BERMAN:Inginer constructor.

Procurorul:Unde lucra în această calitate?

BERMAN:Lucram la întreprinderea "Prager".

/

147

Procurorul:In ce calitate?

BERMAN:Eram conducător tehnic şi aveam participare la beneficiile întreprinderii. 14

Procurorul:Nu l-a cunoscut pe STEFANESCU pînă în 1940, fiind conducătorul întreprinderilor Prager?

BERMAN:Nu.

Procurorul:La construirea fabricei Tălmaciu,n-a participat firma Prager.Cine a construit fabrica dela Tălmaciu?

BERMAN:Intreprinderile "Tiberiu Eremia".

Procurorul:Dar întreprinderile Prager n-au auzit de această mare construcţie care s-a făcut acolo?

BERMAN:STEFANESCU nu avea o profesiune similară,el avea o întreprinderexx textilă.In construcţii nu am avut nimic cu STEFANESCU,ştiu că el era cointeresat la întreprinderile Tiberiu Eremia, ca,capitalist,nu în calitate de constructor.

Preşed:După ce s-a eliberat PATRASCANU,ce activitate a dus?

BERMAN:Am mai asistat la o întîlnire în primăvara anului 1944,între KOFLER,PATRASCANU şi STEFANESCU,în care STEFANESCU i-a dat instrucţiuni lui PATRASCANU în legătură cu tratativele pe care le ducea cu GHEORGHE TATARASCU pentru încheerea unui acord,ca în afară de acordul pe care-l făcea xx GH.TATARASCU cu partidul ,pentru o colaborare,să închee şi PATRASCANU un acord personal,în vederea folosirii acestei înţelegeri pentru menţinerea regimului burghez în România în perioada de după război.

Preşed:Cu alţi conducători de partide istorice,n-a avut legătură PATRASCANU,în afară de TATARASCU?

BERMAN:Ştiu acest lucru,dar nu ştiu în detalii.Am auzit de tratativele duse cu MANIU,TITEL PETRESCU şi BRATIANU.

Preşed:Dar cu MANIU,BRATIANU,TITEL PETRESCU a încheiat el o astfel de înţelegere?

BERMAN:După cîte ştiu,a încheiat o astfel de înţelegere.

Preşed:Ce activitate a dus în această perioadă STEFANESCU, şi dacă a luat legătura cu cineva?

BERMAN:N-am cunoştinţă de această parte din activitatea lui STEFANESCU.

Preşed: Bine,dar el nu vă spunea niciodată.

BERMANx: Am participat la o serie de întîlniri,dar aici n-au discutat decît chestiuni ce ne-au interesat.Poate să fi discutat cu PATRASCANU şi cu ceilalţi,în alte întîlniri la care eu nu am asistat.

Preşed:Intîlnirea din primăvara anului 1944,a avut loc înainte,sau după înlăturarea lui FORIS şi KOFLER dela conducerea par-

./.

tidului.

BERMAN:A avut loc înainte.

Preşed:Ce instrucţiuni aţi primit dela STEFANESCU,după înlăturarea lui KOFLER şi FORIS din conducerea partidului?

BERMAN:A spus că de acum înainte trebue contat în special pe poziţia lui PATRASCANU în conducerea partidului,prin înlăturarea lui KOFLER.

Preşed:La următoarele întîlniri a mai fost KOFLER?

BERMAN:KOFLER n-a mai fost la alte întîlniri.

Preşed:Vorbeşte despre întîlnirea dintre STEFANESCU,PATRASCANU şi dta,care a avut loc în vara anului 1944?

BERMAN:La această întîlnire,STEFANESCU i-a cerut lui PATRASCANU ca să stabilească o înţelegere cu partidele aşa zise democratice,sau cu organizaţiile de masă profesionale,în vederea stabilirii unei colaborări de ~~xxxxxx~~ guvernare în perioada de după război, în care Partidul Comunist să capete un rol secundar şi celelalte partide să majoreze PCR ca număr.I-a cerut lui PATRASCANU să înceapă să ia contact cu o serie de asociaţii pentru pregătirea unei înţelegerii în vederea unui guvern în care PCR să nu-şi aibă un cuvînt hotăritor.x

Preşed:Pe linie de partid,ce trebuia să facă PATRASCANU?

BERMAN:Trebuia să urmărească ca să obţină conducerea partidului,să poată să-şi asigure în partid o poziţie conducătoare.

Preşed:PATRASCANU a fost de acord cu ceiace i-a spus STEFANESCU?

BERMAN:In discuţia care a avut loc,PATRASCANU s-a declarat de acord şi a spus că va face aceste demersuri în vederea acestor tratative.

Preşed:Ce-aţi discutat cu STEFANESCU în vara anului 1944, în privinţa înfiinţării unor depozite de armament?

BERMAN: STEFANESCU a spus că vrea să înfiinţeze o serie de depozite de armament în ţară,pe care să le folosească eventual după terminarea războiului,în interesul serv.britanic de informaţii.A stabilit un depozit la Bucureşti la fabr.Buhuşi,unul la Ploeşti la fabrica Dorobanţul,şi un depozit la fabrica lui dela Tălmaciu.Acestea trebuiau să fie alimentate cu muniţii pe care STEFANESCU trebuia să le primească dela un comandant militar din Bucureşti.Evenimentele s-au precipitat,acestcomandant a fost schimbat şi STEFANESCU n-a mai avut posibilitatea să facă legătura cu un alt comandant,astfel că STEFANESCU n-a x mai putut realiza acest plan.

Preşed:CAIMANOVICI ce rol a primit în înfiinţarea acestor depozite?

BERMAN:Urma să facă lucrări de amenajare şi de echiparea

./.

locurilor unde urma să fie depozite de armament.

Preşed:După 23 Aug.1944 ai mai menţinut legături de spionaj cu STEFANESCU?

BERMAN:Da le-am menţinut pînă la arestarea lui în 1948?

Preşed:După 23 Aug. ce instrucţiuni ai primit dela STEFANESCU pentru indeplinirea......

BERMAN:A spus că în îndeplinirea acestor sarcini de informaţii să caut să fac legătura cu alţi oameni care pot să servească la procurarea acestor informaţii.

Preşed:Ce informaţii ai furnizat dta lui STEFANESCU,în perioada de după 23 Aug.

BERMAN:I-am dat informaţii cu caracter economic şi anume: informaţii despre producţia noastră industrială,despre producţia petroliferă,despre producţia industriei forestiere,despre producţia industriei chimice,despre producţia agricolă din această perioadă,şi toate ramurile industriale pe care le cunoşteam.

Preşed:Ce studii şi documente ai furnizat lui STEFANESCU?

BERMAN:I-am dat studii nu documente în legătură cu aceste informaţii pe care le-am dat.

Preşed:De unde le aveai?

BERMAN:Studiile le aveam dela Consiliul Superior Economic, unde am funcţionat ca secretar al unei comisii tehnice?

Preşed:Ce documente ai dat?

BERMAN:Documente nu am dat,am dat studii.

Preşed:Dar copii după procese verbale?

BERMAN:I-am dat unele copii după procesele verbale,dela Consiliul Superior Economic.

Preşed:Dar în legătură cu tratatele economice dintre ţara noastră şi Uniunea Sovietică?

BERMAN:In legătură cu tratatele economice în calitatea mea de secretar aveam accesul la diferite comisii şi îmi procuram aceste date.

Preşed:CALMANOVICI a transmis informaţii lui STEFANESCU, după 23 Aug.?

BERMAN: Stiu că şi CALMANOVICI a transmis informaţii în perioada de după 23 aug. pînă la arestarea lui STEFANESCU.

Preşed:STEFANESCU a menţinut legături cu PATRASCANU după 23 aug.1944?

BERMAN:Da a menţinut.Mi-a cerut să-i aranjez întîlniri cu PATRASCANU.O parte din întîlniri s-au ţinut în biroul meu din Intr.B Albă Nr.3.

Preşed:Cam de cîte ori s-au întîlnit?

BERMAN:De 10-15 ori.O altă parte s-a ţinut acasă la TOROS

./.

Procurorul: Cum aranjaţi aceste legături ?

BERMAN: Aranjam aceste întîlniri în convorbirile telefonice pe care le aveam cu PATRASCANU şi stabilisem un cod şi anume casa lui TOROSIAN avea un nume, iar biroul meu un alt nume, după cum avea interes PATRASCANU să vină la biroul meu sau la TOROSIAN.

Preşedintele: Cînd a avut loc prima întîlnire ?

BERMAN: In Oct.1944, la biroul meu.

Preşedintele: Ce misiune a primit atunci PATRASCANU ?

BERMAN: In discuţiile care au avut loc cu STEFANESCU, STEFANESCU i-a transmis o serie de instrucţiuni pe care le avea dela serviciul britanic de informaţii, despre activitatea care urma să o ducă el în cadrul partidului. I-a cerut săimprime o linie naţionalistă activiştilor partidului,să aducă la conducerea org.de partid mai ales în provincie elementemic burgheze şi să îndepărteze elementele muncitoreşti,să ducă o politică care să menţină o colaborare cît mai strînsă cu burghezia pentru a nu slăbi poziţia acesteia în stat.

Preşed": La următoarea întîlnire STEFANESCU a mai adîncit aceste instrucţiuni?

BERMAN: STEFANESCU şi la celelalte întîlniri la care am participat a mai adîncit aceste instrucţiuni şi în acelaş timp i-a dat o serie de instrucţiuni cu privire la sabotarea situaţiei economice din ţară,cerîndu-i ca inflaţia să se producă mai ales prin acordarea de credite mari industriaşilor pentru specula cu aur şi nu pentru menţinerea fabricilor lor în stare de funcţionare şi să protejeze asemenea investiţii care nu sunt rentabile.PATRASCANU a spus că va duce această acţiune şi în altă ocazie a raportat că a lucrat împreună cu BEJAN,ALEXANDRINI şi VIJOLI.

Preşed.:Ce i-a spus lui PATRASCANU în legătură cu activitatea inteligence service-ului în partidele comuniste.

BERMAN:I-a spus că activitatea de informare este dusă în toate ţările simultan,eliberate de Armata Roşie în scopul producerii unor lovituri de răsturnare a conducerilor revoluţionare din aceste partide şi înlocuirea lor cu conduceri care să facă jocul intereselor britanice,din aceste ţări,însă că aceste acţiuni duse în fiecare ţară trebuesc făcute în mod izolat,pentru a nu duce la prăbuşire întreg planul britanic,în cazul cînd s-ar fi descoperit o asemenea acţiune în aceste ţări,şi că PATRASCANU ar fi dorit să cunoască şi să capete legătură cu ceilalţi analogi din acele ţări,însă STEFANESCU a refuzat şi a spus că acest lucru este contra liniei pe care a dat-o serviciului de spionaj,de a menţine iluzia acestei acţiuni,de înlăturare a conducerii revoluţionare a partidelor comuniste din aceste ţări.

./.

Preşed: Pentru ce?

BERMAN: Pentru/că descoperirea celorlalte acţiuni duse în toate ţările duc la prăbuşirea planurilor britanice şi să izoleze, şi ceilalţi să poată continua acţiunea.

Preşed: Arată ce fapte concrete cunoşti din activitatea lui PATRASCANU şi STEFANESCU, în executarea instrucţiunilor serv. de informaţii?

BERMAN: Fapte concrete sunt creditele mari cari s-au acordat în legătură cu desvoltarea inflaţiei şi cu ducerea la prăbuşirea monezii.

Preşed: Ce poţi să ne spui, un caz cui i s-a acordat un credit mare?

BERMAN: S-au acordat credite soc. petrolifere şi industriei metalurgice, credite mari cari prin acest fapt a dus la slăbirea monezii şi la subminarea economiei.

Preşed: Dar la întreprinderile din sectorul de stat s-au dat credite, sau întreprinderilor în cadrul sovromurilor?

BERMAN: Nu erau încă atunci sovromurile. La aceste întreprinderi se dădeau credite cît mai mici. La întreprinderile mai sănătoase şi viabile care mergeau pe linia intereselor naţionale se refuzau creditele.

Preşed: Ce informaţii furniza PATRASCANU lui STEFANESCU în ~~executarea instrucţiunilor serviciului de informaţii~~ această perioadă

BERMAN: PATRASCANU furniza lui STEFANESCU informaţii privind activitatea partidului, informaţii asupra activităţii Comitetului Central, despre cadrele partidului, despre poziţia fiecăruia dintre conducătorii de partid care era atitudinea lor, despre acţiunile pe care le proecta partidul, în vederea informării exacte asupra activităţii partidului în această perioadă.

Preşed: Ce cunoşti dumneata despre acţiunea lui PATRASCANU de a pune mîna pe conducerea guvernului în 1945?

BERMAN: Nu cunosc detalii, ştiu dela STEFANESCU că el îi dăduse instrucţiuni lui PATRASCANU ca să caute să ducă o acţiune pentru înlăturarea guvernului GROZA şi formarea unui guvern PATRASCANU care să meargă pe linia intereselor engleze.

Preşed: Mai cunoşti vreo acţiune dusă de PATRASCANU în scopul răsturnării guvernului GROZA, în afară de cele care le-ai spus, dela altcineva? Dacă ZILBER ţi-a spus?

BERMAN: In legătură cu conferinţa dela Paris, acolo PATRASCANU a dus o acţiune în legătură cu TATARASCU pentru înlăturarea guvernului GROZA, dar nu mi-a spus detaliile, n-am cunoscut detaliile.

Preşed: Dacă ţi-a spus de TATARASCU că a luat legătura cu cineva?

./.

BERMAN: Mi-a spus că TATARASCU a luat legătura cu BYRNES Ministrul de Externe al Statelor Unite.

Preşed: Si ce-au discutat nu ţi-au spus?

BERMAN: Nu mi-au spus ce-au discutat,mi-au spus că în vederea aceasta că PATRASCANU să preia guvernul şi să înlăture guvernul GROZA şi că i-a înaintat un memoriu lui asupra situaţi[ei] economice din ţară,la care a participat şi PATRASCANU.

Procurorul : Ce activitate a desfăşurat el după instrucţiunile lui STEFANESCU privitor la publicaţiile partidului?

BERMAN : STEFANESCU mi-a dat mie şi lui KOFLER instrucţiuni cu privire la fondul şi conţinutul publicaţiilor partidului din perioada 1940-1944,Instrucţiunile lui STEFANESCU spunea[u] că publicaţiile de partid trebuiau să fie lipsite de fond revoluţionar,să fie lipsite de un caracter mobilizator,să nu se pună probleme concrete,să nu se pregătească masele pentru răsboiul anti~~xxxxxxx~~ hitlerist,care erau pregătite aici în ţară - acestea să fie multiplicate la aparate pentruca să nu iasă în tiraj mare şi să nu fie tipărite,ele să fie difuzate într-un mod prost şi să fie mai ales difuzate în straturile mic burgheze şi nu în cartierele muncitoreşti.

Procuror: In legătură cu activitatea de sabotaj şi activitatea pe care trebuia să o ducă partidul,împotriva partizanistului la noi,ce cunoştinţe are el.?

BERMAN : Am spus acest lucru.

Procurorul: Vă rog să spună acuzatul care era numele lui conspirativ între anii 1940-1944 cît timp a lucrat în această agentură ?

BERMAN : Numele meu a fost FICHER,

Procurorul: Dar a lui STEFANESCU şi CALMANOVICI?

BERMAN:A lui STEFANESCU a fost ION,iar a lui CALMANOVICI era ALFRED.

Preşed:Cine era cunoscut pe numele de SERGIU şi LEONID?

BERMAN: Era KOFLER,sub amîndouă numele.

Procurorul: Tov.Preşedinte,vă depun un document în care se găsesc 54 de scrisori din care rezultă activitatea criminală pe care a dus-o acuzatul BERMAN în această agentură,scrisori scrise de către CALMANOVICI lui KOFLER în timpul acesta 1943-1944 şi în care este trecut şi numele de FICHER,deci numel[e] conspirativ al acuzatului pe care a spus acuzatul azi,din care rezultă această activitate criminală pe deoparte,rezultă că FICHER a făcut parte din această agentură ,pe dealtă parte re-

./.

zultă că această agentură a făcut o serie întreagă de sabotaje î scopul de a discrimina cadrele devotate ale partidului şi în acelaş timp rezultă şi nemulţumirea lui STEFANESCU că nu s-au putut face acţiuni de sabotaj.

Preşed:Cunoşti dumneata ceva despre felul prin care informa CALMANOVICI pe KOFLER prin aceste scrisori.

BERMAN: Nu că nu ştiam de scrisori,nici conţinutul acestor scrisori,prin aceste scrisori CALMANOVICI avea corespondenţă directă cu profesorul.CALMANOVICI era legătura mea superioară ,scrisorile nu le cunosc conţinutul,însă îi raporta despre activitatea noastră.

Preşed: Legătura dumitale era CALMANOVICI şi KOFLER?

BERMAN: Da.Legătura mea era CALMANOVICI şi KOFLER.

Preşed:KOFLER nu avea legături directe cu dumneata?

BERMAN: Mă întîlneam cu KOFLER,dar mai des mă întîlneam cu CALMANOVICI,cu KOFLER mă întîlneam mai rar el se întîlnea mai des cu CALMANOVICI şi ţinea un contact permanent.

Procurorul: In executarea instrucţiunilor primite dela STEFANESCU urma să se cenzureze de către KOFLER publicaţiile partidului,cu cine se consulta şi se consfătuia KOFLER/atunci cînd urma să redacteze şi să lucreze lucrări de partid şi să le difuzeze?

BERMAN : Am spus că am fost consultat şi eu că mi-au fost prezentate şi mie.

Procurorul: Dacă KOFLER i-a comunicat că a ars şi distrus materialul de partid ce trebuia difuzat?

BERMAN: Da,KOFLER mi-a comunicat că a ars şi distrus material de partid o parte din anumite publicaţii ca să nu fie difuzate.

Procurorul: Tov.Preşedinte,acuzatul a recunoscut,dar pentru a clarifica şi a evita o confuzie ce pare că poate rezulta exprimînd şi vorbind de partid şi ţin să clarific următoarea situaţie.A luat legătură cu STEFANESCU în 1942,zice acuzatul am luat legătura cu partidul şi am început să particip la şedinţe spunîndu-se că sunt membru de partid,dar cine,KOFLER,CALMANOVICI,PATRASCANU şi BERMAN şi care se duceau la aceste şedinţe, unde STEFANESCU le dădea instrucţiuni din ordinele cui să fie nimicite cadrele partidului - căre partid - sau ei erau acest grup care erau de acord cu propunerile lui STEFANESCU pentru a nimici cadrele partidului.Trebue să lămurim această situaţie. Au participat la aceste şedinţe unde se dădeau instrucţiuni de nimicirea cadrelor,în diferite acţiuni de sabotaj ca să nu înainteze armata Sovietică sau alte lucruri pe care trebuia

./.

să le facă. Vasă zică, acest grup şi în alte grupe, care o parte di ei erau din nefericire membri de partid, această situaţie să o clarificăm.

BERMAN: N-am spus că acestea erau şedinţe de partid, n-am spus nici un moment, întîlnirile au fost întîlniri, am spus că au avut loc cu STEFANESCU. STEFANESCU a cerut ca să-i fie cunoscute legăturile care există între el şi acest grup.

Procurorul: Aceasta a fost una. Dar după aceasta STEFANESCU a dat diferite instrucţiuni care trebuiau să fie introduse în munca de partid prin cine?

BERMAN: Prin PATRASCANU şi KOFLER.

Procurorul : A participat el la aceste şedinţe?

BERMAN: Am spus.

Procurorul: A participat el la aceste şedinţe, a auzit de aceste instrucţiuni?

BERMAN: Sigur am spus.

Procurorul: A luat parte la aceasta, a luat cunoştinţă de cuprinsul instrucţiunilor şi a executat parte din ele?

BERMAN: Nu de executat eu nu am executat, n-am avut nici un rol, ceeace mă priveà pe mine în compartimentul meu de activitate.

Procurorul: Ai fost de acord cu instrucţiunile date de STEFANESCU, în calitate de membru de partid?

BERMAN: Da am fost de acord, evident că am fost de acord.

Procurorul: Vă rog să-mi îngăduiţi ca să citesc un foarte scurt pasagiu dintr-o declaraţie dată de acuzatul BERMAN la confruntarea care i s-a făcut de către tov.procuror cu acuzatu CALMANOVICI. Declaraţiile pe care el le-a dat şi înainte, în faţa anchetatorului pe care a menţinut-o şi ulterior după confruntarea făcută în faţa procurorului, el a spus următoarele. In primăvara anului 1939, STEFANESCU mi-a spus că este informat că EMIL CALMANOVICI este un antreprenor şi un om bine situat şi donează sume importante pentru partid, el mi-a spus să iau contact cu el şi să aflu care este situaţia. STEFANESCU vroia ca şi eu să donez sume pentru partid în vederea influenţării conducerii partidului în direcţia intereselor engleze. Am luat legătura cu CALMANOVICI şi am constatat că el donează sume pentru partid din oportunism şi că vrea să-şi facă carieră politică. I-am spus acest lucru lui ALEXANDRU STEFANESCU care mi-a propus să creiem un organ financiar care să furnizeze partidului fonduri

./.

importante pentru a putea influența conducerea partidului - evident că nu este vorba de partid - ci de KOFLER, l-am chemat după aceia pe CALMANOVICI la mine la birou și i-am spus că eu sunt în legătură cu ALEXANDRU STEFANESCU care este omul englezilor a Inteligence Service, care va da deasemenea sume importante. I-am propus lui CALMANOVICI înființarea unui asemenea organ financiar, CALMANOVICI mi-a spus că el nu este în conducerea partidului, dar că are legături cu KOFLER care este membru al C.C. Mi-a mai spus că și KOFLER este un oportunist. Am avut o nouă întrevedere cu CALMANOVICI spunîndu-mi că KOFLER este de acord cu înființarea acestui organ. Pe baza înființării acestui organ STEFANESCU îmi dădea mie instrucțiuni de spionaj pe care eu le transmiteam lui KOFLER și CALMANOVICI astfel am stabilit legătura de spionaj cu CALMANOVICI. Aceasta este declarația dată.

Președintele: Ce-ai de spus în legătură cu aceasta?

BERMAN: Am de spus că legătura cu CALMANOVICI, adevăra am făcut-o în anul 1939 cînd CALMANOVICI m-a atras pe mine în această muncă de financiar, însă legătura cu ALEXANDRU STEFANESC este așa cum am arătat, am făcut-o în anul 1940.

Procurorul: Mai înainte de 1939 ai avut legătură cu partidul?

BERMAN: Eu am avut legătură cu partidul în 1933, și aceasta consta prin sume de bani care le dădeam partidului și ni articole la ziar pe care le-am dat.

Procurorul: Cum se explică că dela începutul începutului a declarat în forma aceasta, în cadrul cercetărilor, la confruntările făcute de către tov. procuror, declară în acest mod în fața lui CALMANOVICI și a confirmat ulterior aceste declarați și azi vine în instanță cu prezentarea unei noi versiuni.

BERMAN: Da, îmi dați voie. Nu astăzi am venit în fața instanței, ci mai de mult am spus aceasta, și nici CALMANOVICI nu recunoscut această formă care am dat-o eu și care nu corespunde realității. Realitatea este că pe CALMANOVICI l-am cunoscut în 19 dar cu ALEXANDRU STEFANESCU am luat legătura în 1940 și această legătură mi-a făcut-o KOFLER așa cum recunoaște și CALMANOVICI această confruntare.

Procurorul: Dacă KOFLER obișnuia să joace la Cazinou

BERMAN: Da. Știu că KOFLER juca la Casinoul din Sinai

Procurorul: A vorbit acuzatul aici despre acțiuni de sabotaj de după 23 august 1944. Să precizeze cine conducea aceste acțiuni, dacă era un organ special creiat de sabotarea economiei naționale?

BERMAN: Acţiunea de sabotaj a economiei naţionale pe linie industrială a condus-o ALEX.STEFANESCU, care-şi formase un grup, format dintr-o serie de mari industriaşi MAX AUSNIT, GARTNER, director general al soc.petrolifere Astra Romînă, STAN RIZESCU, industriaş textilist, şi VARNOUD un industriaş de materiale de construcţie şi alţii.

Preşed: Dar cu ALEXANDRU POP?

BERMAN: Cu ALEXANDRU POP, din moment ce era AUSNIT, nu mai avea nevoie.

Procurorul: O precizare să-mi facă, în declaraţiile date la cercetări şi în confruntări a vorbit despre legăturile intime dintre acuzatul PATRASCANU şi STEFANESCU, care a mers pînă acolo încît STEFANESCU dirija activitatea publicistică a lui PATRASCANU. Să vorbească aici despre această chestiune?

BERMAN: PATRASCANU a pregătit două volume, lucrările "Sub trei dictaturi" şi Bazele Economice ale Romîniei. Aceste lucrări le-a pregătit fiind influenţat direct de STEFANESCU, şi i-a prezentat lui la una din întîlniri chiar manuscrisul lui STEFANESCU, să-l vadă dacă este de acord cu ele, dacă sunt făcute în spiritul instrucţiunilor lui STEFANESCU, de a nu duce la lămurirea masselor, asupra scopurilor revoluţionare ale partidului - adică a vederilor Intelligence Service-ului britanic de informaţii - a aduce unele confuzii în capul masselor. Aşa că înainte de a tipări aceste lucrări, PATRASCANU a cerut avizul lui STEFANESCU pentru publicarea lor.

Asesorul: Dacă în 1940 ai mai furnizat informaţii ?

BERMAN: Nu, nu am furnizat niciodată.

Asesorul: Ce te-a determinat în 1940 cînd ai luat legătura cu KOFLER, să te angajezi în furnizarea de informaţii?

BERMAN: KOFLER m-a convins, pe CALMANOVICI şi pe mine că trebue să-l ajutăm pe ALEX.STEFANESCU în activitatea pe care o duce el de informare a serviciului britanic de informaţii în Romînia din acea perioadă.

Apărarea: Acuzatul a declarat că a fost responsabil financiar în ilegalitate, între 1940-1944. Poate să dea numele comuniştilor cărora le-a dat ajutor din fondurile partidului?

BERMAN: Eu n-am avut nicio însărcinare, n-aş putea da vreun nume întrucît eu nu am distribuit bani ci procuram numai bani, distribuţia nu era în atribuţia mea.

Procurorul: In ce priveşte provocarea comuniştilor din închisori, a avut vreo activitate concretă în legătură cu aceasta acuzatul.

./.

BERMAN:N-am avut niciun fel de legătură,nici nu-i cunoşteam.

Procurorul:Dacă în perioada inflaţiei cînd s-au dat ajutoare pentru întreprinderi,întreprinderea "Banloc" a primit asemenea aconturi de ajutorare.

BERMAN:Aveam legături cu întreprinderea Banloc,aveam o parte de acţiuni ale mele la întreprinderea Banloc,dar nu ştiu ca în acel timp să fi primit ajutor,fonduri dela CEC.Dela CEC a primit doar un credit pentru construcţii.

Procurorul:A vîndutsoc.Banloc CEC-ului un imobil important.

BERMAN:Vîndut,nu ştiu.

Procurorul:Aici a fost prezentată o copie din procesul verbal al CEC-ului,care arată că CEC a cumpărat un mare imobil dela soc. Banloc,în valoare de 4 miliarde 8oo milioane lei.

BERMAN:Nu l-a cumpărat,a dat un credit .Nu-mi aduc aminte să fi cumpărat soc.Banloc.Societatea avea un singur imobil acela din cal.Victoriei şi a primit credite pentru terminarea imobilului,dar nu l-a cumpărat.

Apărarea:A spus acuzatul în legătură cu cele două lucrări ale lui PATRASCANU,că le-a făcut la îndrumarea lui ALEX.STEFANESCU. Dar cea de a treia lucrare "Noi curente în filozofie".

BERMAN:Nu ştiu.Poate să fi avut discuţii la o altă întîlnire Se poate să fi discutat despre acest lucru,am ştiut dar nu ştiu să-l fi influenţat STEFANESCU în această direcţie.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ALEXANDRU STEFANESCU

Președ: Acuzat STEFANESCU ALEXANDRU, ai auzit actul de acuzare, ai înțeles pentru ce ești trimis în judecată?

STEFANESCU: Am înțeles, este un fel de a spune .

Președ: Am să-ți pun cîteva întrebări pentru a lămuri faptele pentru care ești trimis în judecată? In ce împrejurări ai intrat dta în contact cu cercurile industriale și comerciale britanice. Arată dar pe scurt?

STEFANESCU: Dle președ. și onorat tribunal, este o chestiune foarte veche, este o chestiune de aproape jumătate de secol, era un mijloc de a-mi cîștiga existența. Era acum 46 ani, și-am lucrat acolo și după aceea am învățat să-mi cîștig banii, am lucrat în diferite fabrici am găsit de lucru acolo, pînă în 1915 cînd am venit aici în țară în legătură cu mobilizarea.

Președ: Deci ai stat în Marea Britanie din 1907 sau 1908 pînă în 1915, începîndu-se mobilizările pentru război.

In timpul primului război mondial, ce misiuni ai avut, ce funcții?

STEFANESCU: Ce funcții am îndeplinit, am fost sublocotenent de rezervă, de administrație, n-am comandat nimic. Eu am fost trimis la o unitate și fiindcă la această unitate era ocupat postul m-a trimis la corpul 3 armată la Galați și acolo m-am dus și m-am prezentat cu o hîrtie, așa cum am fost trimis dela Divizia 5-a, i-a m-a trimis acolo, am arătat hîrtia dlui colonel care era șef de stat major acolo, acesta m-a trimis la un alt dl. colonel de specialitate, un domn col. intendant și mi-a spus ca să stau în camera de alături la o masă și cînd o să aibe de lucru o să-mi dea. M-am dus acolo așa cum mi s-a dat ordin, apoi după cîteva zile, două sau trei, nu știu precis, dar nu cu un ordin scris, mi-a spus ca să mă duc la moara Steaua. I-am spus să-mi dea un ordin scris și el mi-a spus că să mă duc acolo , fiindcă acolo este un administrator civil al statului , este un sechestru judiciar. La moara aceea dta ai să duci din partea mea, a serv. de intendență Corpul 3 și ai sănotezi în fiecare zi, pe o perioadă pînă am săți dau o altă misiune, și ai sănotezi vagoanele de grîu care intră și vagoanele de făină care ies, sau alte produce. Am înțeles să trăiți și m-am dus acolo.

Președ: In 1919 ai mai stat acolo?

STEFANESCU: Să vorbesc despre procesul acela care a fost montat de niște ticăloși?

Președ: Nu, arată în 1919 unde ai fost?

STEFANESCU: In 1919 am venit la Bucureşti din Moldova şi eram demobilizat, şi am căzut bolnav de gripă spaniolă, dar m-am făcut bine şi am fost în convalescenţă, cînd am primit un ordin de mobilizare ca să mă prezint la Marele Stat Major şi la Marele Stat Major cînd m-am dus, mă aştepta o hîrtie care mi-a predat-o un domn colonel pe care îmi aduc perfect de bine aminte era mititel, colonel al statului major, cred că-l chema COSTANDACHE, unul mic, şi mi-a spus că cu ordinul ăsta ai să te duci la Vamă şi ai să te prezinţi acolo colonelului CAPITANEANU, după cum este scris în acest ordin. Am înţeles, m-am dus acasă am luat atunci ce-mi trebuia şi după aceea m-amdus acolo la vamă. Intr-un interval oarecare m-am prezentat la dl. CAPITANEANU şi mi-a dat un post. Acolo erau mai mulţi ofiţeri, era un post de mare importanţă, legătura cu armatele aliate de ocupaţie din Bulgaria, armatele anglo-franco-italiene, iar eu eram unul din ajutorii colonelului CAPITANEANU. In această funcţie de ofiţer de legătură, de aceea are importanţă că în acest post se făcea emigraţie de populaţie, dislocările de populaţie din diferitele părţi ale ţării, fie din Bulgaria în Romînia, fie din Romînia în Bulgaria, lumea care a fost dislocată din cauza războiului şi printre aceştia, unii aveau acte, alţii nu aveau acte şi atunci era o întreagă bucătărie de făcut , pe care trebuia s-o facă armatele aliate de control, de ocupaţie. Ei nu puteau şi atunci era ofiţerul de legătură cu organul lor, din care făceam şi eu parte. Am stat acolo atşat la această divizie, colonelul era mai mult ~~mai~~ la Bucureşti şi la un moment dat , ~~eu~~ conduceam această muncă, pentrucă ofiţerii ceilalţi doi care erau acolo, nu prea se ocupau cu această treabă şi duceam eu această bucătărie esenţialul era să o faci caldă. Altceva nu era, erau actele, trebuiai să vezi valoarea lor, să nu faci oamenilor şicane şi lucruri de acestea , să se abuzeze de poziţia şi să înlesneşti lucruri care erau contra legilor. Din punctul acesta de vedere, mie mi s-a acordat această încredere şi am făcut această funcţie.

Preşed.: Dar după ce s-a terminat această chestiune cu armata, după ce te-ai demobilizat.

STEFANESCU: Acolo eu m-am dus în Martie, şi am venit pela sfîrşitul lui Iunie, am rămas aici la Comandamentul Armatei de Dunăre în continuare, pe lîngă col. sau gralul ROSETI care era comandantul armatei de Dunăre, la generalul BERTHELOT şi am rămas în acest oficiu pînă în toamnă ~~pînă~~ prin septembrie, cred că s-a terminat războiul în Ungaria în August sau Septembrie şi atunci s-a lichidat şi această chestiune, a comandamentului Armatei de Dunăre, însă n-am fost demobilizat, m-au trimis tot ca ofiţer de legătură la Crucea Roşie Americană care avea nevoe de oameni, care cunoştea limba. In relaţiile

cu misiunea pe care o aveau de a distribui ajutoare,şi am rămas acolo pînă în februarie 192o şi atunci am fost demobilizat. 160

Preşed:Ce persoane din partea britanicilor aflaţi în ţară ai cunoscut,şi ai avut legături de afaceri înainte de cel de al doilea război mondial?

STEFANESCU:Inainte de al doilea război mondial,eu eram negustor de oarecare importanţă şi industriaş,de oarecare importanţă şi aveam relaţii cu toate întreprinderile mari petrolifere din ţară, cu capitalul britanic şi cu capitalul francez,şi cu capitalul romînesc şi cu capitalul american.Cu toţii am avut afaceri.Dintre britanici cei pe care i-am cunoscut în aceste legături de afaceri au fost dir.gral pe vremea aceea THOMAS MESTERSON ,pe urmă nu ştiu ce a fost, a fost ceva mai mare,care a murit în 194o.Pe acesta l-am cunoscut la societatea petroliferă Unirea.

Preşed:Cine era pe vremea aceea la Soc.Unirea dintre britanici?

STEFANESCU:La soc.Unirea erau mulţi brtianici acolo,dar eu ştiu că reflectaţi la DE CHASTELAINE.Am fost întrebat de multe ori despre el.Acesta era un funcţionar,vorbesc de acum3o de ani,cînd a venit în ţară în anii 1924-1925,nu-mi aduc aminte dar în orice caz era un băeţandru tînăr un inginer,care lucra la schelele de exploatare/petrolifera,şi după aceea a fost adus la biroul de materiale.

Preşed:Dar la Astra Romînă.

STEFANESCU:La Astra Romînă am cunoscut pe WILIAM BURTON, care era la fel director al serv.de materiale,un englez născut în Romînia şi a făcut şcoala în Romînia la liceul Lazăr,vorbeşte romîneşte cum vorbim noi romînii,nu era nici un fel de distincţie,însă era cetăţean englez.In afară de el am cunoscut şi pe alţii.

Preşed:Dela Steaua Romînă pe cine a-i cunoscut?

STEFANESCU:Dela Steaua Romînă am cunoscut diverşi englezi care au fost acolo.Unul era BROZEL.

Preşed:Dintre aceştia care au fost utilizaţi în timpul războiului la Comandamentul Britanic din Cairo.

STEFANESCU:Dle preşed. eu - WILIAM BURTON a murit înainte, după ce a plecat de aici în 194o la cîteva zile după aceea la Istambul,mi-a povestit fratele lui după război că i s-a făcut o injecţie antitifică şi a murit la Istambul aşa că deci acesta nu e.EDUARD MASTERSON fratele lui,după ce acest THOMAS MASTERSON nu mai era director general şi era ceva mai mare decît director general,fiindcă eu eram şi acţionar la această societate,fiind reacţiunea lor,EDUARD zis TED ,nu zis TED era diminutivul lui EDUARD.Acesta era acolo,eu

... acolo pentru un mesagiu pe care

l-am primit dela dl.ALEXANDRU IONESCU ,de acolo i-am văzut semnătura am văzut numele TED şi-am întrebat cine este acest TED MASTERSON şi tocmai prin acest mesagiu mi se comunica,nu ştiu de cine de dl. MANIU,de cine nu pot să spun dar se comunicase despre mine că mă ocup de controlul acestui post de radio emisiune care era şi EDUARD MASTERSON şi acesta nu ştia cine este acest MIMI fiindcă mi s-a dat acest nume conspirativ.

Preşed:Acesta era numeledtale?

STEFANESCU:Să zicem că era,dar nu m-amfolosit de el.

Preşed:Dar despre alţii ?

STEFANESCU:Aici este chestiunea mi s-a pus de nenumărate ori întrebări şi nu mi s-a dat crezare,să vede că nu mi s-a dat crezare cînd am spus că nu am ştiut despre alte persoane.Mi s-a spus şi de DE CHASTELAINE,eu nu ştiu fiindcă DE CHASTELAINE cînd a început să funcţioneze acest punct,el a fost arestat în Romînia, fiind paraşutat.

Preşed:Dacă dta ai ştiut aceasta înainte?

STEFANESCU:N-am ştiut dle preşedinte,după cum n-am ştiut de nici unul din acei care au plecat de aici şi ce-au devenit.

Preşed:Dintre consilierii economici britanici,care au venit în ţară înainte de război,cu cine te-ai întîlnit?

STEFANESCU:Dle colonel principial eu nu prea am avut relaţii cu aceste oficialităţi,dar era momente cînd erai obligat să ai relaţii,dece din cauza convenţiei déla stat la stat.Partea lor de convenţie era administrată aici în Romînia,de către consilierul economic,partea noastră îşi are organul ei ,un organ al Băncii Naţionale,erau mai mari,cînd se întîmplau acrocuri şi mi s-a întîmplat chiar căaşă am aflat că revenise în ţară ALEXANDRU ADAMS care a fost aici consilier economic,imediat după primul război mondial şi evident l-am cunoscut ,pentrucă atunci s-a tratat reconstrucţia căilor ferate,de către un grup industrial anglo-francez şi în acel grup anglo-francez am fost numit printre ,nu dacă persoană importantă,dar care aveam rol în aceste tratative. şi am dus aceste tratative împreună cu ei şi cu guvernul romîn în vederea încheerii contractului,care însă nu s-a executat.Cu dl.ALEXANDRU ADAMS era consilier economic şi în mod fatal cînd se tratează un plan financiar ,fiindcă dvs.ştiţi că acestea s-au făcut cu auspiciile guvernului britanic,deoarece nu se pot aproba credite mari fără aprobarea guvernului britanic,l-am cunoscut pe ALEXANDRU ADAMS ,care după aceea a plecat din Romînia în alte ţări.El mi-a spus că a fost în Spania,Cehoslovacia şi pe urmă a rămas aci

./.

preluînd postul pe care-l ocupa un domn ALFRES.

Preşed: Ce acord a rămas în vigoare cu Marea Britanie?

STEFANESCU: Aceste acorduri erau anulate. Atunci l-am reîntîlnit pe ADAMS într-o chestiune unde era vorba de un excavator, cu care trebuie să lucrăm la un tranşeu de alimentare cu apă a Bucureştilui dela Bragaditu şi furnizarea lui trebuia să fie făcută din Anglia. Consilierul economic s-a opus de a ne da acest excavator şi cînd m-am dus acolo la consilierul economic am dat peste dl. ADAMS, pe care l-am întrebat pentru ce se opune. Atunci el mi-a spus: "bine, dar cum o să poţi plăti acest excavator". "u i-am răspuns: dar, dle, el este deja plătit". Aceasta era în 1938. Pînă în 1939, nu l-am mai văzut pe dl. ADAMS. In 1939, în aprilie, a fost aici o misiune economică, condusă de un oarecare FRIEDERICH, misiune formată din mai mulţi oameni, între care şi un oarecare domn LEE. Pe acest domn LEE îl cunoscusem la Londra cu cîţiva ani în urmă, tot în legătură cu schimbul, la Ministerul Industriei Britanice. Fiind acolo, m-am dus la departamentul respectiv spunîndu-le: "bine d-le dvs., încheiaţi convenţii de care apoi nu vă achitaţi ?", dîndu-mi explicaţii că rebue repartizat şi cutare şi cutare şi cu această ocazie l-am cunoscut şi pe acest domn. LEE. Cu ocazia sosiririi acestei misiuni economice care făcea negocieri în România, eu nu am fost nici la banchet, nici conferinţele lor, deşi au fost recepţii, eu nu m-am amestecat în niciune din aceste treburi, de aceasta se ocupa Malaxa, Auschnitt, Carol al II-lea şi alţii. Intr-o zi mă pomenesc că mă cheamă la telefon ALEXANDRU ADAMS, la o săptămînă după ce a sosit această misiune în România şi îmi spune dle STEFANESCU aşi avea să-ţi fac o rugăminte. Noi avem păreri un vagon, însă vrem să avem şi părerea unui om sobru ca dta. Am acceptat şi i-am spus că dacă vrea să vină fie la birou, fie la mine acasă, însă el mi-a spus că "mai practic ar fi să vi dta la mine pentrucă eu am aci actele, dosare şi îmi e greu să mă deplasez cu ele". Aşa că m-am dus eu la biroul lui, care se găsea pe undeva pe lîngă grădina Icoanei, nu-mi aduc aminte casa, m-am dus acolo şi mi-a spus că vrea să încheie un acord pentru o perioadă de timp.

Războiul nu începuse. Aceasta era înainte de război şi mie mi-a venit să rîd, deoarece peste 2-3 luni exprira vechiul acord şi trebuia să fie altul în vigoare şi l-am întrebat: " în ce măsură pot eu să vă fiu de folos?",- M-a întrebat : "ce crezi despre acest acord este bine să se încheie sau să se fixeze anumite cote pentru anumite materiale esenţiale. Atunci i-am spus că nu pot să am o părere - eu vă spun lucrurile cinstit, aşa cum s-au întîmplat, deşi fără importan-

./.

ţă pentru proces - însă pentrucă spuneţi că trebue să fie ceva în picioare bine. In ceeace priveşte chestiunea cealaltă, privind cotele şi materialele, acestea nu le pot şti din două motive: întîi că Dvs., dacă cumva se întîmplă din nenorocire să izbucnească războiul, şi cum Hitler era pornit cu ameninţările nu era exclus să înceapă războiul şi să zicem că Romînia nu este implicată, însă vor interveni restricţiuni pentru anumite categorii de materiale şi Dvs., trebue să ştiţi ce puteţi şi ce nu puteţi. Si în ce priveşte Romînia este la fel, ce va putea Romînia şi ce nu va putea Romînia dacă izbucneşte războiul. Romînia va înceta să mai fie un stat independent pentrucă Germania imediat va veni să pună stăpînire pe acţiunile Romîniei din punct de vedere economic.

In orice caz mai este vorba de un lucru - îmi spune el - este vorba ca Guvernul Britanic să acorde un împrumut de 6 milioane dolari pentruca să se poată acoperi furniturile care s-ar face şi pe care Romînia ar putea să le acopere din acest împrumut. Evident că aceste furnituri aveau mai mult un caracter militar.

Preşedintele: Cine ţi-a confirmat d-tale ?

STEFANESCU: Mi le-a confirmat col.MACNAB, care era ataşat militar şi pe care-l cunoşteam.

Preşedintele: In afară de el cine mai era dintre cunoscuţii d-tale la Legaţia aBritanică ?

STEFANESCU: Cunoşteam pe Sir REGINALD HOARE. Nu eram prieten cu el, însă îl cunoşteam şi mă cunoştea. Il cunoşteam pe dl.LE ROUJDEL care era consilierul politic al legaţiei - nu ştiu dacă venise în momentul acela sau după ce a izbucnit războiul. Pe acest om nu l-am cunoscut, însă el mi-a comunicat salutări din partea unor prieteni comuni din Marea Britanie, ori aceştia erau tocmai o parte din relaţiile mele personale, deci dacă el era prieten cu nişte prieteni de-ai mei, era şi prietenul meu.

Preşedintele: Ministrul Marei Britanii cînd a plecat din ţară?

STEFANESCU: Sir.REGINALD HOARE cu întreg aparatul a plecat în februarie 1941, pe la jumătatea lui Februarie.

Preşedintele: Ai fost d-ta la legaţie atunci ?

STEFANESCU: După cum v-am spus am avut relaţii personale cu el şi înainte de plecare trebuia să vină pe la mine să-şi ia ziua bună. Ori în acel timp era stare de război, m-am dus eu să-mi iau ziua bună dela el, după ce am telefonat bineînţeles, ca să nu cad hodoronc tronc pe capul omului, mai ales că omul nici nu era sănătos, era bolnav şi m-am dus la el şi am stat de vorbă. Omul şi-a exprimat mîhnirea lui şi o îngrijorare că ţara lui era în pericol mare, chiar mi-a spus "stăm prost".

Preşedintele: Cu cine te-ai mai întîlnit atunci, cu ocazia

aceasta, la legaţie ?

STEFANESCU: Să vedeţi dle colonel, după ce mi-am luat ziua bună dela el, am plecat. Cînd am eşit din locuinţa sa în curte, ploua şi fiindcă ploua mi-am deschis umbrela şi cineva pe la spate m-a apucat de umbrelă sau de mînecă, nu mai ţin minte exact. Mă uit şi văd un tînăr care nu mai era tînăr care m-a întrebat dacă n-aş vrea să stăm puţin de vorbă, nu însă acolo în ploaie, ci într-un birou al fostului consul care era închis.

Preşedintele: De CHASTELAINE era ?

STEFANESCU: Da. Am mers în acel birou şi mi-a spus că pleacă pleacă toţi, toată lumea pleacă, avem tren la dispoziţie". M-am dus cu el în biroul consulului, am fumat o ţigare şi în timpul acesta îmi spune: "d-le STEFANESCU aş avea să-ţi fac o rugăminte. N-ai vrea să-mi faci un mare serviciu,nu numai mie ci poţi servi şi ţara dtale fiindcă şi ţara dtale este cot la cot cu Hitler.Noi ştim că sunt mişcări de trupegermane către balcani,în chestiunea cu Grecia.Si dta cînd te duci pela fabricile dtale dela Craiova,Sibiu,să-mi comunici la Istambul dacă se poate despre aceste mişcări de trupe,care mi-ar putea folosi cu această acţiune a lor în Grecia.".I-am pus întrebarea dle dar cum să fac acest lucru şi mi-a spus de preferinţă este să-i scriu pe cărţi poştale,care nu se cenzurează şi că să am grijă să-i scriu în doi peri,ce am să înţeles am să înţeleg,ce nu,nu.şi iscăleşti acolo cu un nume "MIMI".I-am spus că nu ştiu dacă o să pot face acest lucru.El mi-a dat adresa unei căsuţepoştale dela Istambul unde urma să-i scriu, însă nu i-am scris nimic niciodată.Aceste lucruri se pot verifica însăşi şi soc.Textila Buhuşi.

Prin luna martie să fi fost,dl.MIHAESCU care era director general al Textilei Buhuşi,unde eu eram în consiliul de administraţie, a plecat în Turcia cu o misiune a Ministerului Economiei Naţionale. Intrucît îl cunoşteam şi ştiam că urma să plece în Turcia,profitînd de această ocazie şi de faptul că ştiam că dl.MIHAESCU fusese maltratat aproape omorît de către acoliţii lui Hitler într-o pădure de lîngă Bucureşti,sau de pe lîngă Ploeşti,mi-am spus că acesta este singurul om în care se poate avea încredere.M-am dus la dînsul şi în mod deschis i-am spus că DE CHASTELAINE cînd a plecatde aci m-a rugat să-i comunic despre mişcările de trupe în România către Balcani şi întrucît nu am avut nici un mijloc de ai comunica acest lucru,n-ai vrea dta ducîndu-te acolo să faci aceste comunicări,fie lui DE CHASTELAINE ,fie lui ELLERGINTON - pe care-l cunoscusem în biroul consulului înainte de plecarea britanicilor şi care era căsătorit cu o romîncă din Iaşi.Cele

ce vroiam să-i transmit i le-am spus numai verbal,nu i-am dat nimic scris şi conţineau celace văzusem cu proprii mei ochi pe drumurile Bucureşti-Piteşti,Craiova-Bucureşti,Bucureşti-Alexandria,Caracal-Craiova,şi înapoi întrun interval de două săptămîni cînd mă întorceam dela fabrica de postav pe care o aveam în Craiova,fabrică la care 7o% din capital era englezesc.Intrucît mă duceam de cel puţin odată pe săptămînă la această fabrică înregistram mintal despre aceste mişcări de trupe germane,care se dirijau în spre Dunăre,către porturile Corabia, Turnu Măgurele,Zimnicea şi Giurgiu.

Procurorul:Cînd s-a întîmplat acest lucru că ai transmis prin MIHAESCU acele ştiri?

STEFANESCU:Prin luna martie sau începutul lui aprilie 1941 cînd germanii intervenisera înGrecia.MIHAESCU mi-a spus dle STEFANESCU,eu nu prea cunosc partea aceasta a ţării în special partea de jos,n-ai putea dta să faci aşa după o hartă pe o bucăţică de hîrtie o schiţă.Atunci pe o bucăţică de hîrtie am luat punctul central de reper Bucureşti şi Craiova şi i-am făcut o mică schiţă a acestor drumuri,care sunt legate de nişte linii transversale,care făceau legătura între linia Carpatică şi subcarpatică cu Dunărea.Pe urmă a rupt această hîrtie,acest croqueu,pe care il făcusem.A plecat apoi la Istambul unde a stat acolo o lună.După ce s-a reintors nu mi-a comunicat nimic din cele ce făcuse,dar mai tîrziu l-am întrebat eu ce făcuse.Mi-a spus că l-a văzut pe ELLERINGTON şi i-a comunicat şi cele ce mi-ai spus cît şi cele pe care le ştiam eu.Nu-mi mai aduc aminte,dar deloc,dacă MIHAESCU a plecat pentru a doua oară în toamnă la Istambul,sau nu, nu-mi aduc aminte.In anumite momente am avut impresia că MIHAESCU s-a dus în aldoilea voiaj însă nu pot preciza.Dacă s-a dus din nou,evident că iarăşi l-oi fi rugat să-mi ducă ceva.

Preşed:In afară de MIHAESCU ai mai trimis informaţii şi prin altcineva?

STEFANESCU:Nu dle preşedinte şi onorat tribunal,nu am mai trimis,deşi în mod insistent mi s-a repetat de diferiţi domni anchetatori,numele unui domn CONSTANTIN GANESCU.Acest domn GANESCU s-a dus în Turcia tot cu o misiune economică şi anume să facă schimb de placaje cu produse pe care le-ar putea obţine în Turcia contra acestor placaje.Acest domn CONSTANTIN GANESCU ştiu că a plecat din ţară nu cu intenţia de a se mai reîntoarce.

Procurorul:In afară de relaţiile acestea pe care le-a ţinut cu MIHAESCU prin legaţia Statelor Unite,nu a ţinut legătura cu englezii.In vechile sale declaraţii a arătat acest lucru.Eu vreau tov.preşed să-mi permiteţi a da citire la cîteva rînduri pentru ai reaminti acu-

zatului STEFANESCU.

STEFANESCU:Eu zic să lăsaţi.

Procurorul: Citează:"Cînd a plecat Legaţia Britanică din Romînia am intrat în legături cu Ministrul de atunci al S.U.A. dl.XXXXXX GUNTHER şi cu dl.consilier BENTON.Această legătură am făcut-o în urma unei convorbiri pe care am avut-o cu dl.LE ROUGETELE înainte de plecarea acestuia din Romînia". Confirmă lucrul acesta?

STEFANESCU:Dle preşed. înainte de plecarea Legaţiei Britanice din Romînia,respectiv chiar cu mult timp înainte,cu o lună şi ceva,eu ştiam despre acest lucru,întrucît fusesem informat de dl.LE ROUGETELE care plecase înainte de a pleca legaţia.Intrucît eu reprezentam interesele britanice în Romînia,care puteau fi supuse la fel de fel de versaţiuni,i-am spus ce voi face în caz de nevoie ,după plecarea Legaţiei Britanice din Romînia,cui mă voi adresa eu pentru un sprijin.El atunci mi-a spus că "interesele britanice după plecarea noastră,voi fi reprezentate de Legaţia Americană" şi mi-a spus că în prealabil va vorbi cu ministrul Americii la Bucureşti GUNTHER şi cu BENTON,şi dacă voi avea nevoe să mă adresez lor.Aceasta a fost ceiace LE ROUGETELE mi-a comunicat în legătură cu necesităţile mele viitoare de protecţie a intereselor lor,care erau administrate de mine aci în Romînia,sub formă de societate în cadrul soc.Romîno-Fir,a cărei mare parte din capital era britanic.

Preşed:Ai informat pe britanici pe această linie?

STEFANESCU:Iertaţi-mă dle preşed. după ce au plecat britanicii de aci,vorbesc de dl.sir REGINALD HOARE în afară de LE ROUGETELE nu am mai vorbit şi nu am mai solicitat ajutor nimănui,pentrucă între timp am făcut cunoştinţă cu GUNTHER şi BENTON care mi-au spus cînd voi avea nevoe să mă adresez lor.După plecarea legaţiei britanice,evident s-au ivit nenumărate necesităţi pentru a mă adresa pentru protecţie.La un moment dat s-a publicat în Monitorul Oficial că toate acţiunile soc. cu capital străin,cutare,cutare,enumerîndu-se care ţări anume trebue să fie înregistrate la Ministerul de Industrie şi Comerţ la Oficiul Romanizării.Era ceva nou pe atunci.Celelalte din străinătate trebuiau să fie înregistrate la consulatele sau legaţiile romîne respective cele mai apropiate de locul unde se găsesc acţiunile.

Fără să ştiu că o parte din acţ iuni erau în afară şi întrucît termenul de înregistrate era mi se pare de 3o zile,nu-mi aduc aminte exact termenul,după care termen acţiunile urmau să fie confiscate, desigur că era necesar să informez despre aceasta.Astfel m-am dus la legaţia Americană şi m-am adresat dlui GUNTHER,care m-a pus în legătură cu dl.BENTON,căruia i-am spus uite dle trimite o telegramă la Wasington

şi fă cunoscut acest lucru. BENTON imediat a luat măsura de a trimite la Washington telegramă. In tot cazul ştiu că eu am plătit telegrama. Această măsură nu era necesară întrucît majoritatea acţiunilor se aflau în America. Intre timp s-au stabilit ceiace se numesc relaţii personale între mine şi acest dl. GUNTHER şi BENTON, care consista în faptul că deseori eram chemat la masă de aceştia şi eu evident am fost obligat să-i chem la mine. Intîmplarea făcea că în acea vreme soţia mea să nu fie în Bucureşti şi eu eram poftit aproape în fiecare zi la masă la aceştia, însă nicinn moment nu a fost vorba ca eu să-i informez pe ei cu ceva, s-au ca ei să transmită mai departe acest lucru, organelor militare. De fapt dle preşed. nici n-aveau nevoe de informaţiile mele, ce ei nu aveauochi să vadă. In plus erau poate mii de cetăţeni americani în Romînia în timpul acela, care puteau vedea cu ochii lor tot aşa de bine ca şi mine.

Procurorul: Nu este aici vorba de informaţiile date de miile de cetăţeni americani, de care vorbeşte dlui lui GUNTHER, ci de un sistem a lui STEFANESCU de a ţine legătura cu englezii prin GUNTHER. Iată ce spune acuzatul într-o veche declaraţie pe care o găsiţi la dosar la fila 267. "In cadrul legăturilor pe care le-am avut cu ministrul GUNTHER şi consilierul BENTON, în cursul anului 1941 şi pînă la plecarea lor din Romînia, m-am întîlnit cu ei de mai multe ori, informîndu-i asupra situaţiei din Romînia. Informaţiile comunicate de mine erau transmise de americani prin posibilităţile lor mai departe. Aceste legături au durat pînă în Martie 1942 cînd Legaţia Americană a părăsit ţara". Aceasta am vrut să menţionez că informaţiile erau date pe linia GUNTHER pentru englezii.

Preşed: După ce s-a întrerupt legătura cu GUNTHER şi BENTON - pentrucă legaţia S.U.A. a părăsitţara - prin cine ai păstrat mai departe legătura cu englezii.

STEFANESCU: Dle preşed. eu zic să nu părăsim chestiunea cu americanii. In ce priveşte aceste întîlniri pe care le-am avut cu GUNTHER şi BENTON dl. acuzator spunea că există o declaraţie a mea, aş dori să ştiu dacă nu cumva este vorba de o declaraţie din 1953 de prin luna Octombrie.

Procurorul: Noi nu răspundem la întrebările acuzatului STEFANESCU, ci dînsul să facă bine să răspundă la întrebările noastre, pentrucă acuzatul STEFANESCU a făcut şi alte declaraţii. Iată ce spune într-o declaraţie a sa: "Incă dela începutul anului am avutcu sir REGINALD HOARE relaţii informative şi relaţii de ordin informativ pînă la data de 15 februarie 1941 cînd dînsul a părăsit ţara. In acest interval de timp dela sfîrşitul lui Septembrie 194o şi pînă în fe-

bruarie 1941 în cadrul discuţiilor pe care le-am avut cu HOARE chiar în localul Legaţiei Marii Britanice,făceam lui sir REGINALD HOARE unel comunicări în legătură cu situaţia politică din ţară şi cu prezenţa trupelor germane la noi".Iată o declaraţie din 23 februarie 195o,să nu neîntrebe dînsul de declaraţii din 1953.

Preşed:Ce ai de spus în legătură cu această declaraţie?

STEFANESCU:Dle preşed. eu nu am fost informator nici a lui REGINALD HOARE,nici a lui GUNTHER ,nici a lui BENTON şi nici a unui străin,depe teritoriul Romîniei sau în afară.Aceasta este declaraţia mea.Nu am fost informatorul lui niciodată.Faptul că eu în acea perioadă şi rog să se precizeze şi să se ia notă,dacă este posibil bineînţeles - aşi fi putut avea discuţii cu ministrul cutare,sau cu ministrul cutare,nu văd de unde şi pînă unde mi se implică acest epitet de spion In ce priveşte legătura cu TRULLE fost ministru al Franţei pe vremea aceea,JAK TRULLE avea biroul său vis-a-vis de al meu,pe str.Bis.Amzei Am menţionat acest lucru,pe motiv că eu nu-l cunoşteam pe acesta,însă la un moment dat s-a făcut un apel de către francezi printre Romîni, de ajutorare a populaţiei nevoiaşe franceze,din teritoriile de sud ale Franţei,adică teritoriul Franţei neocupat de germani,la care am contribuit şi eu ,pentru care am primit o scrisoare de mulţumire. Intruna din zile pe cînd eşeam din biroul meu ,trecînd pela fereastra Legaţiei Franceze,unde se afla o persoană ,această persoană mi-a dat bună ziua ,am răspuns şi s-a recomandat spunîndu-mi că este JAQUES TRULLE,adresîndu-mi-se:Dvs.sunteţi dl.STEFANESCU,mi-aţi face plăcere dacă aţi veni să luaţi cu mine un ceai cu mine,lucru care am acceptat. După cîteva zile m-am dus la el la un ceai,cu care prilej am disutat lucruri banale,în jurul ocupaţiei Franţei şi a Romîniei.In timpul acesta ocupase deja războiul în Rusia,cînd am văzut eu cunoştinţă cu TRULLE era deja în 1942.El era invalid din primul război mondial.Am continuat să-l văd pe TRULLE,ceva mai mult înainte de plecarea americanilor din Romînia cu vreo 4-5 luni,în toamna anului 1941 - fiindcă GUNTHER a murit la sfîrşitul anului 1941 - am fost invitat la masă de GUNTHER unde era şi TRULLE,cu care ocazie s-au discutat lucruri banale,eu am continuat să-l văd pe TRULLE din cînd în cînd ,deoarece cum el nu se putea deplasa din casă din cauza infirmităţii lui mă duceam eu la el,şi aveam discuţii însă că aveam discuţii în mod expres cu el,cu privire la transmiterea de informaţii către Britanici aceasta ar fi o exagerare.

Preşed:Cine reprezenta intereselevbritanice în Romînia?

STEFANESCU:După plecarea Legaţiei Britanice şi Americane, interesele lor erau reprezentate de Legaţiunea Elveţiană.

 169

Preşed:Ai luat legătura cu această legaţie,pentru aceste interese?

STEFANESCU:Nu dle.preşed,deoarece de aceste interese britanice se ocupa un serviciu special,condus de un domn al cărui nume îmi scapă, şi care avea biroul în str.Dionisie Lupu ,unde era fostul local al Legaţiei Americane.Acolo era instalat acest oficiu,ca săzic aşa al Legaţiei Elveţiene,care gira interesele americane şi engleze în Romînia. Nu am avut contact cu acest oficiu,decît de bună ziua.Este adevărat că-l cunoşteam personal pe ministrul Elveţiei dl.DE WECK ,însă nu el se ocupa de această chestiune.

Preşed:Cum ai ţinut dta legătura cu Cairo în timpul războiului?

STEFANESCU: N-am avut legături cu britanicii în Cairo sau în altundeva pînă în anul 1943.

Preşed:Cum s-a ajuns la organizarea lgăturii cu Cairo?

STEFANESCU:Această legătură cu Cairo,s-a produs în felul următor:Nu-mi aduc aminte data cînd s-a făcut primul contact în această direcţie,dar a venit odată la mine nevasta lui RICA GEORGESCU şi mi-a comunicat că bărbatul ei ar dori să mă vadă.Cum ştiam că RICA GEORGESCU se află arestat,am întrebat-o bine dar cum să mă duc eu la el,doar este arestat,şi pentru a ajunge acolo,trebue să ai autorizaţie dela Ministerul Justiţiei.I-a mia spus că bărbatul ei a rugat-o să-mi comunice şi dacă vreau să mă duc nu este nici un risc.In orice caz cînd mi-a făcut această comunicare mi-a spus că mi-o aduce atît din partea soţului ei,cît şi din partea dlui MANIU.După cîteva zile a venit la mine dl.COLMAN care era director la Soc.Romîno-Americană,fost coleg cu RICA GEORGESCU care mi-a spus;"dle.STEFANESCU ,GEORGESCU te roagă să mergi pînă la el la închisoare".Ridicîndu-i aceiaşi obiecţiune că nu văd posibilitatea de a merge la închisoare,acesta mi-a spus că-mi va trimite pe ing.ALEX.IONESCU cu ajutorul căruia îmi va înlesni întrevederea cu RICA GEORGESCU şi într-adevăr la scurt timp COLMAN a venit cu ALEX.IONESCU şi mi-a comunicat că ALEX.IONESCU mă va conduce la RICA GEORGESCU şi că să fiu liniştit că nu voi avea nici un fel de neplăceri.Intr-o zi după amiază cam pela orele 2-3,a venit la mine ALEX.IONESCU care m-a condus la închisoarea Malmaison,unde era închis GEORGESCU.Am mers acolo,ne-a deschis o sentinelă poarta,am intrat în curte,care era plină de deţinuţi şi am ajuns la celula lui RICA GEORGESCU care nu era încuiată.Intrînd în celulă m-am mirat de aspectul ei, întrucît avea radio,fotolii,avea pat de acasă.Atunci eu am zis cum aceasta este închisoare,ciudat îmi pare,dece m-ai chemat ca să văd toate acestea.GEORGESCU ,mi spune,nu dar vreau să te rog să-mi aduci ceva

bani ,întrucît noi nu avem,sunt atîţea oameni închişi care nu primesc lefuri,şi care nu au mijloace de trai.De lucru acesta te roagă de altfel şi dl.MANIU",asigurîndu-mă totodată că după ce se termină războiul aceşti bani îmi vor fi restituiţi.Intrebîndu-l dece sumă este vorba mi-a spus că de vreo 5oo mii lei.Nu i-am dat un răspuns imediat, a rămas să mă mai gîndesc.Curînd după aceasta,am fost chemat la GEORGESCU acasă,invitat prin inginerul GHEORGHE ANTONESCU,neştiind unde stă GEORGESCU.După ce am fost primit imediat de către RICA GEORGESCU, a venit şi dl.MANIU însoţit fiind de soţia lui GEORGESCU.Stînd în picioare dl.MANIU mi-a spus,să ne dai o mînă de ajutor pentru oamenii aceştia mici.GEORGESCU îţi va restitui suma şi deşi garanţii financiare nu-ţi pot da,totuşi ai asigurările mele morale.I-am spus că o să mă gîndesc şi ce voi putea voi face.Dl.MANIU mi-a spus că pe lîngă aceasta,mai are o rugăminte şi anume că în curînd va primi o organizaţie de contact cu Cairo.Vor veni aparate şi mijloacelenecesare şi că pentru lucrul acesta,va trebui să fie cineva din partea noastră care să-i ajute,deoarece GEORGESCU şi ceilalţi erau închişi.Am spus că-i voi da concursul în limitele posibilităţilor mele.După o bucată de vreme,au sosit aceste persoane,care au fost debarcate nu ştiu dacă au venit cu avionul,cu paraşuta,habar n-am,ştiu atît că au ajuns la Turnu Severin.Nu ştiam cine sunt,mi s-a comunicat doar că sosiseră trei persoane,însă că persoana cea mai importantă care era un căpitan a fost găsit asasinat într-o casă de lîngă Turnu Măgurele.Acest lucru mi s-a comunicat în prezenţa dlui CONSTANTIN MUGUR şi ALEX.IONESCU, de către un sîrb care a venit cu ei şi care vorbea romîneşte foarte bine.Cine era n-aş putea să vă spun,nu l-am văzut niciodată.

Preşed:Ce-aţi făcut cu acest post de radio?

STEFANESCU:Acest post de radio era presus să-l deservească pe dl.MANIU însă mesagii am trimis şi eu şi după spusele lui ALEX. IONESCU şi RICA GEORGESCU.

Preşed:Cum se transmiteau clar sau cifrat?

STEFANESCU: Cifrat.Cifrarea o făcea ALEX.IONESCU ,iar operatorii era unul TURCANU pe care-l ştiam sub numele de POPESCU.Mesagiile lui MANIU îmi erau date ori de dl.MANIU,ori prin dl.LEUCUTIA.

Preşed:Intre ALEX.IONESCU şi TURCANU cine făcea legătura?

STEFANESCU:CONSTANTIN MUGUR făcea această legătură.El era însărcinat să găsească casele unde să se instaleze acest post,care trebuia să fie mutat mereu şi mai avea încă o sarcină foarte importantă,să păzească casa care ar fi putut fi detectată.

Preşed:Cu ocazia transmiterii acestor mesagii ai dat de numele de TED MASTERSON ?

/

STEFANESCU:Cu ocazia transmiterii acestor mesagii am dat de numele acesta.Atunci a întrebat cine sunt eu şi atunci i s-a comunicat de către ALEX.IONESCU,semnat bineînţeles de către dl.MANIU,că eu sunt cutare,iar mie mi s-a comunicat de către IONESCU care mi-a spus că este TED MASTERSON.

Preşed:Cine mai avea cunoştinţă despre acest post?

STEFANESCU:Avea cunoştinţă aceste persoane.Dar în afară de aceste persoane,eu eram în legături de colaborare cu CALMANOVICI,cu BERMAN şi cu PATRASCANU,însă cu PATRASCANU n-am vorbit niciodată despre aceasta fiindcă nu era necesar.Ceva mai mult mesagiile care au trecut prin mîna mea,fie că au plecat,fie că au venit de afară,contrar uzanţelor,eu le-am dat întotdeauna lui CALMANOVICI să-şi ia o copie, dacă aveam o copie în plus,îi dădeam chiar copia,sau dacă nu aveam îi dădeam copia pe care o aveam eu,pe care el o copia şi o comunica nu ştiu cui,fiindcă n-am întrebat niciodată şi nu m-am interesat niciodată de resorturile interioare ale organizaţiei Partidului Comunist,nici atunci şi niciodată deşi în actul de acuzare,eu eram arătat ca cheia şi lacătul.

Preşed:Ai comunicat şi informaţii cu privire la lagărele germane şi depozitele de muniţii?

STEFANESCU:Unele din ele mi-au fost comunicate de către CALMANOVICI care pentru ca să se poată identifica locul cu preciziune, am dat şi nişte hărţi de stat major german la scară mică.

Preşed:Cine era CALMANOVICI şi BERMAN,cum îi cunoşteai dta?

STEFANESCU:Deşi ieri în actul de acuzare s-a spus că eu i-aş fi recrutat,este contra adevărului,pentrucă eu nu i-am recrutat,eu am fost solicitat de dumnealor să fac cunoştinţă cu dlor,prin ing.DRAGOS POP.

Preşed:Stiai că sunt comunişti?

STEFANESCU:Voi spune imediat.Intr-una din zile,DRAGOS POP care era director la Intreprinderile "Tiberiu Eremia",unde eu eram administrator delegat şi pe care eu l-am făcut director general,vine la mine şi-mi spune:"Uite ce e,eu am nişte prieteni care sunt cam de stînga şi care vreau să facă cunoştinţă cu dta".Cînd mi-a spus că sunt cam de stînga,eu i-am răspuns dar ce noi suntem chiar aşa de dreapta". Inginerul POP mi-a spus că sunt oameni cunoscuţi şi că unul este JAK BERMAN,care a fost atîţea ani director la EMIL PRAGER.şi că acum este în colaborare cu PRAGER la Banloc.Mi-a spus că nu-l cunoaşte personal, însă îl ştie şi a mai vorbit cu el la telefon în legătură cu diferite probleme de ale sale.

Preşed:Cînd s-a construit fabrica dela Tălmaciu,BERMAN a fă-

cut ofertă?

STEFANESCU:Nu el,PRAGER a făcut oferta,dar BERMAN lucra acolo Am avut nenumărate discuţii şi cu PRAGER şi cu BERMAN la telefon,dar n-am executat lucrarea,pentrucă nu s-au potrivit ofertele,însă şi în alte ocazii mi-au mai cerut oferte,însă tot aşa nu am reuşit să le fac.Aceasta este cunoştinţa mea cu BERMAN,cunoştinţă de telefon.

Preşed:Dar cu CALMANOVICI?

STEFANESCU:Nu-l cunoşteam absolut deloc.Am auzit de el că era o firmă importantă,dar nu ştiam nici cum arată la faţă.Il ştiam ca patronul unei societăţi ,unde el avea afaceri de construcţii,era unul din antreprenorii principali din Bucureşti.Intr-una din zile a venit la mine DRAGOS POP la birou,împreună cu aceşti doi domni şi mi-au făcut cunoştinţă cu ei.A fost primul contact pe care l-amavut cu aceste două persoane.Am schimbat cîteva discuţii şi în afară de banalităţi mi-a spus că este vorba de o colaborare contra duşmanului comun,rasiştii.Mi-au spus vă mai spun că noi suntem comunişti ,se pare că lucrul acesta nu vă face nici un fel de impresie,însă dacă vă interesează aceasta să ne întîlnim la biroul cutărei societăţi, Sigma mi se pare în str.cutare,numărul cutare şi să fixăm data.Si au fixat o zi.In ziua aceea a venit la mine acasă DRAGOS POP şi m-a condus la acest birou,unde m-am întîlnit din nou cu CALMANOVICI şi BERMAN.S-a discutat atunci în amănunt despre ce era vorba că trebue dus o acţiune serioasă de toţi oameni împotriva acestei fiare sălbatice,însă că pentru aceasta,trebuesc mijloace materiale pe care nu le au.Spuneau că au contribuit şi ei,însă trebuesc mijloace mari în primul rînd trebueşte publicată o foaie clandestină,care costă bani mulţi,apoi trebuesc ajutate familiile celor închişi şi cei închişi, şi pentru aceasta trebuesc bani şi atunci ne-am gîndit să facem apel la dta,care ai mijloace şi care ai şi voinţă de a acţiona în contra hitleriştilor şi s-a stabilit atunci despre aceastăcontribuţie.

Procurorul:Tov.preşedinte relatînd cele relatate în iarna 1941-1942 cînd a venit soţia lui RICA GEORGESCU şi apoi şi ceilalţi COLMAN şi ALEX.IONESCU să-l ducă la Malmaison,într-o autobiografie a sa,acuzatul spune următoarele:"Intre timp eu făcusem cunoştinţă cu ing.EMIL CALMANOVICI ,BERMAN şi NICOLAESTEFAN,membrii ai Partidului Comunist.După ce m-am împrietenit cu CALMANOVICI ,eu ieam povestit această propunere lui RICA GEORGESCU privitoare la postul de transmisie.Ing.CALMANOVICI m-a sfătuit să accept propunerea lui RICA GEORGESCU".Dacă numai din vara lui 1942 îl cunoaşte pe CALMANOVICI,cum se explică cele scrise într-o autobiografie,despre cunoştinţa care rezultă în mod necesarmcategoric,încă din iarna 1941 spre 1942.

/

STEFANESCU:Dle preşed. şi onorat tribunal nu este nici o contrazicere,eu mi-am adus aminte de această autobiografie şi lucrurile s-au petrecut în felul acesta,aceasta este evident,cînd am făcut cunoştinţă cu aceşti domni BERMAN şi CALMANOVICI,cred că a fost pela sfîrşitul anului 1941,sau începutul anului 1942,nu-mi aduc aminte.

Procurorul:Nu este tot una,noi vrem să precizeze.

STEFANESCU:Nu pot să precizez după 14 ani,anumite date.Cele ce sunt scrise acolo,sunt scrise acum 6 ani, şi pot să fie mai apropiatede adevăr,ca să-mi aduc aminte această dată,mi se cere prea mult, mai ales că nici memoria nu mă ajută.

Preşed:In ce împrejurări l-ai cunoscut pe KOFLER?

STEFANESCU:Pe KOFLER l-am cunoscut în 1943la sfîrşitul anului şi anume în iarna anului 1943.Intr-una din zile a fost la mine CALMANOVICI şi mi-a spus că ar fi bine să fac cunoştinţă cu un membru marcat al Partidului Comunist.Intrebîndu-l despre cine este vorba,mi-a spus că o să văd eu despre cine este vorba,că să nu am nici o grijă deoarece este vorba de o persoană serioasă.Si într-o seară a venit la mine CALMANOVICI,am mers împreună cu el pe cal.Dorobanţi spre Herăstrău .Pe drum a apărut o persoană cu care CALMANOVICI a intrat în contact şi care persoană mi-a fost prezentată sub numele de SERGIU.Impreună am mers mai departe,aproape de lacuri la casa unui domn Wexler.Nu ştiam nici casa şi nici cine este acest domn Wexler.Cînd am intrat înăuntru, l-am văzut pe SERGIU şi la figură,nu ştiam cum îl chema altfel decît SERGIU.Am făcut cunoştinţă cu dl.Wexler şi am aşteptat că trebuia să mai vină încă altcineva,care însă n-a venit.Acolo s-a vorbit despre situaţia care era atunci,despre formarea Blocului care se negocia şi nu se mai forma şi despre situaţia războiului.Către miezul nopţii eu am spus ca nu mai pot sta peste orele 12 noaptea şi că mă duc acasă. Au mers şi ei,SERGIU apoi ne-a părăsit şi am rămas condus de CALMANOVICI pînă la poarta locuinţei mele.

Preşed:Cum aţi stabilit sătineţi legătura?

STEFANESCU:Nu s-a discutat chestiunea aceasta pentrucă legătura o făcea CALMANOVICI.Eu nu ştiam cine este SERGIU.

Preşed:Spune referitor la informaţiile reciproce?

STEFANESCU:Nu s-a vorbit despre altă natură de informaţii, decît acelea care trebuiau să intereseze cauza noastră,dat fiind faptul că era vorba de maşina de război hitleristă.BERMAN deşi a apărut din cînd în cînd cu CALMANOVICI la mine,nu venea însă să discutăm ceva BERMAN venea ori de cîte ori îl anunţam pe CALMANOVICI că am o sumă de bani la dispoziţia lor,pentrucă în afară de sumele de bani cu care am contribuit eu personal,mai veneau prin mine şi sume de bani care s-au dat de către AUSNIT,sume aduse la mine de un domn CTIN ROZIN.

N-am desfăcut niciodată aceste pachete, nu știu cîți bani conțineau.
Aceste pachete le predam dlui BERMAN.

Președ: Cînd și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe PATRASCANU.

STEFANESCU: Pe PATRASCANU n-aș putea spune precis data cînd l-am cunoscut. Insă cunoștința cu PATRASCANU am făcut-o în felul următor: Intr-una din zile a venit la mine CALMANOVICI și mi-a spus că dacă nu am vreo obiecțiune crede că ar fi bine să-l cunosc pe PATRASCANU, care este unul din oamenii principali ai partidului și care conduce acțiunea de formarea Blocului, cu celelalte partide de opoziție. I-am spus că n-am nici un fel de obiecțiune ca să-l cunosc pe PATRASCANU, dar parcă știam că este închis, sau cu domiciliu forțat. CALMANOVICI însă îmi spune: parcă atunci cînd vine de negociază parcă nu este tot așa, însă din cînd în cînd are posibilitatea să vină la București. Atunci cînd va veni la București am să vă anunț și am să găsesc prilejul să vă fac cunoștință.

Președ: In ce an a fost aceasta?

STEFANESCU: N-aș putea spune cu preciziune cînd s-a întîmplat lucrul acesta, cred că prin 1942. Intr-o zi mi-a spus CALMANOVICI uite dle STEFANESCU, astăseară PATRASCANU va fi aici, pot să vin cuel la dvs. Am acceptat și a venit la mine acasă cu PATRASCANU. Ușa le-a fost deschisă de omul meu de serviciu ALEXANDRU MURESAN care m-a anunțat că au venit doi domni, și i-am spus să-i poftească înăuntru. Soția mea nu era acasă, era la țară cu copii. După ce am mîncat o prăjitură, dl. CALMANOVICI s-a ridicat și a plecat.

Președ: A mai venit PATRASCANU după aceea la dta?

STEFANESCU: Dle Președinte, cred că după această întîlnire a mai fost la mine în casă odată sau de două ori, pe urmă a dispărut din circulație și mi-a spus CALMANOVICI, dealtfel știam și dela dl. MANIU, că este internat în lagărul dela Tg. Jiu sau așa ceva, nu pot să-mi aduc bine aminte.

Președintele: Ai discutat cu PATRASCANU despre creiarea Frontului Unic anti-hitlerist ?

STEFANESCU: Toate discuțiile pe care le-am avut la aceste diferite întîlniri pe care le-am avut cu PATRASCANU, au fost aproape exclusiv, dacă nu chiar exclusiv, în jurul acestor chestiuni.

Președintele: Din ce partid era vorba să facă ?

STEFANESCU: Era vorba de partidul lui MANIU, al lui DINU BRATIANU, TITEL PETRESCU și Partidul Comunist Romîn. Acestea erau cele patru partide care tratatu formarea acelui bloc.

-//.

Preşedintele: D-ta din ce partid făceai parte ?

STEFANESCU: Nu am făcut parte din niciun partid, pentrucă nu am făcut niciodată politică.

Procurorul: Le-a patronat pe toate.

STEFANESCU: Nu le-am patronat, dar am colaborat cu ele în contra hitleriştilor şi contra hitleriştilor aş fi colaborat şi cu dracu.

Preşedintele: Ce instrucţiuni ai transmis lui KOFLER, CALMANOVICI, BERMAN şi PATRASCANU în legătură cu activitatea şi acţiunile P.C.R.

STEFANESCU: Nu m-am amestecat niciodată în chestiunile P.C.R.

Preşedintele: Dar totuşi trebuia să le spui cum să lucreze ?

STEFANESCU: Eu i-am ajutat.

Procurorul: Prin sfaturi ?

STEFANESCU: Nu mi-au cerut sfaturi şi nici nu am dat sfaturi.

Nu-mi aduc aminte de date, dar poate să-şi aducă aminte dl.ALEXANDRU IONESCU. El îmi aducea mie un foarte important document. Era vorba de buletinul oficial sau secret al Poliţiştilor sau Siguranţei. De unde îl prelua el, nu ştiu, omul nu mi-a spus niciodată şi nici n-am insistat să-mi spună. ALEXANDRU IONESCU îmi dădea acest buletin pentru a-l ceti. In acest buletin cele mai multe pasagii se referea la mişcările mass lor.După ce am primit primul buletin i-am spus lui CALMANOVICI:Uite ce-i îţi destăinui un mare secret am primit acest buletin unde se vorbeşte de anumite elemente ale partidului comunist şi despre anumiţi prieteni de ai lui care sunt urmăriţi.I-am spus să vadă acest buletin,examinează-l căci s-ar putea să vă fie de folos şi că peste 2-3 zile să mi-l restitue deoarece nu-l pot ţine nici eu mai mult.Şi într-adevăr peste 3 zile l-a adus înapoi şi l-a predat omului meu de serviciu împachetat,spunîndu-mi că este de cea mai mare importanţă,pentrucă ne permite să luăm o mulţime de precauţiuni.CALMANOVICI mi-a mai spus că dacă mai primesc să le dau şi lui.Cînd ALEX.IONESCU mi-a dat şi al doilea număr eu am vrut să îl dau pe primul,dar el a spus că nu este nevoe şi că va trebui să-l ard,pentrucă nu trebue să circule prea mult. Cînd ALEX.IONESCU mi-a adus al doilea număr i l-am dat şi pe acesta lui CALMANOVICI şi aşa am făcut cu fiecare număr care apărea din acest buletin. Acesta era un lucru pe care-l puteam să-l fac ulterior.

Preşed:Ai cunoscut dta pe HERBERT ZILBER?

STEFANESCU:Da,l-am cunoscut în următoarele împrejurări:In sept. 1944,sau poate la începutul lui octombrie am fost invitat împreună cu soţia mea la masă la RICA GEORGESCU. ~~Xxx~~ Nu am fost în casa lui decît atunci cînd îl văzusem.Soţia mea o cunoştea pe soţia lui GEORGESCU încă din şcoală, însă nu eram să zic aşa în relaţii sociale.Cînd am fost cu soţia mea la masă acolo am văzut nişte ofiţeri americani şi l-am întrebat ce este cu aceştia,

şi mi s-a spus că sunt nişte aviatori care au fost în spital,dintre acei care au fost doborîţi aci şi au zăcut în spital.Unul mai grav, alţii mai puţin grav,erau doi sau trei.Acum s-au făcut mai bine şi pleacă în America,şi m-am gîndit că înainte de a pleca să le facem această cinstire să le dăm această masă,şi v-am invitat şi pe dvs.la această massă.Acolo se mai aflau dl.IULIU MANIU,dl.ZILBER pe care atunci l-am cunoscut personal,numele lui îmi era cunoscut dintr-o publicaţie dintr-o publicaţie numită Conjunctura şi unde el era prim redactor,însă cunoştinţa am făcut-o cu el atunci la masă.Tot acolo mai era şi soţia lui PATRASCANU,mai trebuia să vină şi PATRASCANU,însă acesta a fost scuzat de soţia lui,care a venit însoţită de dl.ZILBER spunînd că soţul ei nu poate veni deoarece este la un consiliu.Aceasta a fost timpul cînd am făcut cunoştinţă cu dl.ZILBER.Cu această ocazie nu am avut nicio convorbire cu el,decît atît cînd aşezîndu-se pe canapea soţia mea era cu soţia lui PATRASCANU şi cu dl.ZILBER,soţia mea s-a sculat de acolo şi mi-a făcut semn să mă duc acolo.Atunci mi-a spus următorul lucru:"Uite ce spune dl.ZILBER şi dna PATRASCANU,că de acum noi femeile cu copii,suntem ferice,nu mai avem grije de copii,că statul ne ia copii şi că statul are grije de ei".Atunci eu am spus că nu se poate aşa ceva,că din cîte am citit eu din cărţi în Rusia,copii stau la părinţii lor,nu văd dece în Romînia ar fi altfel,deşi Rusia este un stat comunist.

Preşed:Cum au evoluat mai tîrziu legăturile dtale cu ZILBER?

STEFANESCU:Mai tîrziu nu l-am mai văzut pe dl.ZILBER niciodată în afară de următoarea împrejurare:Dl.ZILBER avea biroul său instalat în casa fost Costinescu,din str.Polonă care era de închiriat.LE ROUGETELE care era reprezentantul politic al Comisiei Aliate de Control,avea nevoie de locuinţă pentrucă-i venise soţia.Aceasta era în timpul veri sau primăverii 1945 cînd am fost rugat de dl.LE ROUGETELE ca prieten să vin cu el să vrea să vadă această casă ,spunîndu-mi că a auzit că este o casă foarte mare .Eu cunoşteam casa Costinescu şi i-am spus că este o casă mare,însă n-aş putea să spun cît este,şi am plecat împreună cu LE ROUGETELE şi soţia la această casă.Am început să vizităm casa începînd de sus,conduşi fiind de un om de serviciu şi am văzut-o pînă la parter unde erau nişte birouri instalate,pe care însă trebuia să le vedem întrucît era o serie de piese cele mai importante,ca sufrageria,dormitorul .

Preşed:Pe cine aţi găsit în birou?

STEFANESCU:Pe diferiţi funcţionari şi n-am ştiut cine este mai mare,pentrucă nu scria nicăieri,dacă ar fi fost scris pe uşă institutul de conjunctură poate ştiam,şi persoana care ne-a condus

 177

a ajuns la o uşă care era închisă unde se găsea dl.ZILBER.Dl.ZILBER era directorul acestui birou ,numit Biroul de Conjunctură.Intrînd în cameră am făcut prezentările şi i-am spus dece am venit acolo şi s-a terminat toată chestiunea.De atunci şi pînă ieri nu l-am mai văzut pe dl.ZILBER niciodată.

Preşed:Arată dta cînd l-ai cunoscut pe ION ANTONESCU şi cum au evoluat relaţiile?

STEFANESCU:Eu l-am cunoscut de mult,dar nu aveam relaţii cu el.Pînă în 1938,relaţiile erau în sensul că ne vizitam,dacă mă întîlneam cu el undeva,schimbam vorbe de politeţe şi atîta tot.In 194o, atunci el ajunsese conducător.Intre timp mie mi s-a întîmplat o neplăcere şi anume,unul dintre funcţionarii mei tehnicieni ing.CHICA DUMITRU, vine şi mă anunţă că el pleacă dela mine.Atunci eu i-am spus cum se poate să plece,cînd el conduce o secţie întreagă şi mi-a spus că are ordin să plece dela HORIA SIMA."A ordin dela HORIA SIMA ? dar cum HORIA SIMA dă ordine aşa să se mute funcţionarii,la care el mi-a spus dle aşa este la noi.Dar dta mi-ai spus că nu eşti activist în partidul legionarilor.Aşa mi-ai spus,deci mai minţit.Mi-a spus că nu este activist,însă "am ordin dela şeful meu",şi atunci am cerut o audienţă lui ANTONESCU care m-a primit şi i-am arătat cum se poate ca HORIA SIMA, să dea ordin tehnicienilor să-şi părăsească posturile şi i-ampovestit toată situaţia.ANTONESCU mi-a spus:"Uite ce este,vorbeşte cu HORIA SIMA,însă eu i-am spus cum să vorbesc eu că nu-l cunosc,şi că nu vreau să-l cunosc.Mi-a spus ca să vorbesc la telefon,lucru pe care l-am considerat absurd.M-am dus la HORIA SIMA şi cînd am început s -i spun de CHICA a început să ţipe,să de-a din mîini şi să spună că CHICA este un geniu,că el are nevoie de el şi că nu vrea să mai discute cu mine. Atunci m-am dus din nou la ANTONESCU ,el l-a chemat pe HORIA SIMA,însă a fost în zadar,acesta n-a cedat.Stîndde vorbă cu CHICA şi i-am spus că dacă este numit la CAM o întreprindere cu zeci de mii de muncitori, cu sute de ingineri,după ce o să fie dat afară să nu creadă că după ce se distrează de-a directorul general la CAM,să vină pe urmă să reclame postul dela mine,că eu nu îl mai dau.

Preşed:In anul 1941 după ce ANTONESCU a intrat în războiul te-ai mai întîlnit cu el?

STEFANESCU:M-am întîlnit cred la sfîrşitul anlui 1941 şi i-am spus părerea mea,pentrucă el înainte de a începe războiul mă chemase la el ,m-am dus însă nu m-a primit,şi atunci cînd m-am dus către sfîrşitul anului 1941,nu ştiu dacă începuse războiul cu America,nu-mi aduc aminte,i-am spus să nu se bage că destulă nenorocire avem că te-ai băgat în războiul din Rusia,Nu aveai ce căuta în Rusia şi acum nu ar fi

 (178)

prea tîrziu,ca să nu te bagi în război cu toată lumea.A început să gesticuleze, să se agite şi să ţipe, spunîndu-mi: " c d-ta sti toate ?".

Preşedintele: Dar pe MIHAIL ANTONESCU l-ai cunoscut ?

STEFANESCU:Da,l-am cunoscut ca avocat în Bucureştişi m-am folosit de serviciile lui de avocatşi trebuie să spun că şi-a îndeplinit sarcinile date.

Preşed:Dar în lunile martie-aprilie 1944,te-ai întîlnit cu ANTONESCU?

STEFANESCU:M-am întîlnit cu ANTONESCU în nişte împrejurări,ca să zic aşa......

Preşed:Din partea cui te-ai dus la ANTONESCU?

STEFANESCU:Tocmai de aceasta vroiam săspun eu.In perioada aceasta ANTONESCU nu mi-a mai permis după discuţia pe care am avut-o să mai discut cu el,deşi am încercat să mă duc să-l v d în alte împrejurări cînd am avut nevoie de el în calitate de conducător,însă nu mea primit. De data aceasta însă,s-a întîmplat că am fost rugat de dl.MANIU şi dl. DINU BRATIANU în mod insistent,să mă duc să-l văd neapărat pe ANTONESCU şi am mai fost rugat să-l văd personal pe PATRASCANU sau pe altă persoană importantă din PCR şi Partidul social democrat,pentrucă social democraţii şi comuniştii mergeau împreună.

Preşed:Cum s-a încheiat blocul între aceste partide?

STEFANESCU:In iunie 1944,cînd m-am dus săl văd pe ANTONESCU, m-au rugat să-i spun că este momentul să întoarcă armele împotriva lui Hitler.

Preşed:ANTONESCU nu cunoştea situaţia depe front?

STEFANESCU:ANTONESCU o cunoştea după cum bătea vîntul,era un om foarte influenţat de anumite persoane care erau tot mereu pe capul lui,cum era VETURIA GOGA care nu lipsea nici o secundă şi alţii din vecinătate.Am cerut la telefon,însă a venit dna ANTONESCU care a fost de o politeţe cu mine nemaipomenită,cum nu mă aşteptam.Mi-a reproşat că dece i-am părăsit,că i-am uitat şi m-a întrebat că ce împrejurări m-au făcut să dau telefon.I-am spus că doreac să-l văd pe dl.mareşal aşa i se zicea pe atunci şi ea mi-a spus cu plăcere,să-l întrebe pe IONEL.Am aşteptat puţin şi a venit la telefon,spunîndu-mi că seara la ora 7 să viu că mă primeşte.

Preşed:Ce-ai discutat atunci?

STEFANESCU:I-am spus dle ce-ai de gînd,nu vezi că circulă fotografii peste tot locul reprezentînd armata germană care fuge,tancuri fă benzină şi pe care scrie în limba germană "să plece acasă la mama" şi i-am spus ca să se pună de acord cu Naţiunile Unite ca să poată scurta războiul cu un an în împrejurările de faţă că este derută.M-a ascultat şi mi-a spus dle ai dreptate,dar să mă gîndesc,vino mîine la 11 şi o s stăm de vorbă din nou.

./.

 179

Preşed: I-ai spus atunci de legătura cu Cairo?

STEFANESCU : Nu i-am spus niciodată .Am negat fiindcă RIGA GEORGESCU mi-a spus de lucrul acesta,în fond nu era legătura mea,era legătura D-lui MANIU,dar ANTONESCU mi-a spus ca să mă duc a doua zi la 11.A doua zi la ora 11 cînd m-am dus acolo,era vreo 2o şi ceva de martie,A doua zi m-am dus la el.Personal m-a primit la uşă,însă m-am mirat că acolo erau şi nişte automobile germane - şi atunci mi-a spus mîna la gură,- şi exprimîndu-mi mirarea el mi-a spus ca să intru liniştit înăuntru că are să-mi explice,m-a dus într-o cameră dosnică în vila lui şi mi-a spus că KILINGHER este aici împreună cu alţii şi aşa am rămas şi eu acolo.El a plecat,şi peste o jumătate de oră,aceştia au plecat,unul dintre ei,respectiv generalul KERS-TEMBERG ,care a deschis uşa la camera unde eram eu,din greşeală nu cred că ştia că sunt eu acolo şi ne-am cunoscut,şi atunci am văzut că erau îmbrăcaţi împopoţonaţi ,în mare ţinută de protoco După ce au plecat - şi atunci a venit ANTONESCU - m-a luat de acolo şi m-a condus la el sus şi mi-a spus că nu este aşa de grav,şi atunci a început să facă o melodramă întreagă,să-mi explice că nu se poate,că uite Germanii au ocupat Ungaria şi în timpul cînd spunea că Germaniau au ocupat Ungaria ,în timpul acesta a intrat ICA ANTONESCU pe uşă fluturînd o bucăţică de hîrtie şi mi-o întinde,zicînd citeşte-o d-le STEFANESCU.Deci el contrar celor discutate în seara precedentă cu ANTONESCU,era informat despre cele petrecute ,despre convorbirea avută,ceeace nu se putea,cel puţin aşa a spus - este respectată discreţia - şi-mi zice,uite d-le citeşte aceasta şi am citit-o.Erau trei rînduri în care se anunţa că guvernului regal romîn,că începînd dela data cutare,ora cutare,ziua precedentă,Ungaria a fost ocupată militar şi că regentul a fost sechestrat.Atunci i-am spus d-le cu atît mai simplu,toate acestea că nu poate să ocupe toate ţările,ci din contra,dacă noi întreprindem o acţiune împotriva lor,are să se ridice şi Ungaria şi o să se ridice şi Bulgaria, o să se ridice toată lumea contra lor,şi că acesta este un avantaj ,nu este nici desavantaj,m-a luat în felul acesta;ce noi suntem nişte tîmpiţi şi noi nu ştim nimica,dumneata ştii tot,m-am luat în felul acesta.Insfîrşit ICA ANTONESCU a plecat şi am rămas cu ANTONESCU şi mi-a spus,eu am să mă mai gîndesc,dar este aşa de greu şi nu ştiu ce,dace-i ştii,dar nu spunea nimic.S-a făcut tîrziu şi atunci cînd să plec i-am spus lui ANTONESCU,d-le ce este cu acei prizioneri paraşutaţi,despre DE CASTELAINE şi ceilalţi doi,ce este cu ei,unde sunt?Mi-a spus că în Bucureşti, sunt la PIKI VASILIU.I-am spus: dece nu-i face-ţi scăpaţi,dece

nu li se dă drumul?Dece să se prăpădească oamenii aşa? Mi-a spus că nu,oamenii sunt bine ingrijiţi şi totodată m-a întrebat dacă nu vreau să-i văd.Nu am avut nici un motiv special.Dar cred însă că vrei să-i vezi,în definitiv dacă nu de altceva,însă curiozitatea.Am întrebat cum să fac acest lucru şi mi-a spus că-cheamă pe PIKI VASILIU la telefon,l-a chemat pe loc la telefon şi i-a spus PIKI sau VASILIU nu ştiu precis,cum i-a spus,şi i-a spus că prietenul meu Dl.STEFANESCU are să vină la dumneata şi cînd are să vină - are să-ţi ceară ceva,însă te rog să-i satisfacei cererea.

PRESED: Aceasta nu ne interesează,ci cele ce ai discutat d-ta cu ANTONESCU,cui i le-ai comunicat?

STEFANESCU: Eu i-am comunicat lucrul acesta în momentul cît era posibil,că nu le-am stenografiat lui CALMANOVICI,Dluî MANIU şi Dl.DINU BRATIANU le-am comunicat.

PRESED: Dar la Cairo ai comunicat

STEFANESCU: Nu d-le preşedinte

PRESED: Nici MANIU?

STEFANESCU: Eu nu-mi aduc aminte,poate MANIU ştie.

PRESED: Ce cerea ANTONESCU?

STEFANESCU: ANTONESCU prin aceastea cerea pînă nu vaise~~/~~ ca să-i aduă comunicatul,însă în seara aceia cînd s-a arătat dispus în direcţia unei întoarceri a armelor împotriva germanbi, cerea aviaţie şi trupe paraşutate.Eu i-am spus că este o prostie ,ce trupe paraşutate cînd armatele germane sunt puse pe fugă ce mai ai nevoie de trupe paraşutate britanice,doar avem şi noi în ţară ,la noi în ţară avem o rezervă de 4oo mii soldaţi înarmaţi care sunt disponibili ,ce-ţi trebue trupe paraşutate britanice în România. El a cerut însă,cererea lui s-a încheiat cu cu aceasta,la aceasta a rămas,s-a limitat numai la aceasta mai departe nu a insistat.

PRESED: Cînd ai avut ultima discuţie cu ANTONESCU?

STEFANESCU : Ultima discuţie cu ANTONESCU,precis n-aş putea spune,nu ştiu,cred că în 31 martie sau la 1 aprilie,atunci cînd m-am certat cu el avînd o discuţie violentă,la care el s-a inervat şi nu ştiu ce.

PRESED: Dar ce-aţi cerut Dvs.acela care eraţi în legătură cu Cairo dela generalul WILSON.

STEFANESCU: Nu era chestiunea de cerut,pentrucă ei ne-a ofărit singuri aviaţia.

PRESED: Si ~~xx~~ v-a trimis aviaţia?

STEFANESCU: Păi au trimis,atunci ce să primim,că au început bombardamentele atunci la 4 aprilie şi din nenorocire

mi-a bombardat şi casa mea.

PRESED: Aţi indicat Dvs-ce să se bombardeze?

STEFANESCU : Nu d-le preşedinte şi onorat tribunal,pentrucă nu posedam anumite date,nici nu ştiam cînd au început bombardamentele,ulterior cînd însă m-a informat CALMANOVICI că sunt uite d-le cutare,cutare şi cutare,acestea ar fi punctele esenţiale ,atunci am comunicat lucrul acesta la Cairo ca să fie bombardate şi cred că unele din ele au fost bombardate n-aş putea să spun cu précizie,că nu am putut să urmăresc acest lucr

PRESEDINTELE: Cînd l-ai cunoscut pe PIKI VASILIU?

STEFANESCU: D-le preşedinte şi onorat tribunal,eu pe PIKI VASILIU l-am cunoscut la ANTONESCU.Ei au fost colegi de şcoală,ca să spun cînd n-aş putea spune,în orice caz era înainte de aceste frămîntări,dar n-am avut nici un fel de relaţii cu el,pînă atunci cînd m-am dus la el să-i cer să-i văd pe prizioneri.M-am dus la PIKI VASILIU după cum vorbise ANTONESCU şi PIKI VASILIU a refuzat şi a spus că aceştia sunt ostatecii mei.Atunci l-am cunoscut ca să zic aşa,ceva mai îndeaproape.

PRESED: Cînd aţi întrerupt legăturile cu Cairo?

STEFANESCU: Legăturile cu Cairo sau întrerupt în luna iulie 1944,cînd TURCANU într-un moment de rebeliune personală nu a mai vrut să mai asculte de sfaturile lui CONSTANTIN MUGUR şi şi-a luat casă unde să lucreze şi anume,a găsit-o în Bulevardul Dacia sau vis-a-vis de Legaţia Japoneză,în jurul ei,Aceasta însă a fost dedectat ,dacă nu mă înşel chiar a doua sau a treia zi după ce s-a instalat acolo,dedectat şi arestat.

PRESEDINTELE: Ce aţi făcut cu aparatele de emisiune?

STEFANESCU:Cu aparatele de emisiune,care au fost d-le preşedinte,acestea au fost confiscate atunci cînd se găseau la ALEX.IONESCU.

Preşed:Cu acestea ce aţi făcut?

STEFANESCU:In luna septembrie 1944 am fost chemat de dl.RICA GEORGESCU care era atunci ministrul al Economiei Naţionale şi mi-a spus "uite dle STEFANESCU te rog să te îngrijeşti să i se dea lui PORTER aparatele de radio-transmisiune.Am spus bine dar nu sunt la mine,bine nu sînt la dta,dar sunt la ALEX. IONESCU,dar bine nu poţi să-i spui dta acest lucru,dta i le-ai predat lui ALEX.IONESCU.Mi-a spus că el este ministru şi nu poate să se bage în această chestiune şi atunci eu l-am chemat pe ALEX.STEFANESCU şi i-am spus,uite dl.RICA GEORGESCU te roagă să-i predai aceste aparate ,fiindcă între timp ALEX.IONESCU primise şi aparate care au fost confiscate,şi ALEX.IONESCU le-a predat lui PORTER cu cifrul cu tot.

./.

Preşed:Nu a rămas nimic?

STEFANESCU:Dle preşedinte eu n-aş putea să spun despre lucrul acesta,mie mi s-a arătat în timpul acestor 6 luni de anchetă de mult nu ştiu cînd,un carnet cu scoarţe negre care mi s-a spus că s-ar fi găsit la mine,dar eu vă mărturisesc cred că nu s-a putut găsi la mine cred că mi s-a spus aşa că s-a găsit la mine,însă l-a luat tot dela ALEX.IONESCU pentrucă toate lucrurile acestuia erau la un loc,iar acelea care s-au găsit la mine,cînd eu le-am dat lui ALEX.IONESCU şi nu văd dece aşi fi ţinut la mine acest carnet,nu văd.

Preşed:Poate din neglijenţă?

STEFANESCU:Da dle preşedinte ,dar nu văd de fapt eu cred că nu a fost vreodată la mine acest carnet şi nu văd pot spune dece, pentrucă în acest carnet,erau scrise mesagii,nu oricine le putea să scrie,decît acela care se ocupa de ele,ori eu nu ştiu să-mi fi dat mie ALEX.IONESCU acest carnet,s-au că acest carnet a fost vreodată la mine.

Preşed:După 23 Aug.1944,cînd te-ai întîlnit cu PATRASCANU prima dată?

STEFANESCU:Dle preşedinte şi onorat tribunal,eu l-am întîlnit pe PATRASCANU în următoarele împrejurări,şi date aproximative, fie la sfîrşitul lui August 1944,da cred că era la sfîrşitul lui aug.1944,era în ziua în care s-au terminat bombardamentele germane şi germanii plecaseră din ţară şi se predară şi s-a terminat cu germanii şi atunci am plecat şi eu să văd dărîmăturile pe care le făcuseră bombardamentele germane,şi cînd am ajuns pe str.Lipscani în dreptul Băncii Naţionale, - că şi acolo căzuseră bombe la Banca Naţională - cînd am ajuns acolo la o fereastră îmi face semn cineva, era dl.STEFAN BABEANU,care era administrator la Banca Naţională,îmi face semn şi-mi spune bună ziua şi mă întreabă:Nu veniţi pela noi, şi l-am întrebat ce să caut la dvs. la ora aceasta.

Procurorul:Dle preşedinte,mă iertaţi că întrerupt,rog să i se atragă atenţia acuzatului,să fie mai sintetic,că aşa nu mai terminăm nici în două săptămîni,pe noi nu ne interesează aceste mici amănunte.

STEFANESCU:Dle preşedinte,m-am dus la Banca Naţională şi din bancă m-am dus la subsol şi mi-a spus vrei să vezi unde e instalat guvernul.Guvernul era instalat în sefurile Băncii Naţională.In sefurile Băncii Naţionale,acolo era într-adevăr guvernul prezidat de dl.SANATESCU şi acolo era şi dl.PATRASCANU.Evident cînd l-am văzut i-am dat bună ziua,şi dl.PATRASCANU mi-a spus că pleacă la Moscova, şi cînd o să se întoarcă dela Moscova o să ne mai vedem.

Preşed:Cînd te-ai mai întîlnit cu PATRASCANU a doua oară?

STEFANESCU:Cînd s-a întors dela Moscova n-am ştiut,s-a scris în ziare,şi atunci eu pentrucă mi-a spus că o să ne mai vedem,m-am dus la PATRASCANU unde am fost condus de dl.CALMANOVICI.Dl.PATRASCANU

mi-a spus despre bunăvoința celor care au semnat armistițiu,că au fost foarte binevoitori.

Preşed:Cînd a avut loc a doua întîlnire?

STEFANESCU:A doua întîlnire cu PATRASCANU aceasta a avut loc, la începutul lunei octombrie,cînd dl.LE ROUGETELE mi-a spus:dle suntem aici de cîteva săptămîni şi nu cunoaştem pe nimeni,am dori să cunoaştem şi noi lumea aceasta şi în special lumea progresistă.Cunoşti pe cineva dintre comunişti? Dle nu prea cunosc.Cunosc unu care este ministru.Eu i-am spus că cunosc numai un singur om,un ministru şi pe acela poţi să-l cunoşti şi dta,şi mi-a spus că ar dori să nu-l cunoască în mod oficial,special,ci în mod privat individual.

Preşed:Şi a avut loc întîlnirea?

STEFANESCU:I-am spus că o să caut să-l invit la un ceai pe dl. PATRASCANU şi am să te invităm pe dta,dacă bineînţeles PATRASCANU accepta invitaţia.L-am dus la dl.PATRASCANU şi l-am poftit la ceai.

Procurorul:Mă iertaţi dle preşedinte,dar să ascultăm şi formula care i-a adresat-o lui PATRASCANU?

Preşedintele:Vasăzică a avut loc întîlnirea şi ce s-a discutat acolo,ce discuţii au avut loc?

STEFANESCU:Despre război şi lucruri care erau actuale în momentul acela,despre situaţia războiului în momentul de faţă.

Preşed:Care erau relaţiile dtale cu LE ROUGETELE,erai prieten cu el?

STEFANESCU:Erau relaţii cordiale.

Preşed:Erai prieten cu el?

STEFANESCU:Avînd în vedere vechile noastre relaţii şi acestea s-ar putea spune,că eram în relaţii de prietenie cu el.

Preşed:Ce informaţii ţi-a cerut dtale?

STEFANESCU:Dl LE ROUGETELE şi nici succesorul lui nu mi-au cerut niciodată,nici un fel de informaţii în afară de cele care erau legitim justificate să-mi ceară,de exemplu aveau dreptul să-mi ceară relaţii relativ la faptele care erau girate de mine,unde se aflau capitalele britanice,ceva mai mult mi-a cerut să le dau în scris şi am făcut acest lucru,pentrucă dacă nu le dădeam în scris,aveau dreptul să ia măsuri împotriva mea.

Preşed:La întîlnirile pe care le-ai avut cu LE ROUGETELE,au mai fost şi alte persoane?

STEFANESCU:Era şi unul FOSTER,care era şeful secţiei economice

Preşed:El ţi-a cerut rapoarte în legătură cu chestiunea Romîno fir".

STEFANESCU:Nu,cine a FOSTER,evident că el FOSTER,da mi-a cerut acelaşi lucru şi LE ROUGETELE mi-a spus că acestea merg la FOSTER care este şeful Misiunii Economiei,el era şeful secţiei economice şi am făcut aceste rapoarte în diferite epoci,să dau după registru anumite

Preşed:In calitatea pe care ai avut-o ,dta ai dat relaţii despre produse farmaceutice,chimicale în calitate de industriaş?

STEFANESCU:Dle preşedinte mai înainte că nu era o chestiune în care m-aş fi priceput,însă eraux un număr de persoane care au fost arestate,împreună cu RICA GEORGESCU,care au constituit o societate şi care a tratat ca să ia o reprezentanţă a fabricelor de produse grele şi produse chimico-farmaceutice.Acest domn FOSTER m-a rugat să intru şi eu în această societate şi i-am spus că dle nu mă interesează.Dînsul mi-a spus însă,dta eşti om în vîrstă şi cu experienţă şi aceasta dacă cumva se face.

Preşed:Dar pentru ca să formezi o astfel de societate,trebuia să cunoşti şi realitatea,prin urmare a avut nevoie de date?

STEFANESCU:Mi s-a cerut dacă aş putea să dau o schiţă de modul cum ar putea să fie organizată o asemenea reprezentanţă.Cred că mă pricepeam la lucruri de acestea,şi atunci am făcut o schiţă.

Preşed:Pe cine ai cunoscut dta din Misiunea Economică?

STEFANESCU:Din Misiunea Economică am cunoscut pe MESTERSON, era şi el în Misiunea Economică,era şi un altul dar nu-mi aduc aminte cum îl cheamă.Era şi un colonel,un căpitan,nu-mi aduc însă aminte cum îl cheamă,însă nu aveam de aface cu el.De exemplu MESTERSON era în chestiunea petrolului.

Preşed:Ce legături ai avut cu ei cu întreprinderile britanice?

STEFANESCU:Nu s-a putut face nici un fel de alte chestiuni. S-a tratat ca dela stat la stat,şi chiar le-am spus şi eu,dle operaţiunea nu este actuală.

Preşed:Dela Misiunea Militară pe cine ai cunoscut?

STEFANESCU:Dela Misiunea Militară am cunoscut pe şeful Misiunii pe gralul STEWENSON şi pe alţii,însă pe care i-am cunoscut la el în casă şi cînd îi ţineau locul.

Preşed:Dar pe gralul GREER?

STEFANESCU:Unul cu un nume aşa ceva,l-am cunoscut în următoarea împrejurare,cînd m-am dus să-i cer penicilină pentru un avocat care era în serviciul meu.

Preşed:Pe cine ai cunoscut dta dela Misiunea Politică?

STEFANESCU:Dela Misiunea Politică pe LE ROUGETELLE,şi după el a urmat HOLMAN.A fost un timp de 2 săptămîni,care i-a ţinut locul ca secretar,care pe urmă a şi plecat,unul STEWART,dar pe urmă a şi plecat de aici cum a venit HOLMAN.

Preşed:Dar pe IVOR PORTER ?

STEFANESCU:Pe IVOR PORTER îl cunoşteam.

Preşed:Ce era el?

STEFANESCU:El era secretar,însă IVOR PORTER nu prea funcţiona,era mai mult bolnav,avea TBC.

Preşd:L-ai prezentat lui IVOR PORTER pe KOFLER,BERMAN şi CALMANOVICI.

STEFANESCU:Da dle preşedinte în luna sept.1944.

Procurorul:Tov.preşedinte ne interesează să ne răspundă la întrebare,l-a prezentat sau nu l-a prezentat,el mereu face divegaţii?

Preşed:Răspunde la întrebare,i-ai prezentat sau nu?

STEFANESCU:Da,la mine acasă la masă în luna sept.1944.

Preşed:Cine era GIBSON?

STEFANESCU:GIBSON era cum se zice,era corespondentul ziarului "Times".

Preşed:Era tot la Legaţia Engleză?

STEFANESCU:Nu,era corespondentul ziarului "Times".

Preşed:I-ai prezentat lui GIBSON pe KOFLER,BERMAN şi CALMANOVICI?

STEFANESCU:Da,la masă atunci,cu ocazia cînd a fost şi PORTER.

Preşed:Ce scop ai urmărit?cu prezenţa acestora?

STEFANESCU:Nu am urmărit nici un scop ,cunoscut de mine în afară de faptul că erau naţiuni aliate,ale unui război crîncen.

Preşed:Cînd ai cunoscut pe deputaţii MORGAN şi WATSON?

STEFANESCU:Atunci cînd au fost în Romînia,n-aş putea să spun precis în ce an,cred că era în 1947,cred că în casa lui HOLMAN.

Preşed:Ce discuţii aţi avut cu ei?

STEFANESCU:Discuţii,nici o discuţie specială,decît atît că am făcut o convorbire de politeţe,din cauză că ei mi-au cauzat o încurcătură.Despre situaţia din ţară nimic special.

Preşed:Decît ceiace se întîmpla?

STEFANESCU:Nu ce se-ntîmpla ,că nu s-a întîmplat nimica special,care ei trebuiau să ştie dela mine.Ei au venit la mine înainte cu cîteva minute de a părăsi ţara,văzuseră miniştrii,văzuseră întreprinderi diferite şi pe mine mă vedeau din politeţe ca să-şi facă o scuză.

Preşed:Pe consulul KENDEL l-ai cunoscut?

STEFANESCU:Da l-am cunoscut dar nu aveam nici un fel de relaţii cu el.

Preşed:KENDEL nu ţi-a spus ca să pleci din ţară?

STEFANESCU:Nu dle preşedinte.Pe KENDEL l-am întîlnit pe stradă într-o zi şi mi-a spus:Cum zice n-ai plecat? Unde să plec dle ? "Toată lumea pleacă din ţară".O fi plecînd dar eu n-am nici un motiv să plec şi mă mir că dta îmi pui asemenea întrebări şi

atunci omul mi-a spus:scuză-mă am glumit. Aceasta a fost convorbirea între mine şi el.

Preşed:Ce legături ai avut dta cu JAK BERMAN şi EMIL CALMANOVICI,după 23 Aug.1944?

STEFANESCU:In afară de aceea că JAK BERMAN a fost la mine la masă atunci cînd a fost şi dl.HOLMAN ,cu JAK BERMAN după aceea n-am avut absolut nici un fel de legătură,decît că l-am întîlnit de două-trei ori pe stradă,de bună ziua ,dar mai departe n-am avut întîlniri şi convorbiri în nici un fel cu BERMAN.In ceiace priveşte pe CALMANOVICI,l-am întîlnit,odată am fost la el la massă,cu soţia şi el a fost odată la masă cu soţia şi odată la masă la DRAGOS POP.

Preşed:Ce acţiuni de sabotaj aţi iniţiat împreună?

STEFANESCU:In această perioadă nici un fel,de nici un fel, şi nici n-am discutat nimic cu caracter politic,de vreun fel.

Preşed:Ce legături ai avut dta cu POP ALEXANDRU?

STEFANESCU:Legături cu POP ALEXANDRU am avut,dela bancheri, eu eram delegat administrativ la Creditul Industrial,el era director general la soc.Reşiţa şi soc.Reşiţa avea credite la creditul industrial.Aveam contact cu el în acea perioadă.Ulterior deci după 23 August evident ,ne vedeam ,în tren s-au în avion,la birou,l-am întîlnit la el în birou,dece,pentrucă a ridicat nişte grîu dela soţia mea,pe care însă nu l-a plătit şi atunci m-am dus şi m-am plîns,m-am dus la POP ALEXANDRU,pentrucă îl cunoşteam.

Preşed:I-ai uşurat o întîlnire între ALEX.POP şi HOLMAN?

STEFANESCU:Să mă iertaţi,ajung imediat la aceasta chiar acum.In 1947 nu ştiu cînd într-una din zile cînd a fost la mine HOLMAN,m-a întrebat dacă-l cunosc pe directorul general dela Reşiţa şi eu i-am spus că da,îl cunosc,este ALEXANDRU POP,şi mi-a spus: vezi dle ştii cănoi avem interese financiare foarte importante la Reşiţa şi acum cu schimbările acestea,cu plecarea lui AUSNIT,mi-a spus nu mai ştiu nimic şi i-am spus că o să-l invit la mine la masă şi vei veni şi dumneata şi în felul acesta vă veţi întîlni ,vor putea să se cunoască.S-au întîlnit la mine la masă.La masă cînd s-ua cunoscut nu au discutat nimica,dle preşedinte.

Preşed:Nu s-a discutat chestiună în legătură cu 1947,cînd s-au luat o serie de măsuri.

STEFANESCU:In momentul acăla nu se luaseră măsuri.

Preşed:Bine dar se întrevedea,nu se făcuse încă naţionalizarea.

STEFANESCU:Aceasta era,ştia că chestiunea aceasta o discutase şi cu mine,pentrucă şi eu eram îngrijorat,şi s-a facut primul

./.

proect oficial,însă pe urmă s-au format oficiile industriale şi au fost fel de fel de conferinţe,de contra propuneri şi lucruri de acestea şi atunci eu am spus ce fel de contra propuneri,şi eu am spus că dacă este politica guvernului,este inutil să mergem cu contra propuneri,dacă este o chestiune de experienţă economică,este altceva,însă eu cred că este politica guvernului şi atunci eu nu sunt pentru contra propuneri şi lucruri de acest fel,aceasta am spus-o în şedinţă publică la Cugir.

Preşed:Dacă nu sunt contra propuneri ce puteau săfie?

STEFANESCU:Oficinele industriale ofereau un mecanism de fucţionare,se vedea cît colo,că oficiile industriale pregătesc calea spre naţionalizare.Dacă guvernul vrea să facă acest lucru,dacă pentru dl.cutare sau cutare nu vreia,vroia altfel guvernul o să se împiedice şi pe urmă nu era să facă,fiindcă aşa recomanda dl.TATRASCU.Eu nu l-am auzit pe dl.TATARASCU spunînd lucrul acesta,însă a spus unul:uite a spus,uite a spus să rezistăm.Ce să rezistam aceasta este o prostie.

Preşed:Ai cerut să se pună ALEX.POP în legătură cu ministrul SCHONFELD?

STEFANESCU:Nu dle,eu nu i-am cerut acest lucru,el mi-a oferit acest lucru.

Preşed:Unde v-aţi întîlnit?

STEFANESCU:Nu ne-am întîlnit dle preşedinte niciodată.

Preşed:Dar totuşi a fost o tentativă de întîlnire?

STEFANESCU:A fost o tentativă la unul FERGUSON,care era secretar la legaţia Americană şi unde ALEX.POP m-a condus ca să-l întîlnesc pe acest dl.SCHONFELD,însă dl.SCHONFELD nu era acolo.Dl.FERGUSON era bolnav şi nu l-am văzut.

Preşed:Cu ce legionari te-ai întîlnit după 23 aug.1944? şi ce anume aţi discutat?

STEFANESCU:A venit la mine dl.DUMITRU CHICA în sept. sau octombrie 1944,mi-a spus,mi-a cerut,dle noi numai suntem legionari, cutare şi cutare şi m-a rugat uite că nişte prieteni ai mei,dl. COMANICIU ar dori să-ţi ceară un sfat dtale.A venit la mine cu dl. COMANICIU şi mi-a cerut sfatul ce să facă,că sunt în afară de lege. I-am spus dle,dataţi că aţi fost asociaţi cu această acţiune criminală de asasini şi hoţi de tot felul de lucruri.Peste 3 ani,dela acel moment,din nou a venit la mine acelaş domn CHICA şi mi-a spus dle STEFANESCU ,dl.COMANICIU este în mizerie şi vrea să vă roage să-i daţi ajutor.Dar nu pot să-l ajut cu nimic.Dle măcar să aveţi.mila de el şi primiţi-l la dvs.A venit cu acesta la mine şi mi-a cerut să-i dau bani,i-am spus că nu am ,nu i-am dat nimic şi a plecat.

După aceasta prin luna ianuarie a venit din nou acelaş CHICA şi mi-a spus:Dle STEFANESCU ,alt prieten de al nostru,fost legionar, un om foarte serios,care ar dori să ceară un sfat şi l-am întrebat cin este:Mi-a spus că este dr.FILIP COSTEA.

Preşed:L-ai primit?

STEFANESCU:Da domnule.

Preşed:De cîte ori?

STEFANESCU:A venit acest domn dr. ILIP COSTEA,am aflat pe urmă că-l chema aşa,împreună cu acest CHICA,care a fost prezent la această primă convorbire pe care am avut-o,mi-a spus ca să-i ajut şi nu ştiu ce.Am spus dle nu vă pot ajuta ,nu văd cum pot să vă ajut şi lucruri de acestea.Nu a precizat însă cu ce să-i ajut.A spus că ei sunt oameni paşnici şi ei ar vrea să vadă o înfrăţire în ţară şi cutare şi cutare.Eu i-am spus că dacă ei sunt oameni paşnici şi contra violenţei atunci stau de vorbă cu dvs.Dacă nu să nu veniţi la mine, că-mi repugnă toate violenţele şi lucruri de acestea şi au plecat. După o săptămînă sau două a venit din nou şi a spus că dl.COSTEA a venit din provincie -nu mi-a spus că locueşte în Bucureşti, şia venit acelaş CHICA DUMITRU cu dl.COSTEA FILIP nu ştiam că-i zice COSTEA. De această dată însă a fost niţel mai concret că ei ar vrea să facă ceva,că ar vrea să organizeze,că aşa şi aşa,că dacă se întîmplă ceva să nu se facă violenţe,lumea să fie iniţiată.Am spus dle că pentru acestea trebuesc mijloace şi lucruri de acestea.Cum ai să faci dta lucrul acesta.Si pentru sunt pentru împăcare şi conciliere şi în toate lucrurile acestea.Bine dar o să ne ajutaţi şi dvs. Cum pot eu să vă ajut,o să se găsească modalitatea,ox să ne faceţi contactcu lumea dinafară.Dar cum o să fac contact cu lumea din afară.Dle eu am contact cu lumea dinafară,nu am nici un contact şi le-am spus că trebue să aveţi mijloacxx de transmisie.Da eu am spus ca să puteţi face contact cu lumea din afară,pe lîngă acest mijloc mai trebue să ai şi oameni şi nu este aşa de simplu.

Preşed:Si ei ce au spus?

STEFANESCU:Oameni găsim noi,numai dvs. să ne ajutaţi ca să putem găsi.Le-am zis bine o să mă mai gîndesc.In timpul acesta,vă rog să mă ascultaţi că acesta este un punct la care ţin foarte mult şi anume că în timp ce eu am spus că o să mă mai gîndesc,dl.GHICA DUMITRU care pînă atunci nu a spus o vorbă a spus:Dle STEFANESCU dar ce credeţi dvs.de chestia PATRASCANU.Eu am rămas surprins de această întrebare,ce să cred dle,sunt uluit,că PATRASCANU este una dintre luminile şi stilpul partidului comunist ,adică şi acum văd că nu este aşa,şi GHICA mi-a spus:Stiaţi dvs.că PATRASCANU de mult este socotit

./.

ca romînul Nr.1 .Zăc da de unde se ştie acest lucru.Ei zice aflăm şi noi.Am spus dle ferească dzeu niscaiva,ca nişte descreeraţi să comită vreun act de violenţă ,contra vreunui membru al guvernului,cum citi mai deunăzi în gazetă că s-a întîmplat nu ştiu dacă s-a întîmplat faptul sau a fost numai complot,dar în orice caz a fost arestaţi şi judecaţi nişte tineri care au complotat o acţiune violentă împotriva guvernului. şi ferească Dzeu dacă şi printre aceştia care-ispuneţi dvs. îngeraşi să facă vreo nebunie pentrucă represaliile ar fi catastrofale,nu numai pentru prietenii lui PATRASCANU ,dar pentru întreaga burghezie romînă, vinovaţi sau nevinovaţi dar represaliile ar fi teribile,şi atunci a intervenit dl.COSTEA care spune:dle vă garatăm noi,noi suntem aşa şi aşa ,tot felul de jurăminte de acestea,şi atunci am spus dle aşa să fie şi au plecat.Peste vreo 7 sau lo zile,a venit din nou la mine dl.CHICA cu dl.COSTEA.De data aceasta dl.CHICA nu a mai intrat la mine în birou şi a rămas afară şi a venit numai dl.dr.FILIP COSTEA la mine în birou şi nici nu s-a aşezat pe scaun ,pentrucă nici eu nu mă aşezasem şi i-am spus că-mi pare rău,că eu nu pot să-i ajut cu mijloacele tehnice despre care s-a vorbit săptămîna trecută,sau cînd ultima dată a venit pela mine,~~zuxearexaşixfixpatat~~ pentrucă persoana cu care aş fi putut vorbi despre lucrul acesta nu mai este în ţară,a plecat din ţară.Si atunci el a spus că noi găsim şi oameni şi lucruri de acestea.Să nu ne lăsaţi şi atunci le-am spus că nu este vorba de lăsat ,eu nu pot să vă ajut.Cu aceasta s-a terminat tot ce a fost în total,tot ce am convorbit cu aceste persoane şi nimic mai mult decît atît.

Preşed:La ce acţiuni complotiste împotriva statului democrat aţi luat dvs.parte?

STEFANESCU:La nici una şi nici nu cunosc pe nici una din persoane,care au fost menţionate ieri în actul de acuzare.S-au menţionat nume,s-au menţionat case ,dar nu cunosc pe nici una.

Preşed:Alte întrebări de pus.

Procurorul:Avem întrebări de pus dle preşedinte,pentrucă dlui a făcut aici numai diversiune? şi ne-a spus poveşti,cum au intrat în casă şi nu i-a ţinut pe scaun,ori oamenii aceia au venit,legionarii aceia au venit cu un plan hotărît pentru a-l pune în executare.Faţă de această situaţie,rămîne ca dvs.să hotărîţi în legătură cu amînarea Dînsul să răspundă.Sigur.că a ţinut prea îndelungat ,dlui are o manieră să răspundă în genere.

STEFANESCU:Conform adevărului.

Procurorul:Nu conform adevărului,adevărul se spune simplu şi hotărît,acesta nu este un fel de a vorbi,aceasta este o diversiune cu care noi suntem deprinşi în experienţa noastră.

~~xâxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Procurorul:Inprimul rînd vreau să atrag atenţia că există la dosar acest carnet cu scoarţe negre,de care a pomenit acuzatul şi care este un document de cea mai mare importanţă,în această cauză,pentrucă este un script din arhiva Intelligence Service-ului.Imi permit să atrag atenţia în acelaş timp că acest carnet s-a găsit la descingerea făcută la acuzat,există actele care confirmă aceasta,şi aceasta confirmă procesul verbal,şi aceasta caracterizează dintrodată persoana şi afirmaţiile făcute.

Preşed:Cunoşti acest carnet?

STEFANESCU:Am luat cunoştinţă de el în 1948,după ce am fost arestat.

Procurorul:Dle preşedinte,la pagina 7 a acestui carnet se găsesc scrise trei rînduri de cuvinte,care exprimă nume şi adrese în turceşte.V-aşi ruga să-i arătaţi acuzatului aceasta.Unde,ce sunt ,ce reprezintă aceste numiri.

STEFANESCU:Nu cunosc acest lucru.

Preşed:Cuvîntul Istambul?

STEFANESCU:Nu cunosc,nu-mi spune nimic acest lucru şi nu cunosc nimic.

Procurorul:Cuvîntul Istambul nu scrie acolo?aceasta nu-i aduce aminte nimic acuzatului STEFANESCU?

STEFANESCU:Nu,nimic.

Procurorul:Eu sunt mulţumit de acest răspuns,pentrucă vom reveni şi discuta cu cel care a scris lucrurile acestea aici?

Procurorul:Ce aparat de radio emisie a predat acuzatul în 1947 la legaţia Engleză ,Ministrului HOLMAN?

STEFANESCU:Nici un aparat.,pentruca nu am avut nici un aparat.

Procurorul:Este clar răspunsul.Să răspundă acuzatul dacă a fost la o întîlnire,sau la o audienţă la ANTONESCU,ca să intervină în legătură cu RICA GEORGESCU,după arestarea acestuia.

STEFANESCU:In mod special cred că nu am fost.Dacă am vorbit cu ANTONESCU despre acest lucru,aceasta este cert,în sensul că am întrebat ce este cu chestiunea aceasta,dece sunt aceştia arestaţi şi atuncea mi-a povestit cu lux de amănunte dece au fost arestaţi, cum sunt arestaţi şi cită luptă a dus cu serviciul secret german, pentru ca să nu-i ia serv.secret german şi să-i reţină acolo,sub autoritatea poliţiei romîneşti.

Preşed:Să ne arate acuzatul cînd s-a întîlnit ION ANTONESCU cu spionul englez MACNAB în locuinţa acuzatului?

STEFANESCU:N-am cunoscut nici un spion englez cu numele de

/

MACNAB.

Procurorul: El este astăzi dovedit spion.

STEFANESCU: Eu nu am cunoscut nici un spion englez.

Procurorul: Să ne spună dacă ION ANTONESCU s-a întîlnit în casa lui cu MACNAB.?

STEFANESCU: A, da. Cu colonelul MACNAB s-a întîlnit la mine în casă ION ANTONESCU în 1939 cred, dar nu spion aşa cum spuneţi. Eu nu-l ştiam de spion.

Procurorul: Cine a cerut din ei să facă această cunoştinţă?

STEFANESCU: N-aş putea spune care. Eu cred că ANTONESCU a cerut să-i fac cunoştinţă cu MACNAB.

Procurorul: Dacă a avut o audienţă la ANTONESCU să discute problema lui AUSNIT, să zic ocazional au discutat problema lui AUSNIT.

STEFANESCU: Da am fost chemat de ANTONESCU şi mi-a cerut părerea mea în problema averii lui AUSNIT. In momentul cînd MALAXA vroia să pună mîna pe ele printr-un truc, adică fiind acţionarul întreprinderilor Titan-Nadrag-Calan se va trece prin bursă ca în felul acesta Malaxa să le cumpere şi să aibe un titlu, credea el şi m-a chemat să-mi spună.

Procurorul: Dacă MIHAI ANTONESCU i-a dat o notă în martie 1944 ca prin aparatul său de radio emisiune să transmită la Cairo. Prin urmare nu era un secret faţă de Antoneşti că dispunea de asemenea mijloace.

STEFANESCU: Cred că dacă ANTONESCU ar fi ştiut despre acest lucru, ar fi folosit toate mijloacele să pună mîna pe el. Mi s-a dat o bucăţică de hîrtie, un mesagiu şi am fost rugat să-l transmit, cred că a fost un fel de probă, pentrucă chiar în cursul nopţii ALEX. NEGOIU, a fost trimis de ICA să-i dau hîrtia înapoi.

Procurorul: Ţi-a dat-o s-o transmiţi prin mijloacele dtale?

STEFANESCU: Da, dar i-am spus că n-am nici un aparat.

Procurorul: EUGEN CRISTESCU unul din cei mai apropiaţi colaboratori ai lui ANTONESCU, cunoştea dacă are aparat sau că dispune de astfel de mijloace?

STEFANESCU: Nu pot să spun lucrul acesta, pentrucă nu ştiu, dacă EUGEN CRISTESCU ştia sau nu ştia despre aceste aparate, dar bănuesc că EUGEN CRISTESCU ştia despre aceste aparate.

Preşed: De unde bănueşti?

STEFANESCU: Că dacă EUGEN CRISTESCU n-ar fi ştiut despre lucrul acesta, n-ar fi fost explicabilă nici şederea lui GEORGESCU în forma cum stătea el la închisoare, nici concediul lui GEORGESCU acasă, nici mai tîrziu cînd a fost detectat acest aparat, fiindcă a mai fost

odată detectat acest aparat, fără îndoială că venea din partea cuiva, pentrucă mai tîrziu a venit din partea lui MANIU informaţii ca să mutăm aparatul din casa lui STIRBEI, să-l mutăm că a fost detectat, de unde ştia? Trebuia să ştie dela cineva oficial, cine putea să fie acel oficial numai cineva important. Acel important personagiu cred că era EUGEN CRISTESCU.

Procurorul: Am să citesc un pasagiu dintr-o declaraţie a sa, toate convorbirile mele cu ANTONESTII au fost transmise în amănunt de mine lui CALMANOVICI prietenilor comunişti, am comunicat în rezultat acest lucru şi la Cairo, după consfătuirea avută cu CALMANOVICI. Le recomandam bombardarea aeroporturilor militare şi civile, a lagărelor militare germane, a depozitelor de muniţii despre care eram informat de maiorul FRITZ. In ziua de 4 aprilie 1944 au început bombardamente masive, aceasta dintr-o declaraţie a lui veche şi cu caracter tot aşa autobiografic, nu cu întrebări şi răspunsuri imediate i s-a dat să declare asupra unei întregi epoci din viaţă şi singur a introdus aceasta chestiune, fără să-i fie pusă într-o întrebare specială.

STEFANESCU: Cînd era în luptă împotriva Germanilor.

Preşed: S-a întîmplat treaba aceasta?

STEFANESCU: Da, s-a întîmplat acest lucru. Evident că am spus acest lucru, n-am cerut, am spus dle obiective care puteau fi bombardate. Nu aveam calitatea să-i cer, ci să spun uite dle ce cred eu, aceasta este părerea mea.

Procurorul: Si părerea aceasta a fost onorată începînd dela 4 aprilie?

STEFANESCU: Cred că a fost exprimată ulterior de 4 aprilie.

Procurorul: Acum este tîrziu spuneţi?

STEFANESCU: Nu dle.

Procurorul: De acord, eu sunt mulţumit cu acest răspuns.

Procurorul: Să ne spună acuzatul dacă după întîlnirile sale cu ANTONESCU sau cu antoneştii dela sfîrşitul lunei martie, începutul lunei aprilie 1944, PATRASCANU a avut sau nu contact cu ANTONESCU?

STEFANESCU: Nu ştiu eu, eu nu l-am mai văzut pe PATRASCANU în această perioadă.

Procurorul: Am să vă citesc un pasagiu scris de STEFANESCU în prima autobiografie, la fila 95, aceasta este din 13 iunie 1949 după această dată 3 aprilie 1944, eu n-am mai primit nici un mandat din partea dlui MANIU, a lui DINU BRATIANU sau a prietenilor mei comunişti. Este vorba de mandatul ca să se ducă să discute cu antoneştii. Ei aveau acum contactul direct cu antoneştii din ION MIHALACHE, GHEORGHE BRATIAN şi LUCRETIU PATRASCANU.

STEFANESCU:Eu n-am înţeles întrebarea dvs.,pentrucă altfel răspundeam.

Preşed:Dta ai scris aceasta.

STEFANESCU:N-am înţeles întrebarea,cred că am scris aceasta.

Preşed:S-a întîmplat treaba aceasta?

STEFANESCU:Cred că s-a întîmplat.

Preşed:Crezi că s-a întîmplat?

STEFANESCU:Cred că s-a întîmplat,pentrucă le-am scris.

Procurorul:Dintr-o veche declaraţie a lui la pag.78 din dosar tot din anul 1949,vorbind de legăturile cu BENET scrie următoarele: - acesta era ataşat de presă la englezii - într-o zi BENET înainte de stabilizare mi-a cerut relaţii asupra salarizării muncitorilor industriali şi agricoli în comparaţie cu anul 1939.Cu altă ocazie BENET tot la biroul meu m-a întrebat dacă muncitorii agricoli,aveau o rentabilitate comparabilă cu aceea din 1939 la preţurile fixate pentru produsele agricole,după stabilizarea monedei.

Preşed:Dacă ai dat asemenea informaţii?

STEFANESCU:Dle preşedinte,în cadrul discuţiilor acestea nu erau un secret şi am discutat cu el,i-am spus părerea mea.Dle preşed. soţia mea era agricolă.

Procurorul:Soţia dtale cu ce lucra,cu sapa sau cu lopata pe moşie?

Procurorul:Tot dintr-o autobiografie vă mai citesc un pasagiu scriu despre LE ROUGETELE.Pe dl.LE ROUGETELE îl vedeam destul de des, ca prieten la masă sau la un pahar de bere.In 1946 cînd LE ROUGETELE a părăsit ţara am regretat plecarea lui pentrucă pierdeam un prieten, plăcut şi orice despărţire de prieteni înseamnă pierderea unei părţi din viaţă care era ocupată de prezenţa prietenului pierdut.LE ROUGETELE demascat spion.LE ROUGETELE este spion.

STEFANESCU:Eu nu ştiam că LE ROUGETELa fost spion.

Procurorul:Tov.preşed.acuzatul a vorbit aici despre relaţiile lui intense cu ANTONESCU în perioada martie 1944.Să precizeze care a fost caracterul discuţiilor?

STEFANESCU:Intoarcerea armelor contra germanilor.

Procurorul:Să spună în numele cui s-a dus el la ANTONESCU, pentru această treabă.

STEFANESCU:In numele Blocului.

Procurorul:Precizează cînd a fost creiat Blocul Partidelor Democratice.

STEFANESCU:Blocul se negocia demult,dar nu se încheiase.

Procurorul:Blocul s-a încheiat în iunie 1944.Cu alte cuvinte

./.

dta negocia cu antoneştii în martie 1944, în numele Blocului care s-a încheiat.

STEFANESCU: Respectiv, care se negocia de doi ani.

Procurorul: Ce obiective avea Blocul.

STEFANESCU: Intoarcerea armelor contra lui Hitler şi răsturnarea lui ANTONESCU.

Procurorul. Cu alte cuvinte, evident acuzatul se duce la ANTONESCU să discute cu el răsturnarea lui?

STEFANESCU: Da.

Procurorul: Cine l-a rugat să facă acest lucru, să discute cu ANTONESCU despre răsturnarea lui ANTONESCU. El a declarat că a fost rugat de dl. MANIU, BRATIANU şi PATRASCANU.

STEFANESCU: Nu PATRASCANU personal, nu prin ceilalţi.

Procurorul: Este o declaraţie consemnată. Spune textual: am fost rugat de MANIU, BRATIANU şi PATRASCANU să-l văd neapărat pe ANTONESCU, şi deschide ochii asupra situaţiei reale, Asupra cărei situaţii să-i deschidă ochii, asupra situaţiei politice?

STEFANESCU: Asupra situaţiei militare şi politice, a condiţiilor.

Procurorul: Dece era nevoie ca acuzatul să-l lămurească pe ANTONESCU asupra situaţiei militare? care el nu cunoştea mai bine situaţia militară.

Preşed: A răspuns la întrebarea aceasta.

Procurorul: Sunt mulţumit atunci.

Apărarea nu are nici o întrebare de pus.

DEPOZITIILE MARTORULUI MUGUR CONSTANTIN, de 59 ani,de profesie pînă la 23 Aug.1944 contabil,iar după 23 Aug.1944,funcţionar la legaţia Britanică.

Procurorul:Cînd l-a cunoscut martorul pe ALEX.STEFANESCU.

MUGUR:L-am cunoscut pe dl.ALEX.STEFANESCU prin luna martie 1944 cînd am-a fost recomandat de către dl.ing.ALEX.IONESCU .

Procurorul:Cu ce scop ALEX.IONESCU v-a prezentat lui STEFANESCU

MUGUR:Am fost recomandat dlui STEFANESCU întrucît dl.STEFANESCU ştia că fac parte dintr-o grupare de spionaj,iar dînsul ţinea să mă cunoască pe mine întrucît dînsul era şeful unui alt grup similar.

Procurorul:Să arate concret martorul ce rol a avut STEFANESCU, în acţiunea de spionaj din care făcea parte şi martorul?

MUGUR:Dl ALEX.STEFANESCU a avut rolul de conducător de control, de sfătuitor şi finanţator al grupării noastre de spionaj.Dsa în calitatea pe care a avut-o,ne-a sfătuit ca să păstrăm conspirativtatea mişcări noastre,m-a rugat pe mine personal să veghez ca operatorul radiotelegrafist care a fost trimis din Cairo să lucreze cu regularitate şi să transmită telegramele pe care le primeam din partea dlui ALEX.STEFANESCU care le trimitea prin intermediul nostru serv.de spionaj britanic din Cairo.

Procurorul:Ce rol avea ALEX.IONESCU?

MUGUR:Dl ALEX.IONESCU era omul de legătură între gruparea lui ALEX.STEFANESCU şi a noastră,era în acelaş timp casierul grupării sale, şi cifra şi descifra telgramele primite sau trimise serv.de informaţii britanic din Cairo.

Procurorul:Ce sume de bani a dat ALEX.STEFANESCU grupării de spionaj din care a făcut parte martorul?

MUGUR:Dl.ALEX.STEFANESCU a vărsat grupării noastre suma de 7 milioane prin intermediul dlui ALEX.IONESCU.

Procurorul:A fost restituită această sumă lui STEFANESCU?

MUGUR:Suma aceasta a fost restituită desigur.Intrucît la sosirea dlui col.BOXAL care a avut loc la sfîrşitul anului 1945 începutul anului 1946,dl.ing.ALEX. IONESCU s-a prezentat la mine arătîndu-mi o situaţie cu sumele de bani pe care STEFANESCU le-a avansat în acţiunea de spionaj.Cu această ocazie am văzut că acea situaţie cuprindea patru poziţii şi una dintre ele conţinea şi suma de 7 milioane pe care a primit-o gruparea noastră.Dl.IONESCU mi-a cerut să-i dau un decont desp felul cum am cheltuit această sumă,pentru a fi prezentată dlui BOXAL iar ceva mai tîrziu am fost informat de către IONESCU că în adevăr,dl. ALEX.STEFANESCU i-a prezentat lui BOXAL această situaţie,pentru a fi

./.

plătită.

Procurorul:Are cunoştinţă martorul dacă după 23 Aug.1944, ALEX.STEFANESCU a mai primit mesagii din partea serv.de spionaj englez.

MUGUR:La eliberarea dlui maior PORTER din închisoare - ofiţer care a fost paraşutat cam prin martie 1944 în ţară,dsa a înfiinţat un birou de informaţii în localul Ministerului Educaţiei Naţionale.Acolo se lucra cu mai multe cifruri între care era şi cifrul telegramelor primite de ALEX.STEFANESCU.Dl.ALEX.IONESCU mi-a dat mie acel cifru întrucît eu eram şeful biroului de cifrare,şi după cîte-mi amintesc s-au primit două sau trei telegrame pe acest cifru,întrucît eu în acel timp nu cunoşteam limba engleză,nu cunoşteam conţinutul lor ,în tot cazul însă uha dintre telegramele primite,se referea la nişte comunicări.

Procurorul:Işi mai poate aminti martorul pe ce nume erau adresate acele mesagii?

MUGUR:Cele două-trei mesagii de care vorbesc au venit pe cifrul dlui ALEX.STEFANESCU.Acest cifru aparţinea dlui ALEX.STEFANESCU care avea numele conspirativ de MIMI.

Procurorul:Dacă are cunoştinţă martorul pentru ce au fost trimise aceste telegrame cifrateprin dvs. şi nu direct.

MUGUR:Aceasta deoarece dl.ALEX.STEFANESCU nu avea aparat de radiotransmisiune şi dlui lucra prin aparatul nostru.Deasemeni tot prin intermediul nostru primea toate telegramele.

Procurorul:Cu cine era în legături ALEX.STEFANESCU din personalul legaţiei în cadrul acesta informativ?

MUGUR:După 23 Aug.1944 îmi este cnoscut faptul că la sosirea Misiunii Militare Britanice,a venit ca reprezentant militar politic, dl.LE ROUGETELE cu care ALEX.STEFANESCU a avut legături.Ceva mai tîrziu a avut legături cu dl.SAREL.Eu nu am luat parte niciodată la discuţiile care au avut loc între dlor.

Procurorul:Are cunoştinţă martorul,dacă ALEX.STEFANESCU a finanţat vreo acţiune sau vreo persoană după 23 Aug.1944?

MUGUR:După cum am arătat ,după 23 Aug.1944,maiorul PORTER după eliberarea din închisoare a înfiinţat biroul de informaţii din localul Ministerului Economiei Naţionale,şi după cît îmi este cunoscut, dl.ALEX.STEFANESCU i-a avansat acestuia pentru treburile biroului suma de 2 milioane,din cîte-mi amintesc,dintre care un milion a trecut chiar prin mîna mea şi l-am contabilizat.Despre restul nu ştiu.

STEFANESCU:Rog pe dl.martor să precizeze,dacă mă cunoaşte pe mine din 1944 sau din toamna anului 1943?

./.

MUGUR:Nu este exclus dle preşed.ca să greşesc această dată, însă eu am impresia că l-am cunoscut în martie 1944.Este posibil să fi fost şi 1943.

STEFANESCU:Rog pe dl.martor să precizeze de unde scoate dlui că eu eram conducătorul unui grup de spionaj,de unde.

MUGUR:Am dedus acest lucru din faptul că s-au primit telegrame prin legaţia Engleză.

STEFANESCU:Rog pe dlmartor să precizeze ce mesagii sunt acele de care vorbeşte dlui că mi-au fost mie adresate după 23 Aug.1944,că eu nu am nici o cunoştinţă?

MUGUR:După cum am arătat ALEX.STEFANESCU trimitea şi primea telegrame pe cifrul MIMI,nu-mi este însă cunoscut,dacă aceste mesagii au fost predate dlui STEFANESCU sau nu.Eu ştiu numai că s-au primit.

STEFANESCU:Să precizeze dl.Martor dacă am avut un cod al meu personal?

MUGUR:După cum am arătat dl.ing.ALEX.IONESCU primea dela mine toate telegramele adresate pentru MIMI,care erau descifrate de dlui. Era un cifru separat deoarece eu nu-l înţelegeam.

DEPOZITIILE MARTORULUI PARAU NICOLAE, de 55 ani, ultima meserie telefonist.

Procurorul: A cunoscut martorul pe ALEX.STEFANESCU?

PARAU: L-am cunoscut numai după război, după ce a venit Misiunea Britanică înapoi în Romînia. Pînă atunci poate că l-am cunoscut, însă nu pot să spun precis.

Procurorul: In ce calitate l-ai cunoscut?

PARAU: Eu fiind om de serviciu la legaţie, dlui a venit şi a cerut să fie prezentat ministrului. I-am cerut să-mi spună numele, m-am dus la dl.ministru şi l-am întrebat dacă poate săl primească şi mi-a spus da, ~~xxxtx~~ să poftească.

Procurorul: Venea des STEFANESCU pela legaţie?

PARAU: Nu venea în toate zilele, dar aproape tot la 2 zile.

Procurorul: La cine cerea să intre de obicei.

PARAU: Mai ales la dl.ministru.

Preşed: Mai intra şi la alţii?

PARAU: Probabil să fi intrat şi la dl.prim secretar, însă eu nu ştiu.

Preşed: Cine era primul secretar

PARAU: MASBENCK.

Procurorul: Dacă-şi aduce aminte martorul despre un obiect pe care l-a adus STEFANESCU?

PARAU: Dl.STEFANESCU prin anul 1946 a adus un aparat învelit cred că era un aparat de radio, spunînd să fie păstrat la noi, decît la dlui acasă.

Procurorul: Ce s-a întîmplat după aceea cuaparatul?

PARAU: Pentru un scurt timp a rămas la noi în birou, apoi s-a cerut de dl.Ministru şi nu ştiu ce s-a mai făcut cu el.

STEFANESCU: Dl martor spunea că aşi fi adus eu un aparat de radio, dacă nu ştia ce conţinea acel pachet, cum trage concluzia dlui că este un aparat de radio-transmisiune. Pe ce se întemeiază?

PARAU: După forma lui am dedus căera un aparat de radio.

Procurorul: Aşi vrea să pun o întrebare suplimentară care se iveşte ca necesară din această discuţie? Ce meserie a avut ultima dată la legaţie martorul?

PARAU: Telefonist.

Procurorul: Se pricepe şi-şi poate da seamade un aparat, tocmai în vedere că avea această meserie?

PARAU: Sigur, absolut, era un aparat de radio.

STEFANESCU: A văzut dlui vreodată un aparat de radio-emisie.

Preşed: El nu a spus aceasta că este un aparat de recepţie sau emisie. Este neconcludentă şi n-o pune.

DEPOZITIILE MARTORULUI CHICA DUMITRU DE 46 ani inginer.

Preşed:Il cunoşti pe ALEX.STEFANESCU?

CHICA:Da.

Procurorul:De cînd îl cunoaşte martorul şi ce legături a avut pînă la 23 Aug.1944.

CHICA:Il cunosc pedl.ALEX.STEFANESCU,în anul 1935 cînd i-am fost prezentat de dl.ing.ORGHIDAN şi cu care ocazie am fost angajat ca inginer la întreprinderea Romîno-fir pe care o conducea dsa.Am fost trimis împreună cu alţii pentru specializare în Anglia,de unde m-am întors în anul 1937 la fabrica Romîno-Fir din Tălmaciu,jud.Sibiu.In toamna aceluiaş an am fost trimis pentru o altă specializare în Austria la o altă fabrică care avea legătura cu întreprinderea sa,de unde m-am reîntors în 1938 toamna,funcţionînd la Tălmaciu pînă în oct.1940,cînd am fost numit director general la CAM.In perioada 1940-1944 am avut rare întrevederi cu el,cu ocazia vizitelor ce i le făceam din cînd în cînd la birourile sale din Bucureşti.

Procurorul:Ce servicii i-a cerut martorului ALEX.STEFANESCU în preajma lui 23 Aug.1944?

CHICA:In preajma lui 23 Aug.1944,ALEX.STEFANESCU m-a întrebat dacă cunosc pe un personagiu anume HORATIU COMANICIU.Spunîndu-i că-l cunosc,acesta şi-a exprimat dorinţa că ar vrea să-l cunoască şi dînsul. Astfel am mijlocit o întrevedere între HORATIU COMANICIU şi ALEX.STEFANESCU care a avut loc la birourilesale dela Romîno-Fir în jurul lui 23 Aug.1944.

Procurorul:Cine este HORATIU COMANICIU?

CHICA:HORATIU COMANICIU era un fruntaş legionar care după 1941 activa pe linia politică a lui MANIU căutînd să îndrepte mişcarea legionară către o direcţie democratică.

Procurorul:S-a văzut cu HORATIU COMANICIU după 23 Aug.1944?

CHICA:După 23 Aug.1944,după cunoştinţele mele nu s-au mai văzut pînă în vara sau toamna lui 1947,cînd HORATIU COMANICIU m-a rugat să-i înlesnesc o întrevedere cu ALEX.STEFANESCU,lucru pe care l-am făcut şi întrevedere care a avut loc în biroul lui ALEX.STEFANESCU din str.Mis.Amzei.Intrucît nu am participat la această convorbire,nu ştiu ce s-a discutat.

Procurorul:Ce servicii a cerut martorului,ALEX.STEFANESCU în februarie 1948?

CHICA:In ianuarie 1948 dl.ALEX.STEFANESCU m-a rugat să-i fac cunoştinţă cu un legionar din gruparea lui HORATIU COMANICIU,întrucît îi spusesem că acesta este plecat din ţară,este fugit în străinătate şi m-a întrebat dacă în locul lui a rămas cineva şi dacă pot să-i fac cu-

noştiinţă cu o persoană. M-am gîndit atunci la Dr.IOSIF COSTEA, despre care i-am vorbit elogios lui ALEXANDRU STEFANESCU, luîndu-mi obligaţia că în cazul cînd îl găsesc să caut să-i înlesnesc această întrevedere.

Procurorul: Dacă a avut loc întrevederea cu IOSIF COSTEA şi în general cîte întrevederi au avut loc ?

CHICA: Prin mine au avut loc trei întrevederi între COSTEA IOSIF şi ALEXANDRU STEFANESCU; la două dintre ele am participat, iar la cea de a treia nu am participat. Toate aceste întrevederi au avut loc la sfîrşitul lunei Ianuarie şi în cursul lunei februarie 1948.

Procurorul: Să relateze martorul ce ştie despre prima întîlnire ?

CHICA: Cu ocazia primei întrevederi la care am participat şi eu, au avut loc discuţii mai mult cu caracter general, întrucît a fost mai mult o întrevedere de luare de contact, între care ALEXANDRU STEFANESCU a pus problema responsabilităţii care incumbă unui conducător politic în cadrul unei acţiuni. După aceia s-a interesat despre mişcarea legionară, cerîndu-i anumite lămuriri. Dl.IOSIF COSTEA i-a povestit despre situaţia fracţionară a mişcării legionare şi despre sistemul de organizare dela om la om.

Procurorul: Ce ştie martorul despre a doua întrevedere ?

CHICA: La a doua întrevedere care a avut loc între IOSIF COSTEA şi ALEX.STEFANESCU şi la care deasemeni am participat , s-au discutat chestiuni în legătură cupolitica internă şi internaţională laordinea zilei. Cu acest prilej ALEX.STEFANESCU susţinea că în primăvara anului 1948 sau în vară s-ar putea să izbucnească un conflict armat între xxxxxxxx puterile occidentale şi Uniunea Sovietică. In eventualitatea că s-ar rupe legăturile cu puterile occidentale, se va pune problema menţinerii contactului cu aceste puterişi prin urmare eventualitatea creierii unui post de radio emisie care să aibă contact cu un post străin din străinătate. Nu s-a intrat în amănunte, însă înainte de plecare ne-a rugat să ne interesăm dacă printre prietenii noştrii se găsesc doi radiotelegrafişti buni şi de încredere, la care am răspuns că vom căuta.

Procurorul: Ce ştie martorul despre cea de a treia întîlnire dintre acuzatul ALEX.STEFANESCU şi COSTEA IOSIF ?

CHICA: La cîteva zile după întrevederea anterioară, ALEX.STEFANESCU mi-a spus că doreşte să-l vadă din nou pe IOSIF COSTEA, de data aceasta singur. Atunci l-am căutat pe COSTEA prin Dr.CRACIUNAS şi l-am

./.

însoţit pe COSTEA pînă la biroul lui ALEX.STEFANESCU, unde a venit imediat şi dl.ALEX.STEFANESCU retrăgîndu-se amîndoi într-un birou, eu rămînînd cu directorul Contabilităţii în alt birou. După o oră şi ceva întîlnirea terminîndu-se am plecat cu IOSIF COSTEA. Nu ştiu e s-a discutat la această întrevedere. Pe drum l-am întrebat pe COSEA ce s-a discutat, care mi-a spus cănu-mi poate spune însă este posibil cămi va spune mai tîrziu. COSTEA mi-a spus doar atît : "deocamdată pot săţi spun că STEFANESCU este un om foarte deştept şi care vrea să ne ruleze. Vom vedea pînă la urmă cine pe cine va putea să ruleze". Totodată mi-a spus că în cazul că Dl.ALEXANDRU STEFANESCU va căta să-l mai vadă, să-i spun că este plecat la moşie şi că nu este în Bucureşti.

Procurorul: La întîlnirile acestea martorul a spus că i s-a cerut de către STEFANESCU să procure doi radiotelegrafişti, nu cumva s-a vorbit şi despre aparate de radio ?

CHICA: Nu s-a vorbit, am rămas cu impresia că pentru dl.STEFANESCU, aparatul de radio nu constitue o dificultate ca să-l poată obţine.

Procurorul: Ce i-a cerut acuzatul să procure ?

CHICA: Doi radiotelegrafişti buni şi de încredere.

Procurorul: Ce crede martorul care a fost substratul şi raţiunea pentru care acuzatul ALEX.STEFANESCU a ţinut să ia legătura cu fruntaşii mişcării legionare ?

CHICA: N-aş putea să mă pronunţ în această privinţă întrucît face parte din aparatul de gîndire al d-lui STEFANESCU. Am putut însă să deduc că-l interesa un contact cu mişcarea legionară în vederea unei acţiuni politice în cazul cînd ar izbucni războiul.

AL.STEFANESCU: Rog pe dl.martor să-şi aducă bine aminte, dacă eu i-am cerut să fac cunoştiinţă cu COMANICIU sau d-lui a venit şi mi-a solicitat ca să-l primesc pe COMANICIU ?

CHICA: Imi aduc perfect de bine aminte că a fost propunerea dl. ALEXANDRU STEFANESCU.

AL.STEFANESCU: Să-şi aducă bine aminte dl.martor, dacă în Ianuarie 1948 eu am cerut să-mi facă cunoştiinţă cu Dr.FILIP COSTEA sau d-lui a venit la mine şi m-a rugat să-l primesc pe un om cu calităţi extraordinare ?

CHICA: Aşa după cum am arătat, în ianuarie 1948, ALEX.STEFANESCU m-a întrebat despre HORATIU COMANICIU. Intrucît eu îi spusesem că acesta este plecat în străinătate, m-a întrebat cine este în locul lui, i-am răspuns că sunt mai multe persoane care-l pot înlocui. La răspunsul meu, ALEXANDRU STEFANESCU mi-a spus că vrea să stea de vorbă cu una din aceste

./.

persoane. Eu atunci m-am gîndit la Dr.IOSIF COSTEA, pe care înăr-adins l-am prezentat sub numele de Dr.FILIP, pentruca în cazul cînd nu va accepta această întîlnire, să pot duce pe altcineva .

AL.STEFANESCU: Rog pe dl.martor să-şi aducă bine aminte dacă eu l-am întrebat ceva despre COMANICIU sau dacă nu d-lui a fost acela care a venit la mine să-mi spună că dl.HORATIU COMANICIU este plecat peste graniţă şi mi-a mai spus - să-şi aducă bine aminte - că dacă vreau mă poate trece şi pe mine peste graniţă ?

CHICA: Cînd am fost întrebat despre HORATIU COMANICIU i-am spus că acesta este plecat în străinătate. Eu la aceea dată nu cunoşteam posibilităţile de a trece peste frontieră oameni ale Dr.CRACIUNAS. L-am întrebat dacă vrea să plece peste frontieră, fiindcă am un prieten care poate să-i înlesnească aceasta.

AL.STEFANESCU: Rog pe dl.martor să-şi aducă bine aminte, pentrucă deacum a început să încurce datele, dacă nu cumva aceasta a fost mai tîrziu de ianuarie 1948 ?

CHICA: Acestea nu i le-am spus la prima întîlnire, ci mult mai tîrziu i-am propus acest lucru.

AL.STEFANESCU: Să-şi aducă bine aminte dl.martor dacă nu cumva tot d-sa tot atunci la începutul lunei ianuarie 1948, cînd mi-a spus că, COMANICIU este plecat peste graniţă şi m-a întrebat dacă nu vreau să merg şi eu, d-lui mi-a spus că tot dînsul şi cu organizaţia sa, l-au trecut peste frontieră pe un fost director general al Soc.Astra-Romînă anume GH.CRETEANU şi pe mai nu ştiu cine ?

CHICA: Imi aduc perfect de bine aminte că i-am spus în cursul lunei martie, lucru care poate fi verificat, întrucît GEORGE CRETEANU şi ceilalţi au fost trecuţi mult după ianuarie 1948.

AL.STEFANESCU: Să-şi aducă aminte dl.martor că la a doua întrevedere cu dr.FILIP cu ce scop m-a întrebat despre ce părere am despre arestarea lui LUCRETIU PATRASCANU ?

CHICA: Nu i-am pus această întrebarea cu ocazia celei de a doua întîlniri.-

-.-.-.-.-.-

DEPOZIŢIILE MARTORULUI COSTEA IOSIF, de 5o ani, de profesiune avocat.

Preşedintele: Il cunoşti pe ALEXANDRU STEFANESCU ?

COSTEA: Dam, îl cuno c.

Procurorul: Să relateze martor l în ce împrejurări l-a cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU ?

COSTEA: In primăvara anului 1948, prin luna februarie, a venit la mine SILVIU CRACUNAS, prieten de-al meu cu care mă împrietenisem în timpul războiului, rugîndu-mă să stau de vorbă cu dl.ALEXANDRU STEFANESCU. Dela CRACIUNAS am auzit de existenţa lui ALECU STEFANESCU.

Procurorul: De cîte ori s-a întîlnit martorul cu ALEXANDRU STEFANESCU în această perioadă ?

COSTEA: De trei ori.

Procurorul: Ce caracter au avut aceste întîlniri ?

COSTEA: Intîlniri secrete.

Procurorul: Ce aflat martorul despre ALEXANDRU STEFANESCU ?

COSTEA: Cînd SILVIU CRACIUNAS m-a rugat să stau de vorbă cu dl.ALECU STEFANESCU, în prealabil i-am cerut cîteva indicaţiuni, pentrucă eu nu-l cunoşteam, asupra sa, dintre care îmi amintesc că SILVIU CRACUNAS mi-a spus atunci că este omul cel mai reprezentativ al englezilor în Romînia. Mi-a mai spu că în culisele guvernării lui ANTONESCU a jucat un rol foarte important fără însă a-mi arăta în ce a constat aceasta, precum şi că este directorul îtreprinderilor "Romînofir". Acestea sunt indicaţiunile care mi le-a dat în fugă SILVICIU CRACIUNAS.

Procurorul: Care a fost subiectul discuţiei la prima întîlnire ?

COSTEA: Intîlnirea a fost pusă la cale de către ing. GHICA care îl cunoştea pe ALEXANDRU STEFANESCU, şi a avut loc în birourile întreprinderii "Romînofir". Odată ajuns acolo, dl. STEFANESCU a luat loc la masă şi a făcut o introducere largă vorbind despre mişcarea comunistă în general, despre Marx,Engels, despre Lenin ca organizator, aducînd apoi vorba despre responsabilitatea omului politic că este mare deoarece el angrenează o massă mare de oameni. Nu am înţeles motivul pentru care a făcut această introducere. După ce a făcut această introducere, discuţia a alunecat asupra modului de organizare al mişcării legionare şi m-a întrebat dacă cunosc modul de organizare lanţ. l-am spus că am auzit de el. Mi-a spus că îl consideră practic şi comportă foarte puţine riscuri, M-a mai întrebat care este atitudinea mişcării legionare, dacă sunt legionar şi dacă

mişcarea legionară s-ar putea organiza uşor. Aceste lucruri le-am discutat la prima convorbire pe care am avut-o cu ALEX. STEFANESCU.

Procurorul: Dar la cea de a doua întîlnire ?

COSTEA: Cea de a doua întîlnire a avut loc la puţin timp după prima, nu-mi aduc precis aminte, tot în acelaş loc, la sediul soc.Romînofir. La această de a doua întîlnire - dealtfel dînsul a fost cel care a cerut şi această a doua întîlnire, STEFANESCU a luat din nou cuvîntul vorbindu-mi despre iminenţa unui nou război, dat fiind faptul - spunea el - că se semnalează mişcări de trupe imperialiste în Orientul Mijlociu şi mişcări de trupe ruse la nordul Mării Negre şi că acestea ar fi simptome care ar demonstra iminenţa declanşării războiului. După ce a făcut o expunere largă a acestei situaţii ~~politice~~ cu caracter politic şi militar, a trecut la discutarea şi a altor chestiuni. Nu ştiu cine a ridicat precis problema - dacă eu, dacă a ridicat CHICA sau dl.STEFANESCU, cine anume a ridicat, unui post de radio emisie, cu care ocazie ALEXANDRU STEFANESCU ne-a întrebat dacă avem doi radiotelegrafişti pricepuţi şi de încredere. L-am rugat pe CHICA - care era prezent - să-l întrebe pe CRACIUNAS dacă avem aşa ceva şi să-i comunice lui STEFANESCU rezultatul. După această expunere convorbirea a luat sfîrşit.

Procurorul: Cui îi trebuiau cei doi radiotelegrafişti ?

COSTEA: Bineînţeles, punînd problema necesităţii unui post de radio emisie, ALEXANDRU STEFANESCU a fost acela care a pus chestiunea necesităţii radiotelegrafiştilor, în care scop ne-a cerut să-i dăm.

Procurorul: Ce s-a discutat la cea de a treia întîlnire ?

COSTEA: La cîteva zile după aceasta, probabil la vreo săptămînă, a avut loc a treia întîlnire cu dl.STEFANESCU în acelaş loc. La această întîlnire am rămas numai eu cu dl. ALEXANDRU STEFANESCU. Dece ? Pentrucă dela întîlnirile anterioare nu reuşisem să desprind obiectul pentru care am fost chemat la d-sa şi observasem oarecari reţineri şi am dedus că nu vrea să vorbească deschis întrucît eram prea mulţi de faţă şi atunci l-am rugat pe CHICA că în ipoteza că se va stabili o nouă întîlnire, să ne lase singuri, întrucît, aşa cum am spus, doream să aflu care este scopul acestor vizite la d-sa. Inainte de a pleca, CHICA i-a prezentat pe cei doi radiotelegrafişti, însă STEFANESCU a spus că nu mai are nevoie, după care CHICA a plecat,

Dl.ALEXANDRU STEFANESCU a vorbit despre personalitățile politice din guvern, cum ar fi despre dl.PETRE GROZA, discuții - despre tatăl lui LUCREȚIU PATRASCANU, am discutat dacă nu mă înșel despre d-na ANA PAUKER, despre VASILE LUCA. Avea pe masă un ziar deschis și între altele la sfîrșitul convorbirii STEFANESCU m-a întrebat: "ai citit în ziar despre ce s-a întîmplat"? Intr-adevăr citisem și eu articolul apărut în presă în legătură cu dezavoarea lui LUCREȚIU PATRASCANU care apăruse în ziar și i-am răspuns că da. Apoi STEFANESCU m-a întrebat ce spun eu despre aceasta chestiune. I-am răspuns că nu pot aprecia lucrurile deoarece nu știu realmente care este miezul conflictului și nu știu în ce măsură s-ar putea degaja acest lucru din versiunea apărută în ziar. După ce a vorbit despre LUCREȚIU PATRASCANU, în încheerea discuțiilor, ALEXANDRU STEFANESCU mi-a spus că acum este un moment psihologic foarte interesant, fără precedent în analele romînești, spunîndu-mi totodată că dacă s-ar face un atentat împotriva unui conducător al regimului, vina nu ar fi pusă în sarcina atentatorului, ci ar fi aruncată în spatele unuia dintre prietenii lui LUCREȚIU PATRASCANU, dat fiind conflictul dintre acesta și regim. In momentul cînd m-am sculat, după circa o oră și jumătate de discuții, dl.STEFANESCU mi-a repetat din nou să nu uit că este un moment psihologic foarte interesant, fără precedent. Cu aceste lucruri m-am despărțit, după care rezultatul acestei convorbiri l-am comentat cu SILVIU CRACIUNAS, respectiv i-am comunicat concluziile care s-au putut degaja din aceste convorbiri.

Președintele: Si anume, ce concluzii ?

<u>COSTEA:</u> Concluziile pe care le-am degajat eu erau că ALEXANDRU STEFANESCU vroia să provoace un atentat împotriva unui membru al partidului cu mînă legionară.

STEFANESCU: D-sa este rugat să-și verifice bine memoria și conștiința și să-și amintească cine a deschis vorba despre LUCREȚIU PATRASCANU, eu sau GHICA DUMITRU ?

<u>COSTEA:</u> Dl.ALECU STEFANESCU a deschis discuția. Cînd m-am dus la dl.STEFANESCU, dl.GHICA mi-a dat cîteva indicațiuni și anume mi-a spus că să am grijă că dl.ALEXANDRU STEFANESCU este un om căruia îi place să se audă vorbind și să am grijă să nu-l întrerup în timpul discuției. Dealtfel atunci cînd am avut convorbirea cu dînsul, d-sa stătea în fața mea și ca un profesor dela catedră își desfășura cele ce avea de spus.-

-.-.-.-.-

INTEROGATORIUL ACUZATULUI CALMANOVICI EMIL

Preşed.: Ai ascultat actul de acuzare,ai înţeles pentru ce eşti trimis în judecată?

CALMANOVICI: am înţeles pentru ce sunt trimis în judecată.

Preşed: Să răspunsi la întrebările mele.

Când ai luat legătura cu EGON VAIGEL?

CALMANOVICI: Pe EGON VAIGEL l-am cunoscut la Munchen,eu am studiat ingineria de construcţii,locuia împreună cu familia acolo împreună cu două surori,şi tatăl şi mama lui şi un coleg de-al meu era în legătură de dragoste cu sora lui şi atunci l-am cunoscut.

Preşed: Aceasta nu interesează.

CALMANOVICI: Eu eram student inginer de construcţii la Munchen şi sora lui deasemenea era studentă la aceiaşi politehnică de construcţii. L-am cunoscut în anul 1917. Pe urmă l-am mai întîlnit în ţară prin perioada 1926-1927,şi în 1933,cînd s-a instaurat regimul hitlerist la Berlin. El era membru al Partidului comunist - era evreu şi a venit în ţară ca refugiat politic. Era membru al partidului comunist şi cu aprobarea partidului comunist de acolo a venit aici şi atunci am luat contact. Eram în relaţii de prietenie cu cumnatul şi sora lui.

Preşed: Cînd ai cunoscut pe REMUS COFLER şi în ce împrejurări l-ai cunoscut?

CALMANOVICI: VAIGEL el era membru de partid,m-a prelucrat ca să devin simpatizant regulat prin dînsulal partidului. Avea ca legătură superioară pe NICU GOLDBERGER. In momentul cînd însă GOLDBERGER a fost suspendat din partid i s-a dat lui VAIGEL ca legătură pe REMUS COFLER şi în 1937, REMUS COFLER ,VAIGEL mi-a cerut o sumă de bani - 50000 lei. Aprecia el,eu dădeam sume importante - aprecia că să aibe ajutorul meu şi COFLER m-a prezentat unui tov. ca unul cu o poziţie înaltă,că partidul are nevoie de 50000 lei pentru cumpărarea unei tipografii clandestine,tipografie de litere mici şi atunci i-am dat 50000 lei.

Preşed: Cu ce nume ţi l-a prezentat?

CALMANOVICI: Numele pe care mi l-a prezentat era AUREL

Preşed: Cum ai devenit dumneata membru de partid?

CALMANOVICI: In iarna lui 1936-1937, la stăruinţa lui VAIGEL pe linie de partid ,mi-a spus să mă interesez - care avea cursul de psihologie - şi soţia arhitectului legaţiei sovietice era cursistă la dînsul şi el spunea ca să cer,ca eu să mă interesez ca să ajung entreponorul legaţiei sovietice. S-a comunicat la legaţia sovietică şi mi-a făcut legătura cu soţia lui prin soţia arhitectului

FRENKEL şi pe urmă VEGIEL şi COFLER în toamna lui 1937,m-au propus să devin membru de partid.

Preşed:Cine a fost legătura dumitale ?

CALMANOVICI: VEIGEL a fost legătura mea directă pînă în februarie 1943,cînd VEIGEL şi soţia lui au fot arestaţi,însă începînd dela 22 iunie 1941,începutul războiului mă întîlneam cu VEIGEL împreună cu COFLER.Odată cu VEIGEL îl vedeam şi pe COFLER.După căderea lui VEIGEL a rămas COFLER legătura mea dată de partid.

Preşed:Cînd şi în ce împrejurare l-ai cunoscut dumneata pe LUCRETIU PATRASCANU?

CALMANOVICI: Pe LUCRETIU PATRASCANU l-am cunoscut în octombrie 1944.

Preşed:N-ai auzit înainte de el?

CALMANOVICI: Am auzit cînd a fost deputat.M-aţi întrebat cînd l-am cunoscut.La aceasta răspund următoarele.La prima anchetă aici la securitate cînd am fost anchetat am fost întrebat ce ştiu despre PATRASCANU,începînd din anul 1940.Răspunsul pe care l-am dat eu ,,,,l-am văzut pe PATRASCANU prima oară în anul 1938 mă aflam la Poiana Ţapului împreună cu VEIGEL şi soţia lui şi cred că şi soţia mea,eram la o masă în restaurant şi VEIGEL mi-a spus:ăla este PATRASCANU.Era PATRASCANU cu COFLER la o masă.

Preşed:Cînd şi în ce împrejurări l-ai cunoscut dumneata pe JAK BERMAN?

CALMANOVICI: Pe JAK BERMAN l-am cunoscut în anul 1924.Eu sunt inginer constructor,eram în serviciul la societatea "EDILITAREA Executam o lucrare la Iaşi,şi proectul lucrări îl lua inginerul EMIL PRAGHER care avea un birou de studiu şi construcţii.Lucrarea care o executam eu la palatul Camerei de Comerţ din Iaşi,proectul betonului armat,se executa de către biroul de studii şi construcţii a lui PRAGHER.M-am dus să mă interesez de acest proect.Proectul se afla pe planşeta unui inginer care era inginerul BERMAN.Mi-a fost prezentat:uite ăsta este proectul.

Preşed:In legătură cu EGON VEIGEL...

CALMANOVICI: Pe BERMAN nu l-am cunoscut am auzit pe urmă că este mare antrepenor întovărăşie cu PRAGHER pînă în 1937-1938.Cred că în 1938 VEIGEL şi COFLER mi-au spus să mă duc la BERMAN care este cotizant al P.C.R.pe linia unui oarecare EHRENSTEIN,sau aşa ceva,şi să-i cer ca cotizaţia care o vărsa pe acea linie să fie vîrsată prin mine şi să-i cer să fie majorată dela suma de ,mi se parte că dădea 5000 lei,la o altă sumă,lucru pe care l-a acceptat.

Preşed:Cum au evoluat legăturile dumitale cu BERMAN de aci încolo?

CALMANOVICI: De atunci au avut loc la VAIGEL întîlniri unde KOFLER făcea momentul politic, situaţia internaţională politica în perioada dintre cele două războaie, prezenta politicii securităţii colective pe linia materialului de partid. Prin 1938, chiar, BERMAN a apelat la mine ca să iau în tovărăşie un cumnat al lui arhitect, pe urmă a apelat la mine ca să iau iarăşi în tovărăşie pe cumnatului lui şi în anul 1939 am fondat împreună, noi doi şi cu alţi doi o societate, "Signe" pentru produse contraincendiilor şi aceasta a fost relaţiile şi în timpul războiului am prelucrat împreună oamenii pe linia PCR.

Preşed: Arată dumneata pe linia lui COFLER atunci?

CALMANOVICI: Pe linia care mi-a dat-o Comitetul Central

Procurorul: Prin cine, persoana care...?

CALMANOVICI: Diferite persoane, era VAIGEL legătura directă, orientarea politică o luam şi din radio Moscova.

Preşed: Arată dumneata cînd şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU?

CALMANOVICI: Pe ALEXANDRU STEFANESCU l-am cunoscut în toamna lui 1942 cînd noi prelucram în 1941, după declanşarea războiului anti-hitlerist, prelucram oamenii din burghezie în special burghezia evreiască, pe linie antihitleristă, anti-antonesciană.

Procurorul: Dar, STEFANESCU nu era HITLER

CALMANOVICI: am să spun şi aceasta, pe linia acestor prelucrări - oamenii - şi am avut pe NICOLAE STEFAN, pe OCTAVIAN BOGDANESCU. Printre aceştia BERMAN l-a adus pe inginerul DRAGOS POP a cărui soţie era evreică şi care era antihitlerist, fără nici o îndoială şi acest DRAGOS POP într-o bună zi a spus că vreau să vă aduc pe un înfocat anti-hitlerist - pe ALEXANDRU STEFANESCU- Eu l-am raportat lui VAIGEL şi COFLER şi COFLER a spus după vreo zi sau două că acesta este omul Inteligence Serviciului - omul englejilor.

Procurorul: Vasă zică ţi-a precizat COFLER?

CALMANOVICI: Da mi-a spus şi am declarat acest lucru din prima zi la anchetă. Este declaraţia mea din mai sau iunie - şi mi-a adus răspunsul că Comitetul Central a aprobat această legătură şi mi l-a adus pe ALEXANDRU STEFANESCU la "Signe" într-o şedinţă. Pînă atunci nu-l văzusem, nu ştiam de existenţa lui, nu ştiam de existenţa lui şi a Romino-Firului.

Procurorul: Aş vrea să precizeze numele, să nu vorbească de instituţie în general, aici ne referim la oameni, nu partidul Comitetul Central. A vorbit cu COFLER şi VAIGEL nu ai vorbit cu

cu Comitetul Central,ai vorbit cu cutare şi cutare,aceştia nu erau comitetul central.

CALMANOVICI: D-le preşedinte,Comitetul Central nu se poate vorbi,totdeauna am vorbit cu C.C.cu Gl.BODNARAS,niciodată nu am vorbit cu C.C.insă precizez in ce calitate....

Procurorul:Să nu amestecăm instituţia şi nume.....

Preşedintele:Ce-aţi discutat la acea intilnire?

CALMANOVICI: La acea intilnire s-a discutat despre situaţia răsboiului,perspectivele sigure a infringerii nemţilor cu toată tăria lor,lămuream,STEFANESCU era foarte violent impotriva nemţilor ,spunea că bestiile aceştia toţi trebuesc omoriţi,nici un neamţ nu merită să se intoarcă viu acasă.Acesta era limbajul lui pe care il intrebuinţa el,l-am auzit dela dinsul.

Preşedintele:Şi dvs?

CALMANOVICI: Atunci nu puteam face altceva atunci decât să se vorbească despre mersul răsboiului şi STEFANESCU atuncila plecare a spus căiaste clar,că DRAGOS POP il iniţiase ce are de făcut şi ce facem,că dinsul a spus că o să vă dau nişte bani.

Preşed.:Dar ce urmări a avut această intilnire?

CALMANOVICI: Această intilnire a mai avut ca urmare incă o serie de intilniri la "Sigma" şi intr-o zi să fim fost,dacă aceasta era in septembrie sau octombrie,să fim fost in ianuarie sau februarie.După citeva intilniri a spus că vă rog să poftiţi la mine ca să ţineţi aceste şedinţele mine la birou.Dacă apărea material de-al Uniunii patrioţilor imi spunea COFLER să i-l dau şi lui ALEXANDRU STEFANESCU.

Preşed:Şi STEFANESCU vă dădea ceva?

CALMANOVICI: Ne-a dat nişte bani.

Preşed:Dumneata ii dădeai materialul dela Uniunea Patrioţilor?

CALMANOVICI: Am dat material in legătură cu linia creierii frontului democratic.

Procurorul:Cine participa permanent la aceste şedinţe?

CALMANOVICI: La aceste şedinţe,cel mai permanent am fost eu,mai asista DRAGOS POP,care la un moment dat venea mai rar şi BERMAN care la un moment dat nu mai venea.

Procurorul:Ce ai stabilit dumneata cu BERMAN in legătură cu STEFANESCU? KOFLER nu venea niciodată la şedinţele acestea? CALMANOVICI: KOFLER nu a venit la aceste şedinţe,nu am fost niciodată cu el in Str.Biserica Amzei nr.20,unde ţineam aceste şedinţe?

Preşed:Ce înţelegere ai stabilit cu BERMAN după ce aţi început să vă intîlniţi cu STEFANESCU?

CALMANOVICI: O altă înţelegere nu am avut,îi dădeam din cînd în cînd materiale şi luam bani din cînd în cînd.Aceasta era,altă înţelegere nu am avut ,nu a existat.

Preşed:Totuşi STEFANESCU v-a cerut anumite date că degeaba nu v-a dat bani.

CALMANOVICI: El a reproşat cum dracu nu facem lupta de partizani,cum se poate că partidul nu organizează acţiuni de partizani.A declarat şi DRAGOS POP.

Preşed:Cum STEFANESCU nu vă cerea nimic,a venit şi v-a dat parale?

CALMANOVICI: Nimic.Am explicat acest lucru foarte clar la anchetă,ne dădea parale,problema era următoarea,trebue poporul să lupte împotriva lui Antonescu şi Hitler sau trebue să fie alături de naţiunile unite,de Uniunea Sovietică,Anglia America,?Răspunsul era prin urmare pentru această lupta a poporului romîn sunt patriot şi dau.Noi partidul,după 23 august aceasta interesează.....

Preşed:Ce informaţii ai dat lui STEFANESCU pe această linie pînă la 23 august 1944?

CALMANOVICI: STEFANESCU nu a văzut în viaţa lui un rînd scris dela mine,în discuţii acolo erau discuţii în care discuta războiul şi spuneam ceeace se putea spune.

Preşed:Ce anume?

CALMANOVICI: Ce anume?Dacă îmi povestea cineva că după Cotul Donului că nemţii au tăiat ei soldaţii romîni care cedau, dădeam,alte informaţii nu dădeam.

Preşed:Informaţii cu ceeace lucrai dumneata în ţară,cu ceeace întreprindeai.?

CALMANOVICI: Niciodată.Eu lucram atunci la o societate care nici nu-l interesa,şi putea să ştie lucrul acesta dela societatea Buhuşi unde lucra şi el,era în Consiliul de Administraţie şi nu aveam ce să-i spun ca să afle el dela mine,fiindcă el ştia mai mult decît mine ,era prieten cu directorii şi fusese în consiliul de administraţie al Buhuşului şi alt client n-am avut eu în timpul războiului decît societatea de textile Buhuşi

Preşed:Cum predai dumeata lui STEFANESCU diferite chestiuni din acestea,ce auzeai dumneata ?

CALMANOVICI: Stînd de vorbă în prezenţa lui BERMAN şi DRAGOS POP.N-am predat nici un fel...

Preşed:Dar în prezenţa lui COFLER?

CALMANOVICI: A lui COFLER?Am avut şedinţe pe care am

să v-o spun şi atunci am stat de vorbă.In prezenţa lui COFLER eu taceam nu aveam ce să spun.

+Prócurorul:Dar era şi STEFANESCU acolo şi COFLER.A prezentat că a avut şedinţe cu BERMAN şi COFLER şi că în prezenţa lui COFLER tăcea.

CALMANOVICI: Nu-am avut şedinţe cu BERMAN şi COFLER. Cu BERMAN şi COFLER,fară STEFANESCU am avut şedinţe.Cu BERMAN, COFLER şi STEFANESCU nu am avut niciodata şedinţă.

Preşed.:Dar ai spus la început ?

CALMANOVICI: D-le preşedinte,n-am spus,întrebaţi-mă încăodată să vă lămuresc.Cu BERMAN,COFLER şiSTEFANESCU nu am fost niciodată decît în octombrie 1944 la masă la STEFANESCU şi niciodată pînă atunci.

Si vă rog foarte mult orice nedumerire eu stau cu sfiinţenie în faţa dictaturii proletariatului,nu spun nici o minciună,tot ce spun este sfîntul adevăr.

Preşed:Cum transmitea STEFANESCU mai departe diferite informaţii,diferite relaţii pe care le dădeaţi Dvs ?

CALMANOVICI: In vara anului 1943,nu stiu data exactă,în vara sau toamna lui 1943,plecase din ţară un grup cu CRETEANU, VISIOIANU şi nu ştiu cine şi într-o bună zi stătea STEFANESCU la birou şi eu vis-a-vis de dînsul,mi-a întins STEFANESCU pentru prima oară atunci o radiogramă din Cairo.Aceasta era prima manifestare de acest fel.Era o radiogramă din Cairo,mi-a dat-o să o copiez şi am trimis-o lui COFLER,care era ilegal atunci,prin legatura tehnică de partid,una din cele trei legături.

Preşed:STEFANESCU cum transmitea mai departe.Dvs.discutaţi fel de fel de chestiuni.

CALMANOVICI: Prin urmare am dat această radiogramă şi ulterior am aflat dela dînsul şi pe urmă am aflat şi pe altă cale că s-a trimis prin englezi doi radio-telegrafişti,dintre care unul a murit şi unul cu numele de TURCANU lucra aici şi care era la dispoziţia lui.

Preşedintele:Dar nu vă spunea STEFANESCU nimic de relaţiile lui prieteneşti cu Ministrul Angliei?

CALMANOVICI: Da,mi-a vorbit a rezultat clar ca erau relaţii şi cu ministrul Angliei şi cu ministrul Franţei.

Preşed:Si dumneata cum ai văzut aceste relaţii?

CALMANOVICI: Am văzut că aceasta este o relaţie a unui om al inteligence - service-ului.

./.

Preşed:Ai văzut acest lucru?

CALMANOVICI: Desigur că am văzut acest lucru,mai mic, mai infinit ca CHURCHILL,care era în alianţă cu Uniunea Sovietică.

Preşed: Cu cine a mai stabilit STEFANESCU legături în ţară tot în timpul războiului despre care a ştiut şi grupul dumitale,adică COFLER.BERMAN.PATRASCANU.

CALMANOVICI: Eu am cunoscut pe inginerul SECARA DUMITRU,pe care l-am cunoscut în 194o,a fost în serviciul meu. Să răspund la această chestiune?

Preşed:Nu aceasta era mai tîrziu. STEFANESCU cu cine a luat legătura?

CALMANOVICI: Cu BARBU STIRBEI.

PRESED: Nu.Cu străini,dintre englezi.

CALMANOVICI: Cu De CASTELAINE şi PORTER în 1944.

Preşed:Cu SECARA DUMITRU cînd a fost?

CALMANOVICI: Cu SECARA DUMITRU a fost în iarna lui 1944 în primul trimestru al anului 1944 cred.

Preşed:Si ce ţi-a spus el?

CALMANOVICI: Cu SECARA? El apelase la mine ca să-i fiu tălmaci în relaţiile cu nemţii - la misiunea Germană - avea o chestiune.El fusese în serviciul meu şi stînd aşa şi aşteptînd cu o anumită mîndrie mi-a spus că lucrează într-o organizaţie de rezistenţă anti-germană şi mi-a povestit că un prieten de-al lui Basarabean,un coleg de-al lui de şcoală basarabean a fost trimis aici şi că deserveşte un aparat de radio telegrafie şi ca să le procur camere că este nevoie ca aceste aparate să fie mutate foarte des din locuinţă în locuinţă, întrucît nemţii au o maşină cu care repereazǎ şi eu am răspuns:cum se poate aşa ceva cînd MANIU poate procura case dela burghezia romînească,trebue apelat la evreii care sunt mult mai periclitaţi,nu este logic?Eu nu pot face nimic.După război mi-a reproşat dece nu i-am spus că sunt comunist.

Preşed:Dar pe inginerul IONESCU?

CALMANOVICI: Pe inginerul IONESCU nu l-am cunoscut dar cînd eram la STEFANESCU a intrat într-o zi o persoană care avea ochelari negrii şi i-a dat o hîrtie.După plecarea acestuia STEFANESCU după ce a citit-o mi-a dat-o să mi-o copiez.Era o radiogramă dela Cairo.După 23 august 1944,în Piaţa Romană,m-a abordat un domn şi mi-a spus eu sunt acela care l-ai văzut la STEFANESCU atunci şi atunci şi s-a recp-

./.

mandat IONESCU şi spunea căeste membru al partidubuui social democrat.

Preşed:Faptul că dumneata cunoşteai pe STEFANESCU şică te-ai întîlnit cu el a fost cunoscut de partid?

CALMANOVICI: Da a fost cunoscut.

Preşed:Inainte de 1942?

CALMANOVICI: Nu l-am vazut niciodată,nu am ştiut de existţa lui ALEXANDRU STEFANESCU,în ţara romînească,nu am ştiut că exista o fabrică de aţă în ţara romînească,nu amavut nicio legătur cu acesta.

Preşed:Si în 1942?

CALMANOVICI: In 1942 ne-a dus COFLER în prezenţa lui VEIŢE mi-a adus COFLER dispoziţia Comitetului Central în care fără să ştiu numele dar era PARVULESCUKK,RANGHET,n-am ştiut,după 23 august am aflat,era la 4 aprilie 1944,dl-BODNARAS mi-a .....

Procurorul'Nu este trimis în judecată pentru fapta aceasta.

Preşed:Nu pentru această chestiune eşti trimis în judecată.Care erau persoanele carë în 1942 s-au întîlnit la "SIGMA" şi au stabilit aceste înţelegeri ,să ne relatezi?

CALMANOVICI: Prima oară cînd am luat contact cu STEFANESCU în toamna lui 1942 era STEFANESCU,DRAGOS POP ,BERMAN şi cu mine.

Procurorul:Cine a avut iniţiativa întîlnirii?

CALMANOVICI: DRAGOS POP mi-a spus noi vi-l aducxx şi noi am spus că da.Am avut aprobarea pe urmă a lui COFLER în numele Comitetului Central în prezenţa lui VEGIEL şi pe baza aceasta am stat de vorbă.

ProcurorulăTov.Preşedinte,vă rog îmi permiteţi o întrebare.Să ne explice acuzatul cum se face că la confruntarea care i s-a făcut acuzatului cu BERMAN de către procuror a declarat următoarele: In anul 1942 STEFANESCU trebuia să intensifice activitatea agenturii din conducerea partidului.Mi-a spus căel socoteşte util ca contactul pe care el îl avea pe linie de spionaj cu noi să fie acoperit prin cunoaşterea şi aprobarea legăturilor cu dîrsul de către conducerea partidului.In acest scop mi-a spus că va veni la :"Sigma" însoţit de inginerul DRAGOS POP care era o cunoştinţă comună a noastră,dar care nu avea atunci cunoştinţă de legătura noastră cu STEFANESCU.In urma acestei înţelegeri STEFANESC a venit în vara anului 1942 la birou la "Sigma" însoţit de DRAG POP.DRAGOS POP mi l-a prezentat pe STEFANESCU ca pe o persoană p

care noi n-am fi cunoscut-o şi care vrea să xxsprijine băneşte lupta antihitleristă.Cu această ocazie STEFANESCU ne-a prezentat lui JAC BERMAN.A cerut să arătăm mai sus pe linie de partid c. am luat contact cu el şi că el este dispus să sprijine băneşte şi ne-am înţeles să facem un schimb de informaţii în legătură cu acţiunea politică reclamată de mersul războiului.Toată această chestiune am relatat-o lui COFLER ,pentruca el să facă cunoscută versiunea mai sus.Versiunea.

Preşedintele:Da ,versiunea. Cexai de spus de această declaraţie?

CALMANOVICI:Declar în mod succint cum că această declaraţie este nesinceră nu corespunde realităţii.

Preşed:Dar dece trebuia să faceţi acest aranjament atunci.In 1942 a trebuit să vină STEFANESCU?

CALMANOVICI: Nu l-am cunoscut pe STEFANESCU înainte de a-l aduce DRAGOS POP în toamna lui 1942.Arăt toată această chestiune nu corespunde realităţii.Am să o dovedesc cu întreaga cu o claritate absolută.

Procurorul:Tov.preşedinte aş vrea să mai pun încă o întrebare.

Intr-o veche declaraţie din octombrie 1952,acuzatul a declarat :xx Mi s-a cerut să spun numai adevărul.Am să arăt că pînă acum am ocolit adevărul şi să arăt faptele pe care le-am săvîrşit.Am dat o declaraţie privitoare la înţelegerea ce-ar fi avut loc între PATRASCANU,COFLER şi ALEXANDRU STEFANESCU xn sensul unei colaborari pentru asigurarea influenţei britanice în România,precum şi a colaborării şi informării asupra acţiunilor P.C.R.,toate acestea au fost inventate de mine,x eu neavînd cunoştinţă de aceste fapte.A declarat înainte apoi a retractat.Vă rog să îngăduiţi să mai citesc un pasagiu.La 12-13 februarie 1953 într-o altă declaraţie pe care acuzatul CALMANOVICI a dat-o înce-pe prin aceasta:Sunt hotărît ca fără nici o rezervă să declar toate faptele criminale la care am luat parte sau pe care le cunosc ca săvîrşite de alţii atît în perioada ilegalităţii cît şi după 23 august 1944.

CALMANOVICI: In ce dată este această declaraţie?

Procurorul: 12-13 februarie x 1953,xxxx pentruca după aceia [illegible]

CALMANOVICI :Să spun...

Procurorul: Să dea explicaţii după ce am prezentat o

declaraţie scrisă cu mîna proprie şi trimisă organelor de anchetă, 3 martie 1953,subsemnatul CALMANOVICI EMIL - arată datele lui - declar că azi 3 martie 1953 ora 18,45,fiind cercetat în legătură cu GIPSON,despre care am arătat că am avut legături pe linie de spionaj cu el,am arătat organelor de anchetă la întrebările puse cu privire la semnalmentele lui GIPSON şi după indicarea mea completă asupra acestor semnalmente şi stăruinţele anchetei de a da toate semnalmentele,nu mă întrebaţi că am greutăţi despre aceste semnalmente.Persoana despre care declarase că o cunoaşte bine şi acum are greutăţi să vă dau aceste semnalmente,apoi am retractat activitatea de spionaj pe care am desfaşurat-o cu STEFANESCU din 1939-1942 cît şi activitatea de spionaj pe care am desfăşurat-o după / pînă 23 august 1944,Deasemenea la aceiaşi dată în nenumărate rînduri am încercat să seman neîncredere prin fel de fel de provocari la întrebările puse,etc.,pentruca după aceia la confruntarea care are loc în faţa procurorului să declare aşa cum a declarat şi care este în procesul verbal de confruntare şi pe care noi îl vom arăta şi altele.Cum îşi explică această atitudine,de,declar,retractez, declar,reetractez,pe care acuzatul a avut-o luni şi ani de zile în faţa cercetarilor.?

Preşedintele:Cu explici aceasta,dar scurt.

CALMANOVICI:Scurt,este aşa un acuzat în faţa.....

Preşedintele:Fără teorie.

CALMANOVICI:Fără teorie,un acuzat în faţa unui organ de securitate a dictaturii proletariatului nu poate retracta decît numai atunci cînd spune minciuni,poate retracta numai cînd spune o minciună,da o poate retracta.

Procurorul:Tov.Preşedinte,dar dece spune minciuni?

CALMANOVICI: Am să spun dece zic minciuni.

Procurorul: Dar în faţa procurorului acolo unde confruntarea s-a făcut cu toţi membri ai organelor statului,de faţă,şi cînd HERMAN i-a pus în vedere faptele pe care le-a recunoscut şi HERMAN le-a recunoscut în faţa instanţei,cu toată claritatea întreaga sa activitate de spionaj - şi aceasta este un lucru cîştigat pentru noi - cum îşi explică această atitudine pe care a avut-o.?

Preşed:Dumneata ai fost audiat şi de către procurori şi atunci iarăşi ai schimbat.

CALMANOVICI:D-le preşedinte,voi demonstra cu toată claritatea că nu am cunoscut nici o activitate de spionaj a lui HERMAN,nu

am luat parte la nici o activitate de spionaj ,am fost numai pe linia de luptă împotriva lui ANTONESCU şi a lui HITLER şi declaraţia din 12-13 februarie ,eu am să vă rog pe urmă cînd o să-mi daţi mie cuvîntul o să mi-o daţi s-o citesc şi voi arăta că această declaraţie dela început şi pînă la sfîrşit nu este sinceră şi nu pentrucă eu sunt nesincer,fiindcă am fost...v.

Procurorul:Am luat act de răspunsul lui ,vă rog tov. preşedinte să-mi daţi voie să pun o întrebare.Cum îşi explică acuzatul această declaraţie pe care a făcut-o atît organelor de cercetări cît şi la confruntarea care a avut loc cu BERMAN?

Am avut o întîlnire la STEFANESCU ALEXANDRU acasă în Decembrie 1942 cu PATRASCANU ,COFLER,BERMAN şi CALMANOVICI.Cu această ocazie STEFANESCU ne-a arătat situaţia critică cu privire la încercuirea armatelor fasciste la Stalingrad.După ce a arătat această situaţie ne-a dat următoarele indicaţii în vederea opunerii rezistenţei în caz de înaintare a armatelor sovietice:

1.- Să asigurăm influenţa politică şi economică a angliei în România.A cerut lui PATRASCANU şi COFLER să promoveze în partid această linie.

2.- S-a pus problema atragerii lui MANIU la Frontul Democratic.STEFANESCU a declarat că el se va ocupa cu aceasta.

3.- STEFANESCU a cerut să fie informat de orice activitate a partidului,idem de orice acţiune s-ar întreprinde pentru doborîrea lui ANTONESCU.

4.- STEFANESCU a arătat deasemenea importanţa de a se asigura evitarea turburărilor,ordinea în spatele frontului,adică să fie greve,demonstraţii,acţiuni muncitoreşti,în cazul cînd trupele sovietice se vor apropia de frontiera ţării.Tot cu această ocazie STEFANESCU a cerut ca în conducerea organizaţiilor de partid să fie elemente pe care PATRASCANU şi COFLER să poată conta. Deasemenea a cerut să se ia toate măsurile necesare ca să se introducă linia anglo-fila în partid împotriva liniei aduse de conducătorii partidului aflaţi în închisori,care trebuesc izolaţi.Noi toţi cei de faţă nu am avut nimic de obiectat,acordul nostru a fost dat prin răspunsul dat de PATRASCANU şi COFLER. PATRASCANU după ce a făcut observaţii asupra caracterului lui MANIU a arătat că este bucuros ca se va deschide frontul balcanic şi a arătat că va duce la îndeplinire cele discutate.Cum explică aceste declaraţii?

CALMANOVICI: Da,este o declaraţie nesinceră.

./.

217

Procurorul:Cînd l-a cunoscut pe PATRASCANU?

CALMANOVICI: L-am cunoscut pe PATRASCANU în octombrie 1944,ceeace rezultă cu o claritate absolută din materialele pe care le aveţi.

Procurorul:Tov.preşedinte permiteţi-mi să-i pun o întrebare tot pe marginea unei declaraţii făcute.

In 1949 a declarat acuzatul,la întîlnirea care am avut-o cu COFLER în casa sa,repet anul 1949,la întîlnirea cu COFLER în casa sa,acesta mi-a repetat că desigur că nu amuitat că partidul ştie că contactul cu STEFANESCU a început în vara anului 1942.Cu această ocazie REMUS COFLER mi-a spus că se aşteaptăsă fie arestat şi că se miră că pînă atunci nu a fost arestat,apoi mi-a spus că m-a chemat la el pentrucă simte răspunderea pentru soarta mea în legătură cu activitatea de trădare şi spionaj pe care am desfăşurat-o cu STEFANESCU.Mi-a spus că el mă asigură că în cazul cînd va fi arestat nu va vorbi nimic organelor de securitate despre activitatea noastră de spionaj şi în nici un caz nu mă va implica pe mine.Deasemenea mi-a spus să fiu sigur că nici STEFANSCU sau PATRASCANU nu va face o declaraţie în legătură cu activitatea noastră de spionaj,apoi mi-a spus că dacă voi fi anchetat în legătură cu relaţiile noastre cu STEFANESCU să arăt că pe STEFANESCU nici nu l-am cunoscut pînă în 1942,că începînd din 1942 de cînd l-am cunoscut pe STEFANESCU ne-a făcut mari servicii şi să relev aceste servicii într-o lumină trandafirie.Să arăt deasemenea că pe PATRASCANU nu l-am cunoscut pînă în 23 august 1944,deaceia la anchetă am susţinut multă vreme această versiune stabilită cu STEFANESCU.Am susţinut această versiune xxxxxxpentru a nu răsturna tot eşafodajul poziţiei pe care credeam eu că o adopta STEFANESCU,COFLER,PATRASCANU şi BERMAN în faţa organelor de anchetă,sperînd astfel să nu se descopere activitatea de spionaj dusă în folosul serviciului de spionaj englez cu STEFANESCU.

Cum îşi explică acuzatul aceasta?

Preşedintele:Cum explici această declaraţie?

CALMANOVICI: Aceasta declaraţie este o declaraţie nesinceră,redactarea acestei declaraţii în forma în care mi-aţi citit-o acum,este o redactare facuta de catre organul de ancheta, pe baza,geneza ei este o serie de întrebări şi de raspunsuri care împing la acest răspuns,iar pe urmă a fost refăcută pentrucă în modul acesta se vedea prea clar că eu am acţionat la sugestia

./.

tov, anchetator.

Procurorul: Tov. preşedinte, noi am auzit răspunsul acuzatului, vă rugăm să binevoiţi a dispune şi a aproba ca pe loc să se facă o confruntare între acuzatul CALMANOVICI şi acuzatul STEFANESCU.

Preşedintele: Tribunalul aprobă, să fie introdus acuzatul STEFANESCU ALEXANDRU.

Preşed: Acuzat STEFANESCU cînd ai cunoscut pe LUCREŢIU PATRASCANU?

STEFANESCU Nu-mi aduc aminte data.

Preşed: Dar aseară ne-ai spus.

STEFANESCU: Dar, cred că era în anul 1942 aşa cred.

Preşedintele: Cine ţi l-a prezentat?

STEFANESCU D-l. EMIL CALMANOVICI.

CALMANOVICI: Aş ruga să audă şi răspunsul meu....

Preşed: Nu este nevoie.

CALMANOVICI: Este bătrîn dar minte.

Procurorul: Mai permiteţi-mi ca să pun o întrebare.

Cum se explică faptul că acuzatul a dat o asemenea declaraţie care se găseşte la fila 157 din dosar (am pierdut de fiecare dată din vedere ca să spun paginile, însă le pot arăta instanţei oricînd)

In luna decembrie 1943 vorbind dînsul de o întîlnire care a avut loc din nou cu aceiaşi şi anume, STEFANESCU, PATRASCANU, COFLER, BERMAN şi acuzatul, deci au fost prezenţi aceiaşi, s-au discutat chestiuni în legătură cu constituirea unui guvern instruat de STEFANESCU care să se rupă de nemţi, ca atunci cînd trupele sovietice vor intra în ţară ele să găsească un guvern care s-a rupt de nemţi. STEFANESCU a arătat că acest guvern trebue să se realizeze cît mai curând atîta timp cît armata sovietică este încă departe de hotarele româniei. In caz că întîrzie există pericolul ca un nou guvern să fie instaurat în prezenta armatelor sovietice şi în mod fatal va fi constituit nu din oamenii noştri, în ghilimele acestea, ci cu participarea elementelor pro-sovietice. Cu explicaţia prin oamenii noştrii înţelege cu simpatie anglo-americană şi numai din partea P.C.R. PATRASCANU şi COFLER şi oameni recomandaţi de dînşi aparţinînd organizaţiilor de masă. STEFANESCU a arătat că este necesar să se intensifice acţiunea de a strînge în cercul nostru pe MANIU şi BRATIANU. A indicat ca PATRASCANU şi COFLER să ia contact cu aceştia, iar el personal va aranja prin Inteligence Service să

intreprindă presiuni directe pentru a-l determina pe MANIU să colaboreze cu noi,intrucît MANIU era nehotărît în privinţa colaborării lui cu frontul democratic.

STEFANESCU a întrebat pe PATRASCANU şi COFLER de ce forţe dispun în partid,la care COFLER a răspuns că acum a schimbat compoziţia Comitetului Central al P.C.R.scoţînd elementele revoluţionare ,realizînd astfel un comitet central de care PATRASCANU şi dînsul dispun pe deplin.

Eu cer să arăt să explice această declaraţie.

Preşed:Ce este cu această declaraţie?

CALMANOVICI: Această declaraţie nu corespunde realităţii nu l-am cunoscut pe PATRASCANU pînă în octombrie 1944,o pot dovedi cu o claritate absolută,nu l-am cunoscut pe STEFANESCU...

Preşed:Ce întîlniri secrete a avut acuzatul încasa conspitarivă VEXLER?

CALMANOVICI:In casa conspirativă VEXLER m-am întîlnit cu COLFER la dispoziţia lui,odată cu BERMAN,odată cu nevastă-mea, odată cu STEFANESCU,atîta cred.Aceasta era în octombrie 1944 şi cele ce ştiu eu.Nu,era în octombrie 1943.

Preşed.:Cînd a fost cu STEFANESCU ce s-a discutat?

CALMANOVICI: Eu nu ştiam că COFLER il cunoaşte pe STEFANESCU.La acea dată ştiu că se recomanda cu numele de MARINESCU. Ce s-a discutat atunci,s-a discutat problema războiului,aceiaşi problemă,ce ofiţeri cu orientare antihitleristă cunoaşte el şi a indicat sau atunci sau în altă şedinţă,a indicat 2 nume pe TATARANU general şi pe POPESCU Lt.Colonel şi aderarea lui MANIU la construirea frontului democrat.Acestea erau problemele care erau permanent discutate.

Preşedintele:Dar în noembrie 1943 în legătură cu comuniştii din închisori ce s-a spus?

CALMANOVICI: Nu cunosc nimic.

Procurorul:Vă rog tov.Preşedinte să-mi îngăduiţi să arăt ce a declarat el.La a treia întîlnire COFLER mi-a citit o scrisoare a cărui conţinut se referea la anumite învinuiri aduse comuniştilor din închisori.Ce anume nu-mi aduc aminte.

Preşed:Dacă ţi-a citit o astfel de scrisoare,nu-ţi aduci aminte,ce învinuiri s-au adus?

CALMANOVICI: Ca o scrisoare a citit COFLER în prezenţa mea şi a soţiei mele a da,scrisoarea către comuniştii din Caransebeş

un document foarte amplu şi foarte ~~impresionant~~ important care m-a impresionat foarte mult.

Preşed:A,da.Te-a impresionat.Deci declaraţia aceasta este sinceră.

CALMANOVICI: Absolut sinceră.

Preşed:Ce arme şi muniţiuni a procurat STEFANESCU în vederea acţiunii voastră?

CALMANOVICI: Dle preşedinte,printre bileţele pe care le-am trimis eu şi pe care în partea doua am să vă rog foarte mult ca să-mi daţi posibilitatea care am rugat foarte mult ancheta,există un bilet în care eu comunic că în luna mai - l-am văzut în cursul anchetei altfel nu ţineam minte că este în luna mai - în care comunic că lîngă Braşov sau depozitat nişte arme şi KOFLER mi-a răspuns că i s-a comunicat de sus că nu mai este nevoie,de sus sau de dl.BODNARAS şi anume era un lt.col.MIHAILESCU pe care l-am văzut ulterior la dl.BODNARAS în birou după 23 Aug.

Procurorul:Imi permiteţi să-i reamintesc ce a declarat şi anume în cursul lunei februarie 1944,la o şedinţă dintre STEFANESCU KOFLER şi cu mine,s-a pus problema ca STEFANESCU să procure nişte arme,în special grenade.STEFANESCU a promis că va procura şi după puţin timp m-a anunţat că a procurat armament prin lt.col.MIHAILESCU şi mi-a dat adresa din Braşov de unde armamentul să poată fi ridicat ,am aranjat ca acest armament să fie ridicat de KABELATZ,cari după schimbarea CC din aprilie,KOFLER mi-a comunicat că nu mai este nevoie de aceste arme.Mi-a comunicat că de sus i s-a spus că numai este nevoie de aceste arme.Aceasta pot s-o spun precis.

Preşed:Dar în legătură cu arme şi grenade,va comunicat STEFANESCU despre această treabă?

CALMANOVICI:STEFANESCU mi-a comunicat că a depus şi mi-a comunicat că acest material,în acest bilet exista,mi-a comunicat că - şi acest bilet există şi partea privitoare la adresă aceasta este cifrată - şi am să vă rog foarte mult ca acest bilet să-l pot avea în mînă.

Preşed:Ti-l vom arăta.STEFANESCU şi PATRASCANU s-au mai întîlnit [struck-over text] în cursul anului 1944 pînă la 23 Aug.?

CALMANOVICI:Da,uitaţi-vă ce ştiu eu în această privinţă, ceiace am declarat din prima zi că o ţin minte şi anume că prin mai -iunie 1944 STEFANESCU mi-a spus că ar vrea să-l vadă pe

PATRASCANU.Am scris un bilet şi l-am trimis lui KOFLER pentru CC. Pentrucă tov.BODNARAS îmi dăduse această legătură cu KOFLER,nu dl. BODNARAS mi l-a dat şi vă voi dovedi acest lucru cu o claritate absolută.

Preşed:Am înţeles din declaraţiile dtale anterioare,legătura dtale a fost WEIGEL,după WEIGEL a fost KOFLER pînă la 4 aprilieşi după 4 aprilie dl.BODNARAS.

CALMANOVICI:~~Dl.BODNARAS mi-a confirmat acest lucru~~,Mi-a comunicat într-un bilet, şi acest bilet există aici.Mi s-a arătat l-am văzut,în care scria.STEFANESCU prin urmare ION conspirativ,cere o întîlnire cu L.P. pentrucă nu ştia numele conspirativ al lui PATRASCANU,ceiace nu ar fi fost posibil dacă euaş fi ştiut.

Preşed:Vasăzică L.P. era PATRASCANU?

CALMANOVICI:Era atît de deştept KOFLER ca să ştie că L.P. este PATRASCANU,şi nu s-a realizat acest lucru şi am mai intervenit STEFANESCU odată,mi-a spus uite că nu a venit,eu am comunicat acest lucru pentrucă am avut două legături cu dl.BODNARAS,unul KOFLER şi una prin MIREL COSTEA.I-am comunicat şi lui MIREL şi mi-a spus că am luat act ,însă răspunsul o să-l capeţi prin legătura care ţi s-a dat,prin legătura prin care ţi regulat legătura cu partidul şi pe urmă nu ştiu ce-au vorbit,într-o bună zi STEFANESCU mi-a cerutîncă o întîlnire,aceasta a fost în iulie sau august şi mi-a spus seara trecută a stat numai cinci minute şi acest lucru scrie deasemenea într-un bilet.

Preşed:Si ce au discutat?

CALMANOVICI:Nu mi-a spus.

./.

Preşedintele: Arată tot ce cunoşti despre legăturile lui ALEXANDRU STEFANESCU cu ION ANTONESCU ?

CALMANOVICI: Cu STEFANESCU - aşa cum am declarat din prima zi, mi-a spus că este prieten cu ANTONESCU, că are un companion la turism dela Predeal, un compagion destul de agreabil, însă eu am înţeles că STEFANESCU nu era de acord cu politica hitlristă, fiind că el era filo-englez şi acest lucru l-am scris într-un bilet că în jurul lui ANTONESCU roesc lichelele nemţeşti, cum este colonelul ZAHARIA sau aşa ceva şi că alţii încearcă să-l convingă să se rupă de nemţi.-

Preşedintele: Si cum să se rupă de nemţi şi cu cine să se alieze, cu sovieticii ?

CALMANOVICI: Nu să treacă de partea Naţiunilor Unite. Stiam că în capul lui STEFANESCU centrul de greutate era Anglia, dar în capul meu centrul de greutate era Uniunea Sovietică.

Preşedintele: Acuzat CALMANOVICI, îţi permiţi apropieri nepermise, să nu faci d-ta comparaţii că nu avem nevoie.

Dar cu PICKI VASILIU avea legături STEFANESCU ?

CALMANOVICI: Intr-o declaraţie pe care am dat-o am spus că nu ştiu, însă ştiu că s-a dus la PICKI VASILIU şi PICKI VASILIU l-a însoţit şi a făcut legătura cu cei trei paraşutişti.

Preşedintele: Dar LUCRETIU PATRASCANU avea legături cu PICKI VASILIU ?

CALMANOVICI: Stiu numai că există un bilet pe care l-am scris şi în care am arătat legătura cu PICKI VASILIU şi PATRASCANU ce anume nu ştiu. STEFANESCU mi-a spus ceva că PICKI VASILIU a stat de vorbă cu PATRASCANU, că ţine legătura pentru ANTONESCU cu Partidul Comunist aşa ceva.

Procuorul: D-ta într-o decl raţie spui că ALXANDRU STEFANESCU ştia că PATRASCANU era în foarte bune relaţii cu PICKI VASILIU, dela care obţinea diferite avantagii. Ce ai de spus ?

CALMANOVICI: Aceasta este o declaraţie nesinceră.

Procurorul: Nici ce ai scris în 1943, nu este sincer ?

CALMANOVICI: D-le preşedinte, pînă la 3 Septembrie 1952, am fost obiectul unei anchete. Niciun cuvînt pe care îl cunoşteam nu l-am ascuns, însă nu ştiu despre relaţiile lui.

Preşedintele: Dar despre legăturile lui PATRASCANU cu ANTONESCU ţi-a vorbit ceva ?

CALMANOVICI: Nu ţin minte să-mi fi vorbit STEFANESCU despre aceasta, că aş fi arătat .

./.

Procurorul: Totuşi la cercetări a spus că PATRASCANU întreţinea relaţii cu ION ANTONESCU prin PICKI VASILIU cu care se vedea regulat ?

Preşed:ALEX.STEFANESCU îl ţinea la curent cu discuţiile.

CALMANOVICI:Da şi l-am raportat prin KOFLER pentru CC.

Preşed:Dta ai lucrat cu KOFLER,nu cu CC,ne interesează persoane şi nu întrebuinţa numele sfînt al C.C. Răspunde la ceiace te întrebăm noi? Ziua de 23 aug.1944 la ce întîlnire ai participat.

CALMANOVICI:Prin iulie sau august 1944,STEFANESCU mi-a cerut o a doua întîlnire cu PATRASCANU.Am comunicat prin KOFLER C.C.însă KOFLER mi-a răspuns că nu a primit nici un răspuns de sus şi la insistenţele mele,a fost şi KOFLER la această întîlnire la PAUL BACALU din str.Paris unde m-am dus cu STEFANESCU.Şi în timpul întîlnirii s-a transmis la radio că ANTONESCU a fost doborît şi ne-am dus apoi toţi 4 ~~ani~~ în piaţa palatului şi am luat act de această doborîre a lui ANTONESCU.

Procurorul:Vă rog să-mi permiteţi tov.preşed.ca să citesc un pasagiu dintr-o declaraţie a acuzatuluiunde este vorba de întîlnirea pe care a avut-o la BACALU în ziua de 23 Aug.Iată ce spune:"Cu această ocazie STEFANESCU le-a cerut informaţii lui KOFLER în legătură cu acţiunile pe care le duce partidul comunist,pentru doborîrea lui ANTONESCU .KOFLER l-a informat pe STEFANESCU că PATRASCANU nu a reuşit în acţiunile lui de întîrziere a acţiunilor partidului comunist,privind răsturnarea lui ANTONESCU,aceasta din cauza că elementele revoluţionare din partid,conduse de dl.GHEORGHIU DEJ,erau indignate de tactica de tergiverare a acţiunii lui ANTONESCU şi că vroiau să treacă la acţiuni imediate.Acţiunea de tergiversare a răsturnării guvernului ANTONESCU, era dusă de MANIU şi STEFANESCU cu sprijinul direct a lui PATRASCANU în vederea realizării unui plan care a fost elaborat de ei prin care se urmărea ca acţiunea de rupere de germani să aibă loc cu sprijinul englezilor şi americanilor care urmau să trimită trupe pe calea aerului în Romînia,la o dată cît mai apropiată şi era indicată luna septembrie 1944.Cele spuse mai sus le cunosc din relatările făcute mie de STEFANESCU pe care le-am comunicat în scris şi verbal lui KOFLER".

Eu cer explicaţie asupra acestei declaraţii cu menţiunea că nu trebue să pierdem din vedere că această întîlnire la care a participat şi KOFLER în seara zilei de 23 August şi la care ei discutau chestiunea întîrzierii doborîrii lui ANTONESCU ,are loc într-un moment în care doborîrea lui ANTONESCU s-a şi făcut.

Preşed:Ce explicaţii dai asupra conţinutului acestei declaratii?

./.

CALMANOVICI:Declaraţia este nesinceră.Este adevărat că le-am întîlnit la 23 August,care pentru noi nu era 23 August,pentrucă nu ştiam,că dacă ştiam nu le mai întîlneam.

Preşed:Nici KOFLER n-a ştiut de efectuarea actului dela 23 August?

CALMANOVICI:Nu n-a ştiut,sunt convins că n-a ştiut.

Preşed:După 23 Aug.1944 ce legături ai avut cu STEFANESCU?

CALMANOVICI:După 23 Aug.1944,STEFANESCU m-a rugat odată in luna septembrie să vin la masă cu PATRASCANU,KOFLER şi BERMAN,pentrucă pînă atunci eu niciodată n-am luat nici măcar o cafea,o dulceaţă sau un pahar cu apă dela el.Am făcut cum făceam de obicei m-am dus la C.C. la dl.BODNARAS ....

Preşed:Răspunde la întrebarea mea ,nu mai băga aici C.C.

CALMANOVICI:Mi-a cerut acest lucru şi m-am dus la C.C. ,m-am dus la partid şi am raportat că m-a chemat STEFANESCU la el.

Preşed:Nu ne interesează acest lucru.Ti-a cerut să activezi mai departe cu el?

CALMANOVICI:Nu,pentrucă nu am activat nici pînă atunci.

Preşed:Care a fost natura legăturilor dintre dta şi STEFANESCU după 23 August?

CALMANOVICI:Nu l-am mai văzut pe STEFANESCU începînd din octombrie,cînd am fost la el acasă.N-am ştiut nici cînd a fost arestat. Dela dl.DRAGOS POP am aflat.

Procurorul:Iată ce spune acuzatul într-o declaraţie:"la începutul lunei septembrie 1944,STEFANESCU m-a chemat la biroul său şi mi-a spus că activitatea de spionaj pe care o desfăşurasem în timpul războiului,trebue continuată şi intensificată,argumentînd că burghezia romînă este patriotă şi că trebue sprijinită în lupta ei împotriva curentului revoluţionar care creştea în ţară sub influenţa Uniunii Sovietice.". Ce are de spus asupra acestei declaraţii?

CALMANOVICI:Este nesinceră,n-am avut niciodată atitudine antipartinică sau antisovietică.

Procurorul:Mergem mai departe "eu am acceptat şi am continuat ai furniza informaţii lui STEFANESCU.Activitatea mea după alături de KOFLER şi PATRASCANU sub conducerea lui STEFANESCU,mă ticăloşise în aşa măsură,încît am luat hotărîrea de a activa şi în noua situaţie şi am furnizat informaţii economice,politice şi militare,atunci cînd mă întîlneam cu el."

Preşed:Ce-ai de spus de această declaraţie?

CALMANOVICI:N-am dat nicio informaţie.

./.

Procurorul:Rog instanţa să-mi permită să citesc declaraţia pe care a făcut-o el asupra acestei întîlniri?"Cu această ocazie s-au discutat trei chestiuni şi anume.In primul rînd s-a discutat chestiunea carë a servit ca justificare faţă de partid a acestei întîlniri,arătîndu-i lui PATRASCANU că el STEFANESCU este solicitat de a intra în guvern ca subsecretar de stat la un departament economic.Aceasta a fost chestiunea care a servit deci ca justificare pentru întîlnirea dintre cei doi,faţă de organele de partid.PATRASCANU nu i-a dat un răspuns precis,în orice caz eu nu-mi pot reaminti de aceasta.

In al doilea rînd s-au discutat chestiuni politice şi anume:STEFANESCU i-a arătat lui PATRASCANU,că prezenţa trupelor sovietice în ţară,precum şi desvoltarea mişcării muncitoreşti ,sub conducerea Partidului Comunist pun în pericol interesele britanice în Romînia,că în consecinţă este necesar de a se duce o acţiune temeinică pe baza unui plan bine chibzuit,pentru asigurarea influenţei britanice în ţară.A treia chestiune a constituit propunerea făcută de STEFANESCU lui PATRASCANU şi anume de LE ROUGETELE ministrul englez ,doreşte să se întîlnească cu PATRASCANU ,pentru a discuta cu dînsul coordonarea acţiunilor tuturor forţelor contrarevoluţionare pentru a realiza influenţa britanică în Romînia.PATRASCANU a răspuns că este bucuros să se întîlnească cu ministrul Angliei şi i-a spus lui STEFANESCU să aranjeze această întîlnire.

Preşed: După 23 August 1944,BERMAN?

CALMANOVICI:Nu cunosc în afară de vizita pe care i-a făcut-o la masă.

Preşed:Dar PATRASCANU a menţinut legăturile de spionaj cu STEFANESCU?

CALMANOVICI:Afarăde vizita făcută cu mine la STEFANESCU, nu cunosc ce relaţii au avut sau ce relaţii au avut.

Preşed:In timpul războiului ai fost coacociatul lui BERMAN şi ai avut legături cu BERMAN.BERMAN nu a avut legături cu STEFANESCU?

CALMANOVICI:V-am arătat legăturile erau legături în spiritul partidului.Nu cunosc alte legături cu caracter de spionaj şi toate declaraţiile date în această privinţă sunt nesincere.

Procurorul:In ce priveşte întîlnirea dintre STEFANESCU şi PATRASCANU care a avut loc după 23 aug.1944,să ne arate şi săne relateze contribuţia lui la această întîlnire?

CALMANOVICI:Prin luna octombrie STEFANESCU m-a rugat să trec pela dînsul că ar vrea să se sfătuiască cu PATRASCANU ,cu pri-

vire la propunerea care i s-a făcut să intre într-un cabinet minister,ca subsecretar de stat la un departament economic.M-am dus la C.C. cum făceam întotdeauna,în orice împrejurare şi am spus lui ANA PAUKER ceeace să se sfătuiască STEFANESCU cu PATRASCANU şi dînsa mi-spus ča să-i dau un telefon lui PATRASCANU,pe care-k nu-l cunoşteam ca acesta să-l primească şi să-l sfătuiască.PATRASCANU mi-a fixat ora şi STEFANESCU mi-a spus ca sămerg şi eu cu el.Din politeţe, fiind un om foarte gentil,m-am dus cudînsul,fiindcă eu ţineam legătura cu el în interesul partidului,nu în interesul lui,m-am dus cu dînsul la PATRASCANU pe care nu-l cunoşteam şi m-am recomandat, iar PATRASCANU i-a răspuns ceva destul de indiferent după care am plecat.

Procurorul:Vă rog să-mi permiteţisă arăt instanţei că el a arătat lucruri foarte interesante cu privire la această întîlnire, despre care a arătat că a avut loc.Că această întîlnire a avut loc la două săptămîni,după întîlnirea dintre STEFANESCU şi PATRASCANU şi după aceea arată "STEFANESCU mi-a spus foarte vesel că a avut loc întîlnirea dintre PATRASCANU şi LE ROUGETELE cu care s-a discutat ce se poate realiza cu PATRASCANU,cu privire la punerea Romîniei sub influenţă britanică şi că împreună au făcut un plan de acţiune ca să îndrepte lucrurile pe un făgaş bun.STEFANESCU mi-a spus că trebue să recunoască că PATRASCANU îşi dă foarte mult osteneala pentru aceasta şi că i-a făcut ministrului Angliei o impresie foarte bună.S-a analizat pe ce oameni din guvern şi prieteni politici ai lui PATRASCANU poate conta pentru a realiza influenţa politică şi economică a Angliei în Romînia.STEFANESCU mi-a vorbit în acest sens de VISOIANU mi-a spus şi alte nume pe care nu-mi mai aduc aminte. Ministrul Angliei a pus problema colaborării lui PATRASCANU cu naţional ţărăniştii şi a discutat despre cei cu care PATRASCANU era în relaţii foarte bune.

PreşedCe ai de spus la această declaraţie?

CALMANOVICI:Nimic dle preşedinte.

Preşed:Toată declaraţia este nesinceră?

CALMANOVICI: Adevărul este că am fost cu STEFANESCU la PATRASCANU,dar de LE ROUGETELE nu am auzit niciodată.N-am auzit de numele lui.

Preşed:Ce discuţii ai avut cu STEFANESCU cu privire la guvernul Dr.PETRU GROZA după instalarea acestui guvern?

CALMANOVICI:N-am mai vorbit niciodată cu STEFANESCU,cu excepţia lui 1946 cînd am fost atunci lamasă în rest niciodată n-am mai fost la el.Tot ce am afirmat a fost necorespunzător.

Procurorul:Acuzatul spunecă nu a auzit niciodată de numele lui LE ROUGETELE.De unde apare acest numeîn declaraţiile lui?

CALMANOVICI:Dela dl.anchetator.

Preşed:Ce discuţii a avut cu ALEX.STEFANESCU,de faţă fiind şi DRAGOS POP în 1946?

CALMANOVICI:STEFANESCU a avut o eşire foarte violentă împotriva Uniunii Sovietice în legătură cu tratativele de pace dela Paris ,foarte violentă faţă de Uniunea Sovietică,dar tot foarte violentă faţă de englezii şi americani,spunînd că am fost înşelaţi. STEFANESCU făcea efectiv spume la gură şi nu se putea vorbi cu el.

Preşed:Dar de LUCRETIU PATRASCANU ce a spus?

CALMANOVICI:Nu a spus nimic.

Procurorul:Tov.preşed.vă rog să-mi permiteţi să pun cîteva întrebări pe marginea unor documente scrise care existăla dosarul cauzei.In primul rînd vă rog să-mi permiteţi să vă transmit dosarul care reprezintă legate scrisorile trimise de CALMANOVICI luiKOFLER. Rog să-l întrebaţi pe acuzat dacă recunoaşte aceste scrisori ca fiind scrise de el.

CALMANOVICI:Da sunt scrise de mine.

Procurorul:Pentru precauţie,întrucît noi eram nevoiţi să fim precauţi,depunem şi o expertiză grafică care confirmă că acestea sunt scrise de mîna lui,întrucît pe cuvîntul acuzatului nu se poate conta.Deci ca o vigilenţă în plus.Intreb în ce timp şi în ce împrejurări a scris acuzatul aceste scrisori?

CALMANOVICI:După ilegalizarea lui KOFLER care cred că era prin toamna anului 1843 şi pînă la 4 aprilie 1944,legătura se făcea prin aceste bileţele,pe care le dădeam unei tehnice de partid care era una din aceste trei tovarăşe anume ANY SOLOMON care apoi a fost arestată şi în locul ei le predam lui PIKI STEFAN şi SUZI EUN.

Procurorul:Acuzatul nu a vorbit complect,care era conţinutul acestor scrisori?

CALMANOVICI:In general socoteam de datoria mea de comunist să-i comunic C.C. tot ce ştiam că interesează din punct de vedere politic,care le obţineam în special dela STEFANESCU şi pe care le transmiteam prin aceste scrisori.

Procurorul:Si scriai către C.C.,cui i le-ai adresat?

CALMANOVICI:Le transmiteam lui KOFLER către C.C.

Procurorul:Ce sursă aveau aceste informaţi pe care i le transmiteai lui KOFLER?

CALMANOVICI:In general le procuram dela ALEX.STEFANESCU. STEFANESCU era informatorul meu.

Procurorul:Persoana căreia îi scri este numită L. Să spună acuzatul ce exmnificaţie are această literă?

CALMANOVICI:Probabil această literă însemna LEONID întrucît la un moment dat KOFLER avea numele acesta conspirativ.

Procurorul:Este aşa de îndoelnică chestiunea încît crede că este probabil.

CALMANOVICI:Da,deoarece îl chema odată LEONID,odată SERGIU,nu mi s-a arătat niciodată un bilet cu Dragă L. însă dacă există.....

Procurorul:Aceste scrisori sunt iscălite de cele maimulte ori ALFRED sau A. Cineeste ALFRED care semnează aceste scrisori?

CALMANOVICI:Este numele meu conspirativ.

Procurorul:In aceste scrisori apare destul de des numele de FICHER cine este acesta?

CALMANOVICI:BERMAN.

Procurorul:Apare deasemeni un nume ION,cine era acesta?

CALMANOVICI:ALEXANDRU STEFANESCU.

Procurorul:Mai apare şi numele de ISTVAN?

CALMANOVICI:MANIU.

Procurorul:Dar ALECU?

CALMANOVICI:Poate să fie tot ALEX.STEFANESCU,sunt însă ani de atunci şi numai ţin minte.

Procurorul:Să se spună acuzatul cineeste acea perioadă desemnată de zeci de ori în aceste scrisori cu numele de MITICA.

CALMANOVICI:ANTONESCU.

Procurorul:Cine este NEGRU?

CALMANOVICI:MAX AUSNIT.

Procurorul:Cine est CUPFAR?

CALMANOVICI:Cred că este gralul ARAMA dela justiţia militară,pentrucă în romîneşte CUPFAR înseamnă ARAMA

Procurorul:Si cuvîntul de măcelar ce exprima în limbajul dvs.?

CALMANOVICI:Insemna general.

Procurorul:Rog să-mi permiteţi tov.preşedinte să citesc un pasagiu dintr-o scrisoare scrisă de CALMANOVICIlui KOFLER care se află la fila 64 din dosarul cauzei.Se găseşte acolo o scrisoare, nu ne interesează primul aliniat ci al doilea;iată ce scrie CALMANOVICI lui KOFLER: "Voiam urgent să te văd în chestia următoare ION cere să-l vadă astăzi sau mîine pe P. de preferinţă cu tine, şi în cazul cel mai rău numai pe tine.MITICA a trimis urgent după el şi dînsul lipsea.Intre timp MITICA a plecat la spectacol,vrea

ca săcunoască un punct de vedere precis al vostru.El socotește că este foarte important momentul și nu vrea să fie neinformat sau să nu poată vorbi neautorizat.Dacă este cazul să ne vedem astăzi". La ce moment așa de important se referea scrisoarea?

CALMANOVICI:Cred că se referea la momentul din martie 1944 cînd Armata Sovietică făcuse saltul pînă la Iași și cînd Hitler l-a chemat pe ANTONESCU care era de acum derutat și căuta o orientare pe linia celor spuse de partid.

Președ:Cine trebuia să-i comunice lui PATRASCANU această convocare.

CALMANOVICI:Dacă era martie numai KOFLER.In acel timp eu nu am știut unde se află PATRASCANU și am putut să comunic numai prin KOFLER,prin legătura meade partid ,altă legătură nu am avut.

Procurorul:Legat de aceasta rog tov.președ. să vedeți în oridinal la fila 12 un bilet care are la sfîrșit următoarea frază. "ION roagă urgent pentru marți sau miercuri seara să aibe o întîlnire cu L.P. căci ultima oară îl văzuse numai lo minute.Dacă se poate rog a se face".Ce are de spus în legătură cu aceasta acuzatul?

CALMANOVICI:Aceasta am declarat-o în prima declarație, prin mai iunie 1944,cum că după știrea mea,ceruse o întîlnire prin mai 1944 care s-a realizat,iar în iulie august o a doua întîlnire care s-a realizat sub forma întîlniri dela 23 august.

Procurorul:Cine trebuia de data aceasta să-l convoace pe PATRASCANU?

CALMANOVICI:Eu nu puteam să fac nicio comunicare decît pe linia legăturii mele de partid care era KOFLER.

Procurorul:La fila 2o în coloana doua tov.președ.găsiți iarăși un bilet al acuzatului către KOFLER:"Dragul meu,ți-am comunicat rugămintea lui ION de a fi văzt de L.P. Te rog din nou pentru mîine miercuri,sau poimîine joi să-l vizitezecă pe urmă pleacă.Dacă nu rezolvăm chestiuni mari căci văd că nu-mi comunici nimic în chestia mecanicului să le rezolvăm pe cele mai ușoare.Rugămintea pentru mecanic este reînoită.".Este vorba de o convocare a lui LUCRETIU PATRASCANU?

CALMANOVICI:Desigur.

Procurorû:Urmăriți în original la fila 133 un bilet în mijlocul căreia se scrie:"ION mi-a spus că a fost vizitat marți seara de P."Ce are de spus acuzatul în legătură cu aceasta?

CALMANOVICI:Nu poate fi vorba decît de întîlnirea din mai iunie la care a fost și PATRASCANU.

./.

Procurorul:Care erau legăturile dintre ALEX.STEFANESCU şi ANTONESCU?

CALMANOVICI:Le-am arătat.

Procurorul:Rog să-mi permiteţi tov.preşed.să citesc cîteva pasagii dintr-o scrisoare a lui CALMANOVICI către KOFLER,care se găseşte la fila 37 din dosar.Citez:"Dragul meu.Am vorbit cu ION (cu alte cuvinte cu STEFANESCU) a fost la M. (prin această iniţială este vorba de MITICA adică de ANTONESCU) a avut o convorbire de două ore într-o atmosferă de cordialitate şi acord asupra felului de a vedea situaţia şi soluţiile.ICA era la curent cu convorbirea cu MITICA şi i-a spus lui ION că a fost foarte bine că i-a spus tot, fără să-l fi adus să fie supărat pe dînsul.".Apoi mai jos:"ION i-a spus că el este în măsură să-i dea garanţii pentru persoana lui fizică".Mai jos puţin :"ICA va aranja urgent o întîlnire cu MARES împreună cu ION".Mai departe pe cealaltă pagină:"Cu ICA am discutat şi despre CRISTESCU.ICA spune că el nu garantează pentru dînsul,este al mareşalului.ION a spus că are motive să creadă că se poate acorda pe această chestie încredere.Au stabilit posibilitatea de luare de contact oricînd".Ce reprezintă aceste informaţii pe care le-a transmis lui KOFLER?

CALMANOVICI:Dle preşed.aceasta reflectă o convorbire cu ALEX.STEFANESCU,mai bine zis starea de spirt a lui STEFANESCU,pe care eu o comunicam prin KOFLER C.C.

Procurorul:Rog să-mi permiteţi tov.preşed.să citesc cîteva pasagii dintr-un bilet care se află la fila 59 unde la aliniatul al doilea se spun următoarele:"MITICA i-a spus lui ION că-i dă posibilitatea să vorbească cu cei care au venit acum 6 luni.Aseară a fost acolo.Era MAC.V. (noi ştm că cei trei erau sub puterea lui PIKI VASILIU,generalul PIKI VASILIU) au stat de vorbămult.Nu au realizat întrevederea din cauză căspunea că nu are încredere în ajutoarele lui care ar fi oamenii Ghestapoului.". Ce reprezentau aceste informaţii?

CALMANOVICI:Este o relatare a lui ALEX.STEFANESCU cum că a fost la Jandarmerie şi i-a facilitat o întîlnire cu spionii englezi care fuseseră paraşutaţi.

Procurorul:Reflectă oare această scrisoare încrederea nelimitată a lui STEFANESCU în acuzat,ca să-i poată încredinţa această chestiune extrem de periculoasă pentru viaţa lui STEFANESCU?

CALMANOVICI:Ca om al Partidului Comunist,da,dar altă calitate nu am avut cu STEFANESCU.El ştia că sunt om al partidului.

Procurorul:Cine erau cei trei despre care vorbeşti?

CALMANOVICI:DE CHASTELAINE,PORTER şi METIANU.

Procurorul:Ce erau aceştia?

CALMANOVICI:Erau trei spioni britanici paraşutaţi.

Procurorul:Cine era MAC.V.?eu am dat o interpretare?

CALMANOVICI:Este justă interpretarea,este gralul PIKI VASILIU.

Procurorul:Tov.preşed.să-mi permiteţi să citesc cîteva pasagii dintr-o scrisoare care se găseşte la fila 59 chiar la început se găseşte fraza:"Dragul meu,ION a fost la ISTVAN ieri,va fi şi mîine, de ieri nimic important decît retarea dată asupra convorbirii cu MITICA şi că are contact zilnic cu P.C.Ai înţeles că este vorba de L.P. şi MAC.V. - adică PIKI VASILIU de care v-a confirmat acum un minut.". Ce fel de legături erau acestea?

CALMANOVICI:ALEX.STEFANESCU ne-a spus aceste lucruri şi ceace mi-a spus le notam şi le trimiteam partidului,prin legătura care mi-a dat-o dl.BODNARAS.

Procurorul:Vasăzică dînsul trimitea C.C. informaţii că L.P. se află în legătură cu PIKI VASILIU şi cu ANTONESCU.

CALMANOVICI:Sigur că da,ceiace aflam comunicam.

Procurorul:Tov.preşed.vă rog să-mi permiteţi să citesc unele pasagii dintr-o altă scrisoare aflată la dosarul cauzei."ION mi-a citit mesagiul:să se împiedice voiajul lui MITICA şi a lui NAE (probabil este vorba de voiajul lui ANTONESCU la HITLER)Sunt şapte inşi plecaţi STEFLEA şi alţii,acestea nu ne interesează.Să se treacă la acţiuni şi cum:să se facă acte de diversiune şi sabotaj la Iaşi în primul rînd", Să ne explie acuzatul despre ce fel de sabotaje era vorba la Iaşi,tocmai în acea perioadă 7 iunie1944,cînd este scrisă scrisoarea şi cînd ştim că Armata Roşie se găea la Iaşi?

CALMANOVICI:Chestiunea asta dacă este privită critic s-ar vedea că astfel de acte de sabotaje trebuiau făcute împotriva Armatei lui ANTONESCU,deoarece împotriva Armatei Sovietice,sabotajele nu puteau fi făcute decît de o armată în retrage.La altceva nu m-am gîndit niciodată.

Procurorul:Cine este GRETI?

CALMANOVICI:Intelligence Service din Cairo.

Procurorul:Tov.preşdd.am să citesc un pasagiu dintr-un bilet aflat la dosarul cauzei şi iată ce spune acuzatul:"Am făcut cu ION plan precis pentru convorbirea cu ISTVAN de mîine dim.7 dim. în sensul celor cerute de GRETI".Acuzatul CALMANOVICI cu STEFANESCU pregătesc planul de discuţii cu MANIU,la ordinul lui GRETI". Tov. presed. vă rog să-mi permiteti acum să citesc cîteva pasagii dintr-o

scrisoare datată 1 mai 1944 în care este vorba de un mesagiu în legătură cu propunerile de armistițiu ale lui STIRBEI:"ION a fost la ISTVAN vineri . A intrat MIHAI POPOVICI cu impetuozitate și l-a întrebat "ce mai fierbe d-le președinte". Ii citește MIHAI și i-a dat partea pe care o cunoști din mesagiul lui STYRBEI" - era vorba de mesagiul unei propuneri de armistițiu.

Mai departe în aceiaș scrisoare se transmite un alt mesagiu care este intitulat: "Final mesaj Nr.12 emisar către ALECU".

Aș vrea să ne tălmăcească ce înseamnează aceasta ?

CALMANOVICI: Eu nu cunosc acest lucru, întrucît nu știam să descifrez, eu am copiat numai.

Procurorul: Bine, dar cine i le descifra lui KOFLER. Dacă d-ta nu te pricepeai atunci era să se priceapă KOFLER, căruia îi erau adresate ?

Vă rog să-mi permiteți să citesc eu ce înseamnă. Este vorbe de finalul unui mesagiu cuNr.12 trimis de STYRBEI pentru MANIU. Vă rog să ascultați cu toată atenția: " Dacă stăpînirea pusă pe toate pîrghiile de comandă este de așa natură încît vă lipsesc mijloacele de înfăptuire, în acest din urmă caz că nu aveți putința să răsturnați regimul MITICA și pentru a preîntîmpina 9n Moldova mișcări potrivnice vederilor dvs., (adică mișcări potrivinice pentru MANIU) și care nu ar fi fără consecințe, atunci rog arătați dacă admiteți posibilitatea trecerii dvs.,în Moldova și instituirea unui guvern al Romîniei libere, cu consimțămîntul aliaților, - adică formați un guvern care să preîntîmpine acțiunile populare". De fapt acuzatul la aceasta nu mai poate da niciun fel de explicații, și văzîndu-se încolțit începe acum să dea din coate în coate șiaceasta este explicația atitudinii lui. In aceiaș scrisoare scrie: "Ulterior după sosirea mesagiului pe care ți-l transmit astăzi (este vorba de cel pe care l-am citit), a discutat ION cu aghiotantul lui ISTVAN (probabil MIHAIL POPOVICI sau cine știe altul) și apoi cu dînsul, chestiunea unui grup în Moldova, în teritoriul ocupat de sovietici", adică tocmai întrebarea pe care mi-o punea dînsul adineaori.

CALMANOVICI:Eu înțelegeam teritoriul eliberat,nici decum teritoriul ocupat de sovietici.

Președintele:Acuzat CALMANOVICI este ultima dată cînd te avertizez,altfel voiluа măsuri drastice contra dumitale?

Procurorul:De fapt această chestiune de formare a unui guvern,nu era o chestiune așa de ușoară și pentru aceasta ALEX. STEFANESCU avea nevoie imediat de ajutorul agenturii sale.Si iată ce scrie în aceiaș scrisoare în pasagiul ultim:"ION mi-a spus că socoate

necesar ca să te vadă cît mai urgent şi mai bine să fie doi din conducere.Maine trebue să-l vadă pe MAC.GHEZURDAN (este vorba de generalul SANATESCU) şi pe gralul V. de care ţi-am spus".Ce răsturna pe ANTONESCU cu PIKI VASILIU? Să spună acuzatul ce ştie în legătură cu aceasta,mai era KOFLER atunci în conducere?

CALMANOVICI:Nu eu nu ştiam de noua conducere a partidului.

Procurorul:Noi ascultăm explicaţii nu tălmăciri din partea acuzatului.

Preşed:Stiai că KOFLER împreună cu FORIS fuseseră îndepărtaţi din conducerea partidului?

CALMANOVICI:N-am ştiut de numele lui FORIS,decît după 23 Aug.1944.

Procurorul:Dar de înlăturarea acestor bandiţi în aprilie 1944 ştia sau nu.

CALMANOVICI:Nu ştiam.

Procurorul:In orice caz pentrucă pe cuvîntul lui nu putem pune nici un fel de bază,eu cer permisiunea să citesc o scrisoare a Secretariatului C.C. de după 23 Aug. către KOFLER."Te rog să mă informezi dacă ai adus la cunoştinţă separat şi personal tov.ALFRED şi celuilalt tov.din colectivul tău în comisiunea financiară (este vorba de BERMAN aici) despre schimbarea care a intervenit aşa după cum primiseşti directive din partea tov.SPATARU şi în spiritul în care îţi făcea comunicarea.Trimite-mi la fiecare separat şi în scris luarea de poziţie a lor faţă de această comunicare.". Mai poate susţine că nu ştia situaţia.

CALMANOVICI:Chestiunea am lămurit-o perfect din prima zi a arestării mele.

Preşed:A spus că a ştiut.

Procurorul:Mai punem o întrebare,în legătură cu această operaţie de formare a guvernului din Moldova aşa după cum spune dînsul ocupată de sovietici,Iată ce scrie CALMANOVICI către KOFLER într-o scrisoare care se află la fila 37 către sfîrşitul ei:"Personal i-am spus lui ION că dacă mareşalul nu este de acord îi fac sugestia ca dînsul să strîngă o sumă de personalităţi:1-3 din partidul naţional ţărănesc ,1-2 liberali,1-2 din U.P. ,1 dela P.C. ,1 dela soc.dem. şi unul dela Frontul Plugarilor,gralul RADESCU,ICA, 3-4 generali activi sau de rezervă care să vadă dacă se pot constitui în comitet naţional de eliberare,pornind la acţiune eventual în cazul că nu se putea altfel să se instaleze la Iaşi după intrarea trupelor sovietice.". Ce explicaţii are de dat la această personală

/

colaborare pe care o face el cu ALEX.STEFANESCU.

CALMANOVICI:Este o comunicare făcută prin KOFLER C.C.Poate proastă,poate nepricepută.

Preşed:Eu ţi-am spus să nu mai pomeneşti numele C.C.

Procurorul:Aveai deslegare din partea C.C. să faci astfel de propuneri?

CALMANOVICI:Deslegare nu am avut,însă sigur am putut să şi greşesc.

Procurorul:Iată ce scrie într-un pasagiu dintr-o scrisoare către KOFLER aflată la fila 143."La Cairo s-au cerut cîteva bombardamente pentru demonstraţie,asupra unor puncte importante,cum ar fi de exemplu,aerodroame,gara principală,etc.". Foarte interesat această agentură cere Intelligence Service ,să se facă bombardamente asupra populaţiei ţării.Nici nu are să dea nici o explicaţie la această chestiune,este ceva limpede.Iată mai departe ,iată ce scrie într-o scrisoare aflată la fila 7 coloana 2-a care este o scrisoare aşa de importantă,încît însăşi CALMANOVICI cînd începe fraza scrie "foarte important". şi noi recunoaştem că este foarte important:"ION comunică că acelaş om VIS.(este vorba de VISOIANU)care trebuia să plece la timpul său,urmează să plece acum.ION i-a vorbit cerîndu-i ca să relateze exact pentru ce nu s-a trecut la noi la acţiune.Eu i-am amintit lui ION că tu i-ai spus puţine zile după plecarea lui S.(STIRBEI) că i-aţi cerut să precizeze cu sinceritate,care este realitatea ca să se poată înlătura astfel obstacolul.ION ţine ca şi noi să presăm asupra lui V. ca să înţeleagă care este datoria lui.M-a întrebat dac este o legătură între noi şi V. I-am spus că avem posibilitatea de ai spune ce trebue în formă precisă".Cine era persoana la care se referă că putea să-i spună în formă precisă lui VISOIANU ,cu privire la chestiunea dela Cairo.

CALMANOVICI:Nu ştiu.

Procurorul:De fapt nu are nicio importanţă ce spune acuzatul aci,deoarece PATRASCANU a recunoscut că s-a întîlnit cu VISOIANU Nu are nici o importanţă că el aci dă din coate în coate.

Rog să verificaţi acum la fila 55 coloana 2-a un bilet în care se spune."Dragul meu.Cred că este cazul să ne vedem poate marţi sau miercuri şi poate direct la femee.ION comunică încă sîmbătă din cele 2oo poate da 5o imediat.Se poate ridica de acum dela (urmează o parte cifrată) pe care-l ştii ca prieten al lui ION.Locueşte în 3/3,7/2,1/3 etc. După ce un pasagiu de 7 rînduri este scris cifrat,se spune un cuvînt anumit care noi nu l-am putut exact descifra "este să vine dela dl.MIMI". MIMI este scris cu majuscule,restul

comenzii îl poate furniza pînă în două săptămîni".La ce se referă acest document.Ce înseamnă în limbajul acestui document din cele 2oo poate da 5o imediat?

CALMANOVICI:Este un document din Mai 1944.Eu am indicat anchetei care era cifrul.In tot cazul era vorba de armament.

Procurorul:Despre ce fel de armament?

CALMANOVICI:Nu știu asta,din cifru ar trebui să rezulte. Știu însă absolut precis,că KOFLER mi-a comunicat că nu este nevoe.

Procurorul:Vă rog să rețineți la pagina 37 la sfîrșitul acestui bilet care este foarte lung,mai înainte de acel pasagiu citit cu privire la activitatea personală,se spune:In chestiunea celor 5o care trebuiau luate,ION este la curent că nu s-au luat,sunt pregătite și din celelalte furnizate ca probă de HANS.El a fost cu trupele în Moldova ,soția cunoaște parola și v-a informa".Acum poate preciza despre ce este vorba în reprezentarea celor 5o?

CALMANOVICI:S-au grenade sau arme însă nu știu precis.

Procurorul:Dar ce legătură poate exista între cele 5o care pot fi grenade după cum explică dînsul și guvernul pe care l-au propus să-l formeze în teritoriul ocupat de trupele sovietice.

CALMANOVICI:Armele acestea trebuiau folosite de noul C.C. pentru lovitura care trebuia să o dea lui ANTONESCU.

Procurorul:Vă rog să urmăriți la fila 12 coloana 2-a biletul cu următorul conținut:"Dragul meu.In chestiunea CUPFAR ,nu ne interesează acest aliniat,trecem la al doilea .ION a fost găsit de FISER in stare de acută nemulțumire.Colaboratorul lui NEGRU omonimul lui IONICA (ALEXANDRU POP)s-a plîns lui ION că cu dînsul nu s-a luat contact deloc,că la fața locului a fost un delegat PURICI,că s-au luat sculele și s-au ascunsîn anumite locuri,folosind oameni neexperimentați,că asemenea scule au fost găsite și aduse înapoi, că poate afacerea este compromisă.Noi de fapt i-am arătat acuzatului că în această relatare sunt cîteva lucruri neclare,cum ar fi faptul că PURICI să facă acest lucru,dacă nu era un om experimentat.Mai departe spune "Cred că este nevoie de a se lua legătura cu omul lui NEGRU pentru a se vedea dacă calificarea că acțiunea este compromisă corespunde s-au provine din alte motive,de asemeni pentru relațiile cu ION ar trebui să-i servim oarecari lămuriri.A reluat și chestia mecanicului.Eu vroiam miercuri să o spun,dar am uitat.Cred că un surplus de informați ,ar avea un efect favorabil asupra lui ION.". In această situație în care ION este într-un moment de acută nemulțumire,cînd șeful tună împotriva agenților săi scrie CALMANOVICI lui KOFLER "Cred că un surplus de informații ar avea un efect favo-

rabil în relaţiile cu ION". Ai dat informaţii sau nu?

CALMANOVICI: N-am dat informaţii cu caracter de spionaj?

Procurorul: Dacă înainte de a avea legătură pe KOFLER, a avut ca legătură pe LILI WEIGEL şi dacă a fost la siguranţă la LILI WEIGEL?

CALMANOVICI: N-am fost niciodată.

Procurorul: Dacă a vizitat-o pe LILI WEIGEL la închisoarea Malmaison?

CALMANOVICI: Da, am vizitat-o la închisoare?

Procurorul: Care era numele conspirativ al lui LILI WEIGEL?

CALMANOVICI: Imi pare că VERA, dar nu sunt sigur.

Procurorul: Cînd în aceste scrisori acuzatul scrie aproape în fiecare despre VERA, pentrucă el a avut o sarcină din partea agenturii lor, în legătură cu eliberarea lui LILI WEIGEL, dece vine el astăzi în instanţă şi spune probabil VERA.

Preşed: Nu-i convine să recunoască.

~~CALMANOVICI~~: Procurorul: Dacă-şi aminteşte acuzatul că în scrisoarea despre care a spus că a fost emoţionat, cînd i-a citit-o lui KOFLER, era vorba de LILI WEIGEL.

CALMANOVICI: Nu.

Procurorul: Imi permiteţi să citesc cîteva pasagii din această scrisoare criminală, care l-a impresionat şi din care rezoltă că această agentură, a vrut s-o impună ca legătură de partid pe LILI WEIGEL, cu scop provocator, de a face fracţiuni şi de a asasina pe deţinuţii din închisori. Iată numai două pasagii: "In scrisoarea sa către C.C. al Apărării, tov. CRISTEA ne anunţă că conducerea celulei din Văcăreşti, nu se supune directivei, hotărîrii C.C. al Partidului în legătură cu cazul VERA. In scrisoarea sa către Apărare tov. CRISTEA, declară categoric că rezultă să execute dorinţa Apărării şi scrie că persoana, tov. VERA pe care am indicat-o ca avînd încredere, nu se bucură de aceiaş încredere din partea mea. Ba din contră face tot ceiace este posibil, ca părerea mea despre dînsa să fie cît mai proastă. In asemenea condiţiuni eu nu pot, nu discut nici măcar faptul dacă altă persoană mai de încredere n-ai găsit. După cîte sunt informat, trecînd pela concurenţii mei Siguranţa a recunoscut în dauna fetei unele lucruri găsite asupra ei. Am mai cunoscut un prieten al ei (KOFLER) care nu este numai al ei. Aci stă de vorbă cu anumite persoane, face drumuri în anumite părţi, fără să dea cont nimănui cu cine discută şi mai ales ce discută. Nimeni nu poate sta deasupra tuturor, tu ştii aceasta foarte bine. Cu alte cuvinte persoana în chestie, poate fi considerată destul de suspectă". De altfel de-

ţinuţii din închisori,au refuzat legătura cu LILI WEIGEL care era o provocatoare.

Dacă instrucţiunile Intelligence Service care veneau dela Cairo,erau comunicate şi lui ANTONESCU?

CALMANOVICI:Fără nici o îndoială că ALEXANDRU STEFANESCU, avea legături cu ANTONESCU şi cred că a vorbitcu acesta despre comunicările dela Cairo,întrucît trebuia să preseze asupra lui pentru a-l determina să se rupă de nemţi.

Procurorul:Pentru a întări cele de mai sus,iată un document,care la pagina lo scrie următoarele: "In momentul cînd socoteam că din partea mea nu este cazul să te imobilizez o seară şi mai mult,s-au întîlnit totuşi fapte care m-au făcut să prevăd schimbarea propusă.ION a fost marţi 28 martie la MITICA ,cu care a discutat şi comunicarea lui GRETI pe care o cunoşti".Aceasta arată legătura complectă dintre STEFANESCU şi ANTONESCU.

Procurorul:Acuzatul a declarat că după 23 aug.1944,a luat parte la o masă la ALEX.STEFANESCU.Aş vrea să precizeze data şi cine a luat parte?

CALMANOVICI:Am indicatdin memorie,luna septembrie 1944. ALEX.STEFANESCU mi-a spus căl-a invitat pe LUCRETIU PATRASCANU,KOFLER,BERMAN şi pe mine,şi ducîndu-mă la C.C. l-am găsit pe dl.BODNARAS care mi-a spus că acceptă acest lucru,spunîndu-mi că în locul lui PATRASCANU va merge MAURER,şi că "îl iei mîine la ora indicată de aci",lucru pe care i l-am comunicat lui ALEX.STEFANESCU.Am fost la masă şi m-a dus MAURER cu maşina lui.

Procurorul:Intîlnirea dintre STEFANESCU şi PATRASCANU cînd a avut loc?

CALMANOVICI:Aceasta a fost în octombrie 1944.

Apărarea:Dacă banii pe care işa primit dela ALEX.STEFANESU erau pentru partid ,s-au pentru el şi cum i-a cheltuit?

CALMANOVICI:Nu am primit bani decît pentru partid,şi partidul i-a cheltuit aşa cum ştie partidul.

Procurorul:Acuzatul în declaraţii a recunoscut categoric, că banii dela ALEX.STEFANESCU au fost folosiţi pentru plata informatorilor săi şi această declaraţie există la dosar.Ce are de spus în legătură cu aceasta?

CALMANOVICI:Eu nu l-am cunoscut pe ALEXANDRU STEFANESCU, înainte de 1942 şi această declaraţie se referă tocmai la acea perioadă.Si această declaraţie la care se referă dl.procuror,este o declaraţie mincinoasă,nu fiindcă eu sunt mincinos.

Eu,voi analiza această declaraţie.

DEPOZITIILE MARTORULUI MARCU NICOLAE, de 38 ani, profesor universitar, domiciliat în Bucureşti str.13 decembrie Nr.5.

Preşed: Il cunoşti pe CALMANOVICI EMIL?

MARCU NICOLAE: Da, îl cunosc.

Procurorul: In ce împrejurări l-a cunoscut martorul pe EMIL CALMANOVICI?

MARCU: In 1943, l-am cunoscut la soc.IRAS prin intermediul inginerului HARSTEIN EMIL.

Procurorul: Ce legături a avut martorul cu EMIL CALMANOVICI după această cunoştinţă?

MARCU: Ne-am întîlnit dese ori la sediul societăţii, care se afla situat în Bd.Colţei, cu care ocazie discutam despre diverse probleme.

Procurorul: Ce informaţii i-a cerut martorului, EMIL CALMANOVICI?

MARCU: Intrucît eram avocat şi profesam meseria, mi-a cerut diferite informaţii, cu privire la procesele comuniste.

Procurorul: Işi reaminteşte martorul dacă l-a pus în legătură pe CALMANOVICI cu alte persoane?

MARCU: La un moment dat cunoscînd relaţiile mele cu generalul ENESCU, care pe atunci era directorul apărării contra gazelor din Ministerul Apărării Naţionale, mi-a cerut să-l pun în legătură cu acesta.

Procurorul: L-a pus în legătură cu generalul ENESCU?

MARCU: Da, au fost chiar două-trei întîlniri chiar la sediul societăţii IRAS.

Procurorul: Ce legături s-au stabilit între CALMANOVICI şi generalul ENESCU?

MARCU: Au avut loc discuţiuni politice, economice şi militare, asupra situaţiei militare din perioada războiului.

Procurorul: I-a dat generalul ENESCU informaţii lui CALMANOVICI în legătură cu unele probleme militare?

MARCU: Da, i-a dat.

Procurorul: O singură dată sau pe o perioadă oarecare de timp?

MARCU: Cred că au avut loc două-trei întîlniri de această natură.

Procurorul: S-a întîmplat ca generalul ENESCU să transmită unele informaţii prin intermediul martorului?

MARCU: CALMANOVICI mă întreba de multe ori cînd mă întîlnea cunoscînd că mă vedeam des cu generalul ENESCU ce spunea acesta

 239

cu care prilej eu îi transmiteam ceiace ştiam dela ENESCU.

Procurorul:Ar putea săne spună vreo informaţie sau două, ca să ştim despre ce este vorba?

MARCU:Da asupra frontului,care era situaţia dela Murmansk că nemţii mănîncă bătae,sau la un moment dat generalul ENESCU a fost într-o misiune în Germania şi după ce s-a reîntors i-am arătat situaţia de acolo.

Procurorul:Dacă martorul a apărat-o pe LILI WEIGEL?

MARCU:Da.

Procurorul:EMIL CALMANOVICI ţi-a cerut s-o aperi?

MARCU:EMIL CALMANOVICI s-a ocupat de procesul EGON WEIGEL nu mi-a cerut direct,întrucît atunci lucram împreună cu avocatul VASILE CAMENITA care era titularul procesului,însă eu m-am ocupat de întreaga afacere Dr.WEIGEL.

Acuzatul: Despre ce procese m-am interesat?

MARCU:Despre procesele Apărării Patrioţilor,Uniunii Patrioţilor şi despre procesul dr.WEIGEL.

Acuzatul:Dacă martorul mi-a prezentat pe generalul ENESCU,ca pe un om orientat antigerman.

MARCU:Da.

CALMANOVICI:Dacă după 23 August 1944,am mai avut vre-un interes pentru generalul ENESCU?

MARCU:Cred că nu.

Procurorul:Dacă generalul ENESCU nu a fost plătit de către CALMANOVICI,pentru serviciile făcute?

MARCU:Părerea mea este că generalul ENESCU era un democrat de tip burghez şi ca atare îmbina interesele sale materiale cu sentimentele lui patriotice.Eu cred că da.

CALMANOVICI:Crede martorul că eu i-am dat bani?

MARCU:De fapt n-aşi putea să răspund precis la această întrebare,însă generalul ENESCU a luat bani pentru diversele servici pe care i le-am cerut,~~[illegible]~~.

Preşed:Vasăzică era cunoscut că lua bani?

MARCU:Nu era cunoscut,însă pentru diferite servicii pe care i le-am cerut,i-am dat bani.

Preşed:Din partea dumitale ,sau a cui?

MARCU:Unii din partea lui KOPLER,şi pentru alte servicii pe care mi le-a făcut.

- - - -

DEPOZITIILE MARTORULUI MOGĂ IOAN, de 38 ani, subinginer cu domiciliul în București, str. Rădăuți Nr. 5

Președ: Il cunoști pe CALMANOVICI EMIL?

MOGA: Da.

Procurorul: Este rugat martorul să ne spună cînd l-a cunoscut pe EMIL CALMANOVICI și cu ce prilej?

MOGA: Pe ing. CALMANOVICI l-am cunoscut în anul 1939, pe vremea cînd eram ofițer diriginte la un șantier de construcții militare, la Ziliștea-Buzău, cu care ocazie am avut contact din cînd în cînd cu dînsul, el avînd reprezentanța acestor lucrări.

Procurorul: In timpul acela de care serviciu ținea șantierul?

MOGA: De Subsecretariatul de Stat al Aerului.

Procurorul: Cum au evoluat relațiile între martor și CALMANOVICI?

MOGA: Pe șantier aveam din cînd în cînd contact cu el, atunci cînd acesta venea pe acolo în problemele șantierului. Mai tîrziu venind în București, am fost invitat acasă la CALMANOVICI, cu care ocazie discutam chestiuni politice la ordinea timpului de atunci, împrietenindu-mă într-o oarecare măsură cu dînsul.

Procurorul: Unde lucra martorul acum cînd s-a reîntors la București?

MOGA: La Direcția Generală a Geniului Aeronautic.

Procurorul: Ce informații i-a cerut CALMANOVICI în acea perioadă?

MOGA: Așa cum am arătat am fost de cîteva ori la dînsul acasă cu care ocazie discutam chestiuni politice în majoritatea timpului. In mod direct n-am discutat chestiuni militare însă din cîte îmi amintesc, am vorbit despre lucrări de construcție, la depozitele de benzină dela Tepeș Vodă, despre instalațiile de pompe de mare adîncire dela Ziliștea și Brașov și în general despre construcția de cazărmi Otopeni și Craiova.

Procurorul: In legătură cu personalul Subsecretariatului de Stat al Aerului, ce-l interesa pe CALMANOVICI?

MOGA: In discuțiile pe care le aveam cîte odată, mă întreba ce părere am despre colegii sau șefii mei și cum se comportă aceștia în muncă și în relațiile cu mine.

Procurorul: După 23 August 1944 s-a mai întîlnit vreodată cu CALMANOVICI?

MOGA: După 23 Aug. 1944 cam prin octombrie nu știu exact

timpul,am fost invitat,presupun la biroul său,cu care am stat de vorbă un scurt timp fiindcă era ocupat,cu care ocazie m-a întrebat ce părere am eu despre actul dela 23 August,cum îl văd şi ce spun în general colegii mei despre acest eveniment.Intrucît era foarte ocupat,ne-am despărţit la foarte scurtă vreme,rugându-mă ca ulterior să-l ţin la curent cu ce fac colegii.

Procurorul:La ce se referea CALMANOVICI cînd vorbea despre colegii dtale?

MOGA:Se referea la camarazii mei,cu care lucram.

Procurorul:L-a rugat ceva CALMANOVICI pe martor?

MOGA:Da.M-a rugat să-l ţin în curent cu ce gîndesc aceştia şi cum văd evenimentele.

Acuzatul:La ce birou m-a vizitat martorul în octombrie-noembrie?

MOGA:N-aşi putea să spun,precis nu reţin locul.

Procurorul:Era în Bucureşti?

MOGA:Da.

Procurorul:Atunci e clar.

CALMANOVICI:Cînd m-a văzut ultima dată?

MOGA:Prin 1947-1948 -1949 nu reţin exact.

CALMANOVICI:Unde?

MOGA:La Ministerul Construcţiilor.

CALMANOVICI:Pentru ce a venit la mine la Ministerul Construcţiilor?

MOGA:Am mers la dînsul ca săi cer sfatul cum pot proceda într-o chestiune personală ,în legătură cu o moştenire.

Preşed:E o chestiune personală,nu ne interesează.

CALMANOVICI:Dacă a fost cu mai mulţi oameni în societate?

MOGA:După cîte îmi amintesc o singură dată.Imi amintesc că era ing.POPESCU şi alţii,nu reţin exact cine.

CALMANOVICI:Dacă ştie că eu îl prelucram pe KABELATZ pe linie comunistă?

Preşedintele:Intrucît întrebarea este neconcludentă,este respinsă.

Procurorul:Prelucra un ofiţer din armata hitleristă pe linie comunistă.Iată ce merite.

Procurorul:Să ne spună martorul ce sumă de bani a primit dela CALMANOVICI,şi cu ce prilej?

MOGA:In anul 1943 am avut o soră grav bolnavă în spital şi cu acest prilej am primit în două rînduri suma de 1oo.ooo lei.

Procurorul:Ia-ţi restituit aceşti bani?

MOGA:Nu.

DEPOZITIILE MARTORULUI POPESCU GHEORGHE CRAIOVA, de 45 ani, inginer, cu domiciliul în București str.Vasile Lascăr Nr.46.

Președ: Il cunoști pe EMIL CALMANOVICI?

POPESCU: Da.

Procurorul: Să ne spună cu ce prilej și cînd a cunoscut pe EMIL CALMANOVICI?

POPESCU: Pe EMIL CALMANOVICI l-am cunoscut în anul 1934, cînd după terminarea Scolii Politehnice în vară, am fost angajat ca inginer la soc.Edilitara și repartizat la un șantier dela Buzău, pe care-l conducea EMIL CALMANOVICI din partea soc.Edilitara.

Procurorul: Cum au evoluat aceste relații între dînșii?

POPESCU: Relațiile au evoluat dat fiind faptul că am lucrat cu el aproape un an de zile.

Procurorul: S-au împrietenit poate?

POPESCU: Intr-o oarecare măsură.

Procurorul: Ce informații i-a cerut EMIL CALMANOVICI în acea perioadă? De exemplu în 1939?

POPESCU: In 1939 am luat eu o lucrare la fortificațiile din Focșani-Nămoloasa, Galați-Brăila, lucrare la care eram tovarăș cu CALMANOVICI și cu ing.BRUMARESCU, însă lucrarea era pe numele meu. La acea lucrare, îmi reamintesc că am mers pentru demararea ei și pentru angajarea materialelor necesare, împreună cu mașina lui. Am trecut prin regiunea în care se executau aceste lucrări și apoi mai departe pînă la Tecuci, unde am făcut angajament pentru agregate, pentru pietriș, nisip. Trecînd prin acea regiunea mi-a cerut date despre fortificații care de altfel erau balizate și întrucît nu puteam intra în incinta obiectivelor respective, mergeam pe șosea cu mașina, i-am arătat regiunea unde se vor executa lucrările.

Procurorul: Intre anii 1941-1942, ce a făcut martorul?

POPESCU: Intre 1941-1942, eu eram concentrat și apoi trimis pe front. In octombrie a fost prima dată cînd m-am reîntors în țară.

Procurorul: V-ați văzut cu CALMANOVICI?

POPESCU: Da.

Procurorul: Relatați ce informații v-a cerut în această perioadă?

POPESCU: CALMANOVICI avea în acel timp un cumnat pe nume LAZAROVICI, care împreună cu soția și fiica lui erau trimiși în Transnistria într-un ghetou la Moghilău, și m-a rugat ca la întoarcere să duc un pachet familiei cumnatului său. Inainte de plecare mi-a adus acel pachet, cu scrisori, medicamente, pe care l-am transportat. Bine în[illegible] informații dacă am cunoștință despre viața evreilor

din Ghetou,însă întrucît era un lucru pe care nu-l cunoşteam nu am putut să-i ~~la~~ dau nicio informaţie.

Procurorul:Dar despre altceva?

POPESCU:Din noembrie şi pînă în martie 1942,cînd am fost demobilizat,făceam navata între Bucureşti şi Transnistria,respectiv Tulcin,unde regimentul nostru era încartiruit.Treceam Nistrul pe Moghilău,adică locul unde erau trimişi în ghetou familia LAZAROVICI. In decurs de 4 luni de zile,am venit în ţară de 3-4 ori şi în acest interval de 2-3 ori am fost invitat la CALMANOVICI seara acasă,unde se discutau evenimentele zilei şi CALMANOVICI îmi cerea relaţii asupra moralului trupelor,asupra situaţiei evreilor din Ghetou şi dacă există partizani.Cam acestea erau.

Procurorul:Dar nişte informaţii în legătură cu lucrările pe care le-ai efectuat la uzinele Mărgineanca,a cerut CALMANOVICI martorului.

POPESCU:In 1942 cînd m-am întors în ţară am luat nişte lucrări în antrepriză la Mărgineanca.Intrucît era un moment în care nu aveam banii necesari pentru plata muncitorilor,am apelat la CALMANOVICI să-mi împrumute o sumă de bani pentru o săptămînă ,în care interval trebuia să-mi încasez situaţiile,bani pe care i-am restituit. Atunci am fost întrebat de CALMANOVICI ce lucrare am.

Procurorul:Si anume despre ce ţi-a vorbit,despre un adăpost antiaerian?

POPESCU:Atunci nu i-am vorbit.Un adăpost antiaerian l-am executat mai tîrziu în 1944.Exact n-aşi putea să spun,cu toate că în declaraţia pe care am făcut-o am spus că i-am dat informaţii şi despre acest adăpost.

Procurorul:Dar despre nişte ateliere?

POPESCU:Da,acestea erau lucrările pecare le executam în 1942.

CALMANOVICI:Dacă martorul mă întreba şi pe mine ce lucram eu cu ocazia întîlnirilor?

POPESCU:Da,întrebam.

CALMANOVICI:Cînd m-a văzut ultima odată,unde şi ce am vorbit?

POPESCU:Ultima odată cred că l-am văzut în 1950,aşaceva, în faţa Ministerului Construcţiilor ,dacă nu mă înşel.Eu eram în trecere cu un tovarăş inginer ~~[illegible], în tot cazul lucruri banale obişnuite~~ spre stadionul de fot-bal din str.Izvor şi am discutat n-aş putea să-mi reamintesc, însă lucruri banale,obişnuite.

CALMANOVICI: Dacă martorul a fost la mine acasă împreună cu mai mulţi colegi şi despre ce s-a vorbit?

Preşed: Nu ne interesează?

CALMANOVICI: I-am cerut informaţii .

POPESCU: Nu.

CALMANOVICI: Dacă am manifestat simpatie pentru Uniunea Sovietică.

Preşed: Nu interesează.

DEPOZITIILE MARTORULUI STOIAN AVRAM, de 51 ani,contabil,locuește în str.Fundației Nr.6

Preşed:Il cunoşti pe CALMANOVICI EMIL?

STOIAN:Da.

Preşed:Dacă acuzarea are întrebări,să le formuleze.

Procurorul:Nu tov.preşed.este martorul apărării.

Preşed:Apărarea să formuleze întrebările?

Avocat:Să întrebe mai bine acuzatul.

CALMANOVICI:Dacă în timpul războiului i-am dat martorului material de partid.

STOIAN:Nu.

CALMANOVICI:Dacă nu-şi aduce aminte martorul,îi aduc eu aminte.Dacă martorul recunoaşte că am vrut să-i dau material şi mi-a spus:Nu-i păcat de dta că este periculos,pentru dta.

PreşedinteleAcestea sunt întrebări tendenţioase faţă de martor.Nu pune întrebări tendenţioase.

CALMANOVICI:Dacă l-am mobilizat pe martor,pentru un interes al partidului şi care anume?

Preşed:Pentru ce acţiuni te-a mobilizat CALMANOVICI?

STOIAN:Să cumpăr nişte acţiuni ale soc.Scrisul Liber.

CALMANOVICI"Dela cine erau şi în interesul cui se cumpărau aceste acţiuni?

Preşed:Acţiunile dela Scrisul Liber pentru cine le-ai cumpărat?

STOIAN:Pentru tovarăşii care făceau parte din soc.Scrisul Liber.Printre aceştia figuram şi eu şi le-am cumpărat prin Bursă.

CALMANOVICI:Dacă a fost însărcinat să cumpere acţiuni pentru ziarul Scînteia şi cine i-a făcut legătura cu PAUL SOLOMON?

Procurorul:Aceste întrebări sunt în afară de cadrul acuzării şi noi ştim că un spion îşi face întotdeauna acoperire,pentru ca să nu poată fi aşa uşor descoperit.In orice caz întrebările să se pună numai la obiect.

CALMANOVICI:Să lămurească ce rol a avut în legătură cu Scînteia?

Preşed:Nu este important.Nu este la obiectul discuţiei.

CALMANOVICI:Dacă am căutat săîo uşurez munca la locul de muncă,la editură unde avea greutăţi?

STOIAN:Nu-mi aduc aminte.

- - - - - - -

INTEROGATORIUL ACUZATULUI COFLER REMUS

Preşed:Acuzat COFLER ai auzit actul de acuzare,ai înţeles pentru ce eşti trimis în judecată.Acum vei răspunde la întrebările pe care ţi le voi pune.

In ce împrejurări s-a alcătuit comisia financiară pe lîngă C.C.şi din cine era compusă?

COFLER: Comisia Financiară depe lîngă C.C.aceia la care eram eu responsabil a fost constituită prin 1936-1937 cînd am primit sarcina din partea secretariatului partidului de a o constitui sau reconstitui,că exista înainte,era în perioada ilegală şi am primit la cererea şi după propunerea d-lui VEIGEL am primit în comisiepe inginerul CALMANOVICI,pe inginer HARTSTEIN acesta pe lîngă VEIGEL caremi-a fost ajutor la comisie,iar în 1938 mi-a fost predat inginerul JAK BERMAN .

Preşed: In ce a constat legătura dumitale cu VEIGEL ,

COFLER: Pe EGON WEIGEL,pe acesta l-am cunoscut înainte de a-mi fi ajutor în această muncă şi după aceiaam colaborat împreună în munca de partid,ne-am împrietenit şi am avut legături personale.

Preşed:Cînd l-ai cunoscut pe EMIL CALMANOVICI şi JAK BERMAN şi care au fost relaţiile dumitale cuaceştia?

COFLER: Pe CALMANOVICI l-am cunoscut în anul 1936-1937 prin EGON WEIGEL.La început am avut cu dînsul numai pe linie de partid în munca resortului financiar şi după aceia am devenit prieten atît cu dînsul cît şi cu soţia lui.

Preşed:Dar cu BERMAN:?

COFLER:Mi-a fost predat în 1938.Am avut legăturicu dînsul pe linie de partid.

Preşed:Cînd l-ai cunoscut pe PATRASCANU şi ce legături ai avut cu el?

COFLER : Pe LUCRETIU PATRASCANU l-am cunoscut în anii 1923-1924,acum 3o de ani la Berlin,unde eu studiam .Dînsul a venit din LEIPZIG şi-şi dădea doctoratul.L-am cunoscut printr-un coleg student la politehnica MARCEL MOISESCU - care a plecat după aceia în Uniunea Sovietică,care era simpatizant comunist - în cantina studenţească romînă L-am maivăzut la Berlin mai tîrziu cu cîţiva ani la congresul juriştilor antifascişti,la care dînsul a participat şi m-am dus împreună cu MOISESCU ca să-l caut.După aceia l-am văzut în ţară deabea în 1932 cînd l-am căutat spre sfîrşitul anului la el acasă- eu mă mutasem din

./.

Germania - ca să iau legătura cu P.C.R.

Mi-afost legătură de partid în 1937,atunci s-a folosit și de mine ~~împreună și~~ locuința mea împreună cu FORS care mi-au fost cîteva luni de zile legături sperioare.

Preșd:Intre PATRASCANU și FORE ce relații erau?

COFLER : STEFAN FORIS era legătura sperioară a lui PATRASCANU în vremea aceia care era în C.C.și LUCRETIU PTRASCANU nu era în C.C. făcea parte din secretariatul legal,exista secretariatul legal însă nu făcea parte din C.C.,STEFAN FRIS era legătura lui superioară.Eu cînd m-am întîlnit cu dînși erau mereu împreună în legătura cu munca la resortul financiar.După aceia am rămas cu altă legătură pe linie conspirativă și l-am mai văzut pe PATRASCANU în 1939.

Procurorul:Să relateze în continuare cu PATRASCANU pînă ce afost arestat.

COFLER: Pe PATRASCANU l-am văzut după ce am avut legătură de partid l-am văzut incidental în 1937 de cîteva ori cu el în diferite locuri în localuri pînă la sfîrșitul lui 1939.Dela sfîrșitul lui 1939 sau începutul lui 194o nu l-am mai văzut și l-am întîlnit ultima dată,eu eram într-un local ,m-a văzut de afară și a intrat înăuntru să mă întrebe ceva.

Președ:Unde era ?

COFLER: Intr-un local :"Eherman" pe Bulevard.

Președ:In 1942 l-ai văzut pe PTRASCANU?

COFLER: Nu l-am întîlnit de atunci.

Președ:Cu CALMANOVICI și CU BERMAN,îți dădeau dumitale informații,dar dumneata le dădeai? Ce fel de informații le transmiteai dumneata și pentru ce aveau nevoie?

COFLER: Pentru munca lor în domeniul financiar al partidului,aveau nevoie de informații obișnuite pe care se dădeau pe vremea aceia verbal,în afara celor din presa ilegală și prin manifeste,aveau nevoie de informare verbală în legătură cu poziția partidului și această parte o foma o parte a muncii partidului ilegale,evenimentele în curs și-i informam în legătură cu acestea.

Președ:Cui transmitea-informații?

COFLER: Aveau împuternicirea să o transmită tuturor acelora cu care prelucra situația politică și cu acei cărora erau împuterniciți să strîngă cotizațiile pentru partid donații,ș.a.m.d.,bineînțeles că nu erau informații asupra situației conspirative a parti-

dului ,nu erau informaţii politice.

Preşed:Cine era STEFANESCU ALEXANDRU?

COFLER: Era un mare industriaş proprietarul filaurii din Tălmaci "Romîno-fir",unde era şi capital britanic - despre aceasta am fost informat imediat ce mi s-a comunicat despre legătura cu STEFANESCU este un om care a studiat în Anglia care după cum i s-a spus,a avut relaţii cu Legaţia Engleză ,pînă la plecarea legaţiei Britanice din ţară şi a dat informaţii acolo.

Preşed:Ce fel de legături sunt acelea cu o legaţie căreia îi dai informaţii?

KOFLER:Bine el era un om al englezilor,aceasta era evident, probabil al Intelligence Service.In vremea aceea pot să spun aşa,cînd mi s-a făcut cunoscută legătura cu dînsul din partea lui ing.CALMANOVICI şi BERMAN ,nu pot să spun exact cine,mi-a vorbit înainte de dînsul,mi s-a spus că este un om al Angliei.Că a povestit singur că a dat informaţii Legaţiei Britanice şă are capital englez în întreprinderea lui din Tălmaciu.Acestea toate le ştiam,că era război de acum în curs şi acei care erau de partea imperialiştilor britanici în vremea aceea,îi erau mai simpatici decît acei care erau de partea imperialismului hitlerist,adică nu era ceva care să surprindă atît de mult că a dat în acea perioadă informaţii Legaţiei Britanice,pînă ce a plecat Legaţia Britanică din ţară.

Preşed:Ti-a spus dtale CALMANOVICI,cum era în legătură STEFANESCU cu englezii?

KOFLER:Da mi-a povestit,cu englezii în vremea aceea mi-a spus că a fost în legătură cu legaţia şi că a dat acolo informaţii. Acesta o ştia sigur că mergea cu maşina la Tălmaciu,culegea informaţii şi le-a dat legaţiei Britanice.Aceasta mi-a spus.

Procurorul:Acuzatul KOFLER a declarat că,că dădea informaţii lui CALMANOVICI şi BERMAN pe deoparte,iar pe de altă parte a declarat că,CALMANOVICI a dat informaţii lui STEFANESCU.Toate informaţii politice.Aşi vrea să precizeze ce fel de informaţii politice a dat el lui CALMANOVICI şi pe care CALMANOVICI le-a transmis lui STEFANESCU.

KOFLER:Prin urmare în legătura dintre mine şi CALMANOVICI, era dela legătura cu perioada inferioară,informaţiile pe care i le dădeam în numele conducerii Partidului,pentru munca politică ing.CALMANOVICI,ing.CALMANOVICI mi-a comunicat desprelegăturile cu STEFANESCU şi m-a informat atît despre capitalul britanic,cît şi despre informaţiile către legaţie,l-am autorizat să ţină această legătură.Informaţiile pe care i le-am dat,nu erau speciale pentru STEFANESCU ,erau

în general ,putea să le dea şi lui STEFANESCU,atît cît nu privea situaţia internă de partid,situaţia conspirativă şi aşa nau departe. Aceasta o ştia şi i-am atras atenţia lui CALMANOVICI că nu are dreptul,nu numai lui STEFANESCU?dar nimănui să dea informaţii cari privesc chestiunile interne şi conspirative ale partidului.

Preşed:Vasăzică cele politice?

KOFLER:In general cele care apăreau în presă şi care le ascultam,vorbesc pe baza anumitor informaţii pe care le ascultam vorbindu-se dela conducerea partidului şi le centralizam.Acestea avea dreptul să le dea şi lui STEFANESCU şi la alţii cu care venea în contact.

Procurorul:Tov.preşed.îmi permiteţi să citesc o declaraţie pe care a dat-o acuzatul în legătură cu acele informaţii politice şi care se găseşte la pagina 25 la dosarul acuzatului KOFLER."La cîteva zile după ce am luat legătură cu ALEXANDRU STEFANESCU din dispoziţia lui FORIS,la o întrevedere cu STEFANESCU prin august,septembrie 1942 în biroul lui dela soc.Romîno-Fir str.Bis.Amzei ,el mi-a cerut să-i amintesc lui FORIS,că FORIS şi PATRASCANU s-au obligat să-mi dea un raport amănunţit asupra situaţiei PCR ,organizaţiilor cadre,etc. cît şi asupra celor din închisori şi că acest raport trebue să-l aibe de urgenţă,după cîte-mi amintesc pînă la 15 sept.1942, pentrua-l transmite afară.Imediat i-am transmis lui FORIS prin VICTORIA SARBU dispoziţia lui STEFANESCU.Peste scurt timp VICTORIA SARBU m-a chemat urgent la o şedinţă şi m-a introdus în casa LENEI, din str.Londra ,unde am găsit pe FORIS şi PATRASCANU - care venise la Bucureşti pentru cîteva zile - după cum mi-au spus lucrau de 2 zile la raport şi întocmise partea relativă la resortul de război din închisoarea Bucreşti şi provincie.Impreună am lucrat la partea asupra apărării patriotice ,resortul de propagandă şi agitaţie, Frontul Popular,Uniunea Patrioţilor,etc. şi apoi noi am revizuit cu toţii,adică FORIS,PATRASCANU ,eu şi VICTORIA SARBU raportul care mi-a fost încredinţat mie şi l-am predat lui ALEX.STEFANESCU.Raportul conţinea cam 40 de pagini,bătute de mine la maşină.O parte din numele activiştilor erau cifrate,după un cifru stabilit de PATRASCANU şi FORIS şi STEFANESCU şi pe care eu nu l-am cunoscut.Odată cu predarea raportului STEFANESCU s-a declarat mulţumit,dar după cîtva timp el a cerut complectarea mai cu seamă în privinţa resortului de război,a închisorilor şi lagărelor,spunînd că cei din afară consideră situaţia din închisori şi lagăre ca nesatisfăcătoare.Aceste complectări i le-am adus în scurt timp ,după ce mi le-a cerut,fiind confecţionate de FORIS.

Procurorul: După ce a plecat legaţia Angliei cine a ţinut legătura cu STEFANESCU?

KOFLER: Nu mie cunoscut imediat după aceea, cu cine a ţinut legătura, am cunoscut în orice caz cu alte legaţii cu DE WECK ministrul Elveţiei, îl cunoştea şi-i transmitea cîteodată informaţii. Aceasta ştiam, însă legătură permanentă după cunoştinţa mea avea la începutul lui 1944 cînd l-a plecarea lui BARBU STIRBEI la Cairo, STIRBEI i-a lăsat un aparat, sau controlul unui aparat de radio-emisie care se afla în casa lui STIRBEI şi pe care-l manipula TURCANU. Prin acest aparat a transmis ştiri atît lui STIRBEI cît şi la Comandamentul Anglo-American, ştiri, informaţii, mesagii.

Preşed: Ce legături ai avut dta cu STEFANESCU, ce ţi-a spus FORIS?

KOFLER: Eu trebue să spun ceva în legătură cu această declaraţie citită.

Preşed: Noi am auzit, răspunde dta la întrebare?

KOFLER: Am avut întrevederi cu ALEX. STEFANESCU în total pînă la 23 aug. seara inclusiv cînd l-am văzut şi am avut o întrevedere cu el - decît de 4 ori - şi anume prima oară în casa Waxler, în toamna anului 1943 abea ing. CALMANOVICI şi BERMAN au avut legături dinainte din 1942 şi aceste legături le-a stabilit prin ing. DRAGOS POP.

Preşed: Dtale direct îţi transmitea informaţii sau instrucţiuni STEFANESCU?

KOFLER: Nu mi-a dat instrucţiuni şi informaţii. El a avut legătură nu în 1942, poate nu atît de frecvente însă în 1943-1944 a ţinut tot mai frecvent legătura cu ing. CALMANOVICI şi BERMAN şi aceştia îmi comunica mai mult ing. CALMANOVICI îmi comunica informaţii în scris, sau verbal la şedinţe, informaţiile date de STEFANESCU în special în 1944.

Preşed: Si cui le transmiteai dta?

KOFLER: Secretariatului.

Preşed: Si anume cui?

KOFLER: Secretariatului prin VICTORIA SARBU în general, adică pe linia tehnică, secretariatului - lui STEFAN FORIS, care era atunci în fruntea secretariatului, pînă nu a mai fost după aceea.

Preşed: Arată dta cum ai cunoscut-o pe VICTORIA SARBU?

KOFLER: Pe VICTORIA SARBU am cunoscut-o în 1941 după arestarea unei părţi a conducerii partidului, în aprilie 1941 pela începutul lui Mai, legătura fiindu-mi făcută de NICOLAE PETREA cu dînsa.

./.

 251

Dînsa era chemată la Bucureşti de STEFAN FORIS,urmînd să fie secretara tehnică a secretariatului,a conducerii.partidului.NICOLAE PETREA mi-a făcut legătura şi m-am întîlnit cu dînsa pe stradă şi am introdus-o în casa în care locuiaţx FORIS .

Preşed:Cum şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe FORIS?

KOFLER:Pe FORIS l-am cunoscut în 1937 cînd legătura mea superioară de partid,care a fost conspirativă pînă atunci şi fusese în ultima perioadă POPESCU-PUTURI mi-a fost transmisă secretariatului legal care era condus de STEFANxxxx FORIS,l-am cunoscut prin PATRASCANU.Legătura a fost transmisă,pe amîndoi i-am cunoscut ,întîi pe PATRASCANU şi el mi l-a prezentat pe FORIS.

Preşed:VICTORIA SARBU era tehnica lui FORIS?

KOFLER:In 1941 înainte de începerea războiului ,cu scurt timp a devenit dînsa secretara tehnică a lui FORIS,încă înainte de aceasta,în 1941 ea a fost la Ploeşti în C.C. al.Apărării Patriotice. Pînă atunci n-a fost dînsa în secretariat.

Preşed:Ce activitate a dus în calitatea respectivă de secretară tehnică.

KOFLER:Dînsa a fost aceea care ţinea legătura între membrii C.C. în perioada aceia ,şi pentrucă ei nu se vedeau decît rareôri,iar dînsa mergea dela unul la altul ,comunica ce are de comunicat îşi nota ce-şi spuneau aceştia şi-i aducea instrucţiuni lui STEFAN FORIS.In timpul şedinţelor cu FORIS nota tot ce se vorbea,sau o parte din ct ce putea nota,era secretară de şedinţe.I-a a luat parte la toate şedinţele şi nu-mi amintesc vreo şedinţă la care să nu fi luat parte.După cîte am impresia ea era sfetnica lui FORIS ,pentrucă se consfătuia cu dînsa,destul de des,iar în 1943 a fost cooptată în C.C. pînă atunci ea xxxxx era instructoarea centrală pentru partea tehnică a partidului.

Preşed:Dar legăturile lui FORIS cu alţi membrii de partid?

KOFLER:xxxxxxxxxxxxxxxxxxx,Adică cu alţi membrii de partid,dînsul trăia legal şi în mare parte stătea în casă,se muta rar dintr-o casă în alta.Dînsa ţinea legăturileexterioare.

Preşed:Si cu nemembrii de partid?

KOFLER:Cu nemembrii de partid n-aş putea să precizez acum Sigur că ţinea toate legăturile,însă nu pot să precizez dacă erau nemembrii de partid în afară de familia lui FORIS.

Preşed:Dar cu organele siguranţei nu ţinea FORIS legătura

KOFLER:Nu pot să ştiu aceasta,pentrucă nu cunosc rezultatul cercetărilor,în legătură cu dînsul.Eu am declarat în vremea aceea în August 195o,cred,care s-a citit aici în august 195o am

 (252)

dat o serie de declaraţii însă care nu corespund realităţii,în care am vorbit este adevărat despre aceasta,că FORIS a ţinut legătura cu siguranţa prin VICTORIA SARBU.Acestea nu corespund realităţii cel puţin eu nu am cunoştinţă despre aceasta.Rezultatul cercetărilor nu-l cunosc în legătură cu STEFAN FORIS.

Preşed:STEFANESCU ALEX. transmitea informaţii,instrucţiuni, eventual directive,informaţii care le dădea el,ştiaţi de unde provin, cu cine avea legătură?

KOFLER:STEFANESCU a dat informaţii din multe locuri,la începutul lui martie 1944 a început să transmită o parte sau toate radiogramele,respectiv primite prin aparatul de radio-emisiune din Cairo,începînd să transmită copii după acestea,a transmis şi condiţiile de armistiţiu care au venit din Cairo la începutul lui aprilie,ale lui BARBU STIRBEI şi alte informaţii din alte surse,însă cele mai importante au fost acestea.Mi-a spus şi o serie de lucruri despre MANIU,despre aceste lucruri......

Preşed:Dar în timpul războiului ce fel de directive v-a dat STEFANESCU în legătură cu felul cum trebue să lucraţi?

KOFLER:Acestea sunt în acele declaraţii pe care le-am dat în august 195o,acum 4 ani şi nu corespund realităţii.STEFANESCU nu a dat directive asupra felului cum trebueşte să lucrăm,cel puţin mie nu mi-a dat.

Preşed:Pe el îl interesa cum se lucra.

KOFLER:Probabil că-l interesa şi se informa adică în sensul că punea cîteodată întrebări,însă eu n-am avut cu dînsul decît 4 întrevederi pînă la 23 August.

Preşed:Poate prin CALMANOVICI?

KOFLER:Nu cred că spunea mai multe decît trebuia să spună.

Preşed:Nu dela el asupra partidului,spre dta ,dela STEFANESCU la dta?

KOFLER:Instrucţiuni nu a transmis,nu a transmis instrucţiuni de felul acesta.Nu a transmis.

Procurorul:Ai spus că ai avut 4 întrevederi cu STEFANESCU. In 1942 ai avut vreo întrevedere?

KOFLER:Eu nu .Prima întîlnire am avut-o în toamna lui 1943 Inainte de 1943 eu personal nu am avut nici o întrevedere cu STEFANESCU.Legătura în 1942 s-a ţinut prin ing.CALMANOVICI şi BERMAN.

Procurorul:Imi permiteţi să citesc o declaraţie,pe care a dat-o acuzatul la 13 aug.195o?Prin urmare dela sfîrşitul anului 1942 la o consfătuire în casa lui STEFANESCU,la care a luat parte FORIS şi PATRASCANU,adus dela Poiana Tapului la Bucureşti,de STEFA-

cu maşina- la întîlnirea pe care de altfel a relatat-o şi acuzatul BERMAN, a arătat că obiectul consfătuirii este chestiunea cîştigării muncitorimii pentru orientarea apuseană. In vederea aceasta trebuia pregătit terenul atît politic cît şi prin informaţii, acte de diversiune, etc., după instrucţiunile ce le va primi. FORIS a raportat că a făcut progrese în partid şi poate conta acum pe mai puţină împotrivire în acţiunea ce va fi necesară. PATRASCANU a propus o luare de contact cu MANIU, BRATIANU şi TITEL PETRESCU pentru stabilirea unui pact secret în partu care să garanteze menţinerea Romîniei în sfera anglo-americană. S-a decis acceptarea propunerii lui PATRASCANU şi ca el să reprezinte P.C.R. cu FORIS în acest pact, să nu se facă nici un fel de sabotaje sau acte de diversiune care ar uşura înaintarea Armatei Roşii, să se pregătească opinia publică pentru debarcarea anglo-americanilor în Balcani, să se centralizeze la STEFANESCU orice informaţie care ar putea fi folosită de anglo-americani.

Deoarece armata roşie înainta rapid spre graniţele Romîniei, STEFANESCU a cerut ca să fie trimişi delegaţi la Cairo care să trateze cu anglo-americanii eşirea romîniei din răsboi. El a spus că are consimţămîntul lui ANTONESCU pentru aceasta. Propunerea venită din partea U.R.S.S. prin delegaţii dela Stokolm o să rămînă fără răspuns pentru a se putea trata cu anglo-americanii la Cairo. La propunerea lui PATRASCANU s-a hotărît ca la Cairo să plece pe lîngă STIRBEI şi VISOIANU. Această declaraţie concordă dealtfel în totul cele declarate de către acuzatul BERMAN.

Preşed: Cum au fost puse la cale provocările pentru înlăturarea din partid a celor mai bune cadre?

C FLER: Aceasta este o chestiune în legătură cu activitatea C.C.-ului de sub conducerea lui STEFAN FORIS din perioada răsboiului. Activitate pentru care sunt respobsabil şi eu, pentru care comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn m-a condamnat foarte sever în rezoluţia din 23-24 ianuarie 1950, adică m-a condamnat şi pe mine. In această perioadă a răsboiului antisovietic au fost într-adevăr conflicte în cadrul C.C., conflicte care după părerea mea poartă principala răspundere STEFAN FORIS. Conflicte care a dus la o fărămiţare atît a forţelor C-C. cît şi a organizaţiei din Bucureşti a partidului în legătură cu acest conflict. Este greu ca să spun cum au fost puse la cale, pentrucă deşi port şi eu răspunderea gravă pentru aceste conflicte, pentrucă nu le-am împiedicat, nu pot să spun că m-am concertat cu FORIS şi VICTORIA SARBU pentru aceasta, pentrucă nu ar corespunde realităţii, însă FORIS la şedinţe ve-

nea şi spunea :uite s.a întîmplat aceasta şi aceasta,Aceasta fie că era real,prezenta o anumită situaţie pe baza acestei situaţii propun nea măsura cutare şi cutare,adică să fie de pildă dizolvat Comitetul Judeţean Ilfov.Il credeam în felul cum era prezentată situaţia îi dădeam aprobare,sau în legătură cu conflictul care l-a avut cu membrii C.C.în vremea aceia CONSTANTIN PARVULESCU ,ILONA POP tot aşa N-am asistat la şedinţă,însă ulterior după şedinţă mi s-a spus că s-a întîmplat cutare şi cutare lucru prezentînd astfel situaţia încît i-am dat dreptate deşi împotriva asentimentului că ar fi bine. Este adevărat că în legătură cu acest conflict m-a informat dinainte din vara aceia despre un schimb de scrisori care l-a avut cu membrii Comisiei centrale de control CONSTANTIN PARVULESCU.

Preşed:La ce şedinţe luaţi aceste hotărîri?

COFLER: La şedinţe obişnuite.In general în perioada războiului am văzut cu oarecare excepţie pe FORIS în medie odată pe lună,restul legăturii se ţinea prin VICTORIA SARBU,îi comunicam ce aveam de comunicat din sectorul meu de muhcă şi dînsa îi comunica.

Preşed:Ce se urmărea de către FORIS?

Ce a urmărit FORIS propriu zis este greu de spus,că
urmărea slăbirea part.
COFLER: Efectiv s-a provocat o slăbire foarte mare a partidului şi partidul a fost pus în situaţia să nu-şi poată îndeplini sarcina aşa cum ar fi putut să le îndeplinească în perioada cea mai importantă a partidului.

Preşed:Cu cine erau înlocuite elementele muncitoreşti?

COFLER: Acestea au fost înlocuite cu elemente slabe mic burgheze.

Preşed:Arată cum au fost rupte legăturile cu provincia?

COFLER: Munca în resortul provincii a fost toată perioada războiului foarte slabă incontinuu.S-a întrerupt foarte frecvent legătura. Concret n-aş putea spune nu a fost în sectorul meu ,acestea însă le ştiu pentrucă la şedinţe se discuta că abia se relua o legătură şi data viitoare iar era lipsă de contact,nu se întîlneau.Pentru a nu se întîlni fie că provincia cînd venea în Bucureşti nu găsea pe reprezentatul secretariatului,fie că invers,reprezentatul secretariatului pleca în provincie şi nu dădea de reprezentatul provinciei,cert este că a fost aproape tot timpul războiului cînd într-o regională cînd în cealaltă se întrerupea legătura.

Preşed:Ce efect avea aceasta?

COFLER:Un efect foarte grav asupra muncii de partid,pentruca munca de partid,numai în jud.Ilfov şi alte judeţene era foarte slabă, slabă fără legătură permanentă cu toate organizaţiile.

Procurorul:In legătură cu aceste fapte,această acţiune, de ruperea de partid a legăturilor cu provincia,au fost discutate cu STEFANESCU?

COFLER: N-am discutat cu ALEXANDRU STEFANESCU niciodată vreo chestiune în legătură cu situaţia noastră de partid.

Procurorul:Imi permiteţi să citesc o declaraţie dată la 17 august 195o,a acuzatului.Prin noembrie 1942 ALEXANDRU STEFANESCU mi-a spus că cei de afară consideră P.C.R. ca fiind încă prea puternic şi că este necesar slăbirea sau chiar distrugerea organizaţiilor de partid.STEFANESCU a spus că trebue întreruptă legătura cu organizaţiile din provincie care rămase fără sprijin politic şi materiale dela centru şi cu ajutorul unuia sau altuia din membrii de acolo fără decade şi se dizolvă sau cadre pradă siguranţei.Mai tîrziu FORIS mi-a spus că a început executarea acestei directive şi anume pentru mai multă "regulă" a centralizat la el toate intîlnirile cu privincia transmiţînd prin VICTORIA SARBU dela caz la caz întîlnirile respective resortul provincie,dar VICTORIA SARBU nu aducea întîlnirile adevărate,ci una fictivă astfel ca delegaţii din provincie veneau de pomană la Bucureşti ei neîntîlnindu-se niciodată cu centrul şi astfel că în scrut timp aproape toate legăturile vor fi practic întrerupte cu provincia,ceeace a relatat dealtfel şi acuzatul COFLER.-

Preşed:Arată dumneata cum a fost ruptă legătura cu deţinuţii din închisoarea Văcăreşti.

COFLER:Cu deţinuţii din închisoarea Văcăreşti propriu zis legăturile nu au fost întrerupte a fost un conflict.Au fost întrerupte legăturile politice,dar cele de ajutorare ale apărării Patriotice nu au fost întrerupte tot timpul,iar în 1943 a intervenit, a fost un conflict care a fost provocat încă mai dinainte cu o parte din deţinuţii anti fascişti din Caransebeş.Incă dela sfîrşitul lui 1942 mi se pare că la sfîrşitul lui 1942 cu deţinuţii anti fascişti din Caransebeş iar în conflictul cu deţinuţii anti fascişti din Văcăreşti,la acest conflict eu am o parte din vină prin înăsprirea lui,nu la izbucnirea lui că nu am luat parte la izbucnirea lui. In mai 1943 secretariatul de atunci a trimis o scrisoare deţinuţilor antifascişti din Văcăreşti în urma unei ştiri că au refuzat să dea un raport politic şi în care ameninţa că dacă nu trimit acest raport,se vor întrerupe legăturile politice. Această scrisoare am văzut-o ulterior,la aceasta nu am luat parte la compunerea ei ,aceasta mi s-a arătat ulterior ,o scrisoare din 31 mai 1943.

./.

In iulie 1943 a venit soţia mea LILI WEIGEL la Văcăreşti,a fost la Malmaison pînă atunci,la închisoare şi a venit la Văcăreşti.

Preşed:Cum a ajuns la Văcăreşti?

KOFLER:Cum a ajuns,a fost trimisă la Malmaisón ,condamnată la 10 ani.După aceea la Mislea prin Văcăreşti.A stat acolo 6 zile şi a fost trimisă mai departe la Mislea ,însă s-a oprit la Ploeşti fiindcă se declarase carantină la Mislea şi a fost trimisă înapoi dela Văcăreşti,în urma unei intervenţii pe care am făcut-o printr-un avocat şi a fost adusă înapoi la Văcăreşti.Era carantină de 40 de zile la Mislea.

Preşed:Cine a propus legătură cu cei din Văcăreşti,pe LILI WEIGEL?

KOFLER:Eu am propus-o în urma faptului că exista acele conflicte care au fost.Cred că eu am propus-o lui VICTORIA SARBU care era la Apărarea Patriotică ca .....nu înainte de a veni dînsa la Văcăreşti,am cerut ca să fie legitimată de celula din Văcăreşti şi s-a transmis acolo că este om de încredere în conducere şi se poate avea în dînsa încredere.Cum era atunci sistemul ilegal,şi s-a transmis Apărării Patriotice dela Văcăreşti,iar dînşii i-am comunicat că dacă ajunge la Văcăreşti,poate avea încredere deplină în ELENA PAVEL,dacă este soră cu VICTORIA SARBU,şi cu ILCA WASSERMAN.Nu ştiam că sunt şi alte deţinute în care se punea să ai încredere,ci numai în cele două.

Procurorul:Tov.preşedinte în legătură cu arestarea lui LILI WEIGEL,vreau să pun cîteva întrebări acuzatului.In primul rînd să ne relateze cum a fost cu căderea soţilor WEIGEL,cum a fost arestată LILI WEIGEL?

KOFLER:Au fost arestaţi,dînsa era conducătoarea resortului tehnic la sectorul meu de muncă.La 2 februarie 1943 a venit siguranţa în casă şi atunci soţia mea,care era atunci soţia lui EGON WEIGEL, şi s făcut o percheziţie care a găsit la EGON WEIGEL în afară de un aparat de radio pentru care dînsul de altfel avea permis legal,a găsit multiplicate la maşina de scris,în limba germană o serie de informaţii pe care el le asculta la radio şi le stenografia,şi apoi le multiplica la maşină.Iar soţia mea,sosind în casă i s-a găsit la dînsa în poşetă un buletin informativ al C.C.

Procurorul:Să precizeze era soţia lui sau a lui EGON WEIGEL

KOFLER:Pe vremea aceea era soţia lui WEIGEL,actualmente, adică acum este soţia mea.

Procurorul:Cu acte de căsătorie?

KOFLER:Fără acte de căsătorie.

Procurorul:Atunci nu este soţia dtale? Trebue să vorbeşti

în limbajul legilor noastre.

KOFLER:Atunci îmi dați voie să vă întreb,cum se numește aceasta,pentrucă în partidul ilegal se numeau totuși soție,și dacă nu erau căsătoriți.

Procurorul:Azi nu se vorbește așa.

KOFLER:Atunci cum pot s-o numesc pe LILI WEIGEL?

Procurorul:Este despărțită de WEIGEL ,deocamdată el este căsătorit cu altcineva,este LILI REVESZ,deci după numele ei de fată.

Președ:Atunci relatează mai departe.

KOFLER:Prin urmare s-a găsit la dînsa în poșetă un buletin informativ al C.C. pe care dînsa l-a adus din casa de lucru a mea, conspirativă care era atunci pe numele lui TIBERIU IONESCU,ele au fost aduse acolo fiindcă a doua zi la întîlnirea cu MIHAIL MAGHERU să i le predea.Cauza arestării,cum siguranța a venit acolo a fost clarificată puțin după aceea prin faptul că la siguranță s-au găsit niște stenograme ale lui EGON WEIGEL,în parte arse la mărgini,scoase din caloriferul casei,era o casă mică acolo,unde EGON WEIGEL vroia să ardă stenograme în calorifer.Au fost scoase de femeea de serviciu, de acolo care avea un frate cîrciumar pe Vasile Lascăr,unde venea agenții de siguranță,unde dînsa a dat aceste stenograme.Dînsa nu știa ce sunt cu aceste stenograme,ce scrie acolo și care au ajuns aceste stenograme la siguranță și pe baza acesteia s-a făcut acea percheziție.Aceasta e în legătură cu arestarea.

Procurorul:Unde te găseai cînd au fost arestați soții WEIGEL?

KOFLER:In după amiaza aceea,poate că în acea zi la ora 11 și jumătate dimineața,m-am întîlnit cu LILI WEIGEL la cofetăria Ionescu ,mi-a dat un telefon la birou unde lucram și mi-a dat o informație primită tocmai atunci că l-a ing.HARSTEIN ,care dormea seara la Curtea Marțială,fiind arestat,și dormea la Curtea Marțială,a fost arestat pe linie de sabotaj,însă eșea seara în oraș și mi-a adus informații în condamnările din procesul Pirotehniei.Seara am intrat în casă neștiind că siguranța e acolo ,pela ora lo și ceva,și am dat de siguranță acolo.

Președ:Cine anume era acolo?

KOFLER:E vorba de subcomisarul TANASESCU și încă un agent care stătea la pîndă.Cînd am intrat mi-a făcut o percheziție ,eu aveam la mine biletul dela LILI WEIGEL,însă am profitat de ocazie că subcomisarul TANASESCU mi-a spus să scot tot ce am în buzunare, eu m-am prefăcut că-l bănuesc că este vorba de un hoț,că cu mine nu-i merge așa,am început să fac gălăgie și el s-a întors spre ușă

ca să-l cheme pe celălalt agent .In timpul acela am reuşit să înghit acel bileţel.Altceva la mine nu s-a găsit.Am rămas noaptea acolo,pe urmă am fost adus la siguranţă la TAFLARU.Mai întîi m-au dus acasă la mine în str.Italiană şi au făcut o percheziţie,iar de acolo am fost la Apometru unde deasemenea s-a făcut o percheziţie,în casa de bani şi în biroul meu şi abea după masă l-am văzut pe TAFLARU.Pînă atunci nu l-am văzut.

Procurorul:Cine a dat dispoziţii ca să fi eliberat din închisoare?

KOFLER:TAFLARU.

Procurorul:Cît timp LILI WEIGEL a fost cercetată la siguranţă,KOFLER a fost pela siguranţă?

KOFLER:In timpul cît a fost anchetată am fost a doua zi la ora 5 şi jumătate,după ce i s-a luat o declaraţie,şi eu abea am fost chemat din nou a treia zi de către subcomisarul TANASESCU, pentru a da o declaraţie.După aceea Dr.DUMITRESCU a fost sesizat de fratele meu JITIANU care l-a întrebat ce vor şi mi-a spus că trebue să dau o declaraţie deoarece LILI WEIGEL şi-a făcut un alibiu prin mine,spunea că este prietena mea.M-am dus acolo ,am fost informat în legătură cu aceasta şi mi s-a arătat un buletin informativ al C.C. care s-a găsit la LILI WEIGEL şi m-au interogat dacă l-am citit împreună,dacă-l cunoşteam sau nu şi ce legături am avut cu dînsa,cînd a venit la mine acasă pentru ultima dată şi aşa mai departe.Aceste lucruri le-am spus.

Procurorul:Dacă i-a adus la siguranţă lui LILI WEIGEL, alimente,mîncare dela restaurant ş.a.m.d.?

KOFLER:La siguranţă nu.

Procurorul:Dacă după ce a fost anchetată LILI WEIGEL şi cînd a fost trimisă la Inchisoarea Militară a luat legătură cu ea, atît acolo cît şi la Curtea Marţială.

KOFLER:La Curtea Marţială cînd am fost împreună cu avocatul MIRCEA,am fost cînd am citit dosarul,cînd a fost adus şi la grefă,am luat legătură atît cu EGON WEIGEL ,cît şi cu dînsa prin aceea că i-am văzut acolo şi am văzut şi dosarele.

Procurorul:A fost de mai multe ori la Malmaison,avea acces permanent?

KOFLER:Nu am avut acces,însă prin slt.TURCU mă puteam duce,acesta era comandantul gărzii afi la Malmaison,era o gardă comandată de un slt.Nu era ofiţer mai mare la Malmaison şi dînsul printr-un dar sau ceva,puteam obţine vorbitor pe vremea aceea.

Procurorul:Cînd era WEIGEL la închisoarea Văcăreşti,cum

Cum a vizitat-o şi de cîte ori mergea acolo?

COFLER: Am vizitat-o timp de 2 luni de zile pînă m-am ilegalizat şi am trecut în ilegalitate,am vizitat-o foarte des de 3-4 ori pe săptămînă.Am avut permis permanent dinpartea Ministerului Justiţiei Direcţia Penitenciarelor dat de Directorul General al închisorilor depe atunci,Col.PETRESCU,aceasta în urma intervenţiei avocatului ANGHE DUMITRESCU,un avocat cunoscut de acesta.

Procurorul:Ce poziţia a avut LILI WEIGEL la cercetările dela siguranţă?

COFLER: Poziţie care era dinainte fixată.Dînsa a refuzat să declare vreo legătură.In legătură cu materialul,adică cu buletinul C.C. care s-a găsit la dînsa în poşetă a declarat că l-a găsit în tramvai, cu care venise acasă,şi că dînsa nu ştie dacă aceasta este hîrtia (buletinul avrea vreo 12 pagini),pentrucă ea atunci cînd l-a găsit nu s-a uitat la el l-a luat şi l-a băgat în poşetă.Cînd însă TAFLARU a venit şi a pus pe birou aceasta a spus că nu ştie dacă acestea s-au găsit la ea în posetă şi nu poate să cunoască aceste hîrti.

Procurorul:Ce sfat i-a dat COFLER lui LILI WEIGEL atunci cînd se afla la tribunal şi a citit dosarul?

Nici un sfat ci atît ca
COFLER : Să nu recunoască,aşa era normal şi n-a recunoscut nimic nici la siguranţă nici la Curtea Marţială nu a recunoscut nimic.

Procurorul:La închisoarea Văcăreşti spunea acuzatul că mergea foarte des,de trei ori pe săptămînă.Cît timp stătea de fiecare dată cu LILI WEIGEL şi anume unde stătea?

COFLER: In biroul avocaţilor şi stăteam de vorbă cîte o jumătate de oră şi mai mult,am stat cît ne-a lăsat.

Procurorul:Dacă a stat de multe ori în camera ofiţerului de serviciu la Malmesoin.?

COFLER: Am stat atîta timp cît a fost acolo Slt.TURCU,timp de o săptămînă două,El a stat acolo comandant al gărzii,după aceasta în luna mai a fost un conflict între LILI WEIGEL şi Generalul Stoia comandantul Justiţiei militare,pretextînd că dînsa.....

Preşed:Nu ne interesează acest lucru.

COFLER: Aceasta interesează că i s-a interzis orice vorbitor şi declar,că dacă am vizitat-o des înainte,declar că a avut un conflict şi că a fost ameninţată cu linşajul,a fost somată şi ameninţată şi a fost pedepsită faţă de alte familii.

Procurorul:Să ne spună ce pachete îi ducea acolo,anume ce fel de alimente?

COFLER: Alimente pecare i le trimeteam eu fie că i le trimeteau prietenii.

Procurorul: Să precizeze ce fel de alimente pentrucă era vorba de pepeni la ghiaţă şi îngheţată şi de altă chestiune de felul acesta, să precizeze ce anume.

KOFLER: Alimente în general, era vorba de regimul ei pe care îl ţinea înainte de a intra în închisoare la soţul ei acasă, erau cam aceleaşi alimente. Erau alimente mai mult însă decît populare.

Preşed: De unde erau cumpărate ca să precizăm aceasta?

KOFLER: De unde se cumpăra, fie la Carpaţi, fie în centru la Dragomir Niculescu, că acolo aveam biroul.

Procurorul: Tov. preşedinte, ce instrucţiuni a dat KOFLER lui LILI WEIGEL la închisoarea Văcăreşti în legătură cu deţinuţii politici de acolo?

KOFLER: In perioada aceia în afară de instrucţiunea pe care a avut-o de a lua legătura cu ELENA PAVEL sau ILCA WASERMAN nu am dat instrucţiuni pentrucă s-a refuzat ca să se ia legătura cu ea, prin aceia că nu s-a primit încă legitimarea dînşii de către celulă pînă la sfîrşit, pînă în ultima zi cînd m-am ilegalizat în Iulie, şi pînă la sfîrşitul lui Septembrie s-au spus de către ceilalţi deţinuţi că n-au primit încă legitimarea ei şi deaceia luat legătura cu ea.

Preşed: Ce instrucţiuni i-ai dat dta ei?

KOFLER: Nu i-am dat instrucţiuni deosebite, dînsa era informată despre conflictul dintre conducerea partidului de atunci şi închisori, şi alte instrucţiuni deosebite nu a avut.

Procurorul: Să spună ceva în legătură cu scrisoarea despre care am discutat mai înainte, despre care ai spus dta.

KOFLER: A fost altă scrisoare, ulterioarămdupă ce m-am ilegalizat am trimis o scrisoare în care i-am trimis nişte instrucţiuni ca să le predea lui ILCA WASERMAN şi care a refuzat să le primească.

Procurorul: A căutat KOFLER după instrucţiunile lui FORIS ca să o impună ca legătură de partid pe LILI WEIGEL în ceeace priveşte activitatea trădătoare, pentru deţinuţii din închisori?

KOFLER: Am recomandat-o ca un element de încredere, aceasta am confirmat că da.

Procurorul: Si au primit-o comuniştii din închisori, care este cauza?

KOFLER: A refuzat să primească dela LILI WEIGEL pentrucă avea suspiciuni asupra lui FORIS. Cred că dînsa era cunoscută dinainte de una sau două deţinute cunoşteau, ştiau că face parte din aparatul Comitetului Central cam din această cauză şi am explicat.

/

Procurorul:Numai FORIS era suspectat ca provocator,sau şi KOFLER?

KOFLER:Cred că pe vremea aceia înainte de a o vizita la Văcăreşti numai pe FORIS,cred că eu am fost suspectat după aceia de deţinuţi aşa cred,dar nu pot să ştiu adevărul.

Procurorul:O să vă prezint aci un număr de scrisori,printre care 3 scrisori care au fost descifrate de noi scrise în limba germană,din care rezultă că LILI WEIGEL cînd era în închisoarea Văcăreşti i-a scris lui KOFLER într-un limbaj convenţional,sub formă de scrisori de dragoste o serie întreagă de informaţii privind pe comuniştii din închisori şi din care rezultă că FORIS şi KOFLER vroiau să impună ca legătură de partid pe LILI WEIGEL în contra voinţei comunistelor din închisori.

Iată în prima scrisoare LILI WEIGEL într-un limbaj convenţional arată că cel cu care grupa comunistă a avut legături,a fost tov. CHISINEVSCHI şi că acesta a plecat dela Bucureşti la Caransebeş.

Intr-o a doua scrisoare LILI WEIGEL sesizează lui KOFLER că scrisoarea către comunişti din închisorile Văcăreşti,Mislea şi Caransebeş,nu a reuşit să-şi atingă scopul,întrucît comuniştii au refuzat să i-a cunoştinţă de conţinutul ei,că a încercat acum prin ILCA WASERMAN şi MARTA CSICO dar şi acestea au refuzat primirea scrisorii.

De asemeni în scrisoarea a 3-a pe care o prezint,LILI WEIGEL îi trimite lui KOFLER un raport asupra situaţiei din închisoarea Văcăreşti,informîndu-l că ILCA WASERMAN are legătură şi primeşte instrucţiuni dela cineva din exterior şi că acesta trebue identificat şi dat pe mîna siguranţei.

Prezint aceste scrisori Tribunalului.

De asemeni mai prezint Tribunalului încă un număr de 54 scrisori din care la fel,într-un limbaj convenţional.L.WEIGL îi comunica o serie de informaţii privind acţiunea de spargere a acţiuni comuniştilor din închisori.

Vă rog să întrebaţipe acuzat ce are de spus asupra,acestor scrisori.

Preşed:Dacă cunoşti scrisul,nu conţinutul?

KOFLER:O parte sunt scrise de mine iar o parte de L.WEIGEL; conţinutul lor în general nu corespunde exact,deşi nu-mi amintesc exact.

Scrisorile erau la mine acasă,însă nu leam citit de mulţi ani,însă în general nu-mi pot aminti exact ce conţin.

Procurorul:In timp ce LILI WEIGEL era arestată,eu pun

./.

întrebarea,KOFLER ducîndu-se la Malmaison s-o vadă i se puneau la dispoziţie anumite condiţii speciale,penruca să stea de vorbă cu ea?

KOFLER:Cred că aceste condiţii au avut şi alţii care îi dădeau un dar.

Procurorul:Acestanu este un răspuns la întrebarea pe care am pus-o eu.La Malmaison prin aranjamentul cu TURCU,avea posibilitpţi speciale să se vadă cu LILI WEIGEL?

KOFLER:Da,aş putea spune că erau condiţii speciale.

Procurorul:Cîte ceasuri stătea în camera ofiţerului de serviciu şi dacă în acest timp,mai stătea cineva în cameră?

KOFLER:Depinde,stăteam şi mai puţin,alteori şi mai mult. Prin cameră treceau însă nu stătea nimeni în permanenţă.

Procurorul:Dacă o scotea din închisoare pe LILI WEIGEL, fie dela Mahaison,fie dela Văcăreşti?

KOFLER:Dela Malmaison nu,însă dela Văcăreşti da,cînd a venit la tribunal în urma unei citaţii atunci am fost de două ori cu sentinela şi cu ea,în oraş.

Procurorul:Ca să facă lucrul acesta,cu care turism circula

KOFLER:Cu un taxi,pe care îl întrebuinţam în mod obişnuit.

Procurorul:In afară de taxi,cu ce turism încă mai umbla?

KOFLER:Cu dînsa n-am umblat cu alt turism,deşi dînsa ştia dă a dat o declaraţie că aş fi mers......înfine.

Personal m-am folosit de turismul fratelui meu.

Procurorul:Cum s-a făcut că nu era rechiziţionat?

KOFLER:In timpul războiului era pe numele Dir.LIVIU DUMITRESCU dela Siguranţă.

Procurorul:Cine era acest doctor?

KOFLER:Era medicul Siguranţei.

Procurorul:Dr.LIVIU DUMITRESCU nu era fratele lui SAVA DUMITRESCU?

KOFLER:Nu cred.Pe fratele lui nu l-am cunoscut.

Preşed:Ce misiune a avut L.PATRASCANU privind deţinuţii din închisori şi lagăre?

Procurorul: tov.preşedinte,pentrucă suntem la capitolul cu ruperea legăturilor cu deţinuţii din închisoarea Văcăreşti,îmi permit ca să vă citesc şi declaraţia pe care a dat-o acuzatul la 17 Aug.195o şi care comportă în totul cu documentele şi discuţiile care s-au făcut aci în faţa Dvs.

Iată ce declară:

./.

"In primăvara anului 1943,prin Aprilie-Mai,FORIS m-a informat că a făcut un nou pas în chestiunea celor din închisori, arătîndu-mi o scrisoare pe care le-a scris-o şi în care a luat ca pretext - după cum s-a exprimat el - că închisoarea Văcăreşti nu ar fi dat la timp raportul politic,pentru a-i ameninţa cu excluderea tot.colectivul de conducere şi să rupă deocamdată orice legături politice cu Văcăreştiul.

In felul acesta - spunea FORIS - sper să produc desbinare între conducerea dela Văcăreşti şi restul celulelor şi voi putea mai uşor să exclud conducerea celulei de partid.

FORIS şi VICTORIA SARBU mi-au cerut ca LILI WEIGEL care se afla la închisoarea Malmaison să fie transferată la Văcăreşti,pentru a servi acolo scopurilor noastre.

Prin Iulie 1943,în urma intervenţiei mele,LILI WEIGEL a fost transferată la Văcăreşti,unde am vizitat-o foarte des şi i-am explicat că tovarăşii din închisori nu au o atitudine loială faţă de conducerea partidului (adică FORIS şi eu) şi că dînsa va trebui să ajute C.C. pentru clarificarea situaţiei din închisori,cum şi de a aduna în jurul ei pe acele devotate nouă".

Preşed:Ce misiune a avut LUCRETIU PATRASCANU privind deţinuţii din închisori şi lagăre.

KOFLER:După cum am declarat,nu l-am văzut şi nu ne-am întîlnit cu LUCRETIU PATRASCANU pînă la sfîrşitul lui 1943,cînd a fost la Poiana Tapului.El a transmis în 1942 C.C. respectiv lui FORIS, dorinţa de a i se face posibilă plecarea de acolo şi a sta în Bucureşti şi a cerut ca cineva din partea C.C. să vină acolo ca să vorbească cu el.In legătură cu aceasta FORIS m-a însărcinat să văd dacă pot să-l trimit pe VIJOLI,care s-a declarat de acord să plece la Poiana Tapului,însă FORIS a renunţat după aceia.Altceva nu ştiu pînă la sfîrşitul lui 1944.

Preşed:Dar internarea lui PATRASCANU în lagărul dela Tg. Jiu?

KOFLER:S-a făcut la sfîrşitul lui 1942 sau începutul lui 1943.Am aflat că a fost eliberat la intervenţia lui MIHAI ANTONESCU.

Stiu aceasta pentrucă MIHAI RALEA a transmis prin MIHAIL LEVENTE - care muncea în sectorul meu că MIHAI ANTONESCU doreşte ca să ştie că el a fost acela care a intervenit pentru eliberarea lui din Tg.Jiu şi am comunicat aceasta C.C.

Procurorul:Acuztul a dat o declaraţie că nu MIHAI ANTONESCU ci PIKI VASILIU.Iată ce declară KOFLER:

"Prin Oct-Nov.1942,ALEX.STEFANESCU la o întrevedere din

casa lui din Cal.Dorobanţi mi-a spus despre capitalul politic,ce-l reprezintă dl.PATRASCANU pentru planurile noastre,el fiind cunoscut de masse şi că el s-ar putea compromite dacă ar sta tot timpul la PoianaTapului,în timp ce alţi fruntaşi sunt în lagăre şi închisori, unde se află cele mai bune cadre ale partidului influenţate de aceşti fruntaşi care vor deveni o primejdie cînd vor ieşi din lagăre şi închisori.

Deci în baza ordinelor primite,el îmi cere să transmit lui PATRASCANU şi FORIS următoarea dispoziţie categorică:deoarece tov. GHEORGHIU DEJ şi CHIVU STOICA îşi termină în scurt timp condamnările să nu intervină nimeni pentru a obţine prin intervenţie eliberarea lor.Dimpotrivă prin legăturile ce le are el, va dispune trimiterea lor în lagărul dela Tg.Jiu.

LUCRETIU PATRASCANU să aranjeze ca prin legătura pe care o are - adică prin Ministrul Ordinei Publice PIKI VASILIU - ca să fie şi el trimis pentru cîteva luni la Tg.Jiu unde să preia conducerea deţinutelor comuniste,astfel ca la sosirea tov.DEJ el să fie deja conducătorul recunoscut a celor din lagăr lucrînd apoi prin intrigi şi desbinări în sensul planului.

Să se ia măsuri pentru a contracara influenţa pe care o au fruntaşii partidului,printredeţinuţii din închisori şi în sînul muncitorimii.Trebuesc compromişi aceşti fruntaşi prin orice mijloace iar printre deţinuţii din închisori să fie introdusă desbinarea şi provocarea.

Propuneri în această privinţă,AL.STEFANESCU a cerut să-i fie aduse de FORIS şi PATRASCANU la o consfătuire de vroia să se ţină înainte de plecarea lui LUCRETIU PATRASCANU în lagăr.

Preşed:Cum aţi organizat provocările pentru evadarea în massă a deţinuţilor din închisori?

KOFLER:Este în legătură cu aceasta o declaraţie din Aug. 195o care nu corespunde.S-a produs o evadare dela Tg.Jiu cu 1o zile înainte de 23Aug.1944.

Preşed:Nu este vorba de aceia.Evadarea dinainte de 23 Aug. 1944 nu este o vină a Dvs.

KOFLER:A fost şi un proect de evadare şi a existat şi o dispoziţie pe care am aflat-o mai tîrziu,pentru evadarea în massă a deţinutelor,însă această dispozţie am aflat-o mult mai tîrziu, poate după 23 Aug.1944,dela VICTORIA SARBU.Ea mi-a spus că s-a dat această dispoziţie şi că pe urmă s-a retractat.

Procurorul:Va să zică a existat aceasta dispoziţie,atunci

./.

cum nu-şi recunoaşte declaraţia din Aug.195o.De cine a fost dată şi de cine transmisă?

KOFLER:Am declarat că sensul declaraţiei din Aug.195o nu corespunde,deoarece eu am aflat mult mai tîrziu,după 23 Aug.1944. A fost o dispoziţie dată de Apărarea Patriotică şi retractată în urma dispoziţieiei chiar,după cum mi-a spus VICTORIA SARBU.

Procurorul:Acuzatul a recunoscut că a avut mai multe întrevederi cu ALEX.STEFANESCU.La o întrevedere din Martie 1944, s-au discutat şi aceste probleme?

KOFLER:In Martie 1944,nu pot să spun dacă am avut o întrevedere,însă asemenea probleme nu s-au discutat.

Procurorul:Iată ce declară acuzatul în legătură cu aceasta despre care spune că a avut loc în Aprilie 1944.

"Prin Aprilie 1944,A.STEFANESCU a spus că aşteaptă pe curînd o debarcare în Balcani a englezilor şi că totul trebue să fie gata pentru aceasta.S-a arătat nemulţumit de situaţia din închisoarea Caransebeş unde tot mai sunt cei mai primejdioşi oameni şi a spus că trebue avizat şi că FORIS să dea dispoziţie la închisoare pentru evadarea în masă a deţinuţilor antifascişti comunişti,imediat CC vor primi un semal din partea partidului.

STEFANESCU a spus că apoi trebue dat semnalul şi a avea în acelaş timp grija ca,cu această ocazie elementele indezirabile să moară o moarte de erou.

El a spus că a discutat această chestiune cu cîteva zile înainte cu PATRASCANU şi a întocmit şi lista împreună cu PATRASCANU şi că FORIS să ţină imediat şedinţă cu PATRASCANU.

Preşed:Cum aufost executate directivele lui ALEXANDRU STEFANESCU de a nu se face acte de sabotaj împotriva armatei hitleriste?

KOFLER:Eu asemenea directive de ale lui STEFANESCU nu cunosc.Acestea sunt din declaraţiile din Aug.195o care am spus că nu corespunde,însă corespunde cu altceva,că aceastanu s-a făcut nu din directivele lui ALEXANDRU STEFANESCU ci în urma slăbiciunilor şi a greşelilor comise de conducerea care a existat atunci.

Preşed:Ce căderi au avut loc între 194o-1944?

KOFLER:Incepînd din 194o,cea mai importantă cădere a fost aceea a unei părţi însemnate a conduceri partidului,din Aprilie 1941;aceasta după ce cu un an înainte în Martie-Aprilie 194o, avusese loc o cădere foarte importantă a celor două tipografi ale C.C. împreună cu tehnicii centrali soţii MILLER,cu tipografi

./.

cu tot.Una din tipografi erachiar în casa cumpărată special în acest scop de comisia financiară din însărcinarea dată de secretarul de atunci al partidului BREINER ADALBERT pe numele CECILIA CALMANOVICI.Un an mai tîrziu a urmat căderea unei părţi a conduceri partidului cînd au fost arestaţi şi oameni din conducere în frunte cu IOSIF CHISINEVSCHI,TEOHARI GEORGESCU şi alţii.

A urmat apoi căderea cu balonaşe din sectorul Albastru.Căderea din sectorul Galben,apoi o cădere în sectorul de Negru,în August căderea grupului special KRONHAUSZER-PANETH care au fost executaţi căderea ADA MARINESCU.Pînă şi a unui membru al Comitetului Judeţean anume VALCU VASILE.A urmat în Mai 1942 căderea dela Apărarea Patriotică,unde a căzut sectorul Galben şi Negru.

Apoi căderile întreprinderilor în sectorul de Albastru,în 1942 căderile dela STB,CFR.După aceia a fost o cădere în Febr.1943, căderea WEIGEL,căderea din sectorul provincie,în Aprilie-Mai cînd a căzut NICHIFOR SUCIU membru în Comitetul Judeţean şi în 1943 căderea lui STEFAN MOHANESCU,care a fost şi executat.

Preşed:Dar căderea VINTE?

KOFLER:Da,a fost tot în toamna 1942.După aceia în Dec. a fost căderea unei părţi din Comitetul Uniunii Patrioţilor,dela Fondul Patriotic şi a casei WEXLER unde s-a găsit materialul de partid al C.C. lăsat demine acolo.

Preşed:Cam cîţi au căzut pe linia Apărării Patriotice?

KOFLER:Cam 6o,cred.

Preşed:Cum au fost organizate aceste căderi?

KOFLER:Nu cunosc ătrucît cercetările care au fost făcute atunci cît şi după aceia,au dus la stabilirea de urmărire.

Preşed:SCHRAER n-a avut nicio legătură cu aceasta?

KOFLER:După cîte s-a stabilit,principalul provocator al acestor căderi a fost MELINTE care era direct în serviciul siguranţei,care în 194o era secretarul Comitetului Judeţean Ilfov,care cunoştea deci toate casele de pe atunci şi care era agent vechi al siguranţei.Aceasta s-a stabilit încă din 1943.El a fost autorul şi căderii grupului special KRONSUAZER-PANETH care a fost executat.De fapt a fost bănuit încă depe atunci cînd era responsabilul sectorului Albastru,unde s-au întîmplat atîtea căderi.

Preşed:Dece totuşi el a fost apărat de FORIS?

KOFLER:Este adevărat că după eliberarea din închisoare unde a ispăşit o condamnare de 6 luni în 194o-1941 a fost repus în muncă de către FORIS în sectorul de Albastru însă nu cunosc

./.

în ce împrejurări,deoarece nu am participat la aceasta.

Preşed:Cum a fost organizată căderea din Aprilie 1941? Ce ţi-a spus FORIS în legătură cu aceasta?

KOFLER:Nu cunosc,întrucît el se află atunci într-o casă conspirativă a ELEI ROTMIT unde locuia şi BIRTAS GAVRILA care era cumnat cu aceasta.

Preşed:Dar despre casa MELINTE,SCHARF.FORIS nu a locuit şi el acolo,cum de nu a fost arestat şi FORIS atunci.

KOFLER:Casa a căzut în ziua de Paşte.Prin buletinul de urmărire al Siguranţei,FORIS fusese semnat cînd a plecat de acolo,însă nu a fost arestat,întrucît puţin înainte de cădere a fost luat de către maşina partidului,de către MISA LEVIN imediat şi a reuşit să intre în maşină,înainte probabil ca să-l urmărească.

Preşed:Cum a fost organizată căderea tov.CONSTANTA CRACIUN?

KOFLER:N-am cunoştinţă să fi fost organizată specială,însă ştiu că dînsa a căzut odată cu UTC-ul însă a fost demoralizată de FORIS prin anumite lucruri care s-au întîmplat în perioada aceia, însă o organizare specială nu cunosc.

Procurorul:Să explice ce înseamnă demoralizată?

KOFLER:Sunt chestiuni mai personale,însă dacă trebue am să explic.I s-a făcut propunerea ca să devină soţia lui.

Procurorului:Imi permiteţi să arăt aşa cum dealtfel a arătatşi acuzatul la cercetări.Iată ce declară la 27 Aug.195o:

"In luna Iulie 1942 FORIS,eu şi VICTORIA SARBU am discutat directiva lui STEFANESCU de a provoca conflicte şi de a exclude pe activiştii devotaţi partidului!

Printre activiştii din afara CC care urmau să fie compromişi,FORIS a propus-o pe tov.CONSTANTA CRACIUN care era recalcitrantă faţă de politica lui FORIS şi a mea.

Peste cîteva săptămîni la începutul lunei Septembrie,VICTORIA SARBU m-a informat că tov.CONSTANTA CRACIUN a căzut în mîna siguranţei şi anume:siguranţa a publicat în ziar,fotografia tov.VINTE ca a unui necunoscut găsit în stare gravă pe lnia ferată şi s-a dus la Spitalul Brîncoveneac.Cerea celor care-l cunoştea să vină acolo.

FORIS a transmis prin VICTORIA SARBU ,tov.CONSTANTA CRACIUN ca să se ducă la gazda tov.VINTE şi săo trimită la spital.

Tov.CONSTANTA CRACIUN a executat dispoziţia şi gazda a fost prinsă de siguranţa care s-a întors cu ea acasă şi a arestat-o.

Mai tîrziu FORIS mi-a mărturisit că,căderea VINTE şi a UTC-ului fusese aranjată prin SCHRAER pentru a lovi în tov.PARVULESCU,dar pe tov.CONSTANTA CRACIUN a trimis-o odată la gazda tov.VINTE,ştiind

./.

că fotografia publicată în ziar este un truc al siguranţei şi că tov.CONSTANTA CRACIUN va cădexxx.

Preşed:Cum a fost organizată căderea casei WEXLER?

KOFLER:Eu am declarat că declaraţia aceea din Aug.195o din care se scot citatele nu corespunde realităţii.

In casa Wexler au fost arestaţi un grup de studenţi în frunte cu PAUL GRIGORESCU şi MANEA MANESCU.Din cîte s-a stabilit atunci MIRCEA BIJI care fusese instructor al tineretului pelîngă studenţi care în 1941 a trecut cu munca la Uniunea Patrioţilor,a fost acela x care a dus la căderea casei.BJI a fost arestat în ziua de 14 Dec. şi la siguranţă a vorbit despre Uniunea Patrioţilor şi a dat casa aceasta Wexler.

Preşed:Cum au ajunsactele CC la casa Wexler?

KOFLER:Plicul cu aceste acte de o deosebită importanţă,mi-au fost predate de către FORIS pentru a fi depuse la locul de depunere în casa VASILE MODORAN unde se ascundea arhiva partidului şi care trebuia predat lui,prin AUREL VIJOLI.

A.VIJOLI care era la Banca Naţională,de atunci în urma căruia se aştepta să fie destituit din funcţia pe care o avea şi el a crezut că sunt măsuri în legătură cu ^CR,astfel că atunci cînd tehnica mea,ANA SOLOMON s-a prezentat cu materialul i-a spus ca să-l ia înapoi.ANA SOLOMON în această situaţiea-adus cu plicul în casa Wexler unde aveam şedinţă şi unde dm vina mea a rămas acolo,în loc să-l fi luat şi să-l predau înapoi lui FORIS.De fapt eu i-am dat lui PAUL WEXLER instrucţiuni ca să-l ascundă în pod,însă acesta nu l-a ascuns.

Preşed:Dta care cunoşteaimunca ilegală cum ai admis ca un astfel de material să rămînă într-o casă unde se ţineau şedinţe?

KOFLER:Este adevărat că în această privinţă am dovedit neglijenţă,deoarece trebuia să-l fi dus în casa unde se ţineau numai şedinţele CC.Aceastameste adevărat că m-am lăsat dus de faptul că în casa Wexler erau ascunzători foarte bune.

Procurorul:Cînd s-a întîmplat această cădere la ce dată?

KOFLER:A căzut la 15 Dec.1943.

Procurorul:Cu cît timp înainte de această dată KOFLER a mers şi a triat materialul care se găsea acolo şi dacă a distrus o parte din material care nu era de importanţă.

KOFLER:Chiar în seara dinaintea căderii eu am părăsit casa WEXLER după ce stătusem 2 zile în şedinţă cu tehnicii ca deobiceiu de Sîmbătă pînă Marţi,după care am mers în casa mea de locuit.In ziua de Marţi 14 Dec. după ce ţinusem şedinţe şi înainte de a părăsi casa,

./.

PAUL WEXLER mi-a atras atenţia că are foarte mult material - deoarece ei băteau la maşină o serie de materiale şi că dacă putem să-l triem. Am triat o serie de materiale, iar plicul i-am spus să-l păstreze pînă cînd va veni ANA SOLOMON să-l ridice;

Procurorul: In acest plic se găsea material din cel mai important al CC-ului?

KOFLER: Da se găsea, însă nu cunoşteam de material.

Procurorul: Ce i-a spus lui PAUL WEXLER?

KOFLER: I-am spus lui WEXLER că acest material cu orice preţ nu trebue să cadă în mîna siguranţei, pentrucă este chestiunea de viaţă şi moarte.

Procurorul: Cine a spus căva veni să-l ridice?

KOFLER: ANA SOLOMON

Procurorul: Dacă cu cîteva zile înainte de căderea acestei case a fost la LILI WEIGEL la închisoare şi i-a spus că o bucată de vreme nu o s-o mai poată vedea.

KOFLER: Eu eram de acum de 2 luni şi jumătate ilegal aşa că nu am mai fost pe la închisoare. Eram ilegal dela 6 Oct.

Procurorul: Dacă are cunoştinţă cine a făcut cercetările cu privire la căderea caseiWexler, la Siguranţă?

KOFLER: Cercetările au fost făcute de TAFLARU, şeful brigăzii anticomuniste dela Siguranţă şi deci dînsul făcea toate cercetările în legătură cu comuniştii şi şeful lui, directorul general al Siguranţei cred că s-a ocupat.

Procurorul: Dacă are cunoştinţă că în acest act de cercetare KOFLER a figurat şi el sub numele conspirativ de SERGIU?

KOFLER: Da, deoarece între actele care mi-au fost predate în plic de FORIS erau foarte multe notiţe luate de VICTORIA SARBU în urma comunicărilor mele, din sectorul meu semnate pe numele meu conspirativ de SERGIU, precum şi în urma declaraţiilor lui MIRCEA BIJI că eu sunt acela care am condus munca în acest sector. Pe baza acestor declaraţii sigranţa în loc să mă caute, sub numele de SERBANESCU aşa cum s-a comunicat de Uniunea Patrioţilor, m-a căutat pe cel de SERGIU.

Procurorul: La data cînd s-a făcut descinderea MIRCEA BIJI era arestat?

KOFLER: Era arestat din ajun.

Procurorul: Cine ştia despre plicul acela în afară de soţii WEXLER?

KOFLER: ANA SOLOMON.

Procurorul: Deci BIJI MIRCEA ştia că acest plic se găseşte

/

acolo?

KOFLER:Nu,nu ştia de acest plic,ştia doar că există material,fiindcă la şedinţă se adusese material din sectoare.

Procurorul:Are cunoştinţă acuzatul că atunci cînd a venit Siguranţa s-a îndreptat direct în spre locul unde se găsea acest plic fără să mai facă niciun fel de cercetări.

KOFLER:Informaţiile care le-am avut atunci arătau că siguranţa s-a îndreptat direct spre camera ùnde ştiau dela BIJI că locuiam eu .Acolo s-a dus după ce a văzut că soţia lui WEXLER a dispărut acolo şi a încercat să dea foc materialului.

Procurorù:Dacă cunoştea conţinutul materialului şi că nu trebue găsit de Siguranţă,dece KOFLER care eră membru în CC nu a dat dispoziţiuni ca să se ascundă acest plic în ascunzătoare?

KOFLER:Eu am dat dispoziţiuni ca să fie ascuns în pod între cărămizi şi am şi spus să i-a ipsos şi să zidească întrucît în acel timp ascunzătoarea care se afla într-un luminator era stricată după cum a comunicat PAUL WEXLER.

Procurorul:Dacă după această cădere a fost acuzat de către ceilalţi membri de partid că el este autorul ei şi în loc să-şi ia această răspundere,el a acuzat ba pe BIJI MIRCEA,ba pe SOLOMON ş.a.m.d.

KOFLER:Nu-mi este cunoscut acest fapt,însăpentru greşala pe care am făcut-o am fost suspendat din CC ,lăsat în munca de instructor,pentru lipsa de vigilenţă de care am dat dovadă.

Procurorul:Depun pe masa Tribunalului mai multe documente din care rezultă că autorul căderii casei Wexler este acuzatul REMUS KOFLER.Si anume scrisoarea scrisă de ALEXANDRU SOLOMON către KOFLER în cursul anului 1944 la începutul anului din care rezultă că KOFLER care îl acuza pe ALEXANDRU SOLOMON de această cădere sau că soţia lui ar fi dat casa Wexler din această scrisoare rezultă că cel care a provocat căderea casei Wexler este acuzatul REMUS KOFLER

Pe de altă parte vă depun un alt document procesul verbal încheiat de comisarul şef TAFLARU care a anchetat acest caz şi cu care KOFLER era foarte bine cunoscut încă mai dinainte dela căderea soţilor WEIGEL şi pe care i-a dat pe mîna siguranţei.

A fost reţinut numai o singură zi şi datorită lui TAFLARU a fost eliberat,deci eraîn legătură cu TAFLARU.

KOFLER a căutat să arunce provocarea şi să arate că nu el este cel care a dat casa Wexler,ba că este BIJI MIRCEA,cînd a văzut că nu merge cu BIJI?ba că este ALEXANDRU SOLOMON?ba ANA

./.

SOLOMON,ba GETA şi cu PAUL WEXLER.

Din procesul verbal dresat de TAFLARU rezultă următoarele:

"Avînd în vedere procesul verbal de urmărirea activităţii comuniştilor MAGHERU MIHAI şi PETRE IOAN anexat la.....şi mai departe sunt bătute la maşină rezultatul acestor cercetări.Si TAFLARU la un moment dat şi-a dat seamacă este vorba de procesul verbal de urmărire care ar fi fost luat după anumite date pe care le avea mai dinainte şi atunci intercalează cu scrisul lui şi următoarea frază "cum şi indicaţiilor verbale date de BIJI MIRCEA aflat în curs de cercetare"ş.a.m.d.

Deci această intercalare făcută de mînă este făcută cu mult mai tîrziu de dresarea actelor şi este făcută numai pentru a acoperi pe KOFLER.

Dacă aceasta este realitatea şi că casa Wexler a fost predată de către acuzatul REMUS KOFLER pe mîna sigurantşi,că arhiva şi documentele importante ale CC au căzut prin provocarea acuzatului R.KOFLER rezultă în mod foarte clar,din declaraţia dată la 16.8. 195o.

Iată ce declară:

"Prin Nov.1943 ALEXANDRU STEFANESCU mi-a vorbit la o consfătuire din casa Wexler din Parcul Jianu că ar fi timpul să se taie din avîntul Frontului Patriotic şi al Uniunii şi să transmită lui FORIS această dispoziţiune.

STEFANESCU mi-a spus că PATRASCANU este informat şi va vorbi cu generalul PIKI VASILIU şi că FORIS să dea dispoziţiuni de detaliu.

Intrebînd pe FORIS despre aceasta,el mi-a spus că de mai mult timp PATRASCANU ştie că el FORIS întreţine legături utile prin avocatul SCHRAER cu TAFLARU şi SAVA DUMITRESCU,primul dela Prefectură,iar al doilea dela Direcţia Poliţiilor şi cu ajutorul acestor legături a pututde multe ori să cpreceteze norocul.

De asemeni mi-a spus că ALEXANDRU STEFANESCU are pe EUGEN CRISTESCU dela Serviciul Secret care lucra şi pentru nemţi şi pentru englezi şi pe careputem să ne bizuim.

In executarea dispoziţiunilor lui STEFANESCU,FORIS mi-a dat un plic cu procesul verbal al şedinţei CC şi altele cu ajutorul cărora puteam fi descifrate cei din Frontul Patriotic şi Uniunea Patrioţilor şi mi-a spus să-l las în casa Wexler unde ţineam şedinţe,iar eu să nu mă aflu acolo,înainte de 14 Dec.1943,deoarece pe la 15 Dec. se va produce evenimentul.

Intr-adevăr la 15 Dec. sigwanţa a năvălit în casaWexler

./.

unde a găsit plicul cu materialul CC lăsat de mine acolo şi a arestat în baza documentelor pe PETRE GROZA din Frontul Plugarilor cît şi pe MIHAIL MAGHERU,PETRE ION,VLADESCU RACOASA,soţii WEXLER şi alţi activişti.

Odată cu aceste arestări,activitatea Frontului Patriotic a trebuit să fie întreruptă şi Uniunea Patrioţilor redusă mult.

Deoarece căderea materialului a produs mare revoltă printre activişti,FORIS a cerut ca arestările să se menţină în limite utile,pentru ca să nu fim cu totul compromişi,ceeace siguranţa a şi executat".

Procurorul:Acuzatul pare să spună că nu prea recunoaşte aceste declaraţii.Acuzatul a dat o autobiografie la Comisia Central de Control a partidului,o recunoaşte aceasta?

KOFLER:Da,este declaraţia pe care am dat-o la comisia centrală a Controlului de partid,cu cîteva mici corecturi care s-au făcut între timp la Partid.

Procurorul:Iată ce scrie acuzatul KOFLER: "Noi am primit atunci dela SCHRAER un fel de buletin zilnic asupra căderilor,că cele ce se întîmplă la siguranţă,cine vorbeşte.Aceste ştiri nu puteau proveni decît direct dela TAFLARU sau din imediata lui apropiere.Stirile date de SCHRAER s-au dovedit a fi fost cu 2-3 excepţi exacte.

După ce la început se părea că TAFLARU caută să extindă cît mai mult căderile,la un moment dat s-a oprit şi materialul nu a fost dat la siguranţă;se pare că a fost oprit".

Deci exact ceeace spunea aci :limite utile".

Iată tov.Preşedinte dovada că provocatorul acestei căderi este acuzatul REMUS KOFLER.

Procurorul:Stie acuzatul KOFLER că apărarea în procesul care s-adesbătut în 1944 prin glasul avocaţilor a arătat în plină instanţă că provocatorul este acel SERGIU don Juan din trupa siguranţei recte KOFLER pe care-l aveţi în faţă?

KOFLER:Căderea din 15 Dec.1943 a cărui proces s-a judecat în Martie 1944,după declaraţiile date însuşi de MIRCEA BIJI către C.C. şi avocaţii Apărării Patriotice,au dovedit că el este acela care a provocat căderea celor patru studenţi şi a casei Wexler.El însuşi a declarat aceasta către CC şi avocaţii Apărării Patriotice

Procurorul:Si totuşi avocaţii care au luat apărarea a spus că provocatorul - a fost acel Domn SERGIU, în afară de SCHRAER care a ajuns la altă concluzie.

./.

KOFLER:Este vorba de un avocat al burgheziei,care a declarat la proces că SERGIU e provocatorul:acesta este BENTOIU un avocat al burgheziei care a apărat pentru a-şi face merite,însă nu a putut să aducă niciun argument.La proces acuzaţii nu au declarat că eu sunt provocator,ci mi-au luat apărarea.

ALEXANDRU SOLOMON în scrisoare mi-a scris că nu numai BENTOIU,ci şi MANIU declară că SERGIU este provocator.Acest BENTOIU slugă a burgheziei a declarat şi siguranţei poate dar eu nu ştiu; acuzaţii n-au declarat,pentrucă acuzaţii mi-au luat apărarea.MANIU chiar a intervenit la ANTONESCU ca să nu se mai aresteze intelectuali cu idei comuniste.

Procurorul:Dacă-mi permiteţi aş da lectură cîteva pasagii dintr-un document care se găseşte cusut între scrisorile lui CALMANOVICI pe care eu le-am prezentat Tribunalului,găsit la percheziţia făcută la locuinţalui KOFLER.

Intre aceste scrisori,se găseşte cusută şi o scrisoare a lui FORIS către KOFLER din luna Ianuarie 1944,exact din 29.I.1944 în care se spune:

"Dragă tov.CORNELIU (fostul lui nume conspirativ) am primit autocritica ta din 6 ianuarie,Avînd în vedere sinceritatea autocriticii şi devotamentul tău manifestat în sectorul tău de muncă,majoritatea CC încă 2 membrii neconsultaţi hotărăşte să-ţi dea un ultim avertisment în legătură cu căderea rhivei CC la casa Wexler şi suspendarea fără termen din CC.

Avînd în vedere munca ta depusă pe linia Frontului Patriotic şi a comisiei Financiare,CC hotărîşte să continui această muncă mai departe sub conducerea directă a tovarăşului cutare:.

Si încep aci o serie de instrucţiuni care i se dau în legătură cu cîteva munci printre care şi munca de propagandă,după care FORIS care este semnatarul acestei scrisori îi trasează ca sarcină şi conducerea comisiei financiare pe care de fapt o avusese şi pînă atunci în care la punctul 2;după ce la pct.1 se spune "stabilirea şi luarea de măsură în vederea evacurăii Capitalei în vederea ~~asmsmării~~ continuării activităţii şi asigurarea legăturii cu CC" iar la pct.3 "organizarea controlului asupra IRINEI şi lui DORINA" ~~ixx~~ la pct.2 la mijloc apare dintr-odată ca o sarcină specială "colaborarea strînsă cu ION".

Cine este ION?

KOFLER:Probabil că ALEXANDRU STEFANESCU.

Procurorul:Ce însemna această colaborare cu ION?

KOFLER:Din conţinut trebue să se desprindă aceasta.

./.

Procurorul:Această scrisoare a însemnat pentru dta o sarcină.Trebuia să înţelegi ce înseamnă sarcina,ca să o poţi executa. In ce a constat această colaborare?

KOFLER:Dacă-mi daţi voe să văd scrisoarea,fiindcă este o scrisoare lungă cu cel puţin 3o sarcini.Nu pot să spun despre una din aceste 3o sarcini cam ce înseamnă,fără să văd scrisoarea.

Procurorul:Incepe să dea din colţ în colţ acum.La pct.2 scrie despre colaborarea lui cu ION.Cum ai înţeles această colaborare? Ce însemnează colaborare strînsă cu ION? Cît a durat această colaborare.Ii trebue cîtva timp ca să poată minţi.Este concentrat cum să lucreze,cum să spună.

KOFLER:Nu cumva este în legătură cu organizarea unui nucleu în Armată? ALEXANDRU STEFANESCU ,şeful de stat major al Corpului de Armată din Braşov care ne-a pus la dispoziţie nişte grenade ofensive şi nişte revolvere.

Procurorul:Vă rog să-mi permiteţi să-i citesc un pasagiu dintr-o scrisoare scrisă de CALMANOVICI către dînsul:

"Dragul meu,cred că este cazul să ne vedem pe Marţi sau Miercuri şi poate direct la femeie.

ION comunică încă sîmbătă din cele 2oo poate da 5o imediat Se pot ridica de acasă dela 6/4, 5/6 etc. şi mai departe cîteva rînduri cifrate.Si pe urmă spune în legătură cu ridicarea lor,este un cuvînt nemţesc pe care nu l-am putut descifraSpe urmă spune: "este că viu dela domnul MIMI".

Despre ce este vorba?

KOFLER:E vorba de armele cerute de resortul de război al partidului ridicate dela Rîşnov unde erau depuse de colonelul MIHAILESCU la locuinţa sa şi trebuiau ridicate contra unei parole date acolo de către partid.

Procurorul:Aceste arme cînd urmau să fie ridicate?

KOFLER:Reese din scrisoare,în primăvara anului 1944.

Procurorul:Inainte sau după 4 Aprilie 1944.

KOFLER:In Martie 1944 la o şedinţă la care a fost FORIS, NICOLAE PETREA şi VICTORIA SARBU ,s-a discutat despre ridicarea armelor pentru resortul de război.FORIS era evaziv în privinţa aceasta şi am avut o oarecare discuţie cu el,a promis că le va ridica,însă nu au fost ridicate pînă la 4 Aprilie 1944.

Preşed:Ce s-a întîmplat după 4 Aprilie 1944.

Procurorul:Ce s-a întîmplat,vă spun eu,adică KOFLER a dat dispoziţiuni înapoi că nu mai trebuesc aceste arme.Atunci trebuiau

./.

pentru resortul de război,sau pentru ce trebuiau?

KOFLER:Pentru resortul de război şi n-am dat niciodată dispoziţiuni că nu trebuesc.Dacă CALMANOVICI spune aceasta,că eu am dat dispoziţiuni,atunci greşeşte.

Procurorul:Vreau să dau cetire unei alte părţi din scrisoarea lui CALMANOVICI către KOFLER.

"In chestiunea celor 5o care trebuiau luate,ION este la curent că nu s-au luat.Sunt pregătite şi din celelalte (este vorba de o cantitate mare depăşeşte 5o arme).

Imediat după acest pasagiu în aceiaş scrisoare,CALMANOVICI după ce mai înainte a discutat problema guvernului dela Iaşi, îi spune:

"Personal i-am spus lui ION că dacă Mareşalul nu este de acord sau că apar dificultăţi îi fac sugestia ca dînsul să stîngă o sumă de personalităţi 1-3 naţional ţărănişti,1-2 liberali,1-2 din U.P.,1 dela P.C.,1 dela soc.dem .şi unul dela Frontul Plugarilor,gralul RADESCU,ICA,3-4 generali activi sau de rezervă care să vadă dacă se pot constitui în comitet naţional de eliberare,pornind la acţiune eventualîn cazul că nu se putea altfel să se instaleze la Iaşi după intrarea trupelor sovietice".

Ce legătură are această problemă cu problema guvernului dela Iaşi?

KOFLER:Ar fi o legătură politică,însă în scrisorile care mi le trimitea îmi scria şi o serie de chestiuni fără ca să aibă legături directe,însă în chestiunea cu armele nu s-a dat nicio dispoziţiune că armele nu trebuesc,ci au fost aşteptate la Rîşnov şi STEFANESCU a venit cu propunerea că dacă nu le ridicăm să le aducă cu maşina lui la Bucureşti.Intre timp s-a făcut o legătură pentru arme într-altă parte.Astfel că nemai fiindu-ne necesar în urmă col.MIHAILESCU le-a ţinut acasă la el.

Procurorul:Aş vrea să întreb pe acuzat,ce problemă a ridicat lui STEFANESCU atunci cînd trebuia să plece STIRBEI ca emisar al agenturii lor,la Cairo?

KOFLER:STIRBEI a plecat ca emisar al maniştilor şi a cerut şi din partea comuniştilor o declaraţie în legătură cu misiunea sa. Probabil că şi ANTONESCU i-a dat aprobarea tacită pentrucă a plecat prin Bulgaria unde nu a mai fost oprit,dîndu-i-se drumul să plece mai departe.

Această scrisoare dată lui a fost concepută de FORIS în Februarie 1944,cînd ,însă eu m-am declarat împotriva acestei scrisori din anumite motive,însă o misiune specială dată lui STIRBEI

nu a fost,în afară de aceia de a duce un exemplar din "Romînia Liberă: care i s-a dat personal.

./.

Procurorul:Pornind dela cele spuse de dînsul ,ce instrucţiuni s-au cum vrea să le numească,în ce perioadă li s-au dat?

Preşed:Dta cui ai comunicat ca să dea această declaraţie oficială în februarie 1944?

KOFLER:Nu eram eu în legătură cu STIRBEI ,legătura prin STIRBEI era SRAGAR,arăta că STIRBEI în afacerile pe care le avea la domeniul lui STIRBEI,cred că prin SRAER şi STRAGER avealegături,Iar legătura cu FORIS a secretariatului,VICTORIA SARBU o avea.

Procurorul:Să legăm problema aceasta de o altă problemă .In momentul cînd a plecat cel de al doilea emisar la Cairo,VISOIANU în primăvara lui 1944,ce probleme s-au pus din partea voastră,a grupului de trădători din sînul partidului,ce probleme s-a pus ca să-l prelucraţi pe VISOIANU,ca să spună anumite lucruri,sau să nu spună anumite lucruri la Cairo.

KOFLER:Ca să spună anumite lucruri,i-am spus lui STIRBEI.

Procurorul:Il lăsăm pe STIRBEI acum,e vorba de a doua întrebare cu privire la VISOIANU?

KOFLER:Lui VISOIANU nu-mi este cunoscut să fi dat vreo declaraţie,numai lui STIRBEI ştiu că s-a dat o declaraţie,ca să declare acolo. Lui STEFANESCU i-am spus-o în legătură cu VISOIANU,In martie cînd am fost la STEFANESCU împreună cu ing.CALMANOVICI,m-a întrebat dacă partidul are legătură cu VISOIANU,i-am spus că are prin altă cale.

Procurorul:Prin cine pe ce cale.

KOFLER:A avut legături în 1943,chiar delegaţi oficiali ai partidului,MAGHERU şi PETRE ION au fost la VISOIANU şi i-au prezentat platforma Comitetului Naţional de Eliberare,şi au cerut dacă vrea să intre de partea burgheziei - nu s-a spus cu cuvintele acestea - în Comitetul Naţional de Eliberare,în caz că admite platforma partidului,pentru un front patriotic.Si VISOIANU a admis această platformă şi s-a declarat ca să intre în acest comitet naţional de eliberare cu toate că MANIU era împotrivă.

Procurorul:Vă rog să-mi permiteţi să citesc un pasagiu,foarte important,îi atrage atenţia CALMANOVICI subliniind acest cuvînt la mijlocul unui asemenea bilet,"ION comunică,STEFANESCU că acel om VISOIANU care trebuia să plece la timp,s-au urma să plece acum,ION mi-a vorbit cerîndu-i ca să relateze exact pentru ce nu s-a trecut la noile acţiuni.Eu i-am amintit că tu i-ai spus puţine zile după plecarea lui STIRBEI,că i-aţi cerut să precizeze cu sinceritate situaţia,pentru ca să se poată astfel elimina obstacolele. ION ţinea ca şi noi să presăm asupra lui VISOIANU ca să înţeleagă care este datoria lui,m-a întrebat dacă este o legătură între noi şi VISOIANU.I-am spus că avem

posibilitate să-i spunem ce trebue în formă precisă .

Prin cine trebuia să-i spuneţi în formă precisă lui VISOIANU,ceiace trebue în aşa manieră că,CALMANOVICI care-ţi spunea acest lucru,îţi spune dintrodată că el a şi răspuns prin STEFANESCU, că aveţi cui să-i spuneţi în formă precisă lucrul acesta.

KOFLER:Este vorba aici de ceiace m-a rugat în declaraţia sa C.C. să facă STIRBEI la Cairo.I-am spus că singura sarcină adevărat patriotică,este să informeze Uniunea Sovietică,cu care o să ai legături la Cairo cu NOVICOV cît şi cu ceilalţi,să informeze despre atitudinea antipatriotică a lui MANIU şi a partidului naţional-ţărănesc.La aceasta face aluzie CALMANOVICI ca să anunţe că MANIU sabotează acţiunile patriotice în ţară.

Procurorul:Dacă-şi aduce aminte cine a vorbit cu VISOIANU,în caz concret cine a vorbit cu VISOIANU?

KOFLER:Nu cred că s-a vorbit,nu ştiu cine posibil din partea Apărării Patriotice să fie NAVODARU,sau altcineva,pentrucă în perioada ilegală,nu s-a comunicat.Alte posibilităţi numai sunt pentrucă pînă la căderea din decembrie 1943a fost MAGHERU ST.IOAN,a fost la VISOIANU.După aceea Apărarea Patriotică a ţinut legătura cu VISOIANU prin NAVODARU.

Procurorul:Despre întîlnirea lui PATRASCANU cu VISOIANU, are cunoştinţă KOFLER?

KOFLER:PATRASCANU pînă în martie 1944,nu avea cum să se întîlnească în numele C.C. pentrucă FORIS nu a luat legătura cu PATRASCANU,şi s-a ţinut o şedinţă în 2o martie cînd FORIS trebuia să ia legătura cu PATRASCANU,pentrucă PATRASCANU ceruse legătura cu secretarul general,însă FORIS nu a luat legătura pînă la 4 aprilie 1944 cînd l-am întrebat la o şedinţă,l-am întrebat pe FORIS dacă a luat legătura cu PATRASCANU şi mi-a spus că nu a luat-o,nu-l văzuse încă pe PATRASCANU.

Preşed:Dta nu ai avut nicio legătură cu PATRASCANU?

KOFLER:Nu.

Procurorul:Absolut nici o legătură?

KOFLER:Nu.

Procurorul:Ia să-i citesc lui KOFLER,o scrisoare a lui CALMANOVICI.Imi pare rău că nu am originalul.Vă rog să-mi permiteţi tov.preşed.ca să-i arăt scrisoarea la fila 12,căutaţi în original. Iată o scrisoare a lui CALMANOVICI către KOFLER în care-i spune următoarele.Intre altele ION roagă urgentpentru marţi sau miercuri seară, întîlnire cu LUCRETIU PATRASCANU ,căci ultima oară îl văzuse numai lo minute dacă se poate a se face,poate ai răspuns favorabil şi în

chestiunea mecanicului,sau cel puţin răspuns pur şi simplu.Si CALMANOVICI ne-a interpretat acest pasagiu.Eu din partea lui STEFANESCU ceream lui KOFLER să facă chemarea lui PATRASCANU la întîlnirea cu ION cu STEFANESCU.

KOFLER:Dacă se poate să-mi arătaţi data scrisorii,v-aş ruga?

Procurorul:Data acestei scrisori,CALMANOVICI a identificat-o în mai 1944.

KOFLER:După ce FORIS nu mai era secretar general.

Procurorul:Nu mai era.

KOFLER:Prin urmare PATRASCANU era în legătură cu STEFANESCU,aceasta o ştiam,în afară de legătura pe care o ţinea CALMANOVICI şi ing.BERMAN cu mine,cu STEFANESCU pe linia pe care-o aveam atunci pentrucă nu am făcut parte din conducere.

Procurorul:Să-mi permiteţi ca să-i spun,că,CALMANOVICI îi transmite lui KOFLER,ordinul lui STEFANESCU,cheamă-l pe PATRASCANU la întîlnire.Aceasta are legătură.

KOFLER:Nu reese de aici,şi nu poate să iasă,însă efectiv pentru cineva care nu cunoaşte structura partidului comunist ilegal, se prezintă aşa,STEFANESCU avea pe deoparte legătura pe ing.CALMANOVICI şi BERMAN,iar cu mine,pe de altă parte cu PATRASCANU,vroia să-l vadă pe PATRASCANU,cui se adresează.Pe PATRASCANU nu are cum să-l găsească,este ilegalizat PATRASCANU,prin urmare trebuia să se adreseze aceluia care-xxxx vedea,ing.CALMANOVICI,ing.CALMANOVICI cu cine avea legătură cu mine şi mi-a transmis mie,că STEFANESCU doreşte să-l vadă pe PATRASCANU.Eu am transmis mai departe secretarului general de atunci,că nu mai era FORIS,că un om doreşte legătură cu PATRASCANU, aceasta am făcut,altceva nimic.

Procurorul:Prin urmare,conducerea partidului după FORIS, avea cunoştinţă de acest lucru. Este evident un lucru,nu pot avea pretenţia că cunosc perfect structura organizăriix partidului în ilegalitate,însă ceiace cunosc este structura organizată a agenturii lui criminale în sînul partidului şi am să vă dovedesc imediat că ceiace a zis el adineaori este contrazis prin acte.Iată de pildă ce-i scrie după prima scrisoare şi fiindcă KOFLER a pierdut din vedere s-au a întîrziat al chema pe PATRASCANU,după 2 zile îi scrie CALMANOVICI lui KOFLER "Dragul meu ţi-am comunicat rugămintea lui ION de a-l vizita pe LUCRETIU PATRASCANU.Te rog din nou pentru mîine miercuri,sau poimîine joi să-l viziteze căci pe urmă pleacă,dacă în rezolvarea chestiunilor mari,căci văd că nu comunici nimic,în chestiunea mecanicului,să le rezolvăm pe cele mai uşoare.Rugămintea pentru mecanic

este reînoită.Ei textul acesta apare ca o instrucţiune ca un ordin.

KOFLER:Se repetă rugămintea,el repetă mereu rugămintea, prin urmare nu este un ordin,să explice chestiunea mecanicului,de fap a explicat-o.

Procurorul:Să lăsăm chestiunea mecanicului,acum este vorba de chemarea lui LUCRETIU PATRASCANU.CALMANOVICI îi cere lui KOFLER să-l cheme pe LUCRETIU PATRASCANU la întîlnirea cu ION. ceasta este problema,lăsăm chestiunea cu mecanicul.

KOFLER:Eu v-aş ruga foarte mult să-mi explicaţi ce posibilitate avea CALMANOVICI şi cui să se adreseze dacă eu ....

Procurorul:Tov.preşed.eu n-am să explic,el este acuzat, el trebue să răspundă şi să explice aici la problemele noastre,noi îi punem întrebări,noi îi punem întrebări precise.Vă rog să-l opriţi o să-i pun o întrebare precisă,unde o s-o clarific ca cel puţin el să nu mai încurce lucrurile.Aici CALMANOVICI adresîndu-iese într-o scrisoare lui KOFLER îi reproşează într-un mod indirect că nu l-a convocat pe PATRASCANU la întîlnirea cerută de STEFANESCU şi-i cere din nou ca cel puţin mîine miercuri să-l aducă pe PATRASCANU sau să-l cheme la STEFANESCU ,spunîndu-i că după aceea STEFANESCU pleacă şi că dacă nu rezolvă chestiuni mai mari,cel puţin să rezolve pe cele mai mici,cum ar fi întîlnirea cu PATRASCANU,care probabil nu era aşa de grea.Cine deci trebuia să facă chemarea lui PATRASCANU.KOFLER să răspundă la chestiunea aceasta,pentrucă el a primit această scrisoare din partea lui CALMANOVICI.

Preşed:Cui i se adresează CALMANOVICI?

KOFLER:Legăturii lui superioare de partid SERGIU,sau atunci LEONIN,îmi spunea pe numele conspirativ,iar eu m-am adresat legăturii mele superioare de partid,secretarului general şi i-am comunicat aceasta,că ION (STEFANESCU) doreşte să se vadă cu PATRASCANU. PATRASCANU făcea parte atunci din conducerea partidului,sau aşa presupuneam şi am adresat aceasta legăturii mele superioare,secretarului general al Partidului,ce să fac eu.Eu nu ştiu ,eu nu am răspundere pentru PATRASCANU,nu-l vedeam şi nu aveam posibilitatea de a comunica şi nici nu-mi era permis de a comunica altfel,decît prin legătura mea superioară,prin secretarul general al partidului,care era atunci.Aşa am şi cerut aceasta.Acesta este un răspuns clar.

Procurorul:Răspuns clar .Pe mine nu mă surprinde atitudinea lui faţă de instanţă,pe mine m-ar surprinde dacă un spion cu rutină s-ar purta altfel faţă de instanţă,decît se poartă,asta ar fi surprinzător.Tov.preşed. vreau să mai citesc un mesagiu transmis de către STIRBEI emisarul trimis mai înainte la Cairo ,grupului lui

transmis lui ALECU ,aşa este intitulat,este documentul acela dinainte din dosar.Prima scrisoare a lui CALMANOVICI în care CALMANOVICI cu mîna lui copie acest mesagiu şi l-a transmis lui KØFLER.Iată ce scrie în acest mesagiu "Dacă stăpînirea pusă pe toate pîrghiile de comandă, este de aşa natură încît vă lipsesc mijloacele de înfăptuire,în acest din urmă caz dacă nu va fi pus cu putinţă să răsturnaţi regimul lui MITICA şi pentru a preîntîmpina în Moldova repet pentru a preîntîmpina în Moldova mişcări potrivnice vederilor dvs.,adică mişcările populare şi care n-ar avea vreo consecinţă ,rog arătaţi dacă admiteţi posibilitatea trecerii dvs.în Moldova şi instituirea unui guvern al Romîniei libere cu consimţămîntul aliaţilor.".Işi aduce aminte cînd a primit această scrisoare a lui CALMANOVICI,conţinutul acestui mesagiu?

KOFLER:Această scrisoare a ing.CALMANOVICI conţinea copia dată de emisarul,adică de STIRBEI catre MANIU,se adresează lui MANIU şi cere pentru a preîntîmpina mişcări în Moldova,în Nordul Moldovei în favoarea Uniunii Sovietice,a Partidului Comunist a Frontului Patriotic,condus de PCR,dacă este gata să treacă el MANIU sau oameni de ai lui în Moldova.Această copie nu a fost dată de STEFANESCU ,ci a fost dată de mine.Aceasta era după 4 aprilie 1944 secretariatului general al partidului,ca să ia măsuri,este din mai.Aceasta C.C. al partidului ştia că a fost avertizat prin aceasta de intenţiile lui STIRBEI.

Procurorul:Tov.preşed. cum a predat secretariatului.

KOFLER:Printr-o scrisoare pe linia tehnicului.Aveam legături speciale pentru aceste informaţii date de STEFANESCU,aveam legături tehnice cu conducerea partidului.

Procurorul:Pe baza acestui mesagiu pe care CALMANOVICI îl transmite - eu dinadins ca să-l surprind nu i-am citit textul anterior - pe baza acestui mesagiu CALMANOVICI îi scrie de data asta, cu mano propria,ulterior după sosirea mesagiului,pe care ţi-l transmit am discutat ION adică STEFANESCU cu aghiotantul lui ISTVAN,este vorba de MANIU şi apoi cu dînsul,cu însăşi MANIU chestiunea unui grup în Moldova ocupată de sov.,de sovietici este scris prescurtat.ION a compus un guvern,iarăşi cu MANIU ca preşed. cu participarea tuturor partidelor.A primit KOFLER evident,nu numai mesagiul,căci mesagiul e la mijlocul scrisorii,a trimis KOFLER o întreagă scrisoare a lui CALMANOVICI în care-i vorbeşte de un guvern făcut de dînşii în Moldova pe care o declară ocupată de sovietici şi asta acum pe baza acestui mesagiu transmis de STIRBEI,cu scopul de a preîntîmpina în Moldova mişcările populare.Despre aceasta a încunoştiinţat C.C.-ul.Să vedem putea despre acest lucru să încunoştiinţeze C.C.-ul?

Preşed:Despre acest lucru ai încunoştiinţat C.C.-ul?

KOFLER:Cuvîntul ocupat în corespondenţă din perioada lui ANTONESCU,în general evitam să spunem eliberat ,şi din motive conspirative spuneam ocupată,ci cunoaşte din perioada aceea ......

Procurorul:Adică comuniştii între ei ar fi evitat cuvîntul ocupată din cauză că aceasta era în perioada lui ANTONESCU, dar ca să spună că ANTONESCU este un criminal în timpul cînd acesta trăia ,aceasta se putea.

KOFLER:Cum să nu se spunea şi am şi scris,cred că în ceiace priveşte restul acelui mesagiu,a lui STIRBEI,scrisoarea se referea la STIRBEI care se adresa către MANIU.

Procurorul:Tov.preşed.vă rog să-mi daţi posibilitatea ca să arăt partea interesantă a acestei scrisori.In ceiace priveşte pe KOFLER,ca să alcătuiască STEFANESCU acest guvern,era nevoie de colaborarea lor.Colaborarea lui CALMANOVICI am citit-o mai înainte. CALMANOVICI personal i-a dat anumite sugestii lui STEFANESCU ,dar în scrisoarea aceasta ,după ce CALMANOVICI îi arată lui KOFLER cît de stringentă este problema aceasta al guvernului,îi transmite dispoziţia lui ION,dispoziţia lui STEFANESCU către KOFLER,ION mi-a spus că socoate necesar să te vadă cît mai urgent şi mai bine să fie doi din conducere,încă odată CALMANOVICI îi scrie lui KOFLER imediat după chestiunea cu guvernul,ION mi-a spus că socoate necesar să te vadă cît mai urgent şi mai bine să fie doi din conducere.Dar ce dumneata erai la conducere la data de 1 mai 1944,atunci cum îşi permite CALMANOVICI să scrie treaba aceasta.Cum l-ai sancţionat pe CALMANOVICI, cu care ai lucrat în colectiv.

KOFLER:L-am sancţionat,la 1 mai este aceasta? probabil că i-am explicat ceva lui CALMANOVICI.

Procurorul:I-ai explicat,eu am depus azi pe masa instanţei scrisoarea originală a CC către KOFLER şi am citit-o onorată instanţă pasagii dintîi ,în care secretariatul adevărat al CC ,îi dă dispoziţie lui KOFLER ca să-i dea,să-i remită luarea de poziţie în mod scris din partea lui CALMANOVICI şi a lui BERMAN,cu care lucrase.Atunci cum vine explicaţia lui KOFLER pe care o face în clipa aceasta.Să explice situaţia.

KOFLER:N-am înţeles chestiunea.

Procurorul:E foarte clară situaţia.

KOFLER:Adică-

Procurorul:Adică vrei să-ţi explic eu,spune dta că dta eşti acuzat şi dta trebue să răspunzi acum.

KOFLER:Acuzat faţă de CALMANOVICI.Am tăinuit că.....

Procurorul:Ai tăinuit schimbarea dela 4 aprilie,cînd i-ai comunicat ...

KOFLER:Atunci cînd am primit sarcina de a comunica ing. CALMANOVICI dizolvarea vechiului C.C. i-am dat în original,care mi-a fost încredinţată.

Procurorul:Si atunci cum se explică că,CALMANOVICI după toată această lămurire îţi mai vorbeşte aici dtale de conducere.

KOFLER:Pentrucă CALMANOVICI bănuia ,presupunea că eu totuşi fac parte din conducere.

Procurorul:L-ai sancţionat,nu te întreb ce măsuri ai luat pentru asemenea indisciplină de partid.

KOFLER:Nu l-am sancţionat.

Procurorul:Ne-am lămurit.Mai am de citit un singur pasagiu tov.preşed.în original la fila 12 coloana 2-a se poate urmări documentul,dar l-aş întreba încă odată pe KOFLER,poate că cine ştie, a fost informatorul lui STEFANESCU s-au nu a fost?

Preşed:Ai fost informatorul lui STEFANESCU?

KOFLER:Eu am considerat atunci că era invers,STEFANESCU a fost informatorul meu.

Preşed:Dar STEFANESCU spunea că eraţi informatori reciproci.

KOFLER:Este greu ca să poţi confirma ceva,dacă l-am văzut de 4 ori pînă la 23 august,cum puteam să fiu informatorul lui.

Preşed:Este destul numai o singură dată,nu e nevoie să te vezi de mai multe ori.

Procurorul:Tov.preşed.este adevărat,adevărul este că STEFANESCU era şefullui şi cînd şeful se supără ia să vedeţi ce se întîmplă şi ce ecou poate să aibe chiar în această scrisoare a lui CALMANOVICI către KOFLER.Ii scrie CALMANOVICI lui KOFLER."Dragul meu. ION (adică STEFANESCU) a fost găsit de FICHER (adică de BERMAN) în stare de acută nemulţumire,Colaboratorul lui NEGRU omonimul lui IONICA (ALEX.POP) de el este vorba dela Reşiţa s-a plîns lui ION că cu dînsul nu s-a luat contact deloc,că l-a faţa locului a fost un delegat PURICI,că s-au luat sculele,e vorba de armele acelea dela Reşiţa,pentru care ai dat o declaraţie în august 195p şi nu o recunoaşte şi coincide complect cu această scrisoare şi s-au ascuns în anumite locuri ,folosindu-se oameni neexperimentaţi,că aceste scule au fost găsite şi aduse înapoi şi că toată afacerea este compromisă. Noi am arătat că în această relatare sunt cîteva lucruri neclare, spune CALMANOVICI,cum se poate ca PURICI să fi putut să facă toate acestea dacă n-ar fi fost un om recunoscut.Mai sunt şi alte aspecte

anume că nu s-a ţinut seama de psihologia muncitorilor care au vechime în organizaţie,tradiţii de luptă,etc.

Cred că este nevoie ca să se ia contact cu omul lui NEGRU, cu ALEX.POP,repet după ce însă ţi-a spus că CALMANOVICI ne-a clarificat perfect cine este acela şi suntem siguri,pentru a se vedea că. călificarea că acţiunea este compromisă,corespunde sau provine din alte motive.De asemenea pentru relaţiile cu ION ar trebui să se vină cu oarecari lămuriri.S-a supărat groaznic ION pe această chestiune, cum se vede treaba FICHER l-a găsit într-o stare de acută nemulţumire. A relatat şi chestiunea mecanicului,eu vroiam miercuri s-o spun,dar mi-a scăpat,cred spune CALMANOVICI în concluzie că un surplus de informaţii repet,un surplus de informaţii ar avea un efect favorabil asupra relaţiilor cu ION.Un surplus de informaţii acuzat KOFLER.L-aţi informat şi pînă atunci,acum trebuia să-i daţi cu abundenţă pînă ce-i trece supărarea şefului.

KOFLER:Imi daţi voie să răspuns,surplusul de informaţii se referea la chestiunea PURICI dela Reşiţa,adică dacă puteam să informăm din ce cauză nu s-a luat legătură,dacă am pregătit,pe scurt am să spun cum stă chestiunea.

Preşed:Nu este nevoie.

KOFLER:Eu n-am servit aici decît ca intermediar faţă de secretariatul partidului,care după cum vedeţi înainte de 4 aprilie, şi după 4 aprilie, - era FORIS.

Procurorul:Acuzatului KOFLER de cîte ori i s-a citit declaraţiile în legătură cu cele date în August 195o,a spus cu un zîmbet de ironie că el retudiază,aceste declaraţii din 195o.Vreau să cunosc exact motivul pentru care el retractează aceste declaraţii, din august 195o.

KOFLER:Nu sunt din 195o,ci din august 195o,pentrucă eu am declarat şi din 195o în februarie şi aprilie date la minister, pe care nu le retrudiat,nu le retrudiez.

Procurorul:Cele din august?

KOFLER:Cele din august,mă iertaţi dacă am zîmbit ironic, regret n-am avut intenţia.De cele retrudiez pentrucă nu sunt exacte, pentrucă au fost inventate de mine aceste declaraţii?

Procurorul:Dar dece le-ai inventat,dece ai minţit.

KOFLER:Atunci,pentrucă am crezut că este în interesul meu,cît şi al partidului,ca să lovesc în PATRASCANU şi FORIS.

Procurorul:Să nu amesteci partidul în interesul cui?

KOFLER: Tocmai deaceia azi v-am spus aci şi am conside-

rat că este adevărul.

Procurorul:Dacă aşa stau lucrurile acum să pun şi eu o întrebare.Atunci cum se explică că în toate declaraţiile date de COFLER pînă în prezent nu a afirmat decît numai aici silit de întrebările ~~xxxx~~ care i s-au pus nici un fel de legături cu BERMAN şi cu CALMANOVICI.

KOFLER: N-am declarat în legătură cu BERMAN şi ~~CXXXXX~~ CALMANOVICI?Mă iertaţi.

Procurorul:Tov.Preşedinte,negaţia contrazice dosarul pe care-îl avem.In toate dosarele lui bagă la toate întîlnirile pe FORIS inalături de el şi alături de STEFANESCU,crezînd că noi putem să îngăduim toate minciunile şi înlătură tocmai pe BERMAN şi CALMANOVICI în special CALMANOVICI care i-a făcut legătura cu STEFANESCU.Vedeţi scopul care era ,înlăturarea din discuţie a lui BERMAN şi CALMANOVIC pentrucă numai aşa credea el că poate să ascundă activitatea lui criminală pe care noi am reuşit s-o demascăm.

KOFLER: Imi daţi voie,am fost legătura superioară a lui CALMANOVICI timp de 7 ani de zile,deci nu puteam ascunde aceasta.

Preşed:Cine răspundea pe linia C.C.de organizarea Apărării Patriotice,atunci cînd erai încă în C.C.?

COFLER:In primul rînd secretarul general ~~xxx~~ al C.C.care era FORIS pe vremea aceia şi între Mai 1941 şi mai 1942 am fost eu ca instructor al C.C.pentru Apărarea Patriotică şi după aceia VICTORIA SARBU.

Preşed:Cine era la Apărarea Patriotică în conducerea-

KOFLER: Organizatoricul Apărării Patriotice a fost avocatul IOAN GHEORGHE MAURER şi ANA TOMA secretar organizatoric,era şi ALEXANDRU SOLOMON.

Preşed:Dar SRAIER cînd a fost?

COFLER: SRAIER a fost în biroul juridic.

Preşed:Dar BUNACIU cînd a fost?

COFLER: BUNACIU a fost atunci introdus în Biroul Juridic cînd ~~xxxxx~~ am fost instructor al Apărării Patriotice,SRAIER a fost scos din biroul Juridic în urma unei chestiuni care s-a dovedit că este de rea credinţă şi a fost scos din biroul juridic.

Preşed:Dar mi se pare că a fost scos BUNACIU nu SRAIER?

COFLER: Nu,BUNACIU a fost atunci introdus a fost cerut dela organizaţia.judeţeană patriotică,unde lucra atunci şi a fost introdus în biroul juridic al apărării în perioada cît am fost eu instructor iar SRAIER îndepărtat.

./.

Preşed:Ce legături cunoşti dintre FORIS şi EUGEN CRISTESC

KOFLER: Nu cunosc decît chestiunea din 1938 cînd faţă de mine a declarat la o şedinţă STEFAN FORIS cître secretara partidului de atunci din 1938,că a fost arestat şi eliberat (venit în casa mea unde a fost şi secretara organizatorică a declarat)că a fost dus înainte de eliberare la EUGEN CRISTESCU şi întrebat de EUGEN CRISTESCU dacă nu crede că în perioada aceia cînd P.C.R.şi siguranţa au aceleaşi interese comune împotriva legionarilor,c-ar fi o conlucrare sau aşa ceva el avea posibilitatea şi că el ar fi răspuns evazivv dacă va putea aşa ceva,anume această chestiune cunosc.

Procurorul:Cine ţinea legătura cu ANTONESCU,cu regele şi cu partidele istoice în perioada răsboiului?

COFLER: Bine,cu partidele istorice,cu MANIU ţinea delegaţia oficială a partidlui MAGHERU şi PETRE ION şi pînă la căderea acestuia,iar după aceasta PATRASCANU.

Preşed:Ai amintit de PATRASCANU?

COFLER: După FORIS,înainte nu a avt legătură cu ANTONESCU sau cu PIKI VASILIU,care am aflat cît timp a fost FORIS,însă fără să aibe legături cu C.C.atunci a cerut legătura cu FORIS,însă FORIS nu s-a dus la şedinţă, pe linie de siguranţă,

Procurorul:Dacă CALMANOVICI şi BERMAN au avut legătură cu serviciul secret?

COFLER: Nu îmi este cnoscută nici o legătură cuServiciul Secret a lui CALMANOVICI şi BERMAN .Stiu că atunci cînd a fost cu căderea WEIGEL a fost ~~par~~ şi la CALMANOVICI percheziţie.Atunci a fost luat şi el pentrucă femeia de serviciu l-a dat şi pe dînsul ca prieten al casei şi a fost luat şi a dat o declaraţie,unde a intervenit pentru el un cumnat de-al lui care era prieten cuC ol. MADARJAC şeful de cabinet al lui PIKI VASILIU.

Procurorul:In autobiografia pe care a dat-o la Comisia Controlului de partid acuzatul COFLER declară la pagina 88 şi 89 că ALECU (STEFANESCU) ţine legătura cu ION şi MIHAI ANTONESCU,cu MANIU şi cu ceilalţi o legătură asupra serviciului secret era prin CALMANOVICI care poza în anti-hitlerist ,prin BERMAN dela un vecin al său avea legătură iarăşi cu serviciul secret,i-am vorbit încă despre această legătură încă în 1941-1942 îl ştiam din auzite dela acest vecin că a fost ziarist,dar MARIUS(este vorba de FORIS)mi-a spus că este un om al serviciului secret şi atunci l-am avertizat pe BERMAN să nu se arate altfel decît un cetăţean oarecare abil de stiri.

KOFLER:In această autobiografie,ceiace se vorbeşte aici textul complect în legătură cu ....

Procurorul:Dacă este real ceiace scrie în autobiografie.

KOFLER:Da,este real,este vorba de serv.de informaţii al partidului,ce legătură a avut serv.de informaţii.

Preşed:Este vorba de serviciul secret,aici este vorba de S.S.I.

KOFLER:Este vorba de serv.de informaţii al partidului, ce legături a avut din care-şi putea procura informaţiile.

Preşed:Nu este vorba de aceasta,este vorba de serv.secret

Procurorul:Col.MADARJAC era în serv.secret al partidului.

KOFLER:Mă rog eu n-am spus de col.MADARJAC,ci de dr. PASAGHI,care era legătură,era vorba de serv.de informaţii al partidulu şi că a avut legături spre serv.secret prin cutare,fiindcă a avut legături prin dr.FINGHEL.

Preşed:Este vorba de serv.secret.?

KOFLER:Da,serv.de informaţii al partidului,da a avut legături spre serv.secret,a avut şi la siguranţă legături,dar de asta n-am vorbit fiindcă n-am fost întrebat.A avut serv.de informaţii al partidului şi partidul a avut serv.de informaţii.

Procurorul:Este vorba de serv.secret.

KOFLER:Serv.deinformaţii al partidului.

Procurorul:Nu ai spus clar aici,o legătură spre serv.secret,era prin CALMANOVICI.

KOFLER:O legătură spre serv.secret era prin doctorul FINGHEL.

Procurorul:Vă rog să răspundă CHELBASU unde lucra?

KOFLER:La serv.secret,era pentru informarea partidului, asta acolo mai înainte.

Preşed:La serv.secret al partidului sau al siguranţei?

KOFLER:Desigur C.C. avea nevoie de informaţii din toate părţile.

Preşed:Si atunci avea nevoie de un serv.secret în serv. secret .

KOFLER:Aveam un serv.de informaţii şi acest serv.de informaţii avea legătură prin cine putea,printre alţii prin dr.FINGHEL, cît şi prin CHELBASU dela serv.secret.

Preşed:Dar dta scri acolo că prin CALMANOVICI aveaţi legătură şi cu serv.secret.

KOFLER:CALMANOVICI avea cu dr.FINGHEL şi stă chiar acolo

./.

Procurorul:Cu ocazia percheziţiei care s-a făcut la CALMANOVICI,cine l-a pus în libertate pe CALMANOVICI?

KOFLER:MADARJAC a intervenit la TAFLARU.

Procurorul:Unde lucra MADARJAC?

KOFLER:A fost şeful de cabinet al lui PIKI VASILIU,însă a fost sesizat MADARJAC.....

Procurorul:Prin urmare nu lucra la partid,aşa cum spuneai

KOFLER:Cine .

Procurorul:MADARJAC?

KOFLER:MADARJAC a intervenit atunci cînd a fost sesizat de un cumnat al lui CALMANOVICI.

Preşed:In preajma lui 23 aug. ce acţiune a dus PATRASCANU

KOFLER:Ce acţiuni,n-am avut legături cu el.

Procurorul:Imi permiteţi să citesc din declaraţia pe care a dat-o acuzatul,poate-şi aminteşte. "După 1942 PATRASCANU a fost alături de ALEX.STEFANESCU un factor dinamic în aplicarea planului trădător,el a întreţinut legăturile cu partidele istorice,cu regele MIHAI,cu marii industriaşi în frunte cu MAX AUSNIT ,cu ministrul ordinei antonesciene PIKI VASILIU,precum şi cu EUGEN CRISTESCU.PATRASCANU a fost de fapt iniţiatorul pactului secret împotriva URSS,pentru aservirea din nou a Romîniei la jugul imperialist ,la care pact s-au reunit toate forţele burghezo-moşiereşti în frunte cu regele Mihai, MANIU,BRATIANU,TITEL PETRESCU,PATRASCANU ,pact patronat de ALEX.STEFANESCU în numele Intelligence Service.PATRASCANU a insistat mai mult chiar decît reprezentanţii partidelor istorice,ca STEFANESCU să urgenteze mereu debarcarea anglo-americană în Balcani şi trimiterea de trupe aeropurtate în Romînia.În preajma lui 23 Aug1944.PATRASCANU personal lua legătura cu STEFANESCU ,pentru a întreba dacă însfîrşit sosesc diviziile aeropurtate britanice şi pentru a primi dispoziţia lui ALEX.STEFANESCU.PATRASCANU a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru amîna şi diforma actul dela 23 Aug.1944,înşelînd conducerea partidului Comunist,şi pentru a manevra în fel şi chip ,pentru a cîştiga tip în vederea venirii trupelor britanice.Iar cînd partidul contrariu dorinţelor lui PATRASCANU,a trecut la actul dela 23 Aug. şi a arestat pe cei doi antoneşti,PATRASCANU a intrat în acţiunea pentru guvernul SANATESCU,sperînd să poată astfel face jocul comandanţilor dela Londra.".

Preşed:După 4 aprilie 1944 ai mai continuat legăturile cu STEFANESCU.

KOFLER:Mai departe legăturile au rămas aceleaşi,am spus că l-am văzut în total de 4 ori,din toamna 1943 pînă în toamna lui

1944 însă cu ing.CALMANOVICI şi BERMAN au continuat ca şi atunci.

Preşed:In ziua de 23 aug.te-ai întîlnit dta cu STEFANESC

KOFLER:Da,a fost fixată dinainte o întîlnire în casa ing BACALU,fără să ştiu de evenimentele care se vor petrece în seara acei

Preşed:Ce-aţi discutat la acea întîlnire?

KOFLER:Dînsul a povestit încăimediat după ce a venit, - a fost fixată şedinţa pela ora 9 că se făcea întuneric tîrziu - a povestit că într-adevăr a văzut trecînd pe cal.Victoriei,intrînd la palat un grup de civili înarmaţi,erau forţele patriotice care au intrat şi au închis porţile,cam aceasta a povestit,pentrucă scurt timp după aceea a fost întrerupt de ing.BACALU care a spus că l-a radio s-a anunţat că la ora lo va fi o chestiune importantă şi s-a comunicat actul acela.

Preşed:Cînd te-ai întîlnit cu STEFANESCU,unde şi de cîte ori după 23 Aug.

KOFLER:L-am văzut de două ori,odată la 11 sept. şi odată la 12 sept.1944 şi după aceea nu l-am mai văzut niciodată.La 11 sept. am fost la o masă dată de el unor ziarişti GIBSON şi PORTER la care am fost invitat - vroia să-l invite pe PATRASCANU,însă el era atunci la Moscova cînd cu semnarea tratatului de armistiţiu - şi a venit ION GHEORGHE MAURER care făcea parte din guvern atunci şi venea din partea partiduluişi am fost eu,CALMANOVICI,BERMAN şi au mai fost în afară de aceştia,RICA GEORGESCU,LUGOJEANU,ION VERSU şi alţii,şi atunci STEFANESCU m-a rugat dacă poate să stea de vorbă cu mine şi i-am spus că acum am treabă,însă o să trec să stăm de vorbă a doua zi şi am trecut a doua zi pela dînsul la birou,singura dată cînd am fost la dînsul la birou,pentrucă altă dată mă duceam la el acasă şi m-a întrebat dacă în legătură cu condiţiile de armistiţiu nu cunosc ceva.I-am spus cîteva cuvinte,pe urmă am eşit afară,am stat 15-2o minute la el şi cînd am eşit afară au apărut ediţiile speciale în legătură cu condiţiile de armistiţiu.

Preşed:Vasăzică ţi-a cerut informaţii asupra condiţiilor de armistiţiu,ce-ai spus ceiace ştiai.

KOFLER:Nu i-am spus nimic că nu ştiam.

Preşed:Totuşi auziseşi ceva,doar nu trăiai izolat de lumea aceasta.

KOFLER:Dar el era în mai mare măsură de fapt ca să ştie că doar avea legătură cu DEJITE,i-a dat şi el informaţii.El poate să ştie mai bine decît mine.

Preşed:Si totuşi te-a întrebat?

KOFLER:Da m-a întrebat,după aceea a venit la secretara

lui din întreprindere pe care am cunoscut-o personal şi am stat de vorbă cu dea şi au şi eşit ediţiile speciale care arătau condiţiile de armistiţiu, era în 12 sept.1944.

Preşed: Pînă la ce dată ai întreţinut legături cu CALMANOVICI şi aţi schimbat informaţii?

KOFLER: N-am schimbat informaţii. I-am fost legătură superioară pînă la 23 aug.1944, după aceea a mai avut legături personale pînă în nov.1944, iar după aceea n-am mai avut nici o legătură cu dînsul.

Preşed: Ce instrucţiuni i-ai dat lui CALMANOVICI în vederea unei eventuale arestări a dvs., a unui eventual proces.

KOFLER: Lui CALMANOVICI în perioada războiului?

Preşed: Nu.

KOFLER: Nu l-am văzut pe CALMANOVICI din nov.944 pînă în febr.1949, cînd am fost grav bolnav, cînd am văzut bolnav pe moarte şi la chemat soţia mea la telefon, ca să vină să-şi ia rămas bun dela mine. Am avut o criză foarte gravă de nefrită şi hipertensiune. Pînă atunci nu l-am văzut deloc, nici o singură dată timp de 5 ani, n-am avut nici un fel de chestiuni de proces.

Preşed: Scrisorile acestea lui CALMANOVICI, au fost în posesia dtale?

KOFLER: Da, acestea au fost predate după cîte ştiu eu de soţia mea.

Procurorul: Dacă obişnuia să joace la cazinou?

KOFLER: A fost o perioadă în 1939 şi pînă în iunie 1940, cînd am fost în cazinou şi am jucat, de atunci nu am mai jucat.

Procurorul: Dacă atunci cînd a predat gestiunea bănească la partid, a lichidat complect sau a avut şi lipsuri.

KOFLER: In 1944 cînd am predat-o am avut lipsuri.

Procurorul: Cam cît lipsea.

KOFLER: Un milion.

Apărarea: Să precizeze care a fost scopul urmărit de acuzat, în calitatea ce o avea cînd a intrat în relaţii cu STEFANESCU?

KOFLER: Legăturile cu ALEX. STEFANESCU au fost stabilite în 1942, prin ing. DRAGOS POP, pe linia Frontului Patriotic. Scopul a fost de a atrage pe linia Frontului Patriotic, după credinţa mea partidul comunist avea interes pe vremeea aceea de a atrage pe linia Frontului Patriotic........

Procurorul: Dta ce interese aveai?

KOFLER: Eu personal nu am avut alt interes, decît cel pe care-l avea partidul.

Preşed: In calitatea pe care o aveai,

KOFLER: Am aprobat legătura luată de ing. BERMAN şi CALMANOVICI ca fiind justă şi am comunicat mai departe Secretariatului partidului.

Preşed: Dar STEFANESCU era un mare industriaş în ţarăm care în nici un caz nu putem să credem că ar fi ..

KOFLER: Linia partidului era atunci Frontul Naţional, inclusiv o parte din burghezecare era orientată împotriva Frontului hitlerist, sau împotriva Germaniei hitleriste, sau împotriva imperialismului german. Linia partidului, linia politică germană, era atunci a frontului naţional antihitlerist, inclusiv o parte a burgheziei. Aşa era linia partidului declarată ca justă şi 23 Aug.

Apărarea: Ce foloase se aştepta din relaţiile cu STEFANESCU?

KOFLER: Atît din punct de vedere financiar, ceiace a şi fost, cît şi din punct de vedere politic, ca un om care avea oarecare influenţă şi putea să vină în sprijin pentru frontul naţiohal.

Preşed: Avea oarecare influenţă.

KOFLER: Avea oarecare influenţă, aşa ştiam la început şi care putea să servească scopurilor partidului, de a creia Frontul Naţional sub conducerea sa.

Apărarea: Dacă a avut personal legături cu siguranţa?

KOFLER: N-am avut legături în sensul în care seînţelege. N-amavut legături decît atunci cînd am fost reţinut la siguranţă, după aceea cît timp am mai fost ilegal în acele luni a fost pela mine subcomisarul TANASESCU pe care l-am găsit atunci în noaptea aceea şi m-a şantajat mi-a luat bani, se făcea că are nevoie ca împrumut bani.

Apărarea: Dacă a avut vreun rol în întreruperea Partidulu Comunist cu provincia?

KOFLER: N-am fost în resortul provincii niciodată şi n-am avut rolul.

Apărarea: Dacă acuzatul a cenzurat presa de partid şi cu ce scop.

KOFLER: Ca responsabil al resortului de agitaţie şi propagandă a C.C., am redactat Romînia liberă ilegală, am scris articole, eu eram acela care le cenzuram.

Preşed: Alţii nu mai erau dacă vedeau aceste texte. BERMAN nu le vedea sau STEFANESCU.

KOFLER: Leea văzut tipărite. Da, Romînia Liberă ilegală sigur că a fost răspîndită, ea n-avea alte piblicaţii decît rezoluţiil

C.C.-ului,buletinul informativ care era editat sub conducerea mea şi România liberă care a fost editată sub conducerea mea.

Apărarea:Care era caracterul legăturii dintre VICTORIA SARBU şi FORIS STEFAN?cînd au fost aceste legături.

KOFLER:Legături personale,a fost soţia lui,pînă cînd FORIS a fost arestat.

Apărarea:cînd s-au născut aceste legături?

KOFLER:In timpul războiului,nu-mi este cunoscută exact data,pentrucă legăturile lor ,~~pentruaăxlegăturilexlex~~ mi-au fost cunoscute în 1944.

Apărarea:Dacă legătura între VICTORIA SARBU şi FORIS STEFAN,a fost făcută de KOFLER.

KOFLER:Da aceasta am declarat înainte,însă aceasta în urma dispoziţiei lui FORIS.

Apărarea:Dacă a primit vreo sumă de bani dela CALMANOVICI provenită dela STEFANESCU şi dacă a transmis-o mai departe........

Preşed:Nu este concludentă întrebarea.

Procurorul:Tov.preşed.a arătat legăturile lui PATRASCANU cu PIKI VASILIU?aşi vrea să întreb pe acuzat dacă PATRASCANU în afară de legătura cu PIKI VASILIU la siguranţă avea şi alte legături în siguranţa fascistă.

KOFLER:Mai îmi era cunoscută şi încă o legătură pe care a avut-o PATRASCANU,am cunoscut-o prin FORIS.Imi spusese prin 1941 că a avut legătură printr-un funcţionar al siguranţei ,poate VINTILA IONESCU ,nu pot spune aşa categoric.

- - - - - -

DEPOZITIILE MARTOREI RUDENCO IVANCA, de 39 ani, de prof. ţesătoare cu domiciliul în str. Herăstrău Nr.6.

Preşed: Veţi depune ca martoră în procesul lui KOFLER REMUS? Il cunoaşteţi pe REMUS KOFLER?

RUDENCO: Da îl cunosc.

Procurorul: In ce împrejurări l-ai cunoscut pe REMUS KOFLER, pe FORIS şi pe VICTORIA SARBU.

RUDENCO: In ajunul izbucnirii războiului, am fost chemată din Constanţa, dela Comitetul regional al Partidului Comunist unde lucram, la Bucureşti cu care ocazie am luat legătura cu CONSTANTIN CARP care era în secretariatul partidului. Acesta mi-a făcut legătura cu VICTORIA SARBU şi cu STEFAN FORIS. STEFAN FORIS pe atunci deţinea funcţia de secretar general al partidului, iar VICTORIA SARBU era tehnica lui, însă bucurîndu-se de mare încredere faţă de FORIS, a fost folosită nu numai ca secretară tehnică, ci şi ca instructoare a C.C. După aceea am primit prin CONSTANTIN CARP însarcinarea de a fi instructoare a C.C. pe lîngă Comitetul judeţean Ilfov. Imediat chiar în primele zile, am aflat dela tovarăşi că FORIS prin intermediul lui CONSTANTIN CARP, au răspîndit teza trădătoare cum că pregătirea războiului în contra Uniunii Sovietice, care se pregătea cu atîta febrilitate, ar fi fost un bluf şi că nu o să mai fie război. Aceasta într-adevăr avea ca intenţie ca în cazul unui atac în contra Uniunii Sovietice, să demobilizeze membrii de partid în momentele acelea grele în care era vădit faptul că se v-a declanşa războiul şi atacul în contra Uniunii Sovietice. Imediat ce am intrat în muncă la Comitetul Judeţean am simţit şi am văzut acţiunile trădătoare ale lui FORIS şi clica lui KOFLER şi VICTORIA SARBU şi a celorlalţi care erau în jurul lor. Am auzit, am aflat imediat de linia dată de FORIS în ajunul izbucnirii războiului şi aceasta a urmat şi în timpul războiului ca toţi membrii de partid şi activiştii de bază ai partidului, cînd o să primească ordine de chemare să se prezinte la unităţi, prin aceasta într-adevăr se urmărea dezorganizarea partidului, pentru a-l face incapabil de a lua şi organiza acţiuni hotărîte pentru pregătirea în contra războiului antonescian şi a lui Hitler. După aceea s-a simţit mai departe acţiunile de desorganizare a lui KOFLER, FORIS şi a lui VICTORIA SARBU prin aceea că continuau metoda de schimbare a activiştilor de partid dintr-o muncă în alta, cu ce scop? Tocmai cu scopul de a nu avea continuitate în muncă, pentru a slăbi partidul şi a nu-i da posibilitate de a se închega acţiuni hotărîtoare în contra maşinei de război, care era la noi în ţară şi care sub conducerea lui Hitler se ducea în contra Uniunii

Dar Sovietice, şi mai deschis a fost atitudinea pe care au avut-o ei faţă de problema organizării partizanilor la noi în ţară. Cînd s-a ridicat problema organizării detaşamentelor de partizani la noi în ţară, ei s-au ridicat categoric împotriva acestei probleme, spunînd că la noi nu sunt condiţii geografice, că la noi nu sunt muniţii şi arme, că ţara noastră nu a fost ocupată prin război de către Hitler, ca să se ridice nemulţumire în masă, ca să nu dea posibilitatea să organizăm grupuri de partizani. Ei au ameninţat pe acei tovarăşi, au interzis de fapt să se vorbească despre organizarea grupurilor de partizani, spunînd că aceştia vor vorbi despre organizarea grupurilor de partizani sunt nişte anarhişti nişte sectarişti, cari urmăresc distrugerea partidului. Au ameninţat cu excluderea din partid a acelor tovarăşi care vroiau, intenţionau să organizeze sabotaje în întreprinderi. Imi amintesc că pela a doua jumătate a lunei iulie a fost o şedinţă într-o casă conspirativă din str. Elefterie, organizată de FORIS la care a participat în afară de FORIS, VICTORIA SARBU, CONSTANTIN CARP, tov. ILEANA RACEANU şi eu. Cînd s-a ridicat din nou problema organizării grupelor de partizani, ILEANA RACEANU şi cu mine, care susţinusem problema ridicată de către Comitetul Judeţean Ilfov, problema organizării grupelor de partizani, FORIS ne-a combătut foarte aspru, ne-a ameninţat chiar că noi tindem să dezorganizăm şi să distrugem partidul. Mai departe ei au continuat să apare toate acele elemente care pe atunci erau bănuite ca provocatoare, cum au fost de exemplu, care mai tîrziu s-au dovedit elemente provocatoare în slujba siguranţei ca MELINTE PETRE, şi REK STEFAN.

Procurorul: Este rugată martora să ne relateze cum s-a produs conflictul cu judeţeana Ilfov.

RUDENCO: Inainte de a arăta cum s-a produs conflictul cu Judeţeana, aş vrea să povestesc de unele atitudini ale lor care chiar denotă că tindeau să lovească în partid şi să creeze conflicte în sînul Comitetului Judeţean. Metoda lor de muncă prin care organiza conflicte în Comitetul Judeţean, pentru a lovi în elementele cinstite şi devotate ale partidului, pentru a le izola de partid, pentru a le împiedica a desfăşura acţiuni hotărîtoare în contra războiului hitlerist. Imediat după izbucnirea războiului, ei au început să ceară adresele conspirative şi întîlnirile tovarăşilor activişti ai Comitetului Judeţean, după care aceştia activişti au început să fie urmăriţi de siguranţă. Ei au căutat să lovească în Comitetul Judeţean spunînd că sunt neconspirativi şi lipsiţi de vigilenţă că într-o măsură oarecare să creze o neîncredere între membrii de partid. Ei au organizat conflictul dintre Comitetul Judeţean Ilfov. Cum l-au organizat? Imediat

după izbucnirea războiului Comitetul Judeţean Ilfov a cerut Secretariatului Partidului,ca să scoată un manifest în care să arate caracterul războiului,atitudinea partidului faţă de acest război şi chemarea partidului către populaţie la lupta hotărîtoare în contra războiului,FORIS,KOFLER,VICTORIA SARBU şi clica din jurul lor,au tărăgănat să dea un răspuns Comitetului Judeţean.După cîtva timp răspunsul a fost că nu vor scoate,să scoată Comitetul Judeţean.Intradevăr Comitetul a scos un manifest şi după ce a fost controlat de către omul lor de încredere CONSTANTIN CARP a fost dat acest manifest mai departe în sînul organizaţiei de partid Ilfov.Folosindu-se de faptul că au fost strecurate unele lipsuri,FORIS şi cu VICTORIA SARBU au pornit o campanie împotriva tovilor din Comitetul Judeţean,insultînd pe tovarăşi şi căutînd să adîncească acest conflict.FORIS căuta prin scris ori să ducă discuţii interminabile,aşa zise teoretice cum le spunea el şi astfel să sustragă Comitetul Judeţean dela sarcinile lui principale,organizarea luptei împotriva războiului fascist şi cu cît se accentua cererea Biroului Comitetului Judeţean pentru a se întîlni şi rezolva problema ,acest conflict a culminat cu aceea că a dizolvat Comitetul Judeţean şi a exclus o serie de tovarăşi din partid şi o bună parte din tovarăşii care s-au ridicat în contra acestei linii trădătoare a lui FORIS şi clica lor de complici.După aceea ei au organizat în mod sistematic predarea acelor tovarăşi devotaţi şi hotărîţi care au luat atitudine de luptă hotărîtă împotriva lui FORIS şi a clicii lui,predarea lor în mîna siguranţei. Ei au cerut o serie de materiale prin care desconspirau cu numele conspirativ,cu funcţiile pe care le aveau tovarăşii care erau în Comitetul Judeţean şi activiştii care erau în Comitetul Judeţean şi făceau posibil ca Siguranţa să poată să identifice pe aceşti tovarăşi şi să înşcfaneze pe urmă cum au şi urmat o serie de procese de masă a tovarăşilor şi condamnarea lor.Tot prin această metodă ei au predat în mîna siguranţei pe secretarul Comitetului Judeţean Ilfov ,PETRE GHEORGHE care a ştiut să înfrunte schingiuirile bestiale ale călăilor lui ANTONESCU şi plutonul de execuţieşi a murit în mod eroic.In timpul procesului şi în timpul arestării lui PETRE GHEORGHE,ei ne-au interzis categoric,de a apăra procesul lui PETRE şi astfel l-au lăsat fără nici un fel de apărare,pentru ca să fie condamnat la moarte.
Am cunoscut pe REMUS KOFLER prin VICTORIA SARBU ,puţin după izbucnirea războiului,cînd VICTORIA SARBU a venit la mineşi mi-a comunicat din partea lui FORIS,că este posibil ca ei să plece în afara regiunii Bucureşti,şi că atunci îi va ţine locul lui FORIS STEFAN ,REMUS KOFLER,un om pregătit politiceşte,la recomandat aşa zis ideolog şi de

mare încredere.Apoi am simţit prin acţiunile lor pe care le-au desfăşurat după aceea ,activitatea lui FORIS,VICTORIA SARBU şi a lui KOFLER,că într-adevăr REMUS KOFLER a fost peste tot în lupta lui FORIS,pentru distrugerea partidului,prin acţiunile întreprinse,cele care le-au organizat în ajunul izbucnirii războiului şi atît în timpul războiului,cît şi după aceea pînă cînd eu am fost arestată.

DEPOZITIILE MARTOREI ANA SOLOMON, de 32 ani, de profesie arhitect, domiciliată în Bucureşti str.Arh.Cerchez Nr.5

Preşed: Vezi fi ascultată ca martoră în procesul lui KOFLER REMUS. Il cunoşti dta pe KOFLER REMUS?

ANA SOLOMON: Da il cunosc.

Procurorul: Să răspundă martora în ce împrejurări l-a cunoscut şi ce legături a avut cu el?

ANA SOLOMON: L-am cunoscut pe REMUS KOFLER în 1941 într-un cerc de studiu să zic aşa, la care m-a dus soţul meu, unde erau mai mulţi tovarăşi şi unde se discutau diferite probleme de politică curentă la început.

Procurorul: Ce cunoaşte despre legăturile lui KOFLER cu LILI WEGEL?

ANA SOLOMON: Despre legăturile lui KOFLER cu LILI WEIGEL, am luat cunoştinţă după căderea lui LILI WEIGEL, adică în februarie 1943.

Procurorul: Cît timp a fost arestată martora, ce ştie despre legăturile lui LILI WEIGEL cu KOFLER?

ANA SOLOMON: Nu în timpul arestării mele, deoarece eu stînd la Văcăreşti, n-am mai cunoscut alte legături, ci înainte de a fi la închisoare ştiam că a vizitat-o în închisoare şi că erau în relaţii foarte apropiate.

Preşed: O vizita des.

ANA SOLOMON: Cît de des o vizita nu putem spune, dar ştiu că o vizita de mai multe ori.

Procurorul: O vizita aşa cum vizita şi altă lume, alţii care aveau cunoştinţe la închisori, sau mai des?

ANA SOLOMON: Mai des nu ştiu, însă nu aşa cum vizita şi altă lume, deoarece nu erau rude legale, pe deoparte, şi pe de altă parte ştiu că au şi eşit din închisoare împreună sub motivul unui proces.

Procurorul: Stie martora ce instrucţiuni i-a dat KOFLER lui LILI WEIGEL în legătură cu misiunea care o avea LILI WEIGEL în timp ce era în închisoarea Văcăreşti?

ANA SOLOMON: Stiu că LILI WEIGEL urma să fie legătura lui KOFLER cu închisorile şi ştiu că tovarăşii din închisori nu au primit această legătură.

Procurorul: Cauza pentru care nu au primit?

ANA SOLOMON: N-au primitotovi din închisori, pentrucă nu aveau încredere în REMUS KOFLER, nu-l recunoşteau drept conducerea partidului.

Procurorul: Ce se vorbea printre deţinuţii?

ANA SOLOMON:Despre el în mod deschis nu mi s-a vorbit în închisoare,dar am auzit totuşi nu în mod făţiş ,dar am auzit totuşi că există trădători în conducerea partidului.

Procurorul:Să ne arate martora cum s-a produs căderea casei Wexler şi ce cunoştinţe are în legătură cu căderea acestui material al C.C.-ului.

ANA SOLOMON:Despre material eu am avut sarcina înainte să duc acest material acasă la AUREL VIJOLI.Ducîndu-mă cu materialul la locuinţa lui VIJOLI,acesta mi-a spus că locuinţa lui este sub urmărire şi în consecinţă să plec cu acest material de acolo.Eu am luat materialul şi am plecat la o altă casă ilegală,de unde am adus înapoi materialul la casa Wexlerilor.

Procurorul:cine v-a indicat să vă duceţi la casa Wexler.

ANA SOLOMON:KOFLER.Despre căderea casei Wexler,ştiu că BIJI MIRCEA a fost arestat şi că el a dat casa la siguranţă şi că siguranţa făcînd o descindere la casa Wexler,a găsit acest material într-un scrin.

Procurorul:De unde are martora cunoştinţă că BIJI MIRCEA ar fi dat această casă,de unde deţine aceste informaţii?

ANA SOLOMON:De fapt nu am o informaţie precisă,eu am auzit despre acest lucru ,după ce am fost duşi la Curtea Marţială, acolo ştiam cu toţii,nu pot să spun precis cine anume.

Procurorul:Din moment ce spune să precizeze acest lucru.

ANA SOLOMON:N-aşi putea preciza,toţi acei din acest grup,au avut cunoştinţă de acest lucru ,sub această formă .

Procurorul:Nu cumva este o versiune a lui KOFLER?

ANA SOLOMON:Poate să fie .

Procurorul:Atunci de unde aveaţi cunoştinţă,KOFLER a discutat aceasta?

ANA SOLOMON:La Curtea Marţială aşa ştiau toţi acei care au căzut în acelaş grup cu mine.

Procurorul:Dacă martora a fost acuzată şi ea că ar fi dat această casă.

ANA SOLOMON:Eu,nu.

Procurorul:Dacă nu cumva martora a fost acuzată de către KOFLER că ea şi soţul ei ar fi denunţat la siguranţă.

ANA SOLOMON:Stiu că soţul meu a fost denunţat de KOFLER învinuit de a fi trădător şi învinuit nu numai de a fi dat casa Wexler,dar şi că a indicat locul unde se ascundea materialul.

Procurorul:I-a scris o scrisoare în această privinţă soţul ei lui KOFLER .

ANA SOLOMON:Da am cunoscut despre această scrisoare,am aflat abea după eliberare.

Procurorul:Dacă cît timp a stat în închisoarea Văcărești, se vorbea printre deținuții de acolo,că KOFLER este agent provocator al siguranței-

ANA SOLOMON:Nu s-a numit niciodată un nume,totuși așa cum am mai arătat,s-a lăsat a se înțelege că există agenți ai siguranței cari provoacă căderile tovarășilor.

Procurorul:Dacă LILI WEIGEL era cunoscută în închisoarea Văcărești,ca agentă provocatoare trimisă de KOFLER acolò?

ANA SOLOMON:Așa era cunoscută de deținutele politice din Văcărești.

KOFLER:Dacă-și amintește martora că MIRCEA BIJI a recunoscut singur că el a dat casa Wexler?

ANA SOLOMON:Eu n-am vorbit personal cu MIRCEA BIJI,și l-am văzut doar la Curtea Marțială,extrem de descompus și de abătut. Pot să spun numai că acest lucru ni l-a confirmat nouă într-un fel că el ne-a trădat la siguranță.

KOFLER:Dacă știe martora că LILI WEIGEL a fost trădătoare sau numai acuzată?

ANA SOLOMON:In timp ce eram eu în închisoarea Văcărești, consideram că LILI WEIGEL este acuzată de trădare,nu acuzată însă că ar face legătura între trădători și închisoare.

Procurorul:Atunci ce este dacă face legătura dintre tărădătorî și închisoare?

ANA SOLOMON:Trădătoare deci,dacă făcea legătura între trădători și închisoare.

KOFLER:Dacă martora a fost prietenă cu LILI WEIGEL ,a închisoare și după aceea.

ANA SOLOMON:Da.

DEPOZITIILE MARTOREI SUZANA KUHN de 39 de ani, de profesie educatoare, domiciliată în Bucureşti str. Pictor Andreescu nr.31.

Preşed: Veţi fi audiată ca martoră în procesul REMUS KOFLER, veţi răspunde la întrebările pe care vi le voi pune.

Cunoşti dumneata pe REMUS COFLER?

SUZANA KUHN: Da. Il cunosc.

PROCURORUL: Rugăm pe martoră să ne spună ce legături a avut cu KOFLER în perioada războiului?

SUZANA KUHN: L-am cunoscut pe KOFLER la începutul anului 1944, atunci cînd am lucrat în muncă de partid în ilegalitate.

PROCURORUL: şi ce legături a avut martorua cu REMUS COFLER, aţi lucrat în apropierea lui sau ce muncă aţi avut?

SUZANA KUHN: Dela începutul anului 1944, mi s-a făcut legătura cu el de către LUCIA LEWI şi am fost tehnica lui, adică am avut de transmis dela el şi către el bileţelele, România Liberă şi bani.

Procurorul: Cu ce persoane i-a făcut legătura în calitate de tehnică a lui?

SUZANA KUHN: In prima parte a anului 1944 pînă în aprilie eu am făcut legătură cu tehnica sau direct cu tov. MIHAIL LEVENTE şi cu tov. PETRE IOSIF, După aprilie 1944 am făcut legătura cu Tov PETRE BALACEANU şi cu AUREL VIJOLI.

Procurorul: Despre CALMANOVICI şi BERMAN ştie ceva martora, avea legături cu COFLER?

SUZANA KUHN: Lui CALMANOVICI i-am făcut o întîlnire cu COFLER odată în vara anului 1944. La BERMAN am fost trimisă imediat după 23 august 1944 după bani.

Procurorul: In calitate de tehnică a lui COFLER nu a avut niciodată vreo discuţie în legătură cu evenimentele politice?

SUZANA KUHN: Am avut astfel de convorbiri în drum mergînd pe stradă sau intrînd într-o casă unde i-am făcut o întîlnire cu unul dintre aceste persoane ce i-am numit adineauri. Din cele arătate de COFLER reţin ca un lucru mai caracteristic faptul că explicînd mersul războiului KOFLER a subliniat că anglo-americanii vor face cel de al doilea front, fără ca să arate că faptul tărăgănării în realizarea frontului al doilea însemna că hoardele fasciste să fie invinse numai de armata sovietică.

Procurorul: Rugăm martora să ne spună dacă în acest răstimp cît a fost tehnica lui KOFLER, a simţit ceva, sau a auzit ceva, sau are cunoştinţă în orice fel de vreo legătură oarecare a lui KOFLER cu siguranţa, cu poliţiştii dela siguranţă?

SUZANA KUN:Odată într-o convorbire mi-a arătat lăudindu-se despre şiretenia lui că a reuşit să inducă în eroare un poliţist,că atunci cînd a realizat o întîlnire cu acesta seara,cu scopul de a o putea vizita pe LILI WEIGEL,el a mers la această întîlnire seara,cu o mare lanternă de buzunar,camuflînd în felul acesta deprinderea lui de a avea întîlniri seara pe nevăzute pe stradă.

Procurorul:Cînd a avut KOFLER această întîlnire cu un poliţist şi dacă poate să ne spună cine era poliţistul?

SUZANA KUN:Nu ştiu cine era poliţistul,aproximativ îmi aduc aminte că a povestit acest lucru în primăvara anului 1944,însă din povestire nu a rezultat o dată mai precisă cînd s-a întîmplat acest lucru.

Apărarea:Ce a rezultat,cine a fost considerat autorul denunţului în cazul căderii casei Wexler?

SUZANA KUN:Nu cunosc această chestiune,pentrucă o explicaţie să zicem pe linia organizării nu a existat,pentru chestiunea aceasta şi astfel n-am auzit de unde să ştiu.

KOFLER:Dacă-şi aminteşte martora că totuşi s-a prelucrat că MIRCEA BIJI a dat casa Wexler?

SUZANA KUN:Nu cunosc.

KOFLER:Dacă a avut pe linie tehnică legătură cu AGHI.

SUZANA KUN:Da am avut legătură.

KOFLER:Dacă-şi aduce aminte că a adus la şedinţă şi pe CONSTANTIN AGIU?

SUZANA KUN:Nu-mi aduc aminte de asta.

DEPOZITIILE MARTORULUI ALEXANDRU SOLOMON, de 49 ani, inginer, cu dom. în București.

Preşed: Vei fi ascultat ca martor în procesul REMUS KOFLER Cunoşti dta pe REMUS KOFLER?

ALEX.SOLOMON: Da.

Procurorul: Să relateze martorul, când l-a cunoscut pe KOFLER şi ce legături a avut cu el.

ALEX.SOLOMON: L-am cunoscut din iarna anului 1938-1939, l-am cunoscut în drumul dela Predeal spre București, iar scurt timp după aceea am avut legătură de partid, în vremea aceea cu el.

Procurorul: Ce ştie în legătură cu căderea casei Wexler.

SOLOMON: Stiu că în Dec.1943 a căzut casa Wexler, casă care era conspirativă. Stiu că eu am avut sarcina din partea lui KOFLER ca în această casă să pregătesc o ascunzătoare, pentru materialele ilegale de partid. Eu am îndeplinit această misiune şi am aranjat acolo două ascunzători. După cădere pentrucă atunci n-am ştiut ce s-a întîmplat, în acea vreme şi am aflat prin avocații apelului de atunci, că acele materiale care au fost găsite acolo de siguranța de atunci, au fost depuse acolo în casa Wexler, materialele trimise de KOFLER şi cu dispoziția ca acele materiale să nu fie ascunse. A spus gazdelor casei atît lui PAUL WEXLER, a spus acest lucru, cît şi lui GET WEXLER că aceste materiale să nu fie puse în ascunzătoare, că în scurt timp vor fi ridicate de acolo.

Procurorul: Cine trebuia să le ridice?

SOLOMON: Aceasta nu mai ştiu, cine trebuia să le ridice, ştiu că a spus că vor fi ridicate şi că nu trebuesc ascunse în ascunzătorile pe care le-am făcut. In felul acesta dacă materialele ar fi fost acolo, s-a dovedit clar că materialele n-ar fi fost descoperite de siguranță atunci, însă prin faptul că n-au fost ascunse deloc, pentrucă acele ascultători au fost absolut sigure, nu puteau să fie descoperite, şi am spus atunci că nu este posibil ca să fie găsite materialele acolo, deoarece una dintre ascunzători era foarte uşor ascesibilă în care se putea introduce orice cantitate de materiale. Si cînd l-am întrebat dup aceea pe Wexler dece nu le-a ascuns acolo acele materiale care vă amenințau viața, mi-a spus clar că şti cum este situația, aşa mi-a spus KOFLER aşa am făcut, şi de aceea au fost găsite cum am intrat siguranța a găsit materialele, care erau într-un sertar, şi ascunzătoarea n-a fost întrebuințată.

Procurorul: In afară de COFLER şi soții WEXLER cine mai aveau cunoştință despre materiale că erau acolo?

SOLOMON: Despre materiale nu ştiu. In acel moment în care

/

au fost depuse materialele,ştiu că ştia COFLER că el a trimis materia-
lele şi soţii WEXLER cred.Nu ştiu dacă şi soţia mea a ştiut imediat,
însă cred că ea a trebuit să ridice materialele de acolo.

Procurorul:A fost acuzat martorul de către REMUS COFLER că
el ar fi denunţat acest material.

SOLOMON: Da,în primăvara anului 1944,mi-a transmis COFLER
că eu aş fi denunţat ascunzătorile şi că o să mă demaşte pe mine că
ascunzătorile au fost descoperite şi materialele astfel au fost găsi-
te de siguranţă.Eu cînd am primit această transmitere ,eram cu totul
n-am putut să-mi imaginez în acea vreme ce se întîmplase,atunci cum
mă acuză pe mine acest om care ştia că dacă vroiam să denunţ materia-
lele nu trebuia să denunţ materialelem,pentrucă eu eram unul dintre
puţini care cunoşteau casa în care locuia el şi eu am fost acela car
am anunţat casa conspirativă unde a stat el ca să plece de acolo.Eu
i-am transmis lui categoric că au fost căderi şi că au intrat în sana-
toriu GET VEXLER şi PAUL VEXLER şi prin telefon i-am transmis că
mama lui cutare şi cutare a intrat în sanatoriu şi el trebue neapărat
să plece deacolo,ştiam unde se găseşte casa şi i-am transmis indife-
rent dacă găseşte vagon pat să plece de acolo,eu atunci i-am trans-
mis prin telefon că indiferent dacă găseşte sau nu găseşte vagon pat
să plece de acolo.El a ştiut foarte bine acest lucru că eu am trans-
mis acest lucru,că eu am transmis pentruca el să plece şi a transmis
mai departe ca din partea mea căderea,ca să plece deacolo că era
casa ameninţată din moment ce au căzut oamenii.Intr-adevăr a şi ple-
cat atunci - cred că a ştiut ,adică nevasta mea a ştiut casa de
acolo - totuşi m-a acuzat pe mine fiindcă a vrut să canalizeze spre
mine toată bănuiala cu întreaga cădere a materialului,pentrucă acest
material era un material de bază chiar el însăşi a spus că era un
material de bază,era un material cu probleme organizatorice de par-
tid cu persoanele care au căzut după aceia,după cîte ştiu du dela
Sibiu,tovarăşi pe care i-am cunoscut ,şi totuşi acele materiale
nu au fost ascunse în ascunzători.Si eu am răspuns la această trans-
mitere printr-o scrisoare că viitorul va dovedi acest lucru,aceasta
este scris ,că el şi nu eu sunt acela care am denunţat şi am făcut
ca materialul şi casa WEXLER să cadă.Da acolo este scris în scriso-
re,este arătat acolo că a vrut să canalizeze spre mine bănuiala.

Procurorul:Martorul ne spune un lucru foarte interesant şi
care dealtfel concordă exact cu cele spuse de REMUS COFLER că chiar
în preziua căderii ,COFLER a plecat de acolo în altă parte şi mar-
torul vine şi ne spune că el a anunţat pe COFLER că această casă

este călcată de siguranţă,Cum se explică că COFLER plecînd de acolo fie că nu a luat materialele de partid să le ducă în altă parte,fie c"nu a luat materialele de partid să le ascundă în acea ascunzătoare şi a rămas materialele şi el a plecat.

SOLOMON: El nu a ascuns materialele şi a dat dispoziţii să nu fie ascunse.Era clar,ascunzătoarea a fost făcută,dece nu a fost folosită cred că este clar,acea ascunzătoare care a fost pregătită şi faptele a dovedit că ascunzătoarea nu a fost descoperită cu toate că siguranţa a stat zile întregi în casă după căderea casei acolo şi nu a fost descoperită ascunzătoarea.

Procurorul:Dacă ştie că a mai fost şi altcineva acuzat că provocator în această privinţă?

SOLOMON: Nu ştiu acest lucru.

Procurorul:Dacă martorul mai bănueşte şi pe altcineva că ar fi avut legătură în această în afară de REMUS COFLER,

SOLOMON: Nu ştiu de alţii.

Procurorul:Dacă martorul o cunoaşte pe LILI WEIGEL şi ştie despre legăturile cu REMUS COFLER .

SOLOMON: Da o cunosc pe LILI WEIGEL şi ştiu legăturile care au fost în timpul dictaturii încă,au fost relaţii intime între ei,relaţii care au continuat şi în timpul cît am stat în închisoarea Văcăreşti LILI WEIGEL,şi ştiu că KOFLER mergea foarte des în închisoare,a vizitat-o în închisoare,ştiu că a scos-o din închisoare şi a dus-o în oraş,sub pretextul că merge la procese afară din închisoare.

Procurorul:Dacă ştie dacă i s-au adus la închisoare alimente pachete.

SOLOMON:Chiar după ce am preluat legăturile cu el,după cîtva timp ,chiar după căderea pe mine m-a însărcinat şi foarte des, să duc pachete dela KOFLER la închisoare,pentru LILI WEIGEL,foarte des.

Procurorul:Ce alimente conţineau aceste pachete?

SOLOMON:Conţineau acele pachete alimente foarte bogate, foarte luxoase şi foarte rafinate,fel de fel de alimente delicatese.

Procurorul:Poate martorul să relateze şi ce misiune a avut LILI WEIGEL în închisoarea Văcăreşti?

SOLOMON:In primăvara anului 1944,KOFLER a trimis prin soţia mea şi eu am primit sarcina ca să transmit ca să se comunice acolo, colectivului de comunişti compus din ILCA WASERMAN ,să transmit că este o porcărie ce se face acolo,aceasta îmi amintesc precis,şi

./.

în cazul cînd nu se supune liniei date de LILI WEIGEL,care este linia partidului,atunci ei vor fi excluşi din partidşi vor fi demascaţi ca fracţionişti,care nu se supun liniei partidului şi eu am transmis aceasta.Aceasta se vede că era o intenţie vădită de a sparge unitatea partidului.

Procurorul:Să precizeze dacă este vorba de linia partidului, sau a lui FORIS şi KOFLER?

SOLOMON:Este linia partidului în ghilimele,adică condusă atunci de FORIS şi KOFLER.Aşa au transmis ei că aceasta este linia partidului.

Procurorul:Tov.preşed.acuzatul KOFLER a încercat să justifice căderea materialului în împrejurarea că s-ar fi defectat ascunzătorile,Intrucît martorul a fost acela care le-a construit şi confecţionat aceste ascunzători,să ne răspundă dacă aşa cum le-a confecţionat,era posibil să fie defectuoase,să nu poate fi utilizabile.

SOLOMON:Tov.preşed.în primul rînd au fost două ascunzători, să presupunem că una nu se putea întrebuinţa,deşi nu poţi şti cum putea să se defecteze,Din aceste două ascunzători una era mai puţin comodă şi una mai comodă.Dece nu s-a ascuns în cealaltă ascunzătoare.

KOFLER:Dacă martorul m-a avertizat despre căderea în legătură cu casa Wexler înainte sau după aceea.

SOLOMON:L-am avertizat aşa cum am spus,ca să se mute din casa unde a stat KOFLER atunci,pentrucă ştiam că el a fost legătura noastră de partid şi el reprezenta pentru noi partidul şi din grija aceea,ca să nu se întîmple ceva cu el,l-am anunţat să se mute cu orice preţ de acolo,după căderea casei.

Procurorul:Inainte sau după?

SOLOMON:După căderea casei,înainte nu puteam să ştiu.Din cauza căderii casei Wexler,am considerat că,casa este pereclitată.

KOFLER:Dacă a auzit martorul că MIRCEA BIJI este acela care a dat casa.Dacă a citit în România Liberă ilegală că MIRCEA BIJI şi A.POPESCU sunt provocatorii căderii şi că au recunoscut aceasta.

Preşed:Aceasta este o întrebare la care ai dat şi răspunsul, pe care-l vroiai dta.

Cine a redactat România Liberă?

SOLOMON:Ei au redactat România Liberă şi au scris articolul chiar în casa noastră.Tov.preşed.eu am auzit că MIRCEA BIJI a recunoscut la siguranţă,dar ce-a recunoscut,/din altă parte nu aveam de unde să ştiu,ce-a recunoscut,ce-a făcut,ce-a spus el,care a fost urmările materialului.

Procurorul:Coincide versiunea din România Liberă,cu versiunea

siguranţei,cu cele spuse de KOFLER.

SOLOMON:N-am citit articolul în legătură cu căderea,din România Liberă.Foarte rar am putut să citesc eu unele articole din România Liberă.Eu n-am citit articolele despre care spune.

Procurorul:S-a făcut vreo prelucrare în această direcţie.

SOLOMON:Nu s-a făcut nici o prelucrare.

KOFLER:Dacă martorul m-a acuzat ca provocator al căderii casei Wexler,sau dacă numai s-a apărat de acuzaţia că nu a comunicat că ascunzătoarea din casa Wexler a căzut?

Preşed:Cam încurcată această întrebare.

Procurorul:Ascunzătoarea a căzut,n-are a face aceasta,n-ar fi putut cădea ascunzătoarea fără casă.

KOFLER:Dacă martorul îşi aminteşte că l-am acuzat că,casa Wexler a fost dată de dînsul,sau că a căzut ascunzătoarea şi nu mi-a spus.

SOLOMON:Tov.Preşed.scrisoarea este aici şi este mult mai recent atunci ce am scris acolo,dar eu îmi amintesc clar că am scris atunci imediat că viitorul v-a dovedi clar că el este acela care poartă vina căderii casei şi că a denunţat şi nu eu.Scrie în scrisoare şi se poate citi.

KOFLER:Dacă martorul ştie că versiunea că SERGIU este provocatorul căderii,este versiunea lui MANIU şi a avocatului BENTOIU.

SOLOMON:Aceasta nu o ştiu.Versiunea lui MANIU,nu mi-a vorbit niciodată despre aceasta.Mi-a scris şi atunci însă nici atunci n-am înţeles,dacă citea scrisoarea acolo se arăta clar.

Preşed:Ti-a pus tot aşa o întrebare,ca să şi răspunzi la ea direct,adică şi răspunsul la ea.Pune astfel de întrebări:.....

Procurorul:Dacă aceasta este versiunea înseamnă că BIJI nu a recunoscut ci s-a apărat,aceasta este versiunea lui KOFLER.Dacă BIJI a recunoscut tot,tot cum de nu a recunoscut şi pe acela cu care avea legătura,pe KOFLER ca să se poată duce siguranţa drept la KOFLER, aceasta este chestiunea clară.

KOFLER:Dacă martorul a fost convins că am fost provocatorul căderii casei Wexler şi după 23 August în 1949.

SOLOMON:Tov.preşed.problema este foarte clară,eu în vremea aceea după discuţiile cu avocaţii apărării eram convins atunci aşa cum mi s-a spus,aşa cum a rezultat din desfăşurarea evenimentelor,cum am scris în scrisoare,că el este cauza şi el a denunţat casa.După aceea îmi mai pune întrebarea cum am întreţinut relaţii cu el? S-a ţinut o şedinţă atunci încă în ilegalitate,unde m-a chemat el atunci şi mi-a spus că uite totul este în regulă şi mi-a spus că am crezut că tu ai

dat ascunzătorile,iar cînd colo ascunzătorile n-au căzut,tocmai că n-au căzut ascunzătorile în acea vreme şi atunci eu mi-am pus problem într-adevăr poate că omul atunci în situaţia că au căzut,eu nu ştiam că acestea au căzut sau n-au căzut,pe urmă s-a dovedit că n-au căzut ascunzătorile însă într-adevărel care n-a ştiut că au căzut ascunzătorile,a crezut că a căzut.Putea să-şi pună foarte bine problema într-adevăr că eu am provocat căderea,însădupă aceea după ce mi-a dat explicaţia astăzi este foarte clară chestiunea că a ştiut atunci că n-au căzut ascunzătorile şi totuşi spre mine a canalizat bănuelile prin transmiterea aceea ,asupra căderii şi de aceea eu mi-am spus atunci după aceea că era el de bună credinţă ,spunînd că ascunzătorile au căzut.Poate să căzut ascunzătorile şi ştia că n-au căzut ascunzătorile.

Procurorul:Am de formulat o cerere instanţei,care este legală de declaraţia pe care a făcut-o în faţa noastră,martorul ALEX. SOLOMON,ca să se aducă în faţa instanţei,colecţia din România Liberă începînd de după datade 15 dec.1943 şi pînă în primăvara anului 1944, cînd s-a judecat procesul în legătură cu căderea casei Wexler,pentru următoarele motive:fiindcă eu am citit două articole din România Liberă din această colecţie şi nu am sesizat problema în care se descrie amplu nu cu amănunte cu detalii activitatea dusă de cei care au căzut şi după aceea îmi aduc aminte că acele numere din România Liberăs-au găsit fotocopiate tocmai în dosarul procesului cu căderea. Intrucît astăzi martorul SOLOMON arată că aceste articole au fost scrise de KOFLER ,imediat s-a născut în capul meu presupunerea că KOFLER scrie articolul,confirmă că aceştia au avut această activitate difuzează acest articol prin revistă şi evident că aceasta foarte uşor vine în mîna siguranţei care vine cu încă o probă împotriva acelora care căzuseră.Socot că această teză ar putea să ducă la lămurirea situaţiei acesteea pe care dvs.o judecaţi şi cer să se aducă colecţia şi în plus volumul din procesul în care se găsesc numerele din România Liberă.

Preşed:Tribunalul hotărăşte să se aducă colecţia şi dosarul.Se va lua măsuri ca să se aducă.

- - - -

DEPOZITIILE MARTOREI LILI ELEONORA REVESZ, de 51 ani de profesie profesioară de muzică,dom.în București.

Președ:Ești rudă cu REMUS KOFLER?

LILI REVESZ:Nu sunt rudă.

Președ:Vei fi ascultată ca martoră în procesul REMUS KOFLER Il cunoști pe REMUS KOFLER?

LILI REVESZ:Da,îl cunosc pe REMUS KOFLER.

Procurorul:Rog că relateze martora de cînd îl cunoaște și ce raporturi a fost între ea și REMUS KOFLER?

LILI REVESZ:Il cunosc pe REMUS KOFLER din anul 1936 ,el a fost pe vremea acea activist de partid.După ce mi-a fost prezentat el a început să frecventeze casa noastră și eu am devenit astfel tehnica lui.L-am avut de legătură dela începutul cunoștinței noastre, pînă la eșirea mea din închisoare la 23 aug.1944,eu am fost colaboratoarea lui,iar la un moment dat KOFLER a început să frecventeze casa noastră zilnic,a început să-mi facă declarații de dragoste și astfel relațiile noastre s-au schimbat în legături intime.

Procurorul:In ce împrejurări ai fost arestată?

LILI REVESZ:La 2 februarie 1943 eu am avut o întîlnire cu KOFLER la cofetăria Anghelescu,acolo mi-a vorbit despre căderea în care era CONSTANTA CRACIUN,VINTE și alții.De acolo m-am dus în casa COHN și FERICHIDE pentru a ridica materiale.Ajunsă acasă am fost eu și cu fostul meu soț EGON WEIGEL arestați de către organele siguranței.In aceiaș zi a fost arestat în casa noastră și KOFLER însă i s-a dat drumul peste cîteva ore.Eu am fost la siguranță cercetată de către comisarul șef TAFLARU.

Procurorul:Cine i-a dat drumul lui KOFLER dela Siguranțăm ~~șinèxx~~ l-a pus în libertate dela siguranță?

LILI REVESZ:Numele nu pot să vi-l spun,cine i-a dat drumul pentrucă nu-l știu,însă fost pus în libertate imediat.

Procurorul:In timpul cît ai fost anchetată la siguranță, martora a luat legătură cu KOFLER și ce i-a spus?

LILI REVESZ:In timpul cît am fost anchetată la siguranță, am primit din partea ing.CALMANOVICI ,1ooo lei și mîncarea am primit-o dela restaurant,chestiune care a aranjat-o KOFLER.

Procurorul:Ai fost bătută și schingiuită la siguranță ca să dai declarații?

LILI REVESZ: Am fost bătută.

Procurorul:Cu KOFLER ai avut legături la siguranță?

LILI REVESZ:Mîncarea am primit-o dela restaurant,chestiune pe care a aranjat-o KOFLER.

./.

Procurorul:La Tribunalul Militar cine a vizitat-o?

LILI REVESZ:La cîteva ore după ce am ajuns la Trib.Militar am primit un colet din partea lui KOFLER şi după cîteva zile,am fost scoasă din arest şi dusă într-o cameră unde mă aştepta KOFLER şi acolo mi-a dat instrucţiuni pentru proces şi mi-a spus cum să mă comport şi să menţin declaraţiile date la siguranţă şi să nu neg nimic.

Procurorul:Ţi-a spus KOFLER unde ai să fi trimisă de acolo

LILI REVESZ:Incă înainte de proces mi-a comunicat KOFLER, că am să fiu trimisă dela Trib.Militar la închisoarea Malmaison,unde voi avea condiţiuni mai uşoare.După proces am fost trimisă la închisoarea Malmaison în condiţiunile prevăzute de KOFLER.

Procurorul:Cine te-a vizitat cînd ai fost la închisoarea Malmaisnn?

LILI REVESZ:La închisoarea Malmaison KOFLER m-a vizitat aproape zilnic, [redacted]

Procurorul:Ce-ţi comunica KOFLER dtale cu ocazia vizitelor făcute la închisoare [redacted]?

LILI REVESZ:Cu ocazia vizitelor la închisoare KOFLER ,mi vorbea despre luptele fracţioniste care au avut loc în sînul partidului,mi-a spus că el şi FORIS sunt acuzaţi de către activiştii de partid de trădare şi de legături cu siguranţa şi că în urma acesteia comuniştii din închisori au întrerupt legăturile cu KOFLER şicu FORIS El mi-a spus că pentru combaterea acestora,eu voi fi trimisă dela închisoarea Malmaison la închisoarea Văcăreşti şi după aceea la închisoarea Mislea,unde va trebui să desfăşor o acţiune de spargere a unităţii comuniştilor.Mi-a indicat ca să iau la închisoarea Văcăreşti legătură cu ILCA WASERMAN pe care să caut să o determin să treacă pe linia trasată de KOFLER şi FORIS ca pe urmă prin ea să pot duce acţiunea de spargerea unităţii comuniştilor.

Procurorul:La închisoarea Văcăreşti,unde a mers conform instrucţiunilor lui KOFLER,cine a vizitat-o?

LILI REVESZ:La închisoarea Văcăreşti m-a vizitat aproape zilnic KOFLER.

Procurorul:Ii aducea KOFLER alimente?

LILI REVESZ:Nu numai că îmi aducea alimente,însă vorbitorul nostru a avut loc într-o cameră care i-a fost pusă la dispoziţia lui KOFLER de către direcţia închisorii.In locul celor 10 minute prevăzu-

te în regulament noi am stat ore întregi nestingheriţi de vorbă.In afară de aceasta,KOFLER m-a scos din închisoare de repetate ori şi m-a dus cu maşina a fratelui său care era pe numele siguranţei în oraş, într-o locuinţă a lui,unde am stat aproape toată ziua.

Procurorul:Ce instrucţiuni i-a dat KOFLER în timpul acesta cît era la închisoarea Văcăreşti.

LILI REVESZ KOFLER mi-a cerut şi mi-a dat instrucţiuni cum să procedez pentru a culege informaţii asupra comuniştilor din închisoare şi anume cine sunt acei cari caută să izoleze grupul FORIS-KOFLER cine conduce munca organizatorică dela cine şi ce fel de instrucţiuni primesc comuniştii ce vorbesc comuniştii între ei.Ca o sarcină specială mi-a spus să aflu cine sunt acei cari conduc munca organizatorică la Mislea,unde trebuia să plec în curînd pentru a pune la cale acţiunea plănuită a lui KOFLER.La închisoarea Văcăreşti am uitat să spun după ce am ajuns acolo,xxxxxxx la sfîrşitul lunei iunie am luat legătura cu ILCA WASERMAN conform instrucţiunilor,însă nu am fost acceptată ca legătură de partid şi comuniştii nu au vrut să discute cumine.Acest lucru i l-am comunicat lui KOFLER.Peste o săptămînă eu am fost transferată din închisoarea Văcăreşti la închisoarea Mislea,acolo izbucnise între timp o epidemie şi eu am fost reţinută la închisoarea Ploeşti. De acolo eu am fost retransferată peste cîteva zile înapoi la închisoarea Văcăreşti.Chestiunea a fost aranjată de KOFLER.

Procurorul:Atunci cînd i-ai spus lui KOFLER că ,comuniştii din închisoare recte ILCA WASERMAN nu vrea să ia legături cu dta,ce instrucţiuni ţi-a dat KOFLER?

LILI REVESZ:Eu i-am raportat lui KOFLER că,comuniştii nu vor să stea de vorbă cu mine,nu vor să ia legătura cu mine,nu vor să primească instrucţiuni din partea mea şi că pînă la urmă m-au dat afară din camera lor,fără nici o altă motivare şi atunci KOFLER m-a liniştit şi mi-a spus să nu mă descurajez însă că acţiunea trebue dusă mai departe şi că în acest scop o să-mi trimită xx colete mai voluminoase ca prin ele să-i determin pe comunişti să meargă pe linia trasată de el şi cu FORIS.

Procurorul:Ce bani ai primit?

LILI REVESZ:Curînd după aceea eu am primit prin dr.IONESCU, medicul închisorii din partea lui KOFLER 2oo.ooo lei deasemenea am primit pachete mari,iar în cursul lunei noembrie 1943,am primit tot prin dr.IONESCU o scrisoare trimisă de KOFLER care se adresează comuniştilor din închisori.In această scrisoare el a arătat că ruperea legăturilor de către comunişti dxxx cu FORIS şi KOFLER - care se considerau pe vremea aceea conducătorii partidului - era apreciată ca o

deviere imprimată cu fracţioniştii din afară ,iar în caz mi-au arătat că refuzul de a mă primi,xxxxxxxxxxx ca legătură de partid era apreciată ca o faptă duşmănoasă împotriva partidului.

Procurorul:Cum a pus în practică martora aceste instrucţiuni trimise de KOFLER prin această scrisoare?

LILI REVESZ:Comuniştii au refuzat să primească bani,scrisoare şi coletele,au refuzat să vorbească cu mine şi eu i-am comunicat lui KOFLER acest lucru.

Procurorul:Care este cauza că au refuzat comunistele să ia legătura cu dînsa?

LILI REVESZ:Comuniştii considerau că KOFLER şi FORIS sunt trădători şi au refuzat să primească din partea lor ajutor.

Procurorul:In afară de cele pe care martora le-a arătat aici,ce mai are de declarat în legătură cu acţiunile de trădare ale lui KOFLER?

LILI REVESZ:După ce i-am arătat lui KOFLER situaţia din închisoare şi i-am comunicat că ILCA WASERMAN a refuzat să discute cu mine,el mi-a indicat să-i comunic că i-a va fi popularizată ca duşmană a partidului dacă nu se va supune instrucţiunilor date de el,şi eu i-am comunicat lui ILCA WASERMAN.In afară de aceasta,KOFLER mi-a cerut şi mi-a dat instrucţiuni şi anume mi-a cerut adresele comuniştilor închişi să le aflu,şi mi-a atras atenţia să procedez precaut şi dacă voi fi întrebată pentru ce-mi trebuesc aceste adrese să spun că pe această cale comuniştii vor fi ajutoraţi,Mai mult a insistat asupra problemei care ar fi calea cea mai potrivită şi cea mai sigură pentru a ajunge la un rezultat în ceiace priveşte acţiunea de spargere a unităţii comuniştilor.De data aceasta spunea el trebuia să dăm o lovitură în spate,astfel ca să rămînă neobservată de conducerea grupelor comuniştilor,adică să vorbim cu comuniştii individual şi să căutăm să-i determinăm să treacă pe linia lui FORIS şi KOFLER.In acest scop ni s-a spusxx să mă folosesc de cadouri cum ar fi bani,îmbrăcăminte, etc. pentru a-mix apropia mai mult .

Procurorul:Ai făcut aceasta?

LILI REVESZ:Ca întotdeauna eu am urmat instrucţiunile lui KOFLER.Si de data aceasta după un plan dinainte stabilit eu am căutat punctul cel mai sensibil care mi s-a părut mia cel mai slab în rîndul comuniştilor şi am trecut la acţiune,însă am fost din nou demascată şi comuniştii n-au vrut să stea de vorbă cu mine.De asemenea a fost demascată ANA SOLOMON pe care am folosit-o.In afară de aceasta KOFLER mi-a cerut ca comuniştii să semneze cereri de graţiere în care era inclusă renunţarea la orice activitate politică şi solidarizarea cu

regimul antonescian,însă şi de data aceasta comuniştii au refuzat categoric să semneze această,chestiune pe care am comunicat-o lui KOFLER

Procurorul:Cunoaşte martora legăturile lui KOFLER cu STEFANESCU?

LILI REVESZ:Stiu că KOFLER a avut legătură cu STEFANESCU, marele industriaş,agent al Intelligence Service-ului.KOFLER îi furniza lui STEFANESCU informaţii din sînul partidului,pe care STEFANESCU le transmitea printr-un aparat de radio emisie la Cairo,Intelligence Service-ului.

Procurorul:De cine mai era ajutat STEFANESCU şi KOFLER în transmiterea acestor informaţii?

LILI REVESZ:KOFLER şi STEFANESCU erau ajutaţi de ing. CALMANOVICI ,pe care-l foloseau ca om de legătură.

Procurorul:De unde are martora cunoştinţă despre aceste lucruri?

LILI REVESZ:Atunci cînd KOFLER m-a scos din închisoare pentru eşire în oraş,el mi-a comunicat că are legături cu STEFANESCU, şi că face pregătiri împreună cu STEFANESCU pentru sprijinirea debarcării trupelor anglo-americane pe teritoriul Romîniei.In acest scop KOFLER a căutat să recruteze elemente din sînul organizaţiei U.P. pentru a sprijini această acţiune.

Procurorul:Să ne relateze martora dacă ştie de o acţiune de provocare în ce priveşte exterminarea comuniştilor în închisori?

LILI REVESZ:In iarna lui 1943 -1944 KOFLER a făcut un plan de fugă în massă a comuniştilor din închisoare.Eu am fost înştiinţată de acest lucru printr-o scrisoare în care KOFLER mi-a cerut ca să previn comuniştii în acest sens,Dacă ar fi reuşit acest plan,majoritatea dintre comunişti ar fi fost exterminaţi,însă comuniştii nici nu au vrut să stea de vorbă despre aşa ceva.

Procurorul:Tov.preşed.a reeşit din dezbateri că dela data căderii casei Wexler,REMUS KOFLER nu a mai mers la închisoare,nu a mai făcut vizite dese în închisoare lui LILI WEIGEL ca mai înainte, şi că legătura lor s-a făcut doar prin scrisori.Aşi ruga pe martora să spună dacă cumva KOFLER înainte de 15 decembrie 1943 i-a spus martorei că n-are să poată veni aşa de des la ea.

LILI REVESZ: Da mi-a spus că nu va veni aşa de des la închisoare,mi-a spus că trebue să se dea la fund.

Procurorul:Am depus pe masa onoratului tribunal suprem cu ocazia interogatoriului lui KOFLER,o serie de scrisori,Aşi întreba dacă martora recunoaşte că atît ea cît şi KOFLER şi-au scris unul altora o serie întreagă de scrisori,ce conţineau şi forma în care

erau scrise şi anume ce conţineau ele.

LILI REVESZ:Aceasta este corespondenţa pe care am dus-o cu KOFLER la închisoare şi care printr-un limbaj convenţional,conţineau în parte instrucţiuni date de el,în parte şi raporturile mele despre situaţia din închisoare.

KOFLER:Rog martora să spună dacă-şi aduce aminte ce declaraţie a dat la siguranţă de recunoaştere,pe care aşi fi sfătuit-o să o susţină la proces?

LILI REVESZ:Declaraţia pe care am dat-o la siguranţă mi-a spus să o menţin întocmai la proces.

KOFLER:Dacă pînă la 15 dec.1949 cînd am fost internat în spital,dacă a fost soţia mea?

Preşed:Ai fost căsătorită?

LILI REVESZ:N-am fost căsătorită cu el şi nu doresc să fiu numită soţia lui.

- - - - -